

~~4-11-2~~

14

Quam tibi Listerci placeat sanctissimus ordo.
 Hæc nobis primum ostensio facta probat:
 Ergo tuo maneat semp sub numine tutus.
 Deditus ante alios Virgo beata tibi.

INC
1533

Ut sydus nitidum: vester p̄fulgidus ordo.
Jam penitus toto clarus in orbe micat:
Sanctus & exemptus: p̄maḡ ab origine liber.
Nullus in hunc quicq̄ iuris habere solet.

Anno milleno centeno bis minus vno.
Sub p̄fe Roberto cepit Littera^o ordo.

Breuis prefatio sup sequenti col-
lecta quorundā priuilegiorum or-
dinis Cisterciēsi.

In nomine sancte trinitatis. Nos fra-
ter Johānes abbas cister-
cij frequētius/nō absq̄ pfundo cordis dolore/con-
siderātes sacrū hunc ordinē nostrū (dudū quidem
gloriosum) infelici nostra tēpestate/multipliciter et
solito grauius/quasi vbiq̄ terrarū in quietari/et pe-
nelacerari/ipsiusq̄ tā papalia q̄ regalia priuile-
gia et libertates passim impugnari/et sepius heu in-
fringi/indeq̄ regularis obseruantie disciplinam/in vtroq̄ sta-
tu pro maiori parte/aut omnino adnullari/aut saltē plurimū
remitti et diminui sicq̄ pro chopudor a pimeue cōuersationis
punitate elongari et pene alienari/totis virib⁹ de remedio co-
gitauim⁹ possibilī. Tandē post varias ad maiores oib⁹ sup
hoc legationes/spirit⁹ nostri feruorib⁹ ad tāti ordinis restau-
rationē/etiā in hoc vno/ab olim cōcepto/satisfaciētes/hone-
stiq̄ capituli generalis/ac pluriū ordinis zelatoꝝ desiderijs
obtrēperātes/nōnulla tā noua q̄ vetera apflica/et quedā rega-
lia/ex copiosissimo priuilegioꝝ ordinis cumulo/quib⁹ tantarū
psecutionū et molestiarū anfractib⁹ et calamitatib⁹ obuiari po-
terit/ab archiuis cistercij extrahi et cōscribi/fideliterq̄ ad ori-
ginalia et registra auscultari/ac diligēter anno dñi Millelesimo
quatercētesimo nonagesimo in modū qui sequit̄ imprimi feci-
mus. Et vel sic impostērū deuoti et seruētes ordinis filij/zellū
ad sacre religionis defensionē seu restorationē habeāt/vali-
daq̄ sue ptectionis munimēta/ac felicioꝝ status p motiua/
inde accipiāt/certi qđ cū horū/et aliorū (nō paucorū quidem)
originalib⁹/se iuuare decreuerint/cuncta p mpte apud cister-
cij recuperabūt. Utilius aut̄ certis ex causis nobis visum est
daras cuiuslibet intitulatiōes p mittētes/et p faciliōi rerū intel-
ligētia/parua quedā notabilia qsiq̄ interponendo omni elo-

quētie mūdiālis lasciuia ex pposito sequestrata/ea poti^o iux-
ta summorū pontificum antiquitates/ q̄s s̄m materiā cōne-
xiones seu distinctiones ordinare/ cū nec ip̄e p̄uilegiorum te-
nor satis hoc patiat. Tabulā vero s̄m ordinē alphabeti/ vt iā
in filiis fieri solet/ mime aponendā iudicauim^o. Nā aut illa
solū esset sup p̄uilegijs in hac collecta positis/ r̄ sic alia con-
demnasse videremur/ aut etiā ad alia hic uō descripta se extrē-
deret/ quēadmodū talē apud nos habemus/ r̄ sic cum studiosi
legentes plura in tabula/ q̄s in libro repirent/ cōfusi r̄ turbati
redderent. Idcirco si vtilis quibusdā forte videat/ illā p̄pter
causas dictas p̄ alium q̄s p̄ nos fieri malumus. Lūq̄ fidelis et
ordini deuot^o lector noua legerit r̄ vetera/ eaq̄ adinuicē cōpa-
rauerit/ si intelligat patres ordinis diuersis tēporib^o iuxta in-
gruētes morborū r̄ p̄secutionū necessitates/ ad victorū pri-
uilegiorū impetrationem p̄ remedio laborasse/ videbit/ solito
grauiores r̄ noui generis (maxime cōmendaz) p̄secutiōes/ or-
dinē sanctū/ ab anno dñi. M. cccc. xxxvj. vsq̄ ad p̄sens inua-
sisse/ cognoscētōs venerabiles ordinis amatores/ ab illo tēpo-
re/ ob hoc p̄uilegia noui stili r̄ efficacie/ iuxta morborū graui-
tatē p̄curasse. In quib^o vt cunctis notū est expris/ vltra incre-
dibiles labores/ copiosas necesse fuit consumpsisse pecunas.
Nullus se decipiat/ cogitās aut dicēs/ qd ad me de cōibus or-
dinis p̄uilegijs seu de republica ipsi^o. Hec cogitēt primi/ q̄s
sp̄aliter onus istud respicit. Satis mihi est/ si monasterij mei
particulares tracto materias. Nam quēcūq̄s ordini sunt cōia:
oportune cuilibet monasterio seruire p̄nt. Sed quē fructū af-
ferre p̄t palmes nisi māserit in vite? Quid queso est tota ali-
qua vniuersitas/ nisi multorū particulariū vnitās? Si mēbrū
es toti cōiunctū/ sanitas nulla tibi nisi ex ton^o sospitate. Si se-
peratum: ariditatē r̄ desolationē time. Ne verō quicūq̄s ordi-
nis aduersarij cū monasteria in cōmendā arripere/ seu p̄uile-
gia aliter infringere machinant/ ex p̄senti collecta/ r̄ secretorū
ordinis cōiocatione seu publicatōe/ inalignādi occasione aduer-
sus ordinē accipere/ seu p̄uilegiorū reuocationē aut infractio-
nē impetrare valeant: quorūlibet filioꝝ ordinis aias corā sūe

mo deo cōuenimus ⁊ interpellam⁹/eisq; qua possumus inter-
 minatione phibem⁹/ne extra incuitabilē p̄cessuū necessitatē/
 quibuscūq; extraneis ab ordine/collectā ipsam/seu priuilegia
 in ea cōtenta/cōmunicare p̄sumāt/ sed iuxta p̄pheticū oracu-
 lū dicāt/secretū meū mihi/secretū meū mihi. Cūq; id fieri op⁹
 erit: omnīcū sobrietate et prudentia/consilioq; nostro/seu cō-
 missariorū nostrorū /aut capituli generalis/ et non aliter fiat.
 Porro ad obuiandū inachinationū cōmentis ⁊ fraudib⁹ que
 a fraterne pacis ⁊ p̄cordie turbatorib⁹/nōnunq; immitti ⁊ dis-
 seminari solent/ prestamur ⁊ decernim⁹ nullā fidem esse adhi-
 beudam/nisi codicibus p̄ fratrem Conradū leonbergen. mouā-
 sterij nostri Abulbrōn̄ professum/secretariū nostrum/ aut per
 alium a nobis instituendū signatis.

Priuilegium dñi paschalis pape. ij.

Q locus cisterci ab omni mortaliū mo-
 lestiis tutus ⁊ liber maneat/ Ibi dēq; p̄pe-
 tuo abbatia sub speciali sedis aplice tute-
 la habeat/inhibēdo ne quis ipsuz cenobi-
 um/q; nouū dicit monasteriū/aut ip̄i⁹ cō-
 gregationē astutiis q̄buslibet/aut violen-
 tiis pturbet/pacificationē ⁊ trouersie inē
 cisterciē ⁊ molisneū cōfirmando.

Scalis Epūs seru⁹ seruoꝝ dei.
 Generabili filio Alberi
 co noui monasterij abbati quod in cabi-
 loneū parrochia sitū est/eiusq; successori-
 bus regulariter substituēdis imp̄petuū.
 Desideriū qđ ad religiosum p̄positū et
 animarū salutē p̄tinere mōstrat/auctore
 deo sine aliq; est dilatione cōplēdū. Uti

nos o filij in dño dilectissimi citra difficultatē oēm vfarū pccā
petitionē admittim⁹/q; religioni vestre paterno p̄gratulamur
affectu. Locū igitur illū quē inhabitandū p̄ quiete monasti-
ca elegistis/ab omniū mortaliūz inolestijs tutū ac liberū fore
sanximus/et abbatia illic p̄petuo haberi/ac sub apostolice se-
dis turela specialiter p̄tegi/q̄diu vos ac successores vestri in
ea quā hodie obseruatis discipline ac frugalitatis obseruatia
p̄manferitio/salua cabilonesi ecclie canonica reuerētia. p̄re-
sentis itaq; decreti pagina interdici⁹/ne cuiq; omnino p̄so-
ne liceat statū vestre cōuersationis immutare/neq; vestri/q̄d
nouū dicit/cenobij monachos sine regulari cōmendatōe sus-
cipere/neq; congregationē vestram astutijs q̄buslibet aut vi-
olentijs p̄turbare. Eam sane cōtrouersie decisioē/quā inter
vos ⁊ molismēnsio claustrī monachos/frater noster lugdunēns
episcopus/tunc apostolice sedis vicari⁹/cum p̄uincie sue epi-
scopis /alijsq; religiosijs viri/ex p̄cepto p̄decessoris nostri apo-
stolice memorie Urbani secūdi p̄petrauit/nos tanq; rationa-
bilem ac laudabilē cōfirmamus. Vos igit̄ filij in christo dile-
ctissimi ac desiderantissimi meminisse debetis/q; pars vestri
seculares latitudines/pars ipsa etia monasterij laxioris mi-
nus austeras angustias reliq̄stis. Ut ergo hac semp̄ gratia di-
gniores censeamini/dei semp̄ timorē ⁊ amorē in vestris iordi-
bus habere satagite/vt quāto a secularib⁹ tumultib⁹ ⁊ deli-
cijs liberiozeo estis/tāto amplius placere deo toti⁹ mentis et
anime virtutib⁹ anheletis. Sane si quis in crastinū archiepi-
scopus aut episcop⁹/imperator aut rex/p̄inceps aut dux/co-
mes aut vicecom̄eo/iudex aut ecclesiastica quelibet secularis
ue p̄sona hanc n̄re cōstitutionis paginā sciens cōtra eam te-
mere venire temptauerit /sc̄do tertioe cōmonita/si nō satis-
factione cōgrua emendauerit/potestatis honorisq; sui digni-
tate careat/reamq; se diuino iudicio existere de p̄petrata iniq̄-
tate cognoscat/ ⁊ a sacratissimo corpore ⁊ sanguine dei/ ⁊ dñi
nostri iesu christi aliena fiat/atq; in extremo examine districtē
vltioni subiaceat. Lunctis aut̄ eidē loco iusta seruantibus sit
pax dñi n̄ri iesu christi/quaten⁹ ⁊ hic fructum bone actionis p̄-

apiant/ r apud districtū iudicē h̄mia eterne pacis inuentant.
Ego Paschalis catholice ecclesie ep̄s. S. Datū troie p manū
Iohānis sancte. R. dia. Cardinalis. xiiij. kl. Datū. In die viij
Incarni dominice anno M. c. Pontificatus autē domini Pa
schalis secundi pape. ij.

**Privilegium domini Calisti pape. ij. de
confirmatione primorū statutorū abba
tis r conuentus cisterciē/ vt sunt carta ca
ritatis/ vsus ordinis/ r ea que antiqua di
cuntur cisterciensū instituta.**

Illustus Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ca
rissimis in xp̄o filijs Step̄ha
no/ venerabili cisterciēni monasterij abbatū/ et
ei⁹ fratrib⁹. Salutē et aplicā benedictionē. Ad
hoc in aplicē sedis regimē d̄no disponēte pro
moti cōspicimur/ vt ip̄o p̄stante religionē au
gere. et que recte atq; ad salutē animarū statu
ta sunt nostri debeam⁹ auctoritate officij sta
bilire.

Idcirco filij in ch̄isto carissimi petitioni vestre caritate
debita impertimur assensū/ et religioni vestre paterno cōgra
tulātes affectu/ dei opi qd̄ cepistis manū nostre cōfirmatiōis
apponim⁹. Siquidē cōsensu r deliberatione cōmuni abbatū et
fratrū monasterioꝝ vestroꝝ/ r ep̄oꝝ/ in quoz parrochijs eadē
monasteria cōtinent/ quedā de obseruatōe regule beati Bene
dicti/ r de alijs nōnullis que ordini vestro et loco necessaria vi
debant capitula statu istis. Que nimirū ad maiorē monaste
rii quietē r religionis abseruantia auctoritate sedis aplicē pe
titis cōfirmari. Nos ergo vestro. in d̄no p̄fectui p̄gaudētes/ ca
pitula illa r cōstitutionē auctoritate aplicā cōfirmamus/ r oia
imp̄petuū rata p̄manere decernim⁹. Illud nōiatim oimodis
p̄hibētes/ ne abbatū aliq; monachos v̄fos sine regulari com

mendatione suscipiat. Si qua igitur ecclesiastica secularisue pro-
na nostre confirmationi huic et constitutioni vestre temeritate ali-
qua obviare presumpserit / tanquam religionis et quietis monastice per-
turbatrix / auctoritate beatorum petri et pauli / et nostra donec satisfaci-
ant / excoicanda nobis gladio feriat. Qui vero conseruator extiterit /
omnipotentis dei et apostolorum eius benedictionem et gratiam consequatur. In-
terdicimus autem ne quis perversos laicos / vel presbiteros vestros ad
habitandum suscipiat. Ego Calixtus catholice ecclesie episcopus confirma-
ui et. S. Datum sedeloci per manum Gregorij scti. R. ecclesie diaconi.
cardinalis et bibliotecarii. x. kl. Iulij. Indictionis. xiiij. Incarnati. officii
Anno. M. c. xix. Pontificatus autem domini Calixti scti pape. anno. j.

**Privilegium domini Eugenii pape. iiii. de eo-
rum confirmat cartam caritatis / et consuetudi-
nes ac statuta ordinis cisterciensis / cum qui-
busdam alijs specialibus gratijs.**

Eugenius Episcopus servus servorum
dei. Dilectis filiis Bo-
thonio cisterciensis / et ceteris fratribus ac mona-
chis / tam presentibus quam futuris regulari vitam / et ci-
sterciensis ordinis statuta professis imppetujs.
Sacrosanta romana ecclesia sic in beato petro apo-
stolorum principe a domino promissionem obtinuit / quod
universalis ecclesie fundamentum existeret / et
preceptum accepit ut christiane fidei presbiteros in
fide / religione omnique sanctimonia confirmaret / ita per universam
ecclesiam presbiterorum sollicitam se semper exhibuit / et de instituen-
do / preservando / et probando in omnibus ecclesijs / cultu sacre religio-
nis fuit omni tempore studiosa. Ut et ab ea sicut a fonte ad uni-
versam ecclesiam filios sit religio derivata / et quod ab alijs que spiritus
promittas acceperunt / religiose ac salubriter institutum est per eandem
immutabilem acceperit firmitatem. Unde est dilecti in domino filij quod sa-

cre religionis vſe opinione tanq̄s odore agri pleni/ cui bñ dixit
 dñs/ puocati/ religioſis poſtulationib⁹ veſtris benignū impi
 mur aſſenſū/ ⁊ regulares inſtitutiones vſas auctoritate aplica
 cōfirmamus. In quib⁹ ſub certis capitulis que inferi⁹ anne
 ſa ſunt decreuim⁹ exprimēda. Statuiſtio equidē inter vos ne
 in alicui⁹ antiſtitio dioceſi/ ordinio veſtri abbacia fundet/ do
 nec ip̄e antiſtiteo/ decretū qđ inter eccleſiā ordinis veſtri ad ar
 ſtodiā diſcipline firmatū eſt/ ratū ſe habere pmittat. Et vt in
 omnib⁹ monaſterio de ordine veſtro ſicut i. ciſtercieſi eccleſia
 beati Benedicti regula ppetuis tēporib⁹ obſeruet/ ⁊ in lectio
 nē ip̄ius nullus ordinis veſtri pfeſſor pter ſimplicē ⁊ cōmunē
 intelligentiā/ quēlibet aliū ſenſū inducat/ ſed vniformiter ⁊ ſic
 queq; diſſinita noſcunt/ itelligat ab omnib⁹ ⁊ inuolabiliter ob
 ſeruet. Ea ſedēq; penituo obſeruātia/ eundē cantū ⁊ eoſdē li
 broo qđ ad officiū eccleſiaſticū p̄tinēt p̄ vniuerſa eccleſias vſi
 ordinis teneatis/ nec aliqua oīno eccleſia vel pſona ordinio ve
 ſtri aduerſus cōmunia ipſius ordinio iſtituta p̄uilegiū a quo
 libet poſtulare audeat/ vel obtentū quōlibet retinere. Ordina
 tū eſt etiā inter vos/ vt oīo abbateo de ordine veſtro ſingulis
 annis ad generale capitulū ciſtercieſe omni poſtpoſita occaſi
 one cōueniāt illis ſolis exceptio/ quoo a labore vie infirmitas
 corpis retardauerit/ qui tñ idoneū nūciū delegare debebūt/ p
 quē neceſſitas remotiōis illoꝝ valeat capitulo nūciari/ ⁊ il
 lis itē exceptis qui in remotiorib⁹ partib⁹ habitātes ſine gra
 di ⁊ euidēti difficultate ſe nequerint capitulo p̄ſentare. Qui ni
 miū eo termino veniēt/ qui eis in ipſo fuerit capitulo cōſtitu
 tuo. Preterea ſi aliqua cōtrouerſia inter quolibet abbates de
 ordine veſtro emerſerit/ vel de aliquo illoꝝ tam grauis culpa
 fuerit p̄palata/ vt ſuſpenſionē aut depoſitionē etiam mereat/ ſi
 quicqđ inde a caplo fuerit canonice diſſinitū/ ſine retractatiōe
 aliq̄ obſeruet. Deinde in ſūmario p̄ſequit̄ p̄ncipaliora pun
 cta carte caritatio/ Et circa finē addit qđ ſequūtur. Perſonā
 aut de alio ordine nulla eccleſiaū vſaq; ſibi eligat in paſtoꝝ/
 ſicut nec veſtri ordinio aliquā/ monaſterijs alio ſtatuiſtis ordi
 nari poſſe abbatē. Nec nimirū dilectiſſimi filij de multis inſtū

tutionib⁹ ordinis vestri excerptim⁹ / r p⁹ p⁹ h⁹is curauimus capi-
 tulis designare. Quia vero singula q⁹ ad religiōis p⁹fectū / r ani-
 marū salutē regulariter ordinastis / p⁹senti abbreviatiōi neque-
 rūt annexi / nos cū his que p⁹scripta sunt oia que cōtinētur in
 carta vestra que appellat caritatis / r quecūq⁹ inter vos religio-
 nis intuitu regulariter statuistis / auctoritate ap⁹lica roboram⁹ /
 r vobis vestrisq⁹ successorib⁹ / r omnib⁹ q⁹ ordinē vestrū p⁹fessi
 fuerint inuolabiliter p⁹petuis tēporibus decernim⁹ o⁹ obseruan-
 da. De cetero q⁹ p⁹positū firmū habetis habitatiōis vestre lo-
 ca extra cōuersationē seculariū eligēdi / grāgas vestras sicut r
 a⁹tria ecclesiariū / a p⁹uorū incurfu ac violentia liberas r q⁹etas
fore statuim⁹ / r vt nullus ibi hominē cape / spoliare. verberare /
aut rapinā exercere p⁹sumat / in virtute sancti spirit⁹ inhibētes.
 Sanctiētes etiā / vt p⁹pter cōmunia / interdicta terraz / nulla ec-
 clesiariū vestrarū a diuinis cōpellat officijs abstinere / sed lice-
 at omnib⁹ de ordine vestro / excōicatis / r iterdictis / eieci / clau-
 sis ianuis / summissa voce / fratrib⁹ suis diuina celebrare solem-
 nia. Interdicimus itē ne aliqua oīnō p⁹sona fratres ordinis ve-
 stri audeat ad secularia iudicia puocare / sed si quisq⁹ sibi aduer-
 sus eos aliquid crediderit de iure cōpetere / sub ecclesiastici iu-
 dicii examine experiēdi habeat facultatē. Decernim⁹ ego vt
 nulli aliq⁹ liceat his que in hac pagina ex auctoritate ap⁹lorū
 p⁹ncipis a nobis p⁹firmata r cōstituta sunt ausu temerario con-
 traire / ac nostre bui⁹ sanctiōis vigore aliqua p⁹sumptiōe infrin-
 gere. Si quis aut⁹ hoc attēptare p⁹sumpserit / r culpā suā satis-
 factiōe cōgrua cōtempserit emēdare diuine ai aduersionis iu-
 dicio se nouerit subiaccere. Lūcta aut⁹ ista seruātib⁹ sit gratia
 r pax a deo ac d⁹no nostro iesu cbristo. Quaten⁹ r hic fructum
 pie deuotiōis r actionis bone p⁹cipiant / r apud sup⁹mū iudicē
 premia eterne pacis inueniāt. Amen.
 Ego Eugenius catholice ecclesie ep⁹us. S.
 Ego Imārus tusculanus ep⁹iscopus. S.
 Ego hugo hostiensis ep⁹iscopus. S.
 Ego hubaldus p⁹sbyter cardinalis titul. sancte Praxedis. S.
 Ego Aribertus p⁹sbyter carō. titul. sancte Anastasse. S.

grangia ordinis sunt
 priuilegiata sicut atri-
 a ecclesiarum.

unde

Ego Rolandus pbr carb. titul. sancti Marci. S.
 Ego Gerardus pbr carb. titul. sci Stephani in celio m Ste. S.
 Ego Johanes pbr carb. titul. scōꝝ Johānis ⁊ Pauli. S.
 Ego Henric⁹ pbr carb. titul. scōꝝ Herci ⁊ Achillei. S.
 Ego Johānes pbr carb. titul. Equitiū. S.
 Ego Otto diaç carb. sancti Georij ad vellū aureū. S.
 Ego Guido diaç carb. sancte marie in porticu. S.
 Ego Johānea diaç carb. sanctoꝝ Sergij ⁊ Bachij. S.
 Ego Ildebrādua sancte romani ecclesie diaç carb. S.
 Ego Gerardua sancte romani ecclesie diaç carb. S.
 Ego Odo diaç carb. sancte romani ecclesie. S.
 Ego Bernardus sancte romani ecclesie diaç carb. S.
 Datū sigme p manū Bosonis sancte romani ecclesie scriptoris
 kl. augusti. Indiē. xv. Incarni dñice anno ab. liij. Pontificat⁹
 vero domini Eugenij pape. iij. Anno octavo.

Dominua Anastasi⁹ pp. iij. oino simlē cōcedit ⁊ donat cō
 firmationē. Excepto q̄ in fine circa celebrationē diuinorū offi
 cioꝝ tēpore interdicti sic dicit. Sanctiētea etiā vt ppter cōmu
 nia interdicta terrarū nulla ecclesiarū vestrarū a diuinia com
 pellat officijs abstinere. Interdicim⁹ itē/ ne aliqua oino pso
 na fratres ordinis vestri audeat ad secularia iudicia puocare/
 sed si quisq̄ sibi aduersus eos aliqd crediderit de iure cōpete
 re sub ecclesiastici iudicis examine experiēdi habeat facultatē.
 Decernim⁹ ergo vt nulli oino liceat hanc paginā nostre cōfir
 matiōia infringere/ vel pscriptas institutiōes vestras ausu te
 merario violare. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sūperit indigna
 tionē oipotētis dei/ ⁊ beatoꝝ Petri ⁊ Pauli ap̄loꝝ ei⁹ se no
 uerit incurfurū. Et p⁹ noia ipsi⁹ sūmi pontificis ⁊. xiiij. ofi
 cōꝝ cardinaliū signantiū ⁊ aprobatiū ponit sic. Datū lateri p
 manū Rollandi sc̄e romani ecclesie p̄bri carb. ⁊ cancell. v. Idua
 decembria. Indiē. ij. Incarni dñice anno ab. c. liij. Pontifica
 tus vero dñi Anastasij pape. iij. Anno primo.

Domin⁹ Adrianus pp. iij. oino simlē in eadē forma cōse

cit cōfirmationē/sicut p̄missa Anastasij. iij.

Ad idē dñs Alexāder p̄p. iij. q̄ circa mediū/bāc addit clam.
Electus aut̄ nulli archiep̄oz vel ep̄oz emācipatus/vel quasi
absolutus tradat/sed nec post factā archiep̄o vel ep̄o suo p̄fes
sionē occasione eius ordinis sui constitutiones transgrediat/
vel in aliquo p̄uaticator eius existat.

Eiusdē dñi Alexandri pape. iij. vbi multe
monasterij filie cistercij id̄distincte cū alijs
cistercij possessiōib⁹ z iurib⁹ enumerant/
in quo apparet summa filiarū z mēbrozū
ad matrē sicut aliarū possessionū ꝛnerio.

Alexander Ep̄us seru⁹ seruoꝝ dei.
Dilectis filijs Gilleber
to abbati cistercijs monasterij/eiusq̄ fratrib⁹
tam p̄sentib⁹ q̄ futuris regulārē vitā p̄fētis
impetuū. Religiosam vitā eligentib⁹ apicū
cōuenit adesse p̄sidiū/ne forte alicui⁹ teme ita
ris incurſus eos aut a p̄posito reuocet/aut ro
bur/q̄ abſt/sacre religiōis infringat. Capro
pter dilecti in domino filij vestri iustis postulationib⁹ clemē
ter annuim⁹/z p̄fatum monasteriū in quo diuino mancipa
ti estis obsequio sub beati Petri z nostra protectionē susci
pim⁹/z p̄ntis scripti p̄uilegio cōmunim⁹. Statuētes vt q̄scūq̄
possessiones/quecūq̄ bona idē monasteriū in p̄sentiarū legi
time possidet/aut in futurū cessionē pontificū/largitione re
gū vel principū/oblacione fidelij/seu alijs iustis modis deo
pp̄itio poterit adipisci/firma vobis vestrisq̄ successorib⁹ z il
libata p̄maneat. In quib⁹ hec pp̄rijs duxim⁹ exprimēda vo
cabulis. Locū ipsū de cistercio cū terrio/pratis/aquis/siliuis/
pascuis/z omnib⁹ p̄nētijō suo. Abbatia de firmitate/Abba

67
7

tiã de pontigniaco/Abbatia de daraualle/Abbatia de mori-
mũdo/Abbatia d̄ pruliaco/Abbatia de curia dei/Abbatia d̄
bonaualle/Abbatia d̄ elemofyna/Abbatia d̄ oratorio/Abba-
tia de buxeria/Abbatia de miratorio/Abbatia de sc̄o andrea
Abbatia de valãrijs/Abbatia de psonia/Abbatia d̄ criuado/
Abbatia de obazina. Ex dono odois ducis burgundie in fo-
resta ei⁹ plenaria vsuaria in oibus p̄ter exartationẽ/ ⁊ in tota
terra sua libera vsuaria vbiq̄q̄ terrã habet. Grãtiã de saleis
cũ adiacẽtib⁹ terris/pratis/aquis/siluis/pascuis/decima/ ⁊ in
omnib⁹ p̄tinẽtijs suis ex dono abbati ⁊ capituli sancti Benig-
ni Diuionis ⁊ Aimonis dñi d̄ tilecastio Guidonis d̄ claro mō-
to/ ⁊ aliorũ heredũ. Deinde p̄seq̄ ⁊ enumerat alias cistercij
grãtiã ⁊ possessiones in particulari quas illo tempore habe-
bat. Et cũ. xij. cardinalib⁹ signat. Datũ senon̄ p̄ manũ lher-
mãni sancte romani ecclie subdiaconi ⁊ notarij. iij. Non̄ febr̄.
Indic. xij. Incarũ dñice anno M. c. lxiij. Pontificatus vero
dñi Alexandri p̄. iij. Anno sexto.

Eiusdẽ/ q̄ quilibet abbas ordinis p̄t ab-
soluere fratres sui monasterij/ ⁊ eos q̄ ad
ordinẽ accedũt/ a vinculo excõicatiõis/ p̄
appositõẽ ignis/ p̄ violẽta manuũ iniecti-
one in clericũ/ v̄l aliã religiosã p̄sonã/ ⁊ p̄
cõicatiõẽ cũ excõicat/ mediãte p̄nia saluari

Alexander Epus seru⁹ seruoꝝ dei.
Dilectis filijs abbatib⁹
cistercij ordinis. Salutẽ ⁊ aplicã b̄ndictionẽ.
Cũ sitis arti⁹ diuinis obsequijs dediti v̄se reli-
gionis p̄sideratõẽ cõpellimur p̄na deti v̄se ca-
ritate p̄spicere/ et ḡfam n̄fam sp̄aliẽ indulgere.
Ea p̄p̄ dilecti i d̄sio filij p̄ijs postulatõib⁹ v̄ris
lducti p̄stit⁹ vob̄ lris indulgem⁹/ vt vnusq̄sq̄ v̄m fr̄es mona-

sterij sui/si q̄ cū ad cōuersionē ei⁹ accedūt vel postea p̄fessi fue-
runt/q̄ p̄ appositionē ignis/aut p̄ violētā manuū iniectiōe i cler-
cū/vel aliā religiōsā p̄sonā yiculo teneant exercitōis astricti/
vel q̄ exercitū cōcauerint/de auctoritate nostra/facultatē ha-
beat absolūendi/et penitētiā in iūgēdi/quā uideritis salutarē.
Dati tusculanen. Nonas martij.

Eiusdē/Quod abbatib⁹ deponēdis si cōmo-
niti sue p̄latiōi sp̄ote cedere noluerint/nō
licet ad sedē ap̄lica in appellare/aut reatū
defendere. Quod licet abbatib⁹ nouicios su-
os benedicere/et alia que ad illud officiū
p̄tinent exercere/etiā si ab ep̄iscopis b̄ndi-
ctiōne petita et negata benedicti non sint.
Quod si ep̄i aliqd̄ ab abbatib⁹ p̄tra p̄uilegia
ordinis petierint/licet eis auctoritate apli-
ca denegare/ne occasiōe ista ordo/q̄ hac-
tenus liber extitit/seruituti subijciat. Quod si
ep̄i aliquā cōtra ordinis libertates ferāt
exercitacionis sententiā irrita decernit.

Alexander Ep̄s seruus seruoz del
Dilectis filijs Alexan-
dro cisterciē abbati/et vniuersis eiusdē ordi-
nis abbatib⁹ tā p̄sentib⁹ q̄ futuris canonice
institūēdis imp̄petuū. Attēdentes quō vos a
secularis vite latitudine cōuersos omp̄s et cle-
mens dñs ad anguste porte deduxit introitū/
et vos tanq̄ a carne ad ip̄ē sepauit/gaudio gau-
dem⁹/et in sua mētis leticia et exultatōe iocūditatis replēmur/

monētes pariter et exhortati/ut sollicita intētionē nitamini in
vallis vestris oleū deferre/quaten^o cū media nocte clamor fa-
ctus fuerit/accensis lampadib^o vestris sponsi mereamini thā-
lamū introire/et iusticie beatitudinē recipere que vobis est re-
seruata in celis. Quapropter quia vos elegit dñs in hereditatē
sibi/et a longē de alto respexit/paci et trāquillitati vestre quātū
nobis gratia diuina concedit/pspicere cupiesi/aplica vobis au-
toritate cōcedimus et indulgem^o/ut abbates vestri ordinis q̄
aliquo crimine famia publica respssi/aut publice cōuicti/a p̄ri-
bus abbatib^o fm formā ordinis cōmoniti/sue plationi sponte
cedere noluerint/ad sedē aplicam appellandi facultatē nō ha-
beant/aut suū reatū p̄ psonas aliquas defendendi. Sanctim^o
p̄terea ut si ep̄i tertio cū humilitate et deuotione sicut cōuenit
requisiti substitutos abbates bñdicere forte renuerint/eisdem
abbatib^o liceat nouicios p̄prios benedicere/et alia que ad illō
officiū p̄tinent exercere/donec ep̄i ipsi diuiciā suā recogitent/et
abbates benedicēdos/benedicere nō recusent. Sane si ep̄i ali-
quid ab abbatib^o p̄ter obedientiā debitā cōtra libertatē ordi-
nis a p̄decessorib^o nostris et vobis indultā expetierint/liberum
sit eisdē abbatib^o auctoritate aplicā denegare quod petiſ/ne
occasione ista ordo ipse/qui hacten^o liber extitit/p̄petue serui-
tutis laqueo vinciat. **¶** Si ep̄i aliquā p̄pter hoc in psonas vel
ecclesias vestras sentētiā p̄mulgauerint/eandē sentētiā tāq̄
contra aplicē sedis indulta/platā/irritā fore sanctim^o. Decerni-
mus ergo ut nulli oīno hominū liceat hanc paginā nostre con-
stitutionis iuſfringere/vel ei aliquaten^o cōtraire. Si qua igit̄ in
futurū ecclesiastica secularisue psona hanc nostre cōstitutionis
paginā sciens cōtra eam temere venire tēptauerit/scdō/tertio
ue cōmonita/nisi p̄sūptionē suā digna satisfactiōe correxerit/
potestatis/honorisq̄ sui dignitate careat/reāq̄ se diuino iudi-
cio existere de p̄petrata iniquitate cognoscat/et a sacratissimo
corpore ac sanguine dei/et dñi redēptoris nostri iesu christi ali-
ena fiat/atq̄ in extremo examine districte vltiōi subiaceat/cū-
ctis autē hanc nostrā cōstitutionē seruantib^o sit pax dñi nostri
iesu christi/quaten^o et hic fructū bone actionis p̄cipiāt/et apud

districtū iudicē p̄mia eterne pacis inueniāt/Amē/Amē/Amē.
Ego Alexander catholice ecclie ep̄s. S. Ego Hubaldus hostien̄
ep̄s. S. Ego Renardus portuen̄ ep̄s / ⁊ sancte Rufine ep̄s. S.
Sunt alij decē cardinales signātes. Datū Beneuent p̄ ma
nū Berardi sancte romani ecclie notarij. iij. Non Julij. Indic.
ij. Anno dñice incarnationis M. c. lxx. Pontificat⁹ vero dñi
Alexandri pape. iij. Anno decimo.

Priuilegiū dñi Lucij pape iij. q̄ nulli ep̄o
aut alteri liceat i p̄sonas vel loca or̄ dinis
cōtra id qđ ab origine or̄dis fuit observa
tū/excōicatiōis/suspēsiōis/vel interdicti
sniām depromere. Quē ep̄i in bñdictiōib⁹
abbatū sint p̄tēti p̄fessione q̄ noscūt insti
tuta ab exordio or̄dis/ scz q̄ abbates tūc
debēt dicere/saluo ordine suo/ ⁊ priuile
gijs ordinis/nec cōpellant aliā tunc face
re p̄fessionē contra ordinis instituta.

Scius Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei. Dilec
tis filijs abbati cisterciē/ et
vniuersis coabbatib⁹ ei⁹ sub eodē ordine dño
seruiētib⁹. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. Ado
nastice sinceritas discipline/quā in puritate or
dinis quē tenetis eterni cōditoris puidēs re
staurauit illā sp̄ iuenit in aplica sede demētiā/
q̄ ⁊ vobis in dño accresceret p̄positū virtutū/ ⁊
alioꝝ deuotio v̄ris puocaret exēplis/vt p̄ celestū semitā man
datoꝝ/ad p̄positū felicis brauiū festinaret. Int̄ cetera vero lz
ordo vester ea se fuauerit ep̄is hūilitate subiectū/vt saluis ori
ginalib⁹ institutis/coꝝ sp̄ vellet magisterio subiacerē/illud tñ

hacten^o de fauore ⁊ p̄tectōe aplice sedis obtinuit/ vt nullus in
 monasteria vel abbates ordiuis memorati quālibet ecclesiasti
 cā sniam p̄meret/ vel p̄sonas in eodē ordine p̄stitutas excōis/
 vel suspēsiōis /seu interdicti p̄mulgatōe graualet. Quia vero
 refrigescēte caritate multoꝝ vsq̄ adeo malicia noscī abūdas
 se/ vt nōnulli eoz q̄ ecclesijs dei modernis tēpōib^o sunt plati
 trāsgrediant^r termiōs ab antiq̄orib^o p̄stitutos/ ⁊ i vestrū spār
 ordinē idebitā exercere nō dubitēt vltionē. P̄ntiū l̄rāꝝ inscri
 ptione statui^o ⁊ auctoritate aplice p̄firmam^o / vt nulli oīno
 liceat in vos/ vel monasteria v̄sa/ seu fratres inibi p̄stitutos p̄
 id q̄d ab origine ordinis noscī obseruatū/ excōis/ vel suspēsiō
 nis/ seu interdicti sniam p̄mere. Quā si deprompta fuerit auc
 toritate aplice decernim^o nō tenere. Adūciētes q̄ decernim^o /
 vt archiepi ⁊ epi in recipiēdis p̄fessiōib^o q̄ a b̄ndictis vel b̄ndi
 cēdis abbatib^o exhibent^r ea sint forma ⁊ exp̄ssione p̄tenti q̄ ab
 origine ordinis noscī instituta/ scz vt abbates ip̄i/ saluo ordie
 suo / p̄fiteri debeāt ⁊ p̄tra instituta ordinis nullā p̄fessionē fa
 cere cōpellant^r. Nulli q̄ oīno hoīm liceat hāc paginā n̄re p̄stitu
 tionis ⁊ cōfirmatōis infringere/ vel ei ausu temerario p̄traire.
 Si q̄s aut^r hoc at̄reptare p̄sūpserit indignationē oipotētis dei
 ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄torum eius se nouerit incurfurū.
 Datū Cleroneſi. xi. kl. Decembris.

Similē bullā in forma expedit dñs Urbanus p̄p. iij. q̄ inci
 pit/ Abonastice sinceritas.

Hoc etiā priuilegiū in forma cōfirmat/ innouat/ ⁊ plurimū
 auctorizat dñs Clemens p̄p. v. vide loco suo.

**Priuilegiū dñi Urbani pape iij. Per q̄d
 cōcedit vt si epi mun^o b̄ndictiōis ⁊ alia q̄
 ad officiū ep̄ale p̄tinēt abbatib^o ordinis
 exhibere renuerit/ liceat eis si sacerdotes**
 b 2

fuerint proprios nouicios bñdicere/ & alia
q̄ ad officiũ abbatis p̄tinēt exercere/ac ab
alio ep̄o ea recipere q̄ a suo fuerit denega
ta. **Q̄** ep̄i in bñdictionib⁹ abbatũ ea sint
p̄tēti forma p̄fessiōis q̄ ab origie ordinis
fuit instituta/ sc̄z saluo ordine suo. **Q̄** sede
ep̄ali vacāte/hec oīa a vicinis ep̄is suscipere
possint. **Q̄** ab ep̄is transeuntib⁹ p̄ mo
nasteria/monachorũ ordinatiōes/vasorũ
& vestiũ benedictionē recipere valeam⁹.
Q̄ nulli liceat p̄sonas ordinis etiā p̄ mo
nasteriorũ substātia vel possessionib⁹ ad
iudicia secularia trahere/seu nos ad cōci
lia/synodos/aut aliquos forēses p̄uent⁹
trahere/seu ad loca ordinis causa ordies
celebrādi/chrisma faciendi/causas tractā
di/vel p̄gregationē p̄uocādi accedere. **Q̄**
nullus infra miliare ab abbatis vel grau
gis nostris edificia noua faciat. **Q̄** i cau
sis p̄p̄rijs/siue civilē/siue criminalē p̄tine
ant questionē liceat nobis fratrũ nostro
rũ testimonijs vti. **Q̄** nullus vicinos vel
mercēnarios nostros p̄ eo q̄ nos adiune
rint ad laborandũ in illis dieb⁹ in quib⁹

laboram⁹ ⁊ alij feriant/vel occasione pri-
 uilegioꝝ nobis a sede aplice cōcessoꝝ/
 seu ppter detentionē decimarū/vel bñfa-
 ctiores nros interdicerē/aut vinculo ana-
 thematis innodare audeat. Et si forsā op-
 positū factū fuerit/possum⁹ tales absolue-
 re/ ⁊ eis ecclesiastica sacramenta ⁊ sepul-
 cram ministrare.

Sebanus

Ep̄s seruus seruoꝝ dei.

Dilectis filijs abbati ci-
 sterciē/ ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius sub eo-
 dē ordine deo seruiētib⁹. Salutē ⁊ aplicā be-
 nedictionē. Cū ordo vester p infusionē diui-
 ne gratie longe lateqꝫ fidelib⁹ christi sit odor
 vite in vitā/ in his que iuste requiritis tāto fa-
 cilius nostrū impitmur assensum/ quāto plu-
 res vestro exēplo in ecclesia dei p̄ficiunt ad salutē. Eap̄ propter
 dilecti in dño filij vestris iustis postulatiōibus clemētius an-
 nuētēs/ ⁊ sollicitē puidere volētēs ne ad id qđ vřam religionē
 dedecet/ alioꝝ possitis malignitate cōpelli/ felicitis in memorie
 Lucij pape p̄decessoris nostri vestigijs inherētes vobis aucto-
 ritate p̄ntiū indulgem⁹/ vt si archiep̄i vel ep̄i in quorū parro-
 chijs domus vestre fundatē sunt/ cū hūilitate ⁊ deuotiōe de-
 bita req̄siti/ abbates substitutos bñdicere/ ⁊ cetera que ad of-
 ficiū ep̄ale p̄tinēt exhibere forte rēnuerit/ cisdē abbatib⁹/ si tñ
 sacerdotes fuerint/ liceat p̄prios nouicios bñdicere/ ⁊ cetera q̄
 ad officii suū p̄tinent exercere/ et ab alio ep̄o accipere q̄ a suo
 fuerint indebite denegata. Illud adijciētes vt in recipiēdis p-
 fessionib⁹ que a benedictis vel bñdicēdis abbatib⁹ exhibent/
 ea sint ep̄i forma ⁊ exp̄ssioe p̄tenti/ q̄ ab origine ordinis noscīf
 instituta/ scz vt abbates ipsi saluo ordine suo p̄fiteri debeāt/

et pra statuta ordinio nullā p̄fessionē facere cōpellant. **¶** Si se
des diocesani ep̄i forte vacauerit/hec oia a vicinis ep̄is libere
suscipe et absq̄ cōtradictiōe possitis/sic tū vt ex hoc in posterū
pp̄rio ep̄is nullū p̄iudiciū generet. Quia vero interdū pp̄rio
rū ep̄oz copiā nō potestis habere/ si aliquē ep̄m p̄ vos: trāsire
cōtingit/ab illo interim monachoz ordinationes/b̄ndictionē
vāsoz/ et vestīū recipere valeatis. **¶** Paci quoq̄ et tranquilluari
vestre p̄uidere volētes districtius p̄hibem⁹ ne quis vos ad se
cularia iudicia puocet/sed si quis sibi putauerit aliqd̄ in vos
de iure cōpetere/sub ecclesiastico iudice expiendū habeat: facul
tate. Nullus etiā voo vel fratres v̄ros ad cōcilia/synodos/aut
aliquos forensco cōuent⁹ ire/vel iudicio seculari de substātia
vestra pp̄ria/ vel possessionib⁹ subiacere cōpellat/ nec ad do
moo vestrao accedat causa ordines celebrādi/chrisma faciēdi.
causas tractandi/ aut aliquoo publicos cōuentuo cōuocandi.
Adiūciētes vt nulli infra miliare vnū ab abbatīs/ vel grāgijs
vestris/edificia vel māssiones nouas liceat facere. **¶** Et si p̄sūp
tum fuerit/p̄ ep̄um diocesanū vel eius officiales excoicationis
sentētia arceat. In causis aut̄ pp̄rio siue civilē siue criminalē
cōtineat questione/liceat vobis o fratrū vestroz q̄o ad homicido
neos esse cōstiterit testimonijs vti/ne ex defectu testiūius ve
strū valeat deperire. Auctoritate quoq̄ aplica interdīm⁹/ne
quis vicinoo vel mercenarios vestros p̄ eo q̄ vos ad laboran
dū adiuuerint in illis dieb⁹ in quibus laboratio et alij feriant/
vel aliqua occasione eozū que ab aplica benignitate vobis in
dulta sunt/ seu b̄nifatores vestros p̄ eo q̄ vobis aliqua b̄nifi
cia vel obsequia ex caritate p̄stiterint interdicare/ aut vinculo
anathematis audeat innodare. **¶** Et si q̄s in aliquē de familia
vestra q̄diu in famulatu vestro fuerit p̄pter detentionē dec
marū/vl̄ aliud aliqd̄ a sede aplica ordinū v̄ro p̄cessū/excois/vel
interdicti sniam pmulgauerit/liceat vobis eos absoluerē/ et si
necesse fuerit ecclesiastica sacramēta cum sepultura conferre.
Nulli ergo oino hoim liceat hanc paginā n̄re cōstitutionis et
confirmationis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si
quis autē hoc attemptare p̄sumpserit indignationē omnipo

21
11

rentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit
incursum. Datū Clesii. ij. Idus Martij.

Optimum notabile.

Nota quod quilibet bonus ordinis zelator qui uult intelligere
libertatem dicti ordinis/que a nonnullis quibusque exemptio ab ordi-
narijs dicitur/debet a tunc notare privilegia precedentia/et aliqua
sequentia. Et quia faciunt mentionem de ordinis libertate ab ipsius
origine/super omnia recurrendum est ad plogum carte caritatis/
que est fundamentale et originale statutum ordinis/vbi est fons
et origo libertatis ipsius/in quo sic dicitur. Antequam abbatie ci-
sterciensis florere inciperent/dominus Stephanus abbas et fra-
tres sui ordinauerunt/ut nullo modo abbatie in alicuius antisti-
tis diocesi fundarentur antequam ipse decretum inter cisterciensem ce-
nobium/et cetera ex ea nata exaratum et confirmatum/ratum habe-
ret propter scandalum inter pontificem et monachos deuitandum.
Beatus enim Robertus et fratres sui iuxta diuinam inspirationem
cistercium fundare volentes/non ad presule ordinarij episco-
pum cabilonensem/sed ad legatum apostolicum Lugdunensem episco-
pum recurrerunt/et eius mandato immediate sub sede apostolica
cistercium fundauerunt episcopo cabilonensi in nullo se nisi commis-
sione dicti legati in cistercio se occupate. Idcirco dominus Pa-
schalis papa secundus in privilegio precedenti dicit abbatiam ci-
stercij perpetuo haberi sub speciali tutela sedis aplice. Calistus
autem papa secundus/et alij sequentes confirmando dictam cartam
caritatis/etiam ipsius plogum ratificant. In quo decretum per bea-
te memorie dominum Stephanum cistercij abbatem et fratres suos
super cenobijs ab eis fundandis factum exprimit/sez quod nulle ab-
batie sui ordinis fundarentur in aliqua diocesi nisi prius ipse epi-
scopus consentiret/quod sicut cistercium ordinis mater erat ab or-
dinario scilicet episcopo cabilonensi exemptum/ita quoque et ipse
episcopus in cuius diocesi aliud monasterium ipsius ordinis esset

fundandū etiā cōsentiret monasteriū ipsum/in nullo eidē epō
subijci/sed solū abbati cisterciū qui cōditor dicte carte caritatis
inter cetera dicit. Curā tñ animarū illorū gra caritatis retinere
volum⁹ oēm p hoc iurisdictionē intelligēs/statimq̄ psequi/in
claustro nostro rē. necnō suis patrib⁹ abbatib⁹ immediatis a q̄
bus talia monasteria imediate dependerēt/ fm gradus suos.
Ex quib⁹ euidentē cōstat eos q̄ asseruerūt cisterciū/ r ordinem
quōq̄/ r p̄mo tpe fuisse ep̄is r ordinarijs subiectos/ min⁹ suffici
enter ordinis secreta r fundamēta itellerisse/ r falsā opinionē
posuisse. Si ita fuisset/q̄ inuite vniuersi ep̄i p totā mūdi lati
tudine dispersi p̄cordit/nullo eorū discrepāte/tā gloriōsū r fa
mosū ordinē ab eorū iurisdictione eximi pmisissent. Ut neq̄ ibi
dē visitatiōes quascūq̄ facerent/nullas pcuratiōes reciperēt/
r penitus nihil auctoritatis inibi sibi reseruassent. Diuina igitur
puidētia sanctos p̄ses Robertū r ei⁹ fratres inspirāte r di
rigēte/cisterciū r vniuersa ei⁹ mēbra in sūmā libertate seu exē
ptione ab ordinariorū subiectione nata/ r cōtinuata fuerint. Et
cū exēpta dicunt/exēptio nō p̄supponit subiectionē aliquā fuis
se p̄uā/sed solū p̄seruationē/ne in subiectionē ruerent/sic suo
mō accipiēdo exēptionē/sicut cū gloriōsa virgo Abari a pec
cati originalis macula quōq̄ exēpta dicit. Ab illa em̄ vitaliter
imunis r p̄seruata semp fuit/qz tota pulchra sine macula/ aut
ruga. Et sup istis principijs fundant originaliter p̄uilegia p̄ce
dētia r multa sequētia in qb⁹ gradatim plura p̄orib⁹ addunt.

Quia insup dicta p̄uilegia tā p̄cedentia q̄ plura sequētia
totiens rememorat ep̄os in b̄ndictionib⁹ abbatū p̄tentari de
bere p̄fessione que ab ordinis exordio nosc̄ instituta/ r aliam
ab eis req̄rere nō possunt/filios ordinis latere nō debet p̄fes
sionē hic multū generaliter p̄ deuota quadā p̄testatione reue
rentie r honozis ipsi ep̄o p̄ abbatē in exhibitione b̄ndictionis
facte accipi. Et qz in aliquib⁹ p̄uilegijs sequētib⁹ dicit/qz ep̄i
debeant esse cōtenti forma p̄fessionis quā cisterciū abbas fa
cit in sua benedictione. Idcirco. vt cū plone ordinis p̄ dei gra
tiam ad illū actum puenient/nō oīno p̄fiteant fm formā in li

brio epoz postā/dignū duxim⁹ hic eā quā facere solet abbas
 cistercij inferere. Ego. M. abbas cisterciē subiectionē/reuerē-
 tiam/z obedientiā a sanctis p̄ribus cōstitutā fm regulā sancti
 Benedicti tibi dñe. M. ep̄e/tuisq; successorib⁹ canonicē substi-
 tuendis/z sc̄tē sedi cabiloncī/saluo ordine nostro/ppetuo me
 exhibiturū p̄mitto. Per hanc clausulā/saluo ordine nostro/q̄
 hic vltra libros dñoz epozum addit/sufficiēter moderant̄ z li-
 mitant̄ termini isti in hac forma p̄fessionis positi/ sc̄z subiecci
 onē/reuerentiā/z obedientiā. Sunt em̄ p̄ oia ab eo tā interio-
 ori q̄ exteriori foro exempti/vt patet p̄ ista p̄uilegia. Nobrē
 ab olim plures deuoti ordinis filij cū missa m celebrātes in p̄n-
 cipio canonis dicūt. p̄ rege nostro/z antistite nostro/eū ordi-
 nis patrē cui oēs de ordine subijciunt̄ intelligūt/qui recte oim̄
 sui ordinis pater z antistes dici potest z debet. Porro ad sup-
 his vitandā multoz episcopoz cauillationē/z plunū abbatū
 simplicitatē/qui munus benedictionis recipiendo ad illa non
 multū aduertunt/z ex hoc multi ep̄i auctoritatē z iurisdictionē
 sup eōs p̄tendere nisi sunt/sicut patet in multis locis germa-
 nie/z in diuersis alijs puincijs/ p̄inde voluerunt ordinis pa-
 tres/duo sup his remedia a. S. d. nostro Innocērio papa oc-
 tauo obtineri. Primū est declaratio amplissima exemptōis or-
 dinis in generali z in particulari ab ordinarijs. Scdm̄ vt cister-
 cij abbas tanq̄ eoz oim̄ pater/abbates z abbatissas b̄ndice-
 ret/z sic cessant omnes occasiones ordinarioz/ad sibi p̄sonas
 z loca ordinis in aliquo subijciendū/q̄ suis in locis ponunt̄ p̄-
 scoz exēplo patrū/qui ab exordio vsq; in p̄sens fm occurrētes
 ordinis necessitates in diuersis materijs ad sc̄tām sedē recur-
 sum habuerūt/sicut ex hui⁹ collecte decursu satis cōstare p̄t.

**Privilegi dñi Honorij pape. iij. Ne de
 terris ante cōciliū acquisitis/ si alicui eas
 ad excolendū cōcesserimus/ z postmodū
 ad nos redierint/decimas demus.**

Nonorius Ep̄s seru⁹ seruoz dei.

Dilectis filijs abbatibus ⁊ fratrib⁹ cisterciēsi ordinis. Salutē et sp̄licā b̄ndictionē. Cū aliqui cogēte necessitate/vel vtilitate pp̄ria req̄rēte/terras v̄sas añ generale p̄ciliū acq̄stas p̄cesseritis alijs excolēdas/ne p̄ eo q̄ de possessionib⁹ p̄ idē p̄ciliū acq̄stis decimas solutio si ad man⁹ vestras talit̄ p̄cesse redierint/a quoq̄ vexari possitis/vt nullus a vobis de h̄mōi terrō q̄ ad vos taliter redierint/si eas manibus pp̄rijs aut sūp̄ribus colitis/occasioē p̄ciliū memorati/decimas exigere vel extorq̄re p̄sumat/auctoritate p̄ntiū inhibemuo. Nulli ḡoino hoīm liceat hāc paginā n̄se inhibitiōis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄loz ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Lateran̄. vij. kl. Decēbris. Pontificat⁹ nostri Anno nono.

Eiusdē. Ne legati sedis ap̄lice p̄tiratōes pecuniarias/aut esum carniū a monasteriis nostris extorquere p̄sumant.

Nonorius Ep̄s seru⁹ seruoz dei.

Dilectis filijs vniuersis abbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ cisterciēsi ordinis. Salutē ⁊ ap̄licā b̄ndictionē. Cū p̄ter paup̄rē victū vestrū oīa bona v̄sa hospitalitati ⁊ alijs p̄ijs op̄ibus officiosissime sint exposita satis in h̄mane alijs auferri videt̄ egenis/q̄c quid a vobis violētia vel īgenio extorquet̄. Nec q̄ d̄is manū v̄faz op̄ibus b̄ndicēs viaticū p̄grinatōis vestre q̄to maḡ illud fraterna caritate in v̄sus paup̄ez distribuitis/tāto maḡ illud celesti alluuiōe multiplicat̄/estis deterioris p̄ditōis habēdi/s̄ poti⁹ melioris/cū nō nisi v̄s̄s para-

tis celestis gratie oleū infundat/ qđ paupis mulieris deficiēti
biis vasis stetit. Licet igit largiēte dño monasteria vsa plus
solito tpaliū flozeāt ybertate/qz tñ exinde paupib⁹ vberī⁹ sub
uenit/nos volēti eo vos de spāli gratia fauorabilius pfouere/
quo exinde illi ppēssus cōplacere nos credim⁹/ qui qđ vni ex
minimis suis sit/sibi reputat esse factū/ deuotiōis vře p̄cibus
idinati auctoritate vobis p̄ntiū indulgem⁹/ ne aplice sedis le
gati pcuratiōes pecuniaras a monasterijs exigere/vel extor
quere p̄sumāt/s cū ad domos vestras accesserint/ siue carniū
esu cibis regularib⁹ sint p̄tēti. Nulli ḡ oino hoīm liceat hāc pa
ginā nre p̄cessionis infringere/vel ei ausu temerario p̄ire. Si
quis autē hoc attemptare p̄sumpserit indignationē oipoten
tis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lorum ei⁹ se nouerit incur
surum. Datum Viterbiij. iij. Moñ decembris. Pontificatus
nostri anno quarto.

Similis in forma ab eodē pontifice datur Lateran. v. Id⁹
Junij. Pontificatus sui anno. v.

Eiusdē. Ne sedis aplice legati in nos ex
cōicatiōis/ vel suspēn/ aut in monasteria
nostra interdicti sentētias pmulgent.

Dnorius Epus seruus seruorū
dei. Dilectis filijs ab
bati cisterciē ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius
⁊ fratribus sub eodē ordine deo seruiētib⁹.

Salutē ⁊ aplicā b̄ndictionē. Cū ordinis ve
stri generosa plantatio multe religionis et
honestatis flores ⁊ fructus p̄tulerit/effuso
longe lateqz laudabilis cōuersatiōis odore/

aplice sedis auctoritas/cōsiderās p marthe sollicitudinē. pui
dēdū eē Abarie q̄eti/vt orāti Abarie suffragijs satagēt Abar
the sollicitudo ministerij iuuaret/ne alicui⁹ temeritatis icurs⁹
sc̄e p̄satiōis ociū pturbaret/ordinē ip̄m ⁊ p̄ilegijs ⁊ nōnull

indulgētis spālis gratie pro gatiua muniuit. Nos autē q̄ salu-
tifera cōmoda vestra benigno fauore psequimur/trāquillita-
ti vestre libēter put possumus puidem? auctoritate p̄sentii
inhiberi ne legati sedis aplice sine spāli mādato nostro/in vos
excōis/vel suspensionis/r̄ in monasteria vestra interdicti sen-
tētias/cōtra ea q̄ vobis sunt ab aplice sede p̄cessa pmulgent.
Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā nostre inhibitōis infrin-
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄o autē hoc attēptare p̄-
sumpserit indignationē omnipotentio dei/r̄ beatorū Petri r̄
Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datum Viterbij. iij.
Noni decembris. Pontificat⁹ nostri anno. iij.

**Eiusdē. De generale caplin pōt dispēsare
cū irregularib⁹ ordinis nostri.**

Dnorius Epus seruus seruorū
dei. Dilectis filijs ab-
batib⁹ in generali caplo cisterciēsi cōstitutū.
Salutē r̄ aplicā benedictionē. Uolēto reli-
gioni vestre quātū cū deo possumus/aplici
fauous gratiā exhibere/quattuor p̄mio or-
dinis vestri abbatib⁹ dispēsandi cū irregu-
larib⁹ ordinis vestri ptātē meminim⁹ cōcessisse. Quia v̄o magi
expedire pponit vt ptās hmōi v̄fo gnāli caplo p̄ferat/nos cō-
cessionē sup hoc factā p̄fatis abbatib⁹ reuocātes/dispēsandi
cū irregularib⁹ ordinis v̄ri/put fm̄ deū r̄ eccliaficā honestatē
videritis expedire vobis dūtaxat in ip̄o gnāli caplo p̄gregari
auctoritate p̄ntiū liberā p̄cedimus facultatē/nisi forsā aliq̄ ex
tali cā irregularitatis vitii icurrissent/q̄d eoz dispēsatio meri-
to esset sedi aplice reseruāda. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc pa-
ginā n̄fe p̄cessiōis infringere/vel ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s
autē hoc attēptare p̄sumpserit indignationē omnipotentis dei
r̄ beatoꝝ Petri r̄ Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Da-
tum Lateran. Idus Nouēbus. Pōtificat⁹ n̄ri anno. ij.

Eiusdē. Ne demus decimas de possessio-
nibus habitis ante cōciliū/nec de nouali-
bus siue ante siue post idē conciliū acqui-
sitis/que pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ ex-
colimus/nec de ortis/virgultis/z piscati-
onibus nostris/ac de nostrorū animalī-
um nutrimentis.

Ponorius Ep̄s seruus seruorum
dei. Venerabilib⁹ fra-

tribus archiepi⁹ z ep̄is/z dilectis filijs Ab-
batib⁹/priorib⁹/decanis/archidiaconis/of-
ficialib⁹/z alijs ecclesiarū platis ad quos li-
tere iste puenerint. Salutē z aplicā benedi-
ctionē. Cū abbates cisterciē ordinio tēpo-
re concilij generalis ad cōmonitionē felicis

memorie Innocēti pape p̄decessoris nostri statuerint/vt de
cetero fratres ipsi⁹ ordinis ne occasione puilegiorū suorū ec-
clesie vteri⁹ grauarent/de alienis terris et ab eo tēpore acqui-
rendis/si eas pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ colerēt/decimas op-
soluerēt ecclesijs/quib⁹ ratione p̄diorū antea soluebant/nisi cū
eisdē ecclesijs aliter ducerent cōponendū. Idē p̄decessor no-
ster/qz sperabat vt ecclesiarū plati p̄uocato z efficaciores exi-
sterent ad exhibendū eis de suo malefactorib⁹ iusticie cōple-
mentū/z eorū puilegia diligētī z p̄fectius obseruaret/statu-
tū huiusmodi ratū habēs/z gratū hoc ipm ad alios regulareo
qui gaudent similib⁹ puilegijs extendi voluit z mādauit. Sz
qđ dolentes referim⁹ incōtrariū res est versa /qz sicut ex incul-
tata querela abbatū ipsi⁹ ordinio frequēter audiui⁹ nōnulli
ecclesiarū plati z alij clerici eorū puilegia temere cōtemnētes
z cōtendētes maliciose ipsoz puerrere in intellectū/eos multipli-
citer inquietant. Nā cū sit ipsis indulgū vt de noualib⁹ que p-
prijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolūt/siue de ortis virgultis/et

Este puilegio 2o do pp. martinho que esta as folhas 72. 2o do p. p. Sixto que esta as fo. 127. segun do hec. standar quando se trata de restituir decimas

tambem o do papa bonifacio que esta as folhas 4o. pode ser um restitudo

piscationib⁹ suis/vel de suor⁹ aialiu⁹ nutrimētis/nuillus ab eis
decimas exigere vel extorquere p̄sumat/quidā puerſo intelle-
ctu cōficto/dicētes q̄ nō possunt nec debēt intelligi/nisi de his
que sunt ante dictū cōciliū acquisita/ipsos sup his multiplici
exactione fatigant. Hos igit⁹ eor⁹ quieti paterna sollicitudine
puidere volētes vniuersitati vſe p̄ aplica scripta mandamus/
quaten⁹ abbates ⁊ fratres eiusdē ordinis a p̄stacione decima-
ru/ta de possessionib⁹ habitis ante cōciliū memoratū ⁊ de no-
ualib⁹ siue ante siue post idē cōciliū acquisitis/q̄ pprijs mani-
bus ac sumptib⁹ excolūt/q̄ de ortis/virgultis/piscationib⁹ su-
is/ac de suor⁹ aialiu⁹ nutrimētis singuli vſm oīno seruet̄ imu-
nes. Datū Lateran. v. Id⁹ Nouēbris. Pontificat⁹ nſi anno. ix

Priuilegiū dñi Gregorij pape. ix. Ne pn-
cipes aut nobiles/seu ecclesiaz p̄lati occa-
sione iurispatronat⁹ aduocatie seu custo-
die/quā in monasterijs vel donib⁹ nſris
habere pponūt/bladū/vinū/euentiones/
aialia/aut res alias/ p̄ edificatiōe seu mu-
nitiōe castrozū ⁊ villarū/seu p̄ tyrocinijs/
torneamētis/aut alijs vsib⁹ suis a nobis
erigant/seu nos tallijs vel exactionib⁹ gra-
uent/seu carnes in monasterijs comedāt/
⁊ ne mulieres in domos nostras intrēt.

Gregorius Ep̄s seruus seruoꝝ
dei. Dilecti filijs ab-
bati cistercij ⁊ vniuersis coabbatib⁹ eius ci-
sterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedicti-
onem. Quia refrigerſcente caritate multozū
adeo iniquitas abūdauit/ vt quozū dā suc-

censa velut ignis impietas cōtra ecclesias ⁊ psonas ecclesiasti-
 cas tanto validius inflammet/ quāto rariores qui eas tuantē
 cōtra prauorū incurfus inuenit obiectores/ nos quib⁹ ipsarū
 cura ⁊ sollicitudo incumbit/ ibi fortius insurgere cogimur/ vbi
 psecutorum imanitas periculosius exardescit. Sicut enī no-
 bis ex parte vestra grauius est oblata querela/ nōnulli princi-
 pes ac nobiles occasione iurispatronar⁹ aduocatic/ seu custo-
 die/ quā in monasterijs/ granigij/ cellarijs/ vel domibuo ve-
 stris se habere pponūt/ ac interdū etiā p sue libito volūtatio
 ⁊ quidā ecclesiarū plati/ a quibus deberetis nō grauamen sed
 solamē potius expectare/ bladū/ vinū/ euectiones/ animalia/ ⁊
 res alias p edificatione ac munitione castroꝝ ⁊ villarū/ necnō
 p tyrocinij/ tomeamētis/ expeditionib⁹ ⁊ alijs vsib⁹ eorū dē
 a vobis exigunt ⁊ extorquēt/ als vos tallijs ⁊ exactōib⁹ inde-
 bitis multipliciter aggrauādo. Preterea quidā ex ipsis ⁊ alijs
 carnes comedere in vestris domibuo/ ac muliereo etiā easdem
 domos ingredi cōtra instituta vestri ordinis nō verent/ ppter
 quod ⁊ quies monastici ordinis pturbat/ ⁊ graue cōmissio vo-
 bis monasterijs iminet detrimentū. Quare nobis humiliter
 supplicastis/ vt sup his paterna puidere sollicitudine dignare-
 mur. Nos igiē ⁊ vestre puidere quieti/ ⁊ molestantiū malicijs
 obuiare volentes/ auctoritate p̄sentij districti⁹ inbibemus/ ne
 quis a vobis p̄missa exigere vel extorquere/ aut in vestris do-
 mibus vti carnibus/ seu mulier aliqua eas intrare p̄sumat cō-
 tra ordinis instituta. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc pa-
 ginam nostre inhibitionis infringere/ vel ei ausu temerario cō-
 traire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit indignationem
 omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se
 nouerit incurfurū. Datum Lateran. x. kl. Februarij. Pontifi-
 catus nostri Anno septimo.

Ad idem in forma Innocētijs papa quartus.

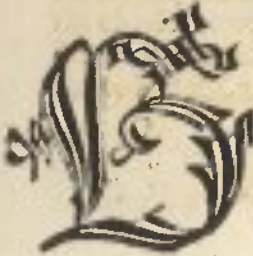
Eiusdē. **Q** nullus ep̄s vel alia p̄sona electiones abbatū ordinis impediāt/aut de remouēdo seu deponēdo aliquo eorū se intromittat. **Q** sicut licet abbatib⁹ recipere munus b̄n̄dictiōis ab alio ep̄o q̄ ab ordinario si cū hūilitate requisitus id impēdererenuerit Ita nulli eorū licet de modo electionis inqūirere/aut p̄sonas electas de vita/de litteratura/aut morib⁹ examinare/seu electiones cōfirmare. **Q** caplis ep̄orū electos nostros sibi p̄sentari requirere/aut aliquo modo eos approbare nō licet. **Q** archidiaconi auctoritatē installādi dictos electos sibi vendicare non possunt. Et q̄ p̄textu benedictiōis huiusmodi nihil penitus exigatur.

Gregorius Ep̄s seruus seruorū dei. Dilccti filijs abbatū cisterciē/et vniuersis coabbatib⁹ eius cisterciē ordinis. Salutē et aplicā benedictiōnē. Ex parte vestra nobis est oblata querela q̄ cū auctoritate aplicā sit inhibitiū/ne vllus ep̄s/vel quelibet alia p̄sona regularē electionē abbatū ordinis vestri impediāt/aut de instituēdo vel remouēdo eo qui p̄ tēpore fuerit/cōtra instituta cisterciē ordinis se aliquaten⁹ intromittat/ac vobis a sede aplicā sit idultū vt si archiep̄i vel ep̄i in quorū diocessib⁹ domus vestre fun-

date sunt/cū hūilitate ac deuotione debita requisiti substitu-
 tos abbates bñdicere forte reauerint/liceat eis eadē abbatib⁹ ab
 alio epō pape/ q̄ a suo fuerint i debite denegata/ qdā archiepi
 ⁊ epi cum in uestris monasterijs in abbates aliqui eligunt/ de
 modo electiōis inquirere/ ⁊ examinare psonas de vita/ littera-
 tura/ et morib⁹/ et electionē cōfirmare p̄dictā p vmbus elabo-
 rant capitula quoq; ipsoꝝ eosdē sibi p̄sentari querūt electos/
 ⁊ approbādi eos vsurpare sibi nitunt temere p̄tatem/ Archidi-
 aconi etiam installandi electos ipsos vendicare sibi ius iniu-
 riose cōtendunt/ contra indulta sedis aplice p̄sumptione non
 modica veniesi. Volētes itaq; quieti vestre cōsulere/ ac uestris
 grauaminib⁹ in hac parte paterna sollicitudine puidere/ ne ta-
 lia p̄sumant de cetero/ ⁊ ne ab instituēdis vel institutis abba-
 tib⁹ bñdictiōis p̄textu aliquid penit⁹ exigat/ auctoritate pre-
 sentiu district⁹ inhibemus/ eadē auctoritate nihilomin⁹ de-
 cernētes/ vt si cōtra p̄dictā inhibitionē nostrā a quoq; fuerit p
 p̄tia temeritate p̄sumptū/ sit irritū ⁊ inane. Et si aliquē senten-
 tie late fuerint/ nullū robur ob tineāt firmitatē. Nulli ergo om-
 nino hoīm liceat hanc paginā nostrē inhibitionis ⁊ cōcessionis
 infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc at-
 temptare p̄sumperit indignationē omnipotētis dei ⁊ beatoꝝ
 Petri ⁊ Pauli ap̄olorum eius se nouerit incursum. Datū La-
 teran. x. kl. Februarij. Pontificat⁹ nostri Anno. vij.

Eiusdē. Et nō possumus cōuenirē p̄ litte-
 ras aplicas/ que de ordine nostro non fe-
 cerint mentionem.

Gregorius Ep̄s seruus seruorū
 dei. Dilecti filijs ab-
 bati cisterciē/ ⁊ vniuersis abbatib⁹ ⁊ mona-
 chis cisterciē ordinis. Salutē ⁊ ap̄licā be-
 nedictionē. Cū cisterciē ordinis titulus p
 dei gratiā adeo sit insignis q̄ vix credat ab

his qui p̄tra vos litteras impetrāt sine malicia obtineri nos &
illoꝝ fraudib⁹ obuiare/ac innocentia v̄sam vobis fauorabili
ter cōfouere/auctoritate vobis p̄sentiu indulgem⁹ vt nequea
tis p̄ litteras ap̄licas cōueniri que de cisterciē ordine nō fece
rint mētionē. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā nostre cō
cessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄
hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac
beatorū Petri & Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū
Lateran. iij. Idus Ianuarij. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

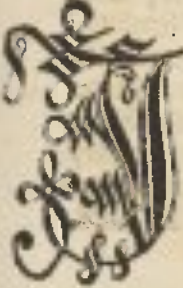
Eiusdē. Quod abbates possunt cōmittere p̄
oribus suis vices suas absoluēdi in eoz
absentia monachos & cōuersos ab excōi
catione de iniectioe manuū violentarū
in seip̄sos.

Gregorius Ep̄s seruus seruorū
dei. Dilecti filij ab
bati cistercij & vniuersis coabbatib⁹ suis ci
sterciē ordinis. Salutē & ap̄licā b̄ndictio
nē. Cū monachos & cōuersos monasterioꝝ
vestroꝝ ab excōicatioe quā iniectioe manū
violētas inuicē in seip̄sos frequēter incur
rūt/ex officio v̄so absoluere valeatis/aucto
ritate vobis p̄sentiu indulgem⁹/vt absoluēdi eos ab excōica
tione h̄mōi p̄onibus v̄ris cū vos abesse p̄igerit possitis com
mittere vico v̄ras. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā n̄re
cōcessionis infringere/vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄
hoc attēptare p̄sūpserit indignationē oipotentis dei/& b̄toꝝ
Petri & Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū Lateran.
x. kl. Febr. Pontificat⁹ nostri Anno septimo.

Ad idem in forma Innocētijs papa quartus.

Prinilegi dñi Innocētij pape. iiii. Qu nō
possum⁹ vocari p ordinarios/ vel alios
quosqz iudices ad synodos/ vel forēses
quētus seu placita aut capla/ vel forū pe-
nitētiāle/ etiā rōne delicti/ sed solū p fide.

Innocentius

Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei.

Dilectis filiis abbati
cisterciū/eiusqz coabbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ vniuersis ci-
sterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. Cū
a nobis petiit qđ iustū est/ ⁊ honestū/ tā vigō equi-
tatis/ q̄s ordo exigit rationis/ vt id p sollicitudinē
officiū nōstri ad debitū pducatur effectū. Ex parte siq̄
dē vestra fuit ppositū coram nobis/ qđ licet ordini

vestro p p̄uilegia sedis aplice sit indultum/ vt nullus ep̄s seu
alia psona ad synodos vel forenseo cōuentus/ nisi p fide vos
ire cōpellat/ aut in vos vel monasteria/ seu etiam psonas dicti
ordinis/ excōis/ suspēnsionis/ aut interdicti sentētiā p̄mulga-
re p̄sumat/ q̄ si p̄mulgate fuerint/ tāqz cōtra sedis aplice indul-
tā plate decernunt p eadē p̄uilegia irritē ac inanes. Nihilō-
min⁹ s̄n pleriqz p̄lati ⁊ iudices ordinarij/ ⁊ alij ecclesiārū recto-
reo eadē p̄uilegia quib⁹ muniti estis euacuare supsticiōsis ad-
inūctiōib⁹ in oliētes/asserunt vos p quis offensa ratione de-
licti existere forū sui/ sicqz vocantes vos ad placita capitula/ et
penitētiāle forūm sicut alios clericos seculares/ vos super hoc
multiplici vexatione fatigant/ q̄s excessuo vestri tam p gene-
rale q̄ etiā quōdiana capitula que sunt in singulis monaste-
rijs vestri ordinis/ p̄grua penitētiā puniant. Quare nobis hu-
militer supplicastis/ vt p̄sumptiōnē taliū cohibere p atēna sol-
licitudine curarem⁹. Nos igit̄ attendēti q̄ ⁊ si ex suscepti cu-
ra regiminis de vniuersis sancte matris ecclesie filijs/ curā ⁊ solli-
citudine gerere teneamur/ de illis tñ sp̄ali⁹ cogitare nos cōue-
nit q̄ postpositis vanitatib⁹ sc̄li iugem ip̄edūt dño famularū/

ac volentes quieti vestre sup̄ p̄missis paterna imposteriū solli-
citudine puidere/vt nullus vos/seu monasteriorū vestrorum
psonas/ad synodos vel forenses cōuentus/nisi p̄ fide dūtax-
at/vel huiusmodi placita/seu capitula/vel forū penitentiale/
absq̄ mandato sedis aplice speciali/euocare/etiā delicti ratio-
ne p̄sumat/maxime cū vos filij abbates punire excessus quos
libet fm̄ statuta vestri ordinis parati sitis/auctoritate p̄sentis
districtius inbibem⁹/Decernētes eadē auctoritate/sentētiās
si quas hac occasione p̄ p̄sumptionē cuiuspiā p̄mulgari conti-
gerit irritas ⁊ inanes. Saluo in omnib⁹ aplice sedis mādato.
Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nostrē inhibitiōis in-
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēp-
tare p̄sumperit/indignationē omnipotētis dei ⁊ beatorū Pe-
tri ⁊ Pauli ap̄torū eius senouerit incurfurū. Datū Lugduñ.
iij/kl. Añ. Pontificatus nostri anno. ij.

Ad idem in forma Alexander papa quartus.

Eiusdē. Ne quis in familiares/seruīētes/
ac bñfactores nostros/seu i eos qui mo-
lunt in molēdinis nostris/vel cōquāt in
furnis nostris/seu alē nobis cōicant ex-
cōicationis sentētiās p̄mulget.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruō-
rū dei. Dilectis fi-
lijis abbati cistercij eiusq̄ coabbanib⁹ ⁊ cōuen-
tibus vniuersis cisterciē ordinis. Salutem ⁊
aplicā benedictionē. Cū a nobis peritur quod
iustū est ⁊ honestū/tā vigor equitatis q̄ ordo
erigit rationis/vt id p̄ sollicitudinē officij no-
stri ad debitū p̄ducat effectū. Ex parte siquidē
vestra fuit p̄positū corā nobis/q̄ nonnulli ecclesiārū plati ve-

stris libertatib⁹ inuidētes/cū eis nō liceat ex aplice sedis idul-
 to in vos excōis vel interdici snias pmulgare/in familiares/
 fuiētes/z bñfactores/ac illos q̄ molūt in molēdinū/vl̄ coquūt
 in furnis v̄ris/dq̄ vendēdo seu emēdo/vel alias vobis cōicāt
 snias pferūt memoratas/sicq̄ nō vim z ptatē p̄uilegionū ve-
 stroz sed sola verba seruātes/vos quodā mō excōicant/dū vo-
 bis alios cōicare nō sinunt/z ex hoc iudicari videmini iudicio
 iudeoz/z qui vobis cōicant in p̄dictis/illud euenit incōueni-
 ens qđ maiorē excōicationē incurrāt/q̄ excōicatis cōicādo fu-
 erāt incurfuri. Quare nobis huilī supplicastis vt pu idere q̄eri
 vestre sup hoc paterna sollicitudine curarem⁹. Nos igit̄ vestri
 supplicatiōib⁹ inclinati/ne q̄s p̄dictoz hmōi snias in fraudē p̄-
 uilegionū aplice sedis de cetero pmulgare p̄sumat/auctoritate
 p̄ntiū inhibem⁹. Decernētes eas si p̄sūptionē cuiuspiā talis
 pmulgari cōtigerit irritas z inanes. Nulli ḡ oīno hoīm liceat
 hāc paginā n̄e inhibitiōis infringere/vel ei ausu temerario p̄-
 ire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē oīpotētis
 dei/z brōz p̄etri z Pauli aploz ei⁹ se nouerit incurfuri. Da-
 tum Lugduñ. iij. kl. ahañ. Pōtificat⁹ n̄ri Anno. ij.
 Similem in eadē forma concedit Urbanus papa iij.

Eiusdē. Clara ordis cōmēdatio/z ob hoc
 decernit. Si visitatiōes ordis p̄ solos ab-
 bates vel monachos ordis n̄ri z nō p̄ ali-
 quos alios fieri debēt/cū nōnllī alij ordies
 iā p̄ p̄sonas isti⁹ ordis fuerit reformati.

96
911
912

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
 rū dei. Dilectis fi-
 lijs abbati cisterciū/ciusq̄ coabbatib⁹ z cōuen-
 tib⁹ vniuersis cisterciēn ordinis. Salutē z apli-
 cā bñdictionē. Tesaurō virtutū/sic p̄clara ve-
 stra religio suū sp̄ astrinxit affectū/qđ habetur

et in conspectu regis eterni placita / et in oculis hominum gratiosa.
Ipsa quidam ut colubina mitis et humilis / et electa usui specialis /
pulchra per totum aspiciat / omnem a serugam enormitatis abijciens /
et maculam deformitatis excludens / vigilatibus illis qui paterne
solicitudinis in ea gerunt officium / quod ibidem nulle possint visi
orum spine succrescere / sed ipsa florum honoris et fructuum honesta
tis inmarcescibili polleat ubertate / propter hunc etiam sancte ope
rationis effectum / nunquam ordo vester officio aliene visitatio vel
correctionis indiguit / sed de ipso aliquibus alijs reformationis
beneficium ex providentia sedis apostolice iam pervenit. Cum itaque nos
qui ex hominum virtuosos actibus spiritu in domino exultamus / claris
agnoscimus indicio / dictum ordinem esse alijs recte vite speculum / et
salutifere conversationis exemplum / quod ipse sicut olim sic et impo
sterum ab eiusdem dumtaxat abbatibus ac monachis idoneis /
quos vos filii abbates / ad hoc prouideritis deputandos / et a nul
lo alio visitari possit / aut corrigi auctoritate presentium durimus
statuendum. Eadem auctoritate nihilominus decernentes / ut si
aliquid contra statutum huiusmodi a quoquam propria extiterit te
meritate presumptum / sit irritum et inane. Et si forte aliquae senten
tie in vos occasione huiusmodi plate fuerint / nullum robur ob
tineant firmitatis. Mandato sedis apostolice semper saluo. Nullum
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis
infringere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at
temptare presumpserit / indignationem omnipotentis dei / ac bea
torum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Da
tum Lugduni. vij. Nonis Maii. Pontificatus nostri Anno. ij.

Similem bullam et in eadem forma concessit Urbanus papa. iiii.

Eiusdem. Quod in parrochijs in quibus ve
teres decime nobis sunt concessae pro portione
qua veteres nos contingunt / etiam decimas
denonibus percipere valeamus.

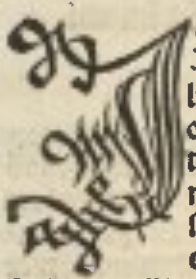

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei.

Dilectis filijs abbati cistercij/eiusq; coabbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ vniuersis cistercij ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. In istis petentijs desiderijs dignū est nos facillē p̄bere cōsensum/ ⁊ vota que a rōnis tramite nō discordāt/ effectū psequēte cōplere. Eap̄oꝝ dilecti in dño filij/ vestris iustis p̄cibus inclinati auctoritate vobio p̄sentij indulgem⁹/ vt in parrochijs illis i quib⁹ vobis vetero decime sunt p̄cesse/noualiū quoq; de q̄bos aliq; bacterius nō p̄cepit p̄ portioē q̄ veteres vos p̄tingūt p̄cipere valeatis. Nulli q̄ oino hoim liceat hanc paginā nre p̄cessiōis infringere/ vel ei ausu temerario p̄trahe. Si quis autē hoc at̄ptare p̄sumpserit/ indignationē cōp̄etens dei/ ⁊ b̄toꝝ Petri ⁊ Pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursum. Datū Lugduñ. iij. Non̄. Ab̄ij. Pōtificat⁹ nostri Anno. vi.

- Ad idem in forma Alexander quartus.
- Ad idem in forma Urbanus quartus.
- Ad idem in forma Bonifatius octauus.

Eiusdē. Quomoniales ordinis nri nulli cōfiteri possunt/ nisi suo patri abbati vel ei⁹ commisso.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei.

Dilectis filijs abbati cistercij/ ⁊ coabbatib⁹ ei⁹ cistercij ordinis. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. Petitiō vestra nobis exhibita cōtinebat/ q̄ cū correctio excessuū/ tā monachoz q̄ monialiū vestri ordinis ad patresabbates fm̄ statuta dicti ordinis/ cōfirmata p̄ sedē aplicam p̄tinere noscat/ ⁊ in gnāli caplo cistercij deliberatione p̄uida sit statutū

vt moniales incorpate ipsi ordini/ nulli alij p̄stent/ nisi p̄f̄ ab
bati solūmō/ vel cui dicit̄ abbas i hoc cōmiserit vices suas/ nō
nulli religiosi ⁊ etiā seculares/ nō absq̄ p̄sūptōe dānabili falcē
in alienā messem mittent̄/ p̄dictarū monialū p̄fessiones audire
ac ip̄as de facto absoluere non verent̄/ p̄pter q̄b̄ correctio v̄ra
p̄tenit̄/ ip̄eq̄ moniales regularē effugiūt disciplinā/ in salutis
aiarū suarū dispendiū/ ⁊ p̄fati ordinis iniuriā ⁊ p̄tēptū. Qua-
re fuit ex pte v̄ra nobis hūilit̄ supplicatū/ vt sup hoc p̄gruū ad-
bibere remediū dignaremur. Nos igit̄ statuta v̄ri ordinis cu-
p̄ien̄ illibata seruari/ ⁊ aiarū p̄fectui p̄uidere/ ne id d̄ cetero fiat
absq̄ sp̄ali mādato p̄dicte sedis faciēte plenā d̄ statuti p̄firma-
tiōe ac inhibitiōe h̄mōi mētiōnē/ auctoritate p̄f̄itiū districtius
inhibemus. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā nr̄e inhibi-
tionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē
hoc attēptare p̄sūpserit/ indignationē oīpotētis dei/ ⁊ beatorū
Petri ⁊ Pauli ap̄toꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Lugduñ
v. kl. ab̄aij. Pontificat⁹ nostri Anno. vj.

**Idē. Declarat sūmus pōtifer decretalē p̄
eū cōtra exēptos cōfectā/ qua stauit vt ex
empti q̄stacūq̄ gaudeant libertate nihilo
min⁹ rōne delicti seu p̄tract⁹/ aut rei de q̄
p̄tra ip̄os agit̄ possint corā ordinarijs cō-
ueniri/ nullū ordinis libertatib⁹ ⁊ imuni-
tatibus p̄iudiciū affert.**

In

Innocentius

**Ep̄s seruus seruoꝝ
dei. Dilecti filijs ab-
bati cistercij/ eiusq̄ coabbatib⁹ ⁊ p̄uentib⁹ vni-
uersis cisterciēsi ordinis. Salutē ⁊ ap̄licam be-
nedictionē. Cū nup duxerim⁹ statuendū/ vt ex
empti q̄stacūq̄ gaudeāt libertate. Nihilomi-**

nus tñ ratione delicti/seu cōtractus/aut rei de qua contra ip-
 sos agit rite possint corā locoꝝ ordinarijs pueniri/z illi quo ad
 hęc suā in ipos iurisdictionē/put ius exigit exercere/vos dubi-
 tantes ne p cōstitutionē hmōi libertatib⁹ z imunitatib⁹ vobis
 z ordini vestro p priuilegia z indulgētias ab aplica sede pces-
 sis/ꝑiudicari valeat/nobis hūiliter supplicastis/vt puidere su-
 per hoc idēitati vestre paterna sollicitudine curarem⁹. Quia
 vero eiusdē ordinis sacra religio sic vos apud nos dignos fa-
 uore cōstituit/vt nobis votiū existat/vos ab oibus p que vo-
 bis possent puenire dispēdia/imunes libenti aīo ꝑseruare/au-
 ctoritate vobis ꝑsentīū indulgem⁹/vt occasione cōstitutionis
 hmōi nullū eisdē libertatib⁹ ac imunitatib⁹ impostērū ꝑiudici-
 um generet. Nulli ḡ oīno hōim liceat hanc paginā nostre con-
 cessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut
 hoc attemptare ꝑsumperit/indignationē omnipotētis dei/et
 beatorꝝ Petri z Pauli aploꝝ eius se nouerit incursturū. Datū
 Lugduñ. iij. Non̄. Abaij. Pontificat⁹ nostri Anno. viij.

Eiusdē. Si liceat abbatibus moniales re-
 belles ac supbas si tales fuerint i ordine
 discidere ab ordinis vnitate/ꝑuilegijs et
 indulgētis ordinis ꝑpetuo carituras.

Innocentius Eps seru⁹ seruoꝝ dei.
 Dilectis filijs abbati
 cisterci/ eiusq; coabbatib⁹ vniuersis cisterciē ordi-
 nis. Salutē z aplicā bñdictionē. Sic ordinis vestri
 fraglātia nos delectat/vt libenter illa vobis. z libe-
 raliter cōcedam⁹/que fruct⁹ dulcedinis z flores sua-
 uitatis vobis ꝑferant z odoris. Lū igit sicut nobis
 exponere curauistis nōnulle vestri ordinis monia-
 les/ad supbiā z rebellionē offirmato calcaneo/suadēte ꝑditio-
 nis a ctore/obediētie ruptis habenis/p campū discurrāt lasci-

ale ac pprie volūtatē reiecta modestia monachali in suarum
dispendium animarū/ et infamiā et scandalū ordinis memoria-
ti. Nos volentes morbo huiusmodi cōgrui remediū medicamē-
ne subueniri/ p̄sentii vobis auctoritate cōcedimus/ vt liceat
vobis moniales huiusmodi si quas taleo de cetero in corpore
vestri ordinis cōtigerit reperiri/ rescindere a vestri ordinis vni-
tate/ ne mēbra forsan inficiāt saniora/ p̄uilegiōrū et indulgen-
tiarū p̄dicto ordini cōcessarū cōmodis p̄petuo carituras. Nul-
li ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōcessionis infrin-
gere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēpta
re p̄sumperit indignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et
Pauli ap̄toꝝ eius se nouerit incursturū. Datū Mediolanēsi.
Idus Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno. ix.

**Eiusdē. Q. monachi nostri ad ordines p̄
mouendi nō tenent ad examen per ep̄os/
vel eorū officarios/ nisi in eis esset noto-
rium crimē/ vel enorme corporis vitiū.**

Innocentius Ep̄s seruus seruoꝝ
dei. Dilecti filijs ab-
bati cistercijs/ eiusq; coabbat⁹ et conuentibus
vniuersis cisterciēsi ordinis. Salutē et ap̄licam
benedictionē. Aheritis vestre religionis indu-
cimur/ vt fauoris benigni gratia vos iugiter
p̄sequamur/ sed in his p̄cipue que noscunt ad
cultum diuini noīsp̄tinere. Cum itaq; sicut le-
cta corā nobis vniuersitatis v̄se petitio p̄tinebat/ monachi or-
dinis v̄ri ab institutōe ipsi⁹ soliti sint a p̄latis eccl̄iay sine aliq̄
examinatiōe ad ordines p̄moueri/ nos deuotiōis v̄se p̄cibus
inclinati/ vt hoc ip̄m circa monachos eiusdē ord̄is/ eis dūtā-
at exceptis/ in quib⁹ fuerit notoriū crimē/ vel enorme corporis
vitiū/ a p̄latis eiusdē p̄petuis tēporibus obseruetur/ auctorita-
te p̄sentium durimus statuendū. Nulli ergo oīno hominū liceat

hanc paginā nostre cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temera-
rio cōtraire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē
oipotētis dei/et b̄torū Petri et Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit in-
cursurū. Datum Lugduū. xv. kl. Septembris. Pontificatus
nostri Anno quarto.

Priuilegi dñi Alerādi pape quarti. **Q**
abbates possunt p̄cedere contra capella-
nos conuersos monialium p̄fessos/si ad
seculum vel ad alios ordines transierint
velut contra alios apostatas.

Alexander Ep̄uo seruus seruorum
dei. Dilectis filiis abba-
ti cistercij/ eius q̄ coabbatibus cisterciēsi ordi-
nis vniuersis. Salutē et aplicam b̄ndictionē.
Ex p̄te v̄ra nobis extitit intimatū q̄ nōnulli ca-
pellani et p̄uersi monialiū ordinis v̄ri p̄ p̄f-
essionē in ordine ip̄o factā retro respiciētēs/inter-
dū ad seculū et alias ad alios ordines se trāsfer-
re p̄pria temeritate p̄sumūt/in aīax suarū periculū et scanda-
lū aliorū/volentes igit̄ et honori eiusdē ordinis et ip̄oꝝ saluti
paterna diligētia p̄uidere/vt cōtra tales velut p̄tra alios apo-
statas dicti ordinis fm̄ statuta vestra et indulgētias vobis ab
ap̄lica sede p̄cessas/possitis p̄cedere auctoritate vobis p̄senti-
um indulgētiā. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginā n̄re con-
cessionis infringere/vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s autē
hoc attēptare p̄sūpserit/indignationē oipotētis dei/et be-
atorū Petri et Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursturū. Datum
Neapoli. ij. Non. Martij. Pontificatus n̄ri Anno primo.

Eiusdē. **Q** abbates possunt cōmittere vi-
ces suas discretis et litteratis p̄sonis or-

dinis sacerdotibus/ ipsis absentib⁹ ab-
soluendi monachos et religioſas perso-
nas ſibi ſubiectas ab excommunicatione
quam p̄ violenta iniectioſe manuum in
ſeipſos incurrūt.

Alexander Epus̄ cr̄ius ſeruoꝝum
dei. Dlectis filiis abba-
ti cisterci⁹/eiuſq; coabbatibus vniuerſis cister-
ciēſ ordinis. Salutē ⁊ applicā bñdictionē. Cū
ſicut ex parte veſtra fuit p̄poſitū coram nobis
q̄ monachos veſtros ⁊ religioſas p̄ſonas vo-
bis ſubiectas/ab excoicatione qua p̄ violenta
iniectioſe manuum in ſeipſos incurrūt/abſol-
uere valeatis ſac̄ priorib⁹ veſtris ſup hoc cōmittere vices ve-
ſtras vobis a ſede apoſtolica ſit indultū/ ⁊ ſepe contingat pro-
pter veſtram ⁊ priorū ipſoꝝum abſentiā illos qui huiſmodi ſen-
tentiam incidūt diuicius in ipſa nō ſine animam ſuarū pericu-
lo remanere. Hos veſtris in hac parte ſupplicationib⁹ inclina-
ti/q̄ ſup his vices ipſas etiā alijs diſcretis ⁊ litteratis veſtri or-
dinis ſacerdotib⁹/abſentibus vobis/ cōmittere put̄ expedire
videritis valeatis/vobis auctoritate p̄ſentia plenā cōcedim⁹
facultatem. Nulli ergo oīno hominū liceat h̄anc paginam no-
ſtre cōceſſionis infringere/ vel ei auſu temerario contraire. Si
quis autē hoc attemptare p̄ſumpſerit/ indignationē omni-
potentis dei/ ⁊ beato ꝛ Petri ⁊ Pauli apoſtoloꝝ eius ſe nouerit
incurſurū. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontificatus no-
ſtri Anno primo.

Caueāt abbates/cum ſunt aut eſſe poſſunt in monaſterijs
ſuis abuti cōmitteñ vices ſuas in audiendis confeſſionibus
ſemel in anno/in abſolutione a multis caſibus/ quia pontifex
iſte dicit abſentibus vobis.

29
7 2 7

Eiusdem. **Q**uod in grangijs ⁊ locis nostris
que adeo ab ecclesijs parochialibus di-
stant/ut cōmode illuc p̄ audiendis diui-
nis officijs transire nō valeamus/ possi-
mus diuina celebrare officia sine iuris p̄-
iudicio alieni/ ⁊ q̄ parochiani nō inē sint

Alexander Ep̄us seruus seruorum
dei. Dilectis filijs abba-
ti cistercijs/ eiusq̄ coabbatib⁹ ⁊ cōuentibus vni-
uersis cisterciē ordinis. Salutē ⁊ ap̄licam be-
nedictionē. Deuotionis vestre p̄cibus benigni-
tate cōcedimus/ ut in grangijs ⁊ locis ve-
stris/ que adeo distant ab ecclesijs parochiali-
bus ⁊ ad eas p̄ audiendis diuinis officijs nō possitis cōmode
habere recursum liceat vobis/ dūmodo parochiani eandē
ecclesijs nō intersint diuina eadē celebrare sine iuris p̄iudicio
alieni/ Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam no-
stre concessionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omni-
potentis dei/ ⁊ beatorum Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se no-
uerit incursum. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontifica-
tus nostri Anno primo.

Eiusdē. **Q**uod non liceat alicui p̄sone ordi-
nis nostri sine licentia sui abbatis cuiq̄
alterius vel eiusdem religionis/ aut secu-
lari p̄sbytero confiteri/ nec cōfessiones
ipsoꝝ audire.

Alexander Eps sermo seruorum
dei. Dilectio filijs ab-
bati cistercijs/ eiusq; coabbatib⁹ cistercijs ordi-
nis vniuersio. Salutē ⁊ aplice benedictionē.
P̄reclare religionis vestre fauor exposcit/ ⁊ sin-
cere deuotiōis quā sedulo erga nos ⁊ Romani
ecclesiā geritis merita nos inducūt/ vt vdo spe-
ciali p̄rogatiua gratie p̄sequētes/ vestris p̄ci-
buis/ quātū cū dño possumus fauorabiliter annuam⁹. Cū igit̄
felicis recordationis. J. p̄p̄ p̄decessor noster/ vt in ordine. ve-
stro sub. lata materia scandali/ religionis p̄formitas/ ⁊ vite vni-
tas/ in caritate integritate seruētur/ vobis suis litteris cōces-
sisse dicat/ vt iuxta eiusdē ordinis statuta nulli frat̄. ipsius or-
dinis/ seu alijs eiusdem ordinis p̄sone absq; sui abbatis licētia
liceat cuiq; alterius religiōis/ vel seculari p̄bytero cōfiteri/ nec
ei cōfessiones ipso p̄ audire/ vel eiō absolutiōis beneficiū im-
partiti/ vestris deuotio supplicationib⁹ inclinanti/ qđ super hoc
vobis est a dicto p̄decessore cōcessum gratū habentes/ ⁊ ratū/
id auctoritate aplice confirmamus/ ⁊ p̄sentis scripti patrocini-
o cōmunim⁹. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā
nostre cōfirmationis infringere/ vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationem
omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius
se nouerit incurfurū. Datum Neapoli. xvij. kl. Aprilis. Pon-
tificatus nostri Anno primo.

Eiusdem. Ne prelati q̄bū⁹ caritative cau-
sa hospitalitatis cū ad monasteria nostra
ipsi vel eorū familie declināt/ necessaria iux-
ta facultatū nostrarū erigentā ministra-
mus / hec sibi ex debito seu p̄scripta cōsue-
tudine deberi asserant.

Alexander Epus seruus seruorum
 dei. Dilectis filijs abba
 ti cistercij/eiusq; coabbatib⁹ z couentib⁹ vni
 uersis cisterciensi ordinis. Salute z applica bene
 dictione. Intimatis vobis accepim⁹ qd cum
 exhibeatis vos in hospitalitate omnib⁹ libe
 rales/diocesanis vestris ac alijs ecclesiaru pla
 tis eorūq; familijs cū ad vestra monasteria ve
 clinant caritatiue iuxta facultatū vestrarū exigentiā necessa
 ria ministrantes/nōnulli platorū ipsoꝝ huiusmodi gratiā cō
 uertere molietes in debitū/z qd sic sponte ipsis impenditis /si
 bi deberi ex antiqua cōsuetudine asserētes/vos z monasteria
 vestra ppter hoc multipliciter aggrauāt z molestant. Nos igit
 tur vestris supplicationib⁹ inclinati/z volēti in hac parte quie
 ti vestre paternā diligētia puidere/ne quisq; platus id qd sic
 gratiose impenditis a vobis ex debito seu pscripta cōsuetudi
 ne psumat exigere/auctoritate p̄sentium districtius inhihem⁹.
 Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre inhi
 bitionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē
 hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et
 beatorū Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit incursiu
 rum. Datū Neapoli. v. Idus Aprilis. Pōtificat⁹ n̄ri Anno. f.

Idē. Decernit qd cū visitationes z corre
 ctiones in ordine solum habeāt fieri per
 abbates z monachos ordinis/z nō p di
 ocesanos / nulla eis pcuratio a personis
 ordinis solui debet/qz pcuratio sic est an
 nexa visitatōi vt nulli nisi visitet exhibēda
 sit/ipis diocesanis ne aliquā hmōi pcura
 tionē erigāt/ z psonis ordinis ne soluat
 inhiendo.

Alexander Eps servus servorum
dei. Dilectis filiis ab-
bati cisterciē/eiusq; coabbatib⁹ & cōuentibus
vniuersis cisterciē ordinis. Salutē & aplicam
benedictionē. Sedes apostolica duxit vobis
pvide concedendū/ vt a nullo alio nisi a pfi-
bus abbatibus seu vestris ordinis monachis
a dictis abbatib⁹ sup hoc deputatis/ visitari
vel corrigi valeatis. Quia vero sic sunt pcuraciones visitatio-
ni annexē/ vt plaris nō sint/ nisi visitēt exhibēde/ auctoritate p-
sentiu ne quisq; dioecsanus/ aut platus ali^a vobis pcuratio-
nes huiusmodi erigere vel extorquere psumat/ nec vos eas ex-
hibearis eisdē districius inhibemus. Decēnētes eadē aucto-
ritate irritū & inane/ si qd extra inhibitionē huiusmodi a quoq;
ppria fuerit temeritate psumptū/ ac sententias si quas in vos
huiusmodi occasione plate fuerint/ nō tenere. Nulli ergo om-
nino hominū liceat hanc paginā nostre inhibitionis & cōstitu-
tionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē
hoc attemptare psumperit/ indignationē omnipotentis dei/
& beatorū Petri & Pauli aploꝝ eius se no ierū incurfurū. Da-
tum Neapoli. xv. kl. Maij. Pontificat^o nostri Anno primo.

Eiusdē. Qz nō tenemur ad pstationē ali-
quarū collectarū/ subsidioꝝ/ & aliaz erac-
tionū nobis aut domibus nostris a sede
apostolica seu legatis eiusdem imponen-
darum/ p litteras sedis seu legatorū eius
que expressam de indulgentia huiusmo-
di & ordinis nō fecerint mentionē/ etiā si
ptineatur in eisdē litteris quid qd per eas
mandat fiat/ aliq̄ indulgētia nō obstā.

Handwritten initials 'MS' in a decorative Gothic script.

Alexander Ep[iscopu]s seruus seruorum
dei. Dilectis filiis ab-

bati cistercij/eiusq[ue] coabbatibus ⁊ cōuentibus
vniuersis cistercij si ordinis. Salutē ⁊ apostoli
cam benedictionē. Religionis vestre meretur
honestas/vt vos speciali diligētes in dño ca-
ritate/psequamur gratia sedis apostolice ac
fauore. Sane tenuitatē vestrorū reddituum ⁊

p[ro]uentuū sollicite attendentes/ac p[ro] hoc volentes alicuius rele-
uationis solacio vos gaudere/vobis auctoritate p[re]sentū in-
dulgemus/vt ad p[re]stationē aliquarū collectarū subsidiorum ⁊
aliarū exactionū imponendarū vobis ⁊ domibus vestris a se-
de ap[osto]lica seu legatis eiusdē/aut ipsorū auctoritate ac manda-
to nō teneamini p[er] litteras ipsius sedis /legatorū eius/ que ple-
nam ⁊ exp[re]ssam de indulgētia huiusmodi ⁊ ordine vestro nō fe-
cerint mentionē/etiā si contineat in eisdē litteris q[ui]d quod p[er]
eas mandatur fiat aliqua indulgentia non obstan te. Nos em̄
exco[m]m[un]icationis/suspensionis/ ⁊ interdicti sententias si quas oc-
cassione predictorū in vos cōmuniter/ vel aliquos vestrum ab
aliquo p[ro]mulgari contigerit decernimus nō tenere. Nulli er-
go omnino hominū liceat hanc paginā nostre concessionis in-
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc at-
temptare presumpserit/indignationē omnipotētis dei/ ⁊ bea-
torum Petri ⁊ Pauli ap[osto]lorum eius se nouerit incurfurū.
Datum Anagine Rom[ane] Octobrio. Pontificatus nostri Anno
primo.

Eiusdē/ **Q**uod non tenemur legatis vel nun-
cijs domini pape/aut archiepiscopis/ epi-
scopis/vel alijs prelatis quascūq[ue] procu-
rationes pecuniarias soluere. Et si aliq[ui]s
p[ro]pter hoc in nos ferat sententias sint ir-
rite ⁊ inanes.

Alexander Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filijs abba

Ni cistercij/eiusq; coabbatib⁹ z couentib⁹ vni-
uersio cistercij ordinis. Salutē z aplicā bene-
dictionē. Circa sacrū z famoum ordinē vřm il-
liuo sinceritatis affectū gerin⁹/qđ semp ipsius
iusta desideria libētissime pcuramus/z sumus
ad ea solliciti p que virtutū dño possitis deuo-
tius z q̄tius famulari. Sane lecta corā nobis vřa petitio con-
tinebat/q̄ licet legati z nūciū aplice sedis/ac etiā diocesani lo-
corum Archiepi z epi/necnō z alij ecclesiarū plati/ quotiēs ad
monasteria z domos ordinis vestri diuertūt honeste admittā
tant in eis/z caritatiue tractent/qñq; tñ iđem diocesani ac p-
lati/auctoritate ppria. Interdū vero dicti legati ac nūciū p̄ter
tu litterarū p̄fate sedis in quib⁹ aliqui cōtinetur/q̄ ab exemp-
tis z nō exemptio/nō obstať aliqua indulgētia cistercij/vel
alijs quibuscūq; cōcessa/in p̄curatione pecuniaria p̄uideatur
eisde/ p̄curationē hmōi z alia plura cōtra indulta que p̄dicta
sedes cōcessit vobis cōmuniter vel diuisim/a vobis z p̄dictis
monasterijs ac domib⁹ exigere z extorquere ac als voo z mo-
nasteria ipsa seu domos multipliciter molefare p̄sumūt/in ea
interdicti z in p̄sona eoz suspēsonis z excās sentērias p̄fe-
rendo/in vřm p̄iudiciū z ipsi⁹ ordinis detrimentū. Qu itaq; di-
lectus fili⁹ noster. F. titul. sancti Laurētij in Lucis pbr cardi-
nalis/q̄ sp̄ ad hoc intētus esse dinoscit/vt ordo vester p̄sp̄erita-
tis affluētā p̄sequat/a nobis affectuose petiuerit vt sup. p̄mis-
sis p̄uidere p̄fina diligētis curarem⁹. Nos eiusde cardinalis
z vřis p̄ciibus annuētes qđ eisde legat⁹ z nūcijs p̄ supradictas
seu q̄scūq; alias aplice sedis litteras/ac etiā p̄dictis archiepis
z epis seu platio in p̄curatione pecuniaria nō teneamini p̄ui-
dere vobis auctoritate p̄fatiū indulgem⁹. Decernentes qđ hmōi
sentētie si quas in vos vel aliquē vestrū taliter cōtigerit/de ce-
tero p̄mulgari sint irritē penitus z inanes. Nulli ergo oīno ho-
minū liceat hanc paginā nostre cōcessionis z cōstitutionis in-
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attē

25
11 6

ptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/ ⁊ beatorum
Petri ⁊ Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursum. Datū viterbij
Non Julij. Pontificatus nostri Anno quarto.

Eiusdē. Quod ad cōseruandū vnitatis ordi-
nis vinculū districtius inhihet p̄sonis or-
dinis/ne p̄textu alicui⁹ questiōis vel diffi-
cultatis in eodē ordinē emergentis extra
ip̄m ordinē appellare p̄sumāt/ decerneñ
eos qui oppositū p̄sumerēt rigori ordi-
cōtra tales inibi introducto subiacerē/nō
obstañ hmōi appellatione.

Alexander Ep̄us seruus seruorum
dei. Dilectis filijs ab-
bati cistercij/eiusq; coabbatibus ⁊ conuentib⁹
vniuersis cisterciē ordinis. Salutem ⁊ ap̄lica
benedictionē. Virtutū meritis rutilans ⁊ sanc-
tatis odore fraglans in ecclesie corpore mem-
brū nobilissimū ordo vester sic a sui plantatio-
ne per semitā mandatorum dñi ambulauit/et
vnitatē seruauit ⁊ pacem/⁊ gratia gubernatē diuina nunq̄ vi-
sitationis vel correctionis aliene officio indiguit/vel in eo na-
sci potuit turpē sibi maculā sup̄d ucēs alicuius dissensionis ri-
mula vel scissura/p̄pter qđ sedes ap̄lica eidē ordini questiōes
inter p̄sonas emergētes ipsi⁹ p̄ p̄elabbates eiusdē terminari
debere/⁊ a nullo nisi ab eisdē abbatib⁹ vel deputadū ab ipsis
ad h̄ idoneis monachis dictū ordinē visitari posse vel corrigi
noscat̄ indulgisse. Nos igit̄ eundē ordinē quē inter alios suorum
p̄cellētia meritoꝝ p̄cipua p̄sequimur caritate in sua cupiētes

D 2

pace seruare/ac ei ne vnitatis ipsi^o diripi possit vinculu^m salu-
 biter p̄cauere/vniuersis ⁊ singulis p̄sonis eiusdem ordinis in
 virtute obediētie/districti^o inhibem^o/ne aliq^o ex p̄sonis ipsi^o p̄
 textu alicui^o q̄stionis vel difficultatis in eodē ordine emergen-
 tis extra ip̄m ordinē appellare p̄sumat. Decerit eos q̄ secus ege-
 rint siue sint abbates/siue monachi/vel cōuersi rigori sepedic-
 ti ordinis p̄tra tales inibi introducto debere/nō obstāte appel-
 latiōe hmōi subiacere. Nulli q̄ oino hoīm liceat hāc paginam
 nre inhibitiōis ⁊ cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temerario
 cōtraire. Si q̄s aut hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationem
 omnipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄torum eius se no-
 verit incurfurum. Datū Anagine Idus Junij. Pontificatus
 nostri Anno sexto.

Privilegi dñi Urbani pape iiii. Expsse p̄
cipiēs ⁊ mandans p̄latis eccliarū q̄ p̄ser
nēt puilegia/indulgētias/libertates/ ⁊ cō
suetudines rōnabiles ⁊ antiquis ordiō
nri/ ⁊ q̄ cessent ab oī inq̄tatiōe iōstra.

Rbanus *Eps seu^o seruatorū del.*
Generabilib^o fratrib^o
 Archiepis ⁊ epis ⁊ dilectis filiis abbatib^o p̄
 onibus/decanis/archidiaconis/ ⁊ ecclesiarū
 p̄latis/ad quos littere iste puenerint. Salu-
 tē ⁊ ap̄licam b̄ndictionē. Dilecti fili^o abbas
 cisterci^o/eiusq̄ coabbates ⁊ cōuentus vni-
 uersi cisterciēsi ordinis suū ad nos querimo-
 niā destinariūt/q̄ licet eis a sede ap̄lica sit indultū/ vt a forensi
 bus cōuentib^o sint imunes/nulliq̄ liceat in eos vel eorū mona-
 steria seu cōfratres inibi cōmorantes/excōio suspensionis aut
 interdicti cōtra id q̄ ab origine ordiō obseruati fuisse digno-
 salē sentētias pmulgare/que si pmulgate fuerint decernunt p̄

28
17 18 19

hmodi indulgentiā irritē et inanes. Nos tamē eorū quieti et libera-
tati de quo miramur nō modicū/inuidētēs ac molietēs in-
fringere indulgentiā supradictā in eos p̄tra indultū huiusmo-
di de facto p̄dictas sentētias p̄mulgatis/quos vt fatigetis la-
boribus et expēssis interdū ad forenses cōuētus accedere/ quōs
sententiā vestrarū executiōes quacūq; sint auctoritate pla-
te suscipe inuitos cōpellitis p̄ v̄re arbitrio voluntatis quā ex
generalī et suscepisse dicimur aplice sedis mādato teneamini
eisdē in suis libertatib⁹ et priuilegijs cōtra prauorū p̄suras et
molestias defensare/sicq; sit vt indulgētia p̄cessa eis cā solaciū
et quietis sit ipsis/vobis p̄tra ip̄am quasi p̄spirātibus/causa di-
spendij et laboris. Cū igit̄ sicut in lege dicit̄ parū sit in ciuitate
ius esse/nisi qui illud teneat existat/dignūq; ac cōueniēs vide-
atur/vt indulgētie ac puilegia que deuotis et benemeritis in-
dulgentia p̄tra p̄sumptorū audaciā cū expedit defendant/vni-
uersitatē v̄raz rogam⁹ monem⁹ et hortamur attēte p̄ aplica vo-
bis sc̄pta in virtute obediētie d̄strictē p̄cipiēti mādātes quaten⁹
puilegia/indulgētias/et libertates eisdē ab aplica sede p̄cessa/
ac eorū p̄suetudines/rōnabiles et antiq̄s/firma et illibata eis de
cetero p̄ aplica sedis et n̄ra reuerētia obseruātes ab eorū sup̄ p̄-
missis coactiōe ac molestia penit⁹ quiescatis/ ita quod ip̄i p̄cessa eis
valeant tranquillitate gaudere/ac sup̄ hoc p̄ sedem eandem nō
oporteat aliter p̄videri. Datū Viterbij. iij. Non. Maij. Pon-
tificatus nostri Anno primo.

Eiusdē. Quod nō possumus excōicari vel in-
dici p̄ delegatos subdelegatos/seu p̄ser-
uatores/seu alios nūcios/aut executores
sedis aplice. Nec ip̄i debēt a nobis p̄cura-
tiōes pecuniarias erigere etc. Et quod renoca-
tio pluriū puilegioꝝ facta p̄ Alexādrū pa-
pā nullū libertatib⁹ n̄ris affert p̄iudiciū.

Urbanus Ep̄s seru⁹ seruorū dei.
Dilectis filio abbati ci-
stercij/eiusq; coabbatib⁹ ⁊ cōuentibus vni-
uerso cisterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicā be-
nedictionē. Sacre vīe religiō inducti me-
ritis votis vestris libēter annuim⁹ eaq; vo-
bis cōcedim⁹/p que materia submota gra-
uamūo statuo vestri trāquillitao p̄curef.

Sane nobis exponere curauistis/ q̄ ex speciali p̄uilegio sedis
aplice obtinet/ vt nullū oīno volū liceat i voo vī vīa monaste-
ria/seu fratres nubi cōstitutos p̄ id qd̄ ab origine ordis noscīt
īstitutū excō:ō/suspēnsionis/seu interdicti sentētias p̄mulga-
re/felicio quoq; memorie honori⁹ papa p̄decessor noster q̄eri
vestre paterna volēs diligētia p̄uidere/adhacdo de gra petio
ri suo litteris vobis indulst/vt nō solū alio sed nec etiā dicte
sedio legatis p̄dictao/vel etiā depositionis sententias in vos
vel p̄dicta monasteria sine sedis eiusdē sp̄ali mādato licitū sūt
p̄ferre/quas si extūc p̄ferri p̄tigerit decreuit vritas ⁊ inanes.
Insup oīno p̄hibuit ne p̄dicti legati p̄curatōes pecuniaras
a vobis exigere vel extorq̄re p̄sumāt/ sed cū ad domos vī or-
dinis accesserint/sine carniū esu cibis reglar⁹ sint p̄tēti. Por-
ro q̄ felici⁹ recordatiōe Alexander p̄p p̄decessor noster oīa in-
dulta quibuscūq; p̄sonis siue ecclesiasticis p̄latis/ ⁊ alio regu-
larib⁹ ⁊ nō regularib⁹/siue secularib⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ alijs minori-
bus ⁊ quorūcūq; locorū/capitulis/collegijs/cōuētib⁹/ ⁊ cōmu-
nibus/seu cōmunitatib⁹ a felici⁹ recordatiōis Innocētio vel
ab ip̄o Alexandro p̄decessorib⁹ n̄sio p̄cessa/q̄ videlicet p̄ dele-
gatos/cōseruatores/aut executorē a sede aplica deputatos/
seu p̄ delegatos ab ipsis/vel p̄ legatos sedio eiusdē/ aut ordi-
narios seu delegatos corū iudici/suspēdi/vel excōicari/qd̄ q̄
ip̄so ingressus eccleie p̄hiberi/ ⁊ q̄ terre sue interdicto ecclesi-
co suponi nō valeāt totaliter duxit auctoritate aplica reuocā-
da. Ita q̄ deincepo nullū iobur nullūq; vigore obrincant/nec
p̄missi p̄ca inuare se valeant vltorio vel ueri nisi principes
ip̄si/sint reges/vel vxoreo/aut filij/seu fratres regum/ aut alij

magnates sublimefq; viro/qui antiquit⁹ a p̄dicta sede similem
 gratiā habuerūt/vos metuētes vobis p hoc p̄iudiciū genera-
 ri/aplice sup hoc p̄uisionis remedium implorastis. Nō itā qz
 vestris p̄cibus inclinati ad instar eiusdē Alexandri p̄decessoris
 q̄ p̄ renocationē hmōi nullū libertatib⁹ z inunitatibus vobis
 a p̄fata sede p̄cessis p̄iudiciū impostex genere auctoritate vo-
 bis p̄sentiiū indulgem⁹. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc pa-
 ginā nostre cōcessionis infringere/vel ei ausu temerario cōtra-
 ire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē om-
 nipotētis dei/z beatorū Petri z Pauli apostolorū eius se no-
 uerit incurfurū. Datū Citerbij. ij. Noni Maij. Pontificatus
 nostri Anno primo.

Eiusdē. Quoniam moniales ordinis cisterciēn-
 gaudeant p̄uilegijs z indulgētis ordini
 p̄dicto ab aplice sede concessis.

Robertus Epus seru⁹ seruoz dei.
 Dilectis in christo filiis
 bus abbatissis/z cōuentibus monialiū vni-
 uersis cisterciēn ordinio. Salutē z aplicam
 benedictionē. Meritis sacre vestre religio-
 nis inducimur/vt fauoris benigni gfa vos
 iugiter p̄sequētes paci z trāquillitati vestre
 ne iurgiozū cōcutiat procellio imposteriū cō-
 fulamus/hinc est qz nos vestris supplicationibus inclinati/vt
 p̄uilegijs z indulgētis generaliter ordini vestro ab aplice
 sede cōcessis in his que vobis cōpetunt vti libere valeatis/ai-
 ctoritate vobis p̄sentium indulgemus. Nulli ergo oīno hoīm
 nū liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere/vel ei au-
 su temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/
 indignationē omnipotētis dei/z beatorū Petri z Pauli apo-
 rum eius se nouerit incurfurū. Datū Citerbij. Idus Maij.
 Pontificatus nostri Anno primo.

Eiusdē. Ne dem⁹ p̄mitias aut decimas &
terris n̄ris añ sc̄iliū generale acq̄sitis q̄s
pprijs manib⁹ aut s̄up̄tib⁹ excolim⁹/nec
de ortis virgultis z molendinis nostris
nec de animalū n̄roz nutrimentis.

Scribanus Epus seru⁹ seruoꝝ del.
Dilectis filijs abbati cā
sterci/ eiusq̄ coabbatib⁹ z puētib⁹ vntūsis ci
sterciēn ord̄is. Salutē z aplicā b̄n̄d. Deuori
onis augmētū vob̄ deo ppicio puenire p̄si
dim⁹/si sup̄ his q̄ pie cupitis nos benignos
ad gr̄am habeat̄. Sane petitio v̄sa nob̄ ex

hibita ptinebat/ q̄ lz vobis a sede aplica sit idultū/ vt de terris
añ gnāle sc̄iliū acq̄sitis/ q̄s pprijs manib⁹ aut s̄up̄tib⁹ colitis/
seu de ortis z virgultis v̄ris/ aut v̄roz alaliū nutrimentis nulli
decimas teneam̄ exhibere. Nōnulli t̄m v̄ris libertatib⁹ inuidē
tes de terris/ ortis/ z virgultis p̄dictis/ p̄mitias/ necnō z de mo
lēdinis v̄ris decimas erigūt in v̄m nō modū detrimētum.
Quare nobis hūilit̄ supplicastis/ vt sup̄ b̄ p̄uicere vobis p̄fna
sollitudine curarem⁹. V̄ris itaq̄ supplicatōibus inclinati/ vt
dm̄oi p̄mitias z decimas illis p̄ q̄s de eis nō soluēdis legitima
estis p̄scriptione muniti/ nullaten⁹ soluere teneam̄ vobis auc
toritate p̄ntiū idulgem⁹. Nulli ḡ oino hoim liceat hāc paginā
n̄re p̄cessiōis infringē/ vel ei ausu temerario p̄ire. Si q̄s aut̄ b̄
attēptare p̄sūperit/ indignationē oipotētis dei/ z b̄roz p̄etri z
Pauli ap̄loꝝ ei⁹ se nonerit incursum. Datū Cliterb̄ij. v. Idus
May. Pontificat⁹ n̄ri Anno p̄mo.

Eiusdē. Si tpe interdicti generalis possu
mus diuina officia i monasteriis n̄ris alta
voce iannis ap̄tis z pulsatis cāp̄mis cele
brare/ excoīcatis t̄m z iterdictis occlusis.

28
v. l. m.

De Rbanus Eps seru^o seruorū dei.
Dilectis filijs abbati ci
stercij/ciusq; coabbatib^o z puentib^o vniuer
sis cisterciensi ordinis. Salutē z aplicā bene
dictionē. Deuotionis augmētū vobis deo
ppitio puenire cōfidim^o/si sup bis que pie
cupitis nos benignos ad grām habeatis.

Cū igit sicut ex tenore vře petitiōis accepti
mo vob z ordini vfo a pma sui fundatiōe a sede aplica sit cō
cessū/vt tpe generalis interdicti possitis excōicatis z interdic
tis exclusis diuina officia in vris monasterijs celebrare/vosq;
auctoritate pcessiōis hmōi diuisa eadē alta voce/aptris lanuis/
z pullatis cōpanio/excōicatis tñ z interdicti excludis/duxeritis *vide*
bacten^o sollēniter celebrāda. Nos vris supplicatiōib^o inclinati
vt in monasterio vris q̄ a seculariū habitatiōib^o remota sunt/
diuina pdicta celebrare queadmodū bacten^o rōnabiliter fecit
senofcūm tpe ipsi^o interdicti libere valeatis vobis auctori
tate pntiū indulgem^o. Nulli ḡ olno hoim liceat hāc paginā nre
pcessiōis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄o autē
hoc attēptare psumperit/in dignationē oipotētis dei ac btorū
Petri z Pauli apolorum eius se nouerit incursum. Datū Ulter
bij. v. Idus Junij. Pontifcat^o nri Anno primo.

Privilegi dñi Clemēs pape iiii. Qu abba
tes transcāt ad generale capitulū annis
singulis apud cistercium/ z qui nō vene
runt puniantur.

De Clemens Eps seruus seruorum dei.
Dilectis filijs abbati cister
cij/ciusq; coabbatib^o in generali capitulo apd
cistercium cōgregatis. Salutē z aplicam benedi
ctionē. Licet ex statutis ordinis vestri certe pe
ne/in nō veniētes ad generale capitulū eiusdē

ordinis infligant p eo q in hoc potissime toti^o ordinis cōser-
uatur integritas ex relictis dispositionib⁹ annis singulis ordi-
nandis ib idē/quia tñ nōnulli abbates dicti ordinis ad idē
capitulū anno p̄mo p̄terito venire p sue volū tatis arbitrio
nō curarūt/ne simile ab aliquib⁹ impofter attēptetur volum⁹
z mandam⁹ edicto p̄petuo statuētēs/yt tales qui de cetero nō
venerint ad capitulum memoratū/niss legitima causa fuerint
impediti sine penarū relaxationib⁹ puniāt scōm ips⁹ ordinis
instituta. Datum Perusij. v. Idus Julij. Pontificatus nostri
Anno primo.

**Determinatio eiusdē dñi Clemētis pape
iij. sup multis difficultatibus tūc in ordi-
ne pendentū in qua octo capitulis sacri
ordinē post grauissimā p̄cessuum inuolu-
tionē in summa pace restituit.**

**Primū capitulū. Excellens cōmendatio sacri huius ordinis z
detestatio p̄dictarum difficultatū.**

**Secundū caplm. De cura vacantis monasterij necnō de elec-
tione z cōfirmatione abbatis cistercij/qui facta electione p̄cor-
di est aplica auctoritate p̄firmat⁹ z p̄t administrare.**

**Tertū caplm/De remissione statutoꝝ cōcilij generalis de ele-
ctionibus z electoribus ordinis.**

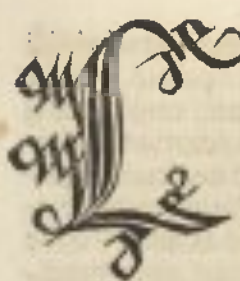
**Quartū caplm. De caplo gnali z diffinitoribus/delris caplo
missis/de iudicib⁹ ab eo datis/z de elemosynis recipiēdis.**

**Quintū caplm/De visitatiōe domus cistercij/z p̄clamationi-
bus in ea faciēdis.**

**Sextū caplm. De visitatiōib⁹ z visitatorib⁹ ordinis/de eorum
potestate euectionib⁹ p̄ictantijs emissionib⁹ fratrū. zc.**

**Septimū caplm. De punitionib⁹ in visitatiōe faciēdis/de do-
nis suspectis/z de p̄tatione visitationū.**

Octauū cap. De cāis depositōis abbatū. de male depositi. zc.

Lemens Ep̄s seru⁹ seruorū dei.

Ad perpetuā rei memori
am. ¶ Paruo fono qui creuit in fluiuiū
z in lucē solēq; uersus in aqua o plurimas
redundauit/ Listerciē est ordo plucidus/ q̄
a sui ortuo exordio paru⁹ z humilis abiecti
one habit⁹/ tenuitate substātie/ hūilitatio p
fessione ac numero p̄fessorū sub fontio me

taphora nō indigne describit/ cui diuersarū illi pprietatū con
formitate cōformis nō in mento cōparat. Hic est effi fons or
torum irriguus/ ceteras rigans religioneo z ordineo/ ac in ip
soo exemplo salutarib⁹ scaturizāo. Hic est fons amen⁹/ varie
tate virtutū p̄claro mūdicie puritate/ pietate pateno/ iudefi
ciens sanctitate/ horū merito sic excrelere meruit/ vt fontē nō
men excedens flui⁹ censeat. Cui⁹ p̄cessuo laudabilis de vir
tute in virtutē/ vt deū deorū in syon videat gradiētis/ vniuer
salis ecclesie letificat vnitatē/ in qua p̄ meritoz euidētā clarē
lucis splēdore adept⁹ q̄si stella matutina resp̄lēdet in medio ue
bule mūdi hui⁹/ z in ea splēdidoo emittēs radios instar solis/
velut aque duct⁹ de paradiso p̄grediēs in aquas redūdat plu
rimas/ ortū plantationū suarū cet⁹ quidē clāustraliū q̄s p̄duc
it a quo irrigās ḡfaz z vino spūalis leticie fructū inebriāo par
tus sui. Hui⁹ siqdē ordinis sacra religio a sue institutioe auspi
tijo q̄si deserta z inuia/ vtpote paucis adhuc initiata cultorib⁹
tādē honozio z honestati fruct⁹ parturiēo/ ramos suo ramos
qdē honozis z grē/ q̄si terebin⁹ extēdit/ germinās gnātioneo
z p̄genieo germinauit. Sap̄ propter letatē z iubilat letabūda/ et
laudās exultat iā in multitudine numerosa spectabilis/ q̄ olim
q̄si despiciabil⁹ in solitudine dilitebat. Digne itaq; h̄ ordo dig
nissim⁹/ dilect⁹/ z p̄lect⁹ a dño eidē ps̄allit z asserit cū p̄pha in
tra desta z inuia sic i scō tibi desiderio z solido p̄posito religiōis
appariū nō vt me i habitu vel ambitu ostētatiōis tibi q̄ oia vi
des ostenderē/ s̄ vt in hūilitatis abiectiōe tuā viderē/ z te mi
sericōrdit donāte pciperē gloriā z v̄tutē. Elidit enī z gauisus ē
p̄cepit vt p̄mitti multē fecūditati gloriā nihilomin⁹ i caritate

fundat^r. Primi namq; ipsi^o ordinis architecti p^rma quasi eiusdē
ordinis fundamēta in caritate iecerūt/ eundē ordinē adinstar
spōsi celestis q̄ in speciosissima spōsa sua caritatē/ vt ip̄a fatef̄ q̄
in ea pseuerātor fieret ordinauit/ caritatiuis p̄ceptis ⁊ institu-
tiōib⁹ ordinātes. Quib⁹ caritatē carta nomē nec imerito ipo-
nēteo p̄ ip̄am ad caritatē p̄seruationē strauerūt/ iuxta pp̄he p̄-
missū. Ipsi^o ordiis lapides ordināti in illa q̄d maiorib⁹/ q̄d ue-
minonib⁹ debeaf̄ aptius statuētes/ vt fm̄ eiusdē pp̄he vatic-
niū ipsi^o ordinis agni iuxta suū ordinē pasceref̄. Licet aut̄ or-
do p̄dic⁹ ex caritatē ordinatōe firmissim⁹/ ⁊ vt castroz acies or-
dinata terribil⁹ p̄tinue in spūalio pugne p̄cintru desudāo p̄ ho-
stes spūs pugnare didicerit/ ⁊ ip̄os etiā expugnare. Adhuc tñ
Sathan cribū suū mouere nō desinit/ s̄ ip̄m mouet ⁊ excutit/
expectās ⁊ expectēs/ vt excutiat filios excussor̄. Adhuc Syfara
israhelitas falcatis eos currib⁹ oppressururo insequit̄. Adhuc ho-
stis antiqu⁹ peculiarē dñi p̄lm religiosos videt̄ dñm p̄tēplati
ontis speculatōe vidētes/ ⁊ spūaliter in ei⁹ p̄tē affūptos nō cessat
impetere/ sed totis satagit viribus varijs conat̄ insidijs diuer-
sio in illos conatib⁹ insilit/ vt ipse a participio gaudij celestis
exclusus in eis iocunde habitantib⁹ vnus mons in domo ca-
ritatē vulneret/ vnitatē separet/ ipsosq; separatos in eiusdem
pugne cōflictu debiliores efficiat/ ⁊ ab eis iocunditatē vnani-
mitatio excludat/ hoc ipsum insidiosē molitus in p̄sonas p̄fa-
ti ordinio his dieb⁹ inter ipsas sup̄ diuersis articulis discordi-
arū excitata materia litij satio seminib⁹/ et iactis seminarijs
iurgiorū. Hos aut̄ ipsi^o ordinio sanctitatē ⁊ clarā famā / cuius
odor sicut agri pleni suauitas/ cui dñs benedixit totā replet ec-
clesiā/ singulari zelantes affectu/ ne vel ipsi^o sanctitao talibus
iuraret insultib⁹/ v̄ fame claritao detractor̄ linguis exposita
turbaref̄/ sed singula in eodē ordine locum vt p̄mittit̄ decēter
sortita retineant/ sicq; cōtra predicti Syfara impetuo de celo
efficacius ipsius ministerio dimicet̄/ ⁊ ipsum facili⁹ iuxta Del-
bore canticum stelle in suo cursu ⁊ ordine manēteo expugnet̄/
p̄ncip̄io putauimus obsistendū/ exortam in eodē ordine sup̄
articul⁹ p̄dicis dissensiois materiā/ vitatis litigioz anfractib⁹.

et ex illis aduocatorum tumultibus / salubrio et celeris subscripte
 puissionis nostre copendio / nunc antiqua ipsius
 ordinis statuta interpretandis iuuando remedio / nunc eadem apli-
 ca auctoritate firmado / nunc etiam quodam noua de unanimi consensu
 cisterciensium / et quattuor infrascriptorum priorum ac aliorum abbatum / et quodam
 plurium personarum ipsius ordinis in nostra presentiarum presentia statu-
 endo . 2 . Licet igitur contineatur in carta predicta / quod si qua
 domus eiusdem ordinis abbate proprio fuerit destituta maior ab-
 bas de cuius domo illa exiit ordinandis eius habeat om-
 nem curam donec in ea abbas alius eligatur / domui autem cisterciensi
 quia mater est omnium dum proprio abbate caruerit / quattuor pri-
 mi abbates scilicet de firmitate / de pontigniaco / de claruall /
 et de abhorimundo prouideant / et super eos sit cura domus illius do-
 nec electus abbas in ea fuerit et statutus / hoc tamen ex usu et consue-
 tudine dicti ordinis generali sic interpretandum duximus / ut vi-
 delicet administratione vacantis monasterii remanente penes
 conuentum eiusdem / si qua forsitan emergerint difficultates propter que-
 vel cisterciensium ad dictos priores quattuor vel aliorum monasterio-
 rum conuentuum ad suos patres abbates duxerint recurrentium . Ab-
 bates ipsi curam et diligentiam habeant in consilio et auxilio postu-
 lantibus / prout eorum requireret necessitas impediendis . Et licet ad-
 ministrationem penes singulorum monasteriorum vacantium conuentum
 dixerimus / secundum morem seruatum hactenus remanere / sigillum tamen
 predicti monasterii cisterciensium eo vacante prior ipsius custodiat con-
 signatum et clausum / sicut hactenus fieri consuevit . In alijs vero mo-
 nasterijs vacantibus sigilla eorum patres abbates sigillis aliorum
 abbatum signata teneant et inclusa . In carta etiam huiusmodi contine-
 tur quod domo qualibet eiusdem ordinis abbate proprio ut predictum
 destituta electionis die prefixa etiam ex abbatibus si quos domus illa
 genuerit aduocet / et consilio ac voluntate patris abbatis abbatem
 eligant abbates et monachi domus illius / ad electionem autem cister-
 ciensium abbatibus prefixa et prenotata die ad minus per quindecim dies ex
 abbatibus quorum domus de cistercio exierit / et ex alijs quos no-
 uerint predicti abbates et fratres cisterciensium idem eos conuocentur .
 Et congregati in nomine domini abbates et monachi cisterciensium abbatem

eligant/sup quo cōtentiōe orta q̄ id nō seruabat iuxta ipsius
carte tenorē. Nō attendētes qđ q̄uis ab antiquo p̄ abbates
dicti ordinis ita fuerit ordinatū/id tñ in dissuetudinē abiit/et
iā de cōmuni cōsuetudine soli monachi vacātis monasterij vo-
cem in electione abbatis habere noscunt/hmōi consuetudinē.
volum⁹ et p̄cipim⁹ obseruari/eā laudabilē et rationabilē iudi-
canteo/cū ad ius cōmune reducerit/qđ fuerat cōtra iuris com-
munis regulas cōstitutū. Ita qđ ea que de vocandis aliquib⁹
abbatib⁹ quorū domno de cistercio exierūt/quod quidē de pa-
tribus abbatib⁹ hacten⁹ est seruātū/et cetera que de vocatione
hinc quo ad cisterciē/necnō quo ad alia eiusdē ordinis mo-
nasteria in carta vt p̄mittit cōtinent/eadē tam i ipso cisterciē
q̄ in alijs monasterijs inuolabiliter obseruet. Licet enī p̄dicti
sic vocandi vocē in electione nō habeāt/eorū tñ p̄sentia possit
esse multipliciter fructuosa. Ceterū qz circa electionē abba-
tis p̄dicti monasterij cisterciē fuit ab aliquibus dubitatū/an-
possit ex vso aliquo tolerari/qđ circa cisterciē electum retroac-
tis tēporib⁹ est obtentū/videlicet vt cisterciē elect⁹ si ei elec-
tio fuerit in cōcordia celebrata administrare valeat/etiā a ne-
mine confirmat⁹/et sine cōfirmatione aliqua curā habeat ani-
marū. Nō ad hmōi dubitationē imppetuū anouendā statu-
im⁹/ vt in monasterio cisterciē celebrata electione concordē
scdm̄ morē hactenus obseruatū electus p̄dicto modo cōcordi-
tē ei ipso ver⁹ sit abbas cistercij/et administrādi licentiā curāq̄
aiāz habeat/ac iij oibus p̄ vero abbate perinde habeat/ac si
a sede ap̄lica cōfirmationis beneficiū habuisset/a qua ipsū in-
telligi volum⁹ et statim⁹ cōfirmatū. Licet autē idem abbas ci-
stercij p̄dicto modo auctoritate ap̄lica cōfirmet/nihil tñ depe-
reat p̄ hoc eiusdē ordinis libertati quā circa cessionē/et amotio-
nē abbatib⁹/ipsius idem ordo dinoscit habuisse/quāq̄ ipsi or-
dini manere volum⁹ illibātū. 3 Et qz p̄fatus ordo in mul-
ta simplicitatis puritate fundatus p̄fecit laudabiliter in eadē.
Nō circa electiones in monasterijs eiusdē ordinis faciēdas/sic-
p̄sonas ipsius ordinis p̄cedere toleram⁹/sicut hacten⁹ p̄cesse-
runt/necessitatē seruādi solēnitates seu formas p̄tentas in ge-

nerali cōcilio eis de gratia remittētes. **Ordinam^o** autē q̄ in mā
 ioribus abbatijis generationē habētib⁹ cū vacauerint quindec
 eim dierū ad minus ad eligendū termin^o assignetur. **Et** prior/
 supprior/ac cellararius vacātis monasterij cōueniāt de electo
 ribus/quos idē prior postq̄ de ipsis cōuenerint in caplo noīa
 bit. **P**atres vero abbates vel uisitatores nullū nominēt elec
 torē/nec electorib⁹ p̄diero modis creatis simul vel singillatim
 aliq̄b dent p̄ceptū/nisi q̄b in publico eio iniungāt artius/ vt se
 cundū suas cōsciētias puideant vacāti monasterio bona fide.
Nec alicui⁹ vacantis monasterij paterabbas sibi nisiari postu
 let electores anteq̄ in capitulo nominent/**N**ec aliquē ex con
 gregatis ad eligendū electorib⁹ ad se uocet/nec uerbs vel scri
 pto/aut signo eis vel eoz alicui suā insinuety uoluntatē/nec ele
 ctioni clam vel palā impedimentū aliquod inferat p̄ quod ele
 ctorū impediāt libertatē. **E**lectā quoq̄ p̄sonā si sufficiēs ⁊ ido
 nea vacanti monasterio fuerit/nō refuset. **Et** qui cōtra fecerit
 grauiter puniat. **N**ec aliquā p̄sonā amoueat ab officio/vel de
 monasterio eiciat ipsius vacatione durante. **4** **I**nsuper
 statuimus ⁊ ordinamus q̄ in ordine predicto iuxta morē lau
 dabilem hactenus obseruatū annis singulis generale capitu
 lum celebretur/in quo uiginti quinque diffinitores statuatur /
 hoc modo/Abbas cisterciē tanq̄ pater/p̄mus nominet quat
 tus diffinitores de generatione sua speciali quos idoneos ef
 se crediderit ad diffinitionis officium exercendū. **Et** exinde p̄
 dicti primi quattuor abbates scilicet quilibet eozū de genera
 tione sua quinque dicto abbati cistercij seorsum/vel coram alijs
 nominabit. **Ex** quib⁹ quinque abbas cistercij seorsum/vel corā
 alijs nominabit. **Ex** quibus quinque abbas cistercij vno p̄ter
 misso quattuor eligat quos sufficiētes esse crediderit. **Et** sic vi
 ginti diffinitores erūt/suis q̄ttuor cū ceteris numerati. **Quis**
 ⁊ p̄dictos q̄ttuor primos abbateo idē abbas cistercij in caplo
 die secūda capli noīabit ⁊ diffinitoreo instituet/ ⁊ ipse cū eio vice
 simul q̄nt⁹ erit. **S**i q̄s uers ex p̄dictis quattuor p̄mis abbatib⁹
 tunc nō fuerit/in hmoi caplo idē abbas cisterciē de gnatione

absentis assumet quattuor diffinitores quos idoneos extima-
bit. Et autem predicti cisterciensium et quattuor primi abbates vestri
habentes pre oculis odio et amore/ac personarum acceptione
postpositis bona fide procedant/cosque qui nunc sunt et futuros im-
posterum ad hec fideliter observanda/sub attestacione diuini iu-
dicii/et in virtute obediencie apostolice sedis debite obligamur. **O**rdi-
nantes et statuentes quod littere misse capitulo generali persone infam-
iam continentes legantur coram diffinitoribus ordinis supradicti/et
quod iudices dari ab eodem capitulo non subdelegent aliis vices suas.
Diffinitiones quoque capituli non reuocentur propter voluntatem
diffinitorum in loco residentium consuetum. **S**tatuta de cetero faci-
enda non obligent nisi in sequentis anni capitulo confirmentur. **E**t per
diffinitores nihil diffiniam prius in capitulo non notatum. **S**ententia
maioris partis eorum. **L**icet ipsorum sententia in discordia ve-
nerit abbas cistercij reputabitur per duobus. **D**iffinitores vero no-
minati prestabunt in capitulo stando per iuramentum in verbo sa-
cerdotis quod iniunctum sibi ministerium ad honorem dei et utilitatem
dicti ordinis fideliter exequatur/hoc etiam ipse abbas cisterciensis
sedendo facere teneatur. **D**e honorandis autem his que contra memora-
tum abbatem cistercij dicta fuerint in capitulo ita fiant sicut in casu con-
simili de alio notaretur. **E**lemosine vero que mittuntur capitulo gene-
rali recipiantur per duos abbates quorum vnus per eundem abbatem ci-
stercij/et alius per predictos primos quattuor abbates ponantur/de
cetero alternatim/ita quod quilibet de ipsis illum ponat secundum suum
ordinem vice sua. **S** Denique ne in ordine predicto aliqua pos-
sint spine succrescere vitiorum/principimus predictum cisterciensem mona-
sterium ab eisdem primis quattuor abbatibus annis singulis visi-
tari. **E**t nisi de die alio abbas cistercij cum eis conuenierit in festo
beate marie magdalenae fiat huiusmodi visitatio annuatim. **N**ec li-
ceat dicto abbati cistercij die mutare conductam sine causa ratio-
nabili et urgente/quam si ei superuenient intimet eisdem primis quat-
tuor abbatibus in tempore oportuno per se vel per nuncium cum quo iude-
ab abbates de die subroganda tractare valeant/et etiam conuenire. **E**t
si cum nunciis concordare nequiverint/ipsimet die statuatur siue ter-
minum competentem/et eisdem abbati cistercij per eundem nuncium vel alium

timent put viderint expedire. Que omnia dicti p̄mi quatuor abbates bona fide z absq; aliqua captione facere teneantur. Sane cū p̄dicti quatuor abbates Cisterciū visitabūt/abbates z monachi socij visitatorū ipsorū in p̄clamationib; faciendis/tā in capitulo monachorū q̄ etiā conuerforū vocē liberā habeant/ licet aliqui put fertur eis fuerit denegata. Si quid aut in p̄sona abbatis vel in alijs in eodē monasterio crediderit reformandū/ id eidē abbati suggerāt/ hoc est cū reuerentiā z honestate dicant/ ac eū benigne moneāt z hortent/ vt id emēdet in se vel in alijs faciat emendari. Qd si facere forte noluerit insolenter/ vel distulerit negligēter/ seruet qd in eadē caritatis cōtinetur expresse/ videlicet vt ijdem quatuor p̄mi abbates sub ceterorū abbatū noie vsq; quater vt corrigi ipse z alios corrigere curet admonēat/ z cetera que de alijs abbatibus in eadē carta dicunt/ si incorrigibiles apparuerint circa eū studiose adimpleāt. Excepto qd si sponte cedere noluerit/ nec deponere/ nec cōtumaci dicere anathema poterūt donec aut in generali capitulo/ aut si illud iā visum fuerit expectari nō posse/ z cōuentu alio cōuocatis abbatibus qui de cistercio exierunt/ z aliquib; aliorū virū inuicē ab officio suo deponāt. Conuentū gūt aliū intelligimus eorundē abbatū cōcordē reditū ad p̄cesum binōi faciendū in aliqua eiusdē ordinis abbacia. Eo circa punitionē cisterciē abbates moderamine adhibēdo/ qd circa abbates alios inferius est statutū. 6. **¶** Me vero visitatores monasterijs ad que causa visitationis accesserint nimū onerosi existant/ statum; z ordinam; qd maiores abbates cū visitauerint decē euectionib; sint cōtenti. Monachi vero qui ad visitandū mittunt/ cū abbate sibi associato senariū euectionum numerū nō excedant. Qui aut aliter ex aliqua causa fecerit p̄dictū numerū excedendo/ veniā inde petat in sequēti capitulo generali. Patribus vero abbatib; vel visitatorib; cū ad aliquod monasteriū visitandū accesserint in locis dūtaxat tuz z tēporibus pacatis nullus de monasterio ipso occurrere/ vel post visitationē eos deducere teneatur. Nullus in sup paterabbatis vel etiā visitator in cellarijs z domib; in castris z villis nō habent

tibus rura et vineas ex quibus possit hospitalitas exhiberi sibi
puideri postulet/vel occurrere. Nec aliquis teneat ibidem transe-
untibus occurrere/vel in aliquo puidere/visitatoribus quoque seu
alijs psonis pdicti ordinis nunquam plus quam due pictatie piscium mi-
nistrent/nec de plumbum presumat comedere cui forte fuerit mini-
stratum. Carnibus nisi forsitan in casu secundum regulam concessio exclusis
omnino et ipsarum esu penitus interdicto/et tunc ille solummodo comedat
quem huiusmodi casus attinget. Patres abbates et visitatores in visi-
tationibus officiales amouere poterunt quos ex certis causis no-
uerint amouendos. Ita tamen quod causas depositionum vel amotio-
num abbati proprio/vel priori/aut locum tenenti si abbas forte defu-
erit prius ostendant. Quod si prius abbas vel prior accusatum
apud patres abbates vel visitatores sufficenter excusare poterit/de plano sine strepitu et in ipsa visitatione patres abbates et
visitatores benigne huiusmodi excusationes admittant. Nullus vero
monachus vel conuersus emittat ad aliam domum cuius culpa sine
gravi damno vel scandalo in domo propria poterit emendari/et
qui emittendi fuerint de quattuor aut quinque seniorum domus cum
filio emittant. Quicunque vero aliquem aliter emisserint omni sex-
ta feria ieiument/in pane et aqua donec emissis fuerint reuocatus
vel emittens fuerit in certo et firmo proposito ruocandi eundem.
7 Et licet patres abbates seu visitatores deprivati ab eis secundum for-
mam predicti ordinis audire possint statum donorum et psonarum in
visitationibus publice vel priuim/tamen super his que sibi priuim
suggerita fuerint non pcedant ad punitionem psonarum nisi prius
coram accusato in presentia quattuor aut quinque seniorum do-
mus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano et sine stre-
pitu videant si sint vera/et si super eis ad punitionem fuerit pcedendum.
Porro ut visitatio in caritate pcedat nulla de cetero in
ordine prefato exactio/subuentio/vel collecta saluo statuto in
eadem carta caritatis contento petatur/vel fit a quocunque pa-
tre abbate vel visitatore siue sit abbas/siue simonachus. Nec
aliquis recipere donum suspectum attemptet. Si tamen qui mittentur
vel ibunt ad regiones remotas gratia vitandi poterunt
moderate necessaria recipere ab illis qui eis e caritate ac me-

ra liberalitate et sine sui gravamine voluerit subuenire. Qui vero contra hec aliquid recipere presumpserint graviter puniantur. Sane visitatores visitationes suas ultra triduum continuu non prelent. Quod si ex iusta et manifesta causa aliter facere compellantur/ causam huius teneant intimare sequenti capitulo generali. 8. Leterum ut circa depositiones abbatum via malicij precludatur/statuim? ut quicumque abbatem aliquem deposuerit eam depositionis et processum habitum circa ipsam per litteras suo abbati qui depositionem eidem interfuerit sigillis signatas in sequenti capitulo generali nullo etiam requirente vel proclamante insinua re ac exponere teneat. Dicti etiam abbates si presentes fuerint/ processum depositionis eiusdem/ et an de consilio eorum sic fuerit processum exponant/ et tunc generale capitulum vtrum depositio iusta vel iniusta fuerit iudicabit. Et si predicti abbates presentes non fuerint hoc ipsum per suas patentes litteras generali capitulo explicite attestetur. Et omnes predicti supra suas conscientias hoc facere teneant. Et in abbatibus predicti ordinis subtrahat materia delinquendi nec ipsi conqueri valeant per eorum patres abbates se indebite fore gravatos/statuim? et ordinamus quod pater abbas subiectum sibi abbatem deponere debeat per causas dumtaxat inferius annotatas/ videlicet per heresim/ per symonia manifesta/ per immundicia carnali/ per dilapidatione sui monasterij/ enormiter alienando vel dissipando bona/ per furto/ homicidio/ graui sortilegio/ solenni per iurio/ per conpiratione/ et si falsarius fuerit litterarum summi pontificis/ vel sancte Romane ecclesie cardinalium/ principum. epi scoporum/ vel abbatum ordinis supradictis. Et si contra communia instituta ipsius ordinis priuilegia impetrauerit/ vel retinuerit/ aut vni presumpserit impetratis. In alijs autem casibus superius non expressis iniungat ei pater abbas/ vel visitator ut veniam petat in sequenti capitulo generali ad arbitrium ipsius capituli per dispositionem vel aliter puniedus. De post? autem a regimine abbacie si sententia depositio sue apparuerit iniusta ex ordine et ex causa restituatur per generale capitulum et deponens ibidem recipiat tallionem. Si vero circa huiusmodi depositionum sententia in modo tantum/ vel in

ordine sit erratū/ causa depositionis legitima existente tūc nō
restituatur depositū/ et deponens circa depositionē ad arbitrium
dicti generalis capli puniatur. In casib⁹ quoq; in quibus pacta
penitētia infamia remanet/ deposit⁹ ineligibilis sit oīno/ in il-
lis in quib⁹ post pactā penitentiā nulla infamia remanet/post
q̄ impositā penitentiā pegerit eligibilis habeatur. Et quia p ob-
ligationes ipsi⁹ ordinis multa posset idē ordo incurrere detri-
menta/statuim⁹ ordinam⁹ et puidemus q̄ nullus p̄dictū ordi-
nē valeat obligare. Premissa igit̄ que p utilitate/honore/ac-
statu p̄spero dicti ordinis duximus statuēda/ vniuersa et sin-
gula impeturi ab vniuersis psonis ipsi⁹ ordinis inuiolabiliter
observari p̄cipimus/ et ne tradant̄ obliuioni vel neglectui ha-
beant̄ in generali capitulo annis singulis recitari. Nulli ḡ om-
nino homin liceat hanc paginā nostre p̄uisionis/decissionis/in-
terp̄tationis/cōstitutionis/et ordinationis infringere/vel ei au-
su temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attemptare p̄sumpserit/in-
dignationē oīpotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli ap̄torū ei⁹
se nouerit incurfurū. Datum Perusij. v. Idus Junij. Ponti-
ficatus nostri Anno primo.

Hanc in forma cōfirmavit d̄no Pius p̄p. iij. cū additōe clau-
sule q̄ transūpto auctētico fides adhibeat̄ sicut originali.

Eiusdē. Quod oēs indulgētie et littere aplice
cōtra ordinis cōia statuta impetrate ina-
nes et nullius roboris sunt.

Lemens Ep̄s seruus seruorū dei
Dilectis filijs abbati et
cōuentui cisterciū Labilonen̄ dioc̄. Salutē
et ap̄licam benedictionē. Me p̄pter insolē-
tias aliquorū querētū que sua sunt nō que
dei/turbari cōtingat sancte p̄emplationis
ocū cui vos specialiter deuouistis/nos ex

hoc paci vestre ac ordinis vestri tranquillo statui paterna sol-
 licitudine psulentes/ indulgēias omnes ⁊ litteras p quascūq;
 psonas eiusdē ordinis contra cōmunia statuta ipsi⁹ a sede apli-
 ca vel eius legatis sub quacūq; forma vel exp̄ssiōe verborū de
 cetero impetrādas/ irritas ⁊ inanes p̄sentū auctoritate decer-
 nim⁹/ ac nullius oīno existere firmitatis. Nulli ḡ oīno hoīm li-
 ceat hanc paginā nostre cōstitutionis infringere/ vel ei ausu re-
 merario p̄trahere. Si q̄s aut̄ hoc accēptare p̄sumpserit/ indigna-
 tionē omnipotētis dei/ ac beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄torum ei⁹
 se nouerit incursum. Datum Perusij. v. Idus Julij. Pon-
 tificatus nostri Anno primo.

Privilegiū dñi Gregorij pape. x. p quod
de cōsilio fratrum suorum erimit p petuo vni-
uersas psonas ordinis/ monasteria/ loca
⁊ bona ipsi⁹/ ac ordinē ipm a solutiōe de-
cime seu alteri⁹ cuiuslibet exactōis quocū-
q; noīe cēseat/ v̄l quātūcūq; generalit̄ sub
quavi formaverborū erigant/ cū irritatōe
sniarū excōis/ suspensionis/ ⁊ interdicti si
occasione hincōi in nos vel loca nostra ⁊
quocūq; ferantur.

Gregorius Ep̄s seruus seruorū
 dei. Dilecti filij vni-
 uersis abbatib⁹ ac abbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹ or-
 dinis cisterciēn tā p̄sentib⁹ q̄ futuris impe-
 tuū. In vestitu deaurato ecclie sponse chri-
 sti q̄ varietate circūdata sp̄sō suo specioso
 forma p̄ filijs hoīm inuariabilis integritate

fidei ⁊ soliditate spei a dextris assilit cisterciēn ordo diuis mā
 c 3

cipatus obsequijs / z inter religiones ceteras gloriose virgini
singularitate deuotiōis ascriptus ex institutiōe primaria z p-
fessorū ipsius quātū ex alto cōceditur psecutionis instātia ru-
tilat caritate candet castimonia z pulchritudine cōuersationis
elucet / huius ordinis candidi nazarei dicti videlicet pfectores
eiusdē sub arte obseruātie districtione viuētes in cōspectu eo-
rundē regis regū / z regine celestis phyalas odoramentoz ple-
nao in orationū assiduitate p̄sentant / beneplacito illo z p ope-
ra pietatis inseruiūt / z sic hospitalitatē obseruāt / q̄ sibi paupe-
res / pauperib⁹ diuites / illis munifici sibi parci laborib⁹ nō par-
cunt p̄p̄ijs / sed victu in sui vultus sudore quesito se tenui ex-
hibent / illis subueniāt abundāter. Hec quidē vobis fauorē
omniū vendicāt / hec vos fauorabiles recto cuiuslibet pecto-
rio p̄i iudicio rēp̄sentant. Solet enī regū z p̄ncipū aliorūq̄
magnatū familiarib⁹ ipsorum cōtemplatione deferri. Quāto
itaq̄ ampli⁹ tam peculiarib⁹ eorundē summi regis z regine ce-
lestis famulis / ipsorū obtentu in suo est subueniendū necessi-
tatibus z oportunitatib⁹ assistendū. p̄fecto imensa inter cō-
parata disparitas mensurā cōparationis huiusmodi non ad-
mittit. Hec nos monēt attētius / hec nos z fratres nostros hoz-
tantur instātius vobis z monasterijs vestris cōtra incidentiū
decimarū z aliarū exactionū instantias oportuno remedio p̄-
uidere. Quid enī opus est ea decimare / vel per partes exigere
ad seruiendū exinde dño que ipsius sunt seruitio totaliter de-
putata. Ideoq̄ de ipsoz fratrum nostrorū consilio vos / mona-
steria ceteraq̄ loca z bona eiusdem ordinis a c̄ipsum ordinem
ab onere cuiuslibet repentine ac extraordinarie decime seu al-
terius exactionis eximimuo / districti⁹ inhibenteo vobis dicitur
ue monasterijs locio aut bonis de cetero huiusmodi decimā z
exactionē quocūq̄ nomine censeant imponi / aut imponēdas
imposterū quātumcūq̄ generalkter sub quauis forma / vel ex-
pressionē verborū a vobis exigi / vel vos sup illis aliquatenus
molestari. Decernētes exnunc omnē sententiā suspensionis in-
terdicti seu excoicationis in vos / monasteria / loca / vel bona p̄-
dicta / p̄pter hoc quacūq̄ auctoritate latā / irritā z inanē / ac v̄-

ribus oīnō carere. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc paginam no-
stre exēptionis/inhibitiōis ⁊ p̄stitutionis infringere/vel ei au-
sa temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpse-
rit/indignationē oīpotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄lo-
rū eius se nouerit incurfurū. Datū Lugduū p̄ manū magistri
Lafranti archidiaconi p̄ergameū sancte Romani ecclie vice-
cancellarij/ Non Aprilis. Indiē. iij. Incarū dñice. Anno ab.
ēc. lxxv. Pontificatus vero dñi Gregorij pape. x. Anno. iij.

Hanc gratiā cum. xij. cardinalibus signat pontifex beatis-
simus iuxta morem antiq̄ uū.

Priuileg' dñi Nicolai pape quarti. De
abbas cisterciū ⁊ quattuor primi habent
potestatem pertractandi cōmuniā nego-
cia oīm membrozū totius ordinis quoti-
ens expedierit ⁊ ad eozū dē negociorū de-
fensionē p̄curatores instituendi.

Nicolaus Ep̄s seruus seruorum
dei. Dilecti filijs cister-
ciēsi/de firmitate/de p̄digniaci/de La-
raualle ⁊ de Morimūdo monasteriorū ab-
batib' cisterciēsi ordinis Labiloneū/Antist-
odoreū ⁊ Lingoneū dioec̄. Salutē ⁊ ap̄licā
benedictionē. Cū sicut ex parte v̄sa fuit p̄-
positum coram nobis abbates ⁊ cōuentus
alioz persone monasteriorū ⁊ membrozū vobis vestrisq̄ mo-
nasterijs subiectozū causas que ipsis p̄ tēpore imminēt p̄trac-
tande/interdū ob aduersariozū potentiā/q̄siq̄ vero p̄pter ex-
pensarū defectū p̄sequi nō audeant/vel nō possint/illos volē-
tes indēntati eozū dē monasteriorū ⁊ mēbrozū ac personarū p̄nā

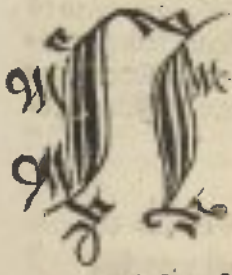
in hac pte sollicitudine p̄cauere vobis vřisq; successorib⁹ q̄ p
tpe fuerint/vt vos 7 singuli vestrū causas 7 negocia abbates
7 puent⁹ psonas/7 singula monasteria 7 mēbra p̄dicta cōtingē
tia quotiēs opus fuerit piūctim 7 diuřsim tractare/7 in eis ad
agendū 7 defendendū pcuratoieo p̄stituere libere valeat/dū
mō ad id illoꝝ quos hmōi p̄tingūt exp̄sus 7 specialis accedat
assensus/auctoritate vobio p̄sitium indulgen⁹. Nulli ḡoino
hoim liceat hanc paginā nostre concessionis infringere/ vel ei
ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attrēptare p̄sumpse
rit/indignationē omnipotentis dei/ac beatoꝝ Petri 7 Pauli
aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datū Romē apud sanctam
Mariā maiorē. kl. Martij. Pontificat⁹ nři Anno secūdo.

Eiusdē. Si possum⁹ audire p̄fessiōes pau
perū ī hospitalib⁹ monasterioꝝ nřoꝝ cri
stetiū 7 ecclīastica sacramēta ministrare eis

Nicolaus Epo seruus seruoꝝum
dei. Dilecti filij cister
ciy 7 alioꝝ monasterioꝝ abbatib⁹ cisterciē
eodēnis. Salutē 7 aplicam b̄dictionē. No
nēlis desiderij vestrū p̄ertim que salutē
cōtinēt animarū q̄rē cū deo possum⁹ liben
ter assensū beniuolā impartimur. Presen
tata siquidē nobis vřa petitio p̄tinebat/q̄
ad hospitalia infra septa monasterioꝝ vřoꝝ ad caritatis opa
deputata pauperū infirmoꝝ p̄fuit multitudo. Quare nobis
hūiliter supplicastis/vt singuli vřm in singulis hospitalib⁹ mo
nasterioꝝ vřoꝝ quib⁹ p̄fessis deputādi aliquē vel aliquos ido
neos de monachio monasterioꝝ ipsoꝝ in sacerdotio constitu
tos qui p̄fessione pauperū in eisdē hospita libuo cōmorantiū
audiāt/7 eis in iungāt penitentā salutarē/ac ministrent ecclē
astica sacramenta licentiā largiremur. Nos itaq; attenden
tes huiusmodi vestrā petitionē fauore aplico nō indigni vř

stris supplicationib⁹ inclinati vobis licentiā huiusmodi sine in-
ris p̄iudicio alieni auctoritate p̄sentū concedimus postulatā.
Datum Rome apud sanctā Mariam maiore. kl. Martij. Pō-
tificatus nostri Anno secundo.

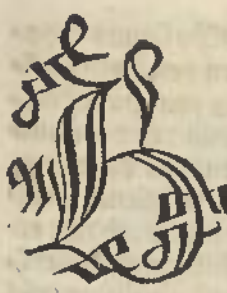
Eiusdē, Et p̄sona monasteria loca grāgie
possessiōes/ et alia bona ord̄is sūt sub b̄n̄i
Petri et d̄ni pape sp̄ali p̄tectiōe. Et nulli
de ord̄ie lz se ad aliū ord̄inē trāsserre/ aut
alteri⁹ ord̄inis habitū suscipere. Et nō lz
monasteria et loca ord̄is cuiūq; alteri or-
d̄ini vel ecclesie subiicere/ vnire/ vel associ-
are. Et circa statū monachorū et ord̄is ci-
sterciēn̄ nō lz aliqua imutare vel innoua-
re p̄ qd̄ ord̄ini aliq̄d̄ p̄iudiciū generet. Et
nemo cuiuscūq; cōditōis existat/ monaste-
ria vel p̄sonas ord̄inis cōtra p̄dicta reci-
pere vel tenere p̄sumat.

Nicolaus Ep̄s seru⁹ seruorum
dei. Dilectis filiis ab-
bat̄i cisterci/ eiusq; coabbat̄ib⁹ monasterio-
rū cisterciēn̄ ord̄inis eorūq; p̄uentib⁹. Salu-
t̄ et aplicam benedictionē. Plantat⁹ in agro
d̄ni ordo vester sic a suis p̄mord̄ijs diuina co-
operante clemētia pullulauit/ sic laudabili-
bus incremētis p̄fecit/ fructus assidue p̄fe-
rens copiosos qd̄ inter alia geminātia dicti agri tāq; sidereo
nitore refulgens plenis donis virtutū spiritualiter et tempora-
liter nosc̄t abundare. Capropter dilecti in d̄no filij vestris iu-

stis postulationibus grato cōcurrentes assensu/personas ve-
stras et monasteria in quibus diuinis estis obsequiis manci-
pati cū omniū bonis que in p̄sentiarū rationabiliter possi-
dent/aut in futurū iustis modis p̄stante domino poterunt adi-
pisci sub beati Petri et nostra p̄tectione suscipimus/ speciali-
ter aut ecclesias/grangias/domos/ possessiones/ et alia bona
vestra/sicut ea omnia pacifice possidetis/vobis et per vos mo-
nasterijs vestris auctoritate aplice confirmam⁹/districtius in-
hibentes vt nec vobis nec alicui vestrū liceat ad alium ordinē
se transferre/acipere habitū et instituta suscipere/neq; se et mo-
nasteria vestra ipsius ordinis cisterciē/monasterijs et locis al-
terius ordinis et p̄fessionis ac obseruantie/seu quibuscūq; ec-
clesijs/et locis alijs/aut religioni subijcere/vel vnire/aut associ-
are/īue circa statum eorūdem monasteriorū/et ordinis cisterciē
aliquid imutare vel innouare/p̄ quod vobis et dicto ordini p̄-
iudiciū generetur/quodq; nemo cuiuscūq; conditionis existat
cōtra huiusmodi nostre p̄hibitionis tenorem vos et monaste-
ria predicta recipere vel tenere/aut aliquid attemptare quo-
quomodo presumat absq; apostolice sedis licentia et manda-
to. Nos enī si secus actū fuerit irritum decernim⁹ et inane. Ce-
terum vbi p̄sona vestre p̄fessionis ad ordinē alium aspiraret
se transferre/nihil de antiqua iuris obseruata intendim⁹ im-
mutare. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cō-
firmationis et inhibitionis infringere/vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignatio-
nem omnipotentis dei et beatorū Petri et Pauli ap̄torum eius
se neu erit incursum. Datū apud urbem veterē. v. Idus Dec-
sembus. Pontificatus nostri Anno tertio.

Priueleg' dñi Bonifatij pape. viii. Q. cū
plati ecclīay celebrēt ī monasterijs ordīs
oblatōes nullaten⁹ sibi vsurpare p̄sumāt/
sed eas in monasterijs ipsis diuitiant.

Dnifatius Eps seruus seruo-
rū dei. Dilectis si-

līs abbati monasterij cisterciēsi/ eiusq; co-
abbatib⁹ ⁊ conuentib⁹ vninerſis cisterciēsi
ordinis. Salutē ⁊ aplice benedictionem
Series oblate nobis vestre petitionis ha-
bebat/ q̄ licet ea que in ecclesijs monasterij
orum v̄ri ordinis pie deuotionis affectu a
christifidelib⁹ in missaz solennijs offerunt

fratrum monasteriorū ipsorum vsibus ex speciali p̄uilegio se-
dis aplice debeant deputari/nōnulli tamē ecclesiarū plati du-
cti auaricie spiritu cū in eisdem monasteriorū p̄dictorum eccle-
sijs predicta solēnia celebrant/oblaciones que ad manus eorū
huiusmodi celebrationis tēpore fieri dinoscunt ad se ptinere
indebite asserentes/p̄dictas oblaciones a monasterijs ipsis as-
portate p̄sumunt/in ipsorū monasteriorū ⁊ p̄sonarū deseruien-
tium in eisdē non modicū p̄iudiciū ⁊ grauamē/sup quo peti-
tis humiliter per aplice sedis clementiā prouideri. Hos itaq;
ad vestrū ⁊ monasteriorū ac p̄sonarū in ipsis degentiū statim
felice ⁊ p̄sperum p̄ijs studijs intendētes/auctoritate aplice di-
strictius inhibemus/ne aliqui prelati cū ipsos in eisdē ecclesijs
monasteriorū p̄dictorū solennia celebrare cōtigerit p̄libatas
oblaciones tūc pueniētes/ibidē sibi quomodolibet v̄dicare
p̄sumāt/sed eas in monasterijs ipsis/seu locis eorū oīno dimit-
tāt fratrum monasteriorū vel locorū ipsorū vsib⁹ p̄futuras. Nulli
q̄ oīno hoīm liceat hanc paginā nostre inhibitiōis infringere/
vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sump-
serit/indignationē oīpotentis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli
ap̄olorum eius se nouerit incur surū. Datū Anagine. v. Idus
Septembris. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Eiusdē. Q̄ nō licet p̄sonis nostri ordinis
appellare/etiā si corrigant vel puniant a
prelatis suis.

B

Onifatus Ep̄s seruus seruo-
rū dei. Dilectis fili-
ijs abbati cistercij/eiusq; coabbatib⁹ mo-
nasterioꝝ cisterciē ordinis ⁊ eoꝝ cōuenti-
bus vniuersis. Salutē ⁊ aplicā benedictio-
nē. Ad augmentū p̄tinuū religionū ⁊ ordi-
nū quos Romani suscepit ⁊ approbavit ec-
clesia patris studijs intrēdētes/ ⁊ cōsiderā-
tes attentī⁹ q̄ nō intermissa sedulitas disci-

pline religiones ⁊ ordines supradictos/statuq; regulares sa-
lubriter dirigit ⁊ cōseruat/quodq; si eam perire vel remitti cō-
tingeret ordo quilibet collabi necessario cogeret. Pensantes
etiam q̄ si regulariū p̄sonariū correctio rimas iuris ⁊ apices se-
quere/ huiusmodi rigoꝝ lentesceret/ ac multiplici laxatiōe tor-
peret. Nos horum cōsideratione ac precibus dilecti filij nostri
R/tituli sancte Potētian ep̄esbyteri cardinalis sup hoc sup-
plicantis inducti vobis auctoritate apostolica indulgem⁹/ vt
ad correctiones ⁊ punitiones fratrum ⁊ conuersorum eiusdē or-
dinis delinquentiū infligendas prelati ordinis supradicti ad
quos eedem spectare noscunt rimulis ⁊ apicibus ipsis postpo-
positis libere p̄cedere valeant/ s̄m consuetudines approbatas
⁊ generalia facta ⁊ etiā faciēda ipsius ordinis instituta. Nec
volumus eisdem licere fratrib⁹ ⁊ conuersis ab eisdem correcti-
onibus ⁊ punitionib⁹ aliquatenus appellare p̄uia in hoc de-
liberatione ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo om-
nino hominū liceat hanc paginā nostre concessionis infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attempta-
re p̄sumpserit/ indignationē omnipotentis dei/ ac beatorū
Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum
Rome apud sanctum Petrum. Idus Febuarij. Pontificatus
nostri Anno tertio.

Hanc in forma p̄firmat sacrosancta synodus Basiliēnsis Floh
Januarij. Anno dñi M. cccc. xxxvij.

ere bu

Eiusdē. **Q**uod plati ordinis possunt corrigere et punire moniales et sorores sibi subiectas scdm consuetudines et statuta ordinis/rimulis et apicibus iuris postpositis. Nec licet eis ab huiusmodi correctionibus appellare.

Dnifatus

Ep̄o seruus seruo
rū dci. Dilectis in

christo filiabus abbatissis monasterioꝝ cisterciē ordinis/ et eorū cōuentib⁹ vniuersis. Salutē et ap̄licam benedictionē. Ad augmentū cōtinuū religionū et ordinū quos romanū suscepit et approbavit ecclesia / paternis studijs intēdentes ac cōsiderātes attē-
tuo q̄ nō intermissa sedulitas discipline religiones et ordines supradictos statusq̄ regulares salubriter dirigit et conseruat/ q̄b⁹ si eā perire vel remitti cōtingeret ordo quilibet collabi necessario cogeret. Pensantes etiā q̄ si regulariū p̄sonarū correctio rimas iuris et apices sequentur/hmōi rigor lentesceret ac multiplici laxatione torperet. Nos horū cōsideratione ac p̄cibus dilecti filij nostri. R. titul. sancte Potētiane p̄bri cardinalis sup hoc nobis supplicātis inducti vobis auctoritate ap̄lica indulgem⁹ vt ad correctioneō et punitioneō monialiū et sororum eiusdē ordinis delinquēriū infligendaō plati ordinis supradicti ad quoo cedeē spectare noscunt/rimulis et apicibus ipsi postpositis libere p̄cedere valeant fm cōsuetudines approbatas et generalia facta et etiā faciēda ipsi ordinis instituta. Nec volumus eiusdē licere monialibus et sororib⁹ ab eiusdē correctionib⁹ et punitionib⁹ aliquaten⁹ appellare/p̄uia in hoc deliberatione ac maturitate debita obseruatis. Nulli ergo eino homin liceat hanc paginā nostre p̄cessionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut hoc attēptare p̄sumpserit/ in d̄g

nationē omnipotēns dei/z beatorū Petri z Pauli ap̄torū ei⁹
se nouerit incurfurū. Datum Rome apud sanctū Petrū. Id⁹
Februarij. Pontificatus nostri Anno tertio.

Eiusdē. Ne/ imperatores/ reges/ dūces/
vel alia p̄sona secularis cuiuscūq; excellē-
tie vel p̄tatis audeat talliare aliquā eccle-
siasticā p̄sonam/ aut aliquid aliud extor-
quere /puta centesimā/vicesimā/vel deci-
mā absq; speciali mādato vel consensu se-
dis ap̄lice/z habeť de verbo ad verbū in
vi.ca. de imunitate ecclīaz zc. licet postea
p̄ dñm Cle. papā dicať reuocari.

Bonifatius Ep̄us seru⁹ seruoꝝ
dei. Ad p̄petuā rei
memoriā. Clericis laicos infestos opido
tradit antiq̄tas/qđ z p̄sentū experimenta
tēpoꝝ manifeste declarāt/dū suis finib⁹ nō
cōtēni/nirunt in vetitū/ad illicita frena re-
laxant/nec prudēter attendunt qđ sit eis in-
clericos ecclesiasticasue p̄sonas z bona in-
ferdicta p̄tās/ecclīarū p̄lati/ecclīis ecclesiasticisq; p̄sonis
regularibus z secularib⁹ imponūt onera grauiā/ ipsosq; talli-
ant/z eis collectas imponūt ab ipsis suoꝝ p̄uentū vel bono
rū dimidiā/decimā/seu vicesimā/ vel quāuis aliā portionē/ aut
quotā exigūt z extorquent/eosq; molunt multifarē subijcere
seruituti/sueq; submittere ditioni/z qđ dolenter referim⁹ nō
nulli ecclīaz p̄lati/ecclīasticosq; p̄sone trepidātes/ vbi trepitā-
dū nō est transitoriā pacē querentes/ plus timētes maiestātē
temporalē offendere qđ eternā/taliū abusi⁹ nō tam temerarie

quā improuide acquiescūt sedis aplice auctoritate seu licentia non obtenta. Nos igit talib⁹ iniquis actib⁹ obuiare volētes/ de fratru nostroru consilio/aplica auctoritate statuimus/q^d cunq³ plati ecclesiasticeq³ p^one religiose vel seculares quoru³ cunq³ ordinū/ conditionis seu statuu collectas vel tallias/decimā/ vicesimā/ seu centesimā suorū/ ⁊ ecclesiarū puentuum/ vel bonorū laicis soluerint vel pmiserint/vel se solituros consenserint/aut q^uis aliā quantitatē/portionem/aut quotā ipsorum puentuū/ vel bonorū estimationio vel valorio ipsoꝝ/ sub adiutorij/mutui/subuentionio/subsidij/vel doni nomine seu quouio alio titulo modo vel quesito colore absq³ auctoritate sedis eiusdem/nec nō imperatores/reges/ seu principes/duces/comites/vel barones/potestates/capitanci/vel officiales/vel rectores quocūq³ nomine censeant^r ciuitatū/ castrorū/ seu quoru³ cunq³ locorū constitutorū vbilibet/ ⁊ quiuio alij cuiusq³ peminētie conditionis/ ⁊ status qui talia imposuerint exegerint/vel receperint/aut apud edes sacras deposita ecclesiarū vel ecclesiasticarū personarū vbilibet arrestauerint/laissērunt seu occupare psumpserint/vel arrestari saisiri ac occupari mādauerint/aut occupata saisita seu arrestata receperint/ nec nō omnes qui sciēter dederint in pdictis auxiliū/ consiliū/ vel fauorē/publice vel occulte coipso sententiā excoicationis incurrant/ vniuersitates q³ que in hio culpabiles fuerint ecclesiastico supponim⁹ interdicto/platio ⁊ psonis ecclesiastico supdicto in virtute obediētie/ ⁊ sub depositio pena districte mandātes/vt talib⁹ absq³ expressa licētia dicte sedis nullaten⁹ acquiescant. Quodq³ p^otextu cuiuscūq³ obligationio/ pmissiois ⁊ cōfessiois factarū hacten⁹ vel faciendarū inantea p^oscq³ hmoi cōstitutio/ p^ohibitio/seu pceptū ad noticiā ipsoꝝ puenierint nihil soluant/nec supradicti seculares quouo modo recipiāt/ et si soluerint vel pdicti receperint in excoicationis sententiā incidunt ipso facto. A supradictis autē excoicationū ⁊ interdicti sentētijs nullus absolui valeat/prterq³ in mortio articulo absq³ sedis aplice auctoritate ⁊ licentia speciali/cū nre intētionis existat/tā horrendū seculariū p^oatum abusum nullatenus

sub dissimulatione transire. Non obstantib⁹ quibuscūq; prius
legijs sub quibuscūq; tenoribus formis/sui modis aut verbo
rū cōceptione cōcessis imperatorib⁹/regib⁹/s/alij⁹ supradic-
tis que cōtra p̄dicta in nullo volumus alij⁹ vel aliquib⁹ sus-
fragari. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nostre cōsti-
tutionis infringere/vel ei ausu temerario dētrahere. Si quis au-
tem hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei
ac beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄toꝝ ei⁹ se noverit incursum Datū
Rome apud sanctū Petrum. vi. kl. Marij. Pontificat⁹ no-
stri Anno tertio.

Eiusdem. Ut nullus de terris nostris cul-
tis vel incultis traditis iam/vel tradēdis
aliquib⁹ cultorib⁹ extolendis in quibus
null⁹ decimas p̄cepit/erigat vel extorque-
at decimas vel p̄mitias a nobis vel a cul-
toribus earundē.

Bonifatius Ep̄us seru⁹ seruoꝝ
dei. Dilectis filijs
vniuersis abbatib⁹ abbatissis ⁊ cōuentib⁹
ordinis cisterciē tam p̄sentib⁹ q̄ futuris.
Salutē ⁊ ap̄licam benedictionē. In eccle-
sie firmamento vester ordo nitore clāro coru-
scans vniuersale gregis d̄nici aulā illum-
inat/ ⁊ currentib⁹ in stadio rectū iter insinu-
at quo ad salutis brauiū facilius puenit. Nos quidē ob hoc et
p̄pter magne deuotionis affectū quē ad nos ⁊ ap̄licam sedem
habetis ordinē ip̄m ac vos ⁊ alios eiusdē ordinis p̄fessores in-
tīm ⁊ caritate p̄sequimur/ac sinceris affectib⁹ excitamur ad ve-
stra ⁊ illorū comoda in quib⁹ honeste possumus p̄mouenda.
Ideoq; p̄missorū intuitu ⁊ obtentu dilecti filij nostri Roberti

niali sancte Pudentiane p[re]sbi cardinalis qui tanq[ua]m p[ro]fati ordi-
 nis que p[ro]fessus erit p[ro]motor assiduam necessitatem vestram
 et dicit ordinis nobis reuerenter exposuit / et sup[er] illis nostre p[ro]u-
 sionis auxilium imp[ro]p[er]auit / vobis auctoritate p[ro]fati indulgem[us]
 vt de terris vestris cultis et incultis ad ordinem vestrum spectati-
 bus / quas alijs concessistis vel concedens imp[ro]p[er]teru excolendas /
 de quib[us] tu aliquis decimas seu primitias no[n] p[re]cepit / nullus a
 vobis seu cultorib[us] terraru[m] ipsaru[m] / aut quibuscunq[ue] alijs deci-
 mas seu primitias exigere vel extorquere p[re]sumat. Quod si ni-
 bilomin[us] irritu[m] decernim[us] et inane / quicquid contra tenore huius
 indulgentie fuerit acceptatu[m]. Nulli ergo o[mn]ino hoim[inum] liceat hac
 paginam nostre concessio[n]is et constitutio[n]is infringere / vel ei quib[us]cunq[ue]
 temerario co[n]traire. Si quis aut[em] hoc acceptare p[re]sumpserit / in-
 dignatione omnipotentis dei / et beatoru[m] Petri et Pauli ap[osto]loru[m]
 eius se nouerit incursum. Datu[m] Lateran[ensi] .xv. kl. Januarij. Po-
 nificatus nostri Anno octauo.

Hanc in forma co[n]firmat d[omi]n[us] Pius papa .ij. Ex ap[osto]lice.

Eiusde[m]. Co[n]seruatoria abbatis sancti Ste-
 phani Diuionen[si] p[ro] ordine nostro appel-
 latione postposita, etc.

Bonifatius Ep[iscopu]s seru[us] seru[orum]
 dei. Dilecto filo ab-
 bati monasterij sancti Stephani de Diui-
 one Lingonie[n]s[is] dioc[esis] Salutem et ap[osto]licam be-
 nedictionem. Ad co[m]pescendos conatus ne-
 farios aduersariorum qui p[er]sonas et loca ec-
 clesiastica et potissime religionis cultui de-
 dicata sup[er] bonis et iurib[us] suis offendere / et
 multiplicibus p[er]turbare molestijs no[n] verent[ur] / tanto magis nos
 decet oportunu[m] remedi[um] adhibere / qu[an]to p[ro]p[ri]us turbatio-
 nes h[uius]modi et molestie in diuine maiestatis offensam / ecclesiastice

dispendiū libertatis/ & aplice sedis cōtemptū redū dare noscā
tur/ Cū itaq; sicut ad nostrū puenit auditū/ dilecti filij abbas
cisterciū/eiusq; coabbates & fratres ac dilecte in christo filie ab-
batisse & sorores / eorūq; puentus cisterciēsi ordinis a nōnullis
qui nomē dñi recipere in vacuū nō formidant/in psonis & bo-
nis suis multipliciter molestent. Nos volētes ipsorū abbatū
fratrū abbatissarū sororū & cōuentuū puidere quieti/ & puerfo-
rū conatib; obuiare/discretioni tue p aplice scripta mādamus
quaten; eisdē abbatib;/fratrib;/abbatissis/sororib;/ & conuē-
tibus efficaci p̄sidio defensionis assūstent/nō pmittas ipsos
in psonis & bonis eorū contra indulta p̄uilegiōz sedis aplice
ab aliquib; indebite molestari. Molestatores h̄mōi quicūq;
& cuiuscūq; religionis/conditionis/aut status existant/ etiā si
pontificali p̄fulgeant dignitate/auctoritate nostra/ appellatio-
ne postposita/cōpescēt. Nō obstantibus tam nra qua cauetur
ne cōseruatores a sede deputati p̄dicta/extra ciuitates & dioec̄
in quib; deputati fuerint cōtra quoscūq; procedere/ aut aliq̄s
vltra vnā dietam a sine dioec̄ eorundem trahere p̄sumant/quā
de duabus dietis in cōcilio generali/ & alijs quibuscūq; consti-
tutionib; a nobis vel p̄decessoribus nostris Romani pontifici
bus sup hoc editis/dūmodo vltra tertā vel quartā dietā ali-
quis extra suā dioec̄ auctoritate p̄sentū nō trahatur/seu si ali-
quibus cōmuniter vel diuissim a p̄dicta sit sede indultū/quod
interdicti suspendi vel excoicari/seu extra vel vltra certa loca
ad iudiciū euocari nō possint/p litteras apostolicas nō faciē-
tes plenā & expressam de indulto huiusmodi eorūq; psonis/lo-
eis vel ordinib; mentionē/seu qualibet alia indulgentia dicte
sedis gnāli vel spāli p quā tue iurisdictionis explicatio in hac
parte valeat quōlibet impediri. Attētius p̄uifurus ne de his
sup quib; lis est forte tam mora/seu que cause cognitionē eri-
gunt/ & que indulta huiusmodi nō contingūt te aliquaten; in-
tromittas. Nos em̄ si secus p̄sumpseris tam p̄sentes litteras
quā etiā p̄cessum quē per te illarū auctoritate haberi contige-
rit oīno carere virib; ac nullius fore decernim; firmitatis. Hu-
iusmodi ergo mandatū nostrum sic prudenter & fideliter exe-

quaris/vt eius fines quomodolibet nō excedas. Datum Va-
terasi. vi. Idus Januarij. Pōtificat⁹ nostri Anno octavo.

**Eiusdem. Cōseruatorie alic similes ad di-
uersos ecclesie p̄clatos.**

- Ad abbatem sancti Victoris Abassiliens.
- Ad abbatem sancti Pauli Bisuntinens.
- Ad abbatē sancti Petri de Senouessio Ianuens dioc.
- Ad episcopum Aptens.
- Ad abbatē monasterij Pufenens Auemburgeis dioc.
- Ad abbatem de Londonia Argentinens dioc.
- Ad abbatē de sancto saluatore Tudeis dioc.
- Ad priorem cathedralis ecclesie Dimelneis dioc.
- Ad abbatē monasterij sancti Auberti Lameraceis dioc.
- Ad abbatē monasterij de Aurealtaria Compostellen.

**Privilēgi dñi Benedicti pape. xi. Cōser-
uatorie in forma p̄cedentiū.**

- Ad abbatē sancti Pauli Bisuntinens.
 - Ad episcopum Aptens.
 - Ad abbatē sancti Stephani Diuionens.
- Datū Perusij Idus Junij. Pōtificatus nri Anno primo.

**Privilēgi dñi Clemētis pape. v. Cōser-
uatorie ad diuersos ecclesie p̄clatos.**

- Ad episcopum Sigun.
- Ad episcopum Assanen.
- Ad episcopum Suesanen.
- Ad abbatem sancti Pauli Bisuntinens.
- Ad abbatem sancti Victoris Abassiliens.
- Ad abbatem de Dunfermelin sancti Andree dioc.

Ad abbatem monasterij sancti Pontij de Thonecijs/ Rar-
bonefi dioel.

Ad abbatem monasterij sancte Marie matris domini prope
Ruceriã. Saleruitanesi dioel.

Ad abbatẽ monasterij sc̃i Clemẽtis Ahetesi dioel.

Ad abbatẽ monasterij de Josaphat Athesaneſi dioel.

Ad abbatẽ sancti Ambrosij Amediolanesi dioel/

Ad abbatem de sancto Saluatore. Tudeſi dioel.

Ad abbatem sancti Ruffi valentini.

Ad abbatem de Capiteſari ppe Januam.

Ad abbatẽ de Riopullo Ticeſi dioel.

Ad abbatẽ monasterij sancti Laurentij Amerſaneſi.

Ad priorem sancte trinitatis Dubliueſi dioel.

Ad decanum Sleuiceſi.

Omnes iste conseruatorie sunt in forma
que sequit̃/ mutatis nominib⁹.

De Lemens Ep̃s seruus seruorum
dei. Dilecto filio abba-
ti sancti Pauli Bisunt̃ dioel. Salutẽ ⁊ apli-
cã bñdictionẽ. Et si quibuscumq; psonis ec-
clesiasticis p̃sertim sub religiõis habitu do-
mino militãtibuo aplicum debeat adesse p-
sidium/ p̃fessores tñ cisterciẽſi ordinis vtri-
usq; seruo/ ne prauorũ hoim molestijs agi-
tent/ eo libẽtius p̃tectionio nostre munim̃ne p̃fouemus/ quo
p̃fatũ ordinẽ in ecclesia dei p̃picuũ dilectione p̃sequimur am-
pliori/ ac illoꝝ iniurie grauius noo cõtingunt. Cum itaq; sicut
ad nostrũ puenit auditũ/ dilecti filij abbas cisterciẽſi/ eiusq; co-
abbates ⁊ fratreo/ ac dilecte in christo filie abbatisse ⁊ sorores
eorũq; cõuentuo ipsi⁹ cisterciẽſi ordinis a nõnullis qui nomen
dñi inuanũ recipere nõ formidãt in psonis ⁊ bonis suis multũ
p̃liciter molestent̃. Nos volẽtes ipsoꝝ abbatũ/ fratũ/ abbatiss̃

fari/fororū & conuentuū puidere quieti/ & puerforū conatib⁹
 obuiare/ discretioni tue p applica scripta mandauo/quaten⁹
 p te vel alium seu alios eisdē abbatibus/fratribus/abbatibus/
 fororib⁹ & cōuentib⁹ efficacis p̄sidio defensionis assisteno/nō
 pmittas ipsoo in psonis & bonis eorū contra indulta p̄uilegio
 rum sedis aplice ab aliquibus indebite molestari/ Molestato
 reo huiusmodi quicunq; & cuiuscūq; religionis p̄ditionis/ aut
 status existant/ etiā si pontificali p̄fulgeant dignitate/auctori
 tate nostra/apellatione postposita/cōpescendo. Nō obstanti
 bus felicis recordationis Bonifacii p̄p. viij. predecessoris nr̄i
 q̄ cauet/ne cū actor & reuo fuerint eiusdē ciuitati vel diocesis
 aliquis eorū extra ipsas/nisi in certio casibus/ad iudiciū euo
 cet/& alia ne cōseruatores a sede deputati p̄dicta extra ciuita
 teo & diocē in quibus deputati fuerint cōtra quoscūq; p̄cedē
 sine alijs/ vel alio vicoe suas cōmittere/aut aliquos vltra vnā
 dietā a fine diocē eorundē trahere p̄sumant/qdōq; potestas & iu
 risdictione cōseruatorū quo ad nō cepta negocia p̄ obitum cōcc
 dentis expiret/ q̄ de duob⁹ dietis in cōcilio generali/ & alijs q̄
 buscūq; constitutionib⁹ ab eodē Bonifatio vel alijs p̄decesso
 ribus nostris Romanū pontificib⁹ sup hoc in contrariū editis/
 dūmodo vltra tertā vel quartā dietā aliquis extra suā diocē.
 auctoritate p̄sentū nō trahat/seu si aliquib⁹ cōmuniter vel di
 uisim a p̄dicta sit sede indultū/qd̄ interdici/suspēdi/ vel excoica
 ri/seu extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari nō possint p
 litteras aplicas/nō facientes plenā & expressam de indulto hu
 iusmodi eorūq; p̄sonio locio vel ordinib⁹ mentionē/seu quali
 bet alia indulgentia dicte sedis generali vel speciali p̄ quā tue
 iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet im
 pediri. Attētius p̄uisurus ne de his sup quib⁹ lis est forte iam
 mota/seu que cause cognitionē exigunt/& que de indulta hu
 iusmodi nō cōtingunt p te vel aliū/seu alioo te aliquaten⁹ in
 trōmittas. Nō est si sec⁹ presumpseris tam p̄sentes litteras
 q̄ etiā p̄cessum quem p te vel ipsos illarū auctoritate haberi
 contigerit oīno carere vniuersis/ac nullius fore decernimus fir
 mitatis. Huiusmodi ergo mandatū nostrum sic prudenter & si

deliter exequaris / vt eius fines quolibet non excedas. Ceterū
volum⁹ / r auctoritate aplice decernimus / q̄ a data p̄sentū sit
tibi in p̄missis omnib⁹ / r eorū singulis p̄petua p̄tās r iurisdi-
ctio attributa / vt in eo vigore illaq̄ firmitate possis auctori-
te p̄dicta in p̄dictis omnib⁹ / r p̄dictis p̄cedere / ac si tua iuris-
dictio in his omnib⁹ / r singulis p̄ citationē / monitionē / vel mo-
dū alium p̄petuata legitimū extitisset. Datū Auinion. ij. Mōs
Septēbrio. Pontificatus nostri Anno quarto.

Hanc in forma confirmat domin⁹ Iohānes. xliij. Et postea
Sancta synodus Basiliens.

Eiusdē. Cōfirmatio r innouatio p̄uilegij
Lucij pape. iij. vt null⁹ in monasteria n̄ra
vel abbates / seu f̄res n̄ros excōisyl̄ inter-
dicti sententiā audeat depromere. Et q̄ ab-
bates / p̄fessōes / rtra ordinis instituta fa-
cere nō cōpellant cū innouatiōe dicti p̄u-
legij / vide bene textum.

De Lemens Ep̄s seruus seruorum
dei. Dilectis filijs ab-
bati cisterciens / r vniuerso coabbatib⁹ eius
sub eodē ordine d̄no seruientib⁹. Salutē et
aplicam benedictionē. Quoddā p̄uilegi-
um felicitis recordationis Lucij pape. iij. p̄e-
decessoris nostri vobis r monasterijs v̄ris
eorūq̄ fratribus concessum nobis ex parte
vestra presentatū inspexim⁹ diligenter / cuius tenor de verbo
ad verbum talis est. **Lutius** Ep̄us seruus seruorū dei. Di-
lectis filijs abbati cisterciens r vniuerso coabbatibus eius sub
eodem ordine domino seruientib⁹. Salutē r apostolicā bene

dictionē. Adonastice sinceritas discipline quā in puritate ordi-
 nis quem tenetis eterni conditoris puidencia restaurauit illā
 semp inuenit in apostolica sede clementiā/qua ⁊ uobis in do-
 mino ppositū virtutis accresceret/ ⁊ aliorū deuotio uestris p-
 uocaretur exemplis/ vt p celestiu semitā mandatorum ad ppo-
 situm feliciter brauiū festinaret. Inter cetera uero licet ordo ve-
 ster ea se seruauerit diocefanis episcopis hūilitate subiectū/ vt
 saluis originalibus institutis eorū semp uellet magisterio sub-
 iacere. Illud tamē hactenus de fauore ac ptectione apostoli-
 ce sedis obtinuit/ vt nullus in monasteria uel abbates ordinis
 memorati quālibet ecclesiasticā sententiā pmeret/ uel psonas
 in eodem ordine cōstitutas excoicationis uel suspensōis seu
 interdicti pmalgatione grauaret. Quia uero frigescente ca-
 ritate multorū vsq; adeo malicia noscitur abundasse/ vt non-
 nulli eorū qui ecclesijs dei modernis temporib⁹ sunt plati tras-
 gredi antē terminos ab antiquiorib⁹ cōstitutos/ ⁊ in uestrū spe-
 cialiter ordinē indebitā exercere nō dubitēt vltionē/ pntiū li-
 terarū inscriptiōe statum⁹ ⁊ auctoritate aplice cōfirmam⁹/ vt
 nulli oīno liceat in uos uel monasteria ufa seu fratres inibi cō-
 stitutos p id qd ab origine ordinis noscitur obseruātū/ excois uel
 suspensōis seu interdicti sniam pmere/ quā si depropta fuerit au-
 thoritate aplice decernim⁹ nō tenere. Adhiciētes q̄ decernim⁹
 vt archiepi ⁊ epi i recipiēdis p fessōib⁹ q̄ a bndictis uel bndicē-
 dis abbatib⁹ exhibentē ea sint forma ⁊ exp̄ssiōe p̄tēri/ q̄ ab origi-
 ne ordis noscitur instituta/ scz vt abbates ipi saluo ordine suo p-
 fiteri debeāt/ ⁊ p̄ instituta ordinis nullā p fessionē facere cōpel-
 lantur. Nulli gōino hoim liceat hāc paginā nre p̄stitutōis ⁊ cō-
 firmatiōis infringē/ uel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s autē h̄
 attēptare p̄sumpserit/ indignationē oipotētis dei/ ac beatorū
 Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Verone. xi
 kl. Decēbris. Nos itaq; sacre vfe religiōis inducti meritis
 vris supplicatiōib⁹ fauorabili ānuētes/ p̄fatū p̄uilegiū ratū et
 gratū habem⁹/ illudq; aucte aplice ex certa scia approbamus/ ⁊
 eā inuouam⁹. Decernētes ipm p̄petuā obtinere robore fir-
 mitate/ qd p tenor bndi sic isar⁹ plenā fidē ⁊ p̄dationē faciat

ram in iudicio q̄ extra iudiciū/etiā si ip̄m originale priuilegiū
nō appareret/nec etiā haberet/nec sit necesse illud de cetero ali
quatenus exhiberi. Nulli ergo oīno hoim liceat hanc paginā
nostre approbationis/innouatiōis/et cōstitutionis infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attēptare pre
sumpserit/indignationē omnipotentis dei/et beatorū Petri et
Pauli ap̄torum eius se nouerit incururū. Datū Auinionē. iij.
Non̄ Septēbris. Pontificat⁹ nostri Anno quarto.

Priuilegiū dñi Johānis pape. xxiij. **Q**uod p
moti i abbates p sedē aplicā nō p̄nt se ab
abbatis cistercij et capituli generalis obe
dientia subtrahere.

Johannes Ep̄us seruus seruorum
dei. Dilecto filio abba
ti monasterij Cisterciēsi Babilonēsi dioc̄. Sa
lutē et aplicam benedictionē. Ad cisterciēsi or
dinē ex quo velut agro pleno cui dñs benedi
xit fraglātia spiritaliū filiorū redū dare vino
scit⁹/suauitatē spirās odoris ecclesie scē dei/spe
cialē gerētes deuotiōis affectū ad ipsi⁹ ordinis
tranquillitatē/et pacē gratis desiderijs aspiram⁹. Cū itaq; sicut
exhibita nobis p parte tua petitio cōtinebat quidā ex abbatib⁹
bus dicti ordinis eo p̄textu q̄ p nos p̄moti fuerūt ad regimīa
quorūdā monasteriorū ordinis memorati a debita tua et capi
tuli generalis ipsi⁹ ordinis obedientia se subtrahere moliant̄ cō
tra statuta eiusdē ordinis p sedē aplicā p̄firmata in grauē dis
fensionē et scandalū ordinis memorati. Nos volētes p̄fato or
dini ne qd absit p subtractionē h̄mōi in suis mēbris diminu
tionē seu scissure piculū patiat̄ de oportuno remedio puidere
tuis supplicationib⁹ inclinati auctoritate p̄sentij declaram⁹/
q̄ nō est intētionis n̄re q̄ dicti p̄moti tali p̄textu se subtrahere

44
21 m^o

valeant ab obediētia ordinis cōsueti. Nulli gōino hoim liceat hanc paginā nostre declarationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli ap̄tolorū eius se noverit incursurū. Datū Avinionē. viij. kl. Decembris. Pontificat⁹ nostri Anno quarto.

Eiusdē. Quā nō tenemur ad p̄stationē aliq̄rū collectarū/subsidiorū/eractionū imponēdarū a sede ap̄lica/vel eius legatis/ nisi littere pape de ordine nostro fecerint mentionem.

Johannes Ep̄o servus servorū dei
Dilectis filiis abbati et
fratib⁹ eiusq̄ coabbatib⁹ et cōventib⁹ vniuersis cisterciē ordinis. Salutē et ap̄licam benedictionē. Religionis vestre meret̄ honestas et vos speciali diligētēs in d̄no caritate p̄sequamur gratia sedis ap̄lice et fauore. Sane tenuitātē vestrorū redditū et p̄uentū sollicitē attēdētēs/ac p̄ hoc volentes alicui⁹ releuatiōis solatio vos gaudere ad instar felicio recordationis Alexandri pape. iij. p̄decessoris nostri vobis auctoritate p̄sentis indulgēti⁹/ut ad p̄stationē aliquarū collectarū/subsidiorū et aliarū eractionū imponēdarū vobis et domib⁹ v̄sris a sede ap̄lica seu legatis eiusdē/aut ip̄sorum auctoritate et mādato nō teneamini p̄ litteras ipsi⁹ sedis seu legatoꝝ ei⁹ que plenā et exp̄ssam de indulgētia h̄mōi et ordine vestro nō fecerint mentionē/etiā si cōtineat̄ in eiusdē litteris quod id quod p̄ eas mandāt fiat aliqua indulgētia nō obstantē. Nos em̄ ex cōis/suspensionis/et interdicti sentētias si quas occasione p̄dictorū in vos cōmuniter vel aliquos vestrū ab aliquo p̄mulgari cōtingerit decernim⁹ nō tenere. Nulli gōmano

bolim liceat hanc paginā nostre p̄cessionis ⁊ p̄stitutionis infrin-
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemp-
tare p̄sumpserit/indignationē oipotēno dei/ac beatorū Petri
⁊ Pauli ap̄torū eius se nouerit incurfurū. Datū Auinioni. Id̄
Augusti. Pōnificat⁹ nostri Anno quartodecimo.

Eiusdē. Q̄ possum⁹ celebrare diuina of-
ficia alta voce in monasteriis nostris tpe
interdicti generalis /ianuis clausis/ extra
neis nō admissis. Nō obsta cōstitutioni
bus dñoz bo. viij. ⁊ cle. v. sumunozū pon-
tificum/ꝛc.

Johannes Ep̄s seruus seruoz dei
Dilectis filijs abbati ci-
stercij/ceterisq; coabbatib⁹ ⁊ vniuersis cōuen-
tibus cisterciē ordinis. Salutē ⁊ aplicam be-
nedictionē. Inter ceteros regulariū ordinum
p̄fessores in dei ecclesia militātes illud ordini
vestro ⁊ vobis ad spirituales laudes asc̄ibit/
quod p̄ter alia p̄ que virtutū dño gratū impē-
ditis holocaustū libenter voces vestras cū reuerentia ⁊ deu-
tione debitis in diuiniō celebrādis officijs exaltatis/ sperātes
p̄ hec vocum vestrarū organa velut incēssiones gratas ipsi do-
mino placitura. Exhibita siquidē nobis vestra petitio conti-
nebat quod cū generaliter monasteria ⁊ loca vestra sint in de-
sertis locis ⁊ solitudinarijs/ac a ceteribus hominū segregata/vt
possitis liberius vacare diuinis/ ⁊ per exaltationē vocum ⁊ iu-
bilum cordiū deuozū impendere domino famulatū cū diuino
rum officiorū cultuo ad maius n̄m cedat solamen/ac maio-
rem refectionē vestris pariat animab⁹/ nec vocco vestre audi-
ri possint ab alijs in nemoribus ⁊ desertis emisse. Inōnalli ro-

45
260

manū pontifices predecessores nostri pmissis in specialem con-
siderationē adductis vobis et eidem ordini p specialia priuile-
gia indulserunt/ vt tēpore generalis interdicti liceret vobis in
monasterijs et locis vestris/ interdictis et excōmunicatis exclu-
sis/ alta voce diuina officia celebrare. Cum autē per quasdam
cōstitutiones post dicta indulta a felicitis recordationis Boni-
fatio. viij. et Clemēte. v. Romani pontificib⁹ pdecessoribus no-
stris editas huiusmodi priuilegijs deroget/ et ppter hoc oportet
at vos in monasterijs vestris tēpore interdicti prefati diuino-
rū suspendere organa/ et ab exaltatione vocū et iubilationibus
in diuinis decārandis laudibus. abstinere/ idq; sicut asseritis
magnā vobis curā et sollicitudinē adducat/ et nōnulli iuuenes dicti ordi-
nis efficiant^r exinde circa diuina officia desidēs et remissi. No-
bis hūiliter supplicastis vt puidere vobis sup hoc p cōsolatio-
ne vestra de benignitate aplice dignaremur. Nos igit ob spi-
ritualiu viracu studia quib⁹ feruenter insisit^{is} votis vestris
que sperandū est ex deuotiōis fonte pcedere fauorabiliter an-
tuētes/ vris in hac parte supplicationib⁹ inclinati/ auctoritate
vobis plentiū indulgem⁹/ vt cōstitutionib⁹ eorūdē Bonifatij et
Clemētis/ seu qualibet alia sup hoc in ptrauiū editis/ nequaquā
obstantib⁹ liceat vobis in vestris monasterijs taliter segregate
tēpore generalis interdicti/ ianuis clausis et extraneis aliq;
bus non admissis/ alta voce diuina officia celebrare/ dūmodo
vos causam nō dederitis interdicto. Nulli ergo oīno hominū
liceat hanc paginā nostre cōcessionis infringere/ vel ei ausu te-
merario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare psumpserit/ in
dignationē omnipotentis dei/ ac beatorū Petri et Pauli aposto-
rū eius se nouerit incursum. Datū Quintidi. kl. Martij. Pon-
tificatus nostri Anno decimo.

Eiusdē. Quō habemus. xx. dies indulgē-
tiarū dicendo ad quamlibet missam ps.
Letatus sum. etc.

Johannes Ep̄s seruus seruorū dei. Di-

lectis filiis cisterciensī et alijs
abbatibus ac diffinitorib⁹ generalis capituli cister-
ciensī ordinis prime celebrandi. Salutē et ap̄licā be-
nedictionē. Pro statu totius ecclesie corporis my-
stici qui pcurantib⁹ hoste pacisuisq; mēbris tur-
batur sept⁹/sicut et in p̄sentia ū uibari noscitur ad ca-
put eius quod christus est/cui turbantōibus huius-

modi finē dandi subest posse cum uoluerit ceurrētes/quasda
speciales orationes in missarū solēnijo fieri de consilio fratru
nostrorū indulgentia p̄ nos certa concessa t̄per hoc ordinauit
mus. p̄t plenius continetur in litteris nostris inde cōfectis/
quarū tenor sequitur sub hac forma. **Johannes** Ep̄s seru-
uorū dei. Ad p̄petuā rei m̄moriā/discipulorū christi gesta-
tio instruit/vt in pelago hui⁹ mundi p̄cella surgēte ad diui-
nū pfugiū recurrere debeam⁹/illi quidē cōmōtiōe maris adeo
grādī facta ut fluct⁹ nauiculā quā iesum sequētes intrauerant
operēt̄ ip̄m dominicē vocib⁹ excitatū/saplicib⁹/et aduersus
in grūtiō tēpestatis impetus salutis p̄sidiū postulārūt. Cum
itaq; catholicā ecclesiā que cōgregatiōē fidelī cōprehendit/
videamus/qd̄ dolētes referamus/p̄cis enuli zizaniarūq; sa-
toris malicia pcurate discordiarū statib⁹ cecitatā/eatūq; fluc-
tuo adeo eleuatos/qd̄ quasi operiūt ip̄am: otā/hereticos isup-
ecclesiā ip̄am cernim⁹/ac scismaticos spugnare ferocit⁹/ac ut in-
cōsulitē oīi tunicā scindāt multipliciter laborare/cū fratribus
n̄ris deliberatiōe p̄habita diligētī expediēs imo necessariū po-
tē extimam⁹/vt ad illū q̄ ad dexterā patris residet in excelsis/
qui caput est cōgregatiōis eiusdē/cui⁹ p̄tō oīs tā in celo q̄ in
terra noscitur tradita/eiq; venti ac maria obsecrādant/leuem⁹ cū
manib⁹ cordā n̄ra/ip̄m⁹ deuot⁹ pulsantes p̄cib⁹ apud eū sedu-
lis p̄oib⁹ insistam⁹/vt insurgēteo p̄misse fremit⁹ tēpestatis q̄
q̄si vniūsoꝝ christicolarū regna pcutit/ibditos in d̄sios fidelita-
tis violato fedē erigit/hereticos/scismaticos/et rebellib⁹ ecclesie scē
dei insurgēdi cōtra ip̄am/eiusq; iura vsurpēdi insania dānabi-
li ausū pandit/stat⁹ cessare fluctuosq; p̄dicatos q̄fescere sua iaciat

omnipotēti virtute/cordaꝝ hereticoꝝ scismaticoꝝ alioꝝqꝫ re
belliū ad dei ⁊ ecclesie vnitatē ⁊ deuotionē inclinēt ⁊ habili er/
vel si forsan in pmissis p̄tinaciter intēdāt p̄sistere ipsoꝝ elidat
superbiā/eoꝝqꝫ obstinatā maliciā sue virtute dextere cōterat
⁊ p̄sternat/corda quocꝫ subditoꝝ ad eoꝝū supiores/ac ipsoꝝū
superioꝝū cōuertat ad subditos/ipsoꝝqꝫ dissidētes in cōcordie
v̄nitate cōciliēt ⁊ cōfirmēt/sicqꝫ det ipsis superioribꝫ p̄sistere qꝫ
sic regant yt dirigant/eoꝝūqꝫ regimē cedat subditis ad salutē
p̄petuā quietē ⁊ pacem/nobisqꝫ ipse cuiꝫ p̄uidētia in sui d̄s̄/
positione nō fallitur modos/⁊ vias aperiat p̄ quos hec vt in
votis gerimus efficaciter p̄mouere possimꝫ. Et qꝫ in missarū
solēnijs ad deū cōsueverunt preces effundi deuotiꝫ/de eoꝝūdem
fratrū cōsilio ordinamꝫ qꝫ in singulis missarū celebrationibus
post dictū a celebrāte pater noster responsioneqꝫ secuta anteqꝫ
in missa vltimꝫ p̄cedat. Illud canticū/Letor sum in his que
dicta sunt mihi/totū cū Gloria patri/a religiosis/clericis ⁊ alijs
litteratis p̄sentibꝫ cū deuotione dicat. Et post dicant Kyriel.
Christeleyson Kyriel. et Pater noster. Et post isti d̄s̄iculi sub/
sequātur. Dñe saluos fac reges. Exaudi nos in die qua inuo/
cauerimꝫ te. Saluū fac pplm tuū ⁊ benedic hereditati tue. Re/
ge eos ⁊ extolle eos in eternū. Fiat pax in virtute tua. Et abū/
dantia in turribꝫ tuis. Dñe exaudi orationē meam. Et clamor
meus ad te veniat. Dñs vobiscū. Et cū spiritu tuo. Orationēs
vero. Ecclesie tue q̄sumus dñe p̄ces benignus admitte/vt de/
structis aduersitatibꝫ ⁊ erroribꝫ vniuersis secura tibi seruiat li/
bertate. Et illa/Hostiū nostroz que sumꝫ dñe elide superbiā
eoꝝūqꝫ cōtumaciā dextere tue virtute p̄sternē. Per chusū do/
minū nostrū/dicat celebrās cōsequenter. Nos em̄ christifide/
les ad exequendū supradicta p̄mitius donis volētes spiritu
libꝫ animare oibus vere penitentibꝫ ⁊ cōfessis/tam ipsis cele/
brantibꝫ ⁊ eis assistentibꝫ obseruātibus supradicta/ ⁊ alijs p̄/
cestūc deo deuotas fun dētibus p̄ p̄missis diebus ⁊ missis in
gulis quibꝫ hec fecerint viginti dies de omnipotētis dei misē/
ricordia/ ⁊ b̄toꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius auctoritate confisi
de inuictis sibi penitētijs relaxamꝫ. Datum Auition. xij. kl.

Iulij. Pontificat^o nostri Anno. xij. Ut aut tam utiles tamq^{ue}
 necessarie preces huiusmodi locū exauditiōis votive facili^{ter} et
 vberius multiplicatis intercessoribus obtineant apud deū di
 scretionē vestrā monem^{us}/hortamur et rogam^{us} attēte vobis in
 remissio nē peccaminū/nihilomin^{us} inuigētes quaten^{us} p^{ro}nta
 in eisdē litteris p^{ro} vos et fratres eiusdē ordinis in vestris sermo
 nibus/tā in ecclesijs et locis vestris q^{uam} alibi vbi vos vel ipos p^{ro}
 ponere p^{ro}gerit verbū dei eis nihilomin^{us} expositis vt meli^{us} in
 telligātur ab oibus in vulgari sollēnter publicātes/oratōes
 easdē in missis quas vos et eosdē fratres celebrare cōtinget de
 cetero circūstantib^{us} clero et p^{ro}plo deuoteq^{ue} similiter orantib^{us} sic
 solerter et fideliter iuxta p^{ro}dictarū litterarū continētiā faciatis/
 q^{uod} vos et ipsi p^{ro}dictā indulgentiā valeatis cōsequi/ et alia retri
 butionis eterne p^{ro}mereri. Datū Auinio. kl. Iulij. Pō
 nificatus nostri Anno. xij.

Tabula sup bulla reformationis dñi Be nedicti pape. xij.

- Ca. primū.** Excellens cōmendatio ordinis cisterciaci/ maxime
 quantū ad vitā contēplatiuam.
- Ca. secūdū.** Quilibet cōuent^{us} ordinis habeat p^{ro}priū sigillū
- Ca. tertiu.** De forma iuramēti p^{ro} quēlibet abbate priusq^{ue} admi
 nistratiōni se imisceat ad sancta dei euāgelia prestandi.
- Ca. quartū.** De mō alienādi res imobiles/ v^{el} iura aut diminu
 endi pēssiones/ vel census/ et vendēdi a^{ut} bores siluarū ceduarū.
- Ca. quintū.** Quē pecunia rei vendite nō cōuertatur ad aliquos
 vsus/ nisi ad acquisitionē vel debitorū solutionem/ et quō sub
 quattuor seruatoris seruari debet.
- Ca. sextū.** De cōcessionib^{us} et locationibus iurū et redditū nō
 faciendis vltra quinquēniū.
- Ca. septimū.** Quō possessiones parue et steriles possunt dari
 sub annuo censu pecuniario.
- Ca. octauū.** De forma p^{ro} quā mutuū cōtrahi/ et nō cōtrahi pōt^{est}

et q abbas in remotio agens non pot accipere in mutuū ultra centū libras turoſū.

Ca. nonū. *Q* in ſigillo abbatis debet eſſe nomē pprium / et in contractibus cum conſenſu conuentus factio aponant ſigilla abbatis et conuentuo.

Ca. decimū. *De* iuramēto officiariorū monaſtenorū q inter cetera iurant / q de receptio et expenſi fidelem compotū faciant.

Ca. vndecimū. *Q* in quolibet monaſterio pſtituantur duo burſarij qui oēs pecunias vndecūq; veniētes recipiāt / et ad mandatū abbatis ceteris officialib⁹ miniſtrāt et fidelem rationē de omnibus reddant.

Ca. duodecimū. *Q* abbateo de receptis et expenſi rationē reddere debent ſeniorib⁹ / et in regreſſu de via reddāt burſarijo cōputationes et reſtas pecuniarū / ſed clauſula iſta poſtmodū per dñm Clementē papā. v. fuit reuocata.

Ca. decimūtertū. *De* viſitationib⁹ in ordine faciēdis ſolū per abbateo / vel p monachos qui caueant recipere munera ſuſpecta / et de eorū ſocietate.

Ca. decimūquartū. *Quō* ſe habere debeāt abbates et monachi ac eorū familie in monaſterijs p que tranſcūt vbi ſunt hoſpites / tam cundo ad dictas viſitationeo / q̄ ad generale capitulū et alſ / et de numero euectionū abbatum.

Ca. decimūquintū. *Q* abbates nō venientes ad generale capitulū / et nō habētes impedimentū legitimū / ſeu licentiā teneantur ſoluere duplicē expenſarū quas facerent veniēdo et redeundo / abbateo vero habētes impedimentū legitimū / vel licentiā tenent mittē pcuratorē q debet iurare excuſatōeo eē veras

Ca. decimūſextū. *Q* oēs tenent ſoluē tributōeo ſibi ipſoſitas recusantes aut ſeu rēnuētes ſoluere / et oēs impedimētū pſtates publice vel occulte debēt cōpelli aucte aplice p cēſurā eccliaſtica et alia remedia remoto appellatōis obſtaclō / et in caplo gnālī

Ca. decimūſeptimū. *De* receptorib⁹ dictarū ptri (publicariorū) / et mō p eos obſeruādo / vbi nota excōicationē. S3 tñ modus iſte nō potuit pſtinuari ſeu obſeruari / ſed ſept⁹ fuit mutatus. Idcirco p Pū. ij. et Innocētū. viij. aliter fuit ordinatū.

Ca. decimū octatum. *Et in ordine nō recipiant in monachos
et cōuersos/nisi cū cōsilio seniorū et p̄sone idonee ad ea que con-
ueniunt monachis vel cōuersis.*

Ca. decimū nonū. *Et p̄sone ordinis maxime monachi p̄nias
bruii vel albi coloris vt̄atur eorūq; familiā nō habeāt vestes
partitas/et caueant a curiositate vasorū argenteorū et quorūlibet
ornamentorū.*

Ca. vicesimū. *Et nullus abbas ducat vltra vñū secularē cleri-
cum vel laicū exceptis abbate cisterciū et quattuor primio.*

Ca. vicesimū primum. *De esu carnium in camera abbat̄is/et in
firmitorijs/et nō extra monasteria/et de pena trāsredientiū et
vbi coquant. Sed dñs Sixt⁹ p̄p. iij. articulū istū oīnō remisit
dispensandū et declarandū ad abbatē cisterciū/et capitulū gene-
rale/put viderint expedire.*

Ca. vicesimū secundū. *Et oēs monachi dormiāt in dormito-
rio exceptis infirmis/qui in cameris infirmorū iaceant/et offi-
ciarijs in locis sibi deputatis.*

Ca. vicesimū tertium. *Et oēs celle in dormitorio illico destruan-
tur/et nulle ampli⁹ ibidē instituant̄ resistentes et impedimentū
p̄stantes/seu p̄stari p̄curātes/necnō consiliū auxiliū vel fauo-
rem/publicē aut occulte p̄stante excoicacionis sententiā ipso
facto incurrūt. Priores aut̄ et superiores iuxta abbat̄ arbitriū
possunt habere cellas.*

Ca. vicesimū quartū. *Inhibitio ne monachis def̄ portio vini
bladi/vel pecunie/sed omnia eis sunt cōia. Itē q̄ nulli mona-
cho assignent̄ reddit⁹/aut pars p̄uentiū/vel aliqua pensio p̄
victu/vestitu/vel quacūq; aliā de causa. Et nulla fiat sectio bo-
norū fructuū/redituū/vel p̄uentiū inter abbatē et cōuentū/
vel officiales/et si que facte sunt reuocant̄. Abbates qui oppo-
sitū fecerint/vel fieri pmiserint deponant̄/monachi qui quō-
cumq; cōtradixerint/aut impedimentū prestiterint perpetuo
carceri mancipentur.*

Ca. vicesimū quintū. *Abbatib⁹ benemeritis qui volūtariē ce-
cunt cōgrua p̄uisio assignari poterit.*

Ca. vicesimū sextū. *Nullus monach⁹ vel cōuersus ordinis eq̄*

aturā tenere psumat exceptio cellarario/pcutatoze/7 grangi-
aui tectorib⁹. Cellarario aut cisterciū 7 quattuor primariū pos-
sunt abbates pmittere duas equitaturas.

Ca. vicesimūseptimū. Inhibet monachis pecuniā pgregate.
Iura/possessiones/ reddit⁹/pensiones/ animalia/ 7 alia bona
emere siue pprio siue alio noie/aut alijs ad nutriendū anima-
lia/aut ad augmentū dare/peculiū occultare seu detinere/ sed
omnia p abbate in vtilitatē cōmunē applicent. Et q monachi
vel cōuersi talia cōmittētes/vel cōuersioni huiusmodi resiten-
tes/seu impedimentū pstantes/aut pstanti pcurantes/ 7 pecu-
liū nō reuelantes/7 dantes abbatib⁹/coiſo sunt inhabiles ad
quācūq; administrationē. Qui vero pecunias siue alia bona
quibuscūq; mutuāt siue debita singū que nō debēt puniant.

Ca. vicesimūoctauū. Q; abbates tenēt puidere sufficiētē ne-
cessaria monachis 7 pueris/sanis 7 infirmis scdm monasterij
facultatem/inhibēdo ne ponant plures monachi vel cōuersi q;
ex facultatib⁹ monasterio p puideri valeant.

Ca. vicesimūnonū. De generalib⁹ studijs monachoz ordinis/
que collegia dicuntur multiū determinate in vniuersis mundi
prouincijs.

Ca. tricesimū. Q; scholares mittant ad studia p abbates suos
de cōsilio visitatoris 7 conuētus/7 sint magis doctos 7 idonei
Et quo tēpore debent mitti.

Ca. tricesimūprimū. Q; vbi sunt .xl. monachi in monasterio
mittant Parisius duo studētes/vbi sunt .xviij. vel .xx. vnus
mittatur/7 qui infra vide textū.

Ca. tricesimūsecūdū. De bursis magistri regentio/lectoris sen-
tentiariū/7 biblicl. Sed ordinatio ista nō potuit obseruari pp-
ter paucitatē 7 paupertatē studentij.

Ca. tricesimūtertiū. De iuramēto cellarariū 7 aliorū officiarie-
rum in studijs existētiū Et de eoz cōpotio. Et qm mitti debēt
burse studentū p abbateo. Et de pena eoz qui nō miserūt.

Ca. tricesimūquartū. De cura animarū studentij/Sed q; ex
tunc status ipsoz studioz fuit mutatus necesse fuit etiā a tunc
lum. istū mutari/vbi nota de idoneis studētibz p abbate ci-

stercieñ ibidē retinēdis vsq; ad magisteriū.

Ca. tricesimūquinquē. Inhibitiō ne in aliquo dictōꝝ studio: si legant vel auctant iura canonica vel etiā extra illa verūtamē postmodū alius summ^o pontifex p vilitate ordiis oedit facultatē abbati cisterciē oispē sancti cū. xliij manachio ordinio vt dicta iura canonica audire legere ⁊ in eis grac^o recipere possint.

Ca. tricesimūsextū. Iterū de cellarario/lectorib^o/ ⁊ alio officii alibus in studio parisiē ⁊ alio collegijs.

Ca. tricesimūseptimū. De puissione magistrōꝝ ⁊ baccalarioꝝ/ ac de p̄tate capli generalis ad cōpellendū appellatiōe remota.

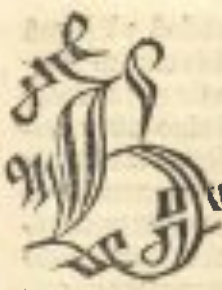
Ca. tricesimūoctauū. De iuramēto nouoꝝ magistrōꝝ ⁊ baccalarioꝝ in theologia. Et q; in festo magisterij non expendat vltra valorē mille turoneñ argenti.

Ca. tricesimūnonū. De tpe infra qđ possunt parisi^o legere bibliā ⁊ sentētiās/ scz qui per sex annos studuerit in theologia ⁊ idoneus extiterit possit facere cursū biblię/ Et qui p octo ānos studuerit in theologia possit legere sentētiās ⁊ nō ante.

Ca. quadragessimū. Q; singulis annis istud p̄uilegiū legat in caplo generali/ ⁊ semel in anno in quolibet caplo ordinio.

Ca. quadragessimūprimū. Q; singulis annis istud statutū legatur in capitulo generali. Et semel in anno in quolibet caplo ordinis. Auctant: s seu p̄tās abbatiscisterciē absoluedi transgressores dmōi statutoꝝ.

Ca. quadragessimūpmū. Potestas ⁊ auctoritas cōcessa abbati cisterciē ad absoluedū omnes abbates ⁊ p̄sonas sui ordinio ⁊ e transgressione p̄ceptoꝝ in ista reformatione apostolica auctoritate positōꝝ/ Necnō a sentētijs ex cōmunicationis ⁊ alijs cēsuris cōtra transgressores latis/ ⁊ ad dispensandū cū eis sup irregularitate inde cōtracta. Cum cū eius sit soluere cuius est ligare/ ⁊ inferiores nō possit in superiorem nullus de ordinio cōsoliter ab his absolueri possit.

Benedictus Ep̄s seruus seruo rū dei. 1 Ad p

peruā rei memoriā. Fulgens sicut stella ma-
tutina in medio nebule sacer Cisterciēſi or-
do in ecclesia militante/strenue militat ope-
ribus ⁊ exemplis/seruideq; satagit p̄ sancte
cōtemplationis applausum/ ⁊ innocētis vi-
te meritū mōtana scādere cū maria seq; p̄
exercitiū laudabiliū exactionū / ⁊ pensum
pioꝝ operū curiosū/ Barth̄e satagētis officio cōformare. h̄ic
nempe ordo/in diuini cult⁹ ministerio sedulus vt sibi ⁊ alijs p̄-
ficiat ad salutē/in sacre lectiōe pagine studiosus/ vt ad p̄fectā
excellētie supne cognitionē valeat puenire p̄stant ⁊ p̄mptus
in operibus caritatio vt adimpleat legē christi a mari vsq; ad
mare palmites suos meruit dilatare/q; gradualiter ad virtu-
tum culmina patenter ascendit/ ⁊ p̄inde p̄ sacri pneumaticis in-
flāmatīs corda debilia fistulas gratijs abundauit/ dignūq; se
reddidit a Romana ecclesia/ ecclesiārū omniū magistra/ mul-
tio insigniū priuilegijs ⁊ gratiosis fauorib⁹ cōmuni. huius
quoq; ordinis ab adoleſcētia nostra p̄seuerant iugū sustulim⁹
⁊ in eo alumni effecti p̄ temporū curricula diuturna creuimus/
tam in illo q̄ extra ipm̄ successiuis p̄clationū honorib⁹/ ⁊ tan-
dem cōscendimus q̄q; imenti sumi cathedrā pastorat⁹. Licet
nūc exigente apl̄ici magistr̄ij cura cuiuslibet ordinis approba-
ti clementū felix ⁊ floridum plenis affectibus in eo zelemur a
quo celice ac terrene salutis p̄fectio deriuatur/ eundē tamen ci-
sterciēſi ordinē acie interne deuotionis ⁊ caritatis aspicimus/
⁊ ea que ipsius salutē ⁊ prosperitatē respiciant/quaten⁹ eterni
patris beneplacitis gratificari credimus fauorabiliter p̄mo-
uemus. Sane recensentes memoriter q̄ ab olim dum eramus
intra ordinē prelibatā certa nos experientia instrucebat/ q̄ sup
q̄ plurimis articulis inferius explicatis ordo ip̄e apostolice p̄-
uisionis remedijs indigebat. Nos hactenus ⁊ moderno tem-
pore sup̄ eis ⁊ nōnullis alijs a dilecti filijs Guillerino cisterciēſi
Johāne de Firmirate/ Johāne de Clarualle/ ⁊ Raynaldo de
g 2

Abbas in domino monasteriorum dicti ordinis Cabilosi et Lingoni
diocesis abbatibus diligenter collatione prehabita super his omnibus ple-
narie informati/dignum duximus pro urgente necessitate/ac eundem
uti utilitate ordinis memorati/suaderibus etiam alijs iustis et ra-
tionabilibus causis statuta et ordinationes per series subscripta
describit/auctoritate apostolica edere/que volumus et decernimus so-
lidam habere roboris firmitatem/easque debere perpetuis futuris tem-
poribus firmiter observari. 2. Uidelicet cum cautele prouiso
in omnibus sit habenda et precipue ne paulatim deueniat in col-
lapsum quod est antiquitate vel pleritate pacti temporis acquisi-
tum. Statuimus ac etiam ordinamus quod quilibet conventus cuiusvis mo-
nasterij seu alterius loci conventualis dicti ordinis habeat proprium
et speciale sigillum. 3. Et quod quilibet abbas monasterij sive alius
loci alterius conventualis administrationi principaliter presidentis
eiusdem ordinis et etiam abbas cisterciensis qui est pro tempore antequam
abbacie sue vel administrationi huiusmodi se imisceat/iuramentum
prestare ad sancta dei euangelia teneat/ quilibet scilicet inferior in-
manibus patrisabbatis qui electione de ipso facta confirmare ha-
bebit et in presentia sui proprii conventus/necnon ipse abbas cisterciensis
qui est pro tempore suo conventus et pronominatis tribus/necnon mo-
nasterij de Pontigniaco dicti ordinis Anthonodoresis diocesis ab-
batibus/si apud dictum monasterium cisterciensis presentes extiterint/
et possessiones vel iura ad suum monasterium vel alium conventua-
lem locum eius pertinentes seu pertinentia non vendet/nec alienabit/
neque impignoraabit/neque de nouo infeudabit/nec aliquem mo-
dum donabit/nisi per modum inferius designatum. Et hoc idem illi qui
nunc sunt abbates monasteriorum seu aliorum locorum conventualium
ipsius ordinis regimini presidentes teneant iuramentum prestare/in-
tra sex menses postquam statutum et ordinatio huiusmodi publicata fue-
rint in primo secuturo capitulo generali eiusdem ordinis. 4. Quod
quotiescumque alienatione rei immobilis/vel iurum alicuius monaste-
rij/vel alterius loci conventualis dicti ordinis/vel diminutione
census/ seu pensionum/vel canonis/ aut venditione arborum sil-
uarum non ceduarum imminere contigerit faciendum tractatum duorum
dierum ad minus interpolatum/diligens et maturus procedere de-

beat/habēdus p abbatē monasterij seu p̄sidentē regimini alte-
 rius loci cōuentualio/cuius erūt res/iura/census/pensiones/
 canon/z silui h̄mōi/ cū suo p̄uentu monasterij seu alterius loci
 cōuentualio p̄fati. Et nihilomin⁹ alienatio seu venditio hu-
 iusmodi fiat de cōsensu ipsi⁹ cōuentus vel maioris z sanioris
 partis eiusdē/z q̄ de tractatu z cōsensu iā dictis scriptura cōfi-
 ciatur auctentica/in qua noīa z cognomina tractantiū z cōsen-
 tientiū/z sigilla abbatis monasterij vel p̄sidentis regimini al-
 terius loci cōuentualis/z cōuent⁹ monasterij seu loci h̄mōi ap-
 ponant. Et anteq̄ p̄cedatur ad alienationē seu venditionē ip-
 sam petat z obtineat licentiā sup hoc ab ipsi⁹ ordinis capto ge-
 nerali/z subsequat discussio sup alienationē seu venditiōe hu-
 iusmodi faciēda p duos abbates p̄dicti ordinis ab eodē mona-
 sterio seu alio cōuentuali loco non remotos/per dictū genera-
 le capitulū deputandos/z cū approbatione seu auctoritate du-
 orum abbatū p̄fatorū/quodq̄ tam abbas monasterij seu p̄-
 sidentis ipsi cōuentuali loco/quā duo abbates p̄dicti/z etiā pa-
 terabbas eiusdē monasterij/vel deputat⁹ ab eo p̄sente cōuen-
 tu ipsius monasterij/seu alterius loci cōuentualis/cui⁹ reo/iu-
 ra/census/pensiones/vel canon/aut silue huiusmodi alienan-
 da seu v̄dēda fuerint iuramētū p̄stent/ante discussionē p̄di-
 ctam q̄ in p̄missio fideliter se habebunt/omni dolo z affectiōe
 inordinata remotis/z q̄ etiā fiat de causis alienationis seu v̄-
 ditionis huiusmodi/z solēnitatibus p̄fatis/p quattuor abba-
 tes p̄dictos/z p̄sidentē ipsi cōuentuali loco/sub eorū sigillis
 plena z fidelis relatio in p̄ximo subsequenti generali capitulo
 antedicto/vt videat si circa hec oīa debite p̄cesserūt. Clerū cū
 monasteriū seu alius cōuentualis locus/castrū/villa/grangia
 vel res alia multū notabilis alienandū vel alienandus/seu alie-
 nanda fuerit/capitulū generale ipsi⁹ ordinis alienandi licentiā
 cōcedere nō p̄sumat/nec p̄cedatur ad eam quouis modo fa-
 ciendā vel auctorizandā nisi pri⁹ p̄ idem capitulū generale ro-
 mano pontifice cōsulto/z ab eo sup hoc petita licētia z obten-
 ta. Si vero aliter q̄ p̄missum est aliquis abbas/vel regimini p̄-
 sidentis alienare p̄sumpserit/tam ipsi q̄ officiales ipsius mona-

sterij seu loci cōuentualis in hac parte cōsentiētes eisdē ab ad-
ministratiōib⁹ suis p̄ patrē abbatē deponant eorū / ⁊ aliena-
tio h̄mōi sic p̄sumpta sit ip̄o iure irrita ⁊ inanis. 5 **L**eterū si
p̄pter alicui⁹ monasterij seu loci p̄uentualis debita exoluēda.
vel vt aliquid aliud q̄d eidē monasterio seu cōuentuali loco sit
vtilius acquirat / aliquid alienandū extiterit / pecunia que in-
de habebit ad nullos vsus alios q̄ in acquisitionē / seu debito-
rū solutionē h̄mōi cōuertat. Et si secus actū fuerit / abbas mo-
nasterij / vel alius p̄sicens cōuentuali loco / pecunia in h̄mōi ad
vsus alios vt p̄fertur cōuertens / vel conuersioni h̄mōi cōsen-
tiens ab administratiōe sua p̄ patrē abbatē deponat ipsi⁹. **L**e-
teri vero monachi participes vel cōsentiētes in idip̄m sint ad
quodcūq; officiū seu administratiōē eiusdē ordinis inhabiles
ip̄o facto / nec pecunia ipsa in solius abbatis seu alteri⁹ regi-
mini presidentis / aut burfarij alicuius eorū remaneat p̄tate /
Sed reponant in aliquo securo loco sub quattuor seraturis / et
diuersificatis clauib⁹ / quatū primā teneat abbas monasterij /
seu loci cōuentualis regimini p̄sicens. **S**ecundā burfarij. **T**er-
tiā prior claustralis / ⁊ quartā alius monich⁹ ipsi⁹ monasterij
seu loci cōuentualis / de quo eiusdē monasterij seu loci cōuen-
tualis cōuentui vel maiori parti eiusdē expedire videbit fide-
liter cōseruanda. 6 **V**olum⁹ etiā q̄ circa cōcessiones iurū
aut redditū alicui ad vitā eius vel aliud certū tēpus / ⁊ circa
locationes / vel etiā redditū aut fructū v̄ditiones / vltra q̄n-
quenniū faciēdas / p̄missa forma p̄ omnia obseruetur / h̄mōi ta-
men cōsultatione ac licētia romani pontificis / ⁊ etiā licētia vi-
ci generalis capli ⁊ relatōe in eo faciēda exceptis. 7 **P**er-
mittimus tamē q̄ parue / steriles / vel inutiles possessiones con-
cedi possint / sub annuo cēsu pecuniario / vel sub certa portioe /
seu quota p̄uentū ad tantū tempus / quantū visū fuerit ab-
bati alicui⁹ monasterij / vel p̄sidenti regimini loci cōuentualis
eiusdē ordinis / p̄cedente tamē maturo / ⁊ diligenti tractatu / ha-
bito cū suo cōuentu / ⁊ de cōsensu ipsi⁹ / vel maioris ⁊ sanioris
partis eiusdē / prestitoq; primit⁹ iuramēto p̄ ambos abbates
predictos eodē cōuentu presente / q̄ concessionē huiusmodi

facere intendunt pro utilitate monasterij seu loci conuēntualis
 cuius erunt possessiones predictae. Et si aliter huiusmodi concessio fa-
 cta fuerit eo ipso sit irrita et inanis. Si autē multitudo dictarum
 possessionū/ quāuis paruarū/steriliū/ vel inutiliū existeret cōce-
 denda/ tunc ante huiusmodi concessionē earū consulat idem
 capitulū generale ac ipsius sup hoc babeatur licētia/ put supe-
 riuo est distinctū. Abbas vero vel p̄sidentis regimini loci con-
 uentualis/ si cōtrariū attemptare p̄sumpserint/ ac officiales ip-
 sius monasterij seu loci cōuentualis sup hoc ei consentiētes p̄
 eorum patrē abbatē a suis administrationib⁹ deponant. 8
 Insuper quia plerūq; contingit imminere necessitatis articulum/
 in quo ex diuersis causis expedit abbatibus et p̄sidentibus p̄n-
 cipaliter regiminibus aliorū locorum cōuentualiū contrahere
 mutuum/ hanc p̄uisionis cautelā modificatā in hac parte vo-
 lumus adhiberi/ q̄ nullus abbas vel alius loci conuēntualis re-
 gimini p̄sidentis ipsius ordinis/ sine consensu p̄prij cōuentus/
 mutuū recipere valeat/ et q̄ in auctentica scriptura obligatio-
 nis inde faciende/ aponant corundē abbatis vel regimini p̄e-
 sidentis et cōuentus sigilla. Sed si abbas a suo monasterio vel
 regimini p̄sidentis ab eiuo cōuentuali loco remotus existeret/
 talisq; vigeret necessitas q̄ sine receptiōe mutui sibi/ vel fami-
 lie sue/ aut negocijs vtilibus seu causis p̄ eum agendis prou-
 dere non posset/ p̄mittimus q̄ tunc sine suo conuentu et eiuo si-
 gillo mutuū recipere valeat/ quod tamē summa centū librarū
 turonē paruarū seu valorem ipsarū siue integraliter seu par-
 ticulariter non excedat/ cuius mutui quantitātē causam obli-
 gationis/ ac personā a qua illud receperit abbas/ vel alius re-
 gimini p̄sidentis/ mutuū ipsum recipiens infra octo dies post
 eius regressum ad monasteriū propriū vel suū conuēntualē lo-
 cum ipsius cōuentui ad hoc specialiter congregato/ explicare
 plenarie teneat. Et q̄ ex quo semel vsq; ad huiusmodi summā
 centū librarum mutuū receperit non possit amplius mutuum
 recipere/ sine consensu et sigillo conuentus eiusdem/ donec di-
 cte centum libere fuerint integraliter persolue. Quicumq; autē
 abbas vel alius p̄sidentis regimini loci conuēntualis p̄ se vel aliū

pra fecerit eo ipso ab ingressu ecclesie ac diuinis officijs sit sus-
pensus. 9 Et quia gesta hominũ / scripture fidei cõmittũ-
tur / vt rei geste memoria / imposteriũ habeat / volum⁹ / z ordina-
mus / vt vbicũq; abbates vel alij locorũ cõuentualĩũ regimini-
bus p̄sidentes / aliquid cũ exp̄resso suorũ cõuentũũ consensu fa-
cient / de quo testimonialio cõficiat scriptura / q; sigilla iporũ
abbatũ vel aliorũ regiminib⁹ presidentiũ / eorũq; cõuentuum
apponant in illa. Et q; deinceps in sigillo cuiuslibet abbatis vt
alterius loci cõuentualis regimini p̄sidentis / quocũq; nomine
censeat ipsius nomẽ p̄p̄riũ exprimat / vt melius sciri possit per
quẽ / z cuius tẽpore id de quo agetur factũ extiterit / z vt mali-
cijs / z falsitatũ cõmentis via melius precludat. 10 Prete-
rea cũ sit consonũ rationi / vt negotiorũ gestores / z officiales
de gerendo fideliter / z utiliter negocia / z officia exercẽdo illis cõ-
missa iuramenti vinculo astringant / volumus / z ordinam⁹ q;
cellararij / bursarij / negotiorũ gestores / rentarij nũcupati / cete-
riq; officiales cuiuslibet monasterij / seu alterius loci cõuentua-
lis / z eorũ granngiarũ magistri / cũ ad officia vel magisteria hu-
iusmodi assument / iuramentũ p̄stare teneant in manib⁹ eorũ
abbatis / vel alteri⁹ loci cõuentualio regimini presidentis / suiq;
puentis q; in cõmissio sibi officio / administrationib⁹ / vel grã-
gijs / fideliter se habebunt / z q; de receptis / z expenũ fidelem cõ-
potũ reddent / z reliqua ipsi monasterio seu conuentuali loco /
aut eorũ bursarijs assignabũt / z q; illi cellararij / bursarij / nego-
ciorũ gestores / officiales / z magistri qui nũc sunt p̄stare tenean-
tur siñgle iuramentũ. 11 Et quia vbi prudẽtia / z moderan-
tia fidei firmitate vallate / nõ vendicant sibi locũ / luxus inest /
longiq; tẽporis victũ / breuis hora cõsumit / decet / z expedit vt
p̄ dispensatores prudentes / z fidos queq; manu teneat substã-
tia / z etiã dispenset / vnde statuim⁹ / z etiã ordinamus q; in singu-
lis monasterijs / z alij cõuentualibus locis p̄dicti ordinis / per
abbatẽ seu aliũ regimini presidentẽ / de seniorũ sui cõuentus cõ-
silio duo bursarij deputentur quorũ vnus p̄ncipalis existat /
qui siquidẽ bursarij omnes pecunias ipsius monasterij vel lo-
ci cõuentualio vñdecũq; puenientes / vniuersaliter recipiant /

⁊ de dicti abbatis vel regimini p̄sidentis mandato/ceteris of-
 ficialib⁹ ⁊ alijs distribuant/put fuerit oportunū/ipsiq; burfa-
 rij quater in anno/sed ceteri officiales ⁊ receptores puentuum
 semel ⁊ etiā pluries/si eidem abbati vel regimini p̄sidenti vi-
 debit expedire/de omnib⁹ receptis ⁊ exp̄sis etiam p̄dicto ab-
 bate/vel regimini p̄sidente/ac seniorib⁹ de cōuentu ipsius mo-
 nasterij seu loci cōuentualis/teneant plenissimā ⁊ fidelem red-
 dere rationē. 12. Abbates etiā vel regiminibus p̄sidentes
 coram dictis seniorib⁹ ⁊ burfarijs annis singulis de receptis ⁊
 exp̄nsis p̄ eos/plenā ⁊ fidelem rationē reddere teneant/Reci-
 piantq; ipsi abbates vel regiminib⁹ p̄sidentes/a dictis burfa-
 rijs pecunias p̄ exp̄nsis eorū. Et si dum ipsi extra monasteria
 vel alia cōuentualia loca eorum accesserint/eos pecunias con-
 tingat de puentibus monasteriorū/seu locorū cōuentualiu es-
 rum/aut aliunde recipere huiusmodi pecunias in ipsoꝝ regres-
 su tradant burfarijs p̄libatis/cōputatis si quas de ipsis pecu-
 nijs expenderūt. Abbates vero seu alij regiminib⁹ p̄sidentes/
 si secus attēptare vel sibi talia retinere p̄sumperint/ab ingres-
 su ecclesie ac diuinis officijs post lapsum duorū mensū a die
 regressus huiusmodi cōputandorū/tamdiu suspensi existant
 donec ea tradant burfarijs memoratis. 13. Porro quia p̄
 visitationis actū de vita ⁊ cōuersatione illorū qui visitant ex-
 quiritur/⁊ p̄ eum sincere debet correctionis ⁊ reformationis of-
 ficiū exerceri/nec p̄inde hi iuxta canonicas etiā sanctiones su-
 perfluis sunt impendijs aggrauandi/statuimus ac etiā ordi-
 namus q̄ visitatores dicti ordinis in aliquo monasterio p̄ eos
 visitando/anteq; officii visitationis incipiant/nisi prima die
 qua declinabūt ad illud valeant demorari/⁊ si manere ibi vs-
 luerint sequenti die dumtaxat/id licitum sit eidem/Et q̄ visi-
 tationes in eodē ordine faciende/deinceps nō durent ultra tri-
 duum continuū/nisi apparens necessitas vel magna vtilitas
 monasterij visitati/dies exposceret ampliores/quodq; ille vi-
 sitator qui ultra ipsos primos duos dies/vel ultra prefatum
 triduum/absq; necessitate vel vtilitate predictis/eadē visita-
 tiones progare p̄sumperit/si abbas fuerit/sit a stallis chori

z loco capituli abbatialib⁹/per vnū sequentē annū coipso sus-
pensio/z sedere in stallis z loco capituli remotis a stallis alijs
z locis abbatialib⁹ teneatur. Si vero fuerit monachus coipso
sit p vnū annū sequentē inhabilis ad quodcūq; officiū z admi-
nistratiōē seu gubernatiōē in eodē ordine obtinenda. Et ni-
dilo minus per sex menses sequētes in pane z aqua in suo mo-
nasterio ieiunare qualibet sexta feria teneatur. Et q̄ similes pe-
nas incurrāt abbates z monachi qui visitationis officiū impē-
dendo numerū euectionū per felix recordationis Clementē
papā. iiii. p̄decessorē nostrū super hoc taxatū excedent. Nec p̄-
sumant visitatores ipsi ante huiusmodi eorū visitatiōē/vel
in ipsa/seu post eam/occasione dicte visitatiōis/aliquod mu-
tus suspectū per se vel aliū recipere/nec illud a suis recipi per-
mittant/Expensū tamē quo fecerint ad visitatū monasterium
eundo/z de ipso redeūdo/recipere valeant iuxta ordinatiōē
super hoc factā p̄ Clementē eundē. 14. Ubi autē a mona-
sterio iam visitato/vsq; ad monasteriū visitandū/aliquod vel
aliqua monasteria in itinere constituta extiterint/ad que dicti
visitatores possint cōmode dedinare/hoc ipsi efficere valeant/
dictaq; monasteria taliter cōstituta/eosdē visitatores caritati-
ue recipere/decenterq; tractare/ac eis p̄uidere in victualibus
teneantur/z p̄ diebus quibus ad huiusmodi cōstituta/ vt pre-
fertur/monasteria declinabūt/z eis vt preangit̄ p̄uisum exti-
terit/nullas expensas possint a monasterijs seu locis recipere
visitatio. Abbas autē contra predicta recipiens/nisi infra du-
os menses a receptione huiusmodi cōputandos/eis a quibus
receperat/receptū restituat ip̄sio elapsis/duplū restituere tene-
atur. Monachus vero quicquid p̄tra id receperit restituere nō
postponat/z ob hoc regulari subiaceat discipline. Nec aude-
ant prefati visitatores in ipsis visitationib⁹/sibi alioo abba-
teo adiungere/nec ipsi alij abbates se illis adiūgant/ nisi p̄ cō-
silio/vel auxilio/vbi casus depositionis alicuius abbatis vel
aliud magnū z arduum negociū/seu patrie/vel locorū/p̄ que
transire haberent periculū immineret/seu interpretatio ling-
uarum necessaria foret/verumtamen cisterciens̄ z quattuor ab-

bates quattuor principaliū filiarum/qui sunt pro tempore/ac
superius nominatur in eisdē visitationibus vnū alium abba-
tem si velint secum recipere/vel sibi adiungere valeant. Necq̃
predicti visitatores nomina eorū qui eis in ipsio visitationib⁹
secreta reuelauerint aliqua ea reuelare presumat/nisi tunc de-
mū cum propter reuelata huiusmodi ad alicui⁹ punitionē vel
penā fuerit pcedendū/necnon reuelātes huiusmodi puniant/
plus vel minus put facti qualitas exiget/scdm arbitriū ipsi⁹
ordinis capituli generalis. Et q̃ abbates maiores/post abba-
tem cisterciē z quattuor alij abbates earundē principaliū fili-
arum/qui sunt pro tēpore/extra visitationes eorū sex tantum/
alij vero minores abbates quattuor euectionib⁹ sunt contēti/
nec hoc pretextu qui pauciorib⁹ vti solebant/credant sibi po-
testatē pluriū attributā. Rursus precauere volētes/ ne p ab-
bates vel monachos dicti ordinis declinātes ad alia monaste-
ria eiusdē ordinis/veniēdo ad huiusmodi capitulum generale
vel de illo redeūdo/seu alias hmōi alia monasteria plus debi-
to aggrauent/statuimus z ordinam⁹ q̃ abbates aut monachi
pfati ad idē capitulū veniētes/vel de ipso redeūtes/ seu alias
tanq̃ hospites ad aliqd monasteriū seu locū cōuentualē iā di-
cti ordinis declinātes nō remaneāt in eodē monasterio seu cō-
uentuali loco/vel in alijs eorū locis ad expensas ipsius mona-
sterij aut loci cōuentualis/vel aliorū locorū ipsorū vltra diem
qua illuc declinauerint/z sequētē ipsi vel aliquis de familia eo-
rundē/nec vltra dictos dies abbas vel cellarari⁹/aut aliqd ali⁹
dicti monasterij seu loci pūetualis/aut aliquorū locorū eorū dē/
ipso inuitare vl ampli⁹ eis aliqd ministrare psumat. Qd si ex
aliqua rōnabili causa ipi vel aliquis de familia eorū dē ampli⁹
remanere voluerint/expēsas quas tūc ibi fecerint de bono p-
prij monasterij vel aliūde pcuratis soluere teneātur. Quicūq̃
vero p̃riū fecerint tā dātes q̃ recipiētes/ de inobediētia z trās-
gressione hmōi statuti z ordinatiōis n̄orū/p gnāle dicti ordi-
caplm puniant. Sz p p̃dicta nullū iuo ipsoꝝ declinātiū alicui
acquiratur/etiā p ipsoo duos dies vel alio ad aliquod mona-
steriū seu locū pūetualē eiusdē ordiis/aut locorū eorū declinādi

aut in eorū aliquo remanendi/hoc tamē saluo q̄ circa patēter
infirmantes/solita caritas ⁊ pia hospitalitas obseruent. 15
Quia vero ides sunt huiusmodi generalia capitula instituta/
vt in eis de statu monasteriū/ ⁊ aliorum locorū regulariū/ ac
de reformatione ordinis/ ⁊ obseruātia regulari/ tractat⁹ debeat
diligens adhiberi/dignū ⁊ debitū fore dinoscitur/vt ad illa cō
ueniant vniuersi/quib⁹ id iminet p̄peditiōē canonicā nō ha
bentes/quare statuim⁹ ⁊ etiā ordinamus q̄ abbates ipsius or
dinis qui de cetero nō venerint ad dictū capitulū generale/ q̄
venire tamē tenebant fm ordinis p̄dicti statuta/nō habentes
impedimentū legitimū seu licētia specialē ab eo qui dare pos
sit eandē/exhibere teneant duplū eius qd̄ expensuri essent ad
idem capitulū veniēdo/ ⁊ redeūdo de illo/duplūq; hmoi sol
uere in sequēti caplo generali in vtilitatē ipsius generalis capi
tuli p̄uertendū/ ⁊ q̄ possint diffinitores eiusdē capli generalis
tales abbates nō veniētes/ad duplū hmoi exsoluendū aucto
ritate ap̄tica/p̄ censurā ecclesiasticā/sublato appellatiōis obsta
culo coartare/ eorūq; sup hoc p̄cessū habendū ⁊ ferēdas sentē
tias publicare/ac facere publicari. Qd̄q; circa ipsum duplū in
totū vel in partē nulli valeat fieri gr̄a vel remissis indulgen.
Illi vero abbates qui legitimū impedimentū seu licētia hu
iusmodi asseruerint se habere illa conuētib⁹ suis tpe quo iter
eundi ad dictū capitulū arripere deberēt exponere teneant/ et
nihilominus subsequēter de dictis impedimēto sine licētia in
ipsis generali caplo fidē facere p̄ suū p̄curatorē seu excusatorē/
p̄bū ⁊ idoneū virū/habētē sp̄ale mandatū p̄standi iuramētū
in aīam ipsi⁹ mittētis causas absentie ac impedimētū hmoi ve
ra eē/qd̄ quidē iuramētū p̄stare teneat/si visū fuerit abbati ci
sterciēsi qui est p̄ tēpsore ac p̄sidentibus ipsi capitulo generali.
Et si abbas ac p̄sidentes p̄fati tale impedimentū et licētia
ipsam nō esse legitimā fuerint arbitrati/tales abbates qui ad
idem capitulū nequaq; venerant declarent incurrisse penā sol
uēdi p̄fatum duplum quēadmodum est p̄missum. 16
Quia vero nōnulli sicut accepimus ad soluendū cōtributiōes
qui in eodē ordine p̄ necessitatib⁹ ⁊ vsib⁹ cōib⁹ ⁊ alias p̄suetis

ipsi^o ordinis p tēpore imponunt se reddunt difficiles z remif-
 sos. Nos aduersus eos z circa negocia contributionū ipsarū/
 aliqz illa cōtingentia put sequit^r duxim^o puidendū/videlicet
 q abbatⁱ cisterciēⁿ z quattuor coabbatib^o principalū filiaz su-
 pradictio z qui p tēpore fuerint/z cuilibet eorundē aucte apli-
 ca/remoto appellationis obstaculo/p censurā ecclesiasticā/ et p
 alia remedia iuxta dicti ordinis instituta z obseruātiās cōsue-
 tas aliqz oportuna remedia cōpellendū eos quib^o dicte cōtri-
 butioneo p tēpore imposte fuerint ad soluedū easdē/z ad id
 etiā coartandū recusantes seu negligētes soluere p̄fatas cōtri-
 butioneo iā impostas/z quosuis alioo impedimētū p̄stantes
 publice vel occulte quo minus p̄tributiōes p̄dicte soluant ad
 desistendū p̄sus ab impedimēto b̄mōi/necnō p̄cessus habē-
 dos/ac excōis/suspensionis/z interditi aliaqz sentētias ferē-
 das in tales recusantes negligentes z impedimentū p̄stanteo
 nūc z imposterū in eorū z alijs monasterijs ac locio circūuici-
 nis dicti ordinis put fuerit oportunū/ ac in generali capitulo
 ipsi^o ordinis publicādi z publicari faciēdi plenā atqz liberā cō-
 cedimus tenore p̄sentis p̄tatem. 17. Volum^o autē q p̄dic-
 tao p̄tributiones deincepo recipiāt tres abbates dicti ordinis
 ad hoc p̄ ipsum generale cap̄m seu p̄ diffinitoreo eiusdē/annis
 singulis deputādi qui iuxta ordinationē dicti capituli seu dif-
 finitorū eius p̄ necessitatib^o z vsib^o cōibus aliisqz cōsuetis iā
 dicti ordinis dispensent easdē/ Et si quid de ipso cōtributioni-
 buo sup fuerit in aliquo monasterio securo ad hoc p̄ dictū ca-
 pitulū vel p̄ ipsius diffinitores eligendo ponat^r z sub p̄uissio-
 ne custodie p̄ ipsos tres abbates sup hoc adhibēda sub tribus
 feraturis z diuersificatis clauib^o de quib^o quilibet ip̄ forū triū
 abbatū suā clauē teneat/fideliter cōseruetur. Tenebūtūz nāqz
 p̄fatū tres abbates in subsequētū capitulo generali de receptis
 z expensis p̄ eos diffinitorib^o ipsi^o capituli reddere rationē/ et
 illud qd̄ restabit ipsi cap̄lo seu diffinitorib^o ipsi^o cap̄li custodi-
 endū restituere modo p̄missio p̄ alios tres abbates/ p̄ ipsū capi-
 tulū seu diffinitores ei^o vt p̄tendit deputādo o/ dictioz tres ab-
 bates qū ad p̄dicta deputabunt/iuramentū p̄stabunt q in re-

ci piendo / custo diendo / z expendendo cōtributiōes p̄dictas / ac
in reddendo rationē de ipsis fideliter se habebūt. Poterūt au
tem dicti tres abbates receptores modo p̄dicto / a generali ca
pitulo seu diffinitoib⁹ ipsius capituli deputati / de ipsorū ab
batis cisterciēn z quattuor coabbatū totidē principalū filiarū
consilio certio p̄sonis fidelib⁹ z discretis / annis singulis vices
suas cōmittere ad recipiendū cōtributiones / in generali capi
tulo nō solutao. Qui siquidē discreti p̄stabit solenniter iura
mentū / q̄ prefatas cōtributiones recipient / leuabūt / exigent / z
seruabunt fideliter / z ad sequēs generale capitulū dictis com
missarijs generalis capituli seu diffinitoib⁹ ei⁹ integraliter de
portabunt / dictiqz tres abbates rationē reddent corā eisdem
abbate cisterciēn / z quattuor coabbatib⁹ totidem principalū
filiarū / si omnes ipsi p̄sentes fuerint / necnō corā illis diffinito
ribus quos p̄fati cisterciēn z quattuor coabbates in Diuisione
decreuerint renūdo. Volam⁹ quoqz q̄ sit speciale sigillū
quo littere solutionis p̄tributionū dicti ordinis de cetero sig
lentur / q̄ si aliquid sigillum sub trib⁹ seraturis z diuersificatis
clauibus peres dictos tres abbates / vel in aliquo monasterio
de quo eis in regis expedire videbitur apud aliquē vel aliquos
quē vel quos eligendū vel eligendos decreuerint / tam dictū si
gillū modo p̄tracto seruetur / predictē tamē p̄sone quibus de di
ctorum abbatis cisterciēn z quattuor coabbatū dictarū totidē
p̄ncipaliū filiarū p̄silio / ipsi tres abbates vt p̄dictis cōmittēt vi
ces suas dū nō solutas cōtributiones receperint / poterūt de so
lutionib⁹ particularib⁹ que fient extra capitulū generale reco
gnitiones facere sub sigillis p̄prij⁹ eorundē / Sed illa que fiet
post modū eis sigillabunt p̄dicto speciali sigillo. Premissa ve
ro circa ordinationē cōtributionū sic exacte ac diligētē obser
uent in ordine antedicto / q̄ etiā p̄ generale capm / vel aliū / seu
alio a quoslibet quouis colore quesito cōtra ea nihil fieri presu
mēt / z si q̄s secus attēptare p̄sumperit incurrat excoīo sentētā
ip̄o facto. 18. Repe cauti⁹ puidere volētes q̄ p̄ diuini cul
tus z alijs obsequijs p̄stando in ordine p̄libato / p̄sone recipi
ant idonee ipsi officijs cōgruētēs / statum⁹ z ordinam⁹ / q̄ de

cetero in eodē ordine nō recipiant in monachos vel cōuerfos/
 nisi p̄sona ratione ad ea que cōueniūt monachis vel cōuerfis p̄
 dicti ordinis/ et nisi p̄ abbates monasteriorū vel principalit̄ p̄
 fidētiū regiminib⁹ aliorū locorū cōuentualū ipsi⁹ orānis et in
 fra monasteria seu loca h̄mōi cū cōsilio seniorū de cōuentū seu
 maioris vel sanioris partis eorū monasterij/ vel alteri⁹ loci cō
 uentualis in quo monachorū vel cōueforū fiet receptio p̄dic
 torū/ Si secus actū fuerit carere iurib⁹ decernētes. 19 Pro
 fecio quia honestas/ tēperantia/ et modestia debent in cunctis
 p̄sonis ecclesiasticis et maxime regulārib⁹ diuinit̄ laudibus se
 dulius dedicatis/ locū p̄cipuū obinere/ statum⁹ et etiā ordi
 nam⁹/ ut omnes abbates et p̄sidentes regiminib⁹ aliorū loco
 rū cōuentualū et monachi eiusdē ordinis/ pannis bruni/ vel al
 bi coloris/ dumtaxat utantur/ et q̄ t̄ omicellū seu domicellos
 de vestibus vel robis p̄tis aut virgatis induūt/ vel induos
 sine alias sumptuosos ducere nō p̄sumant. Qd̄q̄ a curiositate
 ac supfluitate vasorū argenteorū/ lectistoriorū/ et quorūlibet
 ornamentorū curent penitus abstinere. Contrariū vero faciē
 tes p̄ patres abbates eorū/ et p̄ visitatores/ vel p̄ capitulū gene
 rale ipsius ordinis taliter putant/ q̄ metuo pene aliorū sic ex
 cedere volētiū meta existat. 20 Et q̄ abbates monaste
 riorum et p̄sidentes regiminib⁹ aliorum cōuentualū locorum
 dicti ordinis exceptis abbate cisterciēsi et quattuor coabbari
 bus totidē principalū filiarū supradictis/ qui sunt et p̄ tēpore
 fuerint ultra vnū secularē clericum siue laicū equit̄ nō ducere
 nō p̄sumant. 21 Quia vero p̄sonas regulari obseruat̄ie de
 ditas/ docet potissimū ab esu p̄hibitorū cibarioꝝ tam virtutis
 amore q̄ pene formidine abstinere/ ne ab eis in castimargie lu
 bricū descendat/ auctoritate p̄sentiū firmiter inhibem⁹/ ne de
 inceps abbates et monachi dicti ordinis extra monasteria seu
 loca p̄uēntialia eiusdē ordinis/ et etiā ipsi monachi infra mona
 steria seu loca h̄mōi/ aut in cameris et extra infirmitorū cōmu
 ne/ carnes vel pulmēt̄a cum carnib⁹ condita vel decocta p̄su
 mant comedere/ p̄tra obseruant̄iā dicti ordinis diuicius obser
 uatā. Hos enī licētas quas aliqui abbates et monachi iā dicti

ordinis dicunt a sede aplice sup esu carniū se habere cū tales
licētie redundēt in scandalū aliorū/penit^o reuocamus. Abona
chus aut vel cōuersus qui hmōi nostre inhibitiōis transgres
sor extiterit /trib^o diebus p qualibet carniū vel dictorū pulmē
torū comestione ieiunare in pane teneat /z q^o nibilomi
nus quolibet ipsoꝝ dierū in capitulo regularē accipiat discipli
nā/Sed abbas inhibitionis p̄fate transgressor nō ad discipli
nā ipsam/sed ad hmōi ieiunia teneat/z si scienter bec omiserit
negligēter facere obseruari/etiā ex negligētia hmōi teneat ad
ieiunia p̄libata/quequidē pene nulli remitti valeant/nec sup
eis vel ipsarū parte aliqua cū aliquo disp̄cari/qd si aliqui sup
esu carniū vel pulmentorū p̄dictorū sep̄e inueniri fuerint delin
quētes/seu esum ip̄m cōtra ordinatiōē hmōi frequētantes/z
p abbatēz p̄prios/q^o a talib^o abstineāt/canonice moniti nō de
stiterint/sint post monitiōē hmōi p̄ bienniū eoīpo inhabiles
ad quecūq^o officia z administrationes in eodē ordine obtinen
da/obtinētes vero illa remoueant/si abbatib^o eorū visum fue
rit/ab obtētio. Inhibem^o quoq^o q^o nullus monach^o vel cōuer
suo dicti ordinis cuiuscūq^o ed̄ditionis existat etiā si officiū ha
beat/nisi egritudine graui vl^o debilitate dētēto fuerit/ carnes
de cetero in cameris infirmitorij comedere p̄sumat. Sed om̄s
comedant in refectorio cōmuni infirmitorio deputato. Neq^o
carnes parent^o vel decoquātur alibi q̄ in infirmitorio cōmuni
seu in coquina eidē infirmitorio deputata vel in posterū depu
tanda/nisi abbas ex aliqua causa rationabili alibi decoquit vl^o
parari mandaret easdē/vel in eius absentia ille cui dicto ab
bas cōmiserit vices suas. Ubicūq^o aut carneo p̄ alijs q̄ p in
firmis vel debilib^o parate fuerint/p infirmariū inter comedē
tes in infirmatorio diuidant. Abbatib^o vero benemeritis qui
cesserūt vel cedent in posterū sp̄ōtanea volūtate locus z esus
carniū p abbatē p̄priū fin sue discretionis arbitriū cōcedant.
Et quib^o abbas dicti ordinis ex indulgētia possit iterū aliq̄s
fratrū nūc hōz z nūc illos/p̄ necessitas postulauit aduo
care/ipsosq^o secū in camera sua melius z pleni^o exhibere. Ab
bates aut z alie notabiles p̄sone ip̄s^o ordinis ad monasteria

declinātes de abbatis vel eo absente de p̄sidentis regimini eius
 de monasterij licētia vt in camera ipsi^o abbatis vel in cōmuni
 infirmitatis camib^o vt possint. Et qm̄ aliqui monachi dicti or
 dinis in nōnullis monasterijs et studijs sibi temere v̄dicare p̄
 sumunt q̄ certio dieb^o qualibet septimana iuxta obseruantia
 seu cōsuetudines/vel statuta que sup hoc allegāt/minuo tamē
 rōnabilia/eis carnes debeāt ministrari. Hos h̄mōi abusu/ob
 seruātiās/cōsuetudines/seu statuta h̄mōi vtpote vergētia in
 eorū religionis opprobriū et excmpli p̄niciē alioꝝ penitus repro
 bātes/auctoritate ordinam^o eadē/qd nullus abbas/prouisor/
 prior/cellarari^o/vel alius deinceps hec aliquaten^o obseruare p̄
 sumat/nec etiā obseruari p̄mittat aut ministrare vel ministrari
 facere occasione obseruantiarū/cōsuetudinū seu statutoꝝ p̄di
 ctoꝝ carnes alicui p̄dicti ordinis p̄terq̄ in alijs casibus licitis
 et p̄missis. 22. Cūq̄ tam scdm̄ canonica q̄ regularia insti
 tuta in vnū locū dormire debeāt monachi vniuersi/et pretextu
 camerarū secleriarū que in aliquib^o monasterijs extra infirmi
 toria/et p̄pter cellas que in dormitorio sunt constructe/multe
 sunt inhonestates et dissolutiōes inducte. Hos sup his exp̄res
 sivo et salubrius p̄uidere volēte. Statuim^o et ordinamus qd
 nullus de cetero monachoz in cameris iacere audeat/nisi so
 lū modo p̄pter inualitudinē corporalē/et tūc in cameris infirmi
 torij dūtatur sed oēs in dormitorio iaceāt/nisi forte ab hoc ali
 quis p̄pter officij excuset/et tunc possit alibi/si aliter cōmode
 in dormitorio iacere nō valeat. 23. Ad hoc etiā statuēdo et
 ordinando adijcim^o qd deinceps celle in dormitorijs nullate
 nus cōstruant^{ur}/et si que iā cōstruete fuerint/oino p̄ abbates vel
 principales p̄latos p̄prios infra tres mēses a tēpore quo hoc
 statutū et ordinatio ad eos puenerit/et eiō negligētibus seu nō
 valentib^o p̄ visitatores in p̄ma visitatione quā impendēt aue
 toritate ap̄lica destruant^{ur}. Et q̄ sup his resistētes eisdē/vel im
 pedimentū aliqd̄ p̄stantes seu p̄stari p̄curanteo/et ad hoc dan
 tes auxiliū/cōsilij/vel fauorē/publice vel occulte incurrāt ex
 cōicationis sentētiā ipso facto. A qua quidē sentētia nequeāt
 nisi p̄ visitatores absolui p̄fatos/quos etiā ipsi visitatores per
 b.

alia iuris et statutorum eiusdem ordinis remedia valeant cohercere.
Priori tamen claustrales et superiores possint iuxta abbatis vel pri-
lari principalis arbitrium cellam habere infra dormitorium: com-
petentem. Dicti autem visitatores quod super his inuenerint vel fe-
cerint referant plene ac fideliter in ipsius ordinis subsequenti ca-
pitulo generali. 24 Quia vero in nonnullis monasteriis
seu alio locis conuentualibus dicti ordinis seruari dicitur abusu
quod quilibet monachus certi bladi/panis/vini/vel pecunie reci-
piat portionem. Hos prius ab usum huiusmodi detestantes et etiam
am abolentes ac volentes in hac parte utiliter providere aucto-
ritate predicta firmiter prohibemus quod deinceps in nullo ipsius or-
dinis monasterio fiant huiusmodi portiones. Sed ministrentur uni-
cuique prout cõitas eiusdem ordinis obseruauit hactenus atque ser-
uat. Adicientes et prohibentes etiam quod nulli monacho certi reddi-
tus aut puentus/seu pars redditus vel puentus aut aliqua
pensio pro victu vel vestitu seu ex quacumque alia causa de cetero
concedantur/vel alicui assignentur/aut alicui vel aliquibus mona-
chis ab extraneis concessi vel donati permittantur eisdem. Sed in utri-
litate monasteriorum ipsorum per abbates proprios conuertantur. Adque
inter abbates et puentus/aut officiales alicuius monasterii dicti
ordinis nequaquam fiat sectio honorum/fructuum/reddituum/vel p-
uentuum eorum. Sed communibus ipsorum visibus deputentur. Hos
enim concessiones vel assignationes eisdem monachis de dictis
redditibus vel puentibus/seu eorum parte aut pensione aliqua/
ut premissum est factas ac sectiones bonorum seu discretionem
fructuum/reddituum/vel puentuum huiusmodi si que facte sunt to-
taliter reuocamus. Abbates vero qui deinceps portiones predictas
aut sectiones seu diuisiones huiusmodi bonorum et aliorum partium
monasteriorum suorum fecerint vel fieri concesserint/aut hactenus fac-
tas seruari permiserint deponantur. Monachi autem qui predictis re-
stiterint vel impedimentum per se vel alium prestiterint seu prestari para-
runt/ tanto tempore carceri mancipentur/ quanto abbati seu alii princi-
pali prelati eorum visum fuerit expedire/ ac si etiam abbati vel ipsi princi-
pali prelati in hoc tradiderint perpetuo carceri mancipentur. 25
Abbatibus vero boni meritis qui voluntarie cesserunt vel cedent impo-

sterū/sufficiēs ⁊ congrua puīssio put patriabbati ⁊ abbati success-
 fori cedētis abbatis/de p̄silio seniorū/de cōuētū illi⁹ monaste-
 rij cui⁹ regimini cessit vel cedit visū fuerit assignet ⁊ etiā p̄bea-
 tur. 26 Et vt ois euagatiōis ac inutiliū expensarū occasio
 subtrahat auēte inhibem⁹ eadē/ne quisq; monach⁹ vel cōuer-
 sus dicti ordinis cuiuscūq; stat⁹ vel p̄ditionis existat eq̄taturā
 tenere p̄sumat/cellararijs/p̄curatorib⁹ ⁊ grangiarū guberna-
 torib⁹ dūtaxat exceptis/quib⁹ abbas possit hoc de vna tñ cō-
 cedere si viderit expedire. Cellararijs tñ cisterciens ⁊ aliorū q̄tu-
 orū monasteriorū totidē p̄ncipaliū filiarū p̄dicarū due possunt
 equitature cōcedi si eorū abbatib⁹ videat. 27 Quis autē
 cōtra monachos p̄prietarios/exceptis administratoribus/ sit
 plene puīssū p̄ canonicas sanctiōes/cū abdicatio p̄prietatis sit
 annexa regule monachali/nos tñ sp̄alius puiderē volentes
 illos monachos ⁊ cōuersos dicti ordinis/qui sue salutis obliu-
 p̄tra regularē institutiōnē/pecunia p̄gregata/lura/possessiōes/
 reddit⁹/pensiōes/alialia ⁊ alia bona emerūt ⁊ emūt/seu emi fe-
 cerūt ⁊ faciūt aliqñ p̄prio ⁊ sepe nomie alieno/multis sup his
 figmētis adhibitis/alijq; ipsa tradunt alialia nutriēda ⁊ cum
 augmento vel lucro/sibi vel alteri reddenda eorū nomine/seu
 p̄ ipsis ⁊ alios multos cōtractus tanq; negociatores exercēt.
 Nec nō appetētes lucra turpia ⁊ sectātes peculū occultāt ⁊ il-
 licite derinēt in suarū piculū aiarū/auēte p̄fata decernim⁹ om-
 nia p̄missa/q̄ tñ alias restitutiōi nō subiaceāt aliorū/fore p̄ ab-
 bates p̄prios monasterijs p̄prij applicāda ⁊ in vtilitatē ipsoꝝ
 monasterioꝝ totalit̄ p̄uertēda. Quōq; ipi abbates alicui mona-
 cho vel p̄uerso talia faciēdi licētiā neq̄ant iptiri. Et q̄ dicti mo-
 nachi ⁊ p̄uersi p̄dicta cōmittētes vel hmōi applicatiōi seu p̄uersi
 onī alicualiter resistētes/vel ipedimētū publice vel occulte p̄-
 stantes/seu p̄stari p̄curantes ⁊ peculū p̄dictū nō reuelantes/
 ⁊ reddētes abbatib⁹ p̄libatis/sint eoipso inhabiles ad q̄d cūq;
 officiū/administratiōnē/regimē ⁊ gubernatiōnē quamlibet in
 todē ordine obtinēda. Permittim⁹ tñ q̄ cū ipsis monachis et
 cōuersis possit abbas eorū sup penis hmōi disp̄sare/dū p̄di-
 cta reuelauerint ⁊ plene restituerint qñ eis videbit̄ expedire.

Monachis aut̄ et cōuersis etiā administrationes habentibus pecunias vel alia bona quibuscūq; mutuātib⁹/vel debita singētib⁹ que nō debēt/talio pena p̄ abbates pprios imponatur que sit illis ad salutaris correctiōis p̄ficiū/et ceteris attēptare siliā volentibus in exemplū. 28 Et quia p̄ ministros puīdoo administrationes bonorū cōsueuerūt fructuose ac laudabiliter exerceri/volum⁹ vt abbates monasteriorū eiusdē ordinis sic bona monasteriorū suo p̄ dispēsare/ac puīdere talia teneātur/q̄ monachis et cōuersis tā sanis q̄ infirmis sufficiēter puīdeat in victu ac vestitu scđm cuiusq; monasterij facultates/et qualitates cuiuscūq; regiōis. Quāq; in monasterijs p̄dictis/nō plures monachi vel cōuersi ponant q̄ ex facultatib⁹ dictorum monasteriorū possit cōgrue puīderi. 29 P̄ rebere q̄pe materiā intēdentes q̄ in eodē ordine p̄ sacre theologie studiū p̄fectiores ipsi erudiant et illustrent in illa/vt in ecclia dei sibūp̄s et alijs fruct⁹ salutis/fauoris/honoris/et honestatis/celesti agricolā irrigante ac multiplicare p̄ducant/natura et deliberatione p̄habita subscripta de p̄fato et alias litterali studio scholaribus puicis ac doctorib⁹/et alia que circa ea rationabilia et oportuna fore p̄speximus/auctoritate sepe dicti statum⁹/ordinam⁹ et disponimus/p̄ moderno et postero tēpre valitura p̄petuo et inuiolabiliter obseruāda/videlicet q̄ generalia studia dicti ordinis in sacra pagina parisi⁹/Exoni⁹/Tolose/et apud montē Pessulanū et Bagalonenē dioc̄/deincep existant. Studiū aut̄ q̄ Stelle Pāpilonenē dioc̄ fore cōsueuit in Salamantica trāsfertimus p̄pter p̄p̄nuitatē studiū Tholoianū. Ordinātes q̄ Bononie fiat studiū q̄si cōmode fieri poterit domuo p̄ studentib⁹ vel emat. Fiatq; Salamantice illud idem. Ab his quoq; sic particulare studiū in sciētijs p̄mittimus/vbi etiā domus p̄ alamanis p̄ generationē supradicti monasterij Adorinundi ematur quātū generatio ip̄a in alamanā se extendit. Quāq; domibus eorū qui studebūt Bononie ac Salamantice illi abbates seu rectores eorū p̄sint/de quibus ordinabit p̄ ipsi⁹ ordinis capitulū generale. De his nāq; puincijs scz de Tiennesi/Tarentasi/Arleseni/Ebreduneni/Arleteni/Aqueni/Barboni/Bitariceni/Auxi-

taneſi/ Terraconeſi/ Leſarauuſteſi/ Burdegaleſi/ ⁊ Tholoſaſi
 ad p̄ſata Tholoſaſi ⁊ Aſtōſiſpellulani ſtudia tranſmittantur.
 Qui vero ad ſtellā mitti cōſueuerūt Salamanticā deſtinent/
 exceptis illiſ de regno Haruarre qui mittant ad ip̄m ſtudiū
 Tholoſaſi. Sed alamāni dirigant ad ſtudiū Aſteteſi p̄ dictis
 ſcientijs p̄minuio. Ad q̄ quidē Aſteteſi ſtudiū nulluo de ge
 neratione Clarauallio mittatur inuit⁹/Bononiā aut̄ italice/ et
 Exoniā anglice/ Scoti vallenges ⁊ hybernici deſtinentur. 30
 Sed ad ſtudiū Pariſieſi q̄ eſt ceteris p̄cipuū ⁊ ſons oim ſtudi
 orū indiſtincte mittant ex omniū natione vel generatione ſim
 modū inferi⁹ annotariū/ videlicet q̄ abbates monachos illos
 quos habebūt ad dicta ſtudia mittere/ ad ea de cōſilio patriſ
 abbatis vel viſitatoris ⁊ p̄uent⁹ pp̄rij aut ſaniorio partis eius
 dem cōuentuo trāſmittere teneant. Sicuti q̄ mittantur magis
 dociles ⁊ idonei/ necnō ad p̄ficiendū diſpoſiti/ ⁊ q̄ tali tēpore
 tranſmittant q̄ p̄ima die menſis octobris/ vel circa in ſtudio
 Pariſieſi exiſtant/ In alijs vero ſtudijs in beati Luce vel oim
 ſanctorū feſtis infallibiliter ſint p̄ſentes. 31 Numer⁹ autē
 mittendorū videt̄ ſufficere p̄ſequiſ cōſideratis onerib⁹ iam
 dicti ordinis ⁊ tēporū qualitate ſc̄z de quolibet monaſterio cu
 iuſq̄ puincie ſeu generatōio in q̄ ſunt vel erūt aut eſſe poterūt
 quadraginta monachi vel ſupra Pariſi⁹ debeāt mitti duo/ de
 quolibet vero monaſterio in quo ſūt vel eſſe poterūt triginta
 monachi ⁊ ſupra vſq̄ ad quadraginta monachos excluſiue/ ad
 idē ſtudiū Pariſieſi debeat mitti vnus. Et de quolibet mona
 ſterio in quo erūt vel eſſe poterūt decē ⁊ octo monachi ⁊ ſupra
 vſq̄ ad triginta monachos excluſiue/ ad alia generalia ſtudia
 vel Pariſi⁹/ ſi mittētes maluerint debeat ſiſliter vn⁹ monachus
 deſtinari. Ad Aſteteſi aut̄ ſtudiū cum fuerit inſtitutū de q̄libet
 monaſterio gn̄ationis dicti monaſterij Aſtorimūdi quātū ip̄a
 gn̄atio ſe in alamāniā ⁊ vltra Renū extēdit in quo erūt vel eſſe
 poterūt a decē ⁊ octo monachi incluſiue vſq̄ ad triginta mona
 chos excluſiue vn⁹ mittat ad min⁹ p̄ ſciēt̄ijs p̄minuio. Pro q̄
 bus dūmō ip̄i mittētes ad illud mittāt deſtinare ad alia non
 cogant. 32 Prouiſionē equidē ſtudentiū taliter limitam⁹/

et sufficientē esse conspicim⁹ / videlicet q̄ magister regēs Parisius de cōi cōtributione dicti ordinis vel de redditib⁹ cōibus octuaginta libras tirones paruoꝝ / et a monasterio proprio viginquinque libras eiusdē monete p bursa / et alijs necessitatib⁹ suis. Baccalarius vero regens Parisi⁹ de dicta cōmuni viginquinque / et a proprio monasterio alia viginquinque p bursa / et alijs necessitatib⁹ eius. Ac lector biblie in eodē studio de prefato cōmuni decē / et a proprio monasterio viginti libras ipsi⁹ monete percipiant annuatim. Quilibet vero scholariū studens in ipso studio viginti libras dicte monete a proprio monasterio p bursa / et alijs necessitatib⁹ suis percipiat similiter annuatim. Sed in alijs studijs patresabbates ipsorū studioꝝ rectores / magistro in theologica facultate in illis regenti / de quadraginta libris p dicte monete p bursa / et alijs necessitatib⁹ suis puidere annis singulis teneant. Quā autē baccalari⁹ in eisdem studijs regent / vbi cōmode nō reperiret magister / teneant dicti patresabbates dicto baccalario de triginta libris p dicte monete p bursa / et omnib⁹ necessitatib⁹ suis annis singulis puidere. Ordinamus quoq̄ vt in quolibet generali p dicatorū studioꝝ / vnus q̄ bibliā biblice seu textualiter cōtinuo legat existat / cui vltra quādecim libras iam dicte monete / quas percipiat a proprio monasterio p bursa centū solidi eiusdē monete / et omnib⁹ alijs necessitatibus suis annuatim a cellarario de bursa scholariū tribuatur. Quilibet autē scholaris in dictis alijs studijs gnālib⁹ pter studiū Parisiē / ac in dicto studio Aretē quādecim libras p dicte monete a proprio monasterio p bursa / et oibus alijs necessitatib⁹ suis percipiat annuatim. Si quē oēs puillōes hmoi tā abbates dictorū studioꝝ rectores q̄ abbes proprii / put quēlibet eorū cōtingit / seu tāgere poterit mittē teneant ad dicta studia / eorū sup̄rib⁹ / et illao ibidē solue terminis sup̄ designat / q̄b⁹ ipsi mittēdi esse debēt studio memoratis. 33 Cellararij do et alij expensao dictorū studioꝝ faciētes teneant iuramētū p̄stare / q̄ omnia que recipiēt de puillōib⁹ ipsorū studioꝝ / et studentiu / fideliter dispensabūt / et tenebunt etiam reddere rationē de receptis et expensio in fine cuiuslibet mensis / p̄sentib⁹ magistro

seu lectore dictorum studiosorum baccalario et puifore/ac septē alijs
 discretioribus scholaribus quos dicti puifor magister et bacca-
 larius ad id deliberauerint aduocandos. Et ut ipsi abbates qui
 ad mittendum et puidendum astringunt/ et abijciat desidia in premissis. Vo-
 lumus et ordinamus quod abbas qui dictis terminis monachos seu
 monachum quemadmodum preactum existit non miserit cum puifor-
 tibus supradictis/ teneat elapso mense duplum puifonum huius
 modi suo expensis mittere ad studium antedictum. Cuius quidem
 dupli medietas studentis pro quo mitti debebant pro libris appli-
 cerur emendis/ et alia in usus communes aliorum studentium pro cella-
 rarium couertatur. Et si dictus abbas duplum prelatum/ ut prefertur
 infra sex menses dictos terminos immediate sequentes non mise-
 rit/ ei sit eo ipso elapsis ipsis sex mensibus ingressuo ecclesie interdi-
 ctuo/ dicta pena incurrant patres abbates eorundem studiosorum
 rectores/ qui dictis terminis non miserint et non soluerint puif-
 ones prelatas/ ut superius est descriptum. Et si predicti pe-
 nas huiusmodi pro tres menses dictos sex immediate sequentes/
 pertinaciter tolerarint/ eo ipso a diuinis officijs sint suspensi.
 34 Et ut eisdem studentibus animarum cura non desit/ volumus
 et ordinamus quod in eisdem studijs generalibus patres abbates ipso-
 rum studiosorum rectores/ deputent idoneos puifores/ qui curam
 habeant animarum studentium in eisdem/ quiq; illos corrigant et ab-
 soluant sicut proprii abbates subditos proprio corrigere et absol-
 uere possunt in monasterijs eorundem/ propter hoc tamen dicti stu-
 dentes a potestate proprii abbatis exempti aliquatenus non exi-
 stant/ ubi autem erit aliquis de ordine ipso in Parisensi studio as-
 signatus/ qui sit vite laudabilis aliasq; idoneus et discretus et ad bac-
 calariatum vel magistratum theologie dispositus et proprius/ abbas
 cisterciensis qui est pro tempore cum consilio magistrorum baccalario-
 rum et puiforio domus studium Parisi mandet abbati proprio quod tale non
 reuocet. Sed eum permittat in huiusmodi scientia profici/ et ad statum baccala-
 riarum/ a honore magistratus puehi/ lecturasq; continuare/ ut ipsi
 ordinis generale capitulum ordinabit/ possit tamen ipsum generale capitulum
 deficientibus magistris seu baccalarijs in theologia tale etiam as-

baccalaratū vel magisteriū in quolibet p̄dictorū generalīū stu-
diorū/p̄ncipalē deputare lectorē/si eidē gnāli caplo vīsi fuerit
expedire. 35 In fauorē vtiq; studiū eiusdē theologie vt ab
alūnis eiusdē ordinis studentib⁹ illi feruētius intendat. Sta-
tuim⁹ ordinam⁹ ⁊ p̄hibemus expresse q̄ in nullo dictorū studi-
orū legant vel audiāt iura canonica/nec etiā extra illa p̄ ali-
quē studentū eorundē/q̄ si quis cōtrariū attemptare p̄sump-
serit sit eo ipso ad claustrū suū ab hmōi studio reuocatus. Nec
cellarari⁹ dictorū studiorū extunc in aliquo illi p̄uideat. Sed in
cōtinenti ad p̄priū monasteriū remittat/de transgressionē ac
inobediētia hmōi fm̄ arbitriū abbatis p̄p̄riū puniēdus. 36
Et vt in dictis studijs p̄ studentib⁹ in eis necessaria nō desint
obsequia. Volumus ⁊ ordinam⁹ vt p̄fati abbates ipsoꝝ studī-
orū rectores in eis p̄uideant de cellararijs ⁊ alijs officialibus
idoneis/put necessitas vel vtilitas cuiuslibet studiorū requi-
ret ipsoꝝ. Adq; ipsi cellararij ⁊ officiales iuramentū p̄stabit
de fideliter dispēsando/ac de receptis ⁊ expensis rationē red-
dendo/quēadmodū sup̄ius est exp̄ssum. Et q; decet ac expe-
dit vt inter studia cetera studiū Parisiēse refloreat/ ⁊ iuge sine
intermissionis dispendio habeat. Statuimus ⁊ ordinamus q̄
in eodē studio Parisiēse deputent magistri/baccalarij/ ⁊ lecto-
res biblie/ac puiforeo/cellararij/ ⁊ alij officiales p̄ dicti ordinis
caplin generale. ⁊ si ipsi vel aliquis eorū deficiant seu ex ali-
qua causa magistri/baccalarij/ ⁊ lectores lecturā assumere vel
cōtinuare/aut cellararij ⁊ officiales p̄fati sua officia exercere ne-
quirent/surrogent alij loco eorū p̄ visitatorē illius anni/vsq;
ad sequens dñi taxat capitulū generale/in alijs etiā studijs ge-
neralib⁹ magistri seu lectores principales ⁊ p̄ dictū generale ca-
pitulū deputentur. Alij vero minores lectores ⁊ officiales p̄ ab-
bates eorundē studiorū rectorē debeāt deputari. 37 In
ampliorē nāq; fauorē ⁊ cōtinuationē durabile studiū hmōi the-
ologicā iam dicte/statuim⁹ ⁊ ordinamus q̄ q̄dā p̄ dictis stu-
dijs generalib⁹/p̄ter Bononiēse/Salamāitiū/ ⁊ Atherē studiū/
magistri in theologia idonei de p̄fato ordinē eodē studio Pa-
risiēse/vel si nō ibi alibi poterūt reperiri/tenent idem capitulū

generale magistry in theologia principalē deputare lectorem.
 Alioquin magis idoneū baccalarū quē ad hoc poterunt p̄pa-
 risius vel si nō ibi alibi reperiri/ quō dictū capitulū generale
 ad suscipiendū z cōtinuandū lecturā hmōi/ si necesse fuerit/ per
 censurā ecclesiasticā z alia oportuna remedia sub lato appellati
 onis obice/ etiā auctoritate aplica coartandi/ dicto capitulo ac
 diffinitioib⁹ ipsius/ necnō abbatib⁹ dictōrū studiozū rectorib⁹
 cōiter vel diuissim plenā atqz liberā tenore p̄sentū concedimus
 potestātē. Prefato insup caplo generali similit̄ prātem cōcedi-
 mus cōpellendi/ apellatione remota/ p censurā z remedia hu-
 iusmodi abbateo ipoz studiozū rectorē/ ad recipiendū magi-
 stroo in theologia z baccalarios ad p̄dictū lecturā/ z ad puidē
 dum cisdē de cōmuni cōtributione ipsuo ordinio/ z p bursa et
 alio necessitatib⁹ eozū/ annis singulis. put de puiffionib⁹ hu-
 iusmodi est superi⁹ limitatū. Ipsi vero magistri non pompose
 manere/ seu laute viuere p̄sumant in studio antedictio/ sed hu-
 militer z deuote legant/ cibis cōpetentib⁹ vescant/ z vno solo
 seruitore clerico sint cōtenti. In studio autē ad hęc p̄uideat
 de lectorib⁹ z alijs officialib⁹ domus studentū/ abbas supra-
 dicti monasterij ad orimūdi qui est/ z qui p tēpore fuerit de cō-
 silio sui cōuentus vel maiorio z saniorio partis eiusdē. put sibi
 videbitur expedire. 38 Et cum sit dedeceno z deforme vt
 quis/ p̄sertim religiosuo/ cū vanitate z imperitia cathedrā ascē-
 dat p̄minentie magistratio. Statuim⁹ z ordinam⁹ q de cete-
 ro nullus de ordine p̄dicto assumatur ad recipiendū magiste-
 rī seu doctoratuo honorē/ nisi prius p eum p̄stito iuramēto in
 p̄sentia puifforis z studentū ipsi⁹ ordinis tunc p̄sentū. in stu-
 dio in quo hmōi honorē recipere voluerit/ seu maiorio partis
 numero eorundē/ q in assumptione ipsi⁹ honoris vel ante seu
 post occasione illi⁹/ circa cibos/ vestes/ vel alia nō expendat p
 se vel p aliū vndecūqz habuerit/ vel fuerit sibi datū/ nec quātū
 in eo fuerit vltra valorē mille turonesi argenti expendi pmit-
 tat ab alijs eiuo cōsanguineis vel amicis. Baccalarij etiam iu-
 ramentū similiter teneantur in p̄sentia predictorū q occasione
 baccalariatus sui vel ante seu post nullum festū seu cōiuiuium

faciant p se vel aliū/seu fieri permittant/quantū in eis fuerit a
quibuscunq; alijs eorū consanguineis vel amicis. 39 Ad
hec deniq; statuim⁹ r ordinam⁹ q̄ quicūq; dicti ordinio/qui
tamē in eodē studio Parisiēsi vel in aliquo alio predictorū ge-
neraliū ipsiū ordinis studiorū/p sex annos in theologia stu-
duerint/ r ad hoc idonei extiterint in dicto studio Parisiēsi pos-
sint cursus biblie facere. Et qui per octo annos stu duerint vt
prefertur sentētias legere in Parisiēsi studio memorato. Non
 obstantib⁹ quibuscūq; statutis r cōsuetudinib⁹ ac obseruatijs
ordinis/monasteriorū/locorū cōuentualiū/r studiorū sepedic-
torū contrarijs iuramētis/cōfirmationibus ap̄licis/ aut qui-
busuis firmitatib⁹ alijs roboratis r illo presertim statuto quo
in eodem studio Parisiēsi caueri dicitur/q̄ nullus possit legere
cursum biblie/nisi ibidem studuerit septez annis. Quodq; nō
pmittatur sententias legere/nisi etiā inibi studuerit decem an-
nis put sic vel aliter in statutis ipsi⁹ studij Parisiēsi dicitur cō-
tineri. Necnon quibuslibet priuilegijs/studulgentijs/r litteris
apostolicis/ordini monasterijs/locis cōuentualib⁹ r studijs p̄-
fatis/ssue vniuersitatibus magistrorū r scholarū eorundē in
contrariū concessis/per que p̄sentibus non exp̄ressa vel totali-
ter non inserta effectus huiusmodi statutorū r ordinationū no-
strorum omniūq; aliorū r singulorum contetorū in eisdem p̄-
sentibus valeat quomodolibet impediri. Et de quib⁹ quorū-
cumq; totis tenorib⁹ plenam r exp̄ressam oporteat in nostris
litteris fieri mentionē. 40 Ne autem supra scripta vel ali-
qua seu aliquod eorundē in obliuiois lubricū deducantur/seu
paripendant ab aliquo/quinimo vt de ipso nūc r perpetuis
futuris temporib⁹ noticia certior habeatur/eadem auctoritate
statuimus ordinam⁹ r districte iniungim⁹/ vt in primo gene-
rali capitulo dicti ordinis r deinceps singulis annis in eodem
capitulo generali/ac semel quolibet anno in quocūq; monaste-
riorū r locorum cōuentualiū predicti ordis omnib⁹ monachis
eorū in capitulo ad hoc specialiter cōgregatis p̄missa omnia r
singula de verbo ad verbū legantur/r etiā publicentur. Nullū
ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrorū voluntati

L21

constitutionū/statutorum/ordinationū/permissionū/prouisi-
 onū/inhibitionū/reprobationum/detestationū/abolitionum
 reuocationū/dispositiōnū/limitationū/et mandatorum infrin-
 gere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc atten-
 ptare p̄sumperit/ indignationē omnipotentis dei/ et beatorū
 Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum
 apud pontem sorgie Auinionē dioc. iij. Idus Julij. Ponti-
 ficatus nostri Anno primo.

4) **Premissa** bulla dñi Benedicti est in forma gratiosa.
 Sed est alia executorialis eiusdem sub cordula canapis in for-
 ma rigorosa/que sic incipit. **Benedictus** Episcopus ser-
 uus seruoꝝ dei. **Dilecto** filio **Guallo** abbati monasterij cister-
 censi **Labilonensi** diocesis. **Salutē** et apostolicā benedictionem.
Ad statum sacri tui ordinis in ecclesia dei. etc. **Tibi** psequi-
 tur omnia que in bulla p̄cedenti habentur/ **Deinde** in fine ha-
 betur clausula sequens. **Quia** vero tanta est inuentio
 maligni uersutia et malicia pugil atq; solers/ quod tam seruos
 dei q̄ etiam alios christianam nominis titulo insignitos suis tē-
 taminiibus nequissimis impellere satagit et prostrare/ possitq;
 proinde contingere quod q̄ plurimi abbates prelati et persone
 prefati ordinis erunt in plerisq; statutorum et ordinationū hu-
 iusmodi transgressores/ sicq; penas per iura infictas incurrēt et
 ecclesiastice in eis apposite censure laqueis inuoluētur. **Mos** ex
 officij nostri debito quo salutem cunctoꝝ appetimns/ et quan-
 tū possumus procuramus/ et etiam ex paterne pietatis affectu
 animarū periculis occurrere cupientes. **Tibi** tuisq; successori-
 bus tui monasterij abbatibus/ qui p̄ tēpore fuerint hmoi trāf-
 gressores seu nō seruātes statuta et ordinatiōes eadē/ abbates
 uidelicet p̄fatos monachos et cōuersos p̄dicti ordis q̄buslibet
 excoicationū et suspensionū sentētis hmoi auctoritate aplica/
 quotiens et qñ expedierit iuxta formā ecclesie absoluedi/ nec-
 nō interdicti sententiā quā illos ob transgressiones hmoi pu-
 gerit forte incurtere auctoritate p̄dicta relaxandi et eadē etiam

auctoritate dispensandi cū eis sup irregularitate si quā sic liga-
ti forsan cōtraxerint diuina officia celebrando/ vel se illis imi-
scendo iniunctis cuiq; ipsoꝝ p delicti qualitate penitentia sa-
lutari/ & alijs que de iure fuerint iniungenda plenā atq; liberā
cōcedimus tenore presentiu potestātē. Datum apud pontem
sorgie Auinionesi diocē. iij. Idus Julij. Pontificatus nostri
Anno primo.

Et hanc rigorosam in forma dñs Pius pp. ij. cōfirmavit cū
additione clausule sequentis. Ceterū qz difficile foret pre-
insertas & p̄sentes litteras ad singula in quib⁹ de eis fides for-
san fuerit/ loca deferre. Uolum⁹ & aplica auctē sup dicta decer-
nūm⁹ q̄ ipsarū transūpto alicui⁹ ep̄alis vel superioris ecclesia-
stice curie sigillo munito ac signo & subscriptione notarij publi-
ci legalitq; signato/ in iudicio & extra tanq; ipsis preinsertis et
p̄sentibus litteris si exhiberentur plena fides adhibeat/ & pin-
de stetur ac si ipse preinserte & p̄sentes littere foret exhibite vel
ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū
confirmationis/ cōmunionis/ suppletionis/ cōstitutionis/ volū-
tatis/ & decreti infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s
autem hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipoten-
tis dei/ & beatorū Petri & Pauli apostolorū eius se nouerit in-
cursum. Datum Abantue. Anno incarnationis dominice
Millesimo quadringentesimo quinquagesimonono. vij. kl. Au-
gusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

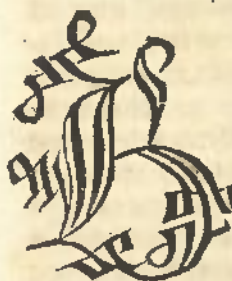
Circa premissa Nota q̄ summus iste pontifex/ qui vt
ipsemet testatur/ a puero in ordine fuit nutritus/ p̄sente & re-
quirēte discreto abbate cistercij/ cum alijs principaliorib⁹ ordi-
nis patrib⁹/ tam sollicitē saluti animarū omnium abbatū/ mona-
chorū & cōuersorū ordinis p̄uiderat/ vt quotiēs sua transgredi-
entur statuta & mandata/ aut ob nō paritiomē exercitatis sen-
tentia seu irregularitatis penā incurrerent/ p̄ cistercij abbatē ab-
solui valeant/ hic aut nullā conferat potestātē ad absoluendū

Lxxii

dictū abbatē cistercij/ si in aliquo eorū forsan transgrediat/ ne-
 cesse est dicere/ aut eundē cistercij abbatē omnīū aliorū esse in-
 felicissimū vtpote ab oculatissimo pontifice/ seors ipso/ et a reli-
 quis patrib⁹ ordinis in piculo sententiarū neglectū/ et eos om-
 nes/ minus de ipso et ei⁹ cōsciētia/ q̄ de alijs quibuscūq; cogi-
 tasse/ aut summū pōtificē nō voluisse dictū abbatē cistercij ad
 hmoi instituta et pcepta sicut alios obligare/ saltem quo ad pe-
 nas et cēsuras. Prīmū qui dicere voluerit/ videat si recte sapi-
 at. Scdm ergo tenendū videt. Et si em̄ ordinata in hac bulla
 quantū ad ipm̄ attinet vt alij obseruare teneatur/ nihilomin⁹
 si quis vt homo transgrediat/ penarū ibidē expressarū culpam
 nō incurrit/ sed p inobediētie culpa a simplici cōfessore sicut de
 alijs peccatis absolui posse videt/ absq; eo p absolute ab
 huiusmodi censuris et penis in ista bulla taxatis ad aliquā su-
 penorem auctoritatē eum recurrere oporteat/ quēadmodum
 alij de ordine suo p istā clausulā ad ipsum remittunt/ quia ad
 eas papa ipm̄ ligare vt videt nō intendit. Sicut de plaris sta-
 tuta sub penis cōdentibus doctores dicere solēt. Et ex hoc re-
 ligiosa et salutaris inoleuit cōsuetudo/ vt anno quolibet in fi-
 ne capituli generalis/ abbates vniuersi et alij p̄sentes de ordine
 ab ipso abbate cistercij munus benedictionis/ et absolutionis
 gratiā instanter requirāt/ petātoz etiā in foro cōsciētie ab illis
 absolui et suos absoluere posse/ sicut et alij oēs de ordine deū ti-
 mentes/ et animarū suarū salutē optātes ad quos diuertit hoc
 ipm̄ requirere cōsueuerūt. Et hac ratione dudū timorati abba-
 tes suas et suozū amātes consciētiā capitulū generale frequē-
 tabant/ vt saltē tante gratie p se et suis participes essent. Cūq;
 potestas ista soli abbati cistercij a sūmo pontifice cōferatur/ vt
 deant omnes si eam generale caplm̄ alicui cōmittere pōt/ seu a
 capitulo aliquis in plenaria ordinis ptāte cōmissarius depu-
 tatus/ hac facultate vti possit vel debeat. Sec⁹ de censuris et
 penis p ordinē taxatio. Deniq; p dñi Cle. pp. vj. cōcessionē ip-
 se cisterciēn abbas pōt dare quolibet anno omnib⁹ existenti-
 bus in capitulo generali/ penitentib⁹ et cōfessio duos annos/ et
 duas quadragenas de indulgentia/ vltra multas alias indul-

gentias quas oare pōt omnib⁹ p̄sentib⁹ quotiēs facit vel au-
dit sermonē. Ceterū q̄ postmodū inhibitiō hic facta de nō le-
gendis aut audiendis iurib⁹ patrib⁹ ordinis visa est minus or-
dini cōgruere. Idcirco per aliū sequentē summū pontificē ab-
bati cistercij dispensandi cū. xxiij. monachis sui ordinis vt iu-
ra canonica audire legere ac gradus ⁊ honores scholasticos re-
cipere valeant/auctoritas fuit concessa.

**Eiusdem. Ne mendicantes transeant ad
ordinem nostrū/sine licentia domini pa-
pementionē expressam huius statuti fa-
cientes.**

Benedictus Ep̄s seruus seruo
num dei. Ad per-
petuā rei memoriā. Regulare vitam p̄fes-
sis sic expedit subtrahi omnē inquietudinis
⁊ turbationis materiā q̄ in contēplationis
suauitate quiescere valant/ ⁊ tranquillum
oīo reddere famulatū. Cum igitur ex eo q̄
p̄fessores ordinū mendicantiū ad mona-
chorū nigrorū ⁊ cistercij ordines cōsueue-
runt plerūq̄ transire/multas in dictis ordinibus turbationes/
infectiones/molestias/damna/ ⁊ scandala. puenisse experi-
entia doceat manifeste. Nos his ex debito pastoralis officij p̄
futuro tempore occurrere cupientes de cōsilio fratrum nostrorū
decernimus ne quis cuiusuis ordinis mendicantiū professor
ad aliquē dictorū duorū ordinū q̄quomodo trāsire valeat sine
Romani pontificis licentia speciali plenā ⁊ expressam faciēte
de cōstitutione huiusmodi mentionē. Nō obstantibus p̄uile-
gijs ap̄licis quibuscūq̄ cōcessis in contrariū dictis ordinibus
mendicantiū/seu eorū prelatio aut aliquib⁹ eorundē q̄ quo ad
hoc nulli exnunc fore decernim⁹ firmitatis. Nulli ḡ oīno homi-

liceat hanc paginā nostre cōstitutionis infringere/ vel ei' ausu
temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumperit/
indignationē omnipotētis dei/ r̄ beatorū p̄petri/ r̄ pauli apo-
rum eius senouerit incurfurū. Datum Auinionē. iij. Noni Jun-
ij. Pontificatus nostri Anno primo.

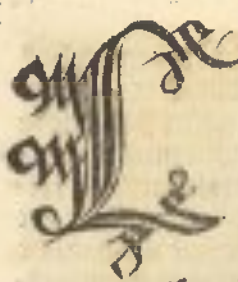
Eiusdem. Quā mōnasteria ordinis vnā so-
lam decimā r̄ vnā p̄curationē p̄ legatis
r̄ nuncijs ap̄licis soluunt p̄ se r̄ omnib⁹
membz r̄ grangijs sibi subiectis siue in
vna diocesi siue in diuersis existunt.

Benedictus Ep̄s seruus seruo-
rum dei. Dilecti fi-
lij vniuersis collectorib⁹ decime/ r̄ p̄cura-
tionū legatis r̄ nuncijs sedis ap̄lice debita
auctoritate ap̄lica deputatis/ r̄ imposteriū
deputandis. Salutē r̄ ap̄licam benedictio-
nem. Fauoris nr̄i puenire debet auxilio vt
qđ pie ac iuste p̄ monasteriorū r̄ mēbroz su-
orū vtilitate r̄ quiete dep̄oscit affectu beniuolo p̄uide cōceda-
tur. Sane dilecti filij abbas cistercij/ eiusqz coabbates/ necnō
dilecte in christo filie abbatisse/ r̄ vniuersi pueniētes monasteriorū
r̄ locoz p̄uentualiu cistercici ordinis nobis significare curarūt
qđ licet fm̄ staturū r̄ ordinationē nra in singulis monasterijs/
r̄ alijs cōuentualib⁹ locis ordinis p̄libati p̄ abbatē seu aliū re-
gimini p̄sidentē de senioz sui pueniētes p̄silio duo bursarij depu-
tent/ qz vnus p̄ncipalis existit/ qđ si qđē bursarij oēs pecunias
ipsi monasterij vel loci p̄uentualis vsicūqz pueniētes vniuersa-
lit̄ recipiūt/ r̄ de dicti abbatū vel regimini p̄sidentē mādato illas
distribuiūt. put fuerit oportunū/ r̄ tā de antiquo more q̄ de ob-
seruantia eorūde in decima que p̄ sedē ap̄licam p̄ tēpore im-
ponitur/ r̄ p̄curationibus legatis r̄ nuncijs sedis ap̄lice debitis/

quodlibet monasteriū dicti ordinis pro se et omnib⁹ membris
et grangijs suis/sive in eadē/ sive in diversis diocē consistant/
onus sup hoc sibi rationabiliter imposita solvere consueverit/
p̄dictis mēbris et grangijs nullā separatam solutionē facienti-
bus/sed cōcurrentibus in solutione predicta cū huiusmodi p̄n-
cipali monasterio seu cōventuali loco cui habesse noscunt/nō
nulli tamen ex vobis eos p̄ huiusmodi loas et membris confi-
stentibus extra diocesim in qua monasteriū seu locus cōventu-
alis cui subsunt existit decimā et p̄curationes huiusmodi/sepa-
ratim exigere et extorquere p̄ eorū libito moliant/ ipsos super
hoc multipliciter molestantes. Nos igitur eorū sup̄ premillis
p̄videre quieti ac huiusmodi obuiare molestijs intēdētes vni-
uersitati vestre p̄ apostolica scripta districtē precipiē/ manda-
mus quatenus ex quo monasteriū seu cōuenualis locus hu-
iusmodi p̄ se/membris et grangijs sibi subiectis/sive in vna ea-
demq̄ diocesi sive diversis diocēsbus cōsistant decimā et p̄cu-
rationes huiusmodi sibi impositas duxerint p̄soluendas/nul-
lam aliā solutionē a predictis mēbris seu grangijs exigatis/
ne quod absit ex diversitate huiusmodi solutionū bis exigi seu
soluti contingat q̄d semel est tantūmodo p̄soluendum. Nos in
sup̄ omnes processus et sentēnas quos vel quas contra man-
datum huiusmodi p̄ vos vel aliquē vestrū haberi seu p̄ferri
cōtigerit irritos decernimus et inanes/et nullius existere firmi-
tatis. Datum Avinionē. x. kl. Martij. Pontificatus nostri
Anno quinto.

Privilegiū dñi Clemētis p̄ape. vi.

**Conservatoria ad abbates sancte Beno-
nese Parisien̄/sancti Clemētis Meten̄/et
sancti Pauli Bisuntinen̄.**

Lemens

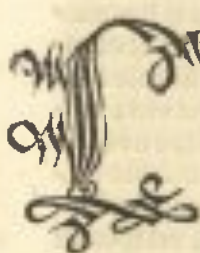
Ep̄s seruus seruoꝝ dei
 Dilecti filijs sancte Be
 nouese Parisien̄ et sancti Clem̄tis Adesten̄
 ac sancti Pauli Bisuntinen̄ monasterioꝝ
 abbatib⁹. Salutē et aplicam benedictionē.
 Adhilitati ecclesie disponēte dño p̄sidentes
 circa curā ecclesiarū et monasterioꝝ oīm so
 lertia reddimur indefessa solliciti vt eaꝝ oc
 curramus dispendijs et vtilitatib⁹ diuina coopante clementia
 salubriter intēdamus. Sane dilectoꝝ filioꝝ abbatis cisterciē
 ad romanā ecclesiā nullo medio p̄tinenti. Babilonen̄ diocesis/ ac
 abbatū et dilectarū filiarū abbatissarū monasterioꝝ ordinis ci
 sterciē ac eorundē monasterioꝝ cōuentualiu cōquestione p̄ce
 pim⁹/ q̄ nōnulli archiepi/ et epi/ abbates/ p̄ores/ et alij ecclesia
 rū p̄lati et clerici/ ac ecclesiastice p̄sone/ tā religiose q̄ etiā seculi
 res/ necnō duces/ marchiones/ comites/ banones/ milites/ no
 biles/ et laici/ cōmunia ciuitatū/ vniuersitates/ opidorū/ castro
 rum/ villarū/ et alioꝝ locoꝝ/ et alie singulares p̄sone ciuitatū et
 dioc/ ac partiu diuersarū in quib⁹ dicta monasteria/ ac alia lo
 ca et mēbra eisdem monasterijs subiecta cōsistere dinoscunt̄ oc
 cuparunt/ et occupari fecerūt castra/ villas/ et alia loca/ domos/
 ecclesias/ grangias/ molendina/ decimas/ obediētia/ casalia/
 terras/ vineas/ possessiones/ census/ reddit⁹/ et puentus/ iuris
 dictiones et iura/ ac nōnulla bona mobilia et imobilia ad dicta
 monasteria et hūmō alia mēbra eoꝝ spectantia/ et ea detinent
 indebite occupata/ seu ea detinentib⁹ p̄stant consiliū auxiliū et
 fauorē. Nōnulli etiā ciuitatū et dioc/ ac partiu p̄dictarū qui no
 men dñi in vacuū recipere nō formidant/ dictis abbatib⁹/ ab
 batissis et conuētib⁹ sup̄ p̄dictis castris/ villis/ et locis/ ecclesiis/
 grangijs/ molendis/ decimis/ casalib⁹/ castro/ terris/ iurisdi
 ctionibus/ possessionibus/ censibus/ iuribus/ bonis/ et rebus alijs
 ad monasteria et mēbra p̄dicta spectantib⁹ multiplices molesti
 as ac iniurias inferūt et iacturas. Quare p̄ parte dictoꝝ abba
 tū abbatissarū et conuētū nobis extitit humiliter supplicatū/
 vt cū valde difficile reddat̄ eisdem p̄ singulis querelis ad apli

cam sedē habere recursum/ puidere eis sup hoc paterna diligē
tia curarem. Nos igit cōsideratiōe venerabilio fratris nostri
Guilli epi Tusculanēsi z carissimu in xpo filij nostri Johānio re
gis francie illustris nobis sup his hūiliter implicantiu/ aduer
sus occupatores/ detentoreo/ psumptore/ molestatores/ z in
iuriatoreo hūiōi/ illo volentes eisdē abbātib⁹ abbatissis z con
uentib⁹ remedio subuenire p qd̄ illorū cōescatur temeritas z
alijs aditus cōmitterē similia pcludat/ dilectioni vestre p apli
ca scripta mandamuo quaten⁹ vos vel vō aut vii⁹ vestrū p
vos vel aliū seu alios etiā si sint extra locū quibuo deputati
estis cōseruatores z iudices/ abbatib⁹ abatissis z cōuentib⁹
supradictis efficacia defensionio p̄sidio a istētes/ nō pmittat
eisdē sup pmissis z quibuscūq; alio bono z iurib⁹ ad ipso cōi
ter vel diuisim spectantib⁹ ab eisdē z quibuscūq; alijs indebi
te molestari/ seu cio grauamina damna vel iniurias irrogari/
facturi ipsis cum ab eis vel eorū aliquib⁹ eu pcuratore vel p
curatorib⁹ eorundē/ vel aliquorū ipsorū teritis requisiti de p
dictis z alijs psonis quibuscūq; sup restitutiōe ecclesiar⁹/ gran
giarū/ castroz/ casaliū/ terraz/ possession/ iurisdictionū/ iuriū
z bonoz mobiliū z inobiliū/ redditū qd̄q; z puentū ac ali
orū quorūcūq; bonoz/ necnō de quibuscūq; iniurijs/ molestijs/
atq; dānis/ p̄sentib⁹ z futuris/ in psonio reb⁹ ipsoz illatio/ eis
dē in illis videlicet q̄ iudicialē requirūt ita gēne sūmarie sim
pliciter z de plano sine strepitu z figura iudiciū/ In alijs vero p
ut q̄litao eoz eregent iusticie cōplemētū occupatores seu de
tētores/ molestatores/ p̄sumptoreo/ z iniuriatoreo hūiōi/ necnō
p̄radictores quoslib⁹ z rebelles cuiuscūq; status/ gradus/ ordi
nio/ vel cōditiōio/ etiā si archiep̄alis vel ep̄alis dignitatis ex
titerint/ q̄ncūq; z quoriscūq; expedierit/ aucte nra p cēsurā ec
clesiasticā/ appellatiōe postposita cōpescē. Inuocato ad hoc si
opus fuerit auxilio brachij secularis/ Nō obstantib⁹ tā felicis
recordatiōis Bonifacij pape. viij. p̄decessoris nri in quib⁹ ca
uetur ne aliq̄ extra suā ciuitatē z diocesim nisi in certis excep
tis casibus/ z in illio vltra vnā dietā a sine sue diocesis ad iudi
cium euocet/ seu ne iudices z p̄seruatores a sede deputati p̄di

ita extra ciuitatē ⁊ diocē in quib⁹ deputati fuerint cōtra quos-
 cūq; pcedere/siue alijs vel alijs vices suo committere/aut ali-
 quos vltra vnā dietā a sine diocē eorundē trahere psumāt/ seu
 qđ de alijs quā manifestis iniurijs ⁊ violentijs ac alijs que iu-
 dicialē indaginē exigunt penis in eo si secus egerint ⁊ id pro-
 curantes adiectis/ cōseruatores se nullatenus intromittāt. Et
 tam de duab⁹ dietis in cōcilio generali dūmodo vltra tertiam
 vel quartā aliquis extra suā ciuitatē ⁊ diocē auctoritate p̄senti-
 tum ad iudiciū nō trahatur/ quā alijs quibuscūq; cōstitutioni-
 bus a p̄decessorib⁹ nostris Romanū pontificib⁹/ tā de iudicib⁹
 delegatis ⁊ cōseruatorib⁹/ q̄ p̄sonis vltra certū numerū ad iu-
 diciū nō vocandis/ ⁊ alijs editis que vestre possent in hac pai-
 te iurisdictioni aut p̄tati/ eiusq; libero exercitio quolibet obui-
 are. Seu si aliquib⁹ cōmuniter vel diuisim a p̄fata sit sede idyl-
 tū/ qđ excoicau/ suspendi/ vel interdicti/ seu extra vel vltra cer-
 ta loca ad iudiciū euocari nō possint p litteras ap̄licas nō faci-
 entes plenā ⁊ expressam/ ac de verbo ad verbū de indulto hu-
 iusmodi ⁊ eorū p̄sonis/ locio/ ordinib⁹/ ⁊ noibus p̄p̄rijs mētio-
 nē/ ⁊ qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali
 cuiuscūq; tenoris existat p quā p̄sentibus nō exp̄ssam vel tota-
 liter nō insertā vestre iurisdictionis explicatio in hac parte vale-
 at quōlibet impediri/ ⁊ de qua cuiusq; toto tenore de verbo ad
 verbū in nostris litteris habenda sit mētio specialis. Ceterum
 volum⁹ ⁊ ap̄lica auctoritate decernim⁹/ q̄ p̄sentēs littere p cō-
 cedentis obitū nō exp̄rent/ ⁊ q̄ quilibet vestrū psequi valeat
 articulū etiā p aliū inchoatū/ q̄uis idem inchoatō nullo fuerit
 impedimēto canonico p̄peditio/ quodq; a datis p̄sentium sit
 vobis ⁊ vnicuiq; vestrum in p̄missis omnib⁹ ⁊ eorū singulis/
 ceptis ⁊ non ceptis/ p̄sentibus ⁊ futuro/ perpetua potestas
 ⁊ iurisdictione attributa/ vt eo vigore eaq; firmitate possitio in
 p̄missis omnibus ⁊ singulis ceptis ⁊ non ceptis/ presentibus
 ⁊ futuris/ ⁊ pro predicto procedere/ ac si predicta omnia ⁊ sin-
 gula coram vobis cepta fuissent/ ⁊ iurisdictione vestra ⁊ cuiusli-
 bet vestrum in predicto omnibus et singulis per citationem
 vel modum alium perpetua legitimū extitisset/ cōstitutione

ꝑdicta super cōseruatoribus ⁊ alla qualitet in contrarium edita non obstante. Datum Auinion. ij. Moꝝ Februarij. Pontificatus nostri Anno nono.

Eiusdem. **Q**uod abbates nō terentur redde re composū burfarijs in regressu eorū ad monasteria/ ꝑut ꝑcedens nandat benedictina.

Lemens *Episcopus seruus seruoꝝ dei.* Ad futurā rei memoriā. Apllice sedis ꝑuidencia circūspecta gesta etiā summorū pontificū attente ꝑspiciens et considerās diligēter nōninqꝫ illa cōmutat in melius/ ⁊ quōqꝫ submouet vel suspendit cū causa rationalis id exposcū. Eudū siquidē felix recordationis **Benedictꝝ** papa. xij. ꝑdeceſſor noster in ordinationibꝫ ⁊ constitutionibꝫ quas ꝑ vtilitate cisterciē ordinis edidit inter cetera statui ⁊ etiā ordinauit qꝫ abbates monasterioꝝ vel aliorū locoꝝ cōuentualiū dicti ordinis regiminibꝫ ꝑsidentes/ si dum extra monasteria ⁊ loca ipsoꝝ consistere de ꝑuentibꝫ monasterioꝝ ⁊ locoꝝ ipsoꝝ vel aliunde pecunias aliquas eos recipere forte cōtingeret/ in ipsoꝝ regressu ad monasteria ⁊ loca ꝑdicta dictas pecunias traderent burfarijs in monasterijs ⁊ locis hmoi deputatis/ si qua de ipsoꝝ pecunijs expendissent cōputatis. Abbates vero scilicet regiminibꝫ ꝑsidentes si secus attēptare vel sibi talia retinere ꝑsumerent ab ingressu ecclesie/ ac diuinis officijs post lapsū duorū mensū a die regressus hmoi computandū/ tādū suspēsi existerent donec ea traderent burfarijs memoratis. Cū autē nūqꝫ ꝑ parte dilectoꝝ filioꝝ **Johānis** abbatis cisterciē/ ac ceteroꝝ coabbatū suoꝝ ꝑidem in ꝑrimo generali capitulo congregatoꝝ cisterciꝫ suo ⁊ omniū alioꝝ abbatū cisterciē ordinis

nomine fuerit nobis humiliter supplicatū/ vt cū premissa eis dē
 abbatib⁹ z p̄sidentibus qui virtute sue regule plenam admini
 strationē habere noscunt/ z iuxta regulā ipsam debēt de omni
 bus ordinare grania valde reddant/ z exinde videat vilescere
 auctoritatis officij pastoralis/ ac subditi se quo ad hoc superiores
 maioribus suspicantes in pluribus nō obsequuntur superiorū
 nutibus sicut prius/ in animarū suarū salutis dispendiū z con
 temptū obediēcie regulā/ sup hoc de remedio oportuno pui
 dere salubriter dignemur. Nos cōsiderantes attentius q̄ in
 tranquillitate cordis actori pacis accepti⁹ deseruitur ex his et
 alijs rationabilib⁹ causis mouētibus ad hoc animū nostrū in
 ducti/ z earundē abbatū deuotis supplicationib⁹ inclinati penā
 suspēsi hui⁹ aucte aplice p̄sentū tenore suspendim⁹/ quousq̄
 sup hoc aliud duxerimus ordinandū. Volētes z aucte eadem
 cōcedentes q̄ si qui abbates seu p̄sidentes penā huiusmodi in
 curreūt ab illa p̄ dilectio filioo priores claustrales monasteri
 orū z alioz locoꝝ suozū quib⁹ sup hoc plenā cōcedimus facil
 itate absolui valeant/ z cū eis sup irregularitate p̄ eos inde con
 tracta forsitan dispēdari. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc
 paginā nostre suspēsi/ voluntatis/ z cōcessionis infringere/ vel
 ei ausu temerario p̄trare. Si quis autē hoc attemptare p̄sum
 pserit/ indignationē omnipotēcio dei/ z beatorū p̄ Petri z p̄ Pau
 li ap̄torum eius se nouerit incursum. Datum Auinionē. Noni
 Octobris. Pontificatus nostri Anno primo.

Privilegiū domini Urbani pape. v. Et
 liceat nobis in singulis castris z fortali
 cis/ ad que propter guerrarū in discrimi
 na residemus/ erigere altare portatile/ et
 ibidem missas z alia diuina officia etiam
 alta voce celebrare.

Urbanus Ep̄s seru⁹ seruorū dei.
Dilectis filijs abbati ⁊
coniūctui monasterij Cisterciēsi Labiloneſi
diocēſis/ceteriſq; abbatibus ⁊ cōuentibus
cisterciēſi ordinis vbilibet cōſtitutis. Salu-
tem ⁊ ap̄licam benedictionē. Sacre veſtre
religionis in qua deuotum deo redditis fa-
mulatū p̄meretur honeſtas/vt petitionib⁹

veſtro in b̄io p̄fertim que ad cōſolationē animarū veſtrarum
cedere valeant fauorabiliter annuam⁹. Cū itaq; ſicut exhibita
nobis p̄ parte veſtra petitio cōtinebat frequēter contingat qd
vos p̄pter guerrarū discrimina que in monaſteriorū veſtroꝝ
partibus frequēter ingruunt tute reſſidere in iſtis monaſterijs
nō valentes/ ad caſtra ⁊ fortalicia iſtis monaſterijs veſtris vi-
cina recurrere/ ⁊ in eis ad tēpus morari oportet. Nos veſtris
in hac parte ſupplicationib⁹ inclinati/vt liceat vobis in ſingu-
lio caſtris ⁊ fortalicijs iſtis/in locis tamē ad hoc cōgruis ⁊ ho-
neſtis/erigere altare portatile ſuper quo q̄dū ibidem occaſio-
ne predicta morā traxeritis ſinguli veſtri ſi qui fuerint in ſacer-
dotio cōſtituti miſſas/ ⁊ alia diuina officia/etiā alta voce cele-
brare/cū debita reuerentia ⁊ honore/iure parrochialiū eccleſi-
arū ⁊ cuiuſlibet alteri⁹ in omnib⁹ ſemp ſaluo/libere valeat de-
uotioni veſtre auctē ap̄lica de ſpeciali gratia indulgem⁹. Nul-
li ergo oīno hoīm liceat hanc paginā noſtre ꝓceſſionis inſrin-
gere/vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autē hoc at̄ceptare
p̄ſumpſerit/indignationē omnipotentis dei/ ⁊ b̄torū Petri ⁊ Pau-
li ap̄toꝝ eius ſe nouerit incurſurū. Dattū Auinionē. v. Idus
Octobris. Pontificat⁹ noſtri Anno ſecundo.

Prinilegi dñi Johānis. xxiij. De capella
ni ſeu familiares honoris pape aut cardi-
naliū qui ſunt de ordine/iurisdictioni/cor-
rectioni/ ⁊ obedientie ſuozū ſuperiorū et

capituli generalis plene subsunt.

Dhannes Ep̄uo seruus seruorum
dei. Ad perpetuam rei
memoria. Dum vbere fructuo quoo ordo ci-
stercien̄ in agro militatio ecclesie vberrime in
exaltatione status p̄fate ecclesie z religionio p
pagationē p̄duxit hacten̄ z p̄ducit assidue pa-
terna diligentia contemplamur saluberrimū
fore dinoscimus/yt illa pro cultu diuini nomi-

nis z obseruantia regulari in prefato ordine decernamus / per
que ordo ipse salutaribus p̄ficere valeat incrementis / et si qui
ab obseruantia huiusmodi se quoq; modo laxatis obedientie
habentio salutaribus quomodolibet sequestrarent ad cultū ip-
sum discipline freno put pro eorū salute congruit reducantur.
Hinc est quod noo p̄missoz intuitu z ex certis alijs rationa-
bilibus causis animū nostrum mouentibus / z dilectorū filioz
abbatis cistercij z coabbatum eius dicti ordinis in hac parte
supplicationibus inclinati volumus / z hac presenti z perpetuo
duratura constitutione decernimus statuētes. Quod omnes
z singuli dicti ordinis p̄fessoreo presenteo z postero / cuiuscūq;
status gradus seu conditionis existant in capellanos hono-
rio sedis apostolice seu alicui⁹ ex venerabilibus fratribus no-
stris sancte Romane ecclesie cardinalib⁹ / aut familiareo cuius-
piam ex p̄missis vel alioz recepti vel assumpti / ac de cetero tā
apostolica quā alia quauis auctoritate quomodolibet assumē-
di non possint vel debeant quoquomodo / z sub quacūq; ver-
borū conceptione / a iurisdictione / correctione / supioritate / ma-
ioritate seu obediētia sui superioris / z dilectorū filioz capituli
gnālis p̄fati ordinis eximi / d̄tute cuiusuis gr̄e alicui p̄missoz iā
p̄cesse seu impostero p̄cedende p̄ aplicas seu alias litteras / aut
p̄cessuo sup illis forsan habitos vel habēdos / quo min⁹ supio-
ribus suis z caplo p̄fatis in oib⁹ / z quo ad oia fm cōstitutiōes
z p̄suetudines ipsi⁹ ordinis plene subsunt z parere debeāt / z ad
p̄missoz obseruantia distringi queant / p̄missis z alijs p̄trarijs

nō obstantibus quibuscunq; irritū & inane & ecernētes exnunc
q̄quid sup his sciēter vel ignoranter quauis auctoritate attē
ptatū forsan est hactenus vel imposteū cōtigerit quōlibet at
temptari. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre
volūntatis/cōstitutionis/& statuti infringere/vel ei ausu teme
rario cōtraire. Si quo aūt hoc attēptare p̄sumperit/indigna
tionē omnipotētis dei/& beatorū Petri & Pauli ap̄torum ei⁹
se nouerit incurfurū. Datum Cōstantie. xij. kl. Februarij. Pō
tificatus nostri Anno quinto.

Eiusdē **D**e abbas cistercij & capitulum ge
nerale possunt vnire monasteria & prio
ratus ordinis pauperiorib⁹ monasterijs
ordinis/& possessionē accipere/ d'io cesani
aut alterius cuiuscūq; licenti minime re
quisita.

Johannes **E**p̄ seruus seruorum
de Dilectis filijs abba
ti monasterij Cistercij La ilonenſi diec̄/ eiusq;
coabbatibno vniuersis ueoz generali caplo
q̄ficiq; congregandis. Salutē & ap̄licam beſi.
Sacre religionis sub qua nūdantis calcatis il
licebus deuotū & sedulum in hūilitatis sp̄i
tu exhibitio altissimo famulatū merita p̄me
rent/ vt ea que vestre religionis & ordinis cōmoditatē respiciūt
fauore vobis beniuolo p̄cedam⁹. hinc est q̄d noo volēteo vſe
paci & tranquillitati cōsulere vris in hac parte supplicationib⁹ in
clinati/ vt quecūq; monasteria dicti ordinis tam monachoz q̄
etis monialū & quoz facultates/fruct⁹/ reddituo/& p̄uentus nō
sufficiūt ad sustentationē tot regulariū p̄sonarū in eisdē mona
sterijs p̄ tempore degentiū/ quoz in eis p̄ augmento diuini cul

tus ac missis & alijs diuinis officijs celebrandis fm eiusdē or-
 dino instituta / & premissoꝝ ac regulariũ ceremoniarũ obserua-
 tia requirunt / alio monasterijs religionis & ordinis predictoꝝ
 p̄comodiori sustentatiōe degentiũ in eis dē / & q̄ p̄ statu & qui-
 ete h̄mōi p̄sonarũ id noueritis expedire / sup̄ quib⁹ v̄stras cōn-
 sciētias oneram⁹ / cū omnib⁹ iuribus & p̄tinentijs suis vnũ vide-
 licet alteri monachoꝝ & aliud alteri monialiũ / monasterijs eius-
 dē ordinis monasteria cuiuscũq; taxe seu annui valoris fuerint /
 & que cū eoz iuribus & p̄tinentijs suis vn̄uersis p̄sentib⁹ habe-
 ri volumus p̄ expressio / auctoritate ap̄lica annexere & vn̄ire /
 ita qđ cedentib⁹ vel decedentib⁹ h̄mōi monasterioꝝ abbatib⁹
 vel abbatissis / seu priorib⁹ / vel priorissis si monasteria ip̄a per
 priores aut priorissas fuerint solita gubernari / aut ea quolibet
 dimittentib⁹ liceat alijs abbatibus / & abbatissis / ac priorissis
 quozũ monasterijs alia sic vacantia veniēt vnienda corporale
 possessionē huiusmodi vacantiũ monasterioꝝ iurijq; & p̄tine-
 tiarũ p̄dictoꝝ aucte p̄pria apprehēdere & p̄petuo retinere ac fru-
 ct⁹ / reddit⁹ / & p̄uentio dictoꝝ monasterioꝝ vniendorũ in su-
 os vsus ac p̄ sustentatione huiusmodi p̄sonarũ degentiũ in eis
 dē libere cōuertere / diocesanũ loci aut cuiuscũq; alteri sup̄ hoc
 licentia minime requisita / libere et licite valeatis / deuotiōi ve-
 stre de specialis dono gratie cōcedimus p̄ p̄sentes. Non obstā-
 tibus quibuscũq; reseruationib⁹ generalib⁹ vel specialib⁹ de
 huiusmodi vel alijs monasterijs ordinũ quozũcũq; p̄ nos aut
 sedem ap̄licam hactenus forsan factis / necnō cōstitutionibus
 & ordinatiōib⁹ apostolicis atq; nostris ac stabilimētis statu-
 tis & cōsuetudinib⁹ monasterioꝝ & ordinis p̄dictorum / etiā iu-
 ramento cōfirmatione ap̄lica vel quacũq; firmitate alia robo-
 ratis ceterisq; cōtrarijs quibuscũq;. Nulli ergo omnino homi-
 nũ liceat hanc paginam nostre voluntatis & cōcessiōnis infrin-
 gere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attē-
 ptare presumpserit / indignationē omnipotētis dei / & beatorũ
 Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Da-
 tum Constantie. vij. kl. Februarij. Pontificatus nostri. An-
 no quinto.

Iste Johannes papa. xliij. primus dedit remediū cōtra com-
mēdas monasteriorū/decernēs q̄ nullus q̄ de ordine nō existat
etiā si cardinalat⁹ dignitate fulgeret/debeat p̄sidentia/guber-
nationē/administrationē/aut p̄minentia p̄se vel alios/direc-
te vel indirecte in ipso ordine obtinere. Et incipit bulla. Ad sa-
lutare regimē/quā hic nō inserimus/q̄ de verbo ad verbū in-
serit in cōfirmationib⁹ factis per d̄sios Calistū. iij. Nicolau. v.
Pii. ij. Sixtū. iij. et Innocentiū. vij. vtinā obseruari potuis-
set/et adhuc posset. Ubi nota q̄ hio tēporibus cōmende et p̄se-
cutōes iste multū istis tēporibus sup ordinē sanctū inualefce-
re ceperunt/maxime in partib⁹ cisalpinis.

Eiusdē. Cōfirmatio multū specialis priuile-
giōrū tam apostolicorū q̄ regalium or-
dini concessorum.

 Johannes Ep̄s seruus seruorum
dei Ad futuram rei me-
moriā. Et si quibuslibet p̄sonis ecclesiasticē ac
religiosis p̄sertim illis qui mundi cōtemnētes
illecebras/in humilitatis habitu regi cunctōrū
principū in abstinentia et diuinis officiis suas
animas deuouerūt/ex paterne pietatis officio
teneamur assistere/p̄fessores tñ cisterciēn̄ ordi-
nis vtriusq̄ sexus eo feruētiori caritate cōplectimur/quo ipsū
ordinē in dei ecclesia cōspiciū et insguē vberiori dilectione p̄-
sequimur/vnde si q̄si priuilegia/gratie/et indulta p̄ exaltatiōē
et incrementō eiusdē ordinis/ac pace et tranquillitate in eo virtu-
tum d̄no militantiū p̄ Romān̄ pontifices p̄decessores nostros
aut imperatores et reges cōcessa et indulta compimus vt p̄pe-
tuā firmitatē obtineant ea merent̄ apl̄ici roboris clipeo cōmu-
niri. Sane petitio dilectorū filiorum abbatis monasterij cister-
ciēn̄ Babilonen̄ diocesis/eiusq̄ coabbatū/abbatissarū/et con-
uentū ordinis eiusdē/nobis nuper exhibita cōtinebat quod

olim nonnulla priuilegia/immunitates/exemptiones/libertates/
 gratie/cōseruatore/et indulta p felicio recordationis Innocē-
 tiū. iij. Alexandrum. iij. Urbanū. iij. Gregoriū. ix. Honorū
 iij. Clementem. v. Et q̄ plures alios Romani pontifices pde-
 cessores nostros/seu p Romani pontificibus in eorū obediē-
 tijs habitos/ac etiā p recolende memorie prelatos/pontifices
 imperatores/ac Romani/et alios reges p augmento diuini cul-
 tus ac saluberrimo statu et incremento ordinis p̄libati concessa
 fuerint pariter et indulta. Clerū sicut eadē petitio subiūgebat
 cum cōtingat interdū dicti ordinis p̄fessio cōtra huiusmodi p-
 uilegia et indulta p locorum ordinario/ac p̄latos/et alios qui
 nomen dñi inuacuū recipere nō formidant iudebite molestari
 p parte abbatis cisterci/coabbatū eius/abbatissari/et cōuen-
 tuum ordinis p̄libati nobis fuit humiliter supplicatū/ut hu-
 iusmodi priuilegio/gratijs/et indultis/ac litteris p̄decessorū
 prelatorū/pontificū/imperatorū/et regū p̄fatorū robur apo-
 stolice cōfirmationis adijcere/et alia ad eorū p̄petuū robur ob-
 tinendū p̄ partes aplice p̄uisionis interponere de benignitate
 aplice dignaremur. Nos igit̄ eorundē p̄decessorū uestigio in-
 herentes/ac cupiētes tranquillitati et paci abbati/abbatissa-
 rum/et cōuentuū/ac p̄fessorū huiusmodi quātū cū deo possu-
 mus p̄uidere/huiusmodi supplicationib⁹ inclinati/priuilegia/
 immunitates/libertates/exemptiones/cōseruationes/gratias/
 et indulta p quoscūq; Romani pontifices p̄decessores nostros/
 seu p Romani pontificib⁹ in eorū obediētijs habitos abbatib⁹
 dicti monasterij cisterci/ci⁹ coabbatib⁹/abbatissio et cōuetib⁹
 ordinis eiusdē p̄iūctim vel diuisim ut p̄fert̄ p̄cessio et p̄cessa/nec
 nō p̄latoz/p̄f̄/imperatorz/regū/ac dñoz temporalū litteras
 hmoi et oia et singula in eis cōtenta p̄t rite et iuste ac rationa-
 biliter p̄cesserūt/et p̄fato ordini fuerūt indulta/exnūc impe-
 tuū aucte aplice tenore p̄sentū approbam⁹/ac etiā p̄firmam⁹/
 et p̄f̄tis sc̄pti p̄focinio cōmunitim⁹/vniuersos et singulos ecclie
 p̄lato/p̄f̄archa/p̄mates/archiep̄o/ēpos/abbes/p̄ores/de-
 canos/archidiacono/p̄positos/archiep̄o/officiales/uectō
 p̄ncipes christianos q̄cūq; dignitate fulgētes et eorū officario/

Cluitarū quoq; illarum / seu cōmunitatū rectores ⁊ mōnētes
rogantes / monētes ⁊ hortantes a tēte / cūq; p apostolica scri
pta in virtute obedientie districte p̄cipiendo mandantes qua
tenus p̄dictos abbates / abbatissas / cōuentus ⁊ p̄sonas ordi
nis p̄nominati pretactis priuilegijs / immunitatib⁹ / exemptio
nibus / libertatibus / gratijs / cōseruatorijs / ⁊ indulgijs gaudere
p̄mittant pacifice ⁊ quiete. Decernētes ea fore vbiq; ⁊ quā
docunq; exhibita fuerint vel ostensa imperpetuū obseruanda
ac eternū irritū ⁊ inane quequid contra approbationē / confir
mationē / cōmunitationem / ⁊ decretum nostra huiusmodi a quo
quā ⁊ quauis auctoritate scienter vel ignorāter cōtingerit quo
modolibet attēptari. Nulli ergo omnino dominū liceat hanc
paginā uostre approbationis / cōfirmationis / cōmunitationis / ro
gationis / monitionis / hortationis / mandati / ⁊ constitutionis
infringere / vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc
attemperare presumpserit / indignationē omnipotētis dei ⁊ be
atorum Petri ⁊ Pauli apostolorum eius se nouerit incursu
rum. Datum Constantie. vii. kl. Februarij. Pontificatus no
stri Anno quinto.

Eiusdē. Conseruatoria cōcessa p̄ dominū
Johannē papam. xxiii. ad vniuersos pre
latos ecclesie confirmatiua conseruatori
arum p̄ dominū Clementē papam. v. ac p̄
dominum Clementē papam. vi. concessa
rum. Cum additionē q̄ rectores ecclesia
rum absq; litteris diocesano rū / qua ⁊ pla
cet vocant / conseruatorum mandata cre
quantur.

Johannes Ep̄s servus servorum dei
Ad futuram rei memoriam

am. Illa que p̄ statu tranquillitate ⁊ pace p̄sonarum ecclesiasticarum p̄sertim sub religioſis habita virtutū dño militantiū laudabiliter facta sunt vt p̄petui roboris firmitatē obtineant libet̄er cū a nobis pet̄it̄ ap̄lico munimine roboramus. Sane pet̄itio p̄ parte dilectorū filiorū

abbatis monasterij cistercij Labileſenſis dioc̄/eiusq; coabbatū abbatissarū ⁊ conuentuū eiusdē ordinis nobis nuper exhibita cōtinebat/q; olim felicio recordationis Clemēs papa. v. p̄decessor noster volens eorundē abbatū/abbatissarū/conuentuū ⁊ monasteriorū/ac p̄ tempore degentiū in eisdē ne p̄uorūm hoīm molestij vexarent̄/opportunitatib⁹ p̄uidere/vt eo deuotius quo quieti⁹ deuotū ⁊ sedulū deo redderēt famulatū in fauore ⁊ p̄ incremento ordinis/ac abbatū abbatissarū ⁊ cōuentuū eiusdē/quoddā priuilegiū/gratias/seu litteras cōseruatorias quarū tenore ⁊ formā in camera nostra cū omni diligētia insp̄cti/ac de verbo ad verbū inferuo iussim⁹ annotari indulſit ac cōcessit eisdē. Quare p̄ parte dictorū abbatū/abbatissarū ⁊ conuentuū nobis fuit hūiliter supplicatū/vt p̄ firmiori subsistentia omnium p̄missorū litteris dicti p̄decessoris ac omnibus in eis cōtentis robur ap̄lice cōfirmationis adijcere/ ⁊ alias ad illorū p̄petuū robur obtinendū partes ap̄lice p̄uisionis interponere de benignitate ap̄lica dignaremur. Hos igitur eiusdē p̄decessoris vestigijs inherentes h̄mōi supplicationib⁹ inclinati/p̄fatao litteras omniaq; in eis cōtenta ⁊ alias quascūq; sub eadē forma p̄ dicto ordine quibuscūq; iudiciis p̄ eundē p̄decessorē/ac felicio recordationis Clementē. vj. cōcessao ex nunc imperpetuū auctoritate ap̄lica ⁊ ex certa sciētia approbamus/ac etiā cōfirmamus ⁊ p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus/Decernētes ea fore vbiq; ⁊ quicūq; exhibita fuerint vel ostēsa in iudicio vel extra imperpetuū inuiolabiliter obseruanda/vniuersos ⁊ singulos patriarchas/p̄mates/archiep̄os/ep̄os/abbates/p̄iores/decanos/archidiaconos/p̄positos/archipre

ab yteris / officiis / necnō principes christianos etiā si imperiali
regali v' alia quavis dignitate fulgētes / ac eorū dē subditos ⁊
officiarios / ciuitatū quoq; villarū seu cōmunitatū quorūlibet
rectores ⁊ maiores regentes / ac ecclesiarū rectores quoscūq; ro
gantes moneū ⁊ hortantē attēte / eisq; p' ap'lica scripta in virtute
obedientie districte p'cipiēdo mādanteo / quaten' p'dictos ab
bates abbatissas cōuent' ⁊ p'sonas ordinis p'nominati p'tactis
cōseruatorijs vti pacifice p'mittāt ⁊ iudiciū in eis dē noiatorum
ac substitutorū ab eis vel eorū altero mandata ipsi rectores ec
clesiarū absq; litteris diocesano ⁊ quao vocāt placet executiōi
demandēt. Nos autē ex nūc irritū ⁊ inane decernim' si secus a
quoquā quavis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtingerit attē
ptari. Tenor vero dictarū litterarū sequit' ⁊ est talis. **Cle
mens** Ep's seruus seruoz dei. Dilecto ffilio abbati monaste
rii sancti Pauli Bisuntii. Salutē ⁊ ap'licam benedictionē. Et
si quibuslibet p'sonis ecclesiasticis p'sertim sub religionis ha
bitu d'no famulantibus / ap'licum debeat adesse p'sidiū / p'fesso
res tamē cisterciēsi ordinē / vtriusq; sexus / ne prauozū homi
nū molestijs agitētur eo libentius p'tectionis n'ostre munim'
ne cōsouemus / quo p'feratū ordinē in ecclesia dei cōspiciū / di
lectione p'sequimur ampliori / ac illorum iniurie grauius nos
contingūt. Cū itaq; sicut ad nostrū peruenit auditū / dilecti fi
lij abb'ao cistercij / eiusq; coabbates ⁊ fratres / ac dilecte in chri
sto filie abbatisse ⁊ sorores eorūq; cōuentus ipsius cisterciēsi or
dinis a nōnullis qui nomen d'ni inuacū. recipere nō formidāt
in personis ⁊ bonis suis multipliciter molestantur. Nos volē
tes ipsorū abbatū / fratrum / abbatissarū // sororū / ac conuentuū
p'uidere quieti ⁊ peruersoz conatibus obuiare / discretionē tue
p' apostolica scripta mandamuo / quaten' per te vel aliū seu ali
os eisdem abbatibus / fratrib' / abbatissis / sororibus ⁊ cōuen
tibus efficaci p'fidio defensionis assistens non p'mittas ipos
in personis ⁊ bonis eorū contra indulta priuilegioz sedē apo
stolice ab aliquib' indebite molestari / molestatores hui' qui
cūq; ⁊ cuiuscūq; religionis / cōditionis / aut status existant. etiā
si p'nficali fulgeant dignitate / auctoritate nostra ap'ellatione

#1
Lxxi

postposita compescendo. Nō obstantib⁹ felicis recordationis
Bonifacij pape. viij. p̄decessoris nostri qua caretur ne cum ac
tor & reus fuerint eiusdem ciuitatis vel dioec̄ aliquis eorum ex
tra ipsas nisi in certis casibus ad iudiciū euocetur / & alia ne cō
seruatores a sede deputati p̄dicta / extra ciuitates & dioec̄ in quibus
deputati fuerint contra quoscunq; procedere / siue alij vel
alijs vices suas cōmittere / aut aliquibus vltra vnam dietā a
sine dioec̄s eorundē trahere p̄sumant / quodq; potestas & iurisdictionis
conseruatorū quo ad nō cepta negocia per obitū con
cedentis expiret / quam de duab⁹ dietis in concilio generali et
alijs quibuscunq; constitutiōibus ab eodem Bonifatio & alijs
p̄decessoribus nostris Romanū pontificib⁹ sup hoc in contrari
um editis / dūmodo vltra tertiā vel quartā dietam aliquis ex
tra suā dioec̄sim auctoritate presentū nō trahatur / seu si aliq
bus cōiter vel diuisim a p̄dicta sit sede indul. iij. / qđ interdictū
suspendi / vel excōmunicari / seu extra vel vltra certa loca ad iu
diciū euocari nō possint p̄ litteras ap̄licas nō facientes plenā
& expressam de indulto hui⁹ eorūq; personis locis vel ordini
bus mentionē / seu qualibet alia indulgentia dicte sedis gene
rali vel speciali / p̄ quā tue iurisdictionis explicatio in hac par
te valeat quomodolibet impediri / Attentius p̄uisurus ne de
his sup quibus lis est forte iam mota / seu que cause cognitio
nem exigūt / & que indulta huiusmodi nō cōtingunt p̄ te vel ali
um seu alios te aliquatenus intromittas. Nos cū si secus pre
sumpseris tam presentes litteras quā etiā processum quē per
te vel ipsos illarū auctoritate haberi contigerit omnino carere
viribus / ac nulli⁹ fore decernimus firmitatis. Huiusmodi ergo
mandatū nostrum sic prudēter & fideliter exequaris / vt eius fi
nes quomodolibet nō excedas. Letex volumus & auctoritate
ap̄lica decernim⁹ qđ a data presentū sit tibi in p̄missis oibus
& eorū singulis perpetuata potestas / & iurisdictionis attributa vt
in eo vigore illaq; firmitate possis auctoritate p̄dicta in p̄
dictis omnibus / & pro p̄dictis procedere / ac si tua iurisdictionis
in his omnibus & singulis per citationem / monitionem / vel
modum alium perpetuata legitimū extitisset. Datū Auinios

ij. Moſi. Septēbris. Pōſtſicatus noſtri Anno quarto. Au-
li ergo oīno hoīm liceat hanc paginā noſtre approbationis/cō-
firmationis/cōmunitiōnis/cōſtitutiōnis/ro gationis/moniti-
ōnis/hortationis/z mandati infringere/pel ei auſu temerario
cōtraire. Si quis autē hoc attemptare pūmpſerit/indignatio
nē omnipotētis dei/z beatorū Petri z Pauli aplozum eius ſe
nouerit incurſurū. Datum Conſtantic. ij. kl. february. Pon-
tificatus noſtri Anno quinto.

Hanc in forma confirmat Sacroſancta ſynodus Baſilienſis.
Moſi Januarij Anno dñi MD. cccc. xxxvij.

Priuilēgiū dñi Martini pape. v. **Q**uā mo-
nasteria z pſone ordinis nō ſoluent deci-
mas tam de poſſeſſionib⁹ ante z poſt cō-
ciliū generale acquiſitis q̄ de cetero ha-
bendis. Et etiā de noualib⁹ ſiue ante ſiue
poſt huiusmodi cōciliū acquiſitis z acqui-
rendis quōcūq; vel qualitercūq; excolan-
tur. Etiā de illis poſſeſſionib⁹ de quibus
aliquis hacten⁹ decimas pcepit/ ne non
de ortis/virgultis/piſcationib⁹/ z aialū
nutrimētis a p̄ſtatiōe decimarū erimant.

Martinus Ep̄s ſeruus ſeruoꝝ dei.
Generabilib⁹ fratribus
archiepiſcopis z ep̄iſcopis/ac dilectis filiis abbatibus
prioribus/decanis/archidiaconis/p̄poſitis
z alijs eccleſiarū pluriſ/ ad quos p̄ſentes lit-
tere puenierint. Salutē z ap̄licam benedic-

*Ordo do
Maffio Ep̄o
647*

tionē. Militanti ecclesie licet immeriti disponētē dño p̄sidentē
 tes circa curā ecclesiarū/ac monasteriorū omnīū solertia reddi-
 mur indefessa solliciti vt iuxta debitū pastoralis officij eorū occur-
 ramus dispendijs/z p̄fectib⁹ diuina cōsp̄ate clemētia salu-
 biter intēdamus. Quā abbatēs cisterciē ordinis ad cōmoniti-
 onē felicis recrdatiōis Innoctij pape p̄decessoris nostri sta-
 tuerūt/vt de ceteris fratres ipsi⁹ ordinis ne occasione p̄uilegio-
 rum suoz grauarent/de alienis terris/z ab eis tēpsore acquirē-
 dis si eas p̄p̄rijs manib⁹/aut sumptib⁹ colerent/decimas p̄sol-
 uerent ecclesijs quib⁹ rōne p̄diorū antea soluebant/nisi cum
 eisdē ecclesijs aliter ducerent cōponendū/dictus p̄decessor ns-
 ter/q: sperabat vt ecclesiarū p̄lati p̄uises z efficaciores exi-
 sterent/ad exhibendū de suis malefactorib⁹ iusticie cōplemen-
 tum/z eorū p̄uilegia diligētius z p̄fectius obseruaret/ statu-
 tum hmoi gratū habētes z ratum/hsc ad alios regulares qui
 similib⁹ gaudent p̄uilegijs extendi vsiuit z mādauit. Sed qđ
 dolētes referimus res in cōtrariū est versa/sicut ex graui quere-
 la dilecti in christo filij Johānis abbatis cisterciē/necnō ali-
 rū abbatū/priorū/abbatissarū nobis innstruit. Nonnulli ecclesi-
 arū p̄lati/archiepi/z epi/z alij clerici/eorū p̄uilegia temere cu-
 pientes/z cōtendētes/malicias se ipsoz p̄uere intellectū/ ipos
 z ipas/ac cōuentus z monasteria grangiasq; inquietāt multi-
 pliciter. Nam cū sit ipsis ac p̄fatis ordini indultū vt de nsuali-
 bus que p̄p̄rijs sumptib⁹ excolunt/ siue de srtis/virgultis/et
 piscationib⁹ suis/vel de suo z animalū nutrimētis/nullus ab
 eis decimas exigere vel extorquere p̄sumat. Quidā p̄uersi in-
 tellectū cōfictis dicentes qusd̄ hec nōn p̄ssunt nec debent in-
 telligi/nisi de his que sunt ante generale cōciliū acquisita/ ip-
 sos z dictū ordinē ac monasteria dicti ordinis grangiasq; in ge-
 nere z in specie sup̄ his multiplici vexatione fatigant. Hss em̄
 p̄pagationē ordinis/z tranquillitatē p̄fatorū abbatū/priorū/
 abbatissarū/z cōuentū dicti ordinis intēsis desiderijs affectā-
 tes/p̄fatis z pluribus alijs fauoribus p̄sequi gratie amplioris
 eorū supplicationibus inclinari de speciali gratia/necnō ex cō-
 siderationē nonnullorū regū z principū q̄ nobis suas destinarūt

R

litteras cōcedentes/vniuersitati vestre p̄ aplica scripta māda-
mus quaten⁹ dictū abbatē z oēs z singulos abbates/priores/
abbatissas/z oia z singula monasteria/z singulares p̄sonas di-
cti ordinis p̄sentia z futura/vbicūq; p̄ tempore p̄sistētia/ a p̄sta-
tione decimar/z tā de possessionib⁹ habitis añ z post p̄ciliū me-
moratū/ quā de cetero habēdis/ z tā de ioualib⁹/ siue añ/ siue
post p̄ciliū hmōi acq̄sitis/ z acq̄rendis/ q̄pprijs sumptibus ex-
colunt/ seu excolēt/ q̄ alias quōcūq; vel qualitercūq; excolant
z etiā de illis possessionib⁹ de quib⁹ aliquis hactenus p̄cepit/
necnō de ortis/ virgultis/ z piscationib⁹ uis/ z de suor̄ anima-
liū utrimētis/ singuli vestrū oino seruis immunes. Cōtradi-
ctores p̄ censura ecclesiasticā appellatiōe postposita copelcen-
do/ inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachiū seculari/ qui-
buscūq; p̄stitutionib⁹/ ordinationib⁹/ aplicis z alijs in p̄tratiū
editio/ etiā iuramento cōfirmatione aplica vel quacūq; firmita-
te alia roboratio nō obstantib⁹. Nulli ergo oino hominū lice-
at hanc paginā nostre volūtatis z p̄cessu in fringere/ vel ei
ausu temerario cōtrare. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sūperit/
indignationē omnipotētis dei/ z beatorū Petri z Pauli ap̄to-
rum eius se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctā
Mariam maiorem. Nono kl. Octobris Pontificatus nostri
Anno septimo.

Nota.

Eiusdē. Nulli monasterijs ordinis p̄si-
den̄ p̄nt illa simplicit̄ dimittere/ vel cā per-
mutatiōis relinq̄re/ vt alijs monasterijs
p̄ficiant/ nisi obr̄eta capli general̄ licētia.

M

Artinus Episcopus seruus ser-
uorū dei. Dilectis filijs
cisterciē Labiloneñ diocesis/ ceterorūq; or-
dinis cisterciē monasteriorū abbatibus et
conuentibus. Salutē z aplicam benedicti-

onē. Sacre religionis sub qua deuotū z sedulū exhibetis dño
 famulatū pmeretur honestas vt illa vobis fauorabiliter con-
 cedam⁹/p que statui z cōmodo vestri ordinis salubriter cōsula-
 tur. Hinc est q nos vestris in hac parte supplicationib⁹ inclina-
 ti/vt nulli quicūq monasterijs/aut quibusuis alijs locis con-
 uentualib⁹ dicti ordinis nūc vel p tempore p̄sidentes/vel illa
 obtinētes monasteria vel loca h̄mōi/ vt ipsi inde alijs mona-
 sterijs vel locis dicti vel alterius ordinis p̄ficiant/ vel de locis
 ipsis eis p̄uideatur/ simpliciter vel ex causa permutationis di-
 mittere z alijs p̄fici/ vel ea obtinere valeant/ nisi sup hoc per
 eos primitus petita z obtenta a capitulo generali/ z aliao fm
 statuta z ordinationes dicti ordinis/ vel sede ap̄lica de p̄senti-
 bus faciente specialē z exp̄ssam de verbo ad verbū mentionē/
 licentia speciali/ quouis modo valeāt/ vobis auctoritate apli-
 ca de speciali gratia tenore p̄sentiū indulgemus. Decernentes
 ex nunc irritū z inane si secuo sup h̄io a quoquā quauis aucto-
 ritate sciēter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo
 oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōcessionis z cōstituti-
 onis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem
 hoc attemptare p̄sumperit/ indignationē omnipotētis dei/ et
 beatorum Petri z Pauli apostolorum eius senouerit incursum.
 Datum Constantie .v. Idus Decembis. Pontificatus
 nōstri Anno primo.

Iste p̄t̄ifex cōcessit ordini q cōseruatores z eorum execu-
 res/ac notarij z tabelliones possunt exequi litteras apostoli-
 cas/z suam iurisdictionē absq litteris de vidimus/scu placet/
 p ep̄iscopos seu eorū officiales dandas. Et hanc p̄uisionē con-
 firmat dñs Eugenius papa. iij. vide suo loco.

**Decretū concilij Basiliē. De p̄uisiones
 pastorū in ecclesijs cathedralib⁹ mona-
 sterijs z ecclesijs collegiatis/ac dignitati-**

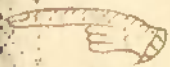
bus electiuīs solū fiant p̄ electionē colle-
giorum ⁊ cōuentuū / sc̄dm̄ iuris dispositi-
nem / que saltē in nonnullis religionibus
necessario requirit p̄sentia superioꝝ si-
ant reservationibus cessant⁹. Et ibi de
cerimonijs obseruandis in electionibus
faciendis.

Sacrosancta Generalis syno-
dus Basiliens̄ in
spiritus sancto legitime cōgregata vniuersa-
lem ecclesiā representans / Ad perpetuā rei me-
moriā. Sicut in cōstruenda domo precipua
est architectoris cura vt tale iaceat funda-
mentum sup̄ quo firmū pduret edificium.

Ita in generali ecclesie reformatiōe potissimū est hui⁹ sancte
synodi studiū / vt tales ecclesijs p̄ficiantur pastores qui tanq̄ co-
lumne ⁊ bases ipsam ecclesiā doctrine ac meritoꝝ viribus fir-
miter subsistent / quāta autē in eligendis p̄latīs diligentia adhibē-
benda sit officii eis iniunctū euidenter ostēdit. Ad regimē epi-
scopi assumunt animarū p̄ quibus dñs noster Iesus christ⁹ mortu⁹
est ⁊ sanguis ei⁹ p̄ciosus effusus. Propterea sacri canones spi-
ritu dñi p̄mulgati p̄uide statuerūt / vt vnaquaq̄ ecclesia ac col-
legium seu cōuentus sibi p̄latū eligant / quib⁹ hec sancta Sy-
nodus eodē spiritu cōgregata inherens statuit ⁊ diffinit gene-
ralē reservatiōē emnū ecclesiarū metropolitanarū / cathedra-
liū / collegiatarū / ⁊ monasteriorū / ac dignitatum electiuarū per
Romanū pontificē de cetero fieri aut facta vti nō debere reser-
uatiōib⁹ in corpore iuris clausis / ⁊ his quas in tenis Romanū
ecclesie ratione directi seu vtilis dominiū mediate vel imedia-
te subiectis fieri p̄rigerit semp̄ exceptis / sed quod p̄ electiones
ac cōfirmationes canonicas fm̄ iuris cōmunis dispositionem.

pdictis Metropolitani/cathedralib/monasterijs/et collegiatis
 ecclesijs/ac dignitatib/ electiuis vacantib/ debite pvideat/nō
 derogando ppterea statutis/puilegijs et cōsuetudinib/ ratio-
 nabilib/ qbuscuq/ postulationibus in dīspōsitione iuris com-
 mūnis remanētib/ decernitq/ hec sancta synodus rationi fo-
 re cōsentaneū et reipublice accōmodū/ vt cōtra hoc salutare de-
 cretū Roman^o pontifex nūbil atrepret/ nisi ex magna rationa-
 bili et iudēti causa in litteris aplicis nominatim exprimenda.
 Et vt eo firmius hoc salubre decretū custodiat/ vult eadē sanc-
 ta synodus vt inter alia que Roman^o pontifex in sua assump-
 tione p̄stabit iuret decretū hoc inuolabiliter obseruare. Et
 qm̄ tales vt pdictū est oportet esse platos bi ad q̄s ius p̄inet
 eligēdi dēm curā adhibeāt/ vt dignā corā deo et hoibus electi-
 onē faciāt/ extractāq/ pvide aponant sollicitudinē vt tales eli-
 gāt q̄ tanto officio valeāt satisfacere. Sciētēs qd̄ si dolose vel
 negligēt ac timore dñi postposito i re tā graui se gesserint/ si-
 cut auctores erūt et causa maloz pastoz ita participes sient pe-
 nariū quas ipsi mali pastores in districto dei iudicio patient/ et
 cū hū me fragilitatis conat^o nihil sine omnipotētis dei suffra-
 gio queat efficere a quo omne datū optimū/ et omne donū pfe-
 ctū descendit adueniēte die electio bi ad q̄s pōtificis vel ab-
 batis spectat electio in ecclesia pueniāt magna cū deuotione
 missa de spiritu cōo audituri/ que hūiliter exorabūt vt eos ad
 dignū eligendū pastore inspirare dignet/ et vt eo facili^o gratia
 hanc obtinere mereant/ quo deuoti^o ad actum electionis acce-
 dent p̄nti et p̄fessi sacramētū eucaristie reuerētē suscipiēt. Ad
 locū vero electiois ingressi p quocūq/ plato qui p electionē as-
 sumūt iurabūt in manu ei^o qui caplo p̄sidebit/ et ipse p̄sides
 in manib^o eū immediate sequēti sub hac forma/ Ego. H. iuro et
 p̄mitto oipotēti deo et tali sancto/ vel sancte sub cui^o vocabu-
 lo dedicata est ecclesia/ eū eligere que credā futurū ecclie in spi-
 ritualib/ et tēporalib/ vtiliore/ nec illi vocē dare que verissimilit-
 sciūero p̄missione aut datioe alicui^o rei tēporalis/ seu p̄ce/ p
 se aut aliū interposita/ aut alias qualitercūq/ directe vel indi-
 recte p se electionē pcurare/ Idē iuramentū p̄stet cōsenteatq/

forma iuramenti quod ab electo-
ribus ante electionē debet fieri.

videt.

z comunicet/qui constituit procuratorem ad eligendum certam personam/
necnon procurator generaliter ad eligendum constitutus in casibus
in quibus finis iuris communis dispositione i. huiusmodi electionis ne-
gociis procurator constitui potest/quod et iuramentum prestat ab
his in quos contingit super electione futurorum velati fieri copromis-
sum/qui etiam confiteri z communicare teneat/qd si predicta non
fecerint pro illa vice eligendi sint ipso iure facte de privati. Deinde
eligant in prefatum prelatum virum etatis legitime/moribus grauem/
litterarum scientia predictum/in sacris ordinibus constitutum z alias
idoneum finis canonicas sanctiones. Qd si liter z de alia persona
quam ut predictum est/aut per symoniace prauitatem electionem fieri co-
tigerit electio sit ipso iure irrita z inanis/sic symoniace elige-
res preter alias penas perpetuo sint ipso facto iure eligendi pua-
ti/alii vero canonicis penis subiaceant/symoniaci aut electi z qui
huiusmodi symoniace electionis participes fuerint taliterque eligen-
tes z confirmati in horrore tanti criminis/penam ipso facto excois
incurrant/nec a tali reatu z excoicatione ecclie z confirmati absol-
ui possint/nisi ecclesie z dignitatibus a quas turpiter assump-
pti sunt libere resignauerint/z ad eas obnecdas quas nefario
ingressu adepti sunt perpetuo reddant inhabiles. Ad tollendum
autem omnem ambitionis radicem obsecram viscera misericordie Je-
su christi hec sancta synodus ac instatissime exhortat reges/et
principes/comunitates/z alios cuiuscumque gradus z dignitatis
existant ecclesiastice vel mundane/ne electis litteras scribant/
aut preces porrigant pro eo qui se vel alium talis preces seu litteras
procurabit/multoque minus combinationes/impulsiones/aut ali-
ud faciant quominus libere ad electionem procedatur/similiter in
virtute sancte obediencie ipsi electis prece datur ne ad huiusmodi lit-
teras/vel preces/cominationes/vel impulsiones vel premissas
quatenquam eligere presumant. Facta autem electione z ea ad quam ius
pertinet confirmandi presentata si appareat coelecti/vel se omnes
electioni nominatiim voces ad videndum discutit electionis ne-
gocii/z nihilominus generaliter edictum publicum in ecclesia in qua
facta est electio proponat iuxta constitutionem felicis recordationis
Bonifatij pape. viij. Coparentibus autem aliquibus/vel non/nihilominus

minus ipse confirmator ex officio tanquam in negotio inquisitionis
 pcedet/omne adhibetur diligentia/ut tamen forma electionis qua
 merita electi et omnes circumstantie debite examinentur et discutiantur/
 et si electio confirmanda sit vel informanda iudicialiter confirmetur
 vel infirmetur./Et ut omnia munde et sine labe ac labio suspitione
 pcedant/non solum exigere aliquid quantumcumque paruum/sed etiam
 gratis oblata confirmator ratione confirmationis sub nomine
 subiectionis/subsidij/gratitudinis/aut alio colore pretextu
 cuiusvis consuetudinis/aut privilegij pro se vel alium recipere presumat.
 Notariis autem et his qui scripserunt in huiusmodi causis emolumentum
 aliquod moderatum taxat/habendo respectum ad laborem et opera
 scripture/non ad fructum prelature valoris. Si vero confirmatores predicti/
 electiones non servatio superius ordinatis/et de personis non idoneis
 ut permittit factas/vel alias per symoniacam pravitate confirmaverint/
 eo ipso confirmationes huiusmodi sint nulle. **Con-**
firmantes autem alias personas quam supradictum est pro ea vice per symo-
niacam autem labe perpetuo ipso facto iure confirmandi sunt privati.
Et nihilominus propter dictam symoniacam labe si eam commiserint etiam
 sententiam excommunicationis incurrant eo ipso. A qua nisi per Romanum
 pontificem/preterquam in mortis articulo a absolutiois beneficium
 obtinere non possunt/Simum vero pontificem hec sancta synodus
 exhortatur ut cum speculum et norma omnis sanctitatis et iudicis
 esse debeat/pro confirmatione earum electionum quas ad eum deferre
 contingerit nihil penitus exigat aut recipiat. Alioquin si secus
 faciendo notorie et incorrigibiliter ex hoc ecclesiam scandalizet
 futuro concilio deferatur. Pro oneribus autem que ipsum pro regimine
 universalis ecclesie subire oportet/pro sustentatione scientie
 Romane ecclesie/cardinalium/et aliorum necessariorum officialium/hoc
 sacrum concilium ante sui dissolutionem omnino debite et congruenter
 provideat/quod si contingat aliquam circa hoc provisionem non facere
 hoc eadem sancta synodus non intendit in aliquo preiudicare sancte
 Romane et universali ecclesie/nec alteri cuiquam. Datum Basilee
 in Sessione publica solemniter celebrata in maiori ecclesia. iij. Idus
 Julij. Anno A natiuitate domini Millesimo quadringentesimo
 tricesimo tertio.

hec sacrosancta synodus Basiliensi confirmat de verbo ad verbum privilegium domini Bonifacii pape. viii. Ap[osto]licis ordinis non licet appellare/ vide ubi Bonifacii. viii.

Similiter confirmat de verbo ad verbum privilegium domini Johannis pape. xiiii. et illud inouat quod scripserunt Illa que per statum ubi confirmat conservatoria processa ordini per dominum Clementem papam. v. que incipit. Et si quibuslibet.

Confirmatio omnium libertatum gratiarum immunitatum prerogatiuarum consuetudinum laudabilium et prescriptarum indulgentiarum/ privilegiorum/ et indultorum a Romanis pontificibus per apostolicas/ aut alias quascumque litteras necnon libertatum et consuetudinum laudabilium exemptionum/ et saluaguardiarum secularium exactionum/ a quibuscumque regibus/ vel christifidelibus/ ordinibus et monasteriis concessarum.

Sacrosancta Generalis synodus Basiliensi in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Dilectis ecclesie filiis abbatibus Cisterciensibus/ eiusque coabbatibus et conuentibus ac monasteriis vniuersis ordinis Cisterciensis Salutem et prosperam dei benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis/ ut id per ministerium nostrum quo vniuersali ecclesie officimur ad debitum producat effectum. Sane per parte vestra nobis humiliter supplicatum fuit quatenus vobis et ecclesiis ac monasteriis vestris super privilegiis/ indulgentiis/ bonis/ libertatibus/ immunitatibus/ et

munitatibus/cōsuetudinib⁹ honestis z p̄scriptis dudū vobis
 cōcessio/vt illibata p̄maneat robur nostre p̄firmatiōis z reno-
 uationis adijcere de benignitate nostra dignaremur. Itē igitur
 qui p̄ tuitione z defensione ecclesiarū bonorū z cōsuetudi-
 nū p̄scriptarū ac p̄sonarū ecclesiasticarū feruētē laboram⁹ hu-
 iusmodi supplicationib⁹ inclinati/ omnes libertateo/ gratiaō/
 imunitates/ p̄rogatiuas/cōsuetudines laudabiles z p̄scriptas
 indulgētias/ bona/ p̄uilegia z indulta a Romanis pontifici-
 bus papalico aut alias quascūq; litteras vobis z ecclesijs ac
 monasterijs vestris p̄dictis concessas z cōcessa/ necnō liberte-
 tes z cōsuetudines laudabileo/ exēptiones z saluagardiao fe-
 culariū exactionū a quibuscūq; diuis impatorib⁹/ regib⁹/ prin-
 cipibus/ vel alijs christifidelibus vobis z eisdē vsis ecclesijs ac
 monasterijs indultas datas z concessas tenores oim habētes p̄-
 sentib⁹ p̄ exp̄ssis/ sicut ea iuste z pacifice possidetis vobis z eis-
 dē vsis ecclesijs ac monasterijs auctē nostra p̄firmam⁹/ illasq;
 z ea renouam⁹ z p̄sentis scripti patrocinio cōmunim⁹. Nulli ḡ
 oīno hoīm liceat hanc paginā nre cōfirmationis/ renouatiōis/
 z cōmunitiōis infringere/ vel ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s
 aut hoc arēptare p̄sumpserit/ indignationē oipotentio dei/ z
 vniuersalis ecclesie se nouerit incursturū. Datū Basilee. x. kl.
 Martij. Anno a Natiuitate dñi M. cccc. xxxv.

**Cōfirmatio decreti irrefragabilis domi-
 ni Martini pape. v. Ne aliq̄ ordīs nr̄i p̄-
 fessi/ etiā p̄textu q̄rūcūq; lr̄arū sedis apli-
 ce vel legatozū ei⁹/ aut q̄ vi alia rōe ad ali-
 quē aliū ordinē p̄ter cartūsicū sine sp̄alis
 capli generalis vl' abbatis cistercij licētia
 z cōsensu trāseant/ aut eoz abbates hmōi
 licentiam dare p̄sumant.**

Sacrofanctus Generalis synodus Basiliensis in
spū sancto legitime cōgregata vniuersalē ec-
clesiā rēpresentans. Ad p̄petuā rei memori-
am. Dilectis ecclesie filiis Cisterciensib⁹ Labi-
lonensī diocesis/ceterisq̄ non asterioꝝ ⁊ loco-
rū cisterciensī ordinis abbatib⁹ ⁊ cōuentibus
Salutem ⁊ omnipotētis dei benedictionē.

Sincerē deuotionis affectus quē ad vniuersalē ecclesiā in vi-
nea dñi etiā nobiscū laborantes geritis iō indigne meretur
vt petitionib⁹ vestris in hio p̄sertim p̄ que ura ⁊ libertateo ve-
stre vtīlius p̄seruent fauorabiliter ānuam⁹. Sane p̄ parte v̄sa
nob̄ fuit hūilliter supplicatū/ vt l̄sas felicitis recordatiōis Abar-
tini pape. v. quarū tenorē de verbo ad verbū presentib⁹ inseri
fecimus cū ille ex accidente casu fortuito in parte destructe no-
scātur innouare dignaremur. Quarū quidē litterarū tenor ta-
lis est. **Martinus** Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad perpetuā
rei memoriā. Experientia ipsa docet quodcū qui ea vocatiōe
qua sunt vocati nō contenti/p̄iore vocatiōe defelicta se in vo-
cationes recipiūt alienas/nunquā vel rarefructum bonū affe-
runt/qui potius tam his quos reliquerunquā illis quib⁹ vl-
tīmo adheserunt multiplices causas magni scandali ⁊ oppro-
brii subministrant/ ⁊ p̄pterea/ac affectione ⁊ deuotione preci-
pūis quas ad ordinē Cisterciensī gerim⁹ merito inducimur vt
quieti dilectorum filioꝝ Cisterciensī Labilonensī diocē/ ⁊ alioꝝ
eiusdē ordinis monasterioꝝ abbatū ⁊ cōuentūū consulam⁹
⁊ scandalis tam eorū q̄ alioꝝ religiosorum quātū cum deo
possumus occurrāmus. Sane sicut nuper ex relatione p̄ parte
dictoꝝ abbatū ⁊ p̄uentūū coram nobis deducta cū nō parua
mentis displicentiā accepimus/nōnulli dicti ordinis professo-
res/vel vt sic debite obedientie iugū euadant/vel laxius viue-
re valeant/frugio vite melioris/aut alioꝝ prima facie honestis
apparentibus causis p̄tensis/de dicto ordine etiā p̄tertu litte-
rarū sedis aplice seu legatorū eius super hoc impetratarū/aut
alias temere put hoc cautelosi⁹ colorare possunt/ad alios or-

dines se transferūt / et plerūq; in hmoi alijs ordinib; parochia
 lū ecclesiarū / aut alioꝝ beneficiorū ecclesiasticorū magis ping
 uū quā in ipso Cisterciēsi ordine habere possunt regimīna p
 curant / interdū vero bona mobilia monasterioꝝ a quib; rece
 dunt secū furtim asportant / et vt plurimū vitā ducunt dissolu
 tā / in graue alarum suarū piculū / diuine maiestatis offensam /
 et hmoi ordinū opprobriū / necnon dānū et scandalū plurimoz.
 Nos igit; p debito officij pastoralis nobis diuinit; iniuncti su
 per his salubriter puidere volētes / auctoritate aplice presentī
 ppetua et irrefragabili cōstitutione pibemus ne aliquis dicit
 cisterciēsi ordinis p fessor / etiā p̄textu quarūcūq; litterarū p̄die
 te sedis seu legatorū eius / aut alio quouis q̄sito colore / ad ali
 quē aliū ordinē / fratris cartusēsi ordine dūtaxat excepto / sine
 spali generalio capli dicti ordinis / vel abbatis cisterciēsi p tpe
 existētis licentia et cōsensu / nisi ex legitima et iusta causa coram
 ipso abbate vel generali pcuratore dicti ordinis in Romāni cu
 ria p tpe existente sufficiēter pbata / ac legitima et iusta repta /
 transire quoquō p̄sumat. Transgressoreo em̄ p̄hibitiōis hmoi
 ad quēcūq; officia et beneficia ecclesiastica tam p̄dicti cisterciēsi
 q̄ alterius ordinis ad quem se trāstulerint inhabiles esse / pla
 tosq; et cōuentus monasterioꝝ et aliorum locorū ad quoo pro
 fessores ipsi se trāstulerint et recepti fuerint ad restitutionē et
 satisfactiōē omniū damnorū et interesse que dicit; ordo cister
 ciēsi ex transtu p fessorū hmoi ad alioo ordines incurrerit ob
 ligatos ac astrictos esse volumus et decernim; p p̄sentes / cōsti
 tutionibus aplice ac statutis et cōsuetudinib; monasterioꝝ et
 ordini p̄dictoz / et alijs cōtrarijs nō obstātib; quibuscūq;. Nul
 li q̄ oino hoim liceat hanc paginā nostre p̄hibitionis / volūta
 tis / et cōstitutionis infringere / vel ei ausu temerario contraire.
 Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit / indignationē oīpo
 tentis dei / et beatorū Petri et Pauli aploꝝ ei; se nouerit incur
 surū. Datū Constantie Idus Januarij. Pontificatus nostri
 Anno primo. Nos igitur huiusmodi supplicationibus incli
 nati prefatas litteras auctoritate vniuersalis ecclie inouam;
 volētes et aucte vniuersalis ecclie decernentes qd tenori hmoi

vbicunq; exhibitus fuerit vel ostensus in annib⁹ stet firmiter/ & adhibeatur plena fides sicut eisdem litteris originalibus adhiberet si forent exhibite vel ostense. **Pr** hoc autē nullum vobis de nouo ius acquiri volumus/ sed antiquū dumtaxat si quod sit conseruari. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginam nostre in nouationis/ volūtatis/ cōturbationis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare presumpserit/ indignacionē omnipotentis dei/ & vniuersalis ecclesie se nouerit incursum. Datum Bailee. xj. kl. Apulis. Anno a Natiuitate dñi .M. cccc. xxxvij.

His tēporib⁹ inter alias ordinis plagas quidā frater Martinus de ordine sancti Hieronymi in Hispania surrexit/ qui mirabiles nouitates cōtra ordinis formā introduxit/ puta q̄ abbatēs essent annales/ biennales/ & triennales/ q̄ illi de eorū cōgregatiōe/ celebrarent capitulū generale nulli de ordine/ nisi abbatī cisterciū obedirent/ cui fauebāt Ilybani in curia/ adherentes dño Eugenio pape/ iij/ qui tunc magnū portum habebat/ & illis similiter aurem dabat/ mirabilesq; lras aplicas illis de illa secta expediti faciebat/ & in monasterio montissyon principaliter suas nouitates exequebant/ cōtra quos sancta synodus optinā dedit puissionē/ deinde ipse Eugeni⁹ factus papa iij. postmodū Nicolaus. v. deinde Calixtus. iij. secuti sūt cassando & reuocādo oēs & singulas bñdī eorū impetratiōes/ que ppter nimīā pluritatē non inserunt/ sed in archiuis cisterciū cū alijs multis custodjuntur.

Et istos postmodū imitati sunt religiosi de Carualle Mediolanē/ & de Septimo iuxta Florentiā qui cōgregatiōes voluntarias facere nisi sunt/ se reformatos & obseruātes noīantes/ ex suis factionibus multos sibi incuria procurantes/ sed cunctas eorū impetratiōes post inaximos labores ordinis cassauit/ & reuocauit domin⁹ Innocēcius papa. viij. verus ordinis amator/ vt patet per bullā suam super hoc expeditā que in Cistercio similiter cōseruatur.

Diuilegi dñi Eugenij pape. iiii. Perpe-
tuo decreto q nulli ad monasteria seu di-
gnitates abbatiales ordinis eligant vel
pmoucantur/aut in abbates pficiantur/
seu ad illa vel illas per cōuentus aut ali-
quos dicti ordinis supiores admitti pos-
sint/nisi primo saltē p integrum annū in
dicto ordine probati fuerint/ z in eo p f-
sionē regularem p monachos dicti ordi-
nis emitti solitam emiserint quibuscunq;
alijs ordinationibus apostolicis cōtra-
rijs quibuscunq;.

Eugenius Ep̄s seruus seruorum
dei. Ad ppetuā rel me-
moriā. Adeditatio cordis nostri assidua ad
hoc vigilat z intendit/vt regulares ordines
z loca religionis titulo insignita/ put illa in-
digere cōspicimus/ad statū salubrē z debitū
reducant/ne qd absit aplice pvisionis desti-
tuta suffragio/desolationis subiaceāt detri-
mento. Exhibita siquidē nobis pro parte di-

lecti filij Johānis abbat̄i monasterij cisterciēsi Labilonei die-
cesso petitio cōtinebat/q cū sepe ad pleraq; monasteria Cister-
ciēsi ordinis/z eorū abbatialeo dignitates nōnulli de plerisq;
mundi partib⁹/ordinū diuersoz p fessi/z qñq; clerici seculares
ordinamēta/laudabiles cōsuetudineo z statuta/ac regulārē di-
sciplinā dicti ordinio ignorantēs pmoueri cōtingat/ ppter qd
taliter pmotos statutorū hūmōignaros scēm illa viuere/ vel
corū subditos ad viuendū instruere nō valēteo/grauiā nōnūq;

in eodē ordine scandala ⁊ detrimēta hactenus puenērūt/ac p
ueniret imeat̄ verisimiliter in futurū/nisi sup hoc aplice sedis
puidentiā suffragetur/p parte dicti abbatis nobis fuit hūili-
ter supplicatū/vr hmōi scandalis ⁊ detrimētis obuiare/dictiqz
ordinis ⁊ eius salubriū institutorū directioni/conseruatiōni/⁊
statui oportune prouidere de benignitate aplice dignaremur.
Nos igit̄ qui religiosarū psonarū quietē/ac piorū locorū con-
seruatiōnem/augmentū/⁊ pacē parari ⁊ ppagari intensis des-
iderijs affectamus/hmōi supplicationib⁹ indinati/hac ppetua
sanctiōe statuim⁹ ⁊ etiā ordinam⁹ qđ de cetero ad monasteria
siue dignitates abbatiales dicti ordinis nulli eligant̄/seu etiā
pmoueant̄/aut in abbates p̄ficiant̄/seu ad illa vel illas p con-
uentuo ⁊ alios dicti ordinis supiores admitti valeant ⁊ admit-
tantur/nisi pmo saltem p integrū annū in dicto ordine p̄bati
fuerint/⁊ in eo p̄fessionē p monachos eiusdē ordinis emitti so-
litam emiserint regularē. Decernētes quouicūqz electionēs si-
ue p̄uisiones/aut p̄motiones/quomōcūqz ⁊ qualitercūqz/
ac quauis auctoritate factas/irritas ⁊ inanes/nulliusqz existe-
re roboris vel momēti/cōstitutionibus ⁊ ordinatiōibus apli-
cis/ceterisqz cōtrarijs nō obstantibus quilibetqz. Nulli ergo
oīno hominū liceat hanc paginā nostre p̄stitutionis ⁊ sanctio-
nis infringere/vel ei ausu temerario cōtrare. Si quis aut̄ hoc
attemperare p̄sumpserit/indignatiōem omnipotētis dei/⁊ bea-
torū p̄tri ⁊ p̄uli ap̄olorum eius senouit incurfurū. Datū
Ferrarie. Anno Incarnatiōis dñice M. cccc. xxxviii. Idus
Decemb̄ris. Pontificat⁹ nostri Anno octauo.

Eiusdē. Perpetuū decretū. **Q**uod de cetero
nullus abbas ordinis monasteriū cui p̄-
est absqz licentia ⁊ assensu capituli genera-
lis resignare/aut illius regimini seu admi-
nistratiōi bonorum cedere. quoquomō

possit/nisi dumtaxat hoc faciat in cōsisto-
rio secreto pōtificis/ z nō alibi. Et q̄ resig-
nationes abbatū aliter facte/ aut faciēde/
seu p̄uisiones inde secute nullius robo-
ris existant. Et nihilominus aliter resig-
nantes/ z alij se virtute huiusmodi resig-
nationū aut p̄uisionū inde sequentiū in
monasterijs intrudentes/ vel de regimi-
ne se quoquō intromittētes excōcationis
sententiā incurrant/nō nisi p̄ Romanū pō-
tificem absoluendi.

Wgenius Episcopus seruus ser-
uorum dei. Ad p̄petu-

am rei memoriā. Ecclesiarū z monasteriorū
cura nobis sup̄erna dispositione commissā
angimur z quotidiana sollicitudine perurge-
mur/ vt illa eo p̄uidentie studio gubernen-
tur quo cordium scrutator almissicus nihil in
eis inueniat nota dignum. Cum itaq̄ sicut
exhibita nobis nuper p̄ parte dilectorum fi-

liorum Johannis abbatis monasterij Cisterciens/ Labiloncū
diocesis ceterorumq̄ cisterciens ordinis monasteriorum abba-
tum petitio continebat. Nōnulli eiusdē ordinis monasteriorū
abbates illa quibus p̄sūt interdū minus honeste/ minusq̄ de-
bite gubernātes/ z vitā ducentes penitus dissolutā/ vt eiusdē
ordinis correctiones effugiant z euitent inconsultis corū con-
uentibus/ pactisq̄ tractatibus z cōventionib⁹ inhonestis me-
dijs in Romanū curia/ vel in partibus etiā corā notarijs z

si de dignis honestisque personis frequenter resignent accedant/ ac
personas indignas et insufficientes/ quibus etiam clericos aut presbyteros
seculares/ seu aliorum ordinum religiosos/ qui disciplinas et ob
seruantias ac statuta et consuetudines dicti ordinis ignorantes eo
rum monachos in illis instruere nesciunt/ illos ad eorum obser
uantiam inducere non curant/ ad dicta in monasteria per sedem apli
cam promoueri/ ipsorumque resignationes et cessiones confirmari pro
curent/ propter que monasteria ipsa inutilibus commissa rectori
bus grauiam sustinent in spiritu alio et temporalibus detrimenta
in non modicum monasteriorum et ordinis predictorum preiudicium et dam
num/ ac scandalum plurimorum. Nos igitur quorum interest huiusmodi
morbo pestifero prouidere/ et scandalis obuiare volentes/ hac per
petua sanctione statuimus/ et ordinamus/ quod de cetero nullus ab
bas ordinis prelibati monasterium cui preest absque eiusdem ordinis
generalis capituli licentia et assensu resignare/ aut illius regimi
ni seu administrationi bonorum cedere quoquam modo possit/ nisi so
lum et dum taxat in casu quo aliquis ex huiusmodi abbatibus in mani
bus nostris aut successorum nostro et Romani pontificum canonice
intrauit in consistorio nostro secreto/ et non alibi/ suum mona
sterium resignaret/ talique monasterio sic resignato in eodem consisto
rio et non alibi vel alio modo prouideret/ quodque omnes et singule
res resignationes per quoscunque dictorum monasteriorum abbates/ alibi
vel aliter facte que suum effectum plene non sunt sortite/ et imposte
rum faciende/ seu prouisiones inde secute vel sequende/ effectu et vi
ribus careant/ nulliusque roboris vel momenti existant/ ipsique vt
prefertur alias vel aliter resignantes seu regimini huiusmodi cedentes/
et alij quicumque in monasteriis predictis/ aut aliquo ipsorum virtute
huiusmodi resignationum aut prouisionum inde secturarum se intruden
tes/ vel de regimine eorumdem se quoquam modo intromittentes/ ex
cōis sententia a qua non nisi per Romanum pontificem/ preterquam in mor
tis articulo constituti/ absolui valeant incurrant ipso facto. Con
stitutionibus et ordinationibus apostolicis/ ac statutis et consuetudi
nibus monasteriorum et ordinis predictorum et alijs contrariis non ob
stantibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostre constitutionis et ordinationis infringere/ vel ei au

Lxxii

In temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/
Indignationē omnipotentis dei/ & beatorū Petri & Pauli ap̄sto-
rum eius se nouerit incurfurū. Datum Florentie Anno incar-
nationis dñice M. cccc. xxxvii. P̄dic die J̄dus abartij. Ponti-
ficatus nostri Anno nono.

Eiusdem. Quod abbates ordinis ap̄lica vel
alia qua vi auctoritate p̄moti abbati ci-
stercij/ qui generalis hic dicitur/ & ceteris/
uisitatoribus/ reformatorib⁹/ ac superio-
ribus ordinis subiiciuntur oīno sicut alijs
p̄ ordinē p̄moti. Cōtrariū p̄sumētes
sententia excoicationis late hic feriuntur.

Wgenius Ep̄us seruus seruorū
dei. Ad futurā rei me-
moriā. Ad vniuersalis ecclesie regimen licet
insufficientib⁹ meritis diuina disponēte de-
mentia deputati nō possumus non turbari/
cū monasteria & alia loca regularia sentimus
in aliqua parte ledi/ sed tunc p̄fecto acerbio-
ri dolore p̄fodimur cū vbi speciosiora esse so-
lent enormi⁹ deformant̄. Sane p̄ parte dile-
cti filij Joh̄anis abbatis monasterij Cisterciēsi Babilonēsi dio-
cesis exhibita nobis nūp̄ petitio p̄tinebat/ q̄ nōnulli cisterciēsi
ordinis abbates/ alij videlicet se ad abbatiales dignitates q̄s
obtinēt p̄ ap̄licam sedē p̄motos. Alij vero electiones de eis
ad dignitates siles factas/ & p̄ sedē fuisse confirmatas eandē
asserentes/ & eo p̄fectu se fore exēptos ad capitula generalia dī-
cti ordinis accedere/ uisitatorib⁹ quoq̄ & reformatoribus ordi-
nis eiusdē parere negligunt/ & recusant/ p̄dictū abbatē genera-
le/ uisitatores & reformatores hui⁹ cōtēnentes/ in ipso q̄ uili-

pendiū/ac scandalū toti^o ordinis nō modicū z iacturā. Quare
p parte dicti abbatis nobis fuit hūiliter supplicatū/ vt sup his
oportune prouidere de benignitate aplica dignemur. Nos
itaq; q ordinū z monasterioꝝ quouilibet curā gerim⁹ generalē
quoruq; interest sup talib⁹ prouidere cupiem⁹ q; ordo ipe z illi⁹ p
sone pferim in dignitatib⁹ cōstitute in caritatis z obedientie
vinculo cū abbate pfato/ z alijs eoz supiorib⁹ se pformet/ eisq;
iuxta statuta z ordinatiōes ac laudabiles consuetudines dicti
ordinis pareāt z intendāt/ aucte aplica/ tenore p̄sentū declara
m⁹ q̄scūq; ordinis pfati abbates/ aplica vel alia quauis aucte
pmotos/ illoru etiā quoru electiones ad abbatiales dignita
tes sunt eadē aplica vel aucte alia cōfirmate/ nullaten⁹ ppter
pmotiones vel cōfirmationes hmōi ab abbate/ ordine/ visita
toꝝ/ z reformatoꝝ hmōi fuisse vel esse exēptos. Decernen
tes eos z q̄scūq; alios aplica vel alia quauis aucte hmōi de ce
tero pmouendos/ ac etiā illos quoru electiones confirmari in
futurū ptigerit vt p̄feri eisdē abbati/ ordini/ visitatoꝝ/ z re
formatoꝝ/ illoruq; correctionib⁹ putante erāt subditi sub
iacere z oino subesse. Nos em̄ oēs z singulos qui p̄textu pm
otionis seu cōfirmationis de se facte binā p̄sūpserint rebello
tis/ p̄tempnōis/ vilipētionis/ aut inobediētie p̄tra patrē abba
tē/ ordinē/ visitatoꝝ/ z reformatoꝝ/ hmōi p̄ tēpore existen
teo/ cornua eleuare/ excōis sentētie decernimus subiacere. Cō
stitutionib⁹ z ordinationib⁹ aplicis ac nonasterij z ordinis p̄
dictoꝝ/ iuramēto/ p̄firmatōe aplica vel quacūq; firmitate alia
roboratis/ statutio z cōsuetudinib⁹ cōtrarijs non obstantibus
quibuscūq; seu si pmotis z cōfirmatis/ seu forsan pmouendis
z cōfirmatio hmōi vel quibusuio alijs cōmuniter vel diuisim
a sede aplica sit indultū qd̄ interdici/ suspendi/ vel excōicari nō
possint p litteras aplicas nō facien⁹ plenā z expressam ac de ver
bo ad verbū de indulto hmōi mentionē. Et insup irritū decer
nimus z inane si sec⁹ sup his a quoquā quauis auctoritate sci
enter vel ignoranter cōtingerit attēptari. Nulli ergo oino homi
nū liceat banc paginā nostre declarationis z cōstitutionis in
fringere/ vel ei ausu temerario cōtrāire. Si quis autē hoc attē

Luzi

ptare presumpserit/indignationē omnipotētis dei/ et beatorū
Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit incursturū. Datū Ser
rarie Anno incarnationis dñice/Ab. cccc. xxxviii. Idus Decem
bris. Pontificatus nostri Anno octauo.

Eiusdē. Salutaris exhortatio et monitio
ad capitulū generale vt male errata emē
dent/et sanctam religionis obseruātiā
custodiant.

Vgenius Epus seruus seruorū
dei. Dilectis filijs ab
bati Cisterciū/ceterisque abbatibus et mona
chio Cisterciēsi ordinis in generali capitulo
apud cisterciū cōgregatis. Salutē et aplicam
benedictionē. Inter ceteros in christi eccle
sia deo militantes monachorū ordines Ci
sterciēsi ordinē speciali semp caritatis affec
tu prosecuti sumus/atq; inherētes vestigijs

predecessorū nostrorū a quibus ordo ipse multis et magnis pri
uilegijs ac fauoribus munitus et decoratus existit/ad ea inde
fesse prouisi et ppitij fuimus que fauoris augmentū/cōseruatio
nem ipsius ordinis/salutem animarū ac psonarum eiusdem/
aut ipsi pspeximus/aut alias p alios req̄siti expediuisse p eius
cōseruatione cōperim⁹. Lū autē vos put accepimus fm ordi
nis vfi cōstitutiōes gnāle vestri ordinis caplm dieb⁹ rogatic
tū p̄rie futurū apud cisterciū celebraturi sitio/noo qm qd volē
ter referim⁹ de ab b̄ib⁹ et monachis ac psonis monasterioꝝ vfo
rū sepe graues q̄rimonias a diūsis psonis tā ex llyspaniaꝝ q̄
Galliaꝝ partib⁹ habuerim⁹/ex debito nri pastoral officij deuo
tionē vfram in dño req̄rim⁹ et hortamur q̄tenus ad dñmōi note
expurgationē ad ea studiose et diligēt velitis incubē p q̄ timor
dñi scūs in psonis eiusdē ordis vfi p̄seueret/reglar̄ obseruātie

neruus vigeat / et caritatis vinculum totum ipsum ordinem complectat /
hoc facile consequi poteritis collapsos nimium mores tam gene-
raliter quam specialiter abbatum / monachorum / et personarum ipsius or-
dinis corrigendo / nonas constitutiones saluberrimas edendo /
veteres tam predecessorum nostrorum summorum pontificum quam ipsius or-
dinis ut stricti serventur ordinando et disponendo / et ea que ad
ius et honorem nostrum et apostolice sedis pertinet effectualiter observa-
do / atque omnia alia et singula faciendo ad que generalia capitula huiusmodi a
sanctis patribus instituta et ordinata esse noscunt. Sin autem put-
amus non credimus aliqui inter vos ad hec salutaria nostra monita / et vo-
bis ex debito ordinis vestri incumbenti executioni mandanda re-
pugnantes / aut minus bene dispositi inveniunt / nos aduersus
huiusmodi personas nec tot et tanta bona in vestro ordine impediunt
censuras ecclesiasticas / debitos fauores / et oportuna subsidia que-
bus eorum temeritas contemnat / et alijs similia in futuris presumendi
facultas precludat / vestre deuotioni pollicemur. Agite igitur et ha-
beres pre oculis solum deum illa ipsa in huiusmodi celebratione capituli
facere diligenter curetis / ex quibus exorte de monasterijs vestris si-
militere opinioniones delectant / ac laici qui ut accepimus quique penitus con-
pulsu fuerunt reformationi monasteriorum vestrorum manus apponere
exemplo vite et morum vestrorum benedificent / ad que capitula ipsa
sunt adinuenta et instituta / et quibus. Licet etiam ordo felicia a
nobis optata capiat incrementa / ac vos demum post eterna pre-
mia apud nos apostolicam sedem dignis laudibus ac fauoribus po-
tionibus decorari mereamini. Comissimus preterea dilecto filio
Johanni abbati monasterij de Quila in sacra pagina magistro
et vestri ordinis in Romani curia procuratori generali aliqua cir-
ca predicta / deuotioni vestre ex nostra parte referenda / super quibus eidem pre-
sentium lateri volumus tanquam nobis plena fide a vobis inparti-
ri. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis
dominice M. cccc. xliij. xvj. kl. Aprilis. Pontificatus nostri An-
no quindecimo.

Eiusdem Confirmationis puisionis dudum concessa per dominum
Martinum papam.

Si conseruatores/iudices/ z executores
pro directione causarum z negotiorū or
dinis a sede apostolica deputati/ necnon
notarij z tabelliones/ z alij quicunq; ad
hoc requisiti absq; litteris de vidim^o/ seu
de placet diocesanozū z etiā absq; licētia
vel cōsensu quozūcūq; p̄latorū/ aut ordi-
narioz/ vel officialiū dictas litteras apli-
cas suasq; executiones quotiēs requisiti
fuerint exequi possint z debeāt. Nota q̄
 istud priuilegiū est exp̄ssi^o quibusdā p̄ce-
 dentib⁹ in sili materia. Et Anno dñi M.
 cccc. xlix. dñs c̄ps Eduen̄ cardinalis p se
 z suos officiales vsum eiusdē priuilegij
 impedire nitebat in sua diocesi/ cui dñs
 cistercij restitit/ z in curia requestarū Da-
 risius sententiā p̄tra ipm̄ obtinuit/ A qua
 dñs cardinalis appellauit ad p̄lamentū/
 p quod ipse dñs cardinalis fuit cōdēna-
 tus z declaratū q̄ ordo hoc iurevti debe-
 bat. Sed quia sententia est multū p̄lixā/
 z pro maiori parte verbis gallicis conte-
 xta hic omittitur z in archiuis cistercij cō-
 seruatur.

Mgenius Epus seruus seruorum
dei. Dilectis filiis syni

uerso et singulis cōseruatorib⁹/iudicibus/ et
executorib⁹ p directione causarū ac negocio
rū dilectos filios cistercijs Labilonens̄ diocef/
et alioꝝ ybilibet assistentiū cisterciens̄ ordinis
monasterioꝝ abbatēs/ac cōuentus cōtingē
tiū/p aplice sedis litteras deputatio/ Salu
tē et aplicam benedictionē. Humilibus suppli

cū votis libenter annuimus illaq; fauoribus psequimur oport
tunis. Dudū siquidē felicitis recordationis Martinus papa. v
pdecessor noster litteras cōcessit renouio subsequētis. **Mar**
tinus Epus seruus seruorum dei. Ad futurā rei memoriā. Quod
antidota morbis hoc prestare solent statuta negocijs/ sed ple
rūq; contingit/ vt quod pfuturū putabatur iudicio nōriū in
ueniat experimēto. Sane cū dudum in exordijs pestiferi et an
tiquati scismatis iam p dei gratiā extincti ad tollendū scanda
la que ppter executionē diuersarū litterarū que ab his qui p
Romani pontificib⁹ in diuerso obediētis se gerebant in non
nullio partib⁹ oriebant. Urbanus. vj. in sua obedientia nūcu
patus cōcesserit quibusdā placis qd in eoz ciuitatibus. et dioce
nō posset fieri executio aliquarū litterarū apostolicarū nisi p
huiusmodi littere placis ipsis vel eoz officialib⁹ ad hoc depu
tatis exhiberent/ et p ipsos approbare forent. Clerū qz etiā de
inde ipsi prelati seu officiales in consuetudinē traxerūt/ et aliq
p pretextu statutoꝝ puincialium seu synodalium similiter seruant et
seruari faciūt/ q litteras apostolicas nullus exequi audeat/ nisi
postq; prelati seu officiales ipsi p suas litteras quas vidim⁹
seu placet nūcupant/ mandēt et cōcedant: qd possunt exequi per
iudices in eis deputatos/ ppter quod executio litterarū aplica
rum plus debito plerūq; retardata fuit/ et sepe ipse littere apli
ce totaliter executioe caruerūt in grauē iniuriā sedis aplice/ et
enorme impetrantiū preiudiciū et grauamen. Hos igitur cen
sentes rationi consonū/ vt quod hūdi scismatis calamitas in
troduxit/ pacis tempore auferat/ concessione p̄dictā et quicūq;

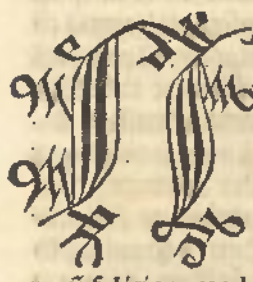
statuta circa premissa quolibet facta auctoritate aplice tenore
 presentium hoc sacro Constantiensi approbante concilio/reuoca-
 mus/cassamus/et etiam annullamus/ ac volumus et decernimus quod
 iudices et executores quicumque in litteris aplice deputati/ et de-
 putandi et alij quicumque ad quos spectabit/ necnon notarii et ta-
 belliones super his requisiti vel requirendi/ absque huiusmodi littera
 vidimus seu placet nuncupata/ ac etiam licentia vel consensu quo-
 rumcumque prelati et patriarchali/ aut alia quavis dignitate insi-
 gutorum/ et locorum ordinariorum/ aut officialium eorundem/ libere hu-
 iusmodi litteras aplicas exequi debeant atque possint. Hos enim
 eadem auctoritate decernimus omnes et singulas sententias quas pre-
 dicti prelati et superiores/ aut eorum officiales contra huiusmodi iudices vel
 executores/ seu impetrantes propter executionem huiusmodi per-
 eorum faciendas forsan inflixerint vel promulgauerint irritas et in-
 anes/ ac nullius esse roboris vel momenti. Necnon quencumque *videte,*
 qui contra premissa aliquid attemptare presumpserint/ ab
 exercitio iurisdictionis ecclesie per tres menses ipso facto suspen-
 sum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre re-
 uocationis/ cassationis/ annullationis/ constitutionis et volunta-
 tis infringere/ vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
 hoc attemptare presumpserit/ indignationem omnipotentis dei
 et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.
 Datum Constantie secundo kl. Maij. Pontificatus nostri Anno primo. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro
 parte dilectorum filiorum cisterciensis Cabilonensis diocesis/ et aliorum
 Cisterciensis ordinis monasteriorum abbatum et conuentuum peti-
 tio continebat. Licet ut premissis reuocatio/ cassatio/ anul-
 latio/ voluntas/ et constitutio huiusmodi processerint/ ipsi tamen
 abbates et conuentus dubitent quod nihilominus apostolicas ab
 eis pro suis causis et negotio obtentas vobisque directas litte-
 ras nisi premissis que vidimus seu placet nuncupate sunt litte-
 re desuper habeant vestrum aliquid differant siue recusent executioni
 demandare. Nos igitur quorum interest super his oportune provide-
 re/ dictasque litteras ipsi predecessoris vestri subsistere decernentes/

discretionē vestre p̄aplica scripta mandan⁹ quaten⁹ vos ⁊ q̄
libet vestrū litteras vobis directas h̄mō iuxta illarū cōtinen-
tiam atq; formā quotiēs sup hoc p̄ partecitorū abbatū ⁊ cō-
uentū vel aliquorū ex eis requisiti fueritis/ etiā absq; hoc qđ
huiusmodi nūcupate littere p̄pterea penitur vel obtineant
exequi nullatenus omittatis/ nostram ⁊ refate sedis animad-
uersionē si quod absit secus egeritis non merito formidantes
Datum Rome apud sanctū Petrū Anno incarnationis dñi
cc. lxx. v. Idus Februarij. Pontificatus nostri An-
no sextodecimo.

Dedit pontifex iste puisionē aduersus monachos ordinis
se ad alios ordines qñq; transferētes. Quā cōfirmat domnus
Nicolaus eius successor.

Privilegi dñi Nicolai papey. Et null⁹
ordinis cisterciēsi professus ad quēcūq;
alium ordinem p̄ter cartulē etiā p̄re-
textu litterarū maiōris penitentiarij pa-
pe cuiuscūq; tenoris existan absq; abba-
tis cistercijs licentia sp̄ali causā rōnabilē
⁊ vrgentē quare licentia hui cōcedi de-
beat summo p̄tifici allegatis audeat vel
p̄sumat quolibet se trāsserre. Cōtra faciē-
tes correctioni dicti abbatis ⁊ ordis oī-
no subiiciuntur/ ipsiq; trāsire p̄sumētes/ ⁊
abbates eoz h̄mōt licentiā trāsendi ad
aliū ordinē concedēti ipso facto ore apli-
co excoicationis sentētie subiiciuntur.

Caueant abbates ⁊ abbatisse ordinis dare hmoi licētias qz
nulle essent ⁊ nihilomin⁹ ore aplico suam excois incurrerēt.

Nicolaus Eps seruus seruorum
dei. Dilectis filijs Li-
terciēſi Babiloneſi dioceſ/ac vniuerſo ⁊ ſin-
gulis alioꝝ vbiſibet pſiſtentiu cisterciēſi or-
dino monaſterioꝝ abbatib⁹ ⁊ cōuentib⁹.
Salutē ⁊ aplicam beſi. Prouiſſōis nre de-
bet puenire ſubſidio vt tuo ſuū cuiſibet cō-
ſeruet. Hinc eſt q nos tenore quorūdā litte

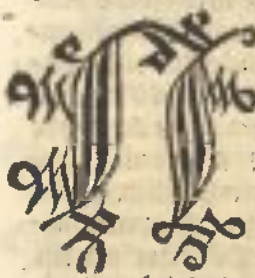
rarū felicio recordationis Eugenij pape. iij. pdeceſſoris noſtri
in regiſtro ſuo repertū p eo q ſicut exhibita nobis nup p par-
te vſa petitio cōtinebat / vos earundē lſarū tenore aſſeritis in-
digere de regiſtro ipſo de verbo ad verbū tranſcribi / ⁊ ad vſe
ſupplicationis inſtantiā pſtib⁹ annotari fecim⁹ / q talis eſt.

Eugenius Epō ſeruo ſeruoꝝ dei. Ad futurā rei memoria.
Regularē vitā pſeſſis ſic decet oēm vagandi materiā omnēqz
in qerudinis cauſā amputare q in eoꝝ vocatione pſiſtant / ac ſe-
dulū ⁊ deuotū atriſſimo exhibeant ſamulatū. Sane p parte di-
lectoꝝ filioꝝ patris abbatis monaſterij cisterciēſi Babiloneſi di-
oceſio / ⁊ alioꝝ cisterciēſi ordiſ abbatiū exhibita nobis nup pe-
titio ptinebat q nōnulli monachi dicti ordinis / Alij videlicet
melioris frugis ſicco colore / Alij vero vt iugū obediētē ⁊ ſalu-
taris medicinā effugiāt diſcipline / ad alios regularē ordines
ſe diuertūt / ⁊ vt in illio remanere libere poſſint licētia aplicē ſe-
dō in exqſitio colorib⁹ alio ſat agūt obtinere. Noo igit quoz
intereſt aiaz puidere ſaluti / ⁊ hmoi ſalubre remediū adhibere
eozū dē pſis / ⁊ abbatū ſupplicationib⁹ inclinati / harū ſerie de-
cernim⁹ / ⁊ etiā ordinam⁹ q null⁹ ordinio pſati pſeſſuo ad aliū
quēcūqz pterqz cartuſeſi ordinē / etiā ptertu litteraz maiorū pe-
nitentiarij nſi / etiā ſi in illio plena ⁊ expſa de pſentib⁹ mētiō ha-
beat / abſqz eiūſdē pſis abbatis licētia ſpeciali / cam rationabilē
⁊ vrgētē quare licētia hmoi cōcedi debeat nobis vel ſuccēſo-
rib⁹ nſis Romanis pontificib⁹ expreſſe ⁊ ſpecificē allegantis

audeat vel presumat quomodo libet se transferre. Decernentes
nihilominus cōtra faciētes eosdē correctioni sui abbatis ⁊ dic-
ti ordinis oīno subesse eosq; transeuntes ⁊ abbates eorū ipsi
ad aliū prarterq; dictū ordinē cartusienē / transeundi licentiā cō-
cedentes ipso facto excoīcatiōis sentētie subiacerē. Non obstā-
tib⁹ quibuscūq; priuilegijs ac indultis quauis auēte concessis
vel cōcedendis / que quo ad hoc nullius decernim⁹ existere fir-
mitatis / ⁊ alijs cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ḡ oīno boīm liceat
hanc paginā nostre cōstitutiōis ⁊ ordinatiōis infringere / vel
ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sūpse-
rit / indignationē omnipotētis dei ⁊ b̄torū Petri ⁊ Pauli aplo-
rum eius se nouerit incursum / Datū Florentie Anno incarna-
tionis dñice M. cccc. xxviiij. xvj. kl. Martij. Pontificatus no-
stri Anno Octauo. Ceterū vt earundē litterarū tenor sic in-
sertus omni modā rei seu facti certitudinē faciat aplica auctori-
tate decernimus / vt illud idē robur eosdēq; vim ⁊ vigorem di-
ctus tenor p̄ oīa habeat que haberent originale littere supra-
dicte / ⁊ eadē prorsus ipsi tenori fides adhibeatur quicūq; et
ybi cūq; in iudicio vel alibi vbi fuerit exhibitus vel ostensus /
ac eidē tenori stetur firmiter in omnib⁹ sicut eisdē litteris origi-
nalibus staretur si exhibite forent vel ostense. Per hoc autem
nullū ius de nouo acquiri volum⁹ sed antiquū si quod habet
tūmodo conseruari. Nulli ḡ oīno homini liceat hanc paginā
nostre cōstitutiōis ⁊ volūtatē infringere vel ei ausu temera-
rio cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit / indignati-
onem omnipotētis dei / ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli aplo-
rum eius se nouerit incursum. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno
incarnationis dñice M. cccc. xlvij. v. Idus Aprilis. Pontifi-
catus nostri Anno secundo.

Eiusdē. Cōfirmatio ⁊ inouatio decreti et
cōstitutiōis p̄petuo durature dñi Johā-
nis pape. xliij. p̄ quā statuit q̄ nullus qui
de dicto ordine nō existat cuiuscūq; alte-

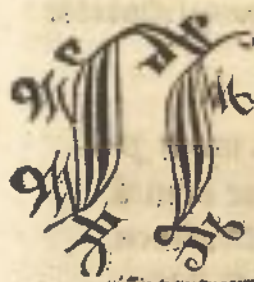
rius religionis / stat^o / dignitatis / aut p^{ri}mi
 nētie / etiā cardinalat^o ap^lica vel alia q̄ vi
 aucto^ritate possit vel debeat h^{ab}ere / v^l quō
 libet impetrare / vel obtinere quācūq; p^{ro}fi
 dentiā / gubernationē / administrationē /
 aut p^{ri}minentia / p se vel alios / diricte v^l in
 directe in ordine cisterciē aut memb^{ri}s
 eius. vide textū.

Scolaus Ep^{is} seruus seruorum
 dei. Ad ppetuā rei me
 moriā. Inter cetera orbis ecclesiao mona
 steria ⁊ alia pia loca monasteriū Cisterciē
 Labilonēsi diocessio / ac cisterciē ordinē af
 fectu beniuolo psequētes illa psonis eis p
 sidentibus libenter cōcedim^{us} que ipsatū ac
 monasterij ⁊ ordinis p^{re}dictorum fauore ⁊ cō
 moda respicē dinoscunt. Dudū siq̄dē Baldassar^{us} olim ep^{is} Tu
 sculane^s in sua obedientia de q̄ ptes tūc erant Johānis. xxiij.
 nūcupati / in fauore dicti monasterij ac illi^{us} abbat^{is} / necnō coab
 batū ⁊ abbatissaz dicti ordinis p tpe existētū emanatū h^{ab}e te
 noris subsequēntis. **Johānes** ep^{is} seru^{us} seruoz dei. Ad ppe
 tuā rei memoriā. Ad salutare reginē ac incremēta p^{ro}ficua dile
 ctrozū filiozū ordinis cisterciē qui in agro plantat^o d^{omi}nico vbe
 res fructuo ad laudē diuini nominis ⁊ odorē suauitatis pdu
 cit assidue in vltimoo orbio fines paterne cōsideratiōis dirigē
 tes intuituo / ⁊ cupiētes vt eo vigilantius atq; deuotius altis
 simo impendere valeant iugiter famulatū / quo maiori quietu
 dine in contemplatione sedula diuinozū salubriter p^{ro}ficuntur /
 ac deuotio supplicationibus dilectorū filiozū abbat^{is} ⁊ cōuen
 tu^{us} monasterij cisterciē Labilonēsi diocesis / necnon coabba
 tū ⁊ abbatissaz dicti ordinis cisterciē in hac pte fauorabiliter

annuētes hac p̄senti p̄stitutione p̄petuo duratura ⁊ aucte apli
ca decernim⁹ statuētes q̄ de cetero in p̄fato ordine cisterciē aut
ei⁹ mēbris/null⁹ q̄ de dicto ordine nō existat/ cuiuscūq; alteri⁹
religiōis/ordinis/stat⁹/dignitatio/ aut p̄minētie fuerit/ etiā si
cardinalat⁹ dignitate fulgeret/aplica vel alia quib⁹ aucte possit
vel debeat/p̄sidentia/gubernationē/administrationē/aut pre
minētia aliq̄s p̄ se vel alios/directe vel indirecte/aut quib⁹ q̄sito
colore quolibet ipetrare/obtinere/regere/administrare/vl gu
bernare/quōcūq; aut qualitetcūq;. Decernētes exnūc irritū et
sane si sec⁹ sup̄ his a quoq; ⁊ quib⁹ aucte scēter vel ignozāter cō
tigerit iposterū quolibet attēptari. Per p̄dicta nō nullū p̄iudi
ciū afferri volum⁹ alicui ex venerabilib⁹ fr̄ib⁹ n̄rio sancte Ro
mane ecclie cardinalib⁹ in p̄ntiarū in p̄fato ordie cisterciē gu
barnationē/cōmēdā/administrationē/seu p̄sidentia aliq̄s ob
tinēti/q̄min⁹ illas gerere valeat ⁊ tenere iuxta formā l̄r̄az apli
caz eidē desup̄ hacten⁹ p̄cessarū. Nulli ḡ ino hōim liceat hāc
paginā n̄re p̄stitutōis ⁊ volūratio infringere/ vel ei ausu teme
rario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sulerit/ indignationē
oipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apoz ei⁹ se nouerit in
cursurū. Datū Cōstantie. vij. kl. Februan. Pōtificat⁹ n̄ri An
no. v. Nos igit̄ abbati ⁊ monasterio necnō coabbatib⁹ ⁊ ab
batissis p̄dictis apliozi desup̄ adminicul p̄uidere cupies/ac
l̄ras ⁊ tenorē aūdictos ratos habētes ⁊ gatos/illos aucte apli
ca ⁊ ex certa sciētia barū serie inouam⁹/acvim ⁊ vigorē h̄re de
cernim⁹/necnō decreta/statuta/ac oīa alia ⁊ singula i dicti l̄ris
p̄tēta/ ⁊ q̄cūq; idesecuta eisdē aucte ⁊ scia p̄firmam⁹ ⁊ approba
m⁹/ac p̄ntis scripti p̄focinio cōmunim⁹. Nō obstaū p̄stitutōi
b⁹ ⁊ ordinatiōib⁹ aplicis/necnō oib⁹ illis q̄ dicit̄ Baltasar ep̄s
in p̄fatis l̄ris suis non obstare voluit ceterisq; fr̄ijs q̄buscūq;. Nulli ḡ oino hōim liceat hāc paginā n̄re innouatiōis/p̄stituti
onio/p̄firmatiōis/approciatiōis/ ⁊ cōmunitiōis infringere/ vel
ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sulerit/
indignationē oipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apoz ei⁹
se nouerit icursurū. Datū Rome ap̄d sc̄nū Petrū Anno sc̄arū
d̄nice M. cccc. liij. iij. Non̄ Octob. Pōtificat⁹ n̄ri Anno. viij.

Eiusdem. Benigna et exhortatoria moni-
tio ad capitulum generale ut ordo reforme-
tur et ad pristina observantia reducatur/
frequentando capitulum generale/ et scho-
lares ad studia generalia mittendo. Et ad
compellendum omnes auctoritate apostolica/ dat
potestatem abbati cisterciensis et quattuor pri-
mis/ necnon universis illi capitulo presentibus
quod possint absolvi ab omnibus. etc.

Scolaus

Episcopus servus servorum
dei. Dilectis filiis Ci-

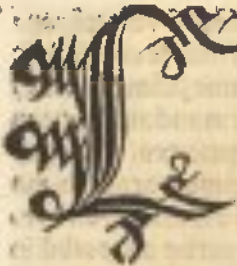
stercii aliisque abbatibus et monachis apud
cistercium per generali capitulo celebrando co-
gregatis. Salutem et apostolicam benedictionem.
Et si omnes religiosi christiane ordines pa-
terna diligimus caritate/ ordinem vestrum ci-
sterciensem ob nostram ad sanctum Bernardum re-

uerentiam atque devotionem singulari quodam complectimur affectu/
ut non solum defendere illum et tueri/ gravaminibusque leuare/ sed per
viribus augere atque ornare intendamus. Itaque vos in domi-
no exhortamur/ ut ea in congregatione diligentia solito atten-
tione reformatione vestrorum monasteriorum facere curetis/ qua
in re illud primum esse debet/ ut summorum pontificum/ statuta et
facta in alijs generalibus capitulis decreta vestra specialiter de-
veniendum statutis temporibus ad capitulum generale/ de scholaribus
ad generalia studia mittendis/ et alia huiusmodi observent. Nos
enim si a vobis aut vestra parte erimus requisiti/ aduersus predicto-
rum statutorum et decretorum transgressores/ acerrime procedemus.
Unde cistercium et quattuor primis ordinis abbatibus compellen-
tis ceteros siue abbates siue monachos in capitulo congregatos

ad predictam observationem concedimus presentium tenore auctoritate
aplica potestatem. Et ut oibus vobis bene et speramur et obedienter
mandata exequantibus/primū a nobis ceterū desit vobis
ipsis quod capto intereritis ut confessorē eliger possitis qui a com-
missis et ab excoicationū sententijs alijsq; censuris et penis etiā
si talia forent propter que sedes aplice esse merito p̄sūda vos
semel tantū infra mensem postq; hec fuerit in capto p̄sentate
inūcta penitētia possit absoluer auctoritate p̄dicta concedim⁹
facultatem. Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incar-
nationis dñice. M. cccc. xlvij. Die Idus Julij. Pontifica-
tus nostri Anno secundo.

Pontifex iste concessit reuocationē impetrationū amplissi-
marum scismaticorū de Monte syon in hispania/ Quā cōfir-
mat dñs Calistus papa. iij.

Prinilegiū dñi Calisti pape. iij. motu p-
prio sup amplissima reuocatione omniū
bullarū/gratiarū/expectatiuarum/cōmen-
darū/reseruationū/ et quarūcūq; nomi-
nationū. prerogatiuarū/antecationū/de-
clarationū/ vnionū/ et exceptionū/ etiā p
resignationē seu iuris cessionē/ aut alias
quibuscūq; etiā cardinalibus seu offi-
cialibus curie concessarum/ que super or-
dinem nostrū nullum locum habere pos-
sunt/ put clarius et breuius dicitur in tex-
tu q̄ aliter abbreviari possint.

Alistus

Epus scrius serudx. Del.
Ad futura rei memoriam.

Ad fructuo vberes quoo cisterciensi ordo in
 agro militatio eccle plantat^o dextera do-
 mini velut arbor bona pduxit hactenus et
 pducit/cōsiderationis nostre oculo exten-
 dentes aplci fauoris p̄sidiū sibi libēter im-
 partimur/ et in dio que solidationē status/
 necnon perpetuā pacem et tranquillitatē eiusdem concernunt
 nos gratiosos et fauorabileo exhibemus. Cum itaqz sicut ad
 apostolatus nostri puenit auditū/ordini cisterciensi prefato/ac
 illius monasterijs/personis/atqz locio magna periculose deso-
 lationis dispendia imminere noscant/ex eo quia nōnulli preter-
 tu quarundā litterarū apostolicarū etiam ad vacatura se extē-
 dentiū in dictis monasterijs/atqz locis prefici et p̄esse p̄esu-
 munt. Hos ne per hoc nostre cōscientie serenitas remaneat in-
 tranquilla/taliū turbationū materiao ab eodē ordine ppelle-
 re/p̄missisqz scandalis et incōuenientijs quantū nobis ex alto
 pmittitur obuiare/necnō circa hoc salubre remediū adhibere
 cupiesi/motu pprio non ad alicuius nobis sup hoc oblate pe-
 titionis instantiā/sed ex certa nostra scientia et apostolice sedis
 ptatio plenitudine/statuim^o/nostreque intētiōis fuisse et esse de-
 claramus. Necnō horū serie concedim^o q nulla p nos aut sedē
 aplicam/seu nostra vel ipsi^o/aut alia quauio auctoritate/in ge-
 nere vel in specie/sub quibusuis fōrmio aut verborū expressioni
 buo/et cū quibuscūqz etiā individualiū/et altarū derogatoriāz
 clausularū/etiā taliū q illio p queuis alia aplicā/litteras/priui-
 legia/et indulta ipsiis etiā signanter specificē et expresse derogā-
 tia mine derogatū fuisse/vel esse censeatur/seu derogari non
 possū/vim et effectū habentibus/ceterisqz effectui p̄sentiū pre-
 iudicialibus clausulis ac decretio irritantib^o quibusuis p̄sonis
 cuiuscūqz status/gradus/dignitatio/ordinis/vel cōditionis/
 etiā si sancte Romani ecclesie cardinales/aut sedio aplico officii
 aleo/seu epi/aut alteri^o ordinis abbateo/etiam motu et sciētia
 sibi^o/seu ad regū/p̄ncipiū/vel platorū quouilibz supplicationē/

vel aliquo p resignato p beneficiis iuris cessione vel recopet-
tationis/ aut alio quouis intuitu/ seu in earu fauore concessa hac
tenus vel in posterum concedenda/ expectatiue/ comende/ aut
alie queuis littere/ facultates/ noiationes/ r mandata/ nec non
progratiue/ antelationes/ declaratiões/ exceptiones/ puellegia/
r indulta/ ac facte r forsan faciende etiã de pmo vacatiuis mo-
nasterijs/ p laturis/ dignitatib⁹/ r locis dicti ordinis spales re-
seruationeo/ quoru omniu tenores/ ac si de verbo ad verbu in-
serti forent p sentibus haberi volumus p expressis/ r quesu-
nondu forta sunt effectū/ quoruq; vigore in ipis monasterijs
aut eoz aliquo nō est alicuius questu/ ad monasteria/ platu-
ras/ abbatiales/ r alias dicti ordinis dignitates/ r loca etiam
vtriusq; sexus ordinis hmoi aequaliter se extendat/ aut quō-
libet se extendere possint siue debeant/ sine in monasterioz r loco-
rum hmoi cōuentus/ religiose psonae/ aut vasalli/ etiã vtriusq;
sexus ad receptionē alicuius etiã auctoritate talium litterarū et
pcessuū exinde habitozū teneant/ nec ppter ea interdicti/ suspē-
di/ vel excoicari possint/ cassantes r irritantes/ ac p infectis et
nullis habentes illa ola r singula talia/ expectatiuas/ gratias/
facultates/ litteras/ noiationes/ reseruationes/ noiandi/ reser-
uandi/ vniendi/ ac alia mandata aplica suū effectū nondū for-
tita/ r alia p que effectus p sentiu quōlibet impediri posset vel
differri/ ac decernētes illis nullā in iudicio vel extra fidem ad-
hibendā fore/ nec cōuentus r psonas eozūde monasterioz ad
receptionē eozūdem ptertu litterarū ipsarū teneri/ nec nō pro-
ut est irritū r inane si quid secus sup his a quoquā qua vis au-
toritate sciēter vel ignoranter in posterū cōtigerit attempta-
ri. Nō obstantibus si in facultatib⁹ r litteris seu mandatis hu-
iusmodi tales apostite fuerint clause/ scilicet aut si locozū o-
dinarijs seu abbatib⁹/ abbatissis/ vel cōuentibus dicti ordinis
vel quibusuis alijs cōmuniter vel diuissim ab eadē sede indul-
tum sit qd ad receptionē vel pvisionē alicui⁹ minime teneant/
r ad id cōpelli/ aut q interdicti/ suspendi/ vel excoicari non pos-
sint/ p litteras aplicas nō facientes plenā r expiam ac de ver-
bo ad verbū de indulto hmoi mentionē. Per quā quidē clau-

fulā/aut cuiusuis alterius similis vel efficacioris clausule adiectionē vel apostitionē decernim⁹ p̄sentibus nō fuisse sufficienter derogatū/ac cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ ap̄lio/p̄uilegijs quozq; ac statutis z cōsuetudinib⁹ ordinis z monasteriorū iuramento/cōfirmatione ap̄lica vel quacūq; firmitate alia roboratis/ceterisq; cōtrario quibuscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū statuti/declarationis/cōcessionis/cassatōis/z imitatiōis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotēns dei/z beatorū Petri z Pauli ap̄olorum eius senouerit incursurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dñice. M. cccc. lviij. iij. kl. A. d. aij. Pōtificatus nostri Anno quarto.

Eiusdem/Reuocatio auctoritatis visitādi ordinē concessē ep̄o Attrebatē.

Alifus Ep̄o senius seniorum dei. Ad futurā rei memoriam. Romanū pontifex salutaribus operib⁹ libet intendens ad nōnulla facultates z p̄uilegia plerisq; cōcedēda nōnunq; varijs suadentibus rationib⁹ inducit/ que demū si ex cōcessionibus ipsis p̄iudiciū aut scandalū/ seu indignationis fomētū aliquod exinde verisimiliter arbitret̄ emerfurū/negociorū/p̄sonarū/locorum/z tēporū qualitate pensata restringit/reuocat/z cōmutat/pro ut in dño salubrius cōspicit expedire. Dudū siquidē certis tūc expressis rationabilib⁹ causis adducti venerabilē fratrem nostrū Johannē ep̄iscopum Attrebatē/p Lugdunē/Bisuntinē/Remenē/Cluennē/Senonē/Lolonienē/z Treuerē p̄uincias principaliū/Clunia cenē/Listerciē/Lartusiē/z Premonstratē/necnon quorūcūq; aliorū eorundē/z quorū uiuo/etiā sancti Benedicti/z sancti Augustini canonicorū regulariū ordinum/

monasteriorum/ domorum/ et locorum/ exemptorum/ et non exemptorum/ re-
formatorem/ et visitatorem/ usque ad nostrum et apostolicam sedis beneplaci-
tum/ auctoritate apostolica/ motu proprio/ et ex certa scientia constitutum/
et deputauimus/ committentes et mandantes eidem ut ad ipsa princi-
palia/ aliaque monasteria/ domos/ et loca/ exempta/ et non exempta in
quibus id expedire conspiceret/ personaliter se transferret/ seu viros
timoratos destinaret/ et vice nostra/ ea in capite et in membris/
ac spiritualibus/ et temporalibus iuxta eorum regularia instituta/
et canonicas sanctiones/ visitaret/ reformaret/ et coningeret. Et
nihilominus visitationis huiusmodi officium exercendi/ ac con-
tra eorum personam cuiuscumque dignitatis existerent/ etiam si abba-
tiali dignitate prefulgerent inquirendi/ illosque corrigendi/ pe-
nis debitis percellendi. eos quoque qui abbates modo essent pri-
uandi/ ac dignitates/ prioratus/ et beneficia/ quibus priuaren-
tur/ alio conferendi/ Capitula generalia Cluniacensis/ et Cister-
ciensis ordinis/ etiam si tempus ex statuto vel consuetudine non po-
stularent/ congregari faciendi/ antiqua statuta examinandi/ corri-
gendi/ et denuo edendi/ omniaque premissa et alia circa hoc oportu-
na/ gerendi/ exercendi/ faciendi/ disponendi/ et ordinandi/ ac or-
dinata per eum sub censuris et penis inuocato ad hoc brachij
seculario auxilio exequendi/ contradictores contempnendi/ et alia
tunc expressa faciendi/ plenam et liberam per alias nostras litte-
ras concessimus facultatem/ volentes quod si contra abbates ad in-
quisitionem descendens aliqua priuatione exigentia repperi-
ret/ processus desuper habendos nobis destinare curaret/ prout
in eisdem litteris plenius continetur. Cum itaque sicut fidedig-
na plurius relatione didicimus/ in principali monasterio cisterciensis
generale capitulum abbatum et personarum dicti ordinis annuatim
celebrari consueuerit/ in quo per diffinitores prouidi et discre-
ti visitatores et officiales idonei et necessarii deputantur/ ad ei-
dem ordinis monasteria et loca visitanda per quos errores et
vitia corriguntur/ et ad debite reformationis serie rediguntur
ac ordine ipsum sub sincero felicitatio regimine/ et vite mundi-
cia/ inter ceteros ordines audiamus clarescere/ pariter et vige-

re/ira vt eiusdem episcopi vifitatione non egeant de presenti.
 Nos eorum quieti ⁊ indemnitatibus cōfultere fatagenteo/mo-
 tu simili/non ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis in-
 stantiā/sed etiam ex certa scientia/beneplacitū ipsum/ac facul-
 tatem/ ⁊ litteras predictas/ipsi episcopo cōcessas/quarum te-
 nozem ac si de verbo ad verbū presentibus insert⁹ esset habe-
 ri volumus pro expresso/cū omnibus in eis contentio clausu-
 lis/ ⁊ habitis per eas pcessibus quo ad ordinem cisterciē/illi-
 usq; monasteria psonas/ ⁊ loca duntaxat/tenore presentū re-
 uocamus/irritamus/rescidimus/ ⁊ eneruamus/omnesq; ⁊ sin-
 gulas monitiones/lites/ ⁊ causas pendenteo/ac sententias cē-
 suras/ ⁊ penas/pretextu litterarū earum contra aliquē seu ali-
 quos ex eodem ordine cisterciēi lato/aut inflictas extingui-
 mus/supprimimus/tollimus/cassamus/ānullamus/ ⁊ etiam re-
 uocamus/decernentes ad ipsoo cisterciē non extendi/necnō
 irritum ⁊ inane si secus super his ⁊ cōtra eosdem cisterciē/vel
 aliquem eorundem/ab ipso episcopo Attrebatē/ seu alio per
 eum deputato a quoquā quauis auctoritate scienter vel igno-
 ranter attemptū forsan est hactenus vel imposterum cōrige-
 rit attemptari/districtius inhibentes eidē Jobanni episcopo/
 ⁊ quibusuis per eum deputatis/ne contra ipsos cisterciē ali-
 qd earū pretextu psumat/ quomodolibet attemptare. Non
 obstantibus premisso/ necnon omnibus illis que indicti epi-
 scopi litteris volumus nō obstare/ceterisq; contrarijs quibus-
 cunq;. Per hoc autem non intendimus eiusdem episcopi fa-
 cultatis litteris quo ad alia monasteria personas ⁊ loca alio-
 rum ordinū in aliquo derogare. Nulli ergo oīno hoim liceat
 hanc paginā nre reuocatōis/irritatōis/rescisionis/eneruatio-
 tionis/extinctionis/suppressionis/cassationis/annullatōis/in-
 hibitionis/ ⁊ constitutiōis infringere/vel ei ausu temerario cō-
 traire. Si quis autem hoc attemptare psumpserit/ indignatio
 nē omnipotentis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apolorum eius
 se nouerit incurfurū. Datum Rome apud scm̄ Petrū/ Anno

incarnationis dnice M. cccc. lviij. iij. kl. adaj. Pontificatus
nostri Anno quarto.

Hic ep̄s Attrebatens̄ fuerat natus de Leponio in burgundia
Ibiq; postea monachus niger et abbas/cuius p̄sumptioni po
tenti virtute per appellationem publicam talia iuris remedia
obuiavit abbas cistercij/et reuocationē istā impetrauit/ quam
cōtra ipsum diligenter exequi mandauit/ cui⁹ virtute ordinis
priuilegia et libertates in suo integro manserūt. Si simile vbi
vbi attemptaret/hui⁹ virtute et exemplo ordinis persone se tu
eri et defendere deberēt.

Privilēgi dñi Pij. pape. iij.

Generalis et amplissima confirmatio om
nium priuilegiorum/ immunitatū/ liber
tatum/ exemptionū/ conseruatoriarū/ gra
tiarum/ omnium indultorū tam a sede apo
stolica q̄ a regibus / et quibuscunq; alijs
ordini cōiunctim vel diuisim concessorū
precipiendo vniuersis prelatis ecclesie/
ac vniuersis principibus/ et communita
tum rectorib⁹/ sub pena excomunicatio
nis quatenus abbates/ abbatissas/ con
uentus/ et p̄sonas ordinis dictis priuile
gijs/ immunitatibus/ libertatib⁹/ conseruato
rijs/ gratijs/ et indultis pacifice vti p̄mit
tant omni appellatione postposita.

I
W

Ius eps servus servorum dei. Ad fu-
turam rei memoriam. Et si quibus
libet personis ecclesiasticis ac religiosis preser-
tim illis qui mundi contemneres illecebras
in humilitatis habitu regi cunctorum princi-
pum in abstinentia et divinis officiis suas ani-
mas devoverunt/ ex paterne pietatis officio
teneamur assistere/ professores tamen cisterciensis or-
dinis utriusque sexus eo ferventiori caritate con-
plectimur quo ipsum ordinem in dei ecclesia con-

spicimur/ et insignem vobis dilectione persequimur/ unde si quibus pri-
vilegia/ gratie/ et indulgentie per exaltationem et incrementum eiusdem or-
dinis ac pace et tranquillitate in eo virtutum domino militantium per
Romani pontifices predecessores nostros/ aut imperatores/ et re-
ges concessa et indulgentie contempimus/ ut perpetuam firmitatem obtine-
ant/ ea merentur applicari roboris clipeo communitari. Sane petitio
dilectorum filiorum abbatum Cisterciensis monasterii Labilonensis diocesis/
eiusque coabbatuum/ abbatissarum/ et conventuum ordinis eiusdem
nobis nuper exhibita continebat/ quod olim nonnulla privilegia/ im-
munitates/ exceptiones/ libertates/ gratie/ conservacione/ et indulgentie
per felicis recordationis Innocentium. iiii. Alexandrum. iiii. Urbanum
iij. Gregorium. viij. Honorium. iij. Clementem. v. et quod plures alios ro-
mani pontifices predecessores nostros/ seu per Romani pontificum
in eorum obedientiam habitos/ ac etiam per recolende memorie prelatos
pontifices/ imperatores/ ac Romani/ et alios reges per augmentum di-
vini cultus et saluberrimo statu et incremento ordinis prelati con-
cessa fuerint pariter et indulgentie. Quod sicut eadem petitio subiunge-
bat cum contingat interdum dicti ordinis professores contra hominum pri-
vilegia et indulgentie per locorum ordinarios/ ac prelatos/ et alios qui no-
mine domini in unum recipere non formidant in debite molestari per par-
tem dictorum abbatum cisterciensis/ coabbatum eius/ abbatissarum/ et conven-
tuum ordinis prelati nobis fuit humiliter supplicatum/ ut hominum pri-
vilegiis/ gratiis/ et indulgentiis/ ac litteris predecessorum prelatorum/ pontifi-
cum/ imperatorum/ et regum prefatorum robor apostolice confirmationis ad iur-
re/ et alias ad eorum perpetuum robor obtinendum presertim apostolice prouisi-

onio interponere de benignitate aplice dignaretur. Nos igitur eorumdem predecessorum vestigijs inherentes ac cupientes tranquillitati et paci abbatum/abbatissarum/et conuentuum//ac professorum huiusmodi quantum cum deo possumus puidere huiusmodi supplicationibus/indignati priuilegia/immunitates/libertates/exceptiones/conservatorias/gratias/et indulta per quoscumque Romanam pontifices predecessores nostros/seu per Romanam pontificibus in eorum obedientijs habitos abbatibus dicti monasterij Listercij/eius coabbatibus/abbatissis/et conuentibus ordinis eiusdem coniunctim vel diuisim ut prefertur concessis et concessa/necnon prelatorum pontificum/imperatorum/regum/ac ducum temporalium litteras huiusmodi et omnia et singula in eis contenta put rite et iuste ac rationabiliter processerunt et prefato ordini fuerunt seruata quorum omnium et singulorum tenore de verbo ad verbum presentibus haberi volumus per sufficienter expressis et nunc imperpetuum aucte aplice tenore presentium approbamus/ac etiam confirmamus et presentis scripti patrocinio comunim/Uniuersos et singulos ecclesie prelatos patriarchas/presbiteros/archiepiscopos/episcopos/abbates/presbiteros/decanos/archidiaconos/propositos/archipresbiteros/officiales/ac alios in dignitate constitutos/necnon principes christianos quoscumque dignitate fulgentes/et eorum officarios/Liuitatum/et villarum seu comunitatatum rectores/et maiores rogantes/monachos/et hortantes attente eis per aplice scripta in virtute sancte obedientie et sub excois pena districte precipiendo mandantes quatenus predictos abbates/abbatissas/puerum/et personas ordinis prenominati preactio priuilegijs/immunitatibus/exceptionibus/libertatibus/gratijs/conservatorijs/et indultis put vni sunt gaudere permittant pacifice et quiete contradictores per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia appellacione postposita contempserint/inuocato ad se si oportuerit auxilio brachij secularis decernentes ea fore vbi cumque et quocumque exhibita fuerint vel ostensa in iudicio et extra imperpetuum obseruanda/ac et nunc irritum et inane quicquid in posterum contra approbationem/confirmationem/comunionem/et decretum nostrum huiusmodi a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit quomodolibet attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis/confirmationis/comunionis

tionis/rogationis/monitionis/dortationis/mandati/ z cōsti-
 tutionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quio au-
 tem hoc attēptare presumpserit/ indignationē omnipotentis
 dei/z beatorū Petri z Pauli aploz eius se nouerit incurfurū.
 Datum Abantue. Anno incarnationis dñice M. cccc. lix. Pri-
 die Moñ Augusti. Pōtificatus nostri Anno primo.

Et abbas Cistercii z quattuor p̄imi pos-
 sunt compellere omnes abbates/ abba-
 tissas/ z officarios ad quodlibet annum
 visitandū capitulū generale ad soluendū
 contributiōes z subsidia sibi z suis mo-
 nasterijs impositis/ z ad mittendū studē-
 tes in vniuersitatib⁹ sub penis in statutis
 ap̄licis z ordinis p̄tēis ipso facto.

De
Abbatibus

Ius Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Di-
 lectis filijs abbati monasterij
 Cistercij Labilonen̄ dioc̄/z quattuor p̄i-
 mis p̄rib⁹ ordinis cisterciē. Salutē z ap̄lica-
 ben̄. Ad ea ex pastoralis officij debito li-
 bēter intēdimus p̄ q̄ monasteria z alia lo-
 ca v̄ri ordinis in spiritualib⁹ z tēporalib⁹
 valeāt feliciter gubernari. Cū itaq; sicut
 exhibita nobis nuper p̄ parte dilectoꝝ
 filioꝝ generalis capituli predicti ordinis

vestri cisterciē petitiō continebat sint q̄plures abbates z ab-
 batisse/ac alij officarij dicti ordinis qui per se vel alios non vi-
 sitant anno quolibet capitulum generale/ac etiam contributi-
 ones z subsidia pro communi vtilitate ordinis sibi z suis mo-
 nasterijs impositas seu imposita non soluūt nec studentes in

vnuersitatibus tenent. Nos igitur ad quos ptinet sup his sa-
lubre remediū adhibere capituli hmōi supplicationib⁹ inclina-
ti vobis ⁊ cuilibet vstrū in pmissis defectuosos/ aut ea adim-
plere nō curantes penas in statutis aplicis ⁊ regularibus eius-
dē ordinis contentas ipso facto incurrere ⁊ incurrisse declarari
di/ac palā ⁊ publice denunciandi/necnō penas ipsas in eos in-
fligendi/ ⁊ ipsos ad satisfaciē dū ordini put in eisdē statutis cō-
tinetur cōpellēdi plenā ⁊ liberā tenore p̄sentis cōcedimus fa-
cultatē. Nō obstante quacūq; cōsuetudine cōpositione/seu cō-
tradictione/ aut alia quavis causa que in cōtrariū allegari pos-
sint statutis ipsis dūtaxat bene pensatis ceterisq; cōtrarijs q-
buscūq; Datū Abantue. Anno incarnationis dñice M. cccc.
lix. vij. Idus Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Q nullus princeps etiā fundatores mo-
nasteriorum pretextu hospitalitatis mo-
nasteria grauare/ aut vltra duas iocces
ibidem seu in locis eorundē manere sub
pena excomunicatiōis late sententiē p̄su-
mat, **Q** ratione ecclesiar⁹ parrochialium
monasterijs annexarum que per perpetu-
os vicarios regi solent abbates in syno-
dos ordinarioꝝ comparere non tenen-
tur/nec ad hoc compelli possunt. **Q** mo-
nachi ⁊ religiosi ordinis sub excomuni-
cationis et depositionis pena pro qua-
cūq; causa vel querela inter eos mora
in iudicio vel extra preterōꝝ auctoritate

apostolica coram quacūq; persona cuius-
tuncq; p̄minentie etiam si regalis / qui de
ordine non fuerit per appellationē causa
nouitatis / vel alias aliquē de ordine tra-
here audeat. Sed coram p̄relatis ordi-
nis aut generali capitulo respondere te-
neantur / cōtrafaciens sententiā excōmu-
nicationis incurrit / z eo ipso a suo iure ca-
dit. Et q̄ vidimus fides adhibeat. rē.

casu

92
 92
 92

Ius Ep̄us seruus seruorum dei. Ad
 futuram rei memoriā. In super-
 ne dignitatis specula licet immeriti dispo-
 nente domino cōstituti digna exauditione
 vota p̄sonarū humiliū maxime diuinis lau-
 dibus sacreque religionis obseruatiē dedita-
 rum apostolico fauore p̄sequimur / z ipsarū
 necnon monasteriorū z locorum regulariū
 earundē p̄fectibus p̄uisionis occurrim⁹
 gratia cōgruentis earūq; monasteria loca et

personas ab iniustis z illicitis grauaminib⁹ / vexationibus / et
 turbationib⁹ releuari volumus / p̄ut in domino salubriter co-
 gnouimus expedire. Sane sicut exhibita nobis nuper pro par-
 te dilectorū filiorū capituli generalis cisterciē ordinis peritio
 continebat sepissime cōtigit diuersa monasteria z loca dicti or-
 dinis in diuersis mundi partibus cōstituta p̄ seculareo p̄inti-
 pes z dominos temporales / etiā monasteriorū z locorū huius
 modi fundatoreo / vel de genere eorundē p̄textu hospitalita-
 tis / aut alias vtpote illa cū multitudine personarū copiosa in-
 habitando / z inibi per longū tempus pernocrando / stando / et

manendo/ac magnos sumptus faciendo z bona eorundē con-
sumendo multipliciter grauari z opprimi/ac etiā cum aliqua ex
monasterijs z locis parrochiales ecclesias q̄ p̄petuos vicari-
os regi z gubernari solite sunt sibi annexas habeant locorū oz
dinarij z diocesani dilectos filios abbates monasteriorū z lo-
corum predictorū ad cōparendū in suis synodis archiep̄alib⁹
z ep̄iscop̄alib⁹ cōpellunt/necnō aliqui ex religiosis eiusdē ordi-
nis super nōnullis causis z querelis inter ipsos p̄ tēpore mortē
ad alios quā dicti ordinis iudices recurrūt in magnū dispen-
dium grauamen z vilipendiū monasteriorū locorū personarū
z ordinis predictorū. Quare p̄ parte dictorū capituli genera-
lis nobis fuit humiliter supplicatū vt sibi sup̄ his oportine p̄-
uidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igitur cupien-
tes sup̄ his salubriter p̄uidere hmōi supplicationibus inclinati
vniuersis z singulis dilectis filijs quorūcūq; monasteriorum z
locorum abbatib⁹ p̄ tempore z cōuentib⁹ dicti ordinis aucto-
ritate ap̄lica tenore p̄sentis indulgem⁹/ac etiā statuim⁹ z ordi-
namus qd̄ deinceps p̄petuis futuris tēporibus nullus prin-
ceps secularis aut dñs tēporalis etiā si fundator monasteriorū
z locorū ip̄oz fuerit p̄textu hospitalitatē hmōi aut als aliq̄d ex
ipsis monasterijs grauare/ z vltra duas noctes inibi vel locis
ad ipsa monasteria p̄tinentibus sub pena excois quā eos ip̄o
facto incurrere volumus remanere audeat vel p̄sumat/ sed de
his que sine grauamine eorundē monasteriorū z locorū mini-
strabuntur cōtēntus existat/ Et nihilo min⁹ eisdem abbatibus
dicta auctoritate cōcedimus/quod ratione dictarum parrochi-
alium ecclesiarū vt prefertur annexarū q̄ diu in illis perpetui vi-
carij extiterint/ in prefatis synodis cōparere z interesse mini-
me teneant/ nec ad id per locorū ordinarios huiusmodi seu ali-
as a quoquā inuisi valeant compelli vel coartari decernentes
p̄cessus excoimunicationis aliasq; sententias z censuras/a cō-
tum z quicquid in cōtrariū forsan attemptari cōtingit ex nūc ir-
rita fore z inania/preterea quibusuis monachis z religiosis di-
cti ordinis etiam sub excoimunicationis z depositionis ordi-
nis pena/ne de cetero pro quacūq; causa vel querela inter eos

25 m

mota vel mouenda in iudicio vel extra p̄teris auctoritate apo-
 stolica corā quacūq; persona cuiuscūq; dignitatis aut p̄uincē-
 tie/etiam si regalis/que nō de dicto ordine fuerit p̄ appellatio-
 nem casum uouitatis vel alias aliquē ex ipso religioso trabe-
 re presumant vel audeant /eadē auctoritate districtius inhi-
 mus/sed p̄ quibusuis suis causis ⁊ querelis religiosi ipsi corā
 prelato suis dicti ordinis ac demū in capitulo generali huius-
 modi cōparere/ac de iure ⁊ iusticia respōdere teneant/ quod si
 secus egerint sententiā excommunicationis h̄mōi incurrāt/ ac a
 iure suo cadant eo ipso/ nō obstantib⁹ cōstitutionib⁹ ⁊ ordina-
 tionib⁹ aplicis/ac statutis ⁊ cōsuetudinib⁹ monasteriorū locorū
 ⁊ ordinis predicti ⁊ iuramento confirmatione aplica vel qua-
 cūq; firmitate alia roboratis ceterisq; contrariis quibuscūq;
 aut si principib⁹ secularibus/ ⁊ dñis tēporalibus/ ac religiosis
 predictis/vel quibusuis alio cōmuniter vel diuisim a sede apo-
 stolica indultū existat/ qđ interdici/ suspendi/ vel excommunica-
 ti nō possint p̄ litteras apostolicas nō faciētes plenam ⁊ exp̄s-
 sam/ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionē
 Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginam nostrorū indul-
 ti statuti ordinationis/cōcessionis/decreti/inhibitionis/ ⁊ uo-
 luntatis infringere/ vel ei ausu temerario cōtrare. Si quo au-
 tem hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotentis
 dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incur-
 surum/ Datum Abantue Anno incarnationis dñice MD. cccc. lxx
 vij. kl. Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

De dominis Listerciens. ⁊ quattuor p̄i-
 mi possunt reconciliare ecclesias ⁊ mona-
 steria ordinis sanguinis vel seminis effu-
 sione pollutas dummodo non de homi-
 cidio/cum aqua ab aliquo episcopo be-
 nedicta.

de
111

Ius Ep̄s servus servorum dei. Di-
lectis filiis Listerciensibus / de Fir-
mitate / de Pontigniacō / de Claravalle /
de Aboumūdo Listerciensibus ordinis / Labi-
lonensibus Antissiodorensibus et Lingonesibus dioce-
monasteriorū abbatibus presentibus et futu-
ris. Salutē et aplicam benedictionē. Ele-
strarū deuotionū precibus benignū im-
partientes assensum libēter ea vobis cō-
cedimus gratiose que comodū vestrū re-

spicere dinoscunt. Cum itaq; sicut p̄ parte vestra fuit p̄posi-
tū corā nobis sepe cōtingat ecclesias et monasteria v̄ri Lister-
ciensibus ordinis per effusionē sanguinis vel seminis violari nobis
humiliter supplicastis / vt p̄uidere vobis sup hoc : de oportuno
remedio ac de benignitate aplicā dignaremur. Nos igitur ve-
stris in hac parte supplicationib⁹ inclinati vobis et cūlibet ve-
strū / vt quecūq; ecclesias et monasteria vestri ordinis regularia
h̄mōi quociēs fuerit oportunū / dūmodo ex homicidio illa po-
luta nō fuerint reconciliare valeatis / aqua prius p̄ aliquē anti-
stitem vt in oris est benedicta / auctoritate presentū cōcedim⁹
facultatē. Per hoc autē constitutioni que id p̄cipit per episco-
pos tantū fieri / nullum volumus in posterū p̄iudiciū gene-
rari presentibus p̄petuo duraturis. Datum Abantue. Anno
incarnationis dñice M. cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontificat⁹
nostri Anno primo.

Confirmatio indulti concessi per domi-
num Innocentiū papam. iiii. Et profes-
si ordinis nostri possunt succedere in bo-
nis parentū ac si remansissent in seculo.

I

Ius Eps servus servorum dei. Ad futura rei memoria. Ad hoc divina nos miseratio meritis licet insufficientibus summe pratis ecclesiastice principatu obtinere disposuit vt suam cuiusq iusticia put debitores existimus vbilibz ministremus/ z que religiosis psonis sub suaui cōtemplationis iugo altissimo famulantibus p̄decessores nostros Romani pontifices cōcessa cōperimus illorū

inbrendō vestigijs dū a nobis petitur restorationis z inno- uationis munimine p̄pensius solidemus hinc est qd nos quarundā felicitis recordatiōis Innocētiū pape. iiii. p̄decessoris nostri litterarū quas diligenter inspicī z examinari fecimus tenore de verbo ad verbū signis z caracterib⁹ dūtaxat exceptis p̄sentibus annotato/eas cū incipiant vetustate cōsumi ad dilectorū filiorū Oratorū generalis capituli ordinis cisterciēsi supplicationis instantiā auctoritate ap̄lica innouamus/ z p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus. Tenor vero ipsarū litterarū talis est. **Innocentius** eps seru⁹ servorū dei: Dilectis filijs abbati Cisterciē/ciūsq; cōabbatib⁹ z cōuentibus vniuersis Cisterciēsi ordinis. Salutē z ap̄licam benedictionē. Deuotionis vestre precibus inclinati auctoritate vobis presentū indulgemus/vt possessiones z alia bona mobilia z immobilia exceptis feudalib⁹ que psonas fratrū ad monasteria vestra e seculo fugientū z p̄fessionē facientū in eisdē si remansissent in seculo ratione successionis vel quocūq; alio iusto titulo p̄gissent petere ac retinere libere valeatis/cōtraria cōsuetudine nō obstantē. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre concessiōis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et beatorū Petri z Pauli ap̄lorū eius se nouerit incursum. Datum Rugdusi. ij. kl. Nouembri. Pontificatus nri Anno quarto. Per hoc autē cuiquā nullū ius de nouo acquiri volum⁹/ sed antiquū tantūmō cōseruari. Nulli ergo oīno hominū li

ceat hanc paginā nostre innouationis ⁊ cōmunitōnis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumperit/indignationē omnipotentis dei/ ⁊ creatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius senouerit incurfurū. Datum Ahd̄e tue. Anno incarnationis dominice M̄. cccc. lix. vj. kl. Augusti. Pontificatus nostri Anno primo.

Confirmatio priuilegij concessi p̄ dominum Bonifatium papam. viii. De vterris cultis ⁊ incultis ad ordinē spectantibus etiam quas alijs colendas tradenus/ de quibus aliquis decimas seu p̄m̄ias nō percepit nullus a nobis/ vel cultoribus/ seu quibuscūq; alijs decimas seu primitias erigere potest. Item cōfirmatio priuilegij Clemētis. vj. q̄ abbates redeuntes ad monasteria nō tenentur composū redere burfarijs.

Ius Ep̄s seruus seruorū dei. Ad futurā rei memoriā Ex apostolice sedis puissione ac personarū p̄sertim sub regulari habitu virtutū domino famulantū deuotione puenire dinoscitur/ vt Romani pontifex quandoq; predecessorū suo ⁊ Romani pontificū gesta innouet ⁊ innouatione restauret/ ac auctoritate ap̄lica fulciat innouata/ hinc est q̄d nos ad dilectorū filiorum abbatis et totius generalis capituli ordinis Cisterciēnsis instantiā quāsdā

er b

felicitatis recordationis Bonifatij viij. et quosdam alias Clementis
 vi. predecessorum nostrorum Romanorum pontificum litteras inspicere exami-
 nariq; diligenter et earum cum incipiant vetustate consumi teno-
 res presentibus inseri fecimus qui tales sunt. **Bonifatius**
 Episcopus servus servorum dei. Dilectis filijs universis abbatibus ab-
 batibus et conventibus ordinis cisterciensis tam presentibus quam futu-
 ris. Salutem et apostolicam benedictionem. In ecclesie firmamento ve-
 ster ordo nitore claro coruscans universalis gregis dominici ai-
 lam illuminat et currentibus in stadio rectum iter insinuat/quo ad
 salutem brauius facilius pervenitur. Nos quidem ob hoc et propter
 magne devotionis affectum quem ad nos et apostolicam sedem habe-
 tis ordine ipsum/ac vos et alios eiusdem ordinis professores in-
 tima caritate persequimur/ac sinceris affectibus excitamur/ad
 vestra et illorum commoda in quibus honeste possumus promo-
 uenda/ Ideoque premissorum intuitu et obtentu dilecti filij nostri
 Roberti tituli sancte Prudentiane presbyteri cardinalis qui tanquam
 prefati ordinis quem professus existit promotor assiduus necessita-
 tes vestras et dicti ordinis nobis reverenter exposuit/ et super illis
 nostre provisionis auxilium imploravit/ vobis auctoritate presenti-
 um indulgemus/ ut de terris vestris cultis et incultis ad ordi-
 nem vestrum spectantibus quas alijs concessistis vel conceditis
 imposterum excolendas/ de quibus tamen aliquis decimas seu
primitias non percepit nullus a vobis seu cultoribus terrarum
ipsarum/ aut quibuscumque alio decimas seu primitias erigere
vel extorquere presumat/ Nos enim nihilominus irritum decer-
 nimus et inane quicquid contra tenorem huiusmodi indulgentie
 fuerit attemptatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
 ginam nostre concessionis et constitutionis infringere/ vel ei au-
 su temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpse-
 rit/ indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli
 apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani. xv. kl.
 Januarij. Pontificatus nostri Anno octavo. **Clemens**
 Episcopus servus servorum dei. Ad futuram rei memoriam. Apostolice
 sedis providentia circumsperta gesta etiam summorum pontifi-
 cum attente prospiciens et considerans diligenter nonnumquam illa

cōmutat in melius ⁊ qñq; summouet vel suspendit cum causa
rationabilis id exposcit/ dū dū siquidē felici recordatiōis Be-
nedictus papa. xij. p̄decessor noster in ordinatiōib⁹ ⁊ cōstitu-
tiōib⁹ quas p̄ utilitate Cisterciē ordinis edidit inter cetera
statuit ⁊ etiā ordinauit qđ abbates monasterioꝝ vel alioꝝ lo-
coꝝ cōuentualiu dicit ordinis regiminib⁹ p̄sidenteo/ si dū
extra monasteria ⁊ loca ipsoꝝ cōsistrent de p̄uentibus mona-
sterioꝝ ⁊ locorū ipsoꝝ/ vel alium de pecuniis aliquas eos reci-
pere forte cōtingeret in ipsoꝝ regressu ad monasteria ⁊ loca pre-
dicta dictas pecuniis traderent burfarijs in monasterijs ⁊ lo-
cis huiusmodi deputat/ si qua de pecunijs ipsis expendissent
computatis. Abbates vero seu alij regiminibus p̄sidentes
si secus attemperare vel sibi talia retinere presumerent ab in-
gressu ecclesie ac diuinis officijs post lapsum duozū mensium
a die regressus huiusmodi cōputandū tādū suspensū existerēt
donec ea traderent burfarijs memoratis. Cū autē nuper p̄ par-
te dilectorū filioꝝ Johānis abbatis cisterciē/ ac ceteroꝝ cō-
abbatū suozū p̄uidē in p̄ximo generali capitulo congregatoꝝ
cisterciē/ suo ⁊ omnū alioꝝ abbatū cisterciē ordinis nomine
fuerit nobis humiliter supplicatū/ vt cum p̄missa eis dē abbatib⁹
⁊ p̄sidentibus qui virtute sue regule plenā admīstrationē ha-
berē noscunt/ ⁊ iuxta regulā ipam debent de omnib⁹ ordinare
grauā valde reddant/ ⁊ exinde vileatur auctoritas
officij pastoralis ac subditi se quo ad hoc superiores maioribus
suspiciātes/ in pluribus nō obsequitur superiorū nutibus sicut
prius in animarū suarū salutis dispendiū ⁊ contemptū obedi-
entie regularis/ sup hoc de oportuno remedio providere salu-
briter dignaremur. Nos cōsiderantes attentius/ qđ in tranq̄-
litate cordis actori pacis accepti⁹ d̄ cseruif ex bis ⁊ alijs ratio-
nabilibus causis mouētib⁹ ad hoc animū nostrū induci/ ⁊ eo-
rundē abbatū deuotis supplicationib⁹ inclinati penā suspensi-
onis huiusmodi auctoritate aplice p̄sentis tenore suspēdim⁹
quousq; sup hoc aliud duxerimus ordinandū. Volentes ⁊ au-
toritate eadem cōcedentes/ qđ si qui abbates seu p̄sidentes pe-
nā huiusmodi incurrerūt ab illa p̄ dilectos filios priores clau-

261

strales monasteriorū ⁊ alioꝝ locoꝝ suozū quib⁹ sup hoc plenā
 concedim⁹ facultatē absolui valeant/ ⁊ cū eis sup irregularita-
 te p eos inde cōtractā forsttan dispensari. Nulli ergo oīno ho-
 minū liceat hanc paginā nostre suspensionis/ volūtatis/ ⁊ con-
 cessionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis au-
 tem hoc atreptare psumpserit/ indignationē oipotentis dei/ et
 beatoꝝ Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius senouerit incurfurū. Datū
 Auinionēsi Mōsi Octobris. Pōtificat⁹ nostri Anno primo.
 Nos itaq; dictoꝝ abbatis ⁊ capituli in hac parte supplicationi-
 buo inclinati litteras ac tenores hmoi auctoritate pfata pfen-
 tiū sere innouamus/ et pferentis scripti patrociniō cōmunim⁹.
 Per hoc aut nullū ius cuiquā de nouo acquiri volumus/ sed
 antiquū si qd sit tantūmō cōseruari. Nulli ergo oīno hominū
 liceat hanc paginā nostre innouationis/ cōmunitiōis/ ⁊ volū-
 tatis infringere/ vel ei ausu temerario ptraire. Si quis autem
 hoc atreptare psumpserit/ indignationē omnipotētis dei/ ⁊ be-
 atorū Petri ⁊ Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū. Datum
 Abantue Anno incarnationis dñice M. cccc. lix. vii. kl. Augu-
 sti. Puntificatus nostri Anno primo.

Et monasteria monialiū de cetero tene-
 buntur solucre cōtributiones ordinis p
 generale capitulū imponēdas.

Ius Eps seruus seruozū dei. Dilecti
 filijs Listerciēsi/ de Firmitate/ d
 Pontigniaco/ de Claraualle/ ⁊ de Ahozi-
 mūdo Listerciēsi ordinis/ Cabiloneſi Anti-
 stodoreſi ⁊ Lingoneſi diocef monasterioꝝ
 abbatibus. Salutē ⁊ aplicam benedictio-
 nē. Iustis ⁊ honestis petentiū votis liben-
 ter annuim⁹ eaq; fauozib⁹ psequimur opoz-
 tunis. Cū itaq; sicut p parte vestra fuit p-
 positū coram nobis/ licet vos ⁊ dilecti filij

alii vestri coabbates monasteriorū et locorū Cisterciens ordinis
certas contributiones p̄ dilectos filios capitulū generale eius-
dem ordinis ex certis rationabilib⁹ causis p̄ tempore imponē-
das iuxta ipositiones h̄mōi vt moris est p̄soluere debeatis et p̄-
soluatis ānuatim/ tñ dilecte in christo filie abbatissae et priorissae
diuersorū aliorū monasteriorū et locorū monialū dicti ordinis cō-
tributiones ipsas p̄soluere differunt et recusant in ipsius ordi-
nis dispendiū p̄ parte vestra nobis fuit humiliter supplicatū/
vt super his oportune p̄uidere de benignitate apostolica dig-
naremur. Nōo igitur de p̄missis certam noticiā non habentes
huiusmodi supplicationib⁹ inclinati vobis et cullibet vestrū per
vos vel aliū seu alios quascūq; abbatissas et priorissas mona-
steriorum et locorū huiusmodi p̄ tempore existētes/ad soluen-
dum annuatim cōtributiōes p̄ capitulū generale imponēdas
huiusmodi s̄m statuta dicti ordinis quotieno fuerit oportunū
per censurā ecclesiasticam appellacione postposita cōpellendū
et astringendū plenā et liberam auctoritate ap̄lica tenore presen-
tium cōcedimus facultatem. Nō obstantib⁹ constitutionibus
et ordinationib⁹ apostolicis/necnō statutis et consuetudinibus
monasteriorū locorum et ordinis predictorū iuramēto cōfirma-
tione apostolica vel quacūq; firmitate alia roboratis ceterisq;
cōtrariis quibuscūq; aut si abbatissis et priorissis prefatis/vel
quibusuis alijs cōmuniter vel diuissim a sede apostolica indul-
tum existat quod interdicti/suspendi/vel excōmunicari nō pos-
sint per litteras apostolicas nō facientes plenā et expressam/ac-
de verbo ad verbum/de indulto huiusmodi mentionē. Datū
Abantue Anno incarnationis dominice M̄. cccc. lix. vii. kl. Aus-
gusti. Pontificatus nostri Anno primo.

Notabile multum vtille et necessariū.

Dio clariori intelligentia istorum privilegiorum contra comendariu notandum q ordo sanctus a sui origine no legitur commendariu plaga fuisse percussus/saltem in gallia nisi vsq circa annu dni. M. cccc. l. quo tempore in alijs ordinib comendaz ignis inualefcat. Nobrem patres ordinis sibi pcauere cupientes/gratia dni Johannis pape. xiiij. nec no ipsius confirmacione a dno Nicolao pp. v. ac decretu dni Calisti pape. iij. premissa obtinuerunt. Tēpore vero dni Pij pape. ij. qui cepit circa annu dni M. cccc. lix. comendaz incēdiū absq obstaculo diuersis medijs apertū videbat/ita vt pene tota Gasconia maiorqz francie z burgundie porcio sequi videret/multis discolis religiosi vt abiecto discipline iugo licētius suas explerent voluptates quātū poterāt fauētib⁹. Ex quib⁹ multisqz alijs obliquitatib⁹ vltra totalē status spūalis z monastici enervationē/ac monasterioꝝ in tēporalibus spoliacionē/grauiissima alia secute sūt incōueniētia cōtributionū videlicet maxima diminutio. Et nihilomin⁹ expēsarū p alicui⁹ defensōis seu succursus impetratōe tā apud sedē aplicam q̄ erga principes solito abūdanti⁹ effusio. Ne aut ordo tot⁹ in preceps z pdicionē laberet op⁹ fuit cisterciū piā ordīs matrē ex sua pauprate mēbrī z filijs p virib⁹ succurrere/z inde ordīs debita ad cisterciū vehemēti⁹ sicut docent capituli generalis cōputationes crescere. Undeqz etiā necesse fuit subsidia quedā caritatiua sup ordinē p generale capitulū extunc renouare z imponere. Iste em̄ z sequētes p uisiones contra tantos morbos uō nisi cum maximio impensis obtineri potuerūt.

Non solū ordo comendis istis tunc grauari cepit/sed etiam p vniuersa mundi climata plures epi z eorū officiales ceperūt pretendere vel vsurpare iurisdictionem ordinariam in monasterijs/z sup psonas ordinis. Alij a summo pontifice cōmissiones ad visitandū loca ordinis impetrauerūt z illas exequi tēpauerūt/sicut in Anglia dñs Cantuariēs. In schocia dñs ep̄s sancti andree. In polonia. ꝛc. Alij tam sua ptate q̄ litterarum applicarum vigore graues pecuniarū exactiones a monasterijs exigebāt/z abbates multū affligebāt. Plures q̄ comēdatarij

tam seculares / et nonnulli inberbes / spurij / magnatorum et vniuerso-
rum aliorum ordinum professi non solum iurisdictionem in monasterijs
sibi commendatis usurpabant / sed etiam alia monasteria vtriusque
sexus ab illis dependenti visitatore / et ad nutum disponere presume-
bant / cum tamen de sacris honestatibus et ceremonijs ordinis penitus
nihil scirent / et minus curarent / vnde et tanta excreuit in multis
regionibus discordia vt multi monachi et moniales quis esset ve-
rus ordinis habitus ignorarent. Denique aliud periculosissimum
nascebatur morbus / scilicet quasi vbiq; assignatio pensionum
super monasterijs / que tamen immortales reddebantur / cum
eo decedente qui vnam recipiebat statim alteri conferebatur /
quandoque etiam eas permutabant et ad voluntatem transferebant.

Singulis annis pro dolor tantarum calamitatum clamores
cum ciuitatu lamentabili ad generale capitulum deferbantur / Ex quo
bus veri ordinis zelatores ingenti cruciati affligebantur / Cli-
debant enim inimicos ordinis bona ipsorum iuxta prophetam maledic-
tum deuorare / Clidebant multos ecclesie prelatos quasi ad totale
status monastici desolationem et extinctionem esse resolutos / Cli-
debant non paucos ex potentioribus seculi principibus ambicio-
sorum suauis necesse commendas recipere / sed etiam terribili importu-
nitate multis procurare. Clidebant plures ex fratribus suis male-
uientes / minas dare / visitatoribus et patribus quod si in aliquo com-
gerent aut molestarent illico monasterium in eorum despectum com-
mendarerent / Clidebant monachorum turbam maximam ad omnem dis-
solutionis inordinationem paratam / commendas / vtpote statum in
quo laxatis habenis in vitiorum turpitudine nullo corrigente de-
fluere possent / affectare / Clidebant tantam rerum deordinationem quod
et ipsimet vltimi monasteriorum suorum abbates dicebant cum certu-
tudine quod monasteria post eorum obitum commendarentur / Clidebant
plures de ordine extremas super his lamentationes effundere /
sed paucissimos qui occurrere vellent seu in aliquo adiuuare
curarent apparere / vt iure ordo sanctus conquerendo dicere posset in-
firmata est in paupertate virtus mea / multos filios enutriui et ex-
altavi / ipsi autem spreuerunt et dereliquerunt me. Indies augebantur
et preualebant miserie et persecutiones / et vnde ordini subuenirent

nō habebāt veri ordinis zelatores. Ad vesi corda leuātes/gem
mitibus ⁊ lachrymis terrā replebāt/celū pulsabant curiā cele
stē constanti virtute ꝑ querendo auxilio sollicitabant.

Abiserūt prius ad dñm ꝑ dñm papā. ij. honestā ꝑ vnū de q̄t
tuor primis legationē/qui tanq̄ ab olim notus pōtifici vt po
tuit puillones ista obtinuit/que ⁊ si vsq̄ quaq̄ multio ad vo
ta nō āpareant/secerunt tñ quod potuerūt/cum q̄z needū ꝑꝑ
ter morbi nouitatē oportuna remedia nouerant/tū quia vt di
ctum est quasi oēs orbis moderatores/exceptis anglīc ⁊ Ger
mano/ꝑ cōmendis cōspirasse videbant. Et idcirco nō quevo
lebant ꝑ tunc obrinere potuerunt.

Demū altissimus in misericōdia ⁊ miserationib⁹ afflictoꝝ gemi
tum respiciens deuotoꝝ ordinis rursus corda inflammauit/
vt iterū pie memoriē dño llymbertuo abbas cisterci ad sanc
tissimū Sixtū papā. iij. desinarec/vbi post multos laboreo ⁊
optimozū priuilegioꝝ impetrationes/vitam ꝑ grege suo fini
uit/illū imitatus verū pastozē qui pro ouibus aiām posuit.

Successu autē tēporis odore ⁊ virtute dictozū ꝑuilegioꝝ mul
toꝝ de ordine corda cōualuerūt/⁊ talib⁹ armis cōmuniti plu
res cōmendatarios etiā in sup̄nis curijs tam sūmi pontificis
q̄ ꝑlametozū Paris ⁊ Bolose alijsq̄ excelsis iusticie officinis
inuasērūt ⁊ ibi dño fauente maximū auxiliū in fauozē ordinis
auxilijsq̄ dictozū priuilegioꝝ inuenerūt. Tandē deuoti ordi
nis amatores ex dictozū auxilioꝝ degustatione cōfortati pro
felici cōsūmatione restorationis ⁊ reparatōis ordinio/nōo ꝑ
factū Johannē abbatē cisterci licet omninū alioꝝ mīmū/ad san
ctissimi dñi Innocentij pape viij. pedes/nullā a nobis excusa
tionē recipere volentes/ire coegerūt/Quib⁹ nolentes volen
te acquiescēdo benignissimū patrē ⁊ pijsimū pontificē/ab in
eunte quidā etate ordini deditū inuenimus/qui sepi⁹ se verū
ordinis ꝑtectorē ⁊ cultozē nominās ⁊ oꝑecōprobāo/ca q̄ loco
suo habent liberalissime ⁊ ꝑntissime cōcessit priuilegia.

Sed quia reo tā grandes sine magnis expensis tractari nō
possunt/necesse fuit sollicitudinib⁹ istis currentibus/generalis
capit. ꝑuidentiā aliquā sup ordinem imponere subsidia. Cūq̄

multos minus gratos ad dictorū subsidiorū solutionē viderit
dignū duxit anno nonagesimo iuxta dñi Innocētij expressum
mandatū/moderationē circa p̄tributiones annuas iuxta mul-
tiplices p̄cedentiū tempoz cōclusiones aponere. Tum ne pp-
ter defectū solutionis cōtributionū ordo indefensus desoleat.
Impossibile enī est hanc aut similit̄ republicā etiā mendicanti-
um nō nisi cum magnis sumptib⁹ dirigere. Nullus aut̄ hone-
stus animus diceret ordinis statū esse relinquēdū. Tum ne de
cetero ad dictorū subsidiorū impositionē seu ad banchariorū
cū vsura refugiū deinceps sit recurrēdū. Tum ne tā diu cister-
ciū/tenuis in tēporalibus ordinis mater/ p̄ filijs longe ea po-
tentiorib⁹ contra iusticiā ⁊ equitatē amplius grauet. Tum vt
habita decenti p̄uisione ad suportandū onera ordinis/omnia
ipsius agenda cōcorditer sicut hacten⁹ tractētur/ ⁊ aduersarijs
ipsius potenti virtute cōtradicat̄ nobilissimaq; ista p̄uilegia
ad effectū deducant̄. Nā cum nōnunq̄ ad dictū dñm Innocē-
tū recurrēdo sit dictū q̄ instantia quorundā principū aliqua
aduersus dicta p̄uilegia cōcesserit/paterna beniuolentia rē-
spondisse fertur. Amore dei p̄siderare nō esse paruum rem vni-
uersalē regere ecclesiā/ ⁊ necesse est sepius in multis minoribus
ipsis cōplacere principib⁹/vt in maiorib⁹ rei christianitatis as-
sistant. Sed habetis optima ⁊ fortiora p̄uilegiarū suffragia
⁊ ppugnacula/defendite vos i iusticia/in qua ⁊ etiā apud nos
fauores inuenietis rationabiles. Hec dicta sunt vt posterī ali-
quid de statu ordinis cognoscant/cognoscentesq; p̄secutiones
ordinis p̄missas/cautius ⁊ diligētius sub timore dei incedant/
⁊ liberalius cōtributiones p̄soluāt/de quibus quolibet anno
in generali capitulo fidelis ratio clare exhibetur.

Confirmatio decreti ⁊ cōstitutionis p̄pe-
tue dñi Iohannis papee. xiiij. iā p̄ domi-
nū Nicolāū papā. v. p̄firmate. Et nullus
qui de dicto ordine non existat cuiuscūq;

8-12

alterius religionis/ status/ conditionis/
 dignitatis/ aut p̄eeminētie/ etiam cardī-
 nalatus possit habere quācunq; p̄siden-
 tiam/ gubernationē/ administrationē per
 se vel alios/ directe vel indirecte in ordi-
 ne cisterciē. Cū clausula q̄ fides adhibe-
 atur vidimus sicut originali/ vide ad lon-
 gum textum quia melius ⁊ clari⁹ dici nō
 posset/ Cum clausula q̄ trāsumpto fides
 adhibeatur.

De
Ep̄o
seru

Ius Ep̄us seruus seruorū dei. Ad
 perpetuā rei memoriā. Apo-
 stolice sedis nobis iniuncte desuper ser-
 uitutis officiū mentem nostrā excitat et
 inducit vt circa ea que pro statu prospe-
 ro monasteriorū Cisterciē ordinis/ ⁊ in
 illis pie vite dedicatarū personarū pro fu-
 tura conspiciamus op̄erof studijs inten-
 damus/ ⁊ his que p̄pterea facta fuere cō-
 perimus/ vt illibata persistant apostolici

muniminis adijciamus firmitatē ⁊ ea concedamus que desu-
 per sunt oportuna. Dudum siquidē a felicis recordationis Iſi-
 colao papa. v. p̄decessore nostro littere in quib⁹ bone memorie
 Baldasaris ep̄i Tusculanē tunc Bohānis. xliij. in sua obedi-
 entia de qua partes ille erant nūcupati inserunt littere emana-
 runt tenoris subsequētis. **Nicolaus** Ep̄s seruus seruorū
 dei. Ad perpetuā rei memoriā. Inter cetera orbis ecclias/ mo-
 nasteria/ ⁊ alia pia loca monasteriū cisterciē Cabilonē diocē

ac cisterciensium ordinem affectu beniuolo persequentes illa personis eius
presidentibus libere concedimus que ipsarum ac monasterii et ordinis
predictorum fauore et comoda respicere dinoscuntur. Dudum siquidem
Baldasaris olim episcopus Tusculanensis in sua obedientia de qua par-
tes tunc erant Johanneo. xxiij. nuncupati in fauore dicti mona-
sterii ac illius abbatis necnon coabbatum et abbatissarum dicti ordi-
nis per tempore existentium emanarunt littere tenoris subsequenti.
Johannes Episcopus seruus seruo dei Ad perpetuam rei memoriam
Ad salutare regimen ac incrementa proficua dilectorum filiorum or-
dinis Cisterciensium qui in agro plantatus diuino uerberis fructus ad
laudem diuini nominis et odore suauitatis producit assidue in
ultimos orbis fines per paterne considerationis dirigentes intuitus
et cupientes ut eo vigilantibus atque deuotissimo altissimo impendere
valeant iugiter famularum quo maiori quietudine in contempla-
tione sedula diuinorum salubriter profuerint ac deuoris suppli-
cationibus dilectorum filiorum abbatis et conuentus monasterii Ci-
sterciensium Babilonensis diocesis necnon coabbatum et abbatissarum dicti
ordinis cisterciensium in hac parte fauorabiliter annuentes hac presen-
ti constitutione perpetuo duratura et auctoritate apostolica decerni-
mus statuere quod de cetero in prefato ordine Cisterciensium aut eius
membris nullus qui de dicto ordine non existat cuiuscumque alterius
religionis ordinis status dignitatis aut preminentie fuerit etiam
si cardinalatus dignitate fulgeret apostolica vel alia quauis au-
toritate possit vel debeat presidentiam gubernationem admini-
strationem aut preminentiam aliquis per se vel alio modo directe vel in-
directe aut quouis questito colore quolibet impetrare obtine-
re regere administrare vel gubernare quocumque aut qualiter-
cumque decernentes ex nunc irritum et inane si secus super his a quoquam
quauis auctore scienter vel ignoranter contigerit impetratum quoli-
bet attemptari per predicta uero nullum preiudicium afferri volumus
alicui ex venerabilibus fratribus nostro sancte Romane ecclesie cardi-
nalibus in presentiarum in prefato ordine cisterciensium gubernationem com-
missionem administrationem seu presidentiam aliquis obtineri quominus
illas gerere valeat et tenere iuxta formam litterarum apostolicarum eidem
desuper hactenus concessarum. Nulli ergo oino hominum liceat hanc paginam

nā nostre p̄stitutionis ⁊ volūtat̄is infringere/vel ei ausu teme-
 rario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sumpserit/indignatio-
 nē omnipotētis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄loꝝ eius se no-
 uerit incurfurū. Datū Constantie. vii. kl. Februarij. Pontifi-
 catus nostri Anno quinto. Nos igitur abbat̄i ⁊ monasterio
 necnō coabbatib⁹ ⁊ abbatissis p̄dictis ampliori desup am̄nicu-
 lo p̄uidere cupiēti/ac litteras ⁊ tenorē antedictos ratos habē-
 teo ⁊ gratos illos auctoritate ap̄lica ⁊ ex certa sciētia harū serie
 innouam⁹/ac vim ⁊ vigorē habere decernim⁹/necnō statuta
 decreta ac oīa alia ⁊ singula in dictis litteris p̄tenta ⁊ quecūq̄
 inde secuta eisdē auctoritate ⁊ scientia confirmam⁹/aproba-
 mus/⁊ p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹. Nō obstāi cōsti-
 tutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ ap̄licis/necnō omnib⁹ illio que dic-
 tus Baltasar ep̄s in p̄fatis litteris suis nō obstare voluit ce-
 terisq̄ cōtrarijs q̄buscūq̄. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc
 paginā nostre innouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/ap-
 probationis/⁊ cōmunit̄ionis infringere/vel ei ausu temerario
 cōtraire. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē
 omnipotētis dei/⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄loꝝ eius se no-
 uerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū/Anno incar-
 nationis d̄niie M. cccc. liiij. Non̄ Octobrio. Pontificatus no-
 stri Anno Octauo. Nos igit̄ pariformiter ex certa sciētia no-
 stra singulas litteras p̄dictas ratas gratas habēteo illas et in
 eis cōtenta ⁊ inde secuta quecūq̄ auctoritate ap̄lica harū serie
 innouam⁹/ac vim ⁊ vigorē habere foreq̄ subnixas decernim⁹
 ac cōfirmam⁹ ⁊ aprobamus p̄sentisq̄ scripti patrociniō cōmu-
 nim⁹. Decernēdo qđ p̄sentiū trāsumpto alicui⁹ ep̄alis vel supe-
 rioris curie ecclesiastice sigillo munito/ac signo ⁊ subscriptio-
 ne notarij publici signato in iudicio ⁊ extra tanq̄ ip̄so p̄inser-
 tis ⁊ presentibus litteris si exhiberent̄ plena fides adhibeatur
 ⁊ p̄inde stetur/ac si ip̄se presentes ⁊ p̄c̄inserte littere forent ex-
 hibite vel ostense/nec desuper alterius probationis am̄nicu-
 lum requiratur. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc pagi-
 nam nostre innouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/apro-
 bationis/cōmunit̄ionis/⁊ decreti infringere/vel ei ausu teme-

rario contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumperit/ in-
dignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et Pauli apo-
stolorum eius se noverit incurfurū. Datum a Sancte Anno in-
carnationis dominice M. cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontifica-
tus nostri Anno primo.

Hanc in forma confirmat domin⁹ Innocentius papa. viij.
In codice qui incipit. Regimini vniuersalis/ sicut dñs Sixtus
papa. liij. eā confirmauerat.

Cōfirmatio p̄uilegiū domini Calisti pa-
pe. iij. Motu pprio. et. super amplissima
reuocatione omniū bullarū/ gratiarū/ ex-
pectatiuarum/ commendarū/ reseruatō-
num/ et quarūlibet nominationū/ p̄ro-
gatiuarum/ antelationū/ declarationum/
vniōnū/ et exceptionū/ etiam per resigna-
tionē/ seu iuris cessionem/ aut alias qui-
buscunq; etiā cardinalibus/ seu officiali-
bus curie cōcessarum que sup ordinē no-
strum nullū locum habere possunt prout
clarius et breuius dicitur in textu q̄ ali-
ter abbreviari possunt cum clausula/ **Et**
vidimus fides adhibeatur.

In *Ep̄s* seruus seruorū dei. Ad futu-
 turā rei memoriā. Licet ea que
 p̄ predecessores nostros in Romā pontifices
 p̄uide facta fuerunt / et ab eis rite processe-
 runt plenā obtineant firmitatē. Nos tamē
 illis interdum apostolici muniminis robur
 adiūcimus / vt eo firmitus illibata persistant
 quo magis nostro fuerint p̄sidio cōmunita.
 Dudum siquidē felicitis recordationis Cali-
 stus papa .iij. predecessor noster ex certis ra-

tionabilibus caussis nōnulla statutū / declarationē / cassationē /
 et irrationē pro vtilitate et cōseruatione monasteriorū et loco-
 rum ac religiosorū cisterciensī ordinis motu pp̄rio ac ex certa sci-
 entia / et de plenitudine aplice potestatis fecit / et cōcessit ut in
 ipsius p̄decessoris litteris quas diligēter in cancellaria aplica
 inspici et examinari fecim⁹ / ac quarū tenor inferius est insertus
 plenius cōtinetur. Nos igit̄ motu scientia et p̄tate similib⁹ nō
 ad alicui⁹ instantiā sed de nostra mera liberalitate statutū / de-
 clarationē / cassationē / et irrationē predicta rata et grata habē-
 tes / illa et quecūq; inde secuta auctoritate aplica cōfirmamus /
 et p̄sentis scripti patrocinio cōmunimus supplendo omnes de-
 fect⁹ si q; forsan interuenerint in eisdē. Necnō litteras ipsas vim
 et vigorē habere ac virib⁹ subsistere decernim⁹ p̄ p̄sentes nō ob-
 stantib⁹ cōstitutionib⁹ aplicis / ac omnib⁹ illis que dictus p̄de-
 cessor in eisdē litteris nō obstare voluit / ceterisq; cōtrarijs qui-
 buscūq;. Tenor vero ipsarū litterarū de verbo ad verbū sequit̄
 et est talis. *Calistus Ep̄s* seruus seruorū dei. Ad futurā rei
 memoriā. Ad fructus vberes quos cisterciensī ordo in agro ini-
 litantis ecclesie plantatus dextera dñi velut arbor bona pdu-
 cit batenus et p̄ducit consideratōis nostre oculos extēdentes
 aplici fauoris p̄sidii sibi libēter impartimur / et in his que so-
 lidationē status / necnō p̄petuā pacem et tranquillitatē eiusdē
 cōcernūt nos gratiosos et fauorabiles exhibemus. Cum itaq;
 sicut ad apostolatus nostri peruenit auditū ordini Cisterciensī
 p̄fato ac illius monasterijs / p̄sonis / atq; locis magna piculose

desolationis dispendia imminere noscant ex eo quia nonnulli
pretextu quorundam litterarum applicarum etiam ad vacatura se ex-
tendentium in dictis monasteriis atque locis prefici et preesse presu-
munt. Nos ne per hoc nostre conscientie serenitas remaneat in-
traquila/talium turbationum materias ab eodem ordine appellere
premissisq; scandalis et inconuenientijs quantum nobis ex alto pmir-
titur obuiare/necnon circa hoc salubre remedium adhibere cupi-
entes motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblate petiti-
onis instantiam sed ex certa nostra scientia et apostolice potestatis
plenitudine statuimus nos itaq; intentionis fuisse et esse declara-
mus/necnon barum serie concedimus quod nulla per nos aut sedem apo-
stolicam seu nostram vel ipsam aut aliam quavis auctoritate in gene-
re vel in specie sub quibusuis formis aut uerborum expressio-
nibus/et cum quibuscumq; etiam individualibus talium derogatoriarum
clausularum etiam talium quod illis per queuis alia apostolica litteras/privi-
legia/et indulta ipsam etiam signanter specificet et expresse derogati-
ua nunc derogatum esse vel fuisse censeat/seu derogatum non pos-
sit vim et effectum habentibus ceterisque effectum preteritum preiudicialibus
clausulis ac decretis irritantibus quibusuis personis cuiuscumq; sta-
tus/gradus/dignitatis/ordinis/vel conditionis/etiam si sancte Ro-
mani ecclesie cardinales/aut sedis apostolice officiales/seu episcopi/aut
alterius ordinis abbates/etiam motu et scientia filibus/seu ad
regum/principum/vel prelatorum quorumlibet supplicationem/vel ali-
quorum resignatorum beneficiorum iuris cessionem/vel recompensatio-
nis/aut alio quouis intuitu/seu in eorum fauorem concessa hacten-
us vel impostura concedenda expectantur commende/aut alie
queuis littere/facultates/innovationes/et mandata/necnon pro-
gatiue/antelationes/declarationes/exceptiones/privilegia et
indulta/ac facte et forsan faciende/etiam de primo vacaturis
monasteriis/prelaturis/dignitatibus/et locis dicti ordinis spe-
ciali reservatione quorum omnium teniores/ac si de uerbo
ad uerbum inserti forent presentibus haberi volumus pro ex-
pressis et que sunt nondum sortita sunt effectum quorumque uigore
in ipsis monasteriis aut eorum aliquo non est alicuius que-
situm ad monasteria/prelaturas/abbatiales/et alias dicti ordinis

dignitates et loca etiā vtriusq; sexus ordinis hmoi aliquo-
 se extendunt/aut quōlibet se extendere possint siue debeant/
 nec monasteriorū et locorū huiusmodi cōuentus religiose pfe-
 ne/aut vasalli/etiā vtriusq; sexus ad receptionē alicui⁹/etiam
 auctoritate taliū litterarū et pcessuū exinde habitōrū teneant/
 nec ppterea interdici/suspendi/vel excōicari possint cassantes
 et irritantes/ac p infectis et nullis habentes illa omnia et singu-
 la talia expectatiuas/gratias/facultates/litteras/nominatio-
 nes/reseruaciones/nominādi/reseruandi/vniendi/et alia man-
 data aplica suū effectū nondū sortita et alia p que effectus pre-
 sentiuū quomodolibet impediri posset/vel differri/ac decernen-
 tes illis nullā in iudicio vel extra fidem adhibendā fore/nec cō-
 uentus et psonas eorundē monasteriorū ad receptionē eorun-
 dē pretextu litterarū ipsarū teneri. Necnō put est irritū et ina-
 ne si qd secus sup his a quoquā quis auctoritate scienter vel ig-
 noranter imposterū cōtingerit attemptari. Non obstantib⁹ si in-
 facultatib⁹ et litteris seu mandatis huiusmodi tales apposite fu-
 erint clausule/scz aut si locorū ordinarijs/scu abbatib⁹/ abba-
 tissis/vel cōuentibus dicti ordinis/vel quibusuis alijs cōmu-
 niter vel diuissim ab eadē sede indultū sit q ad receptionē vel
 pūisionē alicui⁹ minime teneant/et ad id cōpelli/aut q interdi-
 ci/suspendi/vel excōmunicari nō possint p litteras aplicas nō
 facientes plenā et expressam ac de verbo ad verbū de indulto
 hmoi mentionē/p quā quidē clausulā aut cuiusuis alteri⁹ simi-
 lis vel efficacioris clausule adiectionē vel appositionē decerni-
 mus p̄sentib⁹ nō fuisse sufficienter derogatū/ac cōstitutionib⁹
 et ordinationib⁹ aplicis/puilegijs quoq; ac statutis et cōsuetu-
 dinibus ordinis et monasteriorū iuramento cōfirmatione apli-
 ca vel quacūq; firmitate alia roboratis ceterisq; cōtrarijs qui-
 buscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostro-
 rū statuti declarationis/cōcessionis/cassationis/ et irritationis
 infringere/vel ei ausu temerario cōttaire. Si quis autē hoc at-
 temptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/ac beato-
 rū Petri et Pauli ap̄loy eius se noverit incursurū. Datū Ro-
 me apud sanctū Petrū. In incarnationis dñice M̄. cccc. lviij

lii. kl. a. h. ij. Pontificatus nostri Anno quarto. Ceterū q̄
difficile foret p̄insertas ⁊ p̄sentes litteras ad singula in quibus
de eis fides fo: san facienda fuerit loca deferre volumus ⁊ apli
ca auctoritate supradicta decernim⁹ q̄ ipsarū trāsumpto alicu
ius ep̄alis vel superioris ecclesiastice curie sigillo munito ac si
gno ⁊ subscriptione notarū publici ⁊ legalis signato in iudicio
⁊ extra tanq̄ in ipsis p̄insertis ⁊ p̄sentibus litteris si exhiberē
tur plena fides adhibeat⁹/ac p̄inde stetur ac si ipse p̄inserte ⁊ p̄
sentes littere forent exhibite vel ostense. Nulli ergo oino ho
minū liceat hanc paginam nostrorū cōfirmationis/cōmunitio
nis/suppletionis/voluntatis/⁊ decreti infringere/vel ei ausu te
merario cōtraire. Si quis aut̄ hoc attemptare p̄sumpserit/in
dignationē omnipotētis dei/⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli aposto
lorū eius se nouerit incurfurū. Datū a. h. antue Anno incarna
tionis dñice. a. h. .cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontificatus nostri
Anno primo.

Premissam bullā cōfirmat dñs Sixtus papa. iij. in bulla q̄
incipit Regimini vniuersalis. Et similiter dñs Innocētius pa
pa. viij. in bulla sub forma codicis/que incipit Regimini vni
uersalis ecclesie.

Perpetuū decretū q̄ bona monasterio
rū ordinis sint cōmunia ⁊ in monasterio
cōseruentur/⁊ per cōmendatarios seu eo
rum officarios non alienentur. Q̄ su
per hoc obedire debent ordinationi vi
sitorum ordinis appellatione non ob
stante. Q̄ visitatio monasteriorū cōmen
datorum ⁊ aliorum eis subiectorum per

abbatem cistercij ⁊ quattuor primos so-
lum fieri debeat ⁊ illos duntaxat religi-
osi debent recipere ⁊ in eorum manibus
professionem emittere. ⁊ officiales mo-
nasteriorum cōmendatorū qui debent es-
se ordinis p̄fessi/subiiciuntur correctio-
ni ⁊ punitioni patrum abbatū ⁊ aliorum
visitatorū ordinis ⁊ si debitam ipsis mo-
nasteriis ⁊ conuentibus nō prestiterint
obedientiā per ipsos visitatores coerce-
antur. ⁊ abbas cistercij ⁊ quattuor pri-
mi possunt gubernatores monasteriorū
huiusmodi ad illorum reedificationem
et ad prouidendum conuentui et ad fa-
ciendum ea que abbates tenerentur si
monasteria haberent abbatem compel-
lere. ⁊ commendataris eadem iuramen-
ta facere tenentur sicut abbates cum ad-
ditione q̄ conuentib⁹ prouidebunt suf-
ficienter de pane/vino ⁊ pictantia per re-
ligiosos ordinis et nō per seculares. ⁊
quamdiu monasteria sunt commendata
monachi tenentur annualem confessio-
nem facere ⁊ et suum proprium dare patri

visitatori seu alicui de quattuor p̄missis
 & officiales spirituales & tēporales mo-
 nasteriorū comendatariorū sint p̄fessi or-
 dinis / & clauēs cartarū librarie & localū
 custodiāt. & officiales dictorū monaste-
 riorum debent iurare corā conuētū q̄ fi-
 deliter colligent bona / defendent iura / et
 ipsa fideliter exponent ad vtilitatem mo-
 nasteriorum.

In
 N
 S
 S
 S

In Ep̄us seruus seruorū dei. Ad
 p̄petuā rei memoriā Sup̄ gre-
 gem dominicū nobis licet imeritis desu-
 per creditū extēdentes vigilis speculato-
 ris officiū in decore ac felici statu sacre re-
 ligionis cisterciensis ingenti mentis exul-
 tatione reficimur p̄spicientes potissime
 q̄ monachi dicti ordinis p̄ bonorū operū
 exercitiū & p̄clara sanctitatis merita p̄ce-
 dentes ceteros ad diuine maiestatis ob-
 sequiū retrahunt p̄ exemplū vitam ducēdo p̄missimā diuinisq̄
 laudibus ex quib⁹ gloria tollitur. altissimi acurati⁹ insistendo
 vnde digne ducimur eiusdē ordinis ac illi⁹ p̄sonarum obuiare
 dispendijs / & nostre p̄uisionis ope / ita salubriter p̄uidere q̄ or-
 do ip̄e illiusq̄ p̄sone monasteria & loca optate felicitatis in spi-
 ritualibus & tēporalibus p̄ficiant incrementis / hinc est q̄ nos
 dilectorū filiorū Johannis abbatis cisterciē ac generalis capi-
 tuli ordinis cisterciē in hac parte supplicationib⁹ inclinati hoc
 p̄petue cōstitutionis edicto auctoritate ap̄lica & ex certa sciētia
 statuimus / decernim⁹ / & declaram⁹ q̄ omnia bona monasterio-
 rum & alioꝝ locorū dicti ordinis sint cōmunia / & q̄ vasa argen-

124

tea ⁊ cenodia ⁊ alia quecuq; bona ad decorē ⁊ ornamentū ab-
batis ⁊ cōuentuo cuiuscūq; monasteriorū eorundē maneant ⁊
cōseruentur in quolibet monasterio ordinis antedicti quodq;
vasa cenodia ⁊ bona p̄dicta p̄ cōmendatarios ipsorū monaste-
riorū/ vel eorū officarios vendi vel alienari nō possint seu obe-
beāt quo quō/ sed visitatores eiusdē ordinis officarios p̄dic-
tos ad obseruationē statuti decreti/ ⁊ oelARATIONIS huiusmodi
p̄ censuras ecclesiasticas ⁊ alia oportuna iuris remedia subla-
to cuiuscūq; appellationis obstaculo applica auctoritate cōpelle-
re valeant/ ⁊ teneant. Visitatio quoq; monasteriorū et locorū
eorundē ac eis subiectorū que incōmendā tenent ⁊ p̄ tempore
obteneri cōtingerit ad abbatē cisterciē ⁊ quattuor primos cui-
bet in sua generatione iuxta formā antiquorū priuilegiorū ei-
dem ordini concessorū p̄tineat/ ac monachi ipsorū monasteriorū
cōmendatorū abbatē cisterciē p̄ tempore ⁊ quattuor primos
huiusmodi oūtaxat ad eādē visitationē recipere/ ⁊ in eorū ma-
nibus p̄fessionē emittere debeant ⁊ sint astricti. ipsiq; abbas ⁊
quattuor primi eosdē monachos visitare/ corrigere/ ⁊ punire
iuxta criminū ⁊ excessuū exigentiā punire obeant ⁊ teneant.
Officiales vero oictorū cōmendatorū monasteriorū qui eiusdē
ordinis religiosi fuerint vel existāt correctiōi/ punitiōi ⁊ emēda-
tio ni patrū abbatū ⁊ aliorū visitorum dicti ordinis sint subie-
cti/ ⁊ si debita ipsi monasterijs ⁊ illorū cōuentibus seu mona-
chis nō prestiterint obedientiā p̄ visitatores oicti ordinis pu-
niātur ⁊ coherceant/ ac abbas cisterciē ⁊ quattuor primi/ nec-
nō quilibet ipsorū gubernatores ⁊ cōseruatores ipsorum mo-
nasteriorū cōmendatorū ad reedificandū illorū edificia neces-
saria ⁊ in bono statu manutendū/ ac etiā ad puidendū obe-
bite ⁊ honeste cōuentibus monasteriorū eorundē ⁊ alia facien-
dū que abbates ibidē facere tenerent si monasterijs cōmenda-
tis huiusmodi p̄siderent similiter cōpelleere valeant/ qd̄q; om-
nes ⁊ singuli cōmendatarij monasteriorū eorundē anteq̄ illo-
rum possessionē regimū ⁊ ⁊ administrationi s bonorū assequā-
tur solitū iuramentū videlicet q̄ bona imobilia ad suū mona-
steriū p̄tinentia non vendent nec alienabunt/ aut in pignora

o

bunt/seu de nouo infeudabunt/z alias in forma solita put ve
ri abbates ipsorū monasteriorū p̄stare cōsueuerint/ z q̄ etiā
cōuentualib⁹ panē/vinū/pictantā p̄ aliquē de fratribus dicti or
dinis honestates ignorantes/ministrabit seu ministrari faciet
p̄stare debeant z tenent. Itē declaramus sufficere q̄ q̄diu mo
nasteria vel loca ipsa in cōmendā tenebuntur/illozū monachi
annualē dumtaxat faciant confessionē/z suū pprium eoz pa
tri visitatori aut alicui ex quattuorprimis reuelent seu tradāt.
Q̄d q̄ prior z superior in eisdē cōmendatis seu cōmendandis
monasterijs officiales spirituales z temporales/ac cellararius
qui clauēs cartarum librarie z aliorū localium monasterij habe
ut predicti ordinis professi z nō officiales seculares existentib⁹
religiosis ordinis per cōmendatarios etiā si sancte Romane ec
clesie cardinales fuerint instituunt. Sacrista vero infirmarius
z portarius alijq̄ officiales intra monasteria buiu smodi com
morantes corā cōuentibus eorū lē monasteriorū q̄ illozū bo
na temporalia recolligent tuebun: z defendent/ z bene colligi
facient/ac ipsa exponēt iuxta statuta apostolica de p̄missis ex
pressam mentionē facientia iuramentū prestare debeant z te
neantur. Decernentes irritum z inane si secus sup his a quo q̄
quouis auctoritate scienter vel ignoranter cōtingerit attempta
ri. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū statu
ti/decreti/declarationis/z cōstitutionis infringere/ vel ei ausu
temerario p̄trahere. Si quis autem hoc attemptare p̄sumperit
indignationē omnipotentis dei/z beatorū Petri z Pauli apo
stolorum eius se nouerit incurfurū. Datum Abantue Anno in
carnationis dominice M. cccc. lix. Idie Moū Augusti. Pō
tificatus nostri Anno primo.

**Et visitatores ordinis nullius commen
datarii/vel alterius quesito consensu pos
sunt omnia ordinis monasteria visitare**

refoꝛmare personas coꝛrigere eas ad alia
 monasteria transferre et alias idoneas vs
 qꝫ ad sufficientē numerum surrogari/nec
 non cōmendatarios eorūqꝫ negotioꝝum
 gestoꝛes compellere ad solutionē contri
 butionum sicut abbates dictoꝝum mona
 steriorum eorū predecessoꝛes/ ⁊ ad ple
 num visitationis ⁊ coꝛrectionis officium
 exercere inuocato auxilio brachij secu
 laris.

Ius Eps seruus seruorū dei. Ad fu
 turā rei memoria. Inter cete
 ros ordines in vniuersali ecclesia stabilitos
 quibus nos pretulit clementia saluatoris
 Cisterciēi precipuis affectibus psequētes
 pro singulorum ipsius ordinis monasterio
 rum coꝛseruatione vt in eis maiestas altis
 simi collaudetur iugiter in benedictionibus
 gratiarū suisqꝫ glorioꝝi uominis cultus ⁊ sa
 cre religionis oꝛseruantia vigeant/ aciem
 attente considerationis extendimus/ ac circa ea per que felici
 bus ipsorum successibus consulatur quantum nobis ex alto
 permittitur parte nostre sollicitudinis fauorabiliter adhibe
 mus. Sane pro parte dilectorum filioꝝum Guidi cisterciēi/ nec
 tō ceteroꝝum cisterciēi ordinio monasterioꝝum abbatū nobis nup
 exhibita petitio cōtinebat/ qꝫ licet ex regularibꝫ institutis dicti
 ordinis auctoritate aplica approbatis/ necnō de antiqua ⁊ ap
 probata hactenusqꝫ ac tāto tꝫe pacifice obseruata p̄seritudine

q̄ in cōfrariū memoria nō existit visitatores ipsi ordinis ad vi-
sitandū illi⁹ monasteria p̄ tempore deputati/ tam p̄ directio-
ne psonarū in eis altissimo famulantū q̄ ipsorū monasteriorū
reformatione statutis temporibus singula monasteria p̄dicta
eisq̄ p̄sidentes z in illis sub regulari habitu degentes psonas
tam in capite q̄ in membris visitare z reformare/ necnō in eis
quacunq̄ ad plenū visitationis officii p̄tinere/ ac ipsarū perso-
narū directionē cōcernere dinoscunt/ fm̄ deū z instituta huius-
modi pagere cōsueverint ipsiq̄ visitatores iuxta cōmissi eis of-
ficii debitū q̄ plura ex monasteriis p̄dictis/ que p̄ diuersas eti-
am in dignitatib⁹ ecclesiasticis constitutao psonao in admini-
strationē vel cōmendā obtinētur visitare z reformare/ necnon
eorundē psonarū correctioni z emēdationi intēdere voluerint
z p̄ posse tentauerint. Quia tamē administratores z cōmen-
datarij p̄dicti/ sine eorū vicarij vel officiales eos ad visitationē
z reformationē huiusmodi quib⁹ ipsa monasteria z p̄sone plu-
rimū indigere noscūtur faciendas recipere z admittere/ necnō
cōtributionēs ad quas ratione monasteriorū eorundē ex cōces-
sione z ordinatione apostolica dicto ordinij efficaciter obligan-
tur/ z quas eorū p̄decessores dictorū monasteriorū abbates q̄
fuerunt p̄ tēpore p̄soluerunt contra iusticiā soluerē recusaturū
bacter⁹ z recusant/ ipsa monasteria in spiritualib⁹ z temporalib⁹
bus multipliciter deformata remanserūt/ ac in eis non solū re-
gularis obseruantia z monastica disciplina extincta sunt. Ele-
rum etiā in eorū aliquib⁹ licet opulentissimis pauci residēt mo-
nachi/ z in plerisq̄ diuersorū ordinū p̄sone labē apostasie z alijs
respersi criminib⁹ sine lege z timore domini viuētes cōmoran-
tur in grauē diuine maiestatis offensam religiōis opprobrium
p̄niciosum exemplū fidelium/ z scandalū plurimorū. Quare pro
parte abbatū p̄dictorū nobis fuit humiliter supplicatū/ vt ordi-
nis z monasteriorū eorundē indēnitatibus ne ad totalē ruinā
deformationēq̄ deueniat oportune prouidere de benignitate
ap̄lica dignaremur. Nos igitur qui ex officij pastoralis mini-
sterio nobis licet imeritis sup̄na dispositione cōmissi ecclesiarū
z monasteriorū omnium dispendijs occurrere z p̄fectibus inten-

dere iure tenemur hinc omni supplicationibus inclinati auctoritate
 aplice hac perpetuo valitura constitutione statuim⁹ et ordinamus
 qd ipsius ordinis visitatores qui p tempore erunt auctoritate
 presentiu absq alicuius licentia vel plensu quotiens oportunit
 fuerit omnia et singula ipsius ordinis monasteria/ etiam si illa q
 busuis psonis ecclesiasticis pontificali vel quauis alia ecclesia
 stica dignitate pdictio comedata/ aut in administratione pces
 sa seu comissa fuerint iuxta sacroru canonu et instituta pcedic
 ta visitare et reformare/ ac illoru psonas corrigere/ et si id eis ex
 pediens videat psonas ipsas ad alia eiusdem ordinis monast
 ria transferre/ atq alias idoneas eoru loco vsq ad sufficiente
 numeru substituere et surrogare/ contributio quoq predictas
 auctoritate ppria exigere/ eosdemq administratores et comeda
 tarios/ siue eoru negotioru gestores quemadmodu eoru pcedes
 sores ipsoz monasterioz abbates qui p tempore fuerint ad id
 copellere/ necno quocunq alia facere statuere. et ordinare libere
 et licite valeant que ad plensu visitationis et correctionis officiu
 pertinere noscunt et put scdm deu reformationi/ directioni/ ac p
 spero statui monasterioz et personaz huiusmodi cognouerint
 expedire. Contra dicto reo quoslibet et rebelles p censuram ecclesi
 asticam et alia oportuna iuris remedia copescendo/ inuocato ad
 hoc si opus fuerit auxilio brachii seculario. Non obsta quibus
 cunq priuilegijs/ exemptionib⁹/ libertatibus/ indulgijs/ et gra
 tijs/ tam comendatarijs et administratorib⁹ q alijs psonis pre
 dictis p nos vel sede apostolicam sub quauis forma vel expressi
 one verboru concessio/ etiam si de illis eorumq totis tenorib⁹ ha
 benda esset in presentibus mentio spalis/ quibus omnib⁹ inq
 ntu per ea visitatoru eorundem officiu impediri aut retardari pos
 set derogari volumus et derogamus expresse/ ipso alias in suo
 plenario robore duraturio ceterisq contrarijs quibuscuq. Nul
 li ergo oino hominu liceat hanc paginam nostre constitutionis or
 dinacionis/ voluntatis/ et derogacionis infringere/ vel ei ausu te
 merario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit/
 indignatione omnipotentis dei/ et beatoru Petri et Pauli apo
 stolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanc

rum Petrum Anno incarnationis dominice MD. cccc. lxj. iij.
Idus Aprilis. Pontificatus nostri Anno quarto.

Bulla super duabus regulis cancellarie
apostolice / de reuocatione expectatiua-
rum / reservationum / vnionum / annexio-
num. ꝛc.

Ius Eps seruus seruorum dei. Ad fu-
turam rei memoriam. Lunctis dis-
ponentes fidelibus iusticiam ministrari teno-
res quarundam per nos dudum editarum con-
stitutionum que die quinta mensis Septem-
bris / Anni incarnationis dominice Mille-
simi quadringentesimi quinquagesimi oc-
tavi publicate fuerunt ad instantiam dilecti fi-
lij magistri Jacobi Burofi vicedomini ec-
clesie Remen[si] scriptoris et familiaris nostri

se illis pro sui conseruatione iuris indigere asserens presentibus an-
notari fecimus volentes et decernentes quod huiusmodi sic insertis
tenoribus stetur et plena fides adhibeatur vbi cumque in iudicio
vel extra exhibitum fuerint vel ostensum quatenus quidem constitutio-
num tenores sequuntur et sunt tales. Item suorum predecessorum
vestigijs inherendo reuocauit quascumque gratias expectatiuas
necnon alias que super quibus per cancellariam apostolicam littere in
forma solita expediri consueuerunt reservationes de quibusuis
etiam patriarchalibus / metropolitanis / et alijs cathedralibus eccle-
sijs a monasterijs et beneficijs vacaturis cum mandatis de pu-
dendo et extensionibus inde secutis per dictum predecessorem in
favorem quorumcumque et quibuscumque / etiam si sint sancte Roma-
ne ecclesie cardinales concessas et factas / ac facultates nomi-
nandi / et reservandi / ac conferendi prerogatiuas et iuduldas / que
circa gratias et reservationes huiusmodi ab eodem predecessore

emanarunt quo ad ea in quibus nondū sortite sunt effectum.
 Item rationabilib⁹ suadentib⁹ causis ipse domin⁹ noster omnes
 vniones/annexiones/et incorporationes de quibusuis ca-
 thedralib⁹/uecno alijs ecclesijs/ac monasterijs/dignitatibus/
 psonatibus/officijs/ac beneficijs et locis ecclesiasticis/qualia-
 cūq; fuerint inuicē vel alijs ecclesijs/monasterijs/mēsis/digni-
 tatib⁹/psonatibus/officijs/beneficijs/et locis quomodolibet
 apostolica vel alia quauis auctoritate factas que suum sortite
 non sunt effectū/ac quecūq; cōcessionēs et mandata sup vnio-
 nibus/annexionibus et incorporationib⁹ taliter faciēdis reuo-
 cavit/cassauit et irritauit/nulliusq; decreuit existere firmitatis/
 nec alicui quascūq; clausulas vel adiectiōes in quibusuis apo-
 stolicis/criā que motu pprio et ex certa scientia pcesserant vel
 emanauerant litteris quomodolibet cōtentas aduersus reuo-
 cationē/cassationē/et irritationē huiusmodi noluit aliquaten⁹
 suffragari. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā no-
 stre voluntatis et constitutionis infringere/vel ei ausu temera-
 rio cōtraire. Si quis autē hoc attemptare psumpserit/indigna-
 tionē omnipotētis dei/et beatorū Petri et Pauli apostolorum
 eius se nouerit incurсурū. Datum Ahan tue Anno incarnationis
 dominice Milleesimo quadringentesimo quinquagesimono.
 no. xij. kl. Septēbris. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

Et transumptis alicuius episcopalis si-
 mul et abbatialis curie sigillis munitis/
 ac duorum seu plurium legaliū notario-
 rum subscriptionibus et signis subscrip-
 tis omnimoda fides sicut originalibus
 litteris adhibeatur.

S

Ius Ep̄s seruus seruorū dei. Di-
lectis filijs abbati ⁊ cōuentui
monasterij cisterciēsi Labiloneſi dioceſ.
Salutē ⁊ aplicam benedictionē. Solet
aplice ſedio copioſa benignitas honeſtū
votio poſcentiū benigne annuere ⁊ p̄ eo-
rū ac monaſteriorū in quib⁹ diuiniſ ob-
ſequijs mancipati ſunt indēnitatib⁹ ſa-
lubrit̄ puidere. Sane p̄ parte veſtra no-
bis nuper exhibita petitiō cōtinebat/ q̄

licet vobis ac p̄fato ⁊ alijs monaſterijs veſtri ordinio q̄ plura
priuilegia/exemptiōes/libertates/iūmunitates/ ⁊ indulta fue-
rint ab aplica ſede p̄ceſſa. p̄t in diuerſis litteris aplicis deſup
cōfectis que in archiuo eiūſdē monaſterij ad p̄petuā rei memo-
riā cōſeruant̄ plenius cōtinet̄. Quia n̄ ſepe cōtingit q̄ p̄pter
emergentiū negociorū oportunitates ⁊ cauſas ⁊ alias p̄trouer-
ſias que ſup bono dicti ordinio ſep̄ oriunt̄ ipſarū ſarū teno-
reo ad Romanā curiā ⁊ alia remotiſſima loca in diuerſis iudi-
cijo vos exhibere oportet/ vos iſtātis tēporis maliciā viarūq̄
diſcrimina ⁊ locorū diſtantiū nō imerito formidantes l̄ras ⁊ p̄-
uilegia h̄m̄ oī ad loca remota deferre p̄timeſcitis quo fit. vt ex
hoc veſtra ⁊ monaſteriorū eorū dē iura depereant/ ⁊ eorū bona
multipliciter diſſipent̄ in nō in odicū veſtrū ⁊ monaſteriorū eo-
rundē p̄iudiciū ⁊ grauamen. Quare p̄ parte veſtra nobis fuit
h̄uiler ſuplicatū/ vt indēnitati veſtre ſup his oportune pui-
dere paterna diligētia curaremus. Nos itaq̄ h̄m̄ oī ſuplicatio-
nibus inclināti/ aucte aplica tenore p̄ſentū decernim⁹/ ac vo-
bio pariter indulgem⁹ q̄ tranſumptis alicui⁹ ep̄alis ſimul ⁊ ab-
batialio curie ſigillis munitis/ ac duorū ſeu pluriū legalū no-
tariorū ſubſcriptionib⁹ ⁊ ſignis ſubſcriptis ⁊ ſubſignatis om-
ninoda fides adhibeat̄/ ciſq̄ in iudicio ⁊ extra/ ac vbicunq̄ ſu-
erint exhibita vel p̄ducta p̄inde ſtetur/ ipſaq̄ tranſumpta oīmo-
dā rei ſeu facti certitudinē faciāt/ ⁊ illud idē robur obtineāt in
oībus ⁊ p̄ oīa/ ac ſi ip̄a originalia priuilegia/ ſeu littere ſorēt ex-
hibita vel oſtenſa. Nulli ḡoīno hoīm liceat banc paginā no-

108
viii

stre cōstitutionis ⁊ indultū infringere/vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/indignationē oi-
potentis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄torum ei⁹ se nouerit
incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū/Anno incarnati dñi
cc. lxx. lxxij. kl. Julij. Pōtificatus nri Anno quinto.

Confirmationē Clemētine a domino Pio papa. ij. vide an-
te Clemens papa. liij.

Confirmationē Benedictine a domino Pio papa. ij. vide
ante Benedictus papa. xij.

Privilēgi dñi Sixti pape. iiii.

Et omnes ordinis p̄sone cuiuslibet sex-
us ⁊ cōditiōis/ac etiā donati/ familiares
iconomi/ ⁊ peccatores possūt in mortis
articulo/ cū salutarī penitētia absolui ab
omnib⁹ ⁊ singulis excōis/suspēn⁹ ⁊ inter-
dicti/ ⁊ alijs sentētijs censuris et penis ec-
clesiasticis. Necnō ab oībus criminib⁹/
excessib⁹/delictis/ ⁊ peccatis quibuscūq;
etiā sancte sedi reseruatis/ plenariā abso-
lutionē ⁊ remissionē/ac sanctissimū iubi-
leū/ siue omnes indulgētijs quas tēpo-
re iubilei Rome existentes visitantes ec-
clesias ad hoc deputatas cōsequunt̄ reci-
pere/ Et q̄ si mors inde nō sequat̄ poterit
hec gratia seu indulgētia totiens quoties

neceſſe fuerit reiterari/cum certis alijs cō-
ditionibus infra declaratis.

Iteus Epus seruus seruorum dei.
Dilectio filijs vniuersis ab-
batibus / abbatissis / prioribus / monachis /
militibus / monialibus / nouicijs / conuersis
donatis / familiaribus / cōtinuis comensali-
bus / iconomis / procuratoribus / alijs pso-
nis vtriusq; sexus aſſerctiō ordinis pſenti-

buo ⁊ futuris. Salutem ⁊ apostolicā benedictionē. Sacrosanc-
te religionis vestre puritas / vite sacramenta / seruoꝝ deuotio-
nis / ac in dominici agricultura labor assiduus / quibus ad su-
pernū brauiū feliciter cōprebendendū / ceterisq; fidelibꝝ impe-
trandū / totis insudatis viribus / nos puocant vt antiqui ho-
stis iacula quibus vos ceterosq; spiritualis vite sectatores im-
petere atq; impedire nititur / scuto nostre ptectionis tanto pro-
pellamus diligentius quanto de vestri profectus frustratione
si forte qđ absit callidi hostis decepti versutijs inuanū currere
tis / amplius doleremus / hinc est qđ nos salutē animarū vestra-
rum consulere cupientes / dilecti filij Hymberti abbatis Cister-
cij deuotis supplicationibus inclinati vt pſessor idoneus de or-
dine vestro quē quilibet vestrum ad hoc duxerit eligendum cō-
fessionibus vestris diligenter auditis / ab omnibus ⁊ singulis
excomunicacionis / suspensionis / ⁊ interdicti / alijsq; ecclesiasti-
cis sententijs / censuris ⁊ peno / a iure vel ab homine quomodo
libet latis / quibꝝ quomolibet ligati fueritis seu alter vestrum
ligatus fuerit / necnō pro cōmissis per vos ⁊ quēlibet vestrum
criminibus / excessibus / delictis / ⁊ peccatis quibuscūq; / quan-
tumcūq; enormibꝝ / etiā si talia fuerint propter que sedes apo-
stolica merito foret cōsulenda / semel in morio articulo / debi-
tam vobis ⁊ cuiilibet vestrū absolutionem impendere / ac peni

rentiam salutarem intungere/ nec non omnium peccatorum ve-
 strorum de quibus corde contriti et ore confessi fueritis plena-
 riam remissionem/ nec non sanctissimum iubilum/ siue omnes et
 singulas indulgentias/ ac plenariam omnium peccatorum vestro-
 rum remissionem/ per nos et predecessores nostros Romanum ponti-
 fices christifidelibus personaliter anno iubilei Romam veni-
 entibus/ et ecclesias ad hoc statutas et deputatas vere contriti
 et confessi visitantibus quouismodo concessas/ et quas consequi
 tur ac consequi possunt/ ac si personaliter venirent/ et easdem ec-
 clesias per tempus ad hoc statutum visitaretis. ac omnia et singu-
 la per nos et predecessores nostros pro iubilum/ siue indulgen-
 tiis et remissionibus huiusmodi consequendis ordinata adimple-
 retis/ consequimini/ et haberetis/ seu consequi et habere posse-
 tis/ vobis in sinceritate fidei/ unitate sancte Romane ecclesie/
 ac obedientia et deuotione nostra ac successorum nostrorum Ro-
 manorum pontificum canonice intransum persistentibus auc-
 toritate apostolica concedere valeat/ ita tamen quod si vobis vel
 alteri vestrum in aliqua infirmitate graui remissio et iubilum
 siue indulgentia huiusmodi concedantur/ et mors inde non sequa-
 tur nihilominus absoluti maneat/ et quilibet vestrum mane-
 at/ vt presertur/ ac plenaria remissio et iubilum seu indulgen-
 tie huiusmodi in vero mortis articulo iterum impendi possint/ et
 vobis ac vestrum quilibet/ ac si alia non precessisset suffragari/
 deuotioni vestre tenore presentium indulgemus. Sic tamen quod
 idem confessor de his de quibus fuerit alteri satisfactio. impe-
 denda eam vobis et alteri vestrum ad quem spectabit per vos et
 dictum alterum vestrum si superuixeritis aut superuixerit/ vel per
 alios si forte tunc transueritis aut transuerit faciendam in-
 iungat/ quam vos seu dictus alter vestrum aut illi faceretene-
 smini vt presertur. Et ne quod absit propter huiusmodi grati-
 am procliuiores reddamini/ ad illicita in posterum committenda/
 volumus quod si ex confidentia remissionis huiusmodi ali-
 qua forte alter vestrum committeret/ quo ad illa predicta

nota bene

remissio / ⁊ iubilium siue indulgentie huiusmodi illi nullaten⁹
suffragentur / p̄sentibus p̄petuis futuris temporibus duratu-
ris. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrę concess-
ionis ⁊ voluntatis infringere / vel ei ausu temerario cōtraire.
Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit / indignationē omni-
potentis dei / ac beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se no-
uerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrū / Anno
incarnationis dominice M. cccc. lxx. Idus Decēbris. Ponti-
ficatus nostri Anno quinto.

Et in fauorem capituli generalis omnes
personę ordinis / necnon donati / seruito-
res / continui comensales / procuratores / ⁊
nuncijs ad dictum capitulum accedentes /
quolibet anno tūc ⁊ infra viginti dies se-
quētes ab omnibus ⁊ singulis excomu-
nicationis / suspensionis ⁊ interdicti / ali-
isq; ecclesiasticis censuris / necnō ab om-
nibus peccatis / delictis / criminibus / ex-
cessibus ⁊ casibus / etiā sanctę sedi refer-
uatis absolui / ⁊ sup irregularitate dispen-
sari possint / ⁊ habere pllenariā omnium
peccatorum suorum remissionem et iubi-
leum. ⁊c.

12

L
S

Philippus Misericordie di-
uina Epus Por-

tuenſis ſacroſancte Romane eccleſie cardina-
nalis. Uniuerſis ⁊ ſingulis ꝑſentes litte-
ras ſiue ꝑſens publicū trāſumpti inſtru-
mentū inſpecturis/ꝛiſuris/lecturis/ꝛ
ꝛiter ⁊ audituris. Salutē in domino ⁊ ꝑ-
ſentibus fidem idubiā adhibere. Quia
ratio exigit ⁊ equitas ꝑſuadet veritati te-
ſtimoniū ꝑhibere. Idcirco ad vniuerſita-

tis veſtre ⁊ cuiuſlibet veſtrū noticiā deducimus/ ⁊ deduci vo-
lumus ꝑ ꝑſentes ꝑ ſupplicationē originalē manu ſanctiſſimi in
chriſto patris ⁊ dñi noſtri dñi Sixti diuina ꝑrouidentia pape
iij. in reuerendiſſimorū ⁊ reuerendorū in chriſto patrū ⁊ domi-
norū/ dñorū Guili. Oſtienſi Berrardi Sabineſi eporum/ Phil-
berti tituli ſancte lucie in Silice ꝑbi/ miſericordie diuina ſacro
ſancte Romane eccleſie cardinaliū/ ꝑ Petri epi Tirafoneſi/ ac bo-
ne memorie Hymberti quondā ciſterciꝝ ⁊ Johannis monaſte-
riꝝ beate Marie de Valerna Liſtercieſi ordinis/ Biſuntineſi ⁊
Labiloneſi dioceſum abbatū/ ac noſtra ꝑſentia/ ſignatā/ vna
cū clauſulis ⁊ eius ſignatura nobis ꝑſentatā recepimus huꝛiſ
modi/ ſub tenore.

Beatiffime pater licet ſacer ordo ciſter-
cieſi in ſūma puritatis ⁊ deuotionis ꝑfectione fundatus tādū
in vite ſanctimonia ⁊ ꝑ vniuerſa orbis climata ad edificatiōē
eccleſie militantis/ cū odore virtutū/ exiꝛio religionis decore
eminēter floruerit ⁊ reſplēduerit/ ꝑꝑꝑꝑ iuxta ꝑmeuas ſctōꝝ ꝑ-
trum inſtitutiones abbates ⁊ ꝑſone regulares ipſiꝝ ordinis ex
diuerſis regnis/ ꝑuincijs ⁊ alijs mundi ꝑartibꝝ/ ſingulis ānis
diligenter ad capituli generalis celebratiōē ⁊ frequētatiōē
accedere/ ⁊ ſm ipſius ſtatuta regularia vite curſum cōponere/
vitijs ⁊ defectus cōtingentes reprimere/ ⁊ emendare potue-
runt/ tamē ab aliquibꝝ annis citra ꝑꝑꝑꝑ guerrarū turbines/
diſtātijs locorū/ cōmendas de diuerſis monaſterijs eiꝛsdē or-
dinis factas/ aliorūꝝ ſiniſtroꝝ euentū multiplices anfractꝝ
diſti abbates ⁊ ꝑſone regulares eiꝛsdē ordinis ꝑꝑꝑꝑ numero

psatum generale capitulū frequētare solent/ vñ ordo ipse qui
prius in terris erat velut paradīsus voluptatis celestis/nūc q̄
si derelictus penē cōuersus est in ruīnā ⁊ desolationē/ ⁊ miserā
dam patū ur iacturā. Cum autē pater sancte nō nisi per aduen-
tum dictorum abbatum ⁊ personarū regulariū eiusdē ordinis
ad solemne frequentationē ⁊ annuā celebrationē eiusdē capi-
tuli generalis subueniri/ ⁊ vt id quod i eodē ordine dei gratia
adhuc superest conseruari ⁊ augeri/ quod vero deperditū est et
collapsū reparari ⁊ restaurari possit/ supplicat sanctitati vestre
deuotus orator vester frater Hymbertus abbas monasterij ci-
sterciē Labilonei diocesis/ qui pro reparatione eiusdē ordi-
nis/ vt prefati abbates ⁊ alie psonae eiusdem ordinis ad dictū
generale capitulū annis singulis transeant ⁊ accedant sum-
mopere desiderat/ quatenus in pmissis oportune puidēdo et
abbatum ⁊ personarū predictarū animarū saluti salubriter cō-
sules omnib⁹ ⁊ singulis abbatibus/ prioribus/ monachis/ no-
uicijs/ conuersis/ donatis/ seruitoribus/ continuis comensali-
bus/ pcuratoribus/ nūcijs/ ⁊ alijs eiusdem ordinis psonis pre-
sentibus ⁊ futuris/ qui ppetuis futuris temporib⁹ dicto gene-
rali capitulo interfuerint vt confesse idoneus de dicto ordine
cui scdm ordinis instituta ex ppriorum abbatum ordinatione
alias cōfiteretur/ ⁊ quem tunc vel intra viginti dies immedia-
te sequentes ad hoc quilibet ipsorū iurerit eligendum/ eos et
eorū quēlibet ab omnib⁹ ⁊ singulis excommunicationis/ suspensi-
et interdicti/ alijsq; ecclesiasticis sententijs censuris ⁊ penis/ a
iure/ vel ab homine quauis occasione vel causa latis inflicis
⁊ promulgatis/ ac ferendis/ pmulgandis/ ⁊ infligendis/ alijsq;
eorum peccatis/ delictis/ criminibus/ ⁊ excessibus quibuscūq;
quantūcūq; enormib⁹/ etiā si talia fuerint propter que men-
to sedes apostolica foret cōsulenda/ annis singulis quonies di-
cto generali capitulo interfuerint/ semel dumtaxat absoluerē/
⁊ eis pro cōmissis penitentia salutarem iniungere/ necnon sup-
irregularitate quouismodo ⁊ qualitercūq; contracta ⁊ contra-
henda cū eis ⁊ eorum quolibet dispensare/ necnon plenariam
remissionē ⁊ absolutionem omnium ⁊ singulorū peccatorū suorū

tunc impendere possit et valeat licentia et facultatem concedere et indulgere. Et insuper quod transumptum presentium supplicationis manu alicuius notarii publici signatum et sigillo alicuius prelati ecclesiastici sigillatum valeat et eisdem suffragetur ac si presentium supplicatio apud quolibet eorum existeret decernere et declarare dignemini de gratia speciali constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque fiat ut petitur. §. Et de absolutione ab omnibus etiam reservatis casibus et censuris. Et de plenaria remissione omnium peccatorum. Et de dispensatione super irregularitate quous modo contracta. Et semel dumtaxat singulis annis presentibus et futuris abbatibus/prioribus/monachis/nouitijs/conuersis/donatis/seruitoribus/comensalibus/pcuratoribus/nuncijs et alijs eiusdem ordinis personis quibuscumque que dicto generali capitulo interfuerint. Et quod huiusmodi facultas duret perpetuo. Et quod de presentibus sub sigillo alicuius prelati ecclesiastici et signo notarii publici possit fieri transumptum cui fides adhibeatur. Et quod presentium supplicationis sola signatura sufficiat absque aliarum litterarum apostolicarum desuper confectioe. Fiat. §. Quamquam supplicatione sic per nos recepta/visa et diligenter inspecta fuimus per parte reuerendorum patrum dominorum Johannis abbatis monasterij sancti Bernardi Valentinensis in Romana curia ipsius ordinis cisterciensis procuratoris generalis ac Johannis abbatis monasterij beate Marie de Balerna prelati debita cum instantia requisisti quatenus supplicationem ipsam originale que per diuersa loca ad singulorum vota commode deferri non potest in forma auctentica transumi et exemplari ac in publicam transumpti formam redigi mandare dignaremur. Nos igitur Philippus cardinalis prefatus attendens requisitionem huiusmodi fore iustam et consonam rationi/supplicationem predictam per notarium publicum infra scriptum transumi et exemplari ac in publicam transumpti formam redigi mandauimus decernenteo quod huiusmodi transumpto tanta fides adhibeatur ubique locorum quanta dicte supplicationi originali daretur et adhiberetur si in medium produceretur. In quorum omnium et singulorum fidem et

testimoniū pmissorum p̄sentes litteras siue p̄sentes publicum
instrumentū exinde fieri et p̄ notariū publicū infrascriptum sub-
scribi et publicari mandauimus / sigillis nostris iussimus et feci-
mus appensione muniri. Datū et actum Rome in domib⁹ resi-
dentie nostre sub anno a Natiuitate dñi M. cccc. lxxvj. Indi-
ctione nona / die vero Mercurij. iij. Mensis Aprilis. Pontifi-
catus p̄fati sanctissimi dñi nostri dñi Sixti pape. iij. Anno qu-
to. Presentib⁹ ibidem reuerendis in christo patrib⁹ dñis / do-
minis Antonio Adaria Limesi / et Baptista Quintemilieni
ep̄is / ac venerabili viro dño Petro de Plaza. p̄bro canonico
Parmeni testib⁹ ad p̄missa vocatis specialiter et rogat⁹. Et ego
Franciscus beliardus canonic⁹ Parmeni publicus ap̄lica atq⁹
imperiali auctoritatib⁹ notarius / qz p̄inferte supplicationis co-
piam vna cū originali supplicatione collationaui / et illā cōcorda-
re feci / ac p̄sentis trāsumpti petitiōi et decreto / omnibusq⁹ alijs
et singulis dū sic vt p̄mittitur p̄ reuerendissimū in christo patre
et dominū dñm Philipū ep̄m et cardinalē p̄fatū / et corā eo age-
rentur / dicerentur et fierent / vna cū p̄nominatis testibus p̄sens
interfui / ea q⁹ oia et singula sic fieri vidi / et audiui. Idcirco hoc p̄-
sens publicum instrumentū manu alterius / me alijs occupato
negocijs / fideliter scriptū exinde cōfeci / subscripsi / et publicauit /
cū appositione nominis et signi mei cōsueti / vna cū p̄fati reuerē-
tissimi dñi cardinalis sigilli appensione rogatus et requisitus in
fidem et testimoniū omnium et singulorū p̄missorum.

Domnus Sixtus papa. iij. declarat qd
nō obstā plenaria absolutioe facta vir-
tute indulgentiarū per eū concessarū exi-
stentibus in capitulo generali / tamen p̄-
fessi ordinis tenentur quolibet anno cōfi-
teri pp̄rio abbati de omnibus in ordi-
nis instituta.

Sertus Eps seruus seruatorum vel.
Ad futurā rei memoriā. Ut
cer Romanuo pontifex p christifidelium/ p
fertim sub suavi religiōis iugo alnissimo fa
mularum animarū desiderata salute grati
so interdū cōcedat. Mō tamē intendit pp
terea salubria statuta z ordinationes ex qui
bus inferiores suis superiorib⁹ p obediētiā

am iungunt/ eorūq³ salus puenit animarū quōlibet remouere
ne ea que p salute ipsa pcuranda favorabiliter emanarunt/ tē
dere videant ad norā/ Unde pontifex ipse sup his p sue decti
rationis ministeriū remedia adhibet oportuna/ put cognoscit
in dño salubriter expedire. Dudum siquidē omnib⁹ z singulis
abbatib⁹/ priorib⁹/ monachis/ nouicijs/ cōuersis/ donatis/ ser
uitoribus/ cōtinuis cōmensalibus/ pcuratorib⁹/ nūcijs/ z alijs
cisterciē ordinis psonio tunc psen abuo z futuris qui ppetuis
futuris tēporibus eiusdē ordinis generali capitulo interessent/
vt cōfessor idoneus de dicto ordine/ cui secundū dicti ordinis
instituta ex ppriorū abbatum ordinatione aliao cōfiterentur/
z quē tunc vel infra viginti dies immediate sequētes ad hoc q
liber ipsorū duceret eligendū/ eos z eorū quēlibet ab omnib⁹
z singulis excōicationis/ suspensōis/ z interdicti/ alijsq³ ecclesi
asticis sentētijs/ censuris/ z penio/ a iure vel ab hoie quauis oc
cassione vel causa/ latis/ inflicto/ z pmulgatis/ ac ferendis/ p
mulgandis z infingendis/ alijsq³ eorū peccatis/ delictis/ crimi
nibus/ z excessibus quibuscūq³/ quātūcūq³ enormibus/ etiam
si talia forent ppter que sedes aplice foret merito cōsulenda/
annio singulis quotiēo dicto generali capitulo interessent/ se
mel dū taxat debitā absolutionē impendere/ z penitentiā salu
tarē iniungere/ necnō sup irregularitate quouismodo z quali
tercūq³ cōtracta z cōtrahenda cum eis z eorum quōlibet dispē
sare/ necnō plenariā remissionē z absolutionē omnium z singulo
rum peccatorū suorum eis impendere possent z valerent/ licen
tiā z facultatē cōcessimus/ put in quadam supplicatione manu
nostra signata/ cuius solā signaturā absq³ litterarū aplicez de

super expeditione valere volum⁹ plenius continetur. Cū autē
sicut accepimus in statutis et cōsuetudinibus dicti ordinis p
uide et salubriter ordinatis inter alia caueatur exp̄sse q̄ vnuer
si dicti ordinis p̄fessores semel in anno de omnib⁹ peccatis su
is quorum memoriā habuerint ab vltima cōfessione facta su
is p̄latis/aut p̄ illos ad hoc deputatis/debeant cōfiteri. Et si
cut exhibita nobis nuper p̄ parte dilecti filij Iohannis abba
tis mōasterij cisterciēsi Labilonei dioc̄ petitiō p̄rinebat q̄ plu
res dicti ord̄is monachi licentiā et facultate p̄dictis abutētes/
et illā minus sano intellectu interpretantes/ sub cōfidentia dicte
cōfessionis nostre/electis p̄ eos cōfessoribus peccata sua p̄prio
prelato aut p̄ eum ad hoc p̄ tempore deputato ab vltima con
fessione sibi facta iuxta formā statutorū et consuetudinū predi
ctorum p̄ sanctos ipsius ordinis patres institutorū/ et per sedē
predictam confirmatorū/ac ab ipsius ordinis p̄imeua institu
tione vsq̄ nunc incōcuisse obseruatorū cōfiteri non eurent/in
statutorum eorundē vilipendiū ipsorūq̄ monachorū periculū
animarū/pro parte p̄fati Iohannis abbatis nobis fuit humi
liter supplicatū/ vt super hoc oportune p̄uidere de benignitate
apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationi
bus inclinati auctoritate ap̄lica tenore p̄sentīū decernim⁹ et de
claramus p̄ cōfessionē nostrā predictā eisdē statutis nullaten⁹
derogare voluisse/vel derogatū fuisse aut esse/sed illa in omni
bus obseruari debuisse et debere/p̄fatosq̄ monachos ad confi
tendū semel anno quolibet oīa peccata sua ab vltima confessi
one illorū prelatis facta iuxta formā dictorū statutorū in om
nibus et p̄ omnia p̄inde astrictos fuisse/et fore/ac si concessio pre
dicta a nobis nō emauisset. Illa tamē alias in suo robore per
mansura. Non obstantib⁹ p̄missis/ac constitutionibus et ordi
nationibus ap̄licis ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄. Nulli ergo
omnino hominū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis et de
clarationis infringere/vel ei ausu temerario cōtrahere. Si quis
autem hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipoten
tis dei et beatorū p̄etri et Pauli apostolorū eius se nouerit in
cursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarn

natiouis dominiice **Ab. cccc. lxxxj. vj. kl. Julij.** Pontificatus nostri Anno decimo.

5 24

Eiusdē. Declaratio q̄ per generalē reuocationē indulgentiarū per eum factā ipse non intendit derogare indulgentijs ordinis concessis in forma prebysyteris sub annulo piscatoris.

Diuersis Et singulis abbatib⁹ prioribus/ monachis/ donatis/ & cōuersio ordinis cisterciē. Salu- tem & apostolicā benedictionē. Concessim⁹ alias vobis & singulis vestrum ad generale capitulū vestri ordinis accedentib⁹ faculta- tem eligendi confessorē sub certis modo et forma put in alio nostris desuper cōfectis

litteris plenius continetur. Cum autē omnes huiusmodi fa- cultates reuocare per nos fuerint humiliter nobis de oportu- no cōfirmationis remedio supplicari curastis. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati tenore presentū facultatem huius- modi de eligendo confessore vobis cōcessam iuxta tenorem ea- rundē litterarū cōfirmantes & approbantes eam in suo pristino robore & vigore esse ac persistere decernimus & declaramus perinde ac si reuocatio nostra huiusmodi quo ad illā nullate- nus emanasset/ dicta reuocatione/ ceterisq; in contrariū faciē- tibus non obstantibus quibuscūq;. Datum Rome a quod san- ctum Petrum sub annulo piscatoris die viceimatertia Julij. **Abillesimo** quadringentesimo octuagesimoprimo. Pontifi- catus nostri Anno decimo. **L. Grifus.**

Eiusdem. **Q**uod per quietatione et serenitate
scrupulorum multarum conscientiarum super esu
carnium extra cōia infirmitoria ordinis/ex
quo maior pars ordinis statum benedi-
cti. xij. non observabat/ nec velle servari vi-
debatur/ dat pontifex capitulo generali et
domino abbati cistercij per lēnariā prātem super
his disponendi/ statuēdi/ et dispensandi
absque cuiuscumque penę incurfu/ aut scrupu-
lo conscientie

Incipit

Epus servus servorum dei.
Ad perpetuam rei memoriam Ex
suprae dispositionis a bitrio/ Romanus po-
tifer in suprema ecclesie militatio statione lo-
catus/ circa statum ecclesiasticarum personarum p-
secutiū sacre religioni deditarum continuo solli-
citus/ ad ea per que humane fragilitati succur-
ritur/ et ipsarum personarum saluti et oportunitatibus consulitur ope-
roso studio et remedio intendit/ ac his que propterea processisse co-
perit/ ne in recidive contentione scrupulum relabant aplice mun-
dicius adijcit firmitate. **D**udum siquidem felicis recordationis Be-
nedictus papa. xij. predecessor noster per quasdam suas litteras in-
ter alia inhibuit ne abbates et monachi cisterciensis ordinis extra
monasteria seu loca pventualia eiusdem ordinis/ ac etiam ipsi mo-
nachi infra monasteria seu loca hmoi/ aut in cameris et extra in-
firmitorium comune/ carnes vel pullmenta cum carnibus decocta
vel condita comedere presumerent/ contra observantiam dicti ordi-
nis diutius observatam. **M**onachus autem aut conversus qui hu-
iusmodi inhibitionis transgressor esset tribus diebus per qualibet

carniū vel pulmentorū huiusmodi comestione ieiunare in pax
 ne ⁊ aqua teneretur ⁊ q̄q̄ nibilo min⁹ quolibet ipsorum dierū in
 capitulo regulatē accipere disciplinā. Sed abbas inhibitionis
 huiusmodi transgressor/ nō ad disciplinā ipsam/ sed ad ieiunia
 ipsa teneretur. Et si scienter hoc omitteret negligēter facere ob
 seruari/ etiā ex negligentia teneretur ad ieiunia p̄libata que d̄
 dem pene nulli remitti valerent/ nec sup̄ eio vel ipsarum parte
 aliq̄ua cū aliquo dispensari/ q̄d si aliqui sup̄ esu carniū vel pul
 mentorū predictorū sepe inuenti essent delinquētes/ seu cū
 ipsum cōtra ordinatiōē huiusmodi frequētautes/ ac p̄ abba
 tes p̄p̄rio q̄ a talib⁹ abstineant canonicē in om̄i non desiste
 rent/ essent post monitiōē huiusmodi p̄ biennū eoispo inha
 biles ad quēcūq̄ officia ⁊ administratiōes in eodē ordine ob
 tinenda/ obrinēteso vero illa remouerent/ si abbatibus eorū vi
 sum foret ab obtentis/ q̄d q̄ nulluo monachus vel cōuersus d̄
 cti ordinis cuiuscūq̄ conditionio existeret/ etiā si officiū habe
 ret/ nisi egritudine graui vel debilitate detentus foret/ carnes
 de cetero in camerio infirmitorij comedere p̄sumerent/ sed om
 nes comederent in cōmuni infirmitorio deputato/ nec carnes
 pararent vel decoquerent alibi q̄ in infirmitorio cōi/ seu in co
 quina eidē infirmitorio deputata/ vel in posterū deputāda/ ni
 si abbas ex aliq̄ causa rationabili alibi decoqui vel parari mā
 daret easdem/ vel in eiuo absentia ille cui dictus abbas com
 mitteret vices suas. Ubicunq̄ autē pro alijs q̄ p̄ infirmis vel
 debilibus parate essent per infirmariū inter comedentes in in
 firmitorio diuiderent/ abbatibus vero benemeritis qui cessa
 rent/ vel cederent spontanea voluntate locus ⁊ esus carniū p̄
 abbatē propriū sc̄dm sue discretionis arbitriū concederet/ et
 quilibet abbas dicti ordinis ex indulgentia posset interdū ali
 quo fratrū put necessitas postularēt aduocare/ ipsosq̄ secum
 in camera sua melius ⁊ plenius exhibere. Abbates autem ac
 alie notabiles p̄sone ipsius ordinis ad monasteria declinātes
 de abbatis vel eo absente de p̄sidentio regimini ipsius mona
 sterij licentia in camera ipsius abbatis/ vel in cōmuni infirmi
 torio carniū vti possent/ put in eisdē litteris plenius cōtinet.

Cū autē sicut exhibita nobis nup̄ p̄ parte dilecti filij h̄ymber-
ti abbatis monasterij Cisterciens̄i Labilonen̄i dioc̄i petitio cōti-
nebat ex statuto seu inhibitione huiusmodi vel tenore verbo-
rum in ipsius Benedicti pap̄e litteris cōtentorū predictorū
esum carnū & pulmentorū huiusmodi abbatib⁹/monachis / p̄
fessis/ & alijs p̄sonis eiusdē ordinis extra septa monasteriorū su-
orum videatur esse vetitus/ordoq; & monasteria ipsa p̄ orbem
respersa p̄ maiori parte tenue/ & sup̄ laboribus manū & nutri-
mentis animalū fundata/ac eorum aliqua ob guerrarū turbu-
nes & alios sinistros euentus ruinosā & quasi desolata/ aliqua
vero in locis sterilibus posita existant/ & si cis alijs sint redditus
qui vt plurimū rari sunt/ & in diuersis locis cōsistunt/ tam p̄m̄is-
sorum q̄ aliorū ordinis & monasteriorū predictorū p̄ tempore
occurrentiū cōmuniū & particulariū negotiorū occasione/ colle-
ctione/ defensione/ directione/ & cōseruatione/ abbatēs/ mona-
chi/ & alie eiusdē ordinis p̄sone extra septa monasteriorū suorū
ad diuersa loca etiam remota/ & diuersarū regionū/ sepius trā-
sire & illa frequentare debeant/ que adeo vt plurimum sterilia
sunt & bonis ad victum necessarijs p̄uata/ vt alium cibum q̄
carnes vel de carnibus decoctum quo se cōmode sustētare va-
leant nō receperunt. Et sicut eadem petitio subiungebat si ab-
bates monachi & alie p̄sone huiusmodi ad loca p̄dicta tran-
seuntes nō reficerentur importabiles incurrerēt infirmitates/
aut si non transeant fundationes ipsorū monasteriorū que a
diuersis tam violentia q̄ p̄cessuū inuolutionib⁹ ac innumera-
bilibus alijs modis impetunt perire & deperdi possent/ pensa-
ta etiā humane cōditionis fragilitate/ que p̄t experientia do-
cet/ p̄cliuor ad debilitatem seu impotentia redditur/ transse-
rēs ieiunia & vite austeritatē antiquorū patrum nequaquā per-
ferre multoq; inuolentē vite rigorem vix sustinere valentes con-
tra scrupulū cōscientie extra septa monasteriorū predictorū
caribus & pulmentis huiusmodi infirmitatē vitando corpo-
ralem sepius vici oporteat/ p̄o parte dicti h̄ymberti abba-
tis nobis fuit humiliter supplicatū vt statuto & concessioni quo
ad esum carnū & pulmentorū predictorū infra septa mona-

126

steriorū ac etiam inhibitioni huiusmodi loca diuersa infra septa monasterioꝝ cōcernenti/ac put illa concernūt prefatis litteris/necnō omnibꝰ ⁊ singulis in eis cōtentis pro illorū subsistētia firmitati/robore apostolice cōfirmationis adhibere/aliasqꝫ in premillis ac statui abbatū/monachorum/monialū/ ⁊ aliarum personarū predictorū oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur litterarū necnō statuti cōcessionis ⁊ inhibitionis huiusmodi tenore ⁊ formas/ac si de verbo ad verbū insererētur p̄sentibus pro expressis habentes/ac attendentes humane cōditionis fragilitatē/ ⁊ qꝫ esus vel non esus carniū de substantialibus regule eiusdē ordinis alias nō est/predictorūqꝫ saluti/ac eorū necessitatibus premillis/ ⁊ alio nō expressis quantū cum deo possumus prouidere ⁊ humane fragilitati huiusmodi succurrere cupiē/prefatis rationibꝰ ⁊ alio rationabilibꝰ animū nostrū mouētibus pensatis/ huiusmodi supplicationibꝰ inclinati/ statutū ⁊ cōcessionē quo ad esū carniū ⁊ pulmentorū predictorum infra septa monasteriorū/ necnō inhibitionē quo ad hoc subiunctā/ac prout illa concernunt/eas dē litteras apostolicas/necnō oīa ⁊ singula alia in eis contenta/ac inde secuta quecūqꝫ/auctoritate aplice ex certa scientia tenore p̄sentium ratificamus/cōfirmamus ⁊ approbamus/ac p̄sentis scripti patrociniō cōmunimus/necnō illa sub peniō in eisdē litteris cōtentis volumus ⁊ mandamus p̄petuis futuris tēporibus firmiter obseruari. Et insup dilectis filiis capitulo generali dicti ordinis ⁊ eo cessante prefato ⁊ p̄ tempore extanti abbati eiusdē monasterij cisterciēsi/cum quibuscūqꝫ abbatibꝰ/monachis/monialibꝰ/ac alijs personis eiusdē ordinis p̄sentibus ⁊ futuris scōm discretionis eorum arbitrium/ ⁊ conscientie iudiciū/super quo eorum conscientia oneramus/quādocūqꝫ ⁊ quotienscūqꝫ necesse eis seu alteri ipsorū videbit per se vel aliū seu alios dispensandi/ac eis licentiā cōcedēdi/qꝫ carniibus ⁊ pulmentis huiusmodi etiā extra victorū monasteriorum septa in predictis ⁊ quibusuis alijs locis absqꝫ alijus pene incursum aut conscientie scrupulo vsci et vti possint

plenā liberā facultatē/licitiā/potestatē & auctoritatē p̄dic-
 ta auctoritate p̄sentū tenore cōcedimus patiter & indulgē-
 tiorē. Nō obstantibus cōstitutionib⁹ & ordinationib⁹ ap̄stolicis/acmo-
 nasteriorū & ordinis predicto: ū/iuramento/cōfirmatione/ap̄sti-
 ca/vel quavis firmitate alia roboratis/statutis & cōsuetudinib⁹
 bus/necnō premissis ac omnib⁹ alijs que dictus Benedictus
 p̄decessor in eisdē suis litteris voluit obstare/ceterisq; cōtra-
 rijs quibuscunq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā
 nostre ratificationis/cōfirmationis/ap̄robationis/cōmunitio-
 nis/volūtatis/mandati/onerationis/cōcessionis/& indulgi in-
 fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc at-
 temptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/& beatorū
 Petri & Pauli ap̄stolorum eius se nouerit incursum.
 Datum Rome apud sanctū Petrū/Anno incarnationis do-
 minice M. cccc. lxxv. Idus Decembris. Pontificatus nostri
 Anno quinto.

Eiusdem. Q̄ ad cōformitatē vestimento-
 rū ordinis/ per brunū colorē in statuto
 Benedicti. xij. expressum intelligi niger
 color & nō alius/& inhibetur abbatibus
 monachis/& monialib⁹ ordinis ne alio
 colore q̄ albo & nigro vtantur.

Dicitur. Ep̄s seruus seruorū dei. Ad
 futuram rei memoriā. Et si
 cunctis ecclesiastici status p̄sonis ex assuete
 pietatis officio assistere teneamur/ illis ta-
 men sub regulari obseruantia altissimo fa-
 mulantibus p̄cipue cisterciēsi eo magis ad-
 esse nos puenit quo sublatis quibusuis ou-
 bietatibus maiori quietudine reddere valeant vota sua. Du-

dum siquidē felicitis recordationis Benedictus papa. xij. p̄de-
 cessor noster ad statum cisterciens ordinis attendens prosperū/
 per quasdā suas litteras inter alia statuit ⁊ ordinauit q̄ omnes
 abbates ⁊ monachi eiusdē ordinis pannis bruni vel albi colo-
 ris duntaxat vterentur/put in eisdem litteris plenius cōtine-
 tur. Cum autē sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij
 thymberti abbatis monasterij Cisterciens/Labilonens. oiocessis
 petitiō contrinebat a nōnullis etiā ipsius ordinis abbatibus ⁊
 monachis reuocetur in oubium an appellatione. bruni coloris
 niger color veniat vel griseus/ ⁊ sicut eadē petitiō subiūgebat
 aliqui abbates ⁊ monachi/ac moniales ipsius ordinis. panno
 nigro/aliqui vero griseo vtantur/ ⁊ diuersitas habitus inter ei-
 usdē ordinis p̄fessores esse videt/ p parte eiusdem thymberti
 abbatis nobis fuit hūiliter supplicatū/ vt sibi ac ordini/ mona-
 chio ⁊ monialibus p̄fatis/ earūq̄ statui sup̄ p̄missis oportune
 p̄uidere oē ben̄ignitate apostolica dignaremur. Hos igit̄ ad
 quos spectat super his adhibere yigilātiē nostre curam. vt om-
 nio dubietatis scupulus de medio tollatur/ ⁊ habitus ipsorū
 se inuicē conforment/ quacūq̄ disparitate sublata/ litterarum
 ac concessionis ⁊ statuti huiusmodi tenores/ ac si oē verbo ad
 verbū infererētur p̄sentibus p̄ expressis habentes/ huiusmodi
 supplicationib⁹ inclinati verba p̄dicta bruni coloris interpre-
 tares q̄ appellatiōne illorū niger tantū color veniat ⁊ intelliga-
 tur auctoritate ap̄lica tenore presentū ex certa scientia deda-
 ramus. Et insup̄ p̄ potioris cautele suffragio volumus/ ac eis-
 dem auctoritate ⁊ tenore/ etiam statuimus ⁊ ordinam⁹ q̄ oē ce-
 tero p̄petuis futuris temporib⁹ omnes abbates/ monachi/ et
 moniales eiusdē ordinis p̄senteo ⁊ futuri/ ad vsum p̄sonarū su-
 arum pannis nigri vel albi coloris solum ⁊ dūtaxat vtantur/
 mandātes p̄ apostolica scripta ⁊ eadem auctoritate cōmitten-
 tes dilectis filiis vniuersis patribus abbatib⁹ eiusdem ordinis
 presentibus ⁊ futuro quaten⁹ ipsi ⁊ quilibet ipsorū postq̄ p̄-
 sentes nostre littere ad eorū noticiam puenerint declaratiōnē/
 statutum ⁊ concessionē nostra huiusmodi obseruet. Et p̄ se vel
 alios etiam a quolibet ipsorū/ necnon alijs abbatib⁹ ⁊ mona-

chio ac monialibus eiusdem ordinis perpetuo faciunt inuiola-
biliter obseruari. Non pmittentes eisdē abbatēs/ monachos
et moniales pannos ad vsū perforarū suarū alterius q̄ nī-
gri vel albi coloris deferre/vel illis uomodolibet vti. Cōtra-
dictores per censurā ecclesiasticā/apellatio ne postposita com-
pescendo. Nō obstantib⁹ constitutionib⁹ et ordinationib⁹ apo-
stolicis/ac monasteriorū et ordinis predictorū/iuramento/cont-
firmatiōe apostolica vel quauis firmitate alia roboratis. Nec
non omnib⁹ illis que idem Benedictus p̄decessor in suis lītē-
ris voluit nō ob stare ceterisq; cōtra iō quibuscūq;. Ceterum
quia difficile foret p̄sentes lītteras ad quēcūq; loca in quibus
ille essent necessarie trāsseri volumus/et auctoritate p̄dicta de-
cernimus q̄ earum transumptis manu notarij publici subscri-
ptis/et sigillo alicuius archiepiscopi vel episcopi/aut alteri⁹ p̄-
lati/vel persone in dignitate ecclesiastica constitute munitis/
proxius in iudicio et extra fides plenaria adhibeatur et illis ste-
tur/ipsiq; patres abbatēs ad illarū executionē p̄cedere possint
et debeant in omnibus et p̄ omnia/icuti originalibus lītteris
huiusmodi adhiberetur et eis staretur/ac ipsi patres abbatēs p̄-
cedere possent et deberent/si forent exhibite vel ostense. Nulli
ergo omnino hominū liceat hanc p̄ginā nostrorū declaratio-
nis/interpretationis/statuti/ordinationis/mandati/volunta-
tio/et constitutionis infringere/vel i ausu temerario cōtraire.
Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē om-
nipotentis dei/et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se no-
uerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrum Anno
incarnationis dominice Milleesimo quadringentesimo septu-
agesimo quinto Idus Decembris. Pontificatus nostri An-
no quinto.

De huiusmodi habitibus expressius mandat dominus In-
nocentius papa. viij. per vnū breue sub annulo piscatorio re-
uocando dispensationes in contrarium factas. Et incipit ali-
as percipientes.

r 2 64

Eiusdem, Confirmatio p̄uilegij dñi ho-
 norij pape. iij. Quod nullus a nobis de ter-
 ris ante conciliū acquisitis / z quas alijs
 concessimus si ad nos redeant decimas
 exigat. Item cōfirmatio p̄uilegij domi-
 ni Martini pape. v. per quod abbatē ci-
 sterciens̄ / singulosq; abbates / p̄iores / ab-
 batissas / monasteriaq; singula / z vniuer-
 sas p̄sonas ordinis eximit a p̄estatione
 decimarū / tam de possessionib⁹ habitis
 ante z post conciliū q̄ de cetero haben-
 dis / z tam de noualib⁹ sine. añ. sine post
 huiusmodi conciliū acquisitis z acquire-
 dis / quōcunq; z qualitercunq; excolant̄ /
 etiā de quibus aliquis hactenus p̄cepis-
 set / necnō de ortis / virgultis / z piscationi-
 bus nostris / z de animalū nostrorū nu-
 trimētis. Itē de gratia sp̄ali p̄ portiori cau-
 tela hęc omnia de nouo p̄cedit / z p̄petuo
 decreto omnia p̄missa a p̄estatione deci-
 marum z noualium eximit z exempta de-
 cernit. rē. Uide bene tertū cū clausula / q̄
 vidimus fides adhibeatur. rē.

*Ordo de magistro
 f. 21*

Ite. Eps. seruus seruorum dei.
Ad perpetua rei memoria.

Dispositione diuina gregi dñico quibz im-
meriti p̄sidentes dum predara dilectorū fi-
liorū abbatū cisterciē eiusqz coabbatum/
priorū/ac dilectorū in christo filiarū abba-
tissarū/z aliarū personarū Cisterciē or-
dinis honestate z merita deo grata z homi-

nib⁹ accepta intra nostre mentis arcana recelemus/ z ad com-
mendabiles fructus quib⁹ operosis corū ministratio erga ipsū
deū z homines huiusmodi indefinēter exuberant/nostros dis-
fundimus cogitat⁹/vota illa ad exauditionis gratiā fauorabi-
liter admittim⁹/p que ipsorū statū z indēnitatibus cōsultur/
z que in illorū p̄fectum emanasse cōperimus. p̄sidio munimi-
nis ap̄fici libenter solidamus. Illa etiā p̄ portione caurelz d̄ no-
uo eiō cōcedendo. Sane p̄ parte abbatū/coabbatū/priorū/
abbatissarū/z personarū predictorū nobis nuper exhibita pe-
titiō cōtinebat q̄ olim felix recordatiōis Honorij papa. iij. p̄
decessor noster vt nullus ab eis de tenis suis an̄ generale cōci-
liū acquisitis/etiā de illis quaz alijs cōcesserant excolēdas/et
ad eos redierant/si eas manibus pp̄rijs aut sumptib⁹ coleret/
decimaō exigere aut extorquere p̄sumeret/inter alia inhibuit/
z deinde pie memorie Martinus papa. v. etiā predecessor ne-
ster venerabilib⁹ fratrib⁹ nostris archiepio/z dilectis filijs ab-
batibus/prioribus/decanis/archidiaconis/pp̄positis/z alijs ec-
clesiarum prelatis ad quos sue sup̄ hoc confectelittere pueni-
rent expresse mandauit vt abbatē cisterciē ac omnes z singu-
los abbates/priores/abbatissas/sac̄ oia z singula monasteria
necnō singulares personas dicti ordinis p̄sentia z futura ybi-
cunqz p̄ tempore consistentia/a p̄estatione decimarū/tam de
possessionibus habitis ante z post concilium antedictū/quam
de cetero habendis/z tam de noualibus siue ante siue post hu-
iusmodi concilium acquisitis/z acquirēdis/que pp̄rijs sumptib⁹
excolēbant/seu excolerent/quā alias quocunqz z qualitercunqz
excolerentur/z etiā de illis possessionibus de quibus aliquis

hactenus pcepisset/ necnō de ortio/virgultio /z piscationibus
 suis/ac de suozū animalū nutrimentis singuli ipsorum omni-
 no seruaerent imunes. Cōtradictores p censurā ecclesiasticā ap-
 pellatione post posita cōpescendo/inuocato ad hoc etiā si op-
 foret auxilio brachij seculario/ put in ipsorū predecessorū litte-
 ris desup confectis plenius continet. Cum aut̄ sicut eadem pe-
 titio subiūgebat littere ipse incipiant vetustate cōsumi z ppte-
 rea de illis/ac cōtentis in eisdē successu tēporis ab aliquib⁹ he-
 sitari posset/ p parte abbat̄is cisterciē/coabbarū/priorū/ ab-
 batissarū z psonarū p̄dictorū nobis fuit humiliter supplicatū/
 vt litteras p̄dictas/ac omnia z singula in eis contenta p illorū
 subsistentia firmiter p̄firmare z approbare/ac alias ipsis in pre-
 missis oportune puidē d̄ benignitate ap̄lica dignaremur. Nos
 tranquillitatē z vnitatē ipsius ordinis/ac singularū psonarū
 eiusdē sup̄mo desiderantes affectibus/litteras tā honorij q̄
 Abbatini p̄decessorū huiusmodi/quarū tenores p̄sentibus ha-
 beri volumus p expressis/ratas z gratas habentes/illas cum
 omnib⁹ in eis cōtentis clausulio ap̄lica auctoritate p̄sentū te-
 noze cōfirmamus z approbamus/ac iuxta oimodas earū con-
 tinētias z formas in sui roboris firmitate p̄petuo subsistere de-
 cernim⁹/sup̄plentes oēs z singulos defectus si qui forsan inter-
 uenerint in eisdē. Et nihilomin⁹ p potiori cautela abbatē Li-
 stercien/ac oēs z singulos abbates/priores/coabbatissas/necnō
 omnia z singula monasteria p̄sentia z futura vbilibet existētia
 singularesq̄ psonas dicti ordinis/a p̄statione decimarū /tā de
 possessionib⁹ habitis ante z post conciliū p̄dictū /q̄ de cetero
 habitandis/ z tam de nouislib⁹ siue ante siue post conciliū hu-
 iusmodi acquisitis z acquirēdis que p̄prio sumptib⁹ excolūt/
 z excolunt/q̄ alias quocūq̄ /z qualitercūq̄ excolant/z etiā de
 illis possessionib⁹ de quib⁹ aliquis hactenus pcepit/necnō de
 ortis/virgultis/z piscationib⁹ suis/z de nutrimentis suozū ani-
 malū/auctoritate p̄dicta de speciali gratia penitus eximim⁹/
 z exempta fore p̄petuo decernim⁹ p̄p̄sentes/dicti cōcilij/ z qui-
 bulcūq̄ alijs cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ ap̄licis ceterisq̄ in
 contrariū editis/etis iuramento/p̄firmatione ap̄lica /vel qua-

cumq; firmitate alia roboratio/ nō obstantibus quibuscunq;
Verū quia difficile foret presentes originales litteras ad sin-
gula in quibus de eis fides forsā faciēda foret loca deferre/
volumus ac dicta auctoritate decernimus ipsarū transumptis
alicui^o episcopalis aut superioris ecclesiastice curie/ seu prelati
vel persone in dignitate ecclesiastica constitute/ aut metropo-
litanū vel cathedralis ecclesie canonici sigillo/ et manu/ ac subscri-
ptione alicui^o notarij publici munitis tanq; presentib^o litteris
si exhiberentur in iudicio et extra plenariā fidem vbi libet adhi-
beri perinde/ ac si eedem presentes littere exhibite forent/ vel ostē-
se. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre con-
firmationis/ approbationis/ suppletionis/ constitutionis/ exem-
ptionis/ decreti/ statuti/ et voluntatis infringere/ vel ei ausu te-
merario contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumperit
indignationē omnipotentis dei/ et beatorū Petri et Pauli apo-
stolorum eius se noverit incursum. Datum Rome apud san-
ctum Petrum Anno incarnationis domini millesimo qua-
dringentesimo octuagesimo secundo. xj. kal. Octobris. Ponti-
ficatus nostri Anno duodecimo.

Eiusdem. Motu proprio/ ex certa scien-
tia/ et de consilio fratrum/ confirmat et ro-
borat amplissimas concessiones per Jo-
hannē. xxij. Ciliistum. Nicolaū/ et Dium/
ordini factas de non cōmendandis mo-
nasterijs etiā cardinalibus/ et cetera mul-
ta que optime videri debent in textu. Et
q̄ transumpto fides adhibeatur sicut ori-
ginali.

Dixtus Ep̄s seruus seruorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.

Regimini vniuersalis ecclesie quā in meritū
disponēte dño presidentes curio purgemur
assiduis/yt iuxta tradite nobis desuper dis
pensatiōio officiū/quieti subditorum quo
rūlibet/presertim sub regulari obseruantia
studio pie vite vacantiū/in quorū vtiq; p

speritate reſeimur/lugi quantū nobis ex alto conceditur soli
citudinio studio intendamus/et his que p religionis inerenē
to ac personarum regularium statu pacifico et tranquillo pro
uide facta conspiciamus/yt perpetuo illibata pſistant libenter
nostri muniminis adijciamus firmitatem. Dudū siquidem a fe
licis recordationis Pio papa. ij. p̄decessore nostre diuerse litte
re in quibus nōnullē alie inseruntur emanarunt tenorum sub
sequentium.

Dixtus Ep̄uo seruus seruorum dei. Ad futurā
rei memoriā. Aplice sedis nobis iniunctū desup seruitutis of
ficiū mentē nostrā excitat et inducit vt circa ea que p statu pro
spero monasteriorū Cisterciens ordinis/et in illis pie vite dedica
rū psonarū p̄futura p̄spiciamus operosis studijs intendamur/
et his que p̄pterea facta fuere compimur/yt illibata persistant
ap̄fici muniminis adijciamus firmitatē/et ea concedamus que
desuper sunt oportuna. Dudū siquidem a felicis recordatio
nis Nicolao papa. v. p̄decessore nostro littere in quibus bone
memorie Baldasario ep̄i Tusculanē tunc Johannis. xxiij. in
sua obediētia de qua partes ille erant nūcupati inserunt ema
narunt tenoris subsequētis.

Nicolaus Ep̄uo seruo ser
uorum dei. Ad perpetuā rei memoriā. Inter cetera orbio ecclesias
monasteria/et alia pia loca monasterij Cisterciens Cabilonenē di
ocesis/ac Cisterciens ordinē affectu beniuolo psequētes illa p
sonio eis p̄sidentibus libēter cōcedimus que ipsarū ac mona
sterij et ordinio predictorū fauorē et cōmoda respicere dinoscun
tur. Dudū siquē Baldasaris olim ep̄i Tusculanē in sua obe
diētia de q̄ partes ille tūc erāt Johānis. xxiij. nūcupati i fauo
rē dicti monasterij/ac illi abbatis/necnō coabbatū et abbatia

dicti ordinis p tēpore existentū emanarunt littere tenoris sub
sequentiō. **Johannes** Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad p̄peru
am rei memoriā. Ad salutare regimen ac incrementa p̄ficua di
lectorū filioꝝ ordinis Cisterciēsi qui in agro plantatus domi
nico vberes fructuo ad laudē diuini nominis odore suauitatis
pducit assidue in vltimoo orbis fines/paterne cōsiderationis
dirigētes intuit⁹/et cupiētes vt eo vigilantius atq; deuoti⁹ al
tissimo impendere valeant iugiter famularū quo in aiori quie
titudine in contēplatione sedula diuinorū salubriter p̄fruentur/
ac deuotis supplicationib⁹ dilectoꝝ filioꝝ abbatio et cōuentus
monasterij cisterciēsi/Lablonēsi diocesis/necnō coabbatum et
abbatissariū dicti ordinis cisterciēsi in hac parte fauorabiliter
annuētes hac p̄senti cōstitutione p̄petuo duratura/et aplica au
ctoꝝitate decernim⁹ statuētes qđ decetero in p̄fato ordine Ci
sterciēsi/aut eius mēbris nulluo qui de dicto ordine nō existat
cuiuscūq; alteriuo religionis/ordinis/status/dignitatio/aut
p̄minentie fuerit/etiā si cardinalatus dignitate fulgeret/apo
stolica vel alia quauis auctoꝝitate possit vel debeat p̄sidentia/
gubernationē/administrationē/aut p̄minentia aliquis per se
vel alios/directe vel indirecte/aut quouis quēsito colore quo
modolibet impetrare/obtinere/regere/administrare/vl guber
nare/quōcūq; aut qualitercūq;. Decernētes ex nūc irritū et
inane si secus sup b̄io a quoquā quauis auctoꝝitate sciēter vel
ignoranter cōtigerit imposterū quomodolibet attēptari. Per
p̄dicta vero nullum p̄iudiciū afferri volumus alicui ex venera
bilibus fratrib⁹ nostris sancte Romane ecclesie cardinalib⁹ in
presentiarū in p̄fato ordine Cisterciēsi gubernationē/cōmen
dam/administrationē/seu p̄sidentia aliquo obtinenti quomi
nus illas gerere valeat et tenere iuxta formā litterarū apostoli
carū eidem desup b̄actenuo concessarū. Nulli ergo oīno homi
nū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis et voluntatis infrin
gere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemp
tate p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/et beatoꝝ Pe
tri et Pauli ap̄olorum eius se nouerit incurfurū. Datum Cōstan
tic. vii. kl. Februarij. Pontificatus nostri Anno quinto.

r ee

Hos igitur abbati ⁊ monasterio/necno coabbatibus ⁊ abbatissis pdictis ampliori desup amiculo puidere cupientes/ ac litteras ⁊ tenore antedictos ratos habentes ⁊ gratos/ illos auctoritate aplice ⁊ excerta scientia hax serie inouamus/ac vim ⁊ vigorem habere decernim⁹/necno statuta/decreta/ac omnia alia ⁊ singula in dictis litteris cotenta/ ⁊ quecuq; inde secuta/eisdē auctoritate ⁊ scientia cofirmam⁹/approbamus/ ⁊ p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹. Ad obstantib⁹ cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ aplicis/necno omnib⁹ illis que dictus Baldasar epus in pfatis litteris suis uō obitare voluit/ ceterisq; contrarijs quibuscuq;. Nulli ergo oino hominū liceat hanc paginam nostre inuouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/approbationis/ ⁊ cōmunitationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄stolorū eius senouerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrū/ Anno incarnationis dnice M. cccc. liij. iij. Non Octobris. Pontificatus nostri Anno octauo. Hos igit pariformiter ex certa scientia nostra/singulas pdictas litteras ratas ⁊ gratas habētes illas ⁊ in eis cotenta/ ⁊ inde secuta quecuq; auctoritate aplica harū serie inouam⁹/ac vim ⁊ vigore habere foreq; subnitas decernim⁹ ac cofirmari⁹ ⁊ aprobamus/p̄sentisq; scripti patrociniō cōmunim⁹. Decernētes q; p̄sentiu transumpto alicui⁹ episcopalis vel superioris curie ecclesiastice sigillo munito/ ⁊ signo ⁊ subscriptione notarij publici signato in iudicio ⁊ extra ipsis tāq; p̄insertis ⁊ p̄sentibus litteris si exhiberent plena fides adhibeat/ ⁊ p̄inde stetur ac si ipse p̄sentes ⁊ p̄inserte littere forent exhibite vel ostense/nec desup alteri⁹ pbationis amniculū requiraf. Nulli ergo oino hominū liceat hanc paginā nostre inuouationis/cōstitutionis/cōfirmationis/approbationis/cōmunitationis/ ⁊ decreti infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotētis dei/ ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄stolorū eius senouerit incursum. Datum Abantue Anno incarnationis dominice M. cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontificatus nostri anno primo.

Pius Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad futurā rei memoriā. Licet ea que p̄ predecessores nostros Romani pontifices p̄uide facta fuerunt ⁊ ab eis rite p̄cesserūt plenam obtineant firmitatē. Nos tñ illio interdū ap̄lici muniminis robur adiicim⁹/ vt eo firmitus illibata p̄sistant/ quo magis nostro p̄sidio cōmunita. Dudum siquidē felicitis recordationis Calistus papa. iij. p̄decessor noster ex certis ratiōabilib⁹ causis nōnulla statutū/ declaratiōnem/ cassatiōnē ⁊ irritatiōnē p̄ vtilitate ⁊ cōseruatione monasterioꝝ ⁊ locoꝝ/ ac religiosorū Cisterciē ordinis motu p̄prio ⁊ ex certa scientia/ ⁊ de plenitudine ap̄lice potestatis fecit ⁊ cōcessit. put in ipsius p̄decessoris litteris quas diligētē in cancellaria ap̄lica inspici ⁊ examinari fecimus/ q̄ tenor inferi⁹ est insertus plenius cōtinetur. Nos igitur motu scientia ⁊ potestate similib⁹/ nō ad alicui⁹ instantiā/ sed de nostra mera liberalitate statutū/ declaratiōnē/ cassatiōnē ⁊ irritatiōnē p̄dicta rata ⁊ grata habentes illa ⁊ quecunq; inde secuta auctoritate apostolica cōfirmamus/ ⁊ p̄sentis scripti patrociniō cōmunim⁹ suppleto omnes defectus si qui forsā interuenerint in eisdem/ necnō litteras ipsas v̄m ⁊ vigorē habere ac viribus subsistere decernimus p̄ p̄sentes. Nō obstantib⁹ cōstitutionib⁹ apostolicis/ ac omnibus illis que dictus p̄decessor in eisdem litteris nō ob stare voluit/ ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Tenor vero ipsarū litterarū de verbo ad verbū sequitur ⁊ est talis. **Ca-**
listus Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad futuram rei memoriam. Ad fructus vberes quos Cisterciē ordo in agro militatio ecclēsie plantatus dextera dñi velut arbor bona p̄duxit hactenus/ ⁊ p̄ducat/ cōsiderationis nostre oculos extendentes/ apostolici fauoris p̄sidiū sibi libētē impartimur/ ⁊ in his que solidationē stans/ nec nō perpetuā pacem ⁊ tranquillitatē eiusdem cōcernunt nos gratiosos ⁊ fauorabile exhibemus. Cū itaq; sicut ad apostolatus nostri puenit auditum ordini Cisterciē prefato/ ac illi⁹ monasterijs/ personis/ atq; locis magna penitiose desolationis dispendia imminere noscant/ ex eo quia nōnulli p̄tertextu quarundā litterarū apostolicarū etiam ad vacatura se extendentiū in dictis monasterijs atq; locis/ p̄fisci ⁊

p̄cesse p̄sumit. Nō ne p̄ hoc nostre cōscientie serenitas re-
 maneat in tranquilla taliū turbationū materia ab eodem or-
 dine p̄pellere/p̄missisq; scandalis z incōuenientijs quātum
 nobis ex alto p̄mittitur obuiare/necnō circa h̄c salubre reme-
 diū adhibere cupiētes/m̄stu p̄prio/nō ad alicui⁹ nobis super
 h̄c oblate petitiōio instantiā sed ex nostra certa sciētia/z ap̄s-
 stlice potestatis plenitudine/statuim⁹ nostreq; intentionis fu-
 isse z esse declaramus/necnō harū serie cōcedimus/qd̄ nulla p̄
 nos aut sedē ap̄stolicā/seu nostra vel ipsius/aut alia quauis
 auct̄itate in genere vel in specie sub quibusuis formio aut ver-
 borū expressiōib⁹ z cum quibuscūq; etiam indiuidualiū z ali-
 arū derogatoriāz clausulāz/etiam taliū qd̄ illis p̄ queuis alia
 aplica/littera o/p̄uilegia/z indulta/ipsis etiā signanter specifi-
 ce z expresse derogantia minime derogatū fuisse vel esse cense-
 atur/seu derogari nō possit/vim z effectū habentibus ceterisq;
 effectui p̄sentū p̄iudicialib⁹ clausulis z decretis irritantibus
 quibusuis p̄sonis/cuiuscūq; stat⁹/gradus/dignitatis/ordinis
 vel p̄ditionis/etiā si sc̄tē Romān̄ ecclesie cardinalis/ aut sedis
 ap̄lice officiales/seu ep̄i/aut alteri⁹ ordinis abbates/ etiā mo-
 tu z scientia similiū/seu ad regum/p̄ncipum/ vel p̄clatorū
 quorūlibet supplicationem/vel aliquorū resignatorū benefi-
 cium/iuris cessionem/vel recōpensatione/ aut alio quouis
 intuitu/seu in earū fauorem concessa hactenus vel impostertū
 concedenda/expectatiue/cōmende/aut alie queuis littere/ sa-
 cultates/nominationes/z mandata/necnō p̄ derogatiue/ante-
 lationes/declarationes/exceptiones/ p̄uilegia/z indulta/ac-
 facte z forsā faciende/etiā de primouacaturis monasterijs/p̄-
 laturis/dignitatib⁹/z sc̄cio dicti ordinis speciales reseruatōes
 quas sim tenores ac si de verbo ad verbū inserti sc̄rēt p̄stitib⁹
 haberi volumus p̄ expressis/z que suum nondum sortita sunt
 effectum/quorū vigore in ipsis monasterijs aut eorū aliquo
 nō est alicui ius questū ad monasteria p̄claturas abbatiales
 z alias dicti ordinis dignitates/z loca/etiā vtriusq; sexus ordi-
 nis huiusmodi aliquāliter se extendant/aut quomodolibet se
 extendere possint siue debeant/nec monasteriorū z locorū

huiusmodi cōuentus/religiose pōne/aut vasalli/etiā vtriusq;
sexus ad receptionē etiā alicui⁹ auctoritate taliū litterarū z p-
cessuū exinde habitōrū teneantur/nec ppter ea interdicti/suspē-
di/vel excōicari possint/cassantes z irritantes/ac p infectis et
nullis habentes illa oīa z singuli talia/expectatiuas/gratias/
facultates/litteras/nominatiōes/reseruationes/nominādi/
reseruandi/vniendi/z alia mandata aplica suum effectū nōdū
sortita/z alia p que effectus p̄senium quomodolibet impediri
posset vel differri/ac decemētes illis nullā in iudicio vel extra
fidem adhibendā fore/nec cōuentus z psonas eorundē mona-
steriorū ad receptionē eorundē p̄textu litterarū ipsarū teneri/
necnō put est irritū z inane si quid secus sup his a quoq; qua-
uis auctoritate scienter vel ignoāt er impostērū cōtingent attē-
ptari. Nō obstantibus si in facuta tib⁹ z litteris scu mandatis
h̄mōi tales apostite fuerint clauule/ scz aut si locorū ordina-
rijs/seu abbatib⁹/abbatissis/vel cōuentibus dicti ordinis vel
quibusuis alijs cōmuniter vel diuisim ab eadē sede indultū sit
qđ ad receptionē vel puissionē alicui⁹ minime teneant/ z ad id
cōpelli/aut qđ interdicti/suspendi/vel excōmunicari nō possint
p litteras aplicas nō faciētes plnā z exp̄ssam/ac de verbo ad
verbū de indulto h̄mōi mentiorē/p quā quidē clausulā aut cu
in suis alterius similis vel efficacioris clausule adiectionē vel
apositionē decernim⁹ p̄sentibus nō fuisse sufficienter deroga-
tū/ac cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ aplicis/priuilegijs quoq;
ac statutis z cōsuetudinib⁹ ordinis/monasteriorū/iuramento/
cōfirmatione aplica/vel quacūq; firmitate alia roboratis/cete-
risq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc
paginā nostrorū statuti/declarationis/cōcessionis/cassationis
z irritationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si qđ
autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis
dei/z beatorū Petri z Pauli apolorum eius se non erit incurfu-
rum. Datum Rome apud sanctū Petrū/Anno incarnationis
dñice M. cccc. lviij. iij. kl. Maij. Pōtificat⁹ nostri Anno quar-
to. Ceterū qz difficile foret p̄insertas z presentes litteras ad
singula in quib⁹ de eis fides forsan faciēda fuerit loca defer-

re volumus et aplice auctoritate supradicta decernim⁹ qd ip-
 sarū transumpto alicuius ep̄alis/vel supiorio curie ecclesiasti-
 ce sigillo munito/ac signo et subscriptione notarij publici signa-
 to et legalis in iudicio et extra tanq̄ ipsis p̄insertis et p̄sentibus
 litteris si exhiberent plena fides adhibeatur/ac p̄inde ste/ ac
 si ipse p̄inserte et p̄sentes littere forent exhibite vel ostēse. Nulli
 ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū cōfirmationis/
 cōmunitio nis/ suppletionis/ voluntatis/ et decreti infringere/
 vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis aut̄ hoc attēptare p̄sum-
 pserit/indignationē omnipotētis dei/ac beatorū Petri et Pau-
 li apostolorū eius se nouerit incursurū. Datum Abantue An-
 no incarnationis dñice M. cccc. lix. vij. kl. Augusti. Pontifica-
 tuo nostri Anno primo. Cum aut̄ sicut accepimus nonnulli
 cōtra tenorē predictarū litterarū monasterijs ipsius Listerciēsi
 ordinis quādoq̄ p̄ficiantur/aut eis monasteria ipsa cōmittan-
 tur/siue in cōmendā cōcedantur/et p̄pterea monasteria huius-
 modi tam in spiritualib⁹ q̄ temporalibus nō modica passa fu-
 erint et patiantur detrimēta. Nos ipsorū monasteriorū et dicti
 ordinis statum prosperū et tranquillū p̄ aeterno zelantes affec-
 tu/motu p̄prio non ad alicui⁹ super hoc nobis oblate petiti-
 nis instātiā/sed de nostra mera liberalitate statuta/declaratio-
 nes/cassationes/irritationes/ et decreta predicta tam p̄ ipsum
 p̄dium/ac bone memorie Nicolai .v. et Calisti .iij. Romanū
 pontifices p̄decessores nostros/quā Baldasarē ep̄m Tuscula-
 nenē Johanne .xxij. in sua obedientia nūcupatum/ut in prein-
 fertis eorū litteris cōtinetur/facta et concessa rata et grata ha-
 bentes/illa ac omnia et singula in eisdem singulis litteris con-
 tenta/necnō inde secuta quecunq̄/auctoritate aplice ex certa
 scientia et de plenitudine sedis aplice potestatis tenore presen-
 tium p̄o nobis et successorib⁹ nostris Romanis pontificibus
 de fratrum nostrorū consilio cōfirmamus et approbamus/ac pre-
 sentis scripti patrocinio cōmunimuo/suplentes omnes et sin-
 gulos defectus si qui forsan interuenerint in eisdē/ipsasq̄ sin-
 gulas litteras innouamus/vimq̄ et vigorem perpetuo habere
 et viribus subsistere decernim⁹. Non obstantibus omnib⁹ que

Nicolaus/Calistus/et Pius predecessores nostri/et Baldasar facti in predictis eorum litteris voluerunt non ob stare/ nec non quibusuis specialibus et generalibus reservationibus/ litteris commentis/ provisionibus/ regulis/ et concessionibus/ aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis ex quacumque causa processerint/ aut procedent in futurum quorum omnium tenores ac si de verbo ad verbum presentibus pro sufficienter expressis haberi volumus/ et quibus earumque effectui vi/ robori/ et executioni quatenus predictis et presentibus litteris earumque effectui aduersarentur preiudicarent/ nocerent/ vel obuiarent/ cui preiudicare/ aduersari/ nocere vel obuiare possent quomodo delibet in futurum/ motu et scientia similibus specialiter et expresse derogamus/ nec non monasteriorum et ordinis predictorum iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis/ statutis et consuetudinibus contrariis quibuscumque. Volumus autem quod pro tempore ordinis auctoritate in abbates ipsorum monasteriorum promoti et aliorum beneficiorum prouisi/ infra quattuor menses a die promotionum siue provisionum suarum ad curiam pro illarum confirmatione impetranda venire aut mittere/ et annuatim siue medietatis fructus primi anni ipsorum monasteriorum secundum taxam in libris camere apostolice positam solvere/ ac de alijs iuribus consuetis eidem camere satisfacere tenentur. Alioquin promotiones siue provisiones illorum qui secus fecerint nullius sint roboris vel momenti/ liceatque ex tunc nobis dictis successoribus nostris de personis idoneis eisdem monasterijs et beneficijs pro quibus ut prefertur factum non fuerit prouidere. Ceterum quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus ille forent necessarie transferri/ etiam volumus et dicta auctoritate decernimus quod earum transumptio manu notarii publici subscriptio/ et sigillo alicuius Archiepiscopi/ Episcopi/ vel alterius prelati munitis/ prorsus in iudicio et extra plenaria fides adhibeatur/ ac illis stetur in omnibus et per omnia sicuti originalibus litteris adhiberetur et eis staretur si forint exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis/ approbationis/ confirmationis/ supplicationis/ inuocationis/

r 2341

constitutionis/derogationis/voluntatis/et decreti infringere/
vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄-
sumpserit/indignationē omnipotentis dei/ ac beatorū Petri
et Pauli apostolorum eius se nouerit incursturū. Datum Ro-
me apud sanctum Petrū/Anno incarnationis dominice Mil-
lesimo quadringentesimo septuagesimoquinto. vi. Idus Mar-
tij. Pontificatus nostri Anno quinto.

Bullam premiffam seu priuilegium de verbo ad verbū cō-
firmat in magno codice dominus Innocentius papa octau⁹.
Et incipit Regimini vniuersalis/in principio.

Eiusdē. Quod occurrendo desolationi mo-
nasteriorū p̄ cōmendatarios introducte/
mandatur districtissime cōmendatariis et
eorum officariis/procuratoribus/fauto-
ribus/adherentibus/receptorib⁹/ icono-
mis/vicariis/et administratorib⁹/ sub pe-
nis excoicationis/anathematizationis/
suspensionis/ et interdicti/ necnō sub ex-
pressa p̄uatione regiminis et administra-
tionis omnium monasteriorū/ locorū/ be-
neficiorū/canonicatū/ prebendarū/ dig-
nitatū/personatū/officiorum/pensionū
fructū/ et p̄ouentū/ac sub pena inha-
bilitationis ad quecūq; premiffaz vt pa-

tribus abbatibus & commissarijs ordinis
in pluribus articulis ibidem expressis
& declaratis obediant. Datq; ordini po-
testatē absolucndi/rehabilitadi/& restitu-
endi eosdem quotiens penitētes fuerint
emendati/& obedientes. Et q; comenda-
tarij nullam habent iurisdictionē seu exe-
cutionē in dictis inonasterijs/sed reduci-
tur ad patrē abbatem.. Nota textū q; tot
& tanta sunt q; in sumuario non possent
sufficenter declarari.

Artus Ep̄s servus servorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.

Lura nostra in varijs rebus quotidie emer-
gentibus agitata/circa hoc potissime versa
tur/vt pastorale officium in sacre religionis
Cisterciēn̄ statu felici extendētes ita ope no-
stre puissionis salubriter provideamus q; ori-
do ipse/silliusq; monasteria & loca/& persone
in spiritualibus & temporalibus detrimenta nō sustineant/sed
opate felicitatio proficiant incrementis. Sane licet monaste-
ria & loca eiusdem ordinis ab eorum primēua fundatione ho-
norifice constructa/ac fructibus/redditibus/& puentibus pro
sustentatione abbatum/monachorū/ministrozum/et aliarum
personarū inibi diuino laudibus insistentium competentē
dotata/librisq; calicibus & alijs ornamentis diuino cultui ne-
cessario munita/ac in vera obedientia suorum superiorū per-
sistentes numero sufficienti monachi quibus honeste in victū
& vestitu providebatur instituti fuerint/ tamen ab aliquibus

temporibus citra sicuti veridica relatione accepim⁹/ monaste-
 ria & loca eiusdem ordinis que nonnulli persone ecclesiastice/ secu-
 lares & regulares ex concessione & dispensatione sedis aposto-
 liche in comendam obtinent in eorum structuris & edificijs ru-
 unt/ Alorumq; bona mobilia & immobilia/ necno fructus/ red-
 ditus/ & puentus dissipantur/ regulatis obseruantia in illis si-
 cut deceret no obseruatur/ Officium diuinu decenter non sol-
 uitur/ monachi instituti numero no sunt sufficienti/ & existetes
 victum & vestitum no habentes vt deceret pro chdolor ab obe-
 dientia suoru superioru retrahuntur/ ordo/ monasteria/ & loca
 huiusmodi confunduntur/ & no modica patiuntur detrimenta
 in ipsius ordinis elusionem/ diuine maiestatio offensam/ ac p-
 niciosum exemplum & scandalu plurimoru. Hinc est q nos at-
 tendentes pmissa adeo esse notoria q nulla possunt tergiver-
 satione celari/ qd q si sup eisdem non pvideatur/ monasteria &
 loca ipsa penitus desolata manebunt/ ac illa/ necno ordo ipse
 irreperabilia patietur damna/ ac cupientes put nostro incum-
 bit officio pmissis ac scandalis que ppterea exoriri possunt co-
 gredientibus remedijs obuiare/ ac in deuitatibus ordinis/ mo-
 nasterioru/ locoru/ monachoru/ ministrozum/ & personaru co-
 tundē quantu cu deo possumus oportune puidere/ motu pro-
 prio/ no ad aliquoru instantia/ sed de nostra mera liberalitate
 & ex certa scientia omnes & singulas personas/ seculares & quo-
 rumcuq; ordinu regulares/ psentes & futuras/ cuiuscuq; digni-
 tat/ stat⁹/ gradus/ ordinis nobilitatis/ excellētie/ peminētie/ &
 conditionis fuerint/ que monasteria & loca eiusdem ordinis/
 seu eoru aliquod in comendam obtinent in psentiaru & forsitan
 obtinebunt in posteru vbiq; locorum/ etiam in Romana curia
 comorantes/ etiam si Archiepiscopali/ Episcopali/ vel aliqua
 alia ecclesiastica vel mundana dignitate fungatur/ aut nostri
 & sedis pdicte/ seu pdecessoru aut successoru nostroru Romani
 pontificum notarij/ subdiaconi/ acoliti/ capellani/ cubicularij
 seu alias officiales/ vel familiareo/ aut fructuum/ reddituum/
 & puentium camere apostolice debitoꝝ collectores/ subcollec-
 tores/ve existant/ & quocunq; exemptionis priuilegio/ etia rati-

one personarū ⁊ beneficiorum suorum gaudeant ⁊ mutentur
eorūq; in ipsis monasterijs ⁊ locis/vicariis/officiarios/secu-
lares ⁊ regularē/monachos/receptores/seruitores ⁊ icono-
mos/ac eorum quēlibet/illoz ⁊ cuiuslibet ipsorū nomina et
cognomina/ac qualitates p̄sentibus pro expressis habentes/
auctoritate apostolica tenore p̄sentium mouemuo/p̄rimo/secū-
do/tertio ⁊ peremptorie cōmuniter ac diuisim/ac eis ⁊ eorum
cuiuslibet in virtute sancte obedientie ac sub penis/sententijs et
censuris infrascriptis quao ferimus in his scriptis ⁊ quas ac
earū quālibet contra faciētes eorūq; complices/autoreos ⁊ ad-
herēteos ac eorū quēlibet eo ipso incurrere volumus/districte
p̄cipiendo mandantes/motu ⁊ scientia similibus/quatenus
omniū appellacione sublata ⁊ remota/infra terminū eisdem p̄-
sonis seu cōmendatarijs vt p̄fertur monasteria ⁊ loca huius-
modi in cōmendam p̄ tempore obtinentibus per patrē abba-
tem cuiuslibet ipsorum monasteriorū ⁊ locorum/seu illius aut
capituli generalis dicti ordinis ad hoc cōmissarium super pre-
missis ⁊ infrascriptis/ac eorū quolibet qualitate negocij p̄ tem-
pore occurrentis pensata/statuendū ⁊ p̄figendum ⁊ quē ex-
nunc put extunc ⁊ econuerso/eisdem ⁊ earū cuiuslibet pro tertio
⁊ peremptorio termino ac monitione canonica statuimus/pre-
figimus ⁊ assignamus/in monasterijs ⁊ locis huiusmodi pro
tempore cōmendatis/numerū monachoz per patrē abbatem
aut cōmissariū p̄fatos/facultantibus ipsorū monasteriorū et
locorū etiā pensatis/instituendū/taxandum ⁊ moderandū ha-
beant/sustineant/foveant ⁊ cōseruent/necnō monachos/nouit-
cys/ministris ⁊ alijs ipsorum monasteriorū ⁊ locorū personis
sufficienter ⁊ honeste de victu ⁊ vestitu in dormitorio/refecto-
rio ⁊ vbiq; scōm laudabilem ipsius ordinis cōsuetudinem ⁊ p̄-
ut sit ⁊ fieri cōsuevit in alio monasterijs dicti ordinis nō cōmē-
datis/dictū numerū monachoz/ministroz/nouicioz p̄dictoz
vt p̄fertur moderandū/instituendū ⁊ taxandū/directe vel indi-
recte nullo vnq; tēpore quouio q̄ sito colore minuēdo p̄uideāt/
ac sollicitate ⁊ debite in eisdē monasterijs ⁊ locis vt p̄fert cōmē-
datio diuinū officij tam in horio canonicas q̄ beate asparte et

defunctorū morose/ deuote/ & integre eiusdem ordinis cerimo-
 nijs seruatio cōperētibz & debitis hono p̄soluere/ missas eius-
 dem ordinis & fundatas/ necnō anniuersaria ac quecūq; ordi-
 nata suffragia recitare & dicere/ ac sc̄dm arbitriū & iudiciū pa-
 trisabbatis/ seu cōmissarij predictorū/ edificia tam in monaste-
 rijs & locis sic vt prefertur cōmēdati q̄ extra necessaria cōstru-
 ere/ edificata/ constructa/ & ruinosa quatenus indigebūt repa-
 rare/ restaurare/ ac in coopertura & alijs necessarijs omnibus &
 singulis in bono & cōdecēti statu manu tenere/ iura/ liberta-
 tes/ possessiōes/ census/ fructuo/ reddituo/ puentus/ clenodia/
 calices/ cruceo/ reliquiaria/ p̄tōficalia/ iocalia/ vestes sacras/ or-
 namēta eccliaistica/ libros/ cartas/ vasa argētea/ & cuiusuis alte-
 ri⁹ metalli/ suplectilia/ & q̄cūq; alia bona mobilia & imobilia ad
 monasteria seu loca h̄mōi cōmēdata/ seu aliq̄d ipsoꝝ spectātia
 & p̄tinēcia alienata/ vel distracta/ seu transportata/ ad ius et
 p̄prietatē ipsoꝝ monasterioꝝ & locoꝝ reducere & reponere/
 ac oīa illa & singula alia contra omnē personā suadente iusticia
 per se vel alio cum omni diligentia defendere/ tueri/ et prose-
 qui faciant/ et cum effectu procurent. Necnon patriabbati seu
 cōmissario p̄fatis omnia & singula caritaria subsidia/ & cō-
 tributiones per generale capitulū eiusdem ordinis p̄fato or-
 dini aut abbatibus eiusdē pro tempore imponēda plenarie
 et integre sc̄dm portionē eio iuxta ipsius ordinis institutiones
 taxatam vel taxandam exhibeant et persoluant/ eisq; patriab-
 bati et cōmissario in omnibus et per omnia pareant efficaciter
 et obediant/ ac omnia et singula per patrē abbatem et cō-
 missariū p̄fatos circa p̄missa/ aut aliquod eorundē vel alia
 eiusdē ordinis pro qualitate temporis explicanda et ordināda
 negocia/ illa omnia et singula/ ac st de verbo ad verbū etiā p̄-
 sentibus infererētur p̄ expressio habentes et haberi volentes/
 realiter et cū effectu faciant et adimplere p̄parent/ put et quē-
 admodū predictorū cōmendatorum et alioꝝ eiusdem ordinis
 monasterioꝝ abbateo hactenus fecerūt & facere cōsueuerūt et
 debuerūt/ ac p̄ tpe existētes facient. Inhibentes nihilominus
 eisdē p̄sonis siue cōmendatarijs secularib⁹ & regularibus mo-

monasteria et loca huiusmodi in commendam pro tempore obtinentibus presentibus et futuris sub eisdem sententiis et penis/ne bona mobilia aut immobilia huiusmodi/seu aliqua alia ad predicta monasteria seu loca commendata huiusmodi spectantia quouismodo alienare/aut de nouo infeudare/seu extra manus deputatorum/seu pro tempore presentium et futurorum monasteriorum deputatorum manus ponere presument. Et si quod absit mandatis/monitionibus/et inhibitionibus huiusmodi non paruerint/seu premissa et infra scripta vel aliquod eorum non obseruauerint/et in quantum eos tangunt et concernunt/seu tangere et concernere poterunt quomodolibet in futurum fecerint non obseruari/exnunc put extunc et extunc put ex nunc personarum seu commendatarios prefatos/eorum officiariorum/procuratores/fautores/adherentes/monachos/receptores/iconomos/vicarios/et administratores/omnesque alios et singulos in premissis culpabiles et rebelles/ac eorum quemlibet excoicamus et anathematizamus/ac predictorum et aliorum monasteriorum et locorum regimine et administratione/necnon omnibus et singulis alijs ecclesiasticis secularibus et regularibus beneficijs/canonicatibus/prebendis/dignitatibus/personatibus/administrationibus/et officijs/cum cura et sine cura/necnon annuo pensionibus eis et eorum cuilibet super quoruncumque monasteriorum/aut locorum/seu mensarum/vel beneficiorum ecclesiasticorum fructibus/reditionibus/et puentibus pro tempore assignatis/que in quibusuis ecclesijs siue locis obtinet et percipiunt respectiue/motu scientia et aucte similibus priuam/et ad illa et quecumque alia similia vel dissimilia monasteria/loca/officia/et beneficia obtinenda perpetuo inhabilitamus/si posset omnes et singulos excoicationis et anathematizationis sententias/ac priuationis et inhabilitationis penam huiusmodi incurrisse et incidisse/necnon excoicationis/anathematizationis/ac monasterijs/locis/illorumque regimine et administratione/officijs et beneficijs/ac pensionibus predictis priuatos/et ad illa ac alia imposte obtinenda inhabiles fuisse ac esse declaramus et decernimus. Et insuper volumus et perpetuo obseruade constitutionis edicto auctoritate motu et scientia similibus statuimus et ordinamus quod si contingat aliquod monasterium eiusdem ordinis de nouo alicui archiepiscopo vel episcopo

r ee u

seu cuiuscumque alteri etiam dignitate predicto quavis auctoritate com-
 mendari per illius patriarchate seu ipsius vel eiusdem ordinis com-
 missarium presentem ipsius monasterii commendatario/aut eius legiti-
 mo procuratore/de bonis ipsius monasterii fiat inventarium/cu-
 ius duplum unum teneat ipse commendatarius et aliud apud conventum
 eiusdem monasterii maneat/ipseque commendatarius antequam pos-
 sessionem regiminis et administrationis bonorum dicti monasterii
 recipiat iuramento solenni bona ipsa fideliter tractare/admini-
 strare/conservare/et defendere iuret/et iuramentum solenniter ab ab-
 batibus ipsius ordinis in eorum assumptione prestari solitum/ vide-
 licet quod bona mobilia aut immobilia dicti monasterii contra statu-
 ta dicti ordinis non vendet/nou alienabit/aut impignorabit/
 seu de nouo infeudabit/per se vel alium quocumque titulo vel colore/
 sub penis et sententijs predictis et infra scriptis presertim. Et insuper
 monachi/novicii/conversi/et donati cuiuscumque ipsorum monasterii
 orum et locorum eiusdem ordinis commendatorum/ut presertim/semel in
 anno patriarchate seu commissarijs predictis de omnibus peccatis
 et excessibus per eos et eorum quolibet ab ultima confessione patri-
 abbati seu commissario prefato facta/commissis et perpetratis presertim
 integre/et tunc sine fraude in scriptis omnium bonorum apud eos
 et in eorum usum per tempore existentium qualitate et quantitate da-
 re/novicijsque ipsi ordine ipsam presertim volentes in manibus pa-
 trisabbatis seu commissario ipsius professionem expresse emittere
 debeant et teneant/ab ipsis patriarchate seu eiusdem commissario bene-
 dictionem in talibus secundum instituta eiusdem ordinis concedi solitam
 humiliter recipiendo. Patriabbati vero et commissario prefatis/ut
 eosdem per tempore eis confitentes de his que eis confessi fuerint
 nisi talia existant propter que merito sedes apostolica fuerit consulen-
 da sicut monachos proprios absolvere/et penitentiam salutarem in-
 iungere/ac etiam in dictis monasterijs seu locis commendatis com-
 morantium/confessiones audiant/et simile vel limitatam potestatem
 absolventi habeant perpetuo deputare possint/licentiam concedi-
 mus pariter et facultatem. Prefata dilectis filijs universis predicto-
 rum monasteriorum et locorum per tempore commendatorum patribus ab-
 batibus per apostolica scripta motu simili mandamus quatenus ipsi

seu quilibz ipsorū in monasterijs & locis p̄dictis eis subditis/
p se vel alium seu alios p̄sentes litteras ac omnia & singula in
eis cōtenta vbi quādo & quorrens expedire viderint solenniter
publicantes faciant sub sentētijs censuris & penis p̄dictis/ vt p̄
fertur p nos latis/ omnia & singula in p̄sentibus litteris contē-
ta/ & eorū quodlibet auctoritate p̄dicta inuiolabiliter adim-
pleri & obseruari/ necnō omnes & singulos quos eis sūmarie cō-
fiterit in p̄missis & circa ea seu aliquod ipsorū culpabiles/ ac
excōmunicationis & alias penas p̄dictas incurrisse excōmuni-
catos & anathematizatos/ ac beneficijs/ monasterijs/ officijs/
& pensonibus p̄dictis priuatos/ & ad illa ac alia impostērū ob-
tinenda inhabiles/ publice & etiā specificē & nominatim denū-
cient/ & faciant ab alijs nūciari/ ac ab omnib⁹ christifidelib⁹ arc-
tius euitari donec mandatis & monitionibus/ ac alijs p̄missis
p patrē abbatē seu cōmissariū p̄fatos ordinandis plenarie et
integre paruerint/ ac ab eisdem sentētijs & penis absolutionis
beneficiū meruerint obtinere. Contradictores in p̄missis quos
libet & rebelles cuiuscūq; dignitatis/ status/ gradus/ ordinis/
dignitatis/ p̄eminētie/ nobilitatis/ excellentie/ aut cōditionis
vt p̄fertur fuerint p̄ excōmicationis/ suspēsi/ & interdicti/ ac p̄dic-
tas/ necnō alias etiā formidabiliores de quib⁹ eis videbit̄ sen-
tentias/ censuras/ & penas eadē auctoritate/ appellatione etiā
postposita cōpescendo/ & etiā legitimis sup his p eos habēdis
seruatis p̄cessibus omnes & singulos p̄dictos sic excōmicos/ f-
necnō sentētijs huiusmodi quorrens opus fuerit dicta auctori-
tate aggravare & reaggravare p̄curent/ ac omnia & singula alia
faciant & exequantur sūmarie & de plano sine strepitu & figura
iudicij/ nullis terminis substantialib⁹ obseruatis/ que eis & eo-
rum cuiuslibet circa p̄missa vel aliquod ipsorū videbūtur exequē-
da & facienda. Non obstantibus tā felicitis recordationis Bo-
nifatij. viij. que incipit. Statutū/ q̄ Clementis. v. Romani pō-
tifici p̄decessorū nostrorū/ ac in concilio generali de duabus
dictis edita/ alijsq; cōstitutionibus & ordinationibus apostoli-
licis/ statutis quoq; & consuetudinibus monasteriorū locorum

r ee l v

r ordinis huiusmodi/cōfirmatione apostolica vel quavis fir-
 mitate alia roboratio cōtrarijs quibuscūq; aut si eisdem pfo-
 nio seu cōmendatarijo p̄dictis corūq; officarijo/vel quibusuis
 alio cōmuniter vel diuisim ab eadem sit sede indultum/aut in-
 dulgenti cōtingat q̄ interdicti sup̄f̄i/vel excoīcari/aut beneficijs
 suis priuari/seu extra vel yltra certa loca ad iudiciū euocari nō
 possint p̄ litteras apostolicas nō facien plenā z expressam ac de
 verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē/z quibusuis
 alijs priuilegio/indulgentijs/exemptionib⁹/indultis/cōcessi-
 onibus/z litteris apostolicis generalib⁹ vel specialibus eisdē
 p̄sonio seu cōmendatarijo aut corū officarijs/ p̄curatoribus/
 receptorib⁹/monachio/z iconimio in genere vel in specie quo-
 uis modo cōcessis z cōcedendis quorūcūq; tenorū existant/ p̄
 que p̄sentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus
 presentium aut iurisdicōio patriabbatū predictorū impediri vel
 alias quomodolibet differri possit/z que illis specialiter z ex-
 presse derogando quo ad hec nolumus aliquibus suffragari.
 Nos enim eisdem patribusabbatibus prefatio z eorum cui-
 bet ac commissario predictis/prefatas personas/z monasteria
 z loca huiusmodi in commendā pro tempore obtinentes/ co-
 rumq; vicarios/procuratores/receptores/ ac alios officarios
 predictos/z eorum quemlibet/qui prefatas nostras sententi-
 as aut earum aliquā incurrerint siue incurrerit quoquomodo/
 postq; deuote z humiliter mandatis z monitiōibus huiusmo-
 di paruerint seu paruerit si hoc humiliter petierint/ab eisdem
 sententijs iniunctis eis pro modo culpe penitentijs salutari-
 bus/z alio que de iure fuerint iniungenda/auctoritate predi-
 cta per se vel alium seu alios absoluendi/ac ad beneficia tunc
 obtenta z obtinenda rehabitandi z restituendi/necnon secum
 super irregularitate si quam missas et alia diuina officia cele-
 brando/uel illis se immiscendo contraxerint dispensandi/om-
 nemq; inhabilitatis z infamie maculam siue notā per ego seu
 alterum ipsorum premissorū occasione quomodolibet cōtrac-
 tā penitus abolendi eiusdē auctoritate z tenore p̄cedim⁹ facul-
 tatē. Et insup q; difficile foret p̄sentes lras aplicas ad quocūq;

loca in quib⁹ ille forent necessarie transférir/ volumis et aucto-
ritate pdicta decernim⁹ q^d earū transumptis manu alicui⁹ no-
tarij publici subscriptio/ et sigillo alicui⁹ archiepi/ epi/ aut alte-
rius plari nuntio/ p^rsuo in iudicio et extra fides plenaria ad-
hibeatur/ et illis stetur in oibus et p^r omnia sicuti originalib⁹ lit-
teris adhiberetur et staretur/ si forent exhibite vel ostense/ q^d oq^s
eodē p^rsentes littere ac transumpta vt p^rfertur de eisdem facien-
da/ necnō monitiones/ intimationes/ publicationes/ et executi-
ones p^r patres abbatēs seu cōmissariū prefatos/ et eorū quēlibet
sup^r p^rmissio seu eorundē p^r tēpore facte/ valio seu porris mo-
nasteriorū quorū occasione illas fieri cōtigerit affigant/ et eas-
dē p^rsonas siue cōmendatarios a ceteris omnes et singulos p^rdi-
ctos extunc et postea p^rinde ligent et arcant omni appellacione
vt p^rfertur remota/ ac si eisdē et eorū cuilibet p^rsonaliter intima-
te et lecte fuissent. Et si aliq^d monasteriū eiusdē ordinis patris
abbatis alicui p^rsonae etiā archiepali vel epali/ aut quavis aliq^a
alia dignitate p^rditae quouis modo et quavis auctoritate sit fo-
san cōmendatū vel imposterū cōmendari cōtingat/ q^d eidem
p^rsonae seu cōmendatario nulla in p^rmissis seu aliquo p^rmissorū
sit attributa facultas/ seu potestas/ vel iurisdicctio/ seu executio
sed ille extunc put^r extunc et ecōtra/ ad immediatū ipsi⁹ mona-
sterij patrē abbatem deuolute sint et esse censeant. Ceterum ex-
tunc irritū decernim⁹ et inane si secus sup^r his seu aliquo ipso x
a quo quā quavis auctoritate sciēter vel ignoranter contigerit
attemptari. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā n^ro-
rum monitionis/ mandati/ statuti/ p^rfixionis/ assignationis/ in-
hibitionis/ excoicationis/ anathematizationis/ p^ruationis/ in-
habilitationis/ declarationis/ cōstitutionis/ voluntatis/ ordina-
tionis/ cōcessionis/ derogationis/ et decreti infringere/ vel ei au-
su temerario contraire. Si quis aut^m hoc attemptare presump-
serit/ indignationē omnipotentis dei/ ac beatorum Petri et
Pauli apostolorum eius senouerit incursum. Datum Rome
apud sanctū Petrum/ Anno incarnationis dominice millest-
simo quadringentesimo septuagesimo quinto. iij. Idus Abar-
tij. Pontificat⁹ nostri Anno quinto.

Premissum priuilegium in forma cōfirmat dñs Innocēcius
 papa. viij. per bullā suam/que incipit Ex apostolice sedis/ cum
 bonis additionibus super solutione subsidioꝝ ⁊ contributionū
 per cōmendatarios. ⁊c.

Eiusdem. Q. monasteria cōmendata ⁊ cō-
 mendanda post mortem cōmmentario-
 rum plene ⁊ libere ⁊ integraliter redeunt
 ad omnimodā ordinis dispositionem et
 prouisionē. Et q̄ nulli p̄ficiantur in ab-
 bates nisi per patresabbates/seu commis-
 sarios ⁊ conuētus iuxta antiquū ordinis
 modum/ ⁊ q̄ promoti sint de ordine. Itē
 pensiones extinguuntur post mortē eorum
 qui eas leuant/ nec in alios transferuntur
 Cassantur insuper gratie/ expectatiue/ re-
 seruationes/ mandata/ cōmende/ nomina-
 tiones/ collationes/ vniones/ annexiones
 incorporaciones/ suppressiones/ cōcessio/
 prouisio / dispositiones/ assignationes/ et
 processus inde sequē. Uide textum stu-
 diose: quia difficile esset clausulas omnes
 sufficienter in sumario declarare. Cum
 clausula / quod vidimus fides adhibea-
 tur. ⁊c.

Iustus Ep̄s seruus seruorum dei.
Ad perpetuā rei memoriā.

Romanus pontifex/dei in terris vicari⁹ ad
singula que monasteriorū z locorum ecclesi-
asticorū quorūlibet/statū prosperū respice-
re noscunt/put ex suscepte seruitutis astrin-
gimur officio aplicos cogitatus diffundit/

vt aplico puiffionis ope monasteria z loca p̄dicta successus re-
cipiant iugiter salutare/z eorū indēnitibus succurrat oportu-
ne. Cum itaq; sicut accepimus monasteria Cisterciēsi ordi-
nis que nōnullē p̄sone ecclesiastice ex cōcessione z dispensatio-
ne sedis aplico in cōmendā obtinent/z in quibus antea regula-
ris obseruātia vigeat/sup quorūcūq; aut aliquorū ipsorum
ac nōnullorū aliorū eiusdem ordinis monasteriorū fructibus/
redditis/z p̄uentib⁹/nōnullē etiā persone ecclesiastice pen-
siones etiam excessiuas/cis assignatas percipiunt annuatim/
adeo p̄pterea grauantur/ac in spiritualibus z tēporalibus de-
trimenta sustineant/vt nisi eis celeriter succurratur/in desola-
tionē perpetuā z ruinā deuenient. Verum si vt preferē cōmen-
data z alia eiusdem ordinis monasteria p̄ monachos dicti ordi-
nis regerētur z gubernarētur/ac eisdem ipsi monachi canonice
scdm ipsi⁹ ordinis instituta regularia z indulta apostolica elec-
ti p̄ficerentur/pensionēsg; h̄mōi cedentibus vel decedentibus
illis qui ipsas p̄cipiūt extinguerētur/z de nouo sup eisdem fru-
ctibus/redditis/z p̄uentib⁹ nō assignarētur/monasteria ip-
sa quorū aliqua ruinā minant in suis structuris/z edificijs re-
parari/restaurari/z manuteneri possent/z nō modicū eis p̄pte-
rea p̄ueniret incrementū. Horū igit cōsideratione inducti z vt
monasteria ipsa p̄ idoneos z circūspectos ac vtilēs viros quo-
rū cōmendabili regimine z salubri puiffione ad laudē dei z glo-
riā/necnō religionis p̄pagationē p̄cellius extolli z vtilius diri-
gi valeāt salubriter gubernētur/ac indēnitib⁹ ordinis z mo-
nasteriorū huiusmodi oportune cōsiliis motu p̄prio nō ad ali-
cuius nobis super hoc oblate petitionis instantiā/sed p̄missis
z alijs p̄ijs z rationabilib⁹ suadentibus causis/p̄sentis per-

petuo valitute et irrefragabiliter cōstitutionis obseruā de edic-
 tode nra mera liberalitate auctoritate aplica et ex certa sciētia
 volumus/statuimus/cōcedimus/decernimus/declaramus/et
 ordinamus q monasteria vt p̄fertur cōmendata/ et in posterū
 forsan cōmendanda/cessantibus ipsis cōmendatio/p̄terq̄ p ces-
 sionē cōmendatū hmoi in manib⁹ nostris aut successorum no-
 strorū Romani pontificū forsan faciendam/etiam p cessum vel
 decessum/seu aliā q̄uis dimissionē quouismodo/p̄terq̄ apud
 sedem apostolicā vacari et inantea vacatura/etiā si illorum vel
 alterius ipsorū dispositio specialiter/vel ex quavis causa/etiā
 ex qualitatib⁹ ipsorū monasteriorū vel psonarū illa p tempo-
 re obtinentiū generaliter reseruata/et cuiuscūq̄ taxe seu annui
 valorio illorū fructuo/redditus et puentus existant/ac p̄uisio-
 nes ipsorū consistorialiter fieri debeant/plene/libere/et integre
 redeant et veniant/ac venire et redire debeant ad man⁹ necnō
 electionē/prouisionē/ et q̄uis aliā dispositionē ordinis/ necnō
 dilectorum filiorū patrum abbatū et cōuentū eorundē mo-
 nasteriorū/qd̄q̄ exnunc inantea p̄p̄tuis futuris tēporib⁹ nul-
 li a postolica vel alia quavis auctoritate p̄fatis aut alijs eiusdē
 ordinis monasterijs vt p̄fertur/vacātibus vel vacaturis in ab-
 bates p̄ficiant nisi p eosdē p̄fabbates et p̄tuis ipsorū mona-
 sterioꝝ aut ipsi⁹ ordinis cōmissarios legitimos/vel saniorē aut
 maiorē ipsorū cōuentū partē/in abbates illorū rite et canoni-
 ce fuerint electi/vel postulati/seu p dictos patrefabbates aut
 cōmissarios p̄fatos scdm ordinis statuta promoti/sed q libe-
 ra et omnimoda absq̄ aliquo cuiusuis impedimenti obstaculo
 abbatū dictorū monasteriorū electio seu postulatio/et oimoda
 alia dispositio ad patrefabbates et cōmissarios/necnō cōuent⁹
 p̄fatos spectet et ptineat/ac dictis monasterijs p cessū vel deces-
 sū/aut quauis aliā dimissionē vt p̄fert/seu alias quouismodo
 et ex quavis causa abbatū regiminibus destitutio liceat dictis
 patribusabbatibus cōmissarijs et cōuentib⁹ quascūq̄ idoneas
 psonas eiusdē ordinis in eoz et dictorū monasteioꝝ abbates
 libere et sine difficultate aliqua canonicc eligere/seu etiā postu-
 lare/ac etiam p̄mouere vt dictū est/necnō patrefabbateo aut

cōmissarij p̄fati electiones h̄mō postulationes et p̄mōtiones
cōfirmare in omnib⁹ ⁊ p̄ omnia. S̄m antiquā formā in eodem
ordīne obseruatā/ q̄d̄q; electionis / p̄mōtiones / cōfirmatōes
h̄mōi p̄ patresabbates / aut cōmissarios / necnō cōuentus p̄fa-
too p̄ tēpore facte valeāt / plenas roboris firmitatē obtineāt /
ac eisdē electis / postulatis / ⁊ p̄otis suffragentur in omnib⁹ /
etiā ⁊ per omnia ac si reseruatōs a p̄lice desup̄ nō emanarent.
Et nihilomin⁹ q̄ omnes ⁊ singie pensiones sup̄ quouincūq;
monasteriorū seu locorū dicti olinīs fructibus / redditib⁹ / ⁊ p̄-
uentib⁹ quibusuis p̄sonis ecclesiasticis secularib⁹ vel regulari-
bus assignate vel forsā assignate / p̄ cessum vel decessum illo-
rum qui ipsas percipiunt / cesset penitus ⁊ expirēt / ac casse et
nulle / penitusq; ⁊ integre extince sint / ⁊ esse censeant / nec p̄ no-
stras aut alicui⁹ successorū nostro ⁊ Romani pontificū / vel eius-
dē sedis litteras / aut aliquo alio titulo / etiā motu ⁊ scientia si-
milibus in aliā vel alias p̄sonarū p̄sonas transferri / aut super
eisdem fructib⁹ / redditibus ⁊ p̄entibus nulla alia subsistente
causa de nouo similes vel alie p̄siones aliquib⁹ in ipsis mona-
sterijs siue locis ius aliud non h̄bentib⁹ assignari possint aut
debeant / sed p̄sone ipse que eas p̄ pensiones alias soluere ha-
berent ab illarū solutione ⁊ p̄stione ex tunc penitus ⁊ oīno li-
bere sint ⁊ absolute / ac ad illarū solutionē vel p̄stationē. Pa-
tresabbates vero ⁊ cōuentus p̄ati ad receptionē aliquorū aut
obediētiē ⁊ reuerētiē p̄stationem aliquib⁹ alio q̄ electis / po-
stulatis / ⁊ p̄otis p̄ eos cuiuscūq; dignitatis / status / gradus /
ordinis vel cōditionis existant / quos forsā p̄ tēpore eisdē mo-
nasterijs cōtra litterarū h̄mōi tenorē alias q̄ per electionē / po-
stulationē / vel vt dictū est p̄mōtionē p̄feci contigerit / aut eis
monasteria ⁊ loca ipsa cōmendari nullatenus teneant / nec ad
id obligati vel astricti sint / aut obligari / vel astringi / seu ad h̄ cō-
pelli / aut interdici / suspendi / vel excoīcari possint. Decernētes
etiā ⁊ eadē auctoritate declarantes exnunc put extunc ⁊ extūc
put exnunc monasteria ipsa ⁊ loca sub quibusuis gratijs expe-
ctatiuis / vel alijs de p̄mouacaturis beneficijs / seu monasterijs
aut specialib⁹ vel generalib⁹ reseruationib⁹ / ⁊ de sic vacaturis

cum vacabant cōferendi seu cōmendandi mādatis et nomina-
 tionibus/seu nominādi et cōferendi vel cōmendandi beneficia
 etiā monasteria et loca quibuscūq; principalib⁹ facultatibus/
 vnionib⁹/annexionib⁹/incorporatiōib⁹/suppressionib⁹/alijsq;
 cōcessionib⁹/seu gratijs p nos aut sedem p̄dictā vel successo-
 res nostros h̄mōi etiā motu et sciētia similib⁹/et sub quibusuis
 formis et expressionib⁹ verborū etiā cū phibitorio et decreto-
 rum irritantiū ac derogatoriāū derogatorijs et alijs quibus-
 uis clausulis/etiā talibus p̄ quas h̄mōi monasteria et loca no-
 minatim specificē et expresse sub illis cōprehendi viderent con-
 cedendo nullatenus cōprehendi/nec ad illa se extendi/ neq; il-
 larum vigore per quoscūq; expectanteo/ aut speciales vel gene-
 rales reservationes habentes vel habituroo acceptari/ aut ali-
 quibus quacūq; etiā p̄fulgeant dignitate/ ac monasteria et
 loca ipsa qualitercūq; vt p̄fertur/ vacauerint cōmitti/ vel com-
 mendari/ seu in cōmendā vel alias in titulū vel administratio-
 nē cōcedi posse. Adijciētes et auctoritate p̄dicta etiā decernē-
 tes oīo et singulas expectatiuas/ noiaciones/speciales et gene-
 rales reservationes/ necnō vniones/ annexiones/ et incorporati-
 ones factas et faciēdas nōdū effectū sortitas/ p̄uisiones vero
 et cōmendas/ ac alias dispositiones/ translatiōes/ et assignatio-
 nes de dictis monasterijs et pensionib⁹ respectiue per nos aut
 sedem p̄dictā/ vel successores nostros aut nostras/ vel sedis/
 aut successorū p̄dictorū litterarū vigore aliquibus personis
 deinceps faciendas et cōcedendas/ necnō processus p tempo-
 re desup habitos/ ac illarū vigore sententias/ censuras/ et pe-
 nas in illis contētas/ seu in patresabbates aut cōmissarios et
 cōuentus p̄fatos/ aut alios ipsoꝝ monasterioꝝ p̄sonas ob nō
 receptionē aliquoꝝ/ aut obedientie et reuerētie p̄stationē de-
 inceps/ necnō reseruandarū pensionū h̄mōi nō solutionē ful-
 minandas seu p̄mulgandas. Etiā si in illis de p̄sentibus/ nec-
 nō electionibus/ postulationib⁹/ et p̄uisionibus de dictis mo-
 nasterijs p̄ patresabbates et cōmissarios/ necnō cōuentus p̄fa-
 tos faciēdis/ cessationeq; et expiratione h̄mōi pensionū totoꝝ
 tenore p̄sentū sp̄alis specificā et expressā/ nō aut p̄ generaleo/

aut idē importantes clausulas mentio fiat/nullos ⁊ inualidos
ac nullas ⁊ inualidas nulliusq; roboris vel momenti esse pro-
cessusq; ⁊ sentētiās huiusmodi nō tenere/nec quēq; ligare pos-
se vel debere/necq; p easdē reservationes/expectatiuas/nomi-
nationes/ac vniones/effectum nō sortitas vt. p̄fertur p nos
aut sedem predictā/seu successores nostros huiusmodi/aut no-
strarū/seu sedio vel successorū predictoz litterarū etiam motu
⁊ scientia similibus. factas vt p̄fertur ⁊ cōcessas/ aut faciendas
⁊ cōcedendas presentibus nostris litteris/ aut electionib⁹/po-
stulationib⁹/ ⁊ p̄motionib⁹ per patresabbates ⁊ cōmissarios/
necnō cōuentus prefatoo faciendis/etiā si illis specialiter ⁊ ex-
presse/ac motu ⁊ scientia similibus/etiā de plenitudine pote-
statio derogaret/aut derogari wideretur/nullatenus derogari
valeat/nec sit/necq; censetur esse in aliquo quouismods dero-
gatum. Et nihilominus vniuersis archiep̄is/ ⁊ ep̄is/ac quorū-
cūq; aliorū ordinum abbatibus/ceterisq; personis ecclesiasti-
cis in dignitate ecclesiastica p̄ tēpore constitutis quorū nomi-
na ⁊ titulos siue beneficia p̄sentibus etiā haberi volumus pro
expressis motu simili p̄ apostolica scripta mandamus quate-
nus ipsi vel duo aut vnus eorū per se vel aliū seu alios p̄fatis
patribusabbatib⁹/cōmissarijs/conuentib⁹/ ⁊ alijs personis eo-
rundē in p̄missis efficacis defensionis presidio assistentes faci-
ant eos pacifica possessione vel quasi cōcessionis/statuti/ordi-
nationis/decreti/ac iuris eligendi/seu postulandi/ac p̄mouen-
di huiusmodi gaudere/nō permittētes eos p̄ quoscūq; ad reci-
piendū aliquos vel prestandum obedientiam et reuerentiā ali-
quibus alijs q̄ vt p̄fertur per eos electis/postulatis/ seu pro-
motis/aut ad soluendū pensionem huiusmodi contra cōcessio-
nis nostre hōi ⁊ presentū tenorem quauis auctoritate com-
pelli/seu alias quomodolibet molestari. Cōtradictores in pre-
missis quoscūq; ⁊ rebelles cuiuscūq; dignitatis/stat⁹/gradus/
ordinis/p̄minentie/nobilitatis/excellentie/aut cōditionis fu-
erint/ ⁊ quocūq; exemptionis p̄uilegio sint muniti/p̄ excom-
municationis/suspensionis/et interdicti/ac alias etiā formidabi-
liores de quibus eis videbitur sentētiās/censuras ⁊ penas ap-

r eee

petitione postposita cōpescendo. Et etiā legitimis sup his p
 eos seruandis pcessibus/sentētia ipsas quotiens expedient
 aggrauare et reaggrauare pcrent inuocato ad hoc si opus fu
 erit auxilio brachij secularis. Et insuper vniuersos et singulos
 carissimos in christo filios Reges/necnon dilectos filios du
 ces/principes/comites/barones/proceres/nobiles/cōmuni
 tates/vniuersitates/omnesq; alios et singulos iurisdictionem
 temporalē/aut etiam spiritualem pro tempore habentes p̄sen
 tes et futuros in quorū dominio et ditione monasteria ipsa et lo
 co fuerint in domino requirimus et attente hortamur quaten⁹
 monasteria/patresabbates/cōmissarios/et cōuentus/necnon
 electos postulatōs/et promotōs prefatos/ob prefate sedis re
 uerentiam pro desiderio et affectu ita cōmissa suscipiant/eisq;
 efficaciter in premissis assistant q; monasteria ipsa et loca p̄sen
 tium effectum debite sortiantur/ac in statu p̄spero felicis suc
 cessu valeant salubriter conseruari. Nō obstant p̄missis ac alijs
 quibuscūq; specialibus et generalibus reseruacionibus expec
 tatiuis/nominationibus/et vnionib⁹ effectum non sortitis/ac
 concessionib⁹ et regulis/necnō felicis recordationis Bonifatij
 pape. viij. que incipit/Statutū/ac in cōcilio generali edita de
 duabus dietis/alijsq; cōstitutionibus et ordinationib⁹ aposto
 licis quibuscūq; ex quacūq; causa p̄cesserint aut edite fuerint
 vel concesserint/aut p̄cedent seu concedentur in futurū/illarū omni
 um tenores ac si de verbo ad verbū p̄sentibus insererentur pro
 sufficienter expressio haberi volumus/et quibus earumq; effec
 tui/vi/robori/et executioni quatenus presentib⁹ et earum effec
 tui aut ipsis ordini/patribusabbatibus/cōmissarijs/cōuenti
 bus/electis/postulatis/et p̄motis/ac alijs p̄sonis dictorū mo
 nasteriorū seu locorum aduersarentur p̄iudicarent/nocerent et
 obuiarent/seu p̄iudicare/nocere/aduersari et obuiare possent
 quomodolibet infuturū/motu et scientia similib⁹ specialiter et
 expresse derogam⁹/necnon monasteriorū et ordinis predictorū
 iuramento confirmatione apostolica vel quacūq; firmitate alia
 roboratis/statutis et cōsuetudinib⁹/ceterisq; cōtrarijs quibus
 cūq;/aut si aliquibus communiter vel diuisim a sede prefata

fit indultū q̄ interdici/suspendi/vel excoīcari/aut extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari nō possint per litteras apostolicas nō facientes plenā z expressam ac de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionē/z qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscūq; tenoris existat/per quam p̄sentibus nō expressam vel totaliter nō insertam effectus eoz impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de qua cuiusq; toto tenore habēda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus autē q̄ pro tēpore in ab bates ipsorū monasterioꝝ z mēbroꝝ p̄ patresabbates/cōmissarios/z conuentus p̄fatos electi seu postulati ac p̄moti infra quattuor menses a die electionis seu postulationis cōputandos ad sedem apostolicā pro cōfirmationibus electionū postulationū seu promotionū suaz/vel nouis p̄uisionibus ipsorū monasterioꝝ z mēbroꝝ/necnon sc̄m̄ taxam ab antiquo ipsis monasterijs z mēbroꝝ impostam annatarū seu mediorū fructū p̄mi anni huiusmodi monasterioꝝ mēbroꝝ z alioꝝ iurū camere apostolice debitoꝝ solutione eidē camere faciēda/venire aut mittere debeāt z teneantur. Alioquin electio/postulatio/seu p̄firmatio/p̄motio/vel p̄uisionis nulli s̄nt roboris vel momēti/liceatq; nobis z successorib⁹ nostris Romani pontificib⁹ extrinsec de quibusuis p̄sonis idoneis eiq; monasterio siue mēbris p̄uidere/ipsasq; illis in abbates p̄ficere seu monasteria z mēbra ip̄a eisdē p̄sonis cōmendare. Et insup̄ extrinsec irritū decernim⁹ z inane quicquid se eius sup̄ p̄missio a quoquā quauis aucte scienter vel ignorāter cōtingerit attemptari. Ceterū qz difficile foret p̄sentes litteras applicas ad quecūq; loca in quibus ille forent necessarie transferri volum⁹ z auctoritate p̄dicta decernimus q̄ earū transumptis manu notarij publici subscriptis/z sigillo alicuius archiep̄i/vel ep̄i/aut alterius p̄lati munitis p̄sus in iudicio z extra fides plenaria adhibeatur/z illis sicut in omnib⁹ z p̄ omnia sicuti originalib⁹ litteris adhibere/z eis staretur si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hāc paginā nostrorum voluntatis/statuti/cōcessionis/cōstitutionis/ordinatiōis/decreti/declarationis/mādati/requisitionis/hortatiōis/z de

rogationis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē omnipotentis dei ac beatorū Petri ⁊ Pauli apostolorū eius se nouerit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dominice ad. cccc. lxxv. iij. Idus Martij. Pontificat⁹ nostri Anno quinto.

Premissam bullam cōfirmat dñs Innocentius papa. viij. in bulla sub forma codicis/ que incipit Regimini vniuersalis ecclesie/circa medium.

Bulla declaratiua quarundā aliarum istius pape q̄ abbates electi ⁊ per ordinem promoti nō tenentur mittere ad curiam infra quattuor menses pro confirmatione et solutione annate/nisi monasteria in libro camere apostolice iam prius essent scripta/ ⁊ ad hoc tenerent/ cū clausula q̄ transumpto fides adhibeatur. ⁊c.

Iustus Ep̄s seruus seruorum dei. Ad perpetuā rei memoriā. Decens reputāmus ⁊ congruū vt cum sup cōcessionibus que a sede apostolica emānarūt alique dubitationes insurgunt Romanus pontifex p̄ sue declarationis oraculum dilucidet ⁊ declaret/ in his p̄sertim casibus in quib⁹ regularē vitā p̄fessis deuore dño

seruientibus iniqui s̄tudinē ⁊ turbationis materia possent quomodolibet prouenire. Quidū siquidē inter alia litteras nonnullorum Romani pontificū predecessorū nostrorū per quas dilecti

nis filijs abbati monasterij Cistercij/Labiloneſi dioceſ/ceteriſq;
illiꝝ coabbatibꝝ/ꝛ coabbatiſſis/ac religioſis cisterciēſ ordinis
vbilibet exiſtētibꝝ ꝑceſſiſſe dicebāturꝛ nullus cuiuſcūq; ſtatꝝ/
dignitatio/gradus/ordinis/vel cōditionis/etiam ſi ſancte Ro-
mane eccleſie cardinales/aut ſedis apoſtolice officiales ſeu eti-
am alterius ordinis abbates eſſent monaſteria/ꝑrelaturas ab-
batiales/ꝛ alias dignitates/beneficia/ꝛ loca etiam vtriuſq; ſe-
ꝑꝝ ordinis Cisterciēſ huiuſmodi in titulū vel cōmendam ob-
tinere poſſet niſi ipſum ordinē Cisterciēſ expreſſe ꝑfeſſus eſ-
ſet. Adq; dictus abbas Cistercij ꝛ alij ꝑrelati dicti ordinis Ci-
ſterciēſ de monaſterijs/ꝑrelaturis/dignitatibus/beneficijs et
locis ꝑꝛēdictis auctoritate ordinis libere diſponere valerent.
Et qꝛ illa nullatenus ſub litteris apoſtolicis cōprehenderent/
ꝛ quedā alia eorundē ꝑꝛēdeceſſorum ſtatuta/declaratione/ordi-
nationeſ/ꝑꝛiuilegia/et decreta/ac inde ſecuta quecūq; de fra-
trum uoſtroꝝ conſilio ꝑꝛ alias noſtras litteras approbauimꝝ/
ꝛ robur firmitatis obtinere debere decreuimꝝ/ſuppleuimꝝq;
omnes ꝛ ſingulos defectus ſi qui forſan interueniſſent in eiſ-
dem/ac voluimꝝ qꝛ illi quos ꝑꝛ tempore dicti ordinis Cister-
ciēſ auctoritate in abbates ipſorum monaſteriorū ꝑꝛomoue-
ri/ꝛ quibus de alijs beneficijs eccleſiaſticis dicti ordinis ꝑꝛoui-
deri contingeret/infra quattuor meſes a die ꝑꝛomotionū ſi-
ue ꝑꝛouiſionū ſuarum ad curiam Romanā ꝑꝛ illarum confir-
matione impetranda venire aut mittere/ꝛ annatā ſiue medi-
os fructus ꝑꝛimi anni ipſoꝝ monaſteriorū ſiue beneficioꝝ
ſcōꝝꝛ taxam in libris camere apoſtolice poſitam ſoluere/ac de
alijs iuribus conſuetis eidem camere ſatiſfacere tenerentur/
Alioquin ꝑꝛomotioneſ ſiue ꝑꝛouiſioneſ illorum qui ſecus face-
rent nullius forent roboris vel momēti. Viceretꝛ extunc no-
bis ꝛ dictis ſucceſſoribus noſtris de ꝑſonis idoneo eiꝝꝛ dē mo-
naſterijs ꝛ beneficijs ꝑꝛ quibus id factum nō foret ꝑꝛuidere/
ꝑꝛout in eiſdem noſtris litteris plenius cōtinetur. Cum autem
ſicut exhibita nobis nuper ꝑꝛ parte dilecti filij Johannis ab-
batis dicti monaſterij Cistercij ꝑꝛetitio continebat a nonnullis
diuerſoꝝꝛ monaſteriorū ipſius ordinis Cisterciēſ abbatibus/

abbatissis et religiosis reuocetur indubiū / an sub voluntate no-
 stra predicta comprehendantur monasteria et beneficia predicti or-
 dinis pro quorū puissionibus ad predictā curiam recursus ha-
 beri iuxta cōstitutiones apostolicas necessario nō deberet / vel
 alias nō cōsueuit. Nos ad quos spectat super his adhibere vt
 gilantie nostre curam / alias nostras litteras predictas / ac si de
 verbo ad verbū insererentur p̄sentibus pro expressis habentes
 vt omnis dubietatis scrupulus de dicti ordinis religiosorum
 cordibus et mentib⁹ tollatur ipsius Johannis abbatis in
 hac parte supplicationib⁹ inclinati voluntatē nostrā predictam
 auctoritate apostolica p̄sentium tenore declaramus quo ad mo-
 nasteria et alia beneficia predicta pro quorum puissionibus ad
 curiā antedictā recursus haberi iuxta constitutiones apostoli-
 cas cessante concessione predicta necessario nō deberet / vel alii
 as non cōsueuit vt p̄fertur nostre mentis nūq̄ fuisse illa sub
 voluntate nostra huiusmodi cōprehendi debere / ac personas
 quibus de illis canonice post datā dictarum aliarū litterarum
 nostrarū / quandoq̄q̄ prouisum fuit aut prouideri eōtinget in
 futurū / ad impetrandū nouas puissiones seu p̄firmationes ex
 volūta te nostra predicta vllatenus teneri. Decernentes sic per
 quoscūq̄ auditores et iudices in quauis causa interpretari / et
 iudicari debere / sublata eis quauis alia interpretandi facultate /
 ac irritum et inane si secus super his a quoquā quauis auctori-
 tate sciēter vel ignoranter contigerit attemptari. Non ob-
 stantibus p̄missis litteris ac constitutionibus et ordinationi-
 bus apostolicis ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄. Ceterum quia
 difficile foret presentes litteras apostolicas ad quecunq̄ loca
 in quibus de eis faciēda esset fides transferre / volumus et au-
 ctoritate predicta decernim⁹ q̄ earum transumptis manu no-
 tarij publici subscriptis / et sigillo alicuius archiepiscopi / vel epi-
 scopi / aut alterius prelati munitis / p̄sus in iudicio et extra fi-
 des plenaria adhibeatur et illis stetur in omnib⁹ / et per omnia
 sicuti originalibus litteris adhiberetur / et illis staretur si fo-
 rent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat
 banc paginam nostre declaracionis / constitutionis / decreti / et

voluntatis infringere/vel et ausi temerario cōstrare. Si quis
autē hoc attēptare p̄sumpserit/iudigationē omnipotētis dei
et beatorum Petri et Pauli apotolor̄ eius senouerit incursum.
Datum Rome apud sancti Petri. Anno incarnationis
dominice M. cccc. lxxix. Idus Julij. Pontificatus nostri An-
no octauo.

Pro clarioꝝ intelligentiā priuilegiū p̄cedentis/ sciendū
est q̄ tēpore quo p̄fatus dñs h̄ybertus abbas Listerc̄i res
ordinis sui in curia Romana sollicitabat/inter p̄cipuos direc-
tores negotiorū curie erat quidā dñs episcop⁹ Tirasoneſi qui
nescitur quo spiritu ductus ordini sanis aduerſabatur. Ab hoc
licet p̄fatus domin⁹ Sixtus ad ordinē satis beniuolus videte-
tur/ tñ dicitur domin⁹ Tirasoneſi ſēmp p̄ſtirit q̄ clausula que-
dam in fine aliquorū priuilegiorū poſta/ que incipit/ *Uolum⁹*
autem q̄ post quattuor menses. rē. apponeretur/ et ad eam tol-
lendū procurandūq̄ quedā puncta ordini necessaria dicitur
dominus h̄ybertus. xj. Junij Romam intrauerat/ et priuile-
gia ipsa vsq̄ ad primā Augusti magnifice p̄secutus fuerat/ et
ibidem mansit vsq̄ circa festum Annūciationis dominice. Et
post multas tristitias et labores vita functus est/ sed tamen cir-
ca dictam clausulam nihil proficere potuerat/ nouit altissim⁹/
nam vt dictum est omnino oportebat priuilegia penitus di-
mittere/ aut in illa forma et cum tali cauda leuare. Primum or-
dini videbatur nociuū/ p̄pter alias clausulas quibus ordo tñc
maxime opuo habebat. Secundū vero minus malū videba-
tur/ tum q̄ remediabile estimabatur/ tum q̄ clausula illa *Uo-*
lunus autem/ bene cōsiderata nō est tantū ordini nociua sicut
p̄uacorie lecta videretur/ cum dicat electos seu postulatos ac
promotos infra quattuor menses a die promotionis eorū cō-
putandos teneri ire/ vel mittere ad curiam seu sedem aposto-
licam pro confirmatione electionū/ seu postulatiōnū/ et pro so-
lutione annatarū/ seu mediorum fructuum primi anni/ et ali-
orum iurium et fructuum camere apostolice facienda. Ex quo
sequitur quod de abbatibus nouiter promotio nulli mittere

tenentur ad curiam p confirmatione ⁊ annata/nisi illi soli quorū
 monasteria iā erant in libro camere aplice scripta ⁊ illa oīno sp
 necesse est mittere ⁊ annatam soluere/nisi excusentur in regno
 francie p pragmaticā sanctionē/vel alijs medijs. Uerū tamen
 postmodū p maiori securitate ordinio ⁊ ad tollendū oēs diffi
 cultates seu subiectiones noue occasiones que sup his accide
 re possent/uisum est q̄ declaratio precedens obtineri deberet.
 Prefato igitur dño Tirafonesi ab illi⁹ officij administratione
 absoluto ⁊ alijs occupato ad satisfaciendū scrupulis multorū
 de ordine sup clausula illa cū maximis laboribus ⁊ expen̄ pre
 cedens impetrata fuit declaratio/quā vniuersi ordinis amato
 res ⁊ scire ⁊ amare debent.

Premissam bullam cōfirmavit domin⁹ Innocentius papa
 viij. in bulla sub plumbo in forma codicis/ que incipit/ Regi
 mini vniuersalis ecclesie. Circa finem.

**Regula cancellarie apostolice. Q̄ pensi
 ones nō transferunt in alios.**

Sanctissimus In christo pa
 ter ⁊ dominus
 noster dñs Sixtus diuina pudentia papa
 iij. p̄uide attendens q̄ sepi⁹ ea que a Ro
 mano pontifice ⁊ sede aplice ex iustis ⁊ rati
 onabilibus causis emanant ppetennū im
 portunitateo traduntur in abusum. Quis
 enī pensiones annue que nōnūq̄ p Roma
 nos pontifices p pacificatione ecclesie ⁊ cathedraliū/ etiā me
 tropolitani/ac monasteriorū/dignitatū/ personatū/ admini
 strationū ⁊ officiorū/ac canonicatū ⁊ p̄bendarū/ aliorūq̄ be
 neficiorū ecclesiasticorū/seculariū ⁊ regulariū/ p sustentatione
 ecclesiarū ⁊ monasteriorū/regiminibus/ eorūq̄ ⁊ nōnulloꝝ
 beneficiorū cōmendis/ sibi factis/ cedentium/ alijsq̄ beneficia

indies resignantiū/ad illorū vitam sup ecclesiarū monasterio-
rū/z aliorum beneficiorū eorundē/fructus seruari cōstitui z as-
signari solent/p cedentiū obitus extinguantur/ aut ecclesijs et
monasterijs p̄sidentū illaq; et alia beneficia huiusmodi obtinēti-
a pensionis eorundē solutionibus eo ipso immunes existant.
Nōnulli tamē ambiciosi nescientes abstinere a vetitis/ ad im-
portunā eorū/z principum instantiā/ etiā sub motus pprii et
certe scientie colore nōnullas ex eisdem pensionibus sic extor-
tis z suppressis in totū vel aliqua eorū parte per sue sanctitatis
litteras suscitare/z sibi illas ad eorū vitam etiā de nouo refer-
uari/ illasq; in eorum psonas etiā cū derogatione expressa eius-
dem sanctissimi domini nostri pape cōstitutionis/ quia canes
expresse q littere sup huiusmodi pensionibus nullatenus expe-
diantur/ nisi illius qui pensionē huiusmodi soluere tenetur/ ex-
pressius accederet assensus transferre pcurauerit/z in dico pro-
curant in magnū ecclesiarū monasteriorū z aliorum beneficio-
rum/nec nō monasterijs z ecclesijs p̄sidentū illasq; z alia bene-
ficia huiusmodi obtinētes p̄iudicium z iacturā/ cupies in pre-
missis oportune puidere/z ab ecclesijs/monasterijs/z b̄sicijs
h̄mōi/illorūq; psonis omnē auferre grauitudinē/hac irrefraga-
bili cōstitutione/ex certa eiusdem sanctissimi scientia omnes z
singulas pensiones/etiā in otū pprio/z ex certa illius simili sci-
entia post eorū extinctionē/ expirationē/z suppressionē/ etiam
cum derogatione prioris p̄stitutionis antedictę/vel alias quo-
modo libet hactenus suscitatas/z renouatas/ac in posterū sus-
citandas z renouandas quibuscūq; personis cuiuscūq; stat⁹/
gradu/ordinis/dignitatis/z conditio existant reseruatas
hactenus z in posterū reseruando/ac littera apostolicas sin-
gulosq; p̄cessus exinde habitas z habendas z inde secuta que-
cunq; z secutura p̄ter sue sanctitatis intentionē emanasse/ z
in posterum emanare/ ac irrita z inania nulliusq; robore vel
momenti fuisse z esse/ illorūq; omnium z singulorum tenores/ se-
ntes/z effectus p̄ sufficienter expressis habendo/z p̄ nullio/ cas-
sis/ irritis/z infectio haberi debere/ ecclesiasq; /monasteria/ et
alia beneficia huiusmodi obtinēti ad eorundē sic suscitatarum

renouatarū penſionū/etiam in toto vel in qualibet earū par-
te ſolutionē minime obligari vel teneri/aut etiam ad litterarū
pceſſum huiusmodi pretextu a quoq̄ cōpelli poſſint/nec etiā
illis ſententijs/cenſuris/et penis in litteris et pceſſibus huius-
modi cōtēntis et inſertis vel illarum aliqua p̄pterea ligari/ac-
quicquid hactenus contra p̄ſentis conſtitutionis tenorem eti-
am motu et ſcientia predictis attemptatū forſan hactenus et in
poſterum cōtigerit attemptari/etiā cum totali expreſſione hu-
iusmodi conſtitutionis irritum et inane motu et ſcientia ſimili-
bus et auctoritate predicta decreuit et declarauit. Placet mo-
tu proprio. Et ita mandamus publicetur et deſcribetur in can-
cellaria.

Acta et publicata ſuit ſupradicta regula in cancellaria apo-
ſtolica die videlicet. xvj. menſis Decēbris. Anno domini Mil-
leſimo quadringentefimo ſeptuageſimo quinto. Pōſtificationis
ſanctiſſimi dñi noſtri dñi Sixti diuina prouidentia pape. iij.
Anno quinto. S. de puteo.

Eiusdem. Confirmatio ampliffima p̄uini legiorum ordinis.

Ictus Ep̄s ſeruus ſeruoꝝ dei. Ad
futurā rei memoriā. Proui-
ſionis noſtre debet puenire ſubſidio vt ſuſ-
ius cuilibet cōſeruetur. Hinc eſt qđ nos te-
nore quarundā litterarū felicitis recordatio-
nis p̄p̄ pape. ij. p̄deceſſoris noſtri in regi-
ſtro ipſius p̄deceſſoris repertum/ pro eo
qđ ſicut exhibita nobis nuper p̄ parte dile-
ctoꝝ filioꝝ Liſtercieſi Labiloneſi dioceſ/ et alioꝝ abbatū/ necnō
dilectarū in chriſto filiarū abbatiffarū eiusdem ordinis mona-
ſterioꝝ et conuentuū eorū dē petitio cōtinebat/ ipſi h̄mōi teno-
re ex certis cauſis ſe aſſerūt indigere/ de regiſtro ipſo de verbo
ad verbum tranſcribi/ et ad ipſoꝝ abbatum abbatiffarum/ et

cōuentuū supplicantiū instantiā p̄sentibus annotari fecimus/
qui talis est. **D**ius Episcopus seruus seruoꝝ dei. Ad fu-
turā rei memoria. Et si quibuslibet p̄sonis ecclesiastico ac reli-
giōsis p̄sertim illis qui mundi cōtemnētes illecebras in humi-
litate habitu regi cunctoꝝ principū in abstinentia ⁊ diuinis
officijs suas animas deuouerūt/ex paterne pietatis officio te-
neamur assistere/p̄fessores t̄i Listerciēsi ordinis vtriusq̄ sex-
eo feruentiori caritate cōplectimur/quo ip̄sum ordinē in dei ec-
clesia conspicuū ⁊ insignē vberiori dilectione p̄sequimur/vn-
de si quādo priuilegia/gratie/ ⁊ indulta p̄ exaltatione ⁊ incre-
mento eiusdē ordinis ac pace ⁊ trāquillitate in eo virtutū d̄sio
militantiū p̄ Romanos pontifices p̄decessores nostros aut im-
peratores ⁊ reges cōcessa ⁊ indulta cōperimus/vt perpetuā fir-
mitatē obtineāt ea merent̄ ap̄lici roboris clipeo cōmuniri. Sa-
ne petitiō dilectoꝝ filioꝝ abbatis Listerciēsi monasterij La-
biloneſi dioc̄/eiusq̄ coabbatū/abbatissarū ⁊ conuentuū ordi-
nis eiusdē nobis nuper exhibita cōtinebat/q̄b̄ olim nōnulla p̄-
uilegia/simunitates/exemptiones/libertates/gratie/cōserua-
torie/ ⁊ indulta p̄ felicitis recordationis Innocentiū. iij. Alexan-
drū. iij. Urbanū. iij. Gregoriū. viij. Honorij. iij. Clementem
v. ⁊ q̄plures alios Romanū p̄ntifices p̄decessores nostros/seu
p̄ Romanū pontificibus in eoz̄ obedientijs habitos/ac etiam
p̄ recolende memorię p̄latos/pontifices/imperatoꝝ/ac Ro-
manū ⁊ alios reges/p̄ augmento diuini cult⁹ ⁊ saluberrimo sta-
tu ⁊ incremento ordinis p̄libatū concessa fuerūt pariter ⁊ indul-
ta. Verū sicut ea dē petitiō subiungebat cū cōtingat interdum
dicti ordinis p̄fessores cōtra h̄mōi priuilegia ⁊ indulta per lo-
coꝝ ordinarios ac p̄latos ⁊ alios qui nomē d̄si inuanū reci-
pere nō formidant indebite molestari/p̄ parte dictoꝝ abba-
tis Listercij/coabbatū eius/abbatissarū/ ⁊ conuentuū ordinis
p̄libari uobis fuit humilit̄ supplicatū/vt h̄mōi priuilegijs/gra-
tijs/ ⁊ indultris/ac litteris p̄decessoꝝ/p̄latoꝝ/pontificū/im-
peratoꝝ/ ⁊ regum p̄fatoꝝ/robur ap̄lice cōfirmationis adij-
cere/ ⁊ aliao ad eoz̄ p̄petuū robur obtinendū/partes ap̄lice p̄-
uisionis interponere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos

igitur eorundē predecessoꝝ vestigijs inherētes/ac cupientes
 tranquillitati ⁊ paci abbatū/abbatissarū/ ⁊ conuentuū/ ac pro
 fessorū hmoi quantū cū deo possimus puidere/hmoi supplica
 tionibus inclinati/priuilegia/sinunitateo/libertateo/exempti
 ones/cōseruatoria o/gratias/ ⁊ indulta p quoscūq; Romanū pō
 tifico pdecessoreo nostro/seu p Romani pōtificibus in eorū
 ebedientijo habitos/abbatib⁹ dicti monasterij Listerij/ eius
 coabbatib⁹/abbatissis/ ⁊ cōuentibus ordinio eiusdē p iunctim
 vel diuissim vt p̄fertur cōcessis ⁊ cōcessa/necnō p̄latorū/pontifi
 cū/imperatorū/regum/ac dominoꝝ temporalū/ litterao hu
 iusmodi/ ⁊ oia ⁊ singula in eio cōtenta put rite ⁊ iuste ac ratio
 nabiliter p̄cesserunt/ ⁊ p̄fato ordini fuerunt seruata/ quoz om
 niū ⁊ singuloꝝ tenores de verbo ad verbū p̄sentibus haberi
 volumus p̄ sufficiēter exp̄ssio exnunc imperpetuū auctoritate
 aplica tenore p̄sentū approbamus/ac etiā cōfirmamus/ ⁊ p̄sen
 tis scripti patrociniō cōmunimus. Vniuersos ⁊ singulos eccle
 sie p̄latoꝝ/patriarchas/primates/archiepos/ ep̄os/ abbates/
 priores/decanoꝝ/archidiaconoꝝ/p̄positoꝝ/archiep̄sbyteroꝝ/of
 ficiales/ ⁊ alios in dignitate cōstitutos/necnō principeo ch̄risti
 anos quacūq; dignitate fulgēteo ⁊ eorū officarioꝝ/Liuitarū
 quoz villarū seu cōmunitatū rectores et maiores/roganteo/
 mouēteo ⁊ hortātes attēte/eisq; p̄ aplica scripta in virtute san
 cte obediētie ⁊ sub excoicationio pena districte p̄cipiendo mā
 danteo quatenus p̄dictos abbates/abbatissas/cōuentus/ ⁊ p̄
 sonao ordinis p̄nominati p̄actis priuilegijs/sinunitatib⁹/ex
 emptiombus/libertatibus/gratijs/conseruatoꝝ ⁊ indultio/
 put vsi sunt gaudere pmittāt pacifice ⁊ quiete. Cōtradictores
 p̄ censurā ecclesiasticā ⁊ alia iurio remedia a p̄llatione postpo
 sita cōpescendo inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio beati
 seculario decernētes ea fore vbiq; ⁊ quā docūq; exhibita fu
 erint vel offensa in iudicio ⁊ extra imp̄petuū obseruāda/ac ex
 nunc irritū ⁊ inane quicqd̄ imposterū contra approbationē/cō
 firmationē/cōmunionē/ ⁊ decretum nostra huiusmodi a quo
 q; quauis auctoritate scienter vel ignoranter p̄gerit quōlibet
 attemptari. Nulli ergo oino hominū licet hanc paginā nostre

approbationis/cōfirmationis/cōmunitōis/rogationis/monitōis/hortationis/mādati/z cōstitutiōis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit indignationē omnipotentis dei z beatorū Petri z Pauli ap̄torum eius se nouerit incurfurū. Datum Abantue. Anno incarnationis dñice M. cccc. lx. Idie Moñ Augusti. Pontificatus nōstri Anno primo. Ceterū vt earundē litterarū tenor p̄dictus sic infertur omnimodā rei facti certitudinē faciat apostolica auctoritate decernimus vt illud idem robur eandemq; vim z eundē vigorem dictus tenor per omnia habeat que haberent originales littere supradicte/z etiam prozsus eidem tenori fides adhibeatur quancūq; z vbicūq; siue in iudicio siue alibi vbi fuerit exhibitus vel ostensus/z eidem firmiter stetur in omnibus sicut eisdem originalibus litteris staretur si forent exhibite vel ostense. Per hoc autē nullū ius cuiq; de nouo acquiri volumus/ sed antiquū tantūmodo cōseruari. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre cōstitutionis z voluntatis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotentis dei z beatorū Petri z Pauli ap̄torum eius se nouerit incurfurum. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnationis dominice M. cccc. lxxv. Moñ Martij. Pontificatus nōstri Anno quinto.

Prinilegi dñi Innocētij pape viiij.

Optima declaratio z cōfirmatio. De ab-
bates/monachi/abbatisse/moniales/va-
salli/subditi/seruientes/monasteria/local-
z mēbra/ac omnia bona ordinis semp
fuerūt sub summi pōtificis z sedis aplice
protectione/ z ei immediate subiiciuntur.

repebu

Suntque excepti et excepta ab omni iurisdictione
episcoporum ordinarioꝝ/ ipsoꝝque
officialiũ/ Et q̄ nō tenemur ad p̄stationē
aliquarũ collectarũ / seu subsidioꝝ/ aut
p̄curationũ/ et aliarũ exactionũ p̄ sedē
ap̄licam seu eius legatos/ aut eorũ aucto
ritate/ seu p̄ locoꝝ ordinarios aut alios
p̄tēpoꝝe impositoꝝ/ cōfirmādo litteras
desup̄ confectas/ et supplēdo defect⁹. Et
nihilomin⁹ de abũdantiōi gratia de no
uo monasteria/ loca/ mēbra/ et bona om
nia p̄sentia et futura/ necnō abbates/ ab
batissas. zc. vt p̄mittitur sub beati Petri
et sedis ap̄lice p̄tectione suscipit/ et ab om
ni iurisdictione/ sup̄ioritate/ correctione/
visitatione/ dominio/ et p̄tate ep̄orum/ et
iudiciũ ordinarioꝝ/ eorũque officialiũ/ nec
nō a solutione subsidioꝝ/ etiā caritativo
rũ p̄curationũ collectarũ et aliarũ exactio
nũ p̄petuo p̄sus eximit/ et totaliter libe
rat/ et sedi p̄dicte imēdiate subicit/ ita q̄
ep̄i et ordinarij/ etiā ratione delicti/ aut cō
tractus/ aut rei de qua agerētur nullā in
nos/ et loca/ ac bona nostra tāq̄ p̄zosus

exemptos & exempta iurisdictionē/ domi-
niū/ vel potestātē exercere/ aut sententias
excōis/ suspēn/ seu interditi/ aut quascūq;
alias censuras punilgare pnt. Nec possu-
mus corā illis aut sedis aplice delegatis
vocari/ nisi in corū litteris de p̄sentibus
de verbo ad verbū fiat mentio/ aut quo-
uis modo directe vel indirecte cōtra ista
molestari.

Innocentius *Ep̄us seruus ser-*
uorum dei. Ad p-
petuā rei memoriā. Ad Romani p̄dificis spec-
tat officiū suorum p̄decessorum inherēdo vesti-
gīs/ illa quē per ip̄os p̄decessōres laudabiliter
ac p̄uida rationē p̄statu & quiete p̄sonarū sub
regulari obseruantia assidue studio pie vite va-
cantiū gesta sunt/ vt maiorē obtineāt roboris
firmitatē/ quo sepius fuerint aplice p̄sidio cōmunita/ sui p̄resi-
dij munimine robōrare/ ac illa etiā de nouo cōcedere put rati-
onabileo cause suadent/ & id in d̄no cōspicit salubriter expedi-
re. Sane p̄ parte dilectorū filiorū Johānis Listerci/ Cabilo-
nen̄ dioc/ alio: ūq; Listerciū ordinis monasterioꝝ abbatū/ et
cōuentū eorūndē nobis nuper exhibita petitiō cōtinebat/ q̄
licet ip̄s eorūq; ac dicti ordinis monasteria tam virozū q̄ mu-
licū/ & alia religioſa loca & mēbra/ ac monachi/ moniales/ va-
falli/ subditi/ & eis seruientes/ bonaq; omnia/ iā dudū p̄ plures
Romanos pontificio p̄decessores nōstros sub ip̄ozū pontifi-
cū & aplice sedis p̄tectione recepti & recepta/ ac sedi p̄dicte im-
mediate subiecti & subiecta/ necnō ab omni iurisdictione ordi-
naria exempti & exempta fuerint/ eisq; cōcessum extiterit vt ad

p̄stationē aliquarū collectarū/seu subsidiorū/aut p̄curacionū/
 ⁊ aliarū exactionū p̄ sedem p̄dictā/seu eius legatos/aut ipsorū
 auctoritate ⁊ mandato/seu p̄ locorū ordinarios/vel alios pro
 tēpore imposito:ū nō tenerent/ tamē desiderant p̄ maiori corū
 quiete p̄missis receptioni/ subiectioni/ ⁊ alio p̄dictio etiā no-
 stre aprobationis robur adijci/ illaq; omnia enā p̄ nos eis de
 nouo cōcedi. Quare pro parte abbatiū ⁊ cōuentuū p̄dicto:um
 nobis fuit humiliter supplicatū vt receptioni/exemptiōi/ ⁊ sub-
 iectioni p̄dictis/ac singulis desuper cōfectio litteris pro illo:ū
 subsistētia firmiori robur nostre aprobationis adijcere/ac eos
 necnō monasteria/loca/membra/monachos/moniales/vasal-
 los/subditos/seu iētes/ ⁊ bona omnia hinc de nouo sub no-
 stra ⁊ sedis p̄dicte p̄tectione suscipere/ac ab huiusmodi iurisdī-
 ctione p̄petuo eximere ⁊ totaliter liberare/ aliasq; in p̄missis
 oportune p̄uidere de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igitur
 qui in singulorū sub regulari obseruātia pie vite studio va-
 cāntū quiete reficimur/cupiente vt religiosi dicti ordinio/quos
 p̄ cetero p̄pter vberes fructus quos in militanti ecclesia cō-
 tinue bono corū operibus afferunt/in visceribus gerimus ca-
 ritatis eo liberius diuino beneplacito insistere possint/ quo a
 sede p̄dicta maiori libertatis p̄uilegio nouerint se cōmuni-
 tero/hinc supplicationibus inclinati/receptionē/exemptionē/
 subiectionē/ac singulas desuper cōfectio litterarū cū oibus ⁊ sin-
 gulis in eis cōtēntis clausulis/auēte ap̄lica ⁊ ex certa sciētia te-
 nore p̄sentiu aprobam⁹/ac p̄petue et inuolabilis firmitatē ro-
 bur obūnere decernim⁹/ suppletis oēs ⁊ singulos defectuos
 qui forsitan interuenerint in eis. Et nihilomin⁹ p̄ p̄uicio cau-
 tele suffragio monasteria/loca/membra/bona oia p̄dicta p̄sentia
 ⁊ futura/abbates/abbatias/monachos/moniales/vasallos
 subditos/ ⁊ leniente p̄fatio/nunc ⁊ p̄ tēpore existēte/auēte ⁊
 sciētia p̄fatis/sub beati Petri ⁊ sedis p̄dicte atq; nostra p̄tec-
 tione suscipimus/ac ab omni iurisdictione superioritate/correc-
 tione/visitatione/dominio/ ⁊ p̄tate archiep̄orū/ep̄orum/ ⁊ alio:ū
 iudicū ordinario:ū/corūq; vicario:ū ⁊ officialiū quoumēq;
 necnō a solutione subsidiorū etiā caritatiuorū/ p̄curacionū/

collectarū / z aliarū exactionū / hmoi p tēpore imponendarū / aucto-
ritate z sciētia p̄fatis p̄petuo prorsus eximimus / z totaliter
liberamus / ac nobis z sedi p̄dicte immediate subijcimus / ita q̄ ar-
chiepi / epi / ordinarij / vicarij / iudices / z officiales p̄dicti etiam
ratione delicti / aut cōtractus / vel rei de qua ageretur vbiunq̄
cōmittat delictum iniaf cōtractuo / aut res ipsa consistat / nullā
in eos z eorū aliquē aut monasteria / mēbra / z bona p̄dicta tan-
q̄ p̄suis exemptos z exempta iurisdictionē / correctionē / supe-
rioritatē / dominiū / vel potestatem exercere / aut excoicationis /
suspensionis / vel interditi / aut quasuis alias sentēcias / censu-
ras / z penas ecclesiastico p̄mulgare p̄sumant / seu possint aut
debeant quoquē . Nec ipsi sic exempti corā illis aut ipsi sedis
delegatis / vel subdelegatis / nisi in litteris eiō p̄ tēpore directis
de p̄sentibus specialis specifica z expressa / ac de verbo ad ver-
bū mentio fiat ad iudiciū euocari / aut quouis modo directe vel
indirecte molestari possint . Decernēs oēs z singulos proces-
sus / sentēcias / censuras z penas / quos z quas p̄ archiep̄o / ep̄
scopos ordinarios / iudices / vicarios / z officiales p̄dictos / seu
eorū aliquē cōtra abbateo / z alios exemptos / necnō monaste-
ria / z loca huiusmodi etiā exempta / vt p̄fertur haberi / vel pro-
mulgari / necnō quicquid secus super his ab eis z alio quoquā
quavis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtigerit attemptari /
irrita z inania nulliusq̄ roboris vel momēti . Nō obstaſi felicis
recordationis Innocētiij pape . iij . etiā p̄decessoris nostri / que
incipit / Volenteo / z alijs cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ apo-
stolicis / statutis quoq̄ z cōsuetudinib⁹ monasterioꝝ z ordinis
p̄dictoꝝ / iuramento cōfirmatione aplice / vel quanio firmi-
tate alia roboratio / necnō omnib⁹ illis que in singulis litteris
p̄dictis cōcessum est nō obstare ceterisq̄ cōtrarijs quibuscūq̄ .
Clērū qz difficile foret presenteo litteras ad singula queq̄ loca
in quib⁹ expediēs foret deferre / volum⁹ z p̄fata aucte decerni-
mus q̄ illarū trāsumptis in manu publici notarij inde rogati sub-
scriptio z sigillo alicui⁹ curie ecclesiastice aut p̄sone in dignita-
te ecclesiastice cōstitute munitione / ea p̄suis in iudicio z extra et
alias vbi libet fides adhibeat que p̄sentib⁹ adhiberet si essent

exhibite vel ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre approbatiōis/decreti/suppletionis/susceptionis/exēptionis/liberatiōis/subiectiōis/cōstitutionis/et volūtatē infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s autē hoc attēptare p̄sūperit/indignationē oīpotētis dei/acbtōz Petri et Pauli ap̄olorum ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnationis dñice M. cccc. lxxxvij. iij. kl. Septembris. Pontificatus nostri Anno tertio.

Eiusdē. Bulla executorialis in forma rigorosa puilegii imēdiate p̄cedentis cōtinentēs ip̄m de verbo ad verbū cōmittentē ab bati sancti Stephani Diuionēsi/ necnon decanis Parisiēsi et Lameracei. cū magna p̄tate vt faciāt nos gaudere oīb⁹ in dicta bulla cōtentis. Uide bene textū.

Innocentius Ep̄s seruus seruorum dei. Dilectis filijs abbati monasterij sancti Stephani de Diuione Lingonēsi diocesis et Parisiēsi ac Lameracei ecclesiarū decanis. Salutē et aplicam benedictionē. Hodie a nobis emanarūt littere tenoris subsequētis. **Innocētius** Ep̄s seruus seruoꝝ dei. Ad p̄petuam rei memoriā. Ad Romani p̄tōficis spectat officiū suoꝝ p̄decessoꝝ inherēdo vestigijs illa q̄ p̄ ip̄os p̄decessoꝝ laudabiliter ac p̄uida rōne p̄ statu et quiete p̄sonarū sub regulari obseruātia assidue studio pieque vacatiū gesta sūt/ vt maiore obtineāt robori firmitatē q̄ sepi⁹ fuerint aplico p̄sidio cōmunita/ sui p̄sidij munimine robore/ ac illa etiā de nouo cōcedere put rationabiles cause suadent/ et id in domino sp̄icit salubriter expedire. Sane p̄ parte

dilectorū filiorū Johannis Cisterciē Cabilonenſiſ dioceſ aliorūq;
Cisterciēſ ordinis monaſteriorū abbatū ⁊ cōuentū eorūdeim
nobis nup exhibita petitiō p̄nchab. Quicet ipſi eorūq; ac di-
cti ordinis monaſteria tam viroū q̄ mulierum/ ⁊ alia religioſa
loca ⁊ mēbra/ ac monachi/ moniales/ vaſalli/ ſubditi/ ⁊ eis ſer-
uientes bonaq; oia iā dudū p̄ plures Romānū p̄ſifices p̄deceſ-
ſoreo noſtros ſub ipſoz pontificū ⁊ aplice ſedio p̄reſcrip̄tione recep-
ti ⁊ recepta/ ac ſedi p̄dicte immediate ſubiecti ⁊ ſubiecta/ necnon
ab omni iuriſdictione ordinaria exēpti ⁊ exempta fuerint/ eiſq; cō-
ceſſū extiterit vt ad p̄ſtationē aliquarū collectarū ſeu ſubſidio-
rū/ aut p̄curationū ⁊ aliarū exactionū p̄ ſedem p̄dictā/ ſeu eius
legatos/ aut ipſoz auctoritate ⁊ mādato/ ſeu p̄locorū ordina-
rio vel alio p̄ tēpore impoſitorū nō tenerētur/ tñ deſiderant
p̄ maiori eorū quiete p̄miſſis receptioni ſubiectiōni/ ⁊ alijs p̄re-
dictio etiā noſtre approbatiōis robur adiici. Illaq; omnia etiā
p̄ noo eis de nouo cōcedi. Quare p̄ parte abbatū ⁊ cōuentū
predictorum nobis fuit humiliter ſupplicatū/ vt receptioni/ ex-
emptioni/ ⁊ ſubiectiōni predictis/ ac ſingulis deſup conſectis
litteris p̄ illoū ſubſiſtentiā firmiori robur noſtre approbatiōis
adijcere/ ac eos/ necnō monaſteria/ loca/ membra/ monachos/
moniales/ vaſallos/ ſubditos/ ſeruientes/ ⁊ bona omnia h̄mōi
de nouo ſub noſtra ⁊ ſedi p̄dicte p̄reſcrip̄tione ſuſcipere/ ac ab hu-
iuſmodi iuriſdictione p̄petuo erimere/ ⁊ totaliter liberare/ ali-
aſq; in p̄miſſis oportune p̄uidere de benignitate apoſtolica
dignaremur. Iſto igitur qui in ſinguloz ſub regulari obſeruā-
tia pie vite ſtudio vacantiū quiete reſicimur/ cupientes vt reli-
gioſi dicti ordinis quoo p̄ cetero p̄pter vberes fructus quos
in militanti eccleſia cōtinue bonis eorū operibus afferūt/ in vi-
ſcibus gerimur caritatis eo liberius diuino beneplacito in-
ſiſtere poſſint/ quo a ſede p̄dicta maiori libertate p̄uilegio no-
uerint ſe cōmunito/ h̄mōi ſupplicationibus inclinati/ receptio-
nē/ exemptionē/ ſubiectiōnē/ ac ſingula deſup cōſectas litte-
ras cū omnibus ⁊ ſingulis in eis p̄ſentio clauſulis auctoritate
aplica ⁊ ex certa noſtra ſcientia tenore p̄ſentū approbamus/ ac
p̄petue ⁊ inuolabilis firmitatē/ rebur obtinere decernim⁹/ ſup-

r 2 L

plentes omnes et singulos defectuos si qui forsan interuenerint
 in eisdē. Et nihilomin⁹ p potioris cautele suffragio/monasteria/loca/mēbra/bona omnia p̄dicta/p̄sentia et futura/abbates
 abbatissao/monachos/moniales/vasallos/subditoo/et serui
 entes p̄fatos/nunc et p tēpore existētes/auctē et scientia p̄fatis/
 sub beati Petri et sedis p̄dicte atq; nostra p̄tectione suscipim⁹/
 ac ab omni iurisdic̄tione/supioritate/correctiōe/visitatione/do
 minio/et p̄tate/archiep̄oz/ep̄oz/et alioz iudiciū ordinarioz/co
 ruz vicarioz et officialiū quozūcūq;/necnō a solutiōe subsidi
 orū etiā caritatiuoz/p̄curatiōnū/collectarū/et aliarū exactio
 nū/hmōi p tēpore imponendarū/auctē et scientia p̄fatis/ppe
 tuo p̄sus eximim⁹ et totaliter liberam⁹/ac nobis et sedi p̄dicte
 imediate subijcimus/ita q; archiep̄i/c̄pi/ordinarij/vicarij/iudi
 ces/et officiales p̄dicti/etiā ratione delicti/aut p̄tractus/vel rei
 de qua ager vbiq; cōmittat delictū iniat contractus aut res
 ipsa p̄sistat nullā in eos et eozū aliquē/aut monasteria/mēbra/
 et bona p̄dicta tanq; p̄suo exemptos et exempta/iurisdictionē/
 correctionē/superioritatem/dominiū/vel potestātē exercere/
 aut excommunicationis/suspēisionis/vel interdicti/aut qual
 uis alias sentētiās/cēsuras/et penas ecclesiasticas pmulgare p̄
 sumant/seu possint aut debeāt/quoquō/nec ipsi sic exempti eo
 rā illio aut ipsi⁹ sedis delegatis vel subdelegatis/nisi in litteris
 eis p tēpore directis de p̄sentib⁹ specialis/specifica et exp̄ssa ac
 de verbo ad verbū mentio fiat ad iudiciū euocari/aut quouis
 modo directe vel indirecte molestari possint. Decernētes oēs
 et singulos p̄ccusso/sententia/cēsuras/et penas/quos et quas
 p archiep̄os/c̄pos/ordinarios iudices/vicarios/et officiales p̄
 dictos/seu eozū aliquē/cōtra abbates et alios exēptos/necnon
 monasteria et loca hmōi etiā exempta vt p̄fertur haberi vel p̄
 mulgari/necnō quicquid sec⁹ sup his ab eis et alio quoz; qua
 uis auctoritate sciēter vel ignorāter cōtingerit attemptari/irri
 ta et inania/nulliusq; roborio vel momēti. Nō obstaū felicis re
 cordatōis Innocētij pape.iiij. etiā p̄decessorio nostri/q̄ incipit
 Volētes/et alijs cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ ap̄licio/statut
 q; et p̄suetudinib⁹ monasterioz et ordinis p̄dictozū/iuramento

confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis. Necnon omnibus illis que in singulis litteris predictis concessum est non obviare/ceterisque contrariis quibuscumque. Ceterum quia difficile foret presentes litteras ad singula queque loca in quibus expedire foret deferre volumus/et prefata auctoritate decernimus quod illarum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis/et sigillo alicuius curie ecclesiastice/aut persone in dignitate ecclesiastica constitute munitis/ea prorsus in iudicio et extra et alias ubilibet fides adhibeatur que presentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis/decreti/suppletionis/suspensionis/exemptionis/liberationis/subiectionis/constitutionis et voluntatis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit/indignationem omnipotentis dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis dominice M. cccc. lxxxvij. iij. kl. Septembris. Pontificatus nostri Anno tertio. Quocirca discretionem vestram apostolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum pro vos vel alium seu alio premissa omnia et singula ubi quando et quoties expedierit/ac pro parte dictorum exemptorum in preinsertis litteris nominatorum seu alicui eorum fueritis requisiti sollempniter publicateo/ipsisque sic exemptis et eorum cuilibet in premissis efficacis defensionis presidio assistentes faciatis eos approbationis suspensionum/exemptionum/liberationum/et predictarum pacifica possessione vel quasi gaudere. Non permittentes eos aut aliquem eorum per archiepiscopos/episcopos/ordinarios/vicarios/et officiales predictos/aut aliquem eorum contra suspensionem/exemptionem/liberationem/approbationem/et aliam in eis contentis preceptorum tam Romanorum pontificum predecessorum nostrorum/quam nostrarum litterarum tenores quolibet molestari/inquietari/vel perturbari/Contradictores ac molestatores quoslibet et rebelles auctoritate nostra appellatione postposita contempnendo Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus felicis memorie decessus Bonifatii pape. viij. predecessoris nostri qua cauet.

124
- 241

ne quis extra suā ciuitatē vel dioecēsīm nisi in certis exceptis ca-
sibus/ et in illis vltra vnā diētā a fine sue diocē ad iudiciū euo-
tur. Seu ne iudices ac cōseruatores a sede aplice deputati ex-
tra ciuitatē et dioecēsīm in quibus deputati fuerint cōtra quos-
cūq; pcedere/ aut alijs vel alijs vices suas cōmittere psumāt.
Et de duabus diētis in cōcilio generali editis/ ac de psonis vlt-
tra certum numerū ad iudiciū nō euocandis et alijs aplicis con-
stitutionibus/ statutis quoq; et cōsuetudinibus monasterioꝝ et
ordinis in ipsis insertis expressorū iuramēto pfirmatio-
ne aplice vel quauis firmitate alia roboratis cōtrarijs quibus-
cūq; aut si aliquib; cōiter vel diuisim ab aplice sit sede indul-
tū qd interdici/ suspēdi/ vel excoicari nō possint p litteras apo-
stolicas nō facientes plenā et expreisam ac de verbo ad verbū
de indulto hmōi mentionē. Datū Rome apud sanctū Petrū
Anno incarnationis dñice M. cccc. lxxxvij. iij. kl. Septembris.
Pontificatus nostri Anno tertio.

Idem declarans monasteria/ loca / et pso-
nas ordinis nō indigere alia visitatione
quā illa que sit per patresabbates/ aut cō-
missarios p generale capitulū vel abbate
Cistercij deputatos motu pprio. etc. Cas-
sat omnes litteras quibuscūq; concessas
sup visitationibus locoꝝ et personarum
ordinis et reponit ordinem in eo statu li-
bertatis in quo erat ante huiusmodi litte-
rarū emanationē/ statuēdo qd predicta lo-
ca p nullas lras in posterū cōcedēdas vi-
sitari possint/ nisi p p̄dictos de ordine in

hibēdo oībus alijs ne p̄textu quarūcūq;
facultatū de monasterijs locis ⁊ p̄sonis/
aut de ipso ordine se intrmittere p̄sumāt
Committendo dño ep̄o Labiloneñ/nec-
nō omnib⁹ canonicis ecclesiarū metropo-
litanarū/ac personis in dignitate ecclesi-
astica cōstitutis ne p̄mittant in monasteria
⁊ loca illorūq; personas quomodo libet
aliter q̄ vt p̄remissum est visitari/seu ab
eius quecunq; caritatiua subsidia. exigi/
aut occasione alicuius visitatiōis vel ali-
as contra p̄sentium tenorē molestari/ap-
pellatione non obstante. Uide textū mul-
tum attente quia non omnia possunt suf-
ficienter in summario explicari. Luni clau-
sula q̄ transumpto fides adhibeat. ꝛc.

Innocentius Ep̄us seruus ser-
uorū dei. Vene-
bili fratri ep̄o Labiloneñ. Salutem ⁊ aplicam
b̄ndictionē. Si de dignoꝝ relatione accepimus
quod licet monasteria ⁊ alia religiosa loca Li-
tercieñ ordinis tā viroꝝ q̄ mulierū/illorūq; p̄-
sone dudū sedli aplice per diuersos Romanos
p̄tiffices p̄decessores nostros subiecta/illisq; ⁊
ordini p̄dicto diuersa priuilegia ⁊ immunitates. p̄uide p̄ sedē p̄di-
ctā cōcessa fuerint/ac p̄fabbates aut cōmissarij a gnālī caplo

r 21 y

dicti ordinis seu abbate cistercij Babilonensi diocē p tēpore ex
 stente p tēpore deputati certio tēporib⁹ monasteria ⁊ loca hu
 iusmodi iuxta eorū regularia instituta haeren⁹ laudabiliter ob
 seruata visitare cōsueuerint. Tamē nōnulli archiepi/epi/ ⁊ alij
 secularco plati asserentes se ad id a nobis ⁊ sede predicta speci
 alem p nostras ⁊ eiusdē sedis litteras etiā cum derogatione p
 uilegiorū/ exemptionū/ ac imunitatū huiōi habere facultatē.
 monasteria/ loca/ ⁊ psonao bmoī in dies visitare uelle/ ac iura
 uisitationū ordinaria/ necnō caritatiua subsidia petere ⁊ exige
 re conantur/ in nō modicū ordinio ⁊ personarū predictorū pre
 iudiciū/ ⁊ detrimentū/ ⁊ eis cōcessorū priuilegiorū lesionē. Nō
 igitur qui ordinē prefatū illiusq; psonao ppter yberco fructus
 quos cōtinue in agro militātis ecclesse afferunt p ceteris in vi
 scensibus gerimuo caritatio nobis psuadentco/ qđ monasteria
 ⁊ loca/ ac psonae dicti ordinio alia uisitatione non indigent quā
 illa que p eorū patrefabbates seu cōmissarios/ ac alioo p suos
 superiores ad id p tempore deputatoo fieri cōsueuit/ qui opti
 me de his que p uisitatione monasteriorū locoꝝ/ ⁊ psonarum
 predictorū necessaria existunt instructi habentur/ ⁊ ppterea non
 intendētes quod p alios quā prefatoo ⁊ alias iuxta dicti ordi
 nis regulatia instituta uisitentur/ motu pprio nō ad alicuius
 nobis sup hoc oblate petitionio instantiā/ sed de nostra mera
 deliberatione ⁊ ex certa scientia auctoritate aplica tenore p sen
 tiū declaramus omnes ⁊ singulas litteras a nobis hactenuo
 quouis modo/ etiā motu ⁊ scientia similib⁹ concessas/ sup uisi
 tationib⁹ monasteriorū ⁊ locorū predictorū per alioo quā die
 tos presidenteo ac alios pdictos/ ⁊ iuxta eorundē ordinū regu
 laria instituta/ aut generalia uel specialia priuilegia faciendio/
 quascūq; clausulas etiā derogatoriarū derogatorias/ ac priui
 legio pdictio oīno derogantes in se cōtinentes/ motu ⁊ scientia
 similibus reuocam⁹/ cassamus/ irritamus/ ⁊ annullamus/ ac y
 ribus oīno uacamus/ dictūq; ordinē in suū pristinū ⁊ cū sta
 tum in quo antequā ille emanaret quōlibet existebat restitu
 muo/ reponim⁹/ ⁊ plenarie reintegram⁹. Statuētes ⁊ decernē
 tes parib⁹ motu ⁊ scientia qđ de cetero ppetuis futurū tēporib⁹

monasteria & loca p̄dicta p̄teritu quorūcūq; aliarū litterarū
aplicarū p̄ noo & sedē p̄dictā in posterū etiā motū & sciētia si-
milib⁹ & ex quibuscūq; causis/ac cum quibusuo clausulis/etiā
derogatoriā derogatorijs efficacissimis & in solutio/etiā p̄re-
sentibus expresse derogantibus/& etiā si ille in eis de verbo ad
verbū inserte forent in posterū/etiā ad instantiā imperatoris/
regū/ducū/principū/& aliarū p̄sonarū quarūcūq;/ cuiuscunq;
dignitatis/stat⁹/gradus/ordinis/& cōditionis cōcedenday/vi-
sitari nō possint/districtius in virtute sancte obediētie & sub cē-
suris ecclesiasticis inbibētes quibuscūq; visitatorib⁹ supra no-
minatis/exceptis hactenus & p̄ tēpore deputatio/etiā si patri-
archali/arciepiscopali/episcopali/aut quavis alia ecclesiasti-
ca dignitate fulgerent/ne p̄teritu quarūcūq; facultatū & com-
missionū in genere vel in specie visitandi eis concessarū/& fac-
tarum se de monasterijs/locis/personis/& ordine p̄dictis in-
tromittere quomodolibet presumant/ Ac decernentes exnunc
irritum & inane si secus super his a quoquā quavis auctoritate
scienter vel ignoranter cōtingit attemptari. Quo circa frater-
nitati tue ac quibuscunq; cathedraliū etiam metropolitanorū
ecclesiarū canonicis/ac in dignitate ecclesiastica cōstitutio per-
sonis/quos seu quas abbates/priores/& alie p̄sone locorum &
monasteriorū p̄dictorū pro tempore existētes & quilibet ip-
sorum duxerint requirendos motū & sciētia similib⁹. Adāda-
mus quaten⁹ ipsi vel duo aut plures seu vnus eorū per se vel
alium seu alios ip̄s in p̄missis efficacis defensionis p̄sidio
assistentes nō permittāt monasteria & loca p̄dicta illorūq; p̄-
sonas quomodolibet alias quā vt p̄mittitur/quomodolibet
visitari/seu ab illis quecūq; etiā caritatiua subsidia exigī/aut
occasione alicui⁹ visitationis/vel alias cōtra presentū tenorē
molestari. Abolēstatores necnō contradictores quoslibet & re-
belles p̄ censuras ecclesiasticas & alia iuris oportuna remedia
cū illarū aggrauatione & reaggrauatione quociens opus fu-
erit/apellatione postposita/cōpescendo. Inuocato etiam ad
hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus
p̄missis ac felicio recordatōis Bonifatij pape. viij. p̄decessoris

r 26 m

nostri quib⁹ cauetur ne quis extra suā ciuitatem vel diocesim/
nisi in certis exceptis casibus ⁊ in illis vltra vnā dietam a fine
sue diocesis ad iudiciū euocetur/seu ne iudices a sede deputati
predicta extra ciuitatē vel diocesim in quibus deputati fuerint
contra quoscūq; procedere/aut alij vel alijs vices suas cōmit-
tere presumant. Et de duabus dietis in concilio generali edi-
ta/ac alijs constitutionibus ⁊ ordinationib⁹ apostolicis cōtra-
rijs quibuscūq;. Aut si aliquibus cōmuniter vel diuissim/ab ea
dem sit sede indulgū quod interdicti/suspendi/vel excōmunica-
ri/aut extra vel vltra certa loca ad iudiciū euocari non possint/
p litteras apostolicas nō faciētes plenā ⁊ expressam/ac de ver-
bo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē/ ⁊ quibuslibet
alio priuilegijs/indulgētijs/ ⁊ litteris apostolicis/generalib⁹/
vel specialib⁹ quorūcūq; tenorū existant per que presentibus
nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earum impediri va-
leat quomodolibet vel differri/ ⁊ de quib⁹ quorūq; tons teno-
ribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris men-
tio specialis que quo ad premissa nolumus eis vllatenus suf-
fragari. Clērū quia difficile foret presentes litteras ad singula
queq; loca in quibus expediens fuerit deferre/volumus quod
illatū transumptis manu publici notarij subscriptis/ et sigillo
prelatorū dicti ordinis vel alicuius eorum aut alterius in eccle-
siastica ⁊ ignita constitute persone/seu cuiusuis curie ecclesia-
stice munitis ea pro suo in iudicio ⁊ extra ⁊ alio vbilibet fides
adhibeatur que presentibus adhiberetur si forent exhibite vel
ostense. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnati-
onis dominice Milleesimo quadringentesimo octuagesimo no-
no. Iduo Augusti. Pontificatus nostri Anno quinto.

**Eiusdē reuocatio cōmendarū ⁊ ampliss-
ma priuilegio cōtra eas. Et primo motu pro-
prio. ⁊c. statuit qd oēs monasteria in com-
mendam obtinētes/ exceptis archiepiscopis**

ep̄is/ z notarijs sedis aplice habitū z in-
signia notariozū cōtinue deferētib⁹/ quo-
rū beneficia nō excedunt mille flof/ sed si
excedūt mille flof cum alijs vniuersis cō-
p̄hēdunt̄ infra mēsem postq̄ fuerint re-āsi-
ti p̄ cōmissarios capituli generalis vel ab-
batis Cistercij q̄ est caput ordinis v̄ mo-
nasteria z loca eis cōmēdata dimittāt. Et
si inferiores archiep̄is z ep̄is habitū or-
dinis assumere p̄c̄ationēq̄ monasticā fa-
cere vclint dicti cōmissarij monasteria eis
in titulū cōferre z possessionē eozū conti-
nuare p̄nt/ absq̄ eo q̄ ad aliū sit recurren-
dū. Si vero habitū ordinis assumere et
p̄c̄essionē emittere noluerint si sponte ce-
dant eis assignet̄ pensio tertie partis fru-
ctū z p̄uentū locozū quoz cōmendis
cesserint. Ita t̄m q̄ illis cedētib⁹ vel de-
cedētib⁹ pensiones ipse extinguunt̄. Si
aut̄ infra dictū tēpus nec cedere nec habi-
tū ordinis sumere voluerint cōmende ex-
t̄nc cessare declarant̄. Et cōmissarij p̄nt de
alijs idoneis p̄uidere nulla pensioe illis
cedere nolētib⁹ reserua/ sed oīno ma-

144
r 26

neant priuati monasteriis et p̄siōe. Porro quo ad illos p̄dictos scz archiep̄os/ ep̄os/ et notarios habitū et insigniā cōtinue deferētes q̄ p̄imū obtinuerint alia beneficia vt omnia simul ascendāt ad mille florenos/ tunc priuilegiū istud contra eos locū habebit. Si aut̄ nō obtineāt beneficia hmōi valoris post eoz mortē monasteria non cōmendabunt/ sed plenarie ad dispositionē ordinis redibūt. Itē decretū q̄ deinceps nulla monasteria cuiuscūq̄ cōmendari possunt. Itē ad tollendū varios abusus qui solēt fieri in resignatiōibus ordinis q̄ nulli siue abbates siue cōmendatarij monasteria resignare possūt/ etiā in manu sūmi pontificis/ nisi habita licētia capli generalis vel abbatis cistercij cū litteris eoz que ad curiā deferri debeant/ et si aliter fiat monasteria vacāt et p̄ ordinē potest fieri p̄uisio/ resignātes manent priuati dictis b̄nificiis. Nec tenent cōuentus aliū recipere nisi sub cōditionibus exp̄cessius in textu declaratis. Uide ad longā textū quia tā pregnās est q̄ nō

pōt sufficiēter in sūmario declarari. Cum
clausula q̄ trāsumptis fides adhibeatur
sicut originali.

Innocentius Ep̄us seruus ser-
uorū dei. Ad ppe-
tuā rei memoriā. Regimini vniuersalis ecclesie
quibus inuēti disponente dño p̄sidentes/ p mo-
nasteriorū ⁊ aliorū religiosorū locorū quorūli-
bet/ac psonarū in illis sub regulari obseruātia
altissimo famulantū statu salubriter ⁊ p̄sere
dirigēdo/ put ex debito nob̄ iniuncti pastoralis
tenemur officij/ solite cōsideratiōis in tuū libēter extēditū/ ⁊
ad ea p que monasteriorū ⁊ locorū eorundē indēnitati b̄/ ⁊ vo-
tūe reformationi/ sublati quibusuis impedimētis/ cōsuli pos-
sit interponim⁹ solitudinis nostre partes/ ac oportune p̄uisio-
nis remedia fauorabiliter adhibemus/ put rerū ⁊ tēporū qua-
litate pensata id in dño cōspicimus salubriter expedire. Sane
licet dudū per diuersa priuilegia a diuersis Romanis pontifi-
bus p̄decessoribus nostris sacro Cisterciēsi ordini/ qui a sui pri-
mēua institutione plurimū inter ceteros ordines obseruantie
regularis floruit/ ac suos palmites in agro militātis ecclesie p
diuersas mundi nationes ob religiosorū dicti ordinis doctri-
nā/ vite sanctinontā/ ac bonos ⁊ exemplares mores/ longe la-
teq; disseminauit cōcessa p̄ ipsius ordinis conseruatione ⁊ ob-
seruātie regularis in illo incrementō p̄uide statutū ⁊ ordinatum
fuerit ne aliqua dicti ordinis monasteria/ p̄oratus/ ⁊ loca alicui
p̄sone etiā cuiuscūq; dignitatis/ status/ gradus/ ordinis/ p̄emi-
nentie/ vel cōditionis foret cōmendari possent/ ⁊ de illis etiā p
sedem aplicam facte cōmendē nulli⁹ essent roboris vel momē-
ti. Tamē a nōnullis tēporibus citra quā plura monasteria/ p̄-
oratus/ atq; loca dicti ordinis p̄ nos ⁊ sedem eandē cōmenda-
ta fuisse rep̄erūtur/ put ad p̄sens in h̄mōi cōmendā per diuer-
sas p̄sonas ecclesiasticas tā seculares q̄ regulāres ordinū di-

145
r = Lu

uerforū etiā mendicantiū retinentur/ex quo in dictis monaste-
 rijs/prioratib⁹/et locis sic cōmendatis/ diuinus cult⁹ plurimū
 diminuitur/et in plurib⁹ locis totaliter extinguitur/et cessat/pie
 fundatorū intēctione defraudant/ monasteria ipsa in quibus
 seruorū dei numerus iuxta eorundē monasteriorū et locorū fa-
 cultates augeri solebat debito monachorū numero destituta
 et priuata/aut ex omni parte ad ruinā redacta sunt/ et eorū ali-
 qua expulsis/quod abominabile existit/ide monachis pprijs
 laicio cōiugatio reorundē familijs/et etiā animalibus replen-
 tur/et ad ppbanos vsus totaliter rediguntur/sanctorū reliquie
 localia/libri/et alia queq; preciosa mobilia et inobilia bona di-
 uersis medijs alienatur/iura pduntur/hospitalitatis et elemo-
 synarū/ac alia pia caritatis opera in ipso ordine abūde fieri so-
 lita cessant/regulario obseruātia que in illis antea sūma puri-
 tate vigebat oīno defecit/et pristina uiuendi norma relicta est/
 Et cū fm ordinis ipsi⁹ instituta monasteria monialiū dicti or-
 dinis quolibet anno p patresabbates immediatos dicti cister-
 cieni ordinis uisitari et corrigi/p idoneos religiosos in dicto or-
 dine pfessos quotiens opus est in cōfessionib⁹ et alijs reb⁹ spi-
 ritualibus ac tēporalibus iuxta dictorū patrū abbatū ordina-
 tionē gubernari debeāt/et ipsi cōmendatarij nullā in monaste-
 rijs monialiū hui⁹ habeāt iurisdictionē/nec sint in eorū mona-
 sterijs monachi idonei ad pmissa pagenda/oīno uecesse ē mo-
 nasteria monialiū hui⁹ iparūq; monialiū pscientias grauissi-
 mis et euidētibus ptinue subesse periculo. Alia q; innumerabi-
 lia pter nostrā et pdecessorū nostrorū mentē et intentionē ex com-
 mēdis hui⁹ in ipso sacro ordine cisterciē oriant/ dāna/ sicōmo-
 da et detrimenta/nō sine religionis opprobrio et dicti ordinis p-
 iudicio/ac pnitioso exemplo et scandalo plurimorū/ et nisi pui-
 deat uerisimiliter breui est formidandū de totali monasteriorū
 prioratū/et locorū vtriusq; sexus pdictorū ac dicti ordinis qui
 in sancta dei ecclesia sic stella fulget matutina/ ruina et desola-
 tione. Hos igitur attēdentes yberes fructus quos dictus sa-
 cer ordo hactenus in ipso agro militantis ecclesie attulit/ et p-
 pterea illius quem pcceteris semper in uisceribus gessimus

et gerimus caritatis/conservationi et augmento debite ut tene-
mur providere volentes/motu proprio non ad alicuius nobis super hoc
oblato petitionis instantiam/sed de nostra mera liberalitate et deli-
beratione matura/ex certa scientia/et de apostolice potestatis plenitudi-
ne/auctoritate apostolica tenore presentium huiusmodi perpetue et irrefragabi-
lis constitutionis edicto/statutum/et ordinamus/quod omnes et sin-
guli ad presentis monasteria/prioratus/et loca quecumque dicti ordi-
nis in commendam obtinentes/cuiuscumque dignitatis/status/gra-
dus/ordinis/feminine/et conditionis fuerint/nostros et dicte se-
dis notarios habitum/et insignia tum notariorum continue deferenti-
bus/ac venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis/et episcopis/ecclesias/
seu beneficia quorum fructus/redditus/et pventus mille ducato-
rum auri de camera sancte communem estimationem valore annuum exce-
dant non obtinentibus dumtaxat exceptis/intra mensem postquam per
commissarium seu commissarios dicti ordinis per generale capitulum
aut per abbatem monasterii Cisterciensis Babylonensis diocesis/quod dicti
ordinis caput existit deputatos fuerint requisiti commendis mo-
nasteriorum/prioratum/et locorum predictorum que respectu in ean-
dem commendam obtinuerint seu obtinent/in manibus eorumdem com-
missariorum aut alterius eorum libere cedere/et illa realiter et cum ef-
fectu absque quorumcumque bonorum illorum alienatione dimittere de-
beant et teneant. Et si inferiores ab archiepiscopis et episcopis huiusmodi ha-
bitum dicti ordinis assumere/ac professionem regularem per monachos
illius emitti solitam sponte emittere/ac obedientiam et reverentiam
debitam et devotas capite generali et per tempore existenti abba-
ti monasterii Cisterciensis huiusmodi exhibere/et ita in posterum se factu-
ros firmiter polliceri voluerint/de personis eorum postquam huiusmo-
di professionem emisissent admittis per eos cessionibus huiusmodi/eisdem
monasteriis siue locis quocumque modo/quod etiam si ex illo quevis
generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa resulter habe-
ri volumus per expressum/vacaverint/ac cuiuscumque tunc seu annui
valoris illorum fructus/redditus/et pventus existant/per commissari-
os predictos/alias iuxta dicti ordinis instituta regularia et pri-
vilegia apostolica dicto ordini concessa provideatur/ac prioratus huiusmodi
eis in titulum respectu conservent/absque eo quod ad alium quencumque

sit ppter ea ex quavis causa recurrendū / liceatq; eis eoz conti-
 nuare possessionē. Si vero habitū assumere & p̄fessionē huius-
 modi emittere noluerit / & sponte vt p̄fertur infra tēpus predic-
 tū monasteria priorat⁹ & loca h̄mōi sic cōmendata nō dimise-
 rint / alijs p̄sonis idoneis dictū ordinē expresse p̄fessis / & qui in
 dicto ordine p̄ annū integrū iuxta dicti ordinis priuilegia p̄ba-
 ti fuerint / p̄ eisdē cōmissarijs modo & forma premissis p̄uide-
 atur / & ipsi sic cedentib⁹ si sponte cesserint ne ppter ea nimīū
 dispendiū pativideant / pensione annue tertie partis fructuū
 reddituū & p̄uentuū / monasteriorū / prioratuū / ac locorū quo-
 rū cōmendis cesserint p̄ eos de quorū p̄sonio illio p̄uidebitur /
 vel quib⁹ priorat⁹ & loca h̄mōi cōferent / ac successores eorum
 p̄ tempore existentes eis quo aduixerint vel p̄curatoribus su-
 io / ad id ab eis specialiter cōstitutis sub penis / sententijs / & cen-
 suris ecclesiasticis in similib⁹ aponi solitis / ac in locis & termi-
 nis de quib⁹ eio cum prefatorū cōmissariorū consensu videbit̄
 p̄soluendē referentur / constituantur & assignentur / put nos ex
 nunc put extunc / & ec̄ouerso / p̄sonis sic cedentib⁹ referuamus /
 cōstituimus / & assignamus / ac referuatas & assignatas fore de-
 cernimus / & declaramus. Ita tñ vt illis cedentibus vel decedē-
 tib⁹ pensiones ipse penitus extincte sint / & esse censeant̄ eo ip-
 so. Si vero prefati cōmendatarij aut eorū aliqui p̄missa infra
 dictū tempus limitatū facere neglexerint vt p̄fertur / ac etiā ar-
 chiepiscopi / episcopi / & notarij p̄fati successu temporis ecclesi-
 ao vel alia beneficia quorū fructus / redditus / & p̄uentus p̄nis-
 sum valorē mille florenorū cōputatis / etiā redditibus qui eis
 remanent obtinuerint / cōmendao h̄mōi extunc oīno cessare /
 ac monasteria / prioratus / & loca p̄dicta vacare decernimus eo-
 ipso / liceatq; ipsi cōmissarijs ordine modo & forma p̄missis li-
 bere p̄uidere / & de illio iuxta dictorum priuilegiōrū formā & te-
 nozem disponere nulla pensione ipsi cōmendatarijs qui pre-
 missa adimplere nō curauerint prozsus referuata. Super qui-
 bus omnib⁹ & singulis eisdem cōmissarijs plenā liberā & omni-
 modā de eorundē fratrū cōsilio harū serie p̄cedimus facultatē /
 etiā ad hoc vt p̄tradictores quoslibet & rebelles p̄ cēsuras eccle-

flasticas et alia iuris oportuna remedia quacumque appellatione
omnino remota compellere. Et si opus fuerit auxilium brachij secularis
contra eos inuocare/omniaque alia et singula in premissis et cir-
ca ea necessaria quomodolibet et oportuna facere gerere et exequi
possint. Statuentes insuper et etiam ordinantes de simili consilio quod
de ceteris perpetuis futuris temporibus monasteria/ prioratus/ be-
neficia/ et loca dicti ordinis cuiuscumque persone cuiuscumque dignita-
tis/ status/ gradus/ ordinis/ vel conditionis fuerit/ etiam per quas-
cumque litteras et dispensationes pro nos et sede predicta vel lega-
torum eiusdem/ etiam cum motu proprio et certe scientie et quibusuis
alijs efficacissimis et insolitis clausulis/ etiam derogatorijs de-
rogatorijs et presentibus expressis derogantibus hactenus et pro tem-
pore/ etiam consideratione imperatoris/ regum/ reginarum/ ducum/ et
aliorum principum quorumcumque/ et ad eorum supplicationis instantiam
ac de apostolice potestatis plenitudine benedicti concessas comen-
dari non possint/ quodque religiosi dicti ordinis litteris predictis etiam
si quaslibet sententias/ censuras et penas ecclesiasticas in se
continerent parere non teneant/ possintque conuersus monasteri-
orum/ locorum et prioratum benedicti commendis predictis non obstantibus
ad electiones/ ac patres abbates seu dicti ordinis commissarij
ad confirmationes libere procedere/ alias tamen iuxta dicti ordinis
regularia instituta/ laudabiles consuetudines/ et priuilegia apostolica
illi concessa/ que quo ad premissa illorum tenores/ ac si de ver-
bis ad verbum insererent presentibus pro sufficienter expressis et inser-
tis habentes/ innouamus et de nouo concedimus/ ac illa perpetuo
inviolabiliter in omnibus et pro omnibus obseruari volumus et
mandamus. Et insuper quia sicut non absque displicentia accepimus
quod plures abbates et priores dicti ordinis discolori/ uidentes visita-
tore dicti ordinis esse corrigere/ et ut ab eorum uitijs et erroribus
emendent aduersus ipsos procedere uelle/ cum latio ex fructibus/
redditibus/ et puenibus monasteriorum et prioratum eorundem non in
parua quantitate pecuniarum/ cedunt regimini/ dictorum monasteri-
orum/ ipsosque priores resignant/ etiam ex causa permutationis/ et retenta
aliqua super illorum fructibus/ redditibus/ et puenibus annua pensione
in fauore personarum dicti ordinis/ uel in fauore ipsorum predictorum

r elby

vitia et prauos mores continuare possint/etiam ad alios ordines
 transeuntes/nō sine maximo monasteriorū et prioratū p̄dicto-
 rum p̄iudicio/et oetrimento/etiam motu et scientia similibus ac
 p̄tatis plenitudine statuiunt et ordinamus qd̄ oinceps nullus
 abbas seu p̄or oic̄ti ordinis/seu q̄bcūq; officiū/aut administra-
 tionē/seu aliud beneficiū in dicto ordine obtinens/cedere aut
 resignare/etiam in manibus nostris/aut Romani pontificis p̄ tē-
 pore existentis possit/nisi oē expressa licentia ac voluntate et cō-
 sensu abbatis monasterij Listercij pro tēpore existētis/aut ca-
 pituli generalis huiusmodi/de qua prius cōstare oebet. Et ni-
 hilominus aliter facte cessiones seu resignationes in sic ceden-
 tiū vel resignantiū penā teneant/possitq; monasterijs et p̄sonis
 idoneis p̄videri/ac prioratus beneficia administrationes et of-
 ficia h̄mōi libere p̄ferri alias iuxta statuta et priuilegia ordinis
 eiusdem/decernentes irritū et inane si secus sup̄ his a quoquā
 quavis auctoritate scienter vel ignoranter cōtigerit attempta-
 ri/ac p̄sentibus p̄ quasquē litteras apostolicas etiam motu et sci-
 entia similibus/ac oē aplice potestatis plenitudine p̄ tempore
 cōcessas/ac quasquē clausulas etiā derogatoriā oē derogato-
 rias et insolitas in se cōtinentes derogati nō posse/nisi de vene-
 rabilī fratrū nostro et sancte Romane ecclesie cardinali cōsili-
 o/de quo etiā clare cōstet fuerit specialiter et expresse deroga-
 tū/et h̄mōi oē derogatio p̄ trinas litteras nostras aut Romani p̄-
 tificiū successorū nostrorū canonice intrantiū abbati monaste-
 rij Listercij/aut caplo generali h̄mōi oiuersis tēporib⁹ successi-
 ue p̄sentatas/fuerit p̄us intimatū. Sicq; p̄ q̄scūq; iudices et cō-
 missarios/etiam causarū palacij aplici auditores/ac eiusdē sancte
 Romane eccleie cardinales in q̄cūq; instātia sublata eis et cūli-
 bet eo et quis alia interpretādi facultate/finari oiffiniri et iudicari
 debere. Nō obstanti p̄missis ac felicis recordatōis Bonifarij pa-
 pe. viij. p̄decessoris nostri oē vna et oē duab⁹ oietis in concilio
 generali ac alijs cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ aplicis/necnō
 omnibus illis que in litteris priuilegiorum p̄dictorum con-
 cessa sunt nō obstare/ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Aut si cō-
 mēdatarijs p̄fatis vel q̄busuis alijs cōiter vel diuissim ab eadē

fit sede indultū/quod interdicti suspendi/vel excomunicari/aut extra vel ultra certa loca ad iudiciū euocari non possint p litteras apostolicas nō facientes plenā z expressam ac de verbo ad verbū de indulto b mōi mentionē/z quilibet alio priuilegijs/indulgētijs/z litteris apostolicis/ generalib⁹ vel specialibus/ quorūcūq; tenorū existant p que p̄sentibus nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri/z de quib⁹ quorūq; totis tenorib⁹ de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis/que quo ad hoc nolumus cuiq; vllatenus suffragari. Volumus autem qđ illi quibus de prioratib⁹ et alijs beneficijs huiusmodi aut de quarū psonis eisdem monasterijs vigore p̄sentium prouidetur infra sex menses a die adeptę pacifice possessionis illorū computando nouā prouisionē impetrare/z litteras desup expedire/ac annatā z omnia iura respectiue camere apostolice z alijs debita p̄soluere teneātur. Alioquin monasteria/prioratus/z beneficia predicta vacare censeantur eo ipso semestri decursu predicto. Ceterum quia difficile foret p̄sentes litteras ad singula queq; loca in quibus expediens fuerit deferre/volum⁹ z p̄fata auctoritate decernim⁹ qđ illarum transumptio manu publici notarij inde rogari subscriptis/z sigillo predicti Listercij/aut aliorum monasteriorū dicti ordinis abbatū/siue commissariorum predictorū/aut alterius prelati/seu persone in dignitate ecclesiastica cōstituta vel curie ecclesiastice munitis/ ea prorsus fides in iudicio/z alias vbilibet adhibeaf que p̄sentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrorum statuti/ordinationis/reseruationis/constitutionis/assignationis/decreti/declarationis/concessionis/innouationis/mandati/z volūtatis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attemptare presumpserit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorum Petri z Pauli apostolorū eius se noverit incursum. Datum Rome apud sanctū Petrum. Anno incarnationis dominice Milleesimo quadringentesimo octuagesimo nono. iij. kl. Maij. Pontificatus nostri Anno quinto.

Eiusdē. Amplissima reuocatio cassatio ⁊
 annullatio vniuersarū exēptionū ab ordīe
 necnō subiectionū/vnionū/ānexionū/in-
 corporationū/supp̄sionū/ reseruationū
 expectatiuarū/ q̄buscūq; loci ac p̄sonis ex-
 tra ordinē de monasterijs/ p̄ozatib⁹/ offi-
 cijs/bñficijs/locis ⁊ mēbris ordīs vtrius-
 q; sex⁹ factarū/ etiā nō obstant̄ q̄cūq; p̄scri-
 ptiōe quāticūq; lōgissimī t̄pis/ cōmittēdo
 d̄nō c̄po cabilonē/ necnō locoꝝ ordina-
 rijs/ ⁊ cathedraliū ecclīarū canonic/ ac vni-
 uers̄ p̄sonis ī ecclīastica dignitate p̄stitut̄
 vt quotiēs req̄siti fuerit cōpellāt tenētes
 h̄mōi loca vnita seu supp̄sa ad illa d̄mit-
 tēdū libere īfra. xv. dies sub penis ⁊ cēsu-
 ris ī textu pleni⁹ declarat̄. Vide textū at-
 tēte qm̄ nō p̄nt oia ī sūmario sufficiēter
 cōplecti. Lū clausula q̄ trāsumptis fides
 adhibeat̄ sicut originali. zc.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
 rū dei. Ad p̄petu-
 am rei memoriā. Licet exacta aplice sedis pui-
 dentia ī reb⁹ oibus debite circūspectiōis mo-
 dū adhibeat/ nō p̄t t̄ h̄ūana cōditio ī tanta
 reiū ⁊ negocioꝝ multitudīne vsq; adeo vigilā-

ter intendere qn multa plerūq; etiā ad importunā aliquorū in
stantiā cōcedant que postmodū reuocatione indigere noscun-
tur/vñ ad p̄sidentis in eiusdē specula spectat officiū per debite
reuocationis ministeriū taliter puidere/vt monasteria ⁊ regu-
laria loca ac illozū p̄sonę detrimenta nō sustineāt/ put mona-
sterioz ⁊ p̄sonarū hmōi qualitate pensata id cōspicit in d̄sio sa-
lubriter expedire. Sane sicut ex relatione dilecti filij Johānis
abbatis monasterij Cistercij Labiloneſi dioceſ accepimus non-
nulli abbates/abbatisse/puiores/ ⁊ priorisse Cistercieſi ordinis
mediate vel imediate abbati monasterij Cistercij p̄ tēpore exi-
stenti de generali caplo Cistercieſi ordinis quod anno quolibet
in dicto monasterio Cistercij celebraſt subiecti/monasteria/pri-
oratus/officia/loca/mēbra suaſq; ⁊ monasterioz ac prioratū
hmōi p̄sonas a supioritate obediētia ⁊ viſtatōe p̄fati abbatis
monasterij Cistercieſi/ac alioz patrūabbatū/necnō cōmissari-
ozū dicti capli eximi ⁊ liberari/ac alijs monasterijs etiā aliozū
ordinū seu locoz ordinarijs se ⁊ monasteria/p̄orat⁹/loca/ ⁊ mē-
bra hmōi subijci ⁊ submitti. Alia vero monasteria/p̄oratus/lo-
ca ⁊ mēbra dicti ordinis alijs b̄nficijs secularib⁹ seu etiā aliozū
ordinū regularibus/ aut episcopalibus/abbatialibus/seu ca-
pitarib⁹/aut ep̄oz mēſis/ppetuo vel ad certum tēpus p nos
vel sedē pdictā seu illius legatos vniri/annecti/ ⁊ incorporati
pcurarūt/seu poti⁹ p importunā instantiā extorserūt. Quidā
vero alij dicti ordinis nō p̄fessores a nobis ⁊ eadē sede vel ei⁹
legatis vt vnū duo tria aut plura b̄nficia eccliaſtica/etiā dicti
ordinis Cistercij regularia in cōmendā quo adiuuerent obtine-
re possent dispensationes impetrarūt/in graue ipsi⁹ Cistercieſi
ordinis p̄iudiciū/ ⁊ auctoritatē dicti monasterij Cistercij/aliozū
p̄mabbatū ordinis eiusdē/ipsiusq; capli gnālis de p̄ſſionē/ pp-
terea in ipsis sic exemptis seu vnitis/aut incōmendā cōcessis de-
bite viſtationis ⁊ reformatōis officiū in capite ⁊ in mēbris nō
exerceat/ministrorūq; numer⁹ ⁊ alias diuin⁹ cultus ac regula-
ris obseruātia plurimū diminuat/iuraq; alia dicti cistercieſi or-
dinis in eisdē monasterijs ⁊ locis amittūtur. Nos igit̄ q ad or-
dinē ip̄m singularē semp gerim⁹ ⁊ gessim⁹ deuotiōis affectū in

dēnitati monasterij Cistercij ac ordinis p̄dictorū p̄uidere cupl
 entes/multorū etiā querelis sup hoc excitati/ motu pprio non
 ad alicui⁹ nobis sup hoc oblate petitionio instantiā/ sed de no
 stra mera deliberatiōe ⁊ ex certa sciētia ⁊ de aplice p̄tatio pleni
 tudine aucte aplice tenore p̄sentium omnes ⁊ singulas exēptio
 nes monasteriorū/poratūū/officiorū/ aliorūq; beneficiorū/ loco
 rū/ ⁊ mēbroz dicti Cisterciēn ordinis/ illozūq; abbatū/ monia
 liū/ priorū/ ⁊ aliarū p̄sonarū quarūlibet/ necnō monasteriorū et
 poratūū/ officiorū/ bñficiorū/ locorū/ ⁊ mēbrozū vtriusq; sex⁹/ ac
 p̄sonaz h̄mōi alijs monasterijs seu bñficio/ collegijs/ cōuenti
 bus ⁊ mēssio cuiuscūq; de ipso ordine Cisterciēn nō existētibus
 aut p̄sonis ecclīasticis/ vel quozūvis aliorū ordinū regulanibus
 qualitercūq; p̄uilegiatio cuiuscūq; stat⁹/ dignitatio/ aut p̄cemi
 nētie existant/ Etiā st ep̄ali vel archiep̄ali p̄fulgeant dignitate/
 subiectiones/ ⁊ submissiones/ necnō de quibusvis eiusdē Cister
 ciēn ordinis/ monasterijs/ prioratibus/ officijs/ alijsq; bñficio/
 locis ⁊ mēbris quibuscūq; dicti ordinis Cisterciēn aliorū orde
 nū/ monasterijs/ prioratibus/ p̄positiōis/ collegijs/ seu quibus
 cūq; beneficijs ecclesiasticis/ alterius quā Cisterciēn ordinis
 h̄mōi seu secularib⁹ aut illozū mēssio vniones/ annexiōes in
 corporatiōes/ sup̄p̄siones/ ⁊ extinctiōes/ tam p̄ nos q̄ sedē
 predictā/ aut illius legatos quōcūq; vel qualitercūq; ⁊ p̄ quibus
 cūq; causis etiā necessario expr̄imendis/ etiā motu ⁊ scientia/
 ac p̄tatis plenitudine similibus factas/ ac quascūq; speciales
 reseruationes/ seu gratias expectatiuas/ ac dispēlatiōes de ob
 tinendis eiusdē Cisterciēn ordinis monasterijs/ prioratib⁹/ of
 ficijs/ beneficijs/ locis ⁊ mēbris in cōmendā/ etiā motu ⁊ scien
 tia sibi/ ⁊ cū quibus suis etiā derogatorijs derogatorijs clausul
 p̄cessas/ aucte aplice tenore p̄tatiū reuocam⁹/ cassam⁹/ irritam⁹
 ⁊ annullam⁹/ ac v̄rib⁹ oīno euacuam⁹/ necnō monasteria/ po
 rat⁹/ officia/ loca ⁊ mēbra h̄mōi sic exēpta/ subiecta/ vnita/ ane
 xa/ incorporata/ sup̄cessa/ ⁊ extincta in p̄stinū ⁊ cū in q̄ aūq; ex
 emptione/ vniones/ annexiones/ incorporatiōes/ sup̄siones
 reseruationes/ expectatiue/ ⁊ dispēlatiōes/ ac alia f̄missa emā
 nant quōlibet existēt/ statū restituiunt⁹/ reponunt⁹/ ⁊ plenarie

reintegram^o/dictoꝝ Cisterci^o et alijs patrib^o abbatib^o dicti or-
dinis cisterciens^o ac caplo gnali put ad vnūquēq^o eorū respecti-
ue ptinet/put alia ipsius ordinis monasteria/poratus/officia/
beneficia/loca et mēbra subesse decernim^o/ac volum^o qđ p̄fab-
bateo immediati p iure eorū necnō cisterciens^o abbas p tpe existēs
et gnale caplm ac ab eis deputati seu deputādi p tēpore/in mo-
nasterijs/poratibus/officijs/et alijs beneficijs/locis et mēbris p̄-
dictis sic p nos restitutis debitū visitatōis/reformatōis/et cor-
rectionis officium/tā in capite q̄m in mēbris exercere/ac de eisdē
monasterijs/prioratib^o/officijs et beneficijs/locis et mēbris sic
restitutis et dismembatis disponere/libere/ac licite/necnō cete-
ra si dicti Cisterciens^o ordinis iura ab ipsis exigere valeāt/in om-
nibus et p oia ac si exēptiones/subiectiones/vnionco/annexio-
nes/incorporationes/supssiones/reseruaciones/expectatiue/
et dispensatiōes predictę/seu earū aliquę nobis vel sede p̄dic-
ta nullatenus emanassent/et in posterū emanarēt. Et nihilomi-
tus venerabili fratri nostro ep̄o Labilonens^o et quibusuis alijs
locoꝝ ordinarijs/ac cathedraliū eccliaꝝ canonicis/et in ecclia-
stica dignitate p̄stitutis psonis p ap̄lica scripta motu sili man-
dam^o quaten^o ipsi et quilibet eorū quotiēo sup hoc p parte dic-
ti abbatis Cisterci^o aut capli gnalis/seu deputatoꝝ eorū dē fu-
erint req̄siti oēs et singulos cuiuscūq^o stat^o/dignitatis/sex^o/aut
p̄eminētie existant/etiā si ep̄ali aut archiep̄ali dignitate fulge-
ant/monasteria/porat^o/beneficia/loca et mēbra hmoi vnita sub-
iecta seu sup̄ssa tenētes/ad illa libere dimittedū infra .xv. die-
rū spacium p ep̄os et superiores sub indicti ingressus ecclie. Alios
vō inferiores sub excōis late s̄nie penio/q̄s si nō paruerint eoꝝ
ip̄o scurrāt p sevel aliū seu alios moneāt. Alioquin nō parētes
lapsio .xv. dieb^o ep̄oo et superiore videlicet ingressū ecclie interdi-
ctū. Alios vō inferiores excōicatos publice nūcient/et ab alijs
nūciari/ac ab omnib^o arctius euitari/ac alias eisdē abbati Ci-
sterciens^o et caplo gnali/seu eorū cōmissarijs aut deputatio in p̄-
missis efficacis defensionis p̄sidio assistēte nō pmittāt eorū
Cisterciens^o abbatē/et caplm generale/seu deputatoꝝ ab eio/sup-
p̄missis p̄tra p̄sentiū tenorē quōlibet molestari/molestatores et

cōtradictores quoslibet ⁊ rebelles p cēsurā ecclesiasticā ⁊ alia
 iuris remedia cū censurari eorundē aggrauatione/reaggraua-
 tione/apellatione postposita cōpescēdo/inuocato etiā ad hoc
 si opus fuerit auxilio brachiū seculario. Non obstantib⁹ p̄mis-
 sis ac quacūq; p̄scriptione quāticūq; longissimi tēporio/necnō
 felicis recordationis Bonifatij pape. viij. p̄decessoris nostri q̄-
 bus cauetur. Nō quis extra suā ciuitatē ⁊ dioecesim nisi in certis
 casibus exceptis ⁊ in illis vltra vnā dietā a fine sue dioecesis ad
 iudiciū euocetur/seu ne iudices ⁊ cōseruatores a sede deputa-
 ti predicta extra ciuitatē ⁊ dioecesim in quib⁹ deputati fuerint
 cōtra quoscūq; p̄cedere aut alij vel alijs vices suas cōmittere
 p̄sumant/ ⁊ de duab⁹ dietis in cōcilio generali edita/ ⁊ alijs cō-
 stitutionibus ⁊ ordinationib⁹ ap̄licis/necnō quorū nō aliorū
 ordinū seu ecclesiarū/ etiā secularū quibus seu quorū mensis
 beneficia dicti Listerciē ordinis vnita sunt iuramēto cōfirma-
 tione apostolica/ vel quauis firmitate alia roboratis statutis
 ⁊ cōsuetudinib⁹/ac illis necnō p̄sonis predictis cōcessis ⁊ cōce-
 dendis/p̄uilegijs/exemptionib⁹/ indultis/ ⁊ litteris ap̄licis
 quib⁹ etiā si de eis ⁊ p̄sonarū quibus vniones/annexiones/et
 incorporationes/necnō reseruaciones/ ⁊ expectatiue/ac dispē-
 sationes h̄mōi cōcesse sunt/seu ad quorū instantiā ille ac excep-
 tiones subiectiones ac sup̄pressiones predictae emanarunt/ ipsa
 rūq; p̄sonarū qualitib⁹ specialis/specifica ⁊ exp̄ssa indiuidua
 ac de verbo ad verbū mentio nō autē p̄ clausulao generales id
 importates p̄sentibus ad effectū oportune derogationis ha-
 benda foret/ ⁊ p̄sentibus in aliquo etiā exp̄sse derogare viderē-
 tur tenores illorū p̄ sufficienter exp̄ssis habentes specialiter et
 expresse motu ⁊ scientia ⁊ ptatis plenitudine similib⁹ deroga-
 mus/ac p̄ derogatis/ ⁊ insertis ⁊ nō concessis haberi volumus
 ⁊ decernim⁹/cōtrariō quibuscūq;. Aut si aliquib⁹ cōmuniter
 vel diuissim ab eadē sit sede indultū /quod interdici /suspēdi/
 vel excōmunicari/aut extra vel infra certa loca ad iudiciū euo-
 cari nō possint p̄ litteras ap̄licas nō faciētes plenā ⁊ exp̄ssam
 ac de verbo ad verbū de indulto h̄mōi mentionē. Clerū quia
 difficile foret p̄sentes litteras ad singula queq; loca in quibus

expediendo fuerit deferre motu simili volum^o/ac dicta au^ote de-
cernim^o qd illarū transumptis manu publici notarij inde roga-
ti subscriptis/ z sigillo dicti cisterciē vel aliorum ipsius cister-
ciē ordinis monasteriorū abbatū/ aut alterius plati seu psonē
in ecclesiastica dignitate cōstitute/ aut curie ecclesiastice muni-
tis ea p^osus in iudicio z extra/ z alias vbilibet fides adhibeat^r
que p^osentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostense. Nulli
ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostre reuocationis/ cas-
sationis/ irritationis/ annullationis/ euacuationis/ restitutōis/
repositionis/ reintegrationis/ cōstitutionis/ volūtatis/ māda-
ti/ derogationis/ z decreti infringere/ vel ei ausu temerario cō-
traire. Si quis aut hoc attemptare p^osumpserit/ indignationē
omnipotētis dei ac beatorū Petri z Pauli ap^olorum eius seno-
uerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incar-
nationis dominice M. cccc. lxxix. v. Idus Aprilis. Pontifi-
catus nostri Anno quinto.

Eiusdem. Et omnes querelas/ causas/ li-
tes/ z cōtrouersias/ pendentes tam in ro-
mana curia q̄ extra/ coram quibuscūq; iu-
dicibus/ in quacūq; instantia/ etiam p ap-
pellationē/ inter quascūq; personas ordi-
nis/ ad se bonus pōtifer aduocat/ et eas
decidēdas ad abbatē Cistercij/ ad patres
abbates vel ad generale capitulū respec-
tiue remittit/ cum irrefragabili decreto q̄
h^omōi querele/ questiones/ z cōtrouersie/
similiter etiā ille quas deinceps inter pso-
nas ordinis oriri p^otigerit/ cū omnib^o in-

cidentib⁹/omni appellatione postposita
 p̄terq̄ in casu denegate iusticie vel illati
 grauaminis/cōtra statuta ordinis p̄ dic-
 tū generale capitulū p̄ abbatē Cistercij z
 alios sūmarie z de plano absq̄ strepitu
 z figura iudicij/sola facti veritate inspec-
 ta/audiant/ z iuxta statuta z ordinatiōes
 ordinis decident/ z q̄ oēs abbates z ad-
 ministratores ordinis tenētur cōparere
 ad mandata abbatis Cistercij/ z capituli
 generalis/ z aliorū ad quos spectat quā-
 tūcunq̄ remoti/ z eis per omnia obedire
 Qui oppositū p̄sumpserit/ z ad alium q̄
 iuxta statuta z cōsuetudines/hmōi appel-
 lationes interposuerit/vel vocat⁹ nō cō-
 paruerit/causam perdat/ z excoicationis
 aliasq̄ sentētijs z penas in dictis cōstitu-
 tionib⁹ cōtentas incurrat/ z eo ip̄o mane-
 at p̄inat⁹ re de qua cōtendit. Et nihilo-
 min⁹ penitētes ab hmōi sentētijs z penis
 dicti caplin z abbas cistercij/necnō p̄f-
 abbates z cōmissarij absoluerē possunt/
 vide textum ad longuin quia multas bo-
 nas cōtinet clausulas que sufficienter in

summario exp̄zini nō possunt. Cū clausu
la q̄ transumptis fides adhibeatur sicut
originali. r̄c.

Innocentius *Ep̄us seruus ser-
uorū dei.* Ad per-
petuā rei memoriā. Et si p̄ cunctorū sub regu-
lari obseruancia d̄sio militantiū statu p̄spere
cōseruando ex iniuncto nobis desup̄ aplice ser-
uitutis officio paternio teneamur curis inten-
dere/ad religiosos tamē Cisterciē ordinis q̄s
ob eorū bonos ⁊ exemplareo mores/ac vberel
fructuo quos in agro militatio ecclesie afferunt in viscerib⁹ ge-
rinus caritatis dirigimus oculos nostre mēis/ p̄cipue vt liti-
giorū anfractibus ⁊ singulis ab eis sublati dispendio liberi⁹
⁊ quietius altissimō valeant famulari/ ⁊ nō cogantur hinc inde
discurrere cum eorū ac monasteriorū ⁊ religiosorū locorū dicti
ordinis dispendio ⁊ detrimēto. Sane sicut accepimus licet ali-
as p̄ capitulū generale dicti ordinis p̄uide statutū ⁊ ordinatū
fuerit ne quisquā/ abbas/ aut abb̄tissā/ seu etiā alia queuis or-
dinis p̄dicti p̄sona quācūq̄ aliā p̄sonam ordinis eiusdem de ce-
tero auderet alibi quā coram ipsi⁹ ordinio iudicib⁹ etiā p̄ viam
appellationis trahere seu cōpellere/ aut quas cūq̄ litteras desu-
per a sede aplice impetraret/ sub certis penis ⁊ censuris tūc ex-
pressis/ pleriq̄ tamē religiosi ordinis p̄dicti p̄pue salutis ime-
mores/ pacisq̄ ⁊ religionis emulo p̄curante contra statuta or-
dinationes ⁊ diffinitiones h̄mōi/ necnō priuilegia aplice p̄ feli-
cis recordationis alexandrum. iij. et Bonifatii. viij. ac alios
Romani pontifices p̄decessores nostros desup̄ prouida delibe-
ratione p̄ressa temere veniēteo/ ac dictas penas ⁊ censuras nō
verentes alios religiosos ⁊ dicti ordinis p̄sonas abb̄tes/ prio-
res/ ac administrationes ⁊ officia in dicto ordine obtinētes di-
uersis exquisitis vijs ⁊ colorib⁹/ ac etiā per appellationes extra
dictū ordinē ad iudiciū etiā/ q̄d detestabili⁹ est/ seculare trahere

re/ac cōtra eos sup monasterijs/prioratib⁹/dignitatib⁹/admini-
 strationib⁹/et officijs dicti ordinis/necnō illa cōtingentibus
 iurib⁹/iurisdictionib⁹/correctiōib⁹/punitiōib⁹/et reb⁹ alijs
 causas mouere et agitare/eosq; laborib⁹ et expensio fatigare nō
 verentur/unde monasterioꝝ/prioratuū et alioꝝ religiosoz lo-
 corum/ac beneficiōꝝ dicti ordinis substantia in litib⁹ inerti-
 mabiliter cōsumitur/dictaq; monasteria/prioratus/religiosa
 loca/et beneficia varia hacten⁹ ppter ea subierūt/et in dies sub-
 eunt detrimēta/ipsiq; religiosi hincinde ppter ea discurrere co-
 guntur/ac correctiōes et punitiōes suoꝝ excessuū cuitare ni-
 tūtur/in nō modicū dicti ordinis p̄iudiciū et detrimentū. Nos
 igitur ad quos sup bis spectat puidere/motu pprio nō ad ali-
 cuius nobis sup hoc oblate petitiōis instantiā sed de nostra
 mera deliberatione et ex certa sciētia ex p̄missis et certis alijs ra-
 tionabilib⁹ causis ad id animum nostrū mouētib⁹ oēs et singu-
 las querelas/causas/lites/et cōtrouersias in Romān curia vel
 extra eā corā quibuscūq; iudicib⁹ et cōmissarijs in quacūq; in-
 stantia quarūcumq; cōmissionū et litterarū aplicaz p̄textu/ etiā
 p appellatiōē/vel alias inter abbates/priores/abbatissas/pri-
 orissas/ac alios administratiōes/officia/dignitates/et benefi-
 cia dicti ordinis in titulū obtinētes/ac alias dicti ordinis pso-
 nas intētatas in quib⁹ ad cōclusionis actū et ad effectum feren-
 darū sententiarū nondū p̄cessum existat/quarū omniū status
 et merita/ac iudiciū et psonarū colligantiū nomina cognomi-
 na/et qualitates p̄sentibus p̄ exp̄ssis haberi volumus auctori-
 tate aplicā harū serie ad nos aduocātes/ac eos ad dilectos fili-
 os monasterij Listercij Labiloneñ diocē/ac alios dicti ordinis
 patres abbates ac generale capitulū ordinis eiusdē/vel illos ad
 quos iuxta statuta et ordinatiōes dicti ordinis spectat deciden-
 das/cognoscēdas/et sine debito terminādas remittētes/ motu
 sciētia et auctoritate similib⁹ tenore p̄sentū p̄petue et irrefraga-
 bilis p̄stitutionis edicto statuim⁹ decernim⁹ et ordinam⁹ qd̄ p̄-
 misse cause sic aduocate/seruatis tñ in his legitimis hactenus
 habitis p̄cessibus/necnō quelibet alie querelę/questiōes/li-
 tes/cause/et p̄trouersie q̄s deinceps inter abbates/abbatissas/

pores/priorissio/z alios religiosos pdictos p̄sentes et futuros
ex similibus vel dissimilibus occasionibus oriri z moueri cōtigerit
quouis modo cū omnibus z singulis suis incidētib⁹/emergen
tib⁹/dependētib⁹ annexis z cōnexis/cuiusuis appellatiōis
p̄terq̄ in denegate iusticie/vel illati p̄pterea cōtra statuta z or
dinatione b̄mōi grauanūio casib⁹ remoto obstaculo/p̄ capi
tulū aut abbates b̄mōi /siue illos quibus eas ipse duxerit cōmit
tendas aut forsan alios ad quos iuxta statuta z cōsuetudines
b̄mōi spectat etiā vsq̄ ad tertiā diffinitiuā sententiā inclusiue/
etiā sūmarie simpliciter z de plano absq̄ strepitu z figura iudi
cij/sola facti veritate inspecta/audiant̄/iam pendētib⁹/z sic
p̄ nos aduocat̄ in statu debito resumptis. Necnō iuxta lauda
bilia statuta z cōsuetudines b̄mōi z put alias iuris fuerit debi
to fine decident̄/omnesq̄ z singuli abbates/piores/z alij dig
nitates administrationes z officia obtinētes/ac alie p̄sonē dic
ti ordinis postq̄ de mandato abbatis z capituli generalis pre
dictorū vel aliorū ad quos iuxta statuta z cōsuetudines b̄mōi p̄
tinent seu ptinebit in futurū ad cōparandū coram ipsis in qui
busuis p̄tra eos iurētandis causis in locis etiā quātumcūq̄ re
motis citati fuerint corā eis put cōgruerit legitime cōparere
debeant z teneant̄/iuri z iusticie parituri. Et nihilomin⁹ vt sta
tutū decretū z ordinatio b̄mōi firma p̄maneāt dictiq̄ religiosi
ad p̄trauendū pene saltē formidine retrahātur/p̄missio mo
tu auctoritate z sciētia p̄fatis adijcimus qd̄ illi ex abbatib⁹/ab
batissio/priorib⁹/priorissio/ac dignitates/administrationes z
officia obtinētib⁹/z alio p̄sonis p̄fatis qui eorū aliquē sup̄ q̄
busuis querelis/rebus/vel negocijs p̄terq̄ in casib⁹ pdictis co
ram alio quā abbate Cistercij/aut alijs p̄fatis ad quos vt p̄
fertur ptinet iuxta statuta z cōsuetudines b̄mōi in causam tra
xerint/ac ad aliū quā iuxta statuta z cōsuetudines b̄mōi appella
tiones quascūq̄ interposuerint/z qui sic citati etiā in causis p̄
nos sic aduocatis b̄mōi cōparere noluerint causas huiusmodi
p̄suo pdant/ac ex cōmunicationis aliasq̄ sententia z penas
in dictis cōstitutionibus cōtentas incurrant/req̄ super qua cō
tenditur priuati existant eo ipso. Nos em̄ capitulo generali/et

r l u

Cistercij/ ac alijs patribus abbatib⁹/ cōmissarijs prefatis oīa et
singula que p eos in hmōi causis rite iudicata fuerint p censu-
rā ecclesiasticā et alia oportuna iuris remedia debite executioni
demādādi/ uecniō omnia et singula alia circa ea necessaria quo-
modolibet et oportuna faciēdi/ gerendi/ disponendi/ et exequē-
di/ ac etiā sentētijs censuris et penio p̄dictis ligatos si id hūili-
ter petierint ab illis etiā quas p̄pterea hactenus forsan quo-
quomodo incurrerunt absolūēdi plenā et liberā motu auēte et
sciētia p̄fatis cōcedimus facultatē. Non obstantib⁹ p̄missis ac
felicitis recordationis Bonifatij pape. viij. p̄decessoris nostri q̄-
bus et uel ne quis extra suā ciuitatē et dioc/ nisi in certis excep-
tis casib⁹ et in illis ultra vnā dietam a fine sue dioc/ ad iudiciū
euocetur. Se uen iudices a sede deputati p̄dicta extra ciuitatē
et dioc/ in quib⁹ deputati fuerint cōtra quoscunq; p̄cedere aut
alijs uel alijs uices suas cōmittere p̄sumant. Et de diuab⁹ dietis
in cōcilio generali edita et alijs aplicis cōstitutionibus statutis
quoc; et cōsuetudinib⁹/ iuramēto/ cōfirmatione aplica uel quib⁹
firmitate alia roboratis cōtrarijs quibuscūq;. Aut si abbatib⁹
abbatissio/ priorib⁹/ priorissis/ et alijs p̄sonis prefatis uel quib⁹-
uis alijs cōmuniter uel diuisim ab eadē sit sede indultū qd̄ in-
terdici suspēdi aut extra uel ultra certa loca ad iudiciū trahi nō
possint p litteras aplicas nō faciētes plenam et expressam ac de
uero ad uerbum de indulto hmōi mentionē et quibuscunq; alijs
p̄uilegijs/ indulgētijs/ generalib⁹/ uel specialib⁹ quoruūcūq; te-
norū existant p que p̄sentibus nō exp̄ssa uel totaliter nō inser-
ta effectuo earū impediri ualeat quomodolibet uel differi/ et
de quibus quoruūq; totis tenorib⁹ habenda sit in n̄ris litteris
mentio specialis que quo ad hoc nolum⁹ eis ullaten⁹ suffraga-
ri. Et insup̄ exp̄nunc irritū decernimus et inane si secus sup̄ his a
quoquā quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit
attemptari. Et p̄sentibus nullaten⁹ posse derogari p quascūq;
litteras aplicas/ etiā quascūq; clausulas/ etiā derogatorias
derogatorias in se cōtinētes/ nisi tot⁹ illarū tenor de uerbo ad
uerebū/ nō aut̄ p clausula generales id ip̄ortates fuerit insert⁹
Nolum⁹ aut̄ qd̄ p hoc cā inter abbatē cistercij et ordinē p̄fatos

ex vna ⁊ dilectū filiū Petrū abbatē monasterij Clareuallis dic-
ti ordinis Lingonēsi diocē partibus ex altera pendens quā ali-
as ad nos aduocauimus ⁊ de qua cognoscere intēdimus cum
dictus ordo nobis imēdiate subiect⁹ esse noscat/ aduocata nō
censeatur/ sed corā nobis pendēs remaneat. Clērū qz difficile
foret p̄sentes litteras ad singula queqz loca in quib⁹ expēdiēs
foret deferre volumus ⁊ dicta auctoritate decernim⁹ qđ illarū
trāsumptis manu alicuius publici notarij in derogati subscrip-
tis ⁊ sigillo abbatis Cistercij aut cōmissariozū predictorū vel
alicuius eoz seu alterius p̄sone ecclesiastice in dignitate cōsti-
tute munitis ea p̄sus in iudicio ⁊ extra ⁊ alias vbilibet fides
adhibeat que p̄sētib⁹ adhiberet si fuissent exhibite vel ostē-
se. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nre aduocatio-
nis/ remissionis/ statuti/ p̄stitutiōis/ ordinationis/ p̄cessionis/
volūtatis/ ⁊ decreti infringere/ vel ei ausu temerario contraire.
Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationē omni-
pōtētis dei/ ac beatorū Petri ⁊ Pauli ap̄torū ei⁹ se nouerit iur-
surū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarnatiōis dñice M.
cccc. lxxxvij. iij. Idus Augusti. Pōtificat⁹ nri Anno tertio.

Eiusdē. Motu pprio ⁊c. Qz nō licet ab-
batibus. abbatissis/ aut quibuscūqz p̄so-
nis ordinis/ sed nec cōmendatarijs qui-
buscunqz monasteriozū/ aut locozū ordi-
nis ab abbate cistercij/ aut a visitatorib⁹
p̄ ipsum/ aut p̄ capitulū generale deputa-
tis/ seu ab eozū reformationib⁹/ p̄nitio-
nibus/ seu depositionibus quouis modo
appellare extra dictū ordinē/ etiā ad sedē
ap̄stolicam/ nisi a dicto capitulo p̄no-

r L m

tozia inuria z in euentum denegate iusti-
 cie. Declarando appellationes tales fri-
 uolas/ z inhibendo eis sub pena suspen-
 sionis z excomunicationis ac pditionis
 iuris qd in monasteriis p̄tendūt/ne ali-
 quas huiusmodi appellationes facere p̄-
 sumant/inhibendo etiā vicecancellario/
 ac yniversis officialib⁹ curie q̄ hic in par-
 ticulari declarant/necnō legatis et nunci-
 is aplīcis ne causas appellationū huius-
 modi cōmittere/seu de illis se intromitte-
 re quoquomodo p̄sumant. Et si opposi-
 tū fiat/etiā p̄ ipsum summū pontificē/ eti-
 am motu pprio. zc. declaratur irritum.
 Nisi hoc sit de consilio sacrie collegii z per
 trinas litteras apostolicas Cistercij ab-
 bati aut capitulo generali/ seu eorū visi-
 tatoribus fuerit intimatū. Auferendo ab
 omnibus iudicibus facultatē aliter inter-
 p̄tendi aut diffiniēdi. Uide textum ad
 longum quia sufficienter non posset in
 sumario explicari. Cum clausula q̄ tran-
 sumptis fides adhibeatur sicut originali. zc.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
rum dei. Ad ppe-
tuā rei memoriā. Et si p cunctorū sub regulari
obseruantia assidue studio pie vite domino fa-
mulantiū statu p̄spere ⁊ salubriter dirigēdo ex
cōmisso nobis desuper aplice seruitutis officio
paternis teneamur curis intendere/ ad religio-
sos tamē Cisterciēsi ordinis quos p̄ ceteris ob-
eoz bonos ⁊ exemplares mores ac vberes fruct⁹ quos in agro
militantis ecclesie hactenus afferre nō cessarūt/ put indies nō
cessant/in viscerib⁹ gerimus caritatis/dirigimus oculos nostre
mentis/ ⁊ ad ea p que religiosorū eorundē ac monasteriorū ⁊ lo-
corum dicti ordinis indemnitatib⁹ consultitur/ac que ex eis re-
formatione p tempore indigere noscūtur/sublatis quibusuis
obstaculo ⁊ subterfugijs/debite p eorum superiores iuxta re-
gularia dicti ordinis instituta ac p̄uilegia tam per nos q̄ alios
Romani pontifices p̄decessores nostros desup puida delibera-
tione cōcessa reformari possint libenter interponim⁹ sollicitu-
dino nostre partes/ac oportune prouisionis remedia fauora-
biliter adhibemus/prout id in dño cōspicimus salubriter expe-
dire. Sane dudū p conseruatione ⁊ augmento Cisterciēsi ordi-
nis qui a sui primena institutione plurimū inter ceteros ordi-
nes obseruantie regularis floruit/ac suos palmites in agro mi-
litantis ecclesie p diuersas orbis partes ob religiosorū dicti ordi-
nis doctrinā/vite sanctimoniam/ac bonos ⁊ exemplares mores
longe lateq; disseminauit/ex p̄uilegijs ⁊ ordinationib⁹ apo-
stolicis ac etiā regularibus dicti ordinis institutis p uide sta-
tutū ⁊ ordinatū fuit vt singulio ānis in monasterio Cisterciēsi
Cabilonēsi diocē qd̄ dicti ordinis Cisterciēsi caput/origo/ ⁊ fun-
damentū existit capitulū ipsi⁹ Cisterciēsi ordinis generale cele-
braretur/ad quod abbas dicti monasterij Cistercij p tempore
existens vt caput/ ⁊ alij ipsius Cisterciēsi ordinis abbates de
omnibus fere mundi partibus vt membra cōueniunt/in quo
diuersa ordinis predicti negocia statū ⁊ directionē illius ac per-
sonarū dicti Cisterciēsi ordinis cōcementia per diffinitorio dic-

ti capituli tractantur diffiniuntur/ordinantur z terminantur/er-
 rores corriguntur/z que reformatione indigent refozmantur/et
 ad statū debitū reducuntur/ac visitatoreo de ordine ipso Lister-
 cieni ad visitandum monasteria tam virozū q̄ monialium eius-
 dem Listercieni ordinis in diuersis mundi partibus constitu-
 ta/deputatur enām cū plenissima facultate z potestate refoz-
 mandi/corrigendi/puniendi/z si demerita id exegerint abba-
 teo/abbatiali/z abbatissas/abbatissali dignitatib⁹/ac alias ad
 ministracioneo z officia in dictis monasterijs obtinenteo offi-
 cijo z administracionib⁹ eozum prouandi z de eio alio psonis
 idoneis iuxta ipsius Listercieni ordinis instituta regularia pui-
 dendi. Verumquia a certio tēporibuo citra q̄plura ex dicti Li-
 stercieni ordinis monasterijs atq; locio diuersis psonis ecclesia-
 sticis secularibus z regularib⁹ cōmendata fuerūt/z ppterea in
 ipsis monasterijs atq; locis pro maiori parte regularis obser-
 uantia z pristina viuendi norma defecerunt/ac in monasterijs
 atq; locio p̄dictio religiosis secundū ipsius ordinis Listercieni
 obseruantia regularem viuenteo nō habentur/z cōmendatarij
 p̄dicti ac etiā diuersozū aliozū dicti Listercieni ordinis mo-
 nasteriozū abbates/z abbatisse/ac prioreo/z monachi illozū nor-
 mā z diffinitiones eiusdē ordinis Listercieni mīme obseruātes
 dū p dictos visitatores visitant visitationē/correctionē/z pu-
 nitionē/ipsozū visitatozū cupiētes euitare ad ipediēdū visitati-
 onē hmōi sepnumero ab hmōi visitationib⁹/correctionibus/
 depositionsib⁹ z alio p dictos visitatores p tpe factis ad sedem
 aplicā appellatiōes insonūt/z hmōi appellatiōnū causas p se-
 cū p̄dictā diuersis iudicib⁹ delegatis tā in Romān curia q̄ ex-
 tra eā cōmitti/ac visitatozū p̄fatis inbiberi pcurant ex visita-
 tionibus hmōi que occasione dictarum appellatiōnū impediū-
 tur effectus debitus succedere nō potest/sicq; delicta remanēt
 impunita/monasteria z regularia loca dicti Listercieni ordinis
 nō refozmant/z impunitas alijs p̄bet incentiuū delinquēdi/cū
 abbas dicti monasterij Listercij pro tempore existens ac dicti
 ordinis Listercieni visitatores tot diuersis litigiozū anfractib⁹
 fatigati hmōi appellatiōnū causas psequi non possint/ex quo

neq̄ in maioribus sed vnicuiq̄ etiā cuiuscūq̄ inferioris cōditio-
nis tribuitur in dies audacia appellandi / et dictū Cisterciēn̄ or-
nē diuersis litigiorū anfractib⁹ et expensis inuoluendi / nō sine
magno ipsius Cisterciēn̄ ordinis p̄iudicio et detrimento / et per-
nicioso exemplo et scandalo plurimorū / et nisi p̄uideatur qd̄ in
dicto ordini Cisterciēn̄ sit vera vnio / et obediētia debita superi-
orib⁹ exhibeatur / ac visitationes et reformationes h̄mōi iuxta
sanctorū patrū decreta ac priuilegia ap̄lica et regularia dicti Ci-
sterciēn̄ ordinis instituta sublatio quibusuis impedimētis de-
bite fieri possent verisimiliter breui de totali dicti Cisterciēn̄ tu-
ina et desolatione est formidandū. Itos igitur qui dictū ordinē
Cisterciēn̄ p̄ cetero semp̄ in viscerib⁹ gessimus et gerimus cari-
tatis / et illū necdū conseruari sed in meli⁹ dirigi / nostris potissi-
me tēporib⁹ / supremis desideramus affectib⁹ / in p̄missis de-
oportuno remedio put tenemur p̄uidere volētes / aliorū p̄de-
cessorū nostrorū Romān̄ pontificū qui p̄uide per dicti ordinis
Cisterciēn̄ p̄sonas extra ipsū ordinē Cisterciēn̄ sub amissionis
iuris rei sup̄ qua p̄tenderet ac alijs penis tunc expressis appella-
ri nō posse voluerunt / vestigijs inherentes / motu pp̄rio nō ad
alicui⁹ vobis sup̄ hoc oblate petitionis instantiā sed de nostra
mera liberalitate et deliberatione matura / ac ex certa sciētia et
de ap̄lice p̄tatis plenitudine hui⁹ p̄petue et irrefragabilis cōsti-
tutionis edicto auctoritate ap̄lica tenore p̄sentū statum⁹ de-
cernimus et ordinamus qd̄ deincepo p̄petuis futuris tēporib⁹
ab abbate dicti monasterij Cistercij p̄ tempore existēti / aut vi-
sitatoribus p̄ ipsum abbatē / aut capitulū generale dicti Cister-
ciēn̄ ordinis p̄ tēpore deputatis / et ab eorū reformationib⁹ / cor-
rectionib⁹ / priuationib⁹ / et depositionib⁹ p̄ tēpore factis /
nullatenus extra dictū Cisterciēn̄ ordinē / etiā ad sedem predic-
tam / nisi a dicto capitulo generali ac p̄ notoria et manifesta in-
iuria / et in euentū denegate iusticie fm̄ formā et tenorē priuilegi-
orū et statutorū ipsi⁹ Cisterciēn̄ ordinis liceat abbatibus / abba-
tissis / priorib⁹ / priorissis / monachis / et alijs p̄sonis dicti Cister-
ciēn̄ ordinis / ac cōmendatarijs q̄buscūq̄ monasteriorū et loco-
rū Cisterciēn̄ ordinis eiusdem quouis nō appellare. Decernentes

appellationes p'roo sic p' tēpore etiā ad sedē p'dictā interposi-
 tas friuolas/irtas z inane/ac eoo amissionio iurio qđ eis in
 monasterijs/p'atib^o/z locis sic visitatis/vel ad illa quōlibet
 cōpetierit penā/z si pontificali vel alia superiori dignitate p'di-
 cti suspensionioa diuino/si vero alij ab eio inferioreo fuerint
 excōio/a qua nō nisi a Romani pontifice/p'terq̄ in mortuo arti-
 culo cōstituti/absolui possint sentētiā coipso incurrere. Et ni-
 hilominus venerabili fratri nostro Roderico ep'o Portuensi mo-
 derno/z p' tēpore existenti sancte Romani ecclesie vicecācella-
 rio/ac dilectis filijs correctori z de maiori p'sidentia abbrevia-
 toib^o litterarū aplicarum audientie/cōtradictariū pcuratori-
 buo/ceterisq̄ officialib^o tā cancellarie aplicē q̄ camere secreta-
 rijq̄ nostris/ac omnib^o ad quos quoquomō spectat z specta-
 re poterit quōlibet in futurū/ne litteras aliquo etiā in forma
 breuis sine cōmissionis sup' hmōi appellationib^o/etiā si supplica-
 tiones desup' p' nos seu de mādato nro/etiā motu sciētia sibi^o/
 z alias p' sedē eandē signate forent/etiā cū p'sentio constitutio-
 nis speciali specifica z expressa derogatione/expedire/ac legat^z
 z nūcijs nris z dicte sedis/nunc z p' tpe existētibuo/nec causas
 appellationū hmōi/etiā quarūcūq̄ specialū facultatū eio p' tē-
 pore cōcessarū vigore cōmittere/z de illis se intromittere quo-
 quomō p'sumant districti^o inbibemus. Decernētes exnūc irri-
 tū z inane si secus sup' his a quoq̄ quauis aucte/etiā p' nos/sci-
 enter vel ignorāter contigerit attēptari/ac p'sentib^o p' quascūq̄
 lras aplicas etiā sibi bus motu z sciētia ac de aplicē ptātis ple-
 nitudine p' tpe cōcessao/ac q̄scūq̄ clausulao etiā derogatoria z
 derogatorias z insolitao in se p'tinētes derogari nō posse/nisi
 de venerabiliū fratrum nroꝝ sancte Romani eccleie cardinaliū cō-
 silio/de q̄ etiā dare cōstet fuerit specialit' z exp'sse derogatū/et
 hmōi derogatio p' trinao litteras nrao aut successorū nroꝝ Ro-
 mani pōtificū canonice innātū abbati monasterij Listerij/vi-
 stratorib^o/ac caplo gnali hmōi diuersis t'pibus successiue p'sen-
 tatao fuerit p'uo intimata/sicq̄ p' q̄scūq̄ iudices z cōmissarios
 etiā curiaz palatij aplici auditores/z eiusdē scē Romani eccle-
 sie cardinales in q̄cūq̄ instātia sublata eis z cuiuslibet eoz quis

alia interpretandi facultate sententiari diffiniri et iudicari debere.
Nō obstantib⁹ pmissio ac cōstitutionib⁹ et ordinationib⁹ ac q̄
buslibet alijs p̄uilegijs/indulgētjs et litteris ap̄licis generali-
buis vel specialib⁹ quorūcūq; tenorū existant q̄ que p̄sentibus
nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earū impediri vale
at quomodolibet vel differri/ et de quibus quorūq; totis teno-
ribus de verbo ad verbum habenda sit in n̄ro litterio mentio
specialis que quo ad p̄missa nolumus cuiq; vllaten⁹ suffraga-
ri/necnō omnib⁹ illis que in litterio p̄uilegio et hmōi conces-
sa sunt nō obstare ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Ceterū q̄ dif-
ficile foret p̄senteo litterao ad singula queq; loca in quib⁹ expe-
diens fuerit deferre volum⁹ et eadē auctoritate decernim⁹ qd̄ il-
larū trāsumptis manu publici notarij inde rogati subscriptio/
et sigillo abbas monasterij Cistercij/vel visitator p̄dictorū/
aut alteri⁹ p̄lati seu p̄sone in dignitate eccl̄astica cōstituta aut
curie eccl̄astice in unit⁹ ea p̄suo in iudicio et extra et alias vbi
libet fides adhibeat̄ que p̄sentibus adhiberent̄ si essent exhibi-
te vel ostēse. Nulli ḡo ino hominū liceat banc paginā n̄rorum
statuti/p̄stitutionis/ordinatōis/inhibitōis/decreti et volūtatio
infringere/vel ei ausu temerario h̄re. Si q̄s aut̄ h̄ attēptare p̄-
sūpserit/sidignationē omnipotētis dei ac b̄torū petri et pauli ap̄torū
ei⁹ se nouerit incursum. Datū Rome ap̄d sc̄m̄ Petrū anno icarū
dñice M̄.cccc.lxxxix. iij. kl. Maij. Pōtificat⁹ n̄ri Anno d̄nto.

Eiusdē. Q̄ nulli abbates/abbat̄isse/ p̄o-
res/ aut alie p̄sone dicti ord̄is p̄nt extra
ordinē etiā ad p̄seruatores ord̄is/vt lo-
ca bona et p̄sonas ord̄is aduersus extra-
neos eis iferētes grauamina p̄seruēt de-
putatos/appellare/declarādo q̄ ip̄i p̄ser-
uatores nullā habēt ptātē sup̄ p̄sonas or-
dinis. Et nihilomin⁹ q̄ tales appellatōes

rLvii

emiserunt/aut emittent extra ordinem ipso facto toties quoties appellauerint iurrunt suam excōis/inhibēdo dictis 7 seruatorib⁹ 7 aliis vniuers⁹ extra ordinē ad quos dicti de ordine appellarēt ne de hmoi appellatiōnib⁹ vel causis se quoquo mō directe vell indirecte itromittāt/7 si hoc psumunt declaraf irritū. Et insup dat ptās capitulo generali/7 abbati Cisterci⁹ absoluenti p se vel p cōmissos ab huiusmodi sentētijs censuris 7 penis.

Handwritten initials and flourishes in Gothic script, including a large 'D' and 'N'.

Innocentius

Ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei. Ad ppetuam

rei memoriā. Inter curas multiplicēs q̄ nobis ex ap̄lar⁹ officio incumbere dinoscūtur illā libenter amplectimur p̄ quā p̄sone religiosy triusq̄ sexus/q̄ ab omni strepitu iudicioꝝ imunes esse debēt/cū q̄ete altissimo vota sua exoluere possint nec cogant hincinde discurrere/ac litib⁹ iuolui 7 expētio fatigari cū suoꝝ iudicio monasterioꝝ 7 p̄cessio ad h̄ p̄ sedē aplicā p̄uida deliberatione p̄uilegijs inderēdo. Sane sicut nō absq̄ animi displicentia cupimus licet p̄ diuersos Romani p̄tiffices p̄decessores nostros iam dudū p̄uide statutū 7 ordinatum ac sub excōmuniacionis/suspensionis/depositiōis alijsq̄ varijs sentētijs/censuris/7 penio quas eo ipso cōtra faciētes incurrerent inhibitiū fuerit ne abbates/7 abbatisse/siue priores/7 priores monasterioꝝ 7 alioꝝ religiosozū locoꝝ Cisterciē ordinis/ac alie dicti ordinis p̄sone ab eozū generali capitulo quod singulis ānis p̄ reformatiōe 7 cōseruatiōe ipsi⁹ ordinis celebraf

extra dictū ordinē appellare presūmerēt/ idq; etiā exp̄sse caueat
in statuto r diffinitionib⁹ ordinis eiusdē/ tū nō nulli abbates/
abbatisse/priores/priorisse/ac alie dicti ordinis p̄sonē animarū
suarū salutio in memorio ab ipso capto generali ad dilectos fili-
os cōseruatores dicto ordini ac monasterijs/locis/ bonis/ r p-
sonis aduersus inferentes eis grauamina/iniurias/atq; dam-
na p̄ sedē predictā deputatos/ qui de causis inter religiosos dic-
ti ordinis p̄ tēpore vertentes cognoscere nō possunt/ ac ad ali-
o extra dictū ordinē r qd̄ etiā deteri⁹ ac abominabili⁹ existit
interdū ad iudices seculares appellare p̄sumunt/ in nō modicū
dicti ordinis p̄iudiciū/ religionio oprobriū/ monasteriorū / r re-
ligiosorū locorum p̄dictorū detrimentū/ aplice auctoritatis
r eiusdē sedis cui dictus ordo immediate subiectuo fore dinosci-
tur contemptū/ perniciosum quoq; exemplū r scandalū pluri-
morū. Hos igitur ad quos spectat sup̄ bio debite p̄uidere/ no-
lentes p̄mittere qd̄ de cetero talia p̄ abbates/abbatissas/prio-
res/ r priorissas/ ac aliao dicti ordinis p̄sonas contra r p̄ter for-
mā r tenorē priuilegiorū ac statutorū r diffinitionū h̄mōi attē-
ptentur/ motu pp̄rio nō ad alicuius nobio sup̄ hoc oblate pe-
titionis instantiā/ sed de nostra mera liberalitate r ex certa sci-
entia auctoritate aplice tenore p̄sentiiū decernim⁹ oēs. r singu-
lao appellationes p̄ abbateo/abbatissas/priores/priorissas/ et
aliao p̄sonao ordinis eiusdem extra dictū ordinē etiam ad con-
seruatores p̄dictoo hactenus interpositas r interponēdas in
posterū / nullas/ friuolao/ r inanes fuisse r esse sicq; ab omnibo
censeri r reputari/ illasq; interponētes sententias cēsuras r pe-
nao incurrisse/ r quotieno eos cōtra r p̄ter formā r tenorem pri-
uilegiorū ac statutorū r diffinitionū h̄mōi appellare cōtigerit in-
currere/ r p̄ talibus ab omnibus publicari debere. Districtius
cōseruato ribuo predictis ac alijs quibuscūq; ad quos forsan p̄-
fati abbates/abbatisse/prioreo/ r priorisse/ ac p̄sonē p̄ tēpore
appellauerint inhibētes/ ne de causio appellationū h̄mōi se quo
modo directe vel indirecte introumittere p̄sumāt/ ac decer-
nentes exnunc irritū r inane si secus sup̄ his ab eis et alio quo
q; quauis auctoritate scienter vel ignorāter p̄tulerint attēptari.

Et insup volumus z capitulo generali hmoi vel abbati mona-
 sterij Cistercij Babilonensi dioeci p tēpore existēti aplica auctori-
 tate cōcedimus qd ipsi p se vel alios quib⁹ hoc duxerint cōmit-
 tendū sentētijs/censuris z penis p̄dictis innodatos iuxta dic-
 torū priuilegiorū cōtinentiā z tenorē cū hoc hūiliter petierint
 ab eisdē sententijs censuris z penis absoluerē possint. Ad ob-
 stātibus p̄missis ac cōstitutionib⁹ z ordinationib⁹ aplicis/ nec
 nō omnib⁹ illis que in litteris priuilegiorū hmoi concessum est
 nō obstare/ceterisq; cōtrarijs quibuscūq;. Nulli ergo oīno ho-
 minū liceat hanc paginā nostrorū decreti/inhibitiōnis/ p̄stitu-
 tionis/z volūtatis infringere/vel ei ausu temerario contraire.
 Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/indignationē oīpo-
 tētis dei/ac beatorū Petri z Pauli ap̄loz eius se nouerit incur-
 surū. Datū Rome apud sanctū Petrū. Anno incarn̄ dñice M̄
 cccc.lxxxvij. viij. kl. Septēbris. Pōtificat⁹ n̄ri Anno tertio

Eiusdē. Cōfirmatio z innouatio facultatis seu ptatis dudū cōcesse p dñm Johā nē papā. xxiij. abbati Cistercij et capitulo generali vniēdi monasteria minus sufficiētia ad sustinendū cōpetētē numerū psonarū fm formā ordinis ad inuicē ppter eorū penuriā vt clari⁹ habet in textu. Cū additione qd caplin generale z abbas Cistercij/i quo maxie vt manifeste hic declarat z exprimit p̄sertim cessante ipso caplo generali tota ipsi⁹ capituli generalis auctoritas residet/ ac eoz deputati hoc idē facere possunt.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
rum dei. Ad ppe-

tuam rei memoriã. Licet ea que p sedem apli-
cam in fauorẽ p̄sertim personarũ sub suauis re-
ligionis iugo altissimo famulantũ p̄uide con-
cessa fuerunt inuiolabili debeant obseruatõe
vigere/nõnunq̄ tamẽ Romani pontifex ne suc-
cessu tẽporio impugnationi subiaceant/ illa cũ
ab eo petitur libenter de nouo approbare ⁊ p̄firmare consuevit
vt eo firmitus illibata p̄sistant quo magis suo fuerint p̄sidio
cõmunita/ illa etiã innouãdo ⁊ de nouo cõcedendo p̄ut in do-
mino cõspicit salubriter expedire. Dudum siquidẽ felicitis recor-
datiõis Johãnes papa. xxiij. p̄decessor noster volẽs p̄sulere pa-
citrã tranquillitati ⁊ utilitati abbatũ ⁊ monachorũ Cisterciẽn ordĩs
dilectio filijs abbati monasterij Cisterciẽn Babilonẽn dioc̄ se-
di p̄dicte imediate subiecti/ eiusq̄ coabbatibus vniuersis in
eorum generali capitulo quãdocunq̄ cõgregandis/ vt quecum-
q̄ monasteria dicti ordinis tã monachorũ q̄ etiam monialũ/
⁊ quorũ facultates fructus redditus ⁊ p̄uentus nõ sufficerent
ad sustentationẽ tot regulariũ personarũ in eisdẽ monasterijs
p̄ tempore degentiũ quor in eis pro augmento diuini cultus
ac missio ⁊ alijs diuinis officijs celebrandis scõm eiusdẽ ordi-
nis instituta ⁊ p̄missorũ ⁊ regulariũ ceremoniarũ obseruatia
requirerẽtur alijs monasterijs ordinis p̄dicte p̄ commodiori
sustentatione degentiũ in eisdem ⁊ quãdo p̄ statu ⁊ quiete hu-
iusmodi personarũ id nouissent expedire cum omnibus iurib⁹
⁊ p̄tinentijs suis/ vnũ videlicet alteri monachorũ ⁊ aliud alte-
ri monialũ monasterijs eiusdẽ ordinis monasteria cuiuscũq̄
tate seu annui valoris illorũ fructus redditus ⁊ p̄uentus fo-
rent/ vnire/ annectere ⁊ incorporare/ ita qd̄ cedentib⁹ vel dece-
dentibus huiusmodi monasteriorũ abbatibus/ vel abbatissis
seu priorib⁹/ vel priorissis/ si monasteria ip̄a p̄ priores aut prio-
rissas forent solita gubernari/ aut ea quomodolibet dimittẽ-
bus/ liceret alijs abbatib⁹ ⁊ abbatissis ac priorissis quorũ mo-
nasterijs alia sic vacãtia venirent vniẽda corporalẽ possessio-

nē hmoi vacantiū monasteriorū vniendoꝝ / iuriscꝝ z p̄nētia-
 rū predictoꝝ auctoritate pp̄ia app̄bendere z p̄petuo retine-
 re / ac fructuo redditꝝ z p̄uentuo in dictoꝝ monasterioꝝ vsus
 z vtilitatē cōuētere / diocefani loci z cuiusuis alteriꝝ licētia mi-
 nime requisita p̄ litteras suas concessit facultatem / p̄ut in illis
 quarū tenoreo ac si de verbo ad verbū p̄sentibꝝ inserentꝝ ba-
 beri volumus p̄ sufficiēter expressis plenius cōtinetur. Quare
 p̄ parte abbat̄is Cisterciꝝ z cōuentus predictoꝝ nobis fuit bu-
 muliter supplicatū / vt facultatē z litteras predictas p̄ illarū sub-
 sistētia firmiori app̄bare / aliasqꝝ in p̄missio oportune p̄uide-
 re de benignitate ap̄lica dignaremur. Nos igitur qui dudū in-
 ter alia voluimus qđ petenteo beneficia ecclesiastica alio vni-
 ri tenerentꝝ exp̄nere v̄z valorē fm̄ cōmunē extimationē tā b̄fi-
 ficij vniendi q̄ illiꝝ cui v̄niri p̄teretꝝ / alioqñ v̄nio nō valeret / z
 sp̄ in v̄nionibꝝ cōmissio fieret ad parteo / vocatis quoꝝ inest /
 quibꝝ monasterioꝝ z alioꝝ religiosozū locoꝝ ac p̄sonarū in il-
 lis sub suau religioio iugo degētū z p̄sertim dicti ordinis quē
 ob p̄sonarū illiꝝ bonoo z exēplares mores ac vberes fructꝝ q̄s
 hactenꝝ in agromilitatio ecclie attulerūt / z in dies afferre nōn
 cessant p̄ ceterie in visceribꝝ gerimus caritatis statū in melius
 dirigi / n̄is potissime tēporibꝝ / supremio desideramꝝ affectibꝝ /
 p̄fatos abbatē nonasterij Cisterciꝝ z p̄uentū eozūqꝝ singulos
 a q̄buscūqꝝ excoꝝ / suspēn / z interdicti alijsqꝝ eccliasicis sentent-
 tijo / cēsurio z p̄mis a iure vel ab hoie quauis occasioe vel cau-
 sa latio / si quibꝝ quōlibet innodati existūt / ad effectū p̄stitū dū
 taxat p̄sequēdi h̄arū serie absoluēteo / z absolutoo fore cense-
 teo / facultatē z f̄as p̄dictas ac p̄ut illao p̄cernūt oia z singula
 in eio cōtenta in dē secuta quēcūqꝝ aucte ap̄lica z ex certa n̄fa
 scientia tenore sententiū approbamus z cōfirmamus / ac plenū et
 perpetue firmitatis robur obtinere debere decernimꝝ / supplē-
 teo oēo z singulo tam iurio q̄ facti defectꝝ si qui forsan inter-
 uenerint in casē. Proqꝝ potioio cautele suffragio facultatē et
 litteras p̄dictas inuouamus z in omnibus z p̄ omnia modo et
 forma p̄missio auctoritate z sciētia p̄fatio de nouo p̄cedimꝝ. Ac
 etiā volumꝝ z ordinamꝝ qđ abbas monasterij cisterciꝝ z p̄ tpe

existēdo/cessante caplo generali/cū penes eū omnis auctoritas
dm̄i capli remaneat/ac etiā ab ipso caplo deputādi premissa
omnia ⁊ singula facere ⁊ exequi possint. Nō obstantib⁹ volun-
tate nostra p̄dicta/ac alijs cōstitutionib⁹ ⁊ ordinationib⁹ apo-
stolis/necnō quibusuis de monasterijs p̄dictio p̄ nos ⁊ sedem
p̄dictā p̄ tēpore factis generalib⁹ vel specialibus reservationi-
bus/ac reuocationib⁹ similiū facultatū forsān hactenus a sede
p̄dicta sub quibusuis verborū formis ⁊ clausulis etiā derogato-
riarū derogatorijs emanatio ⁊ emanādio in posterū/statutis
quoq; ⁊ p̄suetudinib⁹ monasteriorū ⁊ ordinis predictorū/tura-
mento/cōfirmatione ap̄lica vel quauis firmitate alia roboza-
tio/ac omnibus illio que idē Jobānes p̄decessor in litteris pre-
dictio voluit nō obstare/ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Nulli
ergo oino hominū liceat banc paginā nostre absolutionis/ap-
probationis/cōfirmationis/cōstitutionis/supletiois/innoua-
tionis/cōcessionis/volūtatis/⁊ ordinationis infringere/vel ei
ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sumpse-
rit/indignationē omnipotentis dei/ac beatorū Petri ⁊ Pauli
ap̄loꝝ eius se nouerit incursturū. Datū Rome apud sanctum
Petrū. Anno incarnationis dñice M̄. cccc. lxxxvij. iij. Idus
Augusti. Pontificat⁹ nostri Anno tertio.

Eiusdē per optima ⁊ quasi diuina ad or-
dinis restorationē p̄uisio. Quia p̄pter da-
mores ⁊ querelas diuersorū regū ⁊ prin-
cipū ac d̄ominorū tēporaliū ex omni par-
te mūdi sup̄ desolatione monasteriorū or-
dinis/marie sue fundatiōis/inhonestatē
q; cōuersationis multorū de ordine/solli-
citabat̄ vt eiectis p̄sonis ordinis de dic-
tis monasterijs/ordinē in eisdē locis sup̄

— 12

p̄tineret/ & aliū ordinē institueret. S3 p̄
 pter rōnes in textu positas ex paterna be
 nignitate hoc facere disculit/ tria ordini
 nō minus necessaria q̄ vrilia sub excōis
 late sentētie pena zē. fieri p̄cipiēdo. Uide
 licet q̄ generale capl̄m taliter p̄dicat sin
 gulis annis de bonis visitatorib⁹ & re
 formatorib⁹ q̄ monasteria ordinis vbi
 cūq̄ existētia reformenī/ & ad p̄stinā ob
 seruātie puritatē reducant. Q̄ oēs abba
 tes iuxta benedictinā & ord̄is statuta ve
 niāt aut mittāt ad capitulū generale ap̄d
 cisterciū legitimo cessante impedimēto / aut
 nisi habeāt licētiā ab eo q̄ dare pōt. Et p̄
 securitate cōscientiarū vide q̄s ali⁹ ille sit
 p̄ter generale capl̄m & abbatē cistercij/ in
 quo solo iuxta bullā p̄cedētē capl̄o cēsā
 te residet ord̄is pt̄as/ aut ab eis exp̄ssam
 hui⁹i habēs pt̄atem/ licentiā/ seu excusati
 onē talē dare pōt. Q̄ sub eisdē excōis nec
 nō puātionis monasterioꝝ & officioꝝ q̄
 obtinent/ ac etiam cessationis cōmendaz
 late sententie penis coipso incurrendis/
 appellatione nō obstante/ abbates/ com
 p̄

mēdatarij/priores/ z officarij dictozum
monasterioꝝ singulis annis indilate sol-
uāt ex integro sommas z quottas tribu-
tionū monasterijs/ z locis ordinis per ge-
nerale capitulū ipositas/ taxatas z limita-
tas/ z cōsiderato valore p̄senti reddituū/
fructuum/ z p̄ouentuū dictozum mona-
sterioꝝ z locozum imponendas/ taxan-
das/ z limitandas. Precipiēdo genera-
li capitulo vt taxas huiusmodi reducant/
limitent/ et moderentur. Sub dictis pe-
nis latis inhibendo vniuersis z singulis
ne directe vel indirecte etiam per forum
seculare solutionē huiusmodi contributi-
onum impediānt/ aut de eis quicq̄ absq̄
speciali ordinatione capituli generalis/
vel abbatis Cistercij percipere vel leuare
presumant. Et de attente tertum quia im-
possibile esset omnia sufficienter sub sum-
mario explicare. Cum clausula q̄ trāsum-
ptis fides adhibeatur sicut originali. zc.

r 121

Anno centius Eps seru^o serior^o
dei Dilectis filijs

abbati monasterij Cistercij Babilonensi dioel et
 diffinitoribus capituli generalis Cistercien^o or
 dinis p tempore celebrandi. Salutē ⁊ aposto
 licā benedictionē. A hereditatio cordis nostri as
 sidua hoc inter cetera cōrinet specialiter vt mo
 nasteria ⁊ alia loca ecclesiastica p̄sertim religiōis
 titulo insignita/ac in eis diuinis beneplacitis mancipata/p̄so
 ne ad debite reformationis normā in spiritualibus ⁊ tempora
 libus reducantur. Sane sicut ad nostrū nō sine magnis clamo
 ribus ⁊ querelis etiā diuersorum regū ⁊ principū aliorūq; do
 minorū temporalium/nostriq; animi nō parua displicentia per
 uenit auditū/in plerisq; monasterijs vestris ab aliquib^o extra
 tem porib^o illa vera dicti Cistercien^o ordinis religio que retroac
 tis tēporib^o vigere cōsueuerat iā refrigerescere cepit/ ⁊ aliqui ex
 monachis ⁊ religiosis in illis degentib^o se in reprobū sensum
 dantes/dei timore postposito/vitā ducūt minus honestā quā
 religiōi v̄se pueniat/in aīaz suarū p̄niciem/ diuine maiestatis
 offensam/religiōis oprobriū ac ip̄oz monasterioꝝ detrimētū/
 malūq; exēplū ⁊ scandalū plurimoz/qđ credit̄ p̄cessisse cū mo
 nasteria p̄dicta sicut decet ⁊ mandāt instituta et ordinationes
 dicti ordinis vestri ab eorum superiorib^o uisitata nō fuerint/ ⁊
 p̄pterea p̄fati reges principes ⁊ dñi in maxima cū instātia a no
 bis postularunt monasteria ⁊ loca p̄dicta in eorum terris/re
 gnis/ ⁊ dominijs cōsistentia reformari/ ⁊ ad debitā regularem
 normā ⁊ dicti ordinis obseruantā reduci/ ⁊ eorū aliq; videntes
 malū regimen religiosozū vestrozū ordinē ipsum in illis supri
 mi ⁊ extingui ⁊ aliū ordinem in eis institui ⁊ nisi fuisset illa spe
 cialis dilectio q̄ ordinē v̄m p̄sequimur/ac etiā p̄ces venerabil^o
 fratris n̄ri Johānis ep̄i Albanen^o dicti ordis p̄tectoris ⁊ nōnul
 loꝝ platorū reuerendarioꝝ n̄roz domesticoz q̄ dicto ordini v̄ro
 plurimū afficiūtur/ ⁊ magna cū diligētia ad sup̄sedendū donec
 vobis p̄missa significarem^o nos plurimū hortati fuerunt/ ⁊ sup
 b̄de nobis instantissime supplicarūt/ tot clamoribus ⁊ querelis

exercitati nō potuissēmus nōo cōtinere quin aliquā desup pūiss
onē debitā adhibuissēmus/psertim interueniētibus tot regū/
principū/et dominoꝝ querimonijs/et plurimorū alioꝝ fidedig
norū relatione. Quare cupiētes put nostro incūbit officio sup
his debite puidere/et qđ in monasteriō et locis p̄dictis oīno vi
geat obseruantia regulatio vos paterna caritate licet maiorē
in modū hortamur in dño et attento monemus/vobis nūbilo
minus in virtute sancte obediētie et sub excoicationis late sen
tentie pena quā coipso si cōtrafeceritis incurratio/auctoritate
ap̄lica tenore p̄sentiiū districte p̄cipiendo mādantes vt omnia
et singula dicti ordinis vestri monasteria atq; loca vbilibet con
sistentia p̄ vosmetipsoꝝ vel alioꝝ abbateo dicti ordinis vestri
idoneos quoo ad id duxeritis deputandoꝝ post capitulū p̄xi
me celebrandū finitū/et deinde singulis annis p̄sonaliter visi
tare et que in illis reformatione/correctione/et emēdatione no
ueritis indigere/illa tam in capitibꝝ q̄ mēbris ac spiritualibus
et tēporalibꝝ corrigere/reformare/et emēdare/ac ad verā regulā
et normā dicti ordinis vestri/et in illius instituta et ordinatiōes
taliter reducere debeatis/qđ in monasterijs et locis p̄dictis ve
ra dicti ordinis Cisterciēn religio quā p̄fitemini vigeat et p̄sue
ret/ac clamores regū/principū/dñorum/et alioꝝ predictoꝝ ces
sent/ipsiq; inducant p̄ut retroactis tēporibus fecerūt ad am
pliationē et augmentū dicti ordinis vestri/vosq; apud nōo et
hanc sanctā sedē nō imerito cōmendari/et apud diuinam maie
statem p̄mia felicitatio eterne cōsequi valeatis/qđ si forsan qđ
nō credimus facere distuleritis/cogemur cōtra vos et dictū or
dinē vestrū iusticia et honestate id nobis suadētibꝝ p̄ alia opor
tuna remedia p̄cedere/ac honestis petentiū p̄sertim catholico
rum regū et principū/quibꝝ deesse nō possumus/votis/sup hoc
benigne annuere/etiā dictū ordinē vestrū in monasteriō et lo
co p̄dictio in quibꝝ vera religio et obseruantia dicti ordinis de
fecit/qđ nobis certe admodū displiceret/supprimēdo et extrin
guendo/et aliū ordinē in illis instituēdo/ac alia faciēdo p̄ut de
sup nouerimus expedire. Vos aut taliter p̄ut de vobis cōfidi
mus puidere vclitis qđ ad p̄missa pagenda vobis nō sit deue

niendū/ipsiq; reges/principes/et dñi put hacten^o de dicto ordi-
 dine vestro et religiosi illius cōquesti fuerunt possint/ mutata
 eorū p bona opa vestra et religiosorū dicti ordinis vñi sententia/
 nō imerito vos et dictū ordinē vñi cōdignio laudib^o cōmenda-
 re/ et indico ad bñficiendū dicto ordini vestro iducant/ in quo-
 rē pfecto nobis/ qui vt pdiximus dictū ordinē vñi inter cete-
 ros ordines quadā peculiari dilectione psequimur/ et in visce-
 ribus gerim^o caritatis/ et huic sancte sedī gratissimā effeceritis
 Et insup inherētes vestigijs felicio recordatiōis Benedicti pa-
 pe. xij. pdecessoris nostri/ qui voluit et mādauit ad generale ca-
 pitulū dicti ordinis vestri qđ singulis annis celebrat/ oēs et sin-
 gulos abbates q̄ iuxta statuta ipsi^o ordinis vestri tenent acce-
 dere debere etiā sub filii excois late sentētie pena eoispo si ptra-
 fecerint incurrēda eisde abbatib^o iniungim^o et mādām^o vt sub
 penis in litteris ipsi^o Benedicti pdecessorio desup pfectis con-
 tētis ad ipm caplm generale singulis annis/ cessante legitimo
 impedimēto/ seu obtēta ab eo qui dare pōt licētia speciali/ quā
 exhibere debeāt venire teneant. Precipiētes etiā dicto caplo
 gnāli sub simili pena vt quolibet anno dictā excois sentētiam
 aucte aplica publicēt et denūcient/ et etiā cū maxima maturita-
 te et diligētia excusationes pponēdas p nō veniētes ad dictū
 caplm generale discutiat ac examinēt/ et deinde put eio videbi-
 tur/ et sup quo eorū psciētias plurimū oneram^o/ reiciant/ vel ad-
 mittāt/ et alias iuxta lras Benedicti pdecessoris hmōi p̄tinen-
 tiā et tenorē debite pvideāt/ eisde caplo et abbati Listercij p tē-
 pore existenti harū serie liberā facultatē pcedentes inuocatos
 hmōi excois sentētia ob eorū nō accessum ad dictū caplm ge-
 nerale si hoc hūiliter petierint ab illa p se vel aliū seu alios quē
 vel quos ad id duxerint deputandū/ seu etiā deputādos absol-
 uendi/ iniūctis inde eis p mō culpe penitētia salutarī et alijs q̄
 de iure fuerint iniungēda. Leterū qz sicut etiā accepim^o nōnul-
 li ex abbatib^o // siue cōmēdatarijs/ ac priorib^o/ et officarijs mo-
 nasteriorū/ p̄sioatū/ et locoꝝ dicti ordinis vñi p̄tributiōes iux-
 ta taxas p Bñdictū pdecessorē hmōi factas eos p̄tingentes vt
 decet et tenētur soluere nō curant/ ex quo maximū dicto ordini

piudiciū generat/ et si cōtributiōes hmoi cessarent sequerē ex-
ide total dicti ordinis vfi destructio. Etolum^o et sub sili excōis
sentētia ac priuatiōis monasterioꝝ/prioratū/ et officioꝝ q̄ ob-
tinent et p tpe obtinebūt/nec nō cessationis cōmēdaz/late sen-
tētice pena/ et eo ipso incurrēda/ p̄cipimus et mandam^o vt de cete-
ro singulis annis iuxta taxas hmoi mō tū infra scripto reducē-
das et limitādas/ac alias iuxta litterarū tā pie memorie Sixti
pape. iij. etiā p̄decessoris nostri/ quā nostraz/ quaz tenores ac
si de verbo ad verbū inferentē haberi volumus p̄ sufficienter
exp̄ssis cōtinentiā et tenore/ soluat et p̄ preterito tēpore qui de-
bitores erūt etiā integre satisficiant/ impediētes vero quonīs
mō directe vel indirecte etiā p̄ forū seculare solutionē cōtribu-
tionū hmoi/ et quicq̄ de illis absq̄ mādato capli generalis aut
abbatis Listercij p̄dictoꝝ p̄cipientes et leuantes/ etiā similem
excōis sententiā incurrāt/a qua tā nō soluētes q̄ impediētes et
leuātes sine licentia p̄dicta non nisi a Romanū pontifice/ p̄terq̄
in mortis articulo p̄stituti/ et debita satisfactione p̄missa/ absol-
ui possint. P̄terea qm̄ a tēpore quo dicte taxę factę fuerūt mul-
ta monasteria sunt depauperata/ et alia in redditib^o augmentū
susceperunt/ et nō videtur iustū et honestū qd̄ taxę debeāt solui
put alias tempore quo dicta monasteria erāt maioris valoris
sen minoris quā nūc sunt ordinate fuerūt/ Ideo caplo genera-
li mādamus vt de fructib^o/ redditib^o/ et puenrib^o omniū mo-
nasterioꝝ p̄dictoꝝ se diligēter informēt/ et iuxta qualitātē di-
ctoꝝ monasterioꝝ et redditū illoꝝ ac statū in quib^o ad p̄sens
reperiunt taxas hmoi reducant/ limitent/ et moderent/ vnuer-
sis et singulis abbatib^o/ cōmendatarijs/ prioribus/ et officarijs
dicti ordinis qui ad solutionē et cōtributionē hmoi sūt obliga-
ti/ etiā sub sili^o penis eo ipso incurrēdis/ districte p̄cipiēdomā-
dātes vt quis appellatōis obstaculo nō obstāte/ et q̄cūq̄ excepti-
one et dilatione cessantib^o ordinatiōi sup cōtributionib^o hmoi
p̄ dictum capitulū generale faciende oīno pareant et intēdant.
Nō obstātib^o p̄missis ac cōstitutionib^o et ordinationib^o ap̄licis
staturis quoq̄ et cōsuetudinib^o monasterioꝝ et ordinis vfi p̄-
dictoꝝ/ iuramento cōfirmatione ap̄lica vel quauis firmita-

re alia roboratis/necnon omnib⁹ illis que p̄fati p̄decessoreo in
suis/7 nōo in nostris literis p̄dictis volum⁹ nō obstare / cōtra
rijs quibuscūq; aut si abbatib⁹/cōmendatarijs/priorib⁹/7 of-
ficiarijs p̄dictis/vel quibusuio alijs cōiter vel diuissim ab eadē
sit sede indultū qđ ad p̄stationē vel solutionē aliquā cōtributi-
onū nō teneant/7 ad id compelli/aut qđ interdicti/suspēdi/ vel
excōicari nō possint p̄ litteras aplicas nō facientes plenā 7 ex-
pressam ac de verbo ad verbū de indulto hmōi mentionē/7 q̄-
buslibet alijs priuilegijs/indulgētijs/7 litteris aplicis genera-
libus vel specialib⁹ quozūcunq; tenorū existant/p que presen-
tibus nō expressa vel totaliter nō inserta effectus earū impedi-
ri valeat quālibet vel differri/7 de quib⁹ quozūq; totis tenori-
bus habendū sit in nostris litteris mētio specialis/que quo ad
p̄missa volum⁹ eis nullaten⁹ suffragari. Verū qz difficile foret
p̄sentes litteras ad singula queq; loca in quib⁹ expediēs foret
deferre volumus 7 p̄fata aplica auctoritate decernimus qđ il-
larū transumptis manu alicui⁹ publici notarij inde rogati sub-
scriptis 7 sigillo capituli aut abbatis Listercij p̄dictorū vel alte-
rius p̄dati/aut p̄sone in ecclesiastica dignitate constitute/seu
curie ecclesiastice/munitis/ea p̄sus fides in iudicio 7 extra/et
alias vbilibet adhibeatur que p̄sentibus adhiberetur si essent
exhibite vel ostense. Datum Rome apud sanctū Petrum. An-
no incarnationis dominice M. cccc. lxxxvij. iij. Idus Augu-
sti Pontificatus nostri Anno tertio.

Notabile p bulla precedē.

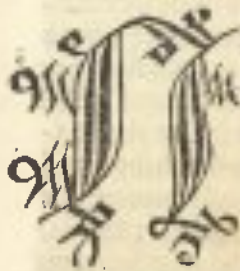
Tibi alia deessent tribulationū 7 p̄secutionū ordinis do-
cumenta/maxime ab anno domini. M. cccc. lxx. vsq; circa an-
num nonagesimū/impetrationes p̄cedentium et sequentium
priuilegiorū//ordinisq; cōputatiōes /ratio ostendū. Itā patrū
cōsuetudo fuit diuerso tēporibus iuxta emergentes in ordine
morborum 7 calamitatū necessitateo/ad sanctā sedem p̄ reme-
dio recurrere. Et qz tēpore predicto quasi vbicq; terrarū aduer-
sus ordinē p̄secutionū fluct⁹/lōge acri⁹ solito isurgebāt/multis

horrendo errore deceptis / ad eo vt quasi se inhonestatos puta-
rēt qui vnū vel duo ordinis monasteria in cōmēdā nō haberēt
aut saltē pensionē ab ordine nō reciperēt / incredibiles septi^o da
mores ex omni natiōe ad capituli generalis / p̄tinue autē ad ab-
batis Listercij aures deferebant / idcirco necesse fuit vario ad
sedē aplicā / ad reges / ceterosq; orbis moderatores / cōtatūq;
ac iusticiarū rectores destinare legatiōes / oportuneq; ac ipor-
tune instare / z eos p̄ subsidio pulsare / ne tā nobile sancte infis
ecclesie mēbrū sub tātis pcellarū anfractib⁹ periret. Velut cer-
ui currebāt aliq; ordinis legati / Alij tanq; aqle ad op^o sanctum
volabāt / rugitu mirabili sup tāti ordinio desolatione / etiā celi
cacumina / terreeq; pfūda replētes / z audaci p̄stātia altissimi vira
dictā aduersus nefarios tunicā dñi icōfurilē nō solū scindētes
sed certe violēter distrūpentes / ap̄tis vocib⁹ iplozantes. Quis
tot principū l̄ras ad sūmū pontificē / faciūq; collegiū / necnō ad
coz pcuratoreo in curia sup ordinis cōmēdatiōe / cui⁹ multoz
mēbroz existit fūdatores. Itēq; breuiū aplicoz ad dictos pn-
cipes / vt cōcessa ordini p̄uilegia p̄seruent / z p̄seruari faciāt nu-
merabit. Cōfidentē siqdē dici p̄t q; nisi p̄fate exhibite fuissent ol-
ligērie / Itā iā totus ordo lacerat⁹ / dirupt⁹ / z cōsūptus esset. Sz
quis in reb⁹ hūanis exptus cogitaret talia negocia seu pdigia
sine maximis z isolitis expen⁹ / incredibilibusq; laborib⁹ tracta-
ri / p̄scq; pcurari / obtineri / z ad effectū deduci posse. h̄ec p̄fec-
to optime nouerat sūm⁹ pōtifex z tāq; ver⁹ amator ac p̄motoz
ordis / ipsi⁹ restorationē sitiens / bullā p̄missā ad gnāle caplm
destinavit. Cui⁹ mādat⁹ veluti oraculo diuio gnāle caplm obe-
dire cupiēs / z sciēs ipossibile ordinē quācūq; p̄speritatis felici-
tatē p̄sequi posse / nisi decenti ordine circa p̄tributionū annaliū
taxatiōe / moderatiōe / limitationē / receptionē / reliquāq; ea-
rū dispositionē vt in p̄fatis l̄ris aplicis mandat⁹ / dicte determi-
natiōi cōtributionū eo v̄gilati⁹ z deuoti⁹ vacauerūt / q̄ affectu
osi⁹ ordis repationē s̄p̄ z restorationē desiderabāt / sequētē cō-
dētes diffinitionē / eāq; diuersis patrib⁹ in diuersis mūdi regi-
onib⁹ exequēdā cōmiserūt / cui⁹libet cōmissioni monasteria z ta-
xas in particulati determinādo z subscribēdo / que ex studio b

~ Lem

apponit vt boni ordinis zelatores z filij/di gnale caplm frequere
tare no valuerunt/de singulis pleni informant/ z ad laborandu
cu ceteris in opesanto amplio animent.

**Diffinitio sup limitatione/moderatione/
z receptioe/ztributionu/virtute/ madati
aplici superius imediate positi.**

Ds frater Johanes abbas Cistercij ceteriqz diffinitores capli gnalis cisterciensi ordinis/Motu facim⁹ vniuersis q in eode gnali caplo die xiiij. messis Septembus. Anno dni M. cccc. xc. apud Cistercium celebrato facta fuit quedam diffinitio cui⁹ tenor sequit^r z est talis.

Cum sicut in singulis comunitatib⁹ debite gubernatis fieri cospicit/partes vniuerse p totio sublenatione/coseruacione/peuratione z defensione/no solu substancie tpalis portione/veruetia qnos vita dulcissima exponat. Ita qz ab exordio sacri hui⁹ ordinis ptes singulis annis ad paranda totius ordinis negocia iuxta agendor⁹ exigentia/nedum imensos labores/sz z certas/magnasqz sup qlibet ordinis monasterio pecuniaru somas/qz ptributiones vocabat/pesatis locoꝝ facultatib⁹ qlibet anno iponere/illasqz totiqz veri rei publice ordinis amatores/vniuersi pincto z hylari animo/ad gnale caplm afferre curabat/Alioqn nunqz tanta/tasqz excellencia ipetrari puilegia/aut in tui ipsio⁹ ordinis dec⁹/vltra vite z meritoꝝ sanctimoniam/sublimari valuissent. Vlex qz tractu teporis in diuidedis/assignandisqz binodi ptributionu somis sup quolibet monasterio/nonnu qz graues inter deputatos prouersie seu dissensiones oriebant/z ventilabant. Pro pace z quiete inter eos tpe felicitis recordationis dni Bndicti pape. xij. sacri hui⁹ ordinis pfecti/seruare ordine/z in suo vigore laudabiliter subsistere/pres seta z religiosa cogitacione cupientes ordinem iugiter pacifice in suis libertatib⁹/puile-

gijis et quiete cōseruari/necnō queq; ipsius agenda in curia Ro-
mana/in caplis generalib⁹/in collegijs et vniuersitatib⁹/in im-
petrationib⁹ priuilegioꝝ/in legationib⁹ cōmissarioꝝ/et nunci-
oꝝ/ad principes/et vniuersa ipsius ordinis negocia p̄sere et
feliciter cōmunibus expen̄s dirigi/tractari/et p̄curari/certas dic-
tarū cōtributionū annualiū sōmas cuiuslibet monasterio limita-
tas taxauerūt/et imposuerūt. Euidentes autē multiplicia tanti
ordinis negocia p̄ vniuersam mūdi latitudinē diffusa/et certe
varia ac grauissima/vt omnio rect⁹/et expertus iudicate potest
oculus/sanxerūt sōmā nouē miliū librarū/p̄ ordinaria et ānua
p̄curatione seu directione/dictorū agendorū ordinis fore ne-
cessaria. Ob hoc minorē et annuā p̄tributionū taxā nouē miliū
librarū sup̄ monasterio im posuerunt. Sed q; sepiuo alia ma-
gio ardua sup̄uenire solent negocia/aliā dictarū cōtributionū
ordinauerūt duodecim miliū librarū taxā. Si autē grauiora im-
minerent agenda/vt sunt impetrationeꝝ p̄uilegioꝝ/et similia/
que nō nisi magnis expen̄s valent impēsis/aliā octodecim mi-
liū librarū taxā deputauerūt. Et p̄ extremis seu maxime ardu-
is necessitatibus/quartā scz vigintiquattor miliū librarū taxā
astallauerūt/put antiq̄ et recētia ordinis registra luce claris h-
oia ostendūt. Et his medijs cū generale caplin̄ q̄libet anno p̄s-
derās tunc currēte ordinis necessitate vnā dictarū taxā sol-
uēdā declararet/in p̄mptu absq; vltiori vacatiōe/seu expen̄s
quilibet q̄tū soluere teneret cognosceret. Et q̄diu more pacifi-
co certio annorū curriculum rem tanti ordinis sub ista forma p̄-
curarūt ordinis p̄fone/et ad bonū cōe ordinis se deuotao et fer-
uētes/vt p̄mittit exhibuerūt/et adiu ordo ip̄e det⁹/liber/et refor-
mar⁹/in sanctimonie excellētia/fame gl̄ia/et bonorū tpaliū opu-
lētia floruit/postmodū nōnulloꝝ caritate paulatim refrigescē-
te/submissaq; sctā et pia affectione/ad bonū cōe/multis poti⁹
sua p̄pria et particularia curātib⁹ cōmoda/ac omīssa gnāliū ca-
pituloꝝ fraq̄tatiōe/ambiciosoꝝ et ordinis ar⁹ aperit⁹/seu auidi-
tas ad inuadēdū monasteria et loca regularia ipsi⁹ ordis excre-
uit/hisq; et alijs medijs ordo tadē multifarie lesus/plurimū dis-
rupt⁹/et ad pauperiē miserabilē redact⁹/faciliter absq; sufficiē-

ti defensione psequentiū pda facta videt/ adeo vt iā maiorē portio
 rū monasterioꝝ pte in cōmēdā occupauerint / ⁊ heu patnis mo
 rib⁹ abiectis/ pegrini/ ⁊ a priorib⁹ alieni rit⁹ introducti pspiciū
 tur. Ex quib⁹ vt dare liquet monasteria ad nō min⁹ incredibilē
 q̄ lamēribilē in vtroq; statu deducta sūt ruinā. Succreuerūt in
 sup iuxta mūdane infelicitatē vertibilitatē/ occasiōes nō parue
 desolatiōis ⁊ extinctiōis monasterioꝝ vtriusq; sex⁹/ p̄p̄ q̄o ma
 gna eoz po/tū qz destructa aut alijs ecclesijs ⁊ ordinib⁹ vnta/
 tū qz fortissimō manib⁹ sūt cōmēdata/ nihil de dictio p̄tributi
 onib⁹ soluāt. Alia vero monasteria a centū annis ⁊ ampli⁹ p̄p̄
 ter guerraꝝ turbines/ ⁊ inde sequētes locoꝝ desolationes/ vix
 quartā aut quintā dicte a stallationis nouē miliū librarū par
 tē/ pauca medietatē/ ⁊ paucissima partē suā dicte a stallationis
 cōtulerint seu soluerint/ paucioribus exceptio quozū taxē fu
 erunt p̄ minime. Plures vero ⁊ si extunc supna miseratione fue
 rint locupletati/ in nullo tū sommā tunc eio cum essent paupe
 res iuxta facultatē illius tēporis impositā/ aut cuiusdā mode
 rationis postea p̄pter guerraꝝ vastitates intuitu pietatio fac
 te transire/ seu agere p̄ alioꝝū supportatione voluerūt/ sed cōi
 ter difficilioꝝ reperuntur/ vnde bis ⁊ alijs pluribus medijs
 in tantū dicte dōtributiones extenuate sunt/ vt cōmunibus an
 nis vix mille dicentū/ aut raro mille trecentarū librarum turo
 nesi/ sommā/ ⁊ epe minus vt clare docent computationeo/ cō
 plere valuerunt. Quequidē somma cōmunib⁹ ⁊ annuo incui
 tabilib⁹ expēsi vt sunt capli generalis/ reddituū p̄ ordinē dēbi
 toꝝū/ collegioꝝ ordinis/ ⁊ similiū a centū annis nullaten⁹ suffi
 cere potuerit. Ob hoc necesse fuit ⁊ est singulis annis expēsi or
 dinio supareceptā/ q̄siq; in.ccc. q̄siq; in.ccccc. q̄siq; in .M. lib.
 ⁊ amplius/ ⁊ Cisterciē de propria sui monasterij paupertate
 sommo ordinē prestare/ et ei succurrere. Inde q; debita ordi
 nio ad Cisterciū tā noua q̄ antiqua crescere. Ab inito itaq; plā
 gēs ordo sanct⁹ clamare cogit/ Infirmata ē in paupertate virt⁹
 mea/ Interim plures ordinio amatores ipsi⁹ ardēter restaurati
 onē i vtroq; statu sitiētes/ l3 p̄tributionū taxā vt poterāt solue
 rēt/ nihilomin⁹ vidētes alios aut nihil aut valde parē soluē/ se

tanq̄ grauatōs p̄rētes/a murmure corda ⁊ ora vix poterāt co
bercere. Plures q̄z cēsurā ⁊ fulminatōes min⁹ iusto timētēs/
⁊ manū claudētēs/ordinis receptā quasi ex toto vacuā relinq̄
rūt. Porro l̄guēscētib⁹ ⁊ vltra modū p̄ualētib⁹ varijs p̄secutiōi
b⁹ ordīs/p̄sertim p̄ cōmēdas q̄si vbiq̄ serpētēs/p̄ monasterio ⁊
alienatōes/p̄ multoꝝ ordinarioꝝ monasteria suis iurisdicōib⁹
submittere/⁊ ab eis subsidia extorq̄re nitentiū/exq̄sita molini
na/ne tā ḡiosū scē matris ecclēie mēb⁹ miserabilē i defensū rue
ret/altissimo a paucis annis quorūdā zelatorū corda excitāte/
cū maioris ⁊ acrius p̄secutiōis tpe op⁹ sit vigilātiōes resistē
tias ⁊ defensiōes adhibere/vt apud sedē aplicam ⁊ alibi reme
dia diligētē q̄rerent p̄cluserūt. Idcirco diuersis vicib⁹ caplm
gnāle reuerēti dños abbates Listercij/p̄sertim modernū ⁊ eius
p̄decessorē instātissimis p̄cib⁹ rogauit/vt p̄ sui ordinis restau
ratōe sedē peterēt aplicam. Quiquidē op̄eri sancto vires libe
raliter aplicātes amplissimā ⁊ dignūssimā obtinuerūt p̄uilegia/
variasq̄ p̄ se ⁊ p̄ alios/ad p̄ncipes/ad iusticiā ⁊ curias/⁊ ad re
liq̄s orbis moderatores/p̄ se ⁊ p̄ alios exercuerūt legatiōes/Ex
quib⁹ ordo iā dño miserāte in vtroq̄ statu respirare ⁊ renouare
p̄spiciē. Ad q̄rū oīm exp̄nī necessarias/vtrunq̄ ferendas gnā
lis capli p̄uidentiā/p̄iscoꝝ ⁊ mores/ac laudabiles aliaꝝ cōita
tū cōsuetudines imitādo/certa tūc decreuit sup̄ totū ordinē ca
ritatiua imponere subsidia/que tū ratiōe ⁊ ad causam p̄missio
rū vix p̄ medietate soluta fuerunt/aut recepta/annuis tñi con
tributionib⁹ p̄pter dicta subsidia quasi totaliter illis annis ces
santib⁹. Lūq̄ nec ista tāt⁹ ordinis necessitatib⁹ sufficerēt neces
se fuit p̄ dictū caplm gnāle nōnullas in banco ad interesse ac
cipe pecunias. Opus siq̄ dē erat/ aut miserabilib⁹ ocul⁹ vltimā
⁊ irrepabile ordinis ruinā aspiciere/aut cū talib⁹ exp̄nī saltē tūc
remedia p̄curare oportuna. Premissis isup̄ ordīs calamitatib⁹
⁊ miserijs multz medijs ⁊ occasiōib⁹ ad sanctissimī dñi n̄ri au
res p̄ueniētib⁹/vt innata bonitate patris affectib⁹ sacro ordi
ni ab ineunte etate afficiē/Inter cetera sub grauissimis censu
ris iteratis vicibus p̄ aplica scripta in formā rigorosi patribus
gnāle caplm celebrātib⁹ mandauit ⁊ p̄cepit quanten⁹ p̄ cōmuni

ordinis statu feliciter dirigendo et releuando omni cum diligencia et studio contributiones huiusmodi de nouo/habito respectu ad procedentes taxas/et ad modernum cuiuslibet monasterij valore taxaret/limitaret/determinaret/assideret/et cuiuslibet monasterio in particulari imponeret/aliisque ordinis debita diligenter/sub eisdem penis quibuslibet abbatibus/comendatariis/et monasteriorum officialibus mandas quatenus summam sic ut premitit per generale capitulum determinatas et impositas/seu determinandas et imponendas integraliter deputatis commissariis ordinis et abbatis Cistercij annis singulis/terminis ac locorum per eos assignandis persoluerent/ut defensionem ac directionem ordinis deinceps applicent magna sub penaum ecclesiasticarum in terminatione inhibendo/ne quisquam de dictis contributionibus absque dicti capituli/aut dñi Cistercij mandato expresso et ordinatione/quicquam recipere aut retinere/seu quouismodo impedire presumat. **Quibus** naufragiis/malis/et inconuenientibus superius enarratis presei generale capitulum per uiribus occurrere/et mandatis sanctissimi patris iustissimis quidem/ac ordini per necessariis obtemperare/necnon ordinem a talibus iniuriis/ysurarumq; voraginibus/et debitorum inuolutionibus liberare/ac ipsum ordinem ad pristinum integritatis statum restaurare cupiens/et ut iam obtemperata priuilegia incoccussa et integra obseruari possint. Maxime uero ne amplius subsidia quancumque ultra dictas contributiones ordinarias per huiusmodi rebus communibus ordinis super ordinem presertim super monasterijs religiosorum imponere necesse sit/sed omnia regulariter et quiete/sicut prosperitatis tempore olim fieri solebat/in eo semper fiant/inatura deliberatione/et perbitatis equitate/ac unanimi omni sententia/insequendo conclusionem Anno dñi M.DCCC.LXXVIIII. per generale capitulum super hoc factam/et confirmatam/valore et facultate cuiuslibet monasterij per debitam informationem habitis/huiusmodi contributionum summam usque ad aliam capli generalis dispositionem/in uno volumine seu codice moderando et ordinando taxauit/limitauit/ordinauit/astallauit/et cuiuslibet monasterio ut premissum est imposuit/ac tenore presentis diffinitionis taxat/limitat/ordinat/astallat/et cuiuslibet monasterio imponit/put in dicto volumine seu

codice sup hoc cōfecto / r pſentialiter notarijs dicti capli gene-
ralio porrecto plenius cōtinetur. Eisdē notarijs p̄cipiens qua-
tenus dictū volumē seu codicē fideliter transcribant / r cū alijs
rebus ordinis apud Listerciū seruandū reponāt / cassatis oīno
reuocatis / r annullatis / tā aplica q̄ ordinis auēte q̄buscūq; alijs
limitationib⁹ / astallatiōib⁹ / gratijs / aut taxis / p quoscūq; huc
usq; sup dictio cōtributionib⁹ factis / r ipsis ad p̄sentē declara-
tionē seu taxā reductis / necnō cōmissionib⁹ alijs quibuscūq;
sup cōtributionib⁹ aut subsidijs ad quodcūq; tēporis spaciū
cōcessis / religioso ac deuotio affectionib⁹ vniuersos monaste-
riorū ordinio abbates / cōmendatarios / p̄ores / rectores / recep-
tores / pcuratores / bursarios / cellarario / officarios / admini-
stratores / admodiatores / seu arrendatores tā religiosos q̄ se-
culares / cuiuscūq; dignitatis / stat⁹ / vocationis / aut cōditio-
nis existant / benigne admonens r exhortans. Et nihilominus
eis r cuiibet eorū districtius aplica r ordinis auctoritatib⁹ in
virtute salutaris obediētie r sub excoicationis / necnō suspēn-
ac etiā priuationis a suis dignitatib⁹ r officijs late sentētie pe-
nis / ac censuris in litteris aplicis / statūsq; r diffinitionib⁹ or-
dinis expressis r cōtentis mandans r p̄cipiens / quaten⁹ p̄mis-
sa mente deuota recogitando / seq; veros r bonos ordinio fil-
ios r fideles amatores vt tencit / ostēdendo r exhibendo / som-
pnas dictarū cōtributionū eorū monasterijs vt p̄missum est im-
postas seu poti⁹ moderatas / r renouatas / regulatas / r ad iu-
sticie limites reductas / r astallatas / cū restio seu areragijs / tā
dictarū cōtributionū q̄ subsidiōrū / presertim a quindecim an-
nis nouissime transactis debitis / p̄mpte r absq; dilatione ad
opus sanctū ordinis / cōmissarijs r eorū deputatio / tēporib⁹ et
locio / fm patriarū r locorū p̄siderationē p reuerendissimū dñm
nostrū Listerciē / seu cōmissarios vel eorū deputatos p̄figēdis
r assignādis ad integrū soluat / vel p̄solui faciāt. Si aut̄ p̄misso-
rū abbatū / cōmendatariorū / priorū / seu officiariorū / cā vel cul-
pā / aut negligētia / seu dilatoē / aut recusatiōē / ad eos vel eorū
monasteria p̄p̄ nō solutionē h̄mōi taxarū locis r t̄pib⁹ vt p̄mis-
sū est assignatis fuerit p dictos cōmissarios sc̄bo aut tertio vel

pluries remittendū/sub dictis penis cū taxa seu sorte pncipali
 etiā expenſ rōnabiles sup hoc factas iuxta dictoz cōmissarioꝝ
 arbitriū indilate pſoluāt/vt vel sic ſingulis annio ordo pfecte
 ſtatū ſuū in capto gnāli cognoscat. Quoz oim ſpeciales cōmiſ
 ſiones ⁊ diſtributiōes ipſe reuerſi pat noster cisterciēſi assigna
 re/mutare/ ⁊ diſponere poterit/ put ⁊ q̄tiens ordini magis con
 gruere viderit. **Quo** circa p̄ns gnāle caplm de diſcretōe/ p
 uidētia ⁊ fidelitate moderni abbatis monasterij de. M. ad ple
 nū p̄fidēs cōmittēdo ſibi tenore p̄ntiū in virtute ſalutaris obedi
 entie ⁊ ſub penis infraſcriptis/ niſi ordiſ imo veri ap̄p̄licis paru
 erit mādatiſ/ mādat ⁊ p̄cipit/ q̄ten^o oibuo ⁊ ſingul excuſat oib^o
 ceſſantib^o ⁊ poſpoſitiſ/ ſiue p ſe/ ſiue p ſubexecutores/ ſeu rece
 ptores/ aut collectores/ ſeu nuncios ſp̄ales ſiue religioſos/ ſiue
 ſclareo p eū deputādos infra viginti dies receptionē p̄ntis diſ
 ſiniſtiōis imēdiatē ſeq̄ntes/ ſup q̄ ei^o p̄ſciētiā corā deo oneram^o/
 oēm poſſibile ⁊ indiffimulatā faciat ⁊ adhibeat diligētiā/ exe
 quēdi/ ⁊ ad effectū deducēdi ⁊ deduci faciēdi p̄ntē diffiniſtiōnē/
 ⁊ ſi p̄ſonalit vacare ⁊ ad loca ire nō potuerit hoc ipſū p̄ p̄dictos
 ſuos ſubdelegatos vel deputatos/ ſeu collectores/ aut nuncios
 diligētē excq̄ h̄ciat/ dādo eis ⁊ cuiſlibz eoz noie ordiſ auctem
 facultatē ⁊ p̄tāē/ petēdi/ exigēdi/ requirendi/ ſeuādi/ ⁊ p̄cipiēdi
 oēs ⁊ ſingulas mōi dictaz p̄tributionū ſōmas ⁊ q̄ttas mona
 ſterijs infraſcriptis vt p̄mittit/ taxatas ⁊ ipſoſitas/ cū reſtiſ ⁊ ar
 reragijs tā p̄tributionū q̄ ſubſidiōz p̄cedētū/ p̄ſertim a q̄nde
 cim ānis nouiſime tranſactis. De receptis q̄ bonas ⁊ validas
 q̄ctātiā faciēdi/ ſeu fieri p̄curādi. Sōmas aut receptas cū cla
 riſ ⁊ integriſ cōmutatiōib^o ilico ⁊ diligētē ad p̄fatū Reuerſū d.
 M. Cisterciēſi ⁊ reb^o ordiſ trāſmittat/ ſeu in banco ad ſoluti
 onē debitorz ordiſ iux ipſi^o reuerſi dñi cisterciēſi ordinatiōem
 reponat/ q̄ctātiā bonas a bācharijs recipiēdo. **Cōtradic**
tores vero ⁊ rebelles ſeu ſoluere renuentes aut differētes ſeu
 quictātiā a dicto tēpore quindecim annoz eis oſtēdere nolē
 tes/ aut differentes/ ſeu diſſimulantes/ ſi in eozum facultate/
 tam abbates/ cōmēdatario/ priores/ cellarario/ burſarios
 rectores/ receptores/ p̄curatores/ admodiatores/ ſeu arrēdato
 res/ q̄ q̄libet dictoz monaſteriorū officarios ſeu admiſtratores

tam religiosos q̄ seculares cuiuscūq; dignitatio/stat^o/p̄eminē
tie/aut cōditionis existāt/vt raras et quotitas dictarū contributi
onū dictis monasterijs vt p̄mittit ip̄posito et inferi^o subsc̄pta s/
cū restis et areragijs tā p̄tributionū q̄ subsidioꝝ et exp̄n̄ rōna
bilib^o vt p̄missum est/et p̄m declarationē p̄missam infra tēpus et
in loco competēti/p̄ ipsum cōmissariū p̄figendis/et p̄ deputatū
seu collectore ab eo deputatū declarādīs/seu denunciandīs/in
casu supradicto et in forma superi^o declarata sub excōis/aggra
uationis/necnō suspēn̄ et interdicti/ac etiā p̄uatiōis a suis di
gnitatib^o/administratiōib^o/officijs/et beneficijs. Necnō inha
bilitatis ad quēcūq; beneficia officia ecclesiastica habēda/ aut
obtinēda/ac sub alijs sentētijs/censuris et penis lati^o in puile
gijs aplicis nouis et veterib^o/ac in statutis et diffinitionib^o or
dinis cōtentis et declaratis/aplica et ordinis auctoritatib^o p̄fa
tis palā et publice. Necnō et si opus sit p̄ affixionē ad valuas ec
clesiarū/seu alias put melius sibi visum fuerit expediēs realit
et cū effectu sibi soluant/inoneat et requirant. Et casu quo p̄dicti
sic moniti aut aliqui eorū mandatis et monitionib^o sibi modo
p̄missis factis/infra terminū monitiōis (q̄d abest) parere/obedi
re/seu ob tēperare recuauerint/vel cōtempserint/aut neglexer
int/apellatiōis obstaculo iuxta aplicū decretū nō obstāt/et
in nullo executionē p̄sentū impediēte/eosdē et quēlibet eorum
ad docendū et legitimā fidē faciēdū se eisdē litteris inuitorijs
iuxta et scōm earū formā et tenorē realiter et cū effectu paruisse/
obediuisse/et ob tēperasse/primo/secūdo/tercio/ac p̄ prima/se
cūda/et tertia dilatiōib^o/et deinde quarto ex abūdanti ad om
nē ipsorū duriciā seu maliciā cōuincendā/et vltimo ad vidēdū
se excōis/suspēn̄/et interdicti/aliasq; sentētiā/censurā/et pe
nas in p̄fatis litteris aplicis/statutisq; et diffinitionib^o ordinis
cōtentis/ob et p̄pter nō paritiōē litterarū inuitoriā hui^o
incidisse et incurrisse declarari. Sententiāq; declaratoriā desup
inscrip̄tis feri et p̄mulgari/vel dicen dū et causam si quā habe
ant allegandū/incidisse et incurrisse declarari. Sententiāq; de
claratoriā cōtra tales inobediētes et rebelles in scriptis feri et
p̄mulgari ipse abbas monasterij de. M. citari faciat. Et eosdē

inobedientes et rebelles sententias et censuras ecclesiasticas in
 eisdem litteris monitorijs contentas / ob et propter non paritionem ea-
 rundem incidisse et incurrisse sententialiter dedaret / ac sententiam
 declaratoriam contra eosdem inobedientes et rebelles in scriptis
 ferat / et promulget. Et deinde si opus fuerit et aliqui huiusmodi senten-
 tias sustinendo non paruerint / put iuris fuerit iuxta dictarum lit-
 terarum applicarum tenorem aduersus eos procedat. Ceterum pro con-
 scientiarum securitate presens generale capitulum eidem abbati mo-
 nasterij de. H. auctoritate et facultate omnibus et singulis prefatis
 qui forte propter non paritionem / seu in premissis quascumque sententias
 censuras / et penas / seu aliquas earum incurrerint / quotiens resi-
 piscetes et ordini obediens se exhibuerint sommas principales
 cum restis predictis et expensis rationabilibus persoluerint munus abso-
 lutionis conferendi / et cum eis super irregularitatibus inde contrac-
 tis dispensandi concedit et indulget sub dictis penis et censuris inhi-
 bendo ne quicumque preterea quauis pecunie summam sibi aut
 alteri seu cuiquam monasterio pro ordine ut pretendit debeatam seu
 alias quicumque de somnis predictis contributionum et restarum retinere
 seu pro se vel alio sibi applicare / aut quolibet alias quod ut premissum
 est directe vel indirecte quatumque via impedire presumat. Denique
 ad vitandum errorem qui sepe in recepta contributionum huiusmodi circa
 monetarum estimationem seu valorem in diuersis regionibus contin-
 gere solet. Presens generale capitulum pro pace filiorum ordinis edic-
 to firmissimo dedarat / ut pro libras in Francia Gallia Cisalpina
 intelligant libreturonesi / in Italia / prout in transalpinis / et Un-
 garia ducati / in tota Germania regnisque et dominijs adiacenti-
 bus florensi Rerensi / in Anglia / Scotia / et Iibernia / Salucia in
 Ilyspania / Portugallia. etc. florensi Arragonesi Presenti commis-
 sione quo ad superius notatum commissarium pro immediatum sequens tri-
 ennium duratur in suo vigore duratur. Dat. in diffinitorio no-
 stro Cisterciensi sub apertis sigilli nostri Anno mense et die predicta.
 Sequuntur nomina et quotte dictorum monasteriorum.

Non solum autem premissa / summi pontificis iussibus obtinere
 rans capituli generalis zelus et deuotio diffiniunt et ordinauit /

fed ⁊ iuxta earundē litterarū apostolicarū preinsertarū manda-
tum p̄ vniuersam mundi latitudinē pbos ⁊ religiosos deputa-
uit visitatores ⁊ reformatores ex abbatib⁹ ordinis districta fe-
ueritate eis p̄cipiendo vt tam apostolica q̄ ordinis auctorita-
te vtriusq; sexus monasteria ⁊ loca ordinis indissimulāter visi-
tent simul ⁊ diligenter reformat/vitia expellēdo ⁊ extirpādo/
virtutes sc̄dm salutaria ordinis instituta restaurādo ⁊ nutrien-
do/sacras patriū ceremonias in seruitio diuino claustralib⁹ ob-
seruantia/ ⁊ omni alia cōuersione reparando/necnon cuncta
ad sacre religionis puritatē in capite ⁊ membris resuscitando/
scholares idoneos cū debitis prouisionib⁹ ad collegia vniuer-
sitarū iuxta dñi Benedicti pape. xij. reformationē transmitti
faciendo. Et vt abbates capitulū generale frequentat precipi-
endo/vt vel sic cū diuino auxilio sancta hec religio ad pristinū
sanctimonie decus tandē reducat.

*Eiusdē. Gratia specialis ad dñm Cister-
cij ⁊ quattuor primas eius filias/ q̄ p̄ or-
dinis decore possint p̄petuis tēporibus
in locis ordinis pallas altaris/ queq; or-
namenta ecclesiastica/ corporalia/ vascu-
la ad reponendū sanctā eucharistiā/ac ima-
gines bñdicere/calices cōsecrare etiā vn-
decūq; illa ad eos deferant/ mitra/ anulo
et alijs insignijs pontificalib⁹ vt/ benedi-
ctionē sollēnē ad missas/ vesperas/ ⁊ ma-
tutinas in locis ordinis/ ⁊ parochialib⁹
eis subiectis/ seruatis gradib⁹ superiori-
tatis inter eos/ dare minores ordines p̄*

sonis ordinis pferre. Altaria de nouo cō
 structa/translata/restaurata/aut mutata
 in locis ordinis consecrare/ Recepto pri
 us chrisimate sacro ab aliquo antistite ca
 tholico/ z sic vt videtur possunt aquā be
 nedictā ad hoc requisitā (que gregoriāna
 dicitur) benedicere, Or abbas Cistercij
 quibuscunq; monachis sui ordinis/ aliis
 vero quattuor suoz monasteriorū religi
 osis idoneis/ subdiaconatus z diacona
 tus ordines cōferre. Ipsiq; anteq; illuce
 scat dies (circa tñ diurnā lucē) missā sine
 culpa celebrare ac per aliū celebrari face
 re pnt/ id tñ parce fiat. Or p conseruatio
 ne exemptionis z libertatis ordinis ab
 episcopis ordinariis qui p̄textu benedic
 tionis nouozū abbatū z abbatissarū in
 iurisdictionē vsurpare nōnunq; p̄tendunt/
 abbas Cistercij abbatib⁹ z abbatissis or
 dinis huiusmodi tanq; omnium eorum
 pater munus benedictionis conferre po
 test. Or vidimus fides adhibeatur sicut
 originali. zc.

Innocentius Ep̄s seru⁹ seruo-
rum dei. Dilecto
filio Iohanni abbati monasterij Cistercij La-
biloneſi dioc. Salutē ⁊ ⁊ aplicam benedictio-
nē. Expoſcit tue deuotiōis ſinceritas ⁊ religio-
nis p̄meretur honeſtas vt tam te quē ſpeciali
dilectione p̄ſeq̄mur / q̄ tuū ⁊ alia quattuor p̄n-
cipalia tui Cistercij ordinis monasteria post
⁊ p̄ dictū monasteriū tuū imediate fundata / p̄imas quattuor
illius filiao nūcupata / cōdignis honorib⁹ attollamus / ac ſpeci-
alibus fauoribus ⁊ grātijs p̄ſequamur. Cū itaq̄ ſicut exhibi-
ta uobis nuper p̄ parte tua petitio continebat ex priuilegijs et
indultis aplicis tibi ⁊ aliorū quattuor monasterioꝝ predictoꝝ
abbatib⁹ p̄ tempore exiſtētib⁹ vt oēs ordines minores p̄ſo-
nio ordinis eiꝯdē intra monasteria p̄dicta cōferre / ac pallas al-
taris ⁊ alia ornāmēta eccleſiaſtica benedicere / ac mitra ⁊ anulo
⁊ alijs pontificalib⁹ inſignijs vti / necnō in ipſis ⁊ alijs mona-
ſterijs ⁊ prioratib⁹ illis ſubiectis / ac parrochialib⁹ ⁊ alijs eccle-
ſijs ad eos cōmuniter vel diuiſim p̄tinentibus quib⁹ eiꝯ pleno
iure nō ſubeffent / benedictionē ſolemne poſt miſſarū vesp̄eraz
⁊ matutinarū ſollēnia / dūmodo in benedictione h̄mōi aliquis
antiſtes / vel aplicæ ſedio legatus p̄ſens nō foret / enlargiri ac ec-
cleſiao ⁊ monasteria dicti ordinis quotiens foret oportunū / dū-
modo ex homicidio illa polluta nō forent recōciliare / aqua pri-
us p̄ aliquē catholicū antiſtitē vt moris eſt benedicta obtenta
valerent / diuerſis vicib⁹ ac partibus quādoq̄ ſigillatim / quāq̄
ſimul p̄t ipſa priuilegia edocent cōceſſum fuerit ⁊ ab aliqui-
bus heſtetur an tu ⁊ dicti abbates pallas ⁊ alia ornāmēta hu-
iuſmodi extra ipſuo ordinis monasteria ⁊ etiā illa que ad mo-
nasteria ⁊ loca dicti ordinis nō ſpectarent ⁊ an poſſint in qui-
buſlibet alijs monasterijs ⁊ locis dicti ordinis vtriuſq̄ ſex⁹ be-
nedicere / licet abbates p̄ceſſores a tanto tēpore citra cuius con-
trarij h̄oim memoria non exiſtit p̄miſſa omnia ſeu maiorē par-
tem facere cōſueuerint / Iſos qui ordinē ip̄m p̄ ceteris in viſce-
ribus gerimus caritatē ⁊ illū intendim⁹ nō minoribus grātijs

z priuilegijs quā p̄decessores t̄ri fecerint decorare/tuis in hac
 parte supplicationib⁹ inclinati/tibi z successorib⁹ tuis/ac dictio
 abbatib⁹ aliorū quattuor monasteriorū p̄dictorū nunc z p̄ tē-
 pore existentibus/yt de cetero p̄petuo futuris tēporibus pre-
 dicta z quecunq; alia vestimēta/ac ornamenta ecclesiastica/cor-
 poralibus/vasculisq; ad reponēdū sacra eucharistiā/ac imagi-
 nib⁹ q̄buslibet cōprehensio/in locio z domib⁹ dicti ordinis hū-
 dicere/z caliceo: cōsecrare/tā de dicto ordine q̄ si ad vos aliū de
 nōnūq; deferant/ac altaria s̄ nouo p̄structa/ seu trāslata/ restau-
 rata/ aut mutata i q̄buslibet locis dicti ordinis chrisimate sacro
 pri⁹ ab aliq̄ catholico antistite recepto p̄secrare/z etiā h̄sdictio-
 nē sollempnē post missarū/vesperarū/z matutinarū sollempnia in
 quibuslibet monasterijs/domib⁹ atq; locio dicti ordinis ytri-
 usq; sexu seruatis gradibus superioritatis inter vos elargiri/
 ac ne monachi dicti ordinis p̄ suscipiēdis subdiaconat⁹ z dia-
 conatuo ordinibus extra claustrū hincinde discurrere cogant/
 tibi z successorib⁹ tuo yz quibuscūq; dicti ordinis monachis/
 alijs vero quattuor abbatibus p̄fatis/ac eorum successoribus
 yt suoz monasteriorū p̄dictorū religiosi quos ad id idoneos
 repperitis/subdiaconat⁹ z diaconat⁹ ordines h̄mōi alias rite
 cōferre/ Ac cū negotiorū qualitas p̄ tēpore ingruentiū id exe-
 gerit anq̄ illuceat dies/circa tamē diurnā lucē/ ita qd id nec
 vobis nec sacerdoti taliter in p̄sentia vestra celebranti ad cul-
 pam valeat imputari/missam in vestra z cuiuslibet vestrum/ac
 familiarū vestrorū vobiscū p̄sentia p̄ vos in ipsos missam ce-
 lebrare z p̄ aliū sacerdotē idoneum facere celebrari. Et qz inter
 dū p̄pter munus benedictionis quod p̄ ep̄os/abbatib⁹/z ab-
 batissis dicti ordinis impendit cōtentiones ac priuilegiōrū or-
 dinis vestri lesiones oriunt̄ sub eo pretextu qd ep̄i p̄fati ex im-
 pensione munerio h̄mōi p̄tendunt aliquā postmodū in eos et
 eorū monasteria/iurisdictionē/z superioritatē cōtra dicti ordi-
 nis vestri priuilegia habere/tibi z successorib⁹ tuis p̄dictis dī-
 ratat/yt munus benedictionis h̄mōi quibuscūq; dicti ordinis
 abbatibus z abbatissis impendere/ac abbatibus z abbatissio
 predictis yt dicum munus a te z successoribus tuis p̄fatis re-

capere libere ac licite possitis et possint auctoritate apostolica et
ex certa scientia tenore presentium de specialis dono gratie indul-
gemus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apo-
stolicis/necnon omnibus illis que in litteris privilegiorum et in-
dultorum huiusmodi concessum est non obstare/ceterisque contra-
riis quibuscumque. Provisio quod huiusmodi concessione ante diem
celebrandi seu celebrari faciendi parce vitamini/ quia cum in al-
taris officio imoletur dominus noster dei filius Iesus christus qui
candor est lucis eterne/coegruit hoc non noctis tenebris fieri sed
in luce. Verum quia difficile foret presentes litteras ad singula
queque loca in quibus expediens fuerit deferre volumus et pre-
fata auctoritate decernimus quod illarum transumptis manu pu-
blici notarii inde rogati subscriptis/et sigillo tuo aut alicuius cu-
rie ecclesiastice/seu persone in ecclesiastica dignitate constitute mu-
nitis/ea pro suo fidei indubia adhibeant que presentibus adhi-
beretur si essent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino homi-
num liceat hanc paginam nostre concessione/voluntatis/et consti-
tutionis infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis au-
tem hoc attemptare presumpserit/indignationem omnipotentis
dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incur-
surum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis
dominice Milleesimo quadringentesimo octuagesimonono. v.
Idus Aprilis. Pontificatus nostri Anno quinto.

Eiusdem motu proprio. et. Quia monasteria
ordinis dominis cardinalibus comen-
data plenarie tenentur ad solutionem con-
tributionum et caritativorum subsidiorum si-
cut alia monasteria proprios abbates ha-
bentis. Quia superiores ordinis possunt per ce-
suras compellere procuratores/vicarios/
et factores eorum de dominorum cardinalium

in dictis monasterijs nomine ipsoꝝ. d.
 cardinaliũ ad solutionẽ huiusmodi cõtri-
 butionũ ⁊ subsidioꝝ caritativozum iux-
 ta tenore litterarum domini Sixti p̄de-
 cessoris sui super hoc expeditarum. Et
 transumpto. ⁊c.

Innocentius Epus servus ser-
 uorum dei. Ad p-
 petuam rei memoriã. Dum ad fructuo vberes
 quos sacer ordo Listerciens in agro militantis
 ecclesie diuina ordinatione plantat⁹ pducere
 nõ cessat nostre cõsideratõis intuitũ dirigim⁹/
 ⁊ intra nostri pectoris archana reuoluim⁹ qd̄ p
 illius fructuosos palmitẽ sacrosancta ecclesia
 nõ mediocriter decoratur ⁊ catholica fides cõtinue exaltat⁹ / di-
 gnũ imo debitum reputamus vt ordo ipse illiusq; persone stu-
 dijs virtutum ⁊ sacris litteris insistentẽ p nostre prouisionis
 auxilium in suis oportunitatibus cõpetens suscipiant releua-
 men. Sane accepimus qd̄ licet per statuta ipsius ordinis / etiã
 per sedem apostolicã confirmata fuerit olim prouide ⁊ lauda-
 biliter ordinatũ / quod tã pro expensis capituli generalis ipsi-
 us ordinis quod in monasterio Listerciens Labilonens diocesis
 annis singulis celebrari consuevit / quam sustentatione perso-
 narum dicti ordinis ac quã plurimozũ monachozum dicti ordi-
 nis qui ad diuersas vniuersitates studioꝝ generalium p eozum
 superiores frequenter mittuntur / necnõ stipendijs rector⁹ ⁊ ma-
 gistroꝝ / ac varijs alijs onerib⁹ dicti ordio supportãdio singula
 ipsi⁹ ordinis monasteria certã taxã moderatã cõtributionẽ ap-
 pellatã solueret⁹ ⁊ tẽporibus quib⁹ taxa b mõi imposta fuit or-
 do ipse inter ceteros approbatos ordines tam in diuinõz cele-
 bratione q̄ regulari obseruãtia / ⁊ viris sacrarũ litterarũ sciẽtia

predictis fuerint/ tñ postq̄ nonnulla ipsius ordinis monasteria
in cōmendā cōcessa fuerint/ quia illorū cōmendatarij p̄tenden
tes se diuerso exquisitis vñs patribus religionis nō fore sub
iects/ r ab huiusmodi cōtributionib⁹ ac caritatiuis subsidij
exemptss esse/ r p̄ statuta s̄dinis ad id cōpelli non posse/ cōtri
butisneo r subsidia h̄mōi illarūq̄ arreragia soluere recusarūt.
Unde ordo ipse multio debitorū oneribus grauatur/ existit/ mul
taq̄ exinde dāna r dispendia sustinuit r sustinet de presenti/ in
ei⁹ graue p̄iudiciū pariter r iacturā. Et quous felix recessa
tionio Sixtus papa. iij. p̄decessor noster huic morbo congruā
medelā adhibere cupiens om̄neo r singulao p̄sonao cuiuscūq̄
dignitatis/ stat⁹/ gradus/ vel cōditionis forent sub certis tunc
expressis penio p̄ suas litteras monuerit r mandauerit eisdem
vt cōtributiones r subsidia p̄dicta tā de p̄teritis q̄ de futuro
r̄ponibus p̄soluerent/ nihilominus monitis r mandatū h̄mōi
parū hactenus eidem ordini fructum attulerunt/ p̄cipue qz
nonnulli ex venerabilibus fratribus nostris sancte Romani ec
clesie cardinalibus aliqua ipsius s̄dinis monasteria in cōmen
dam obtinent/ r de illis in litteris Sixti p̄decessoris huiusmo
di nō fuit facta mētis specialis. Rōo igitur ipsius s̄dinio/ quē
in visceribus caritatis specialiter gerimus necessitatibus quā
tū nobis ex alto cōceditur/ p̄uidere cupientes/ m̄stū p̄p̄rio
nō ad alicuius nobis super hoc oblate petitionis instantiā sed
de nostra mera voluntate/ auctoritate ap̄lica tenore p̄sentis
decernimus r declaramus sm̄nia r singula monasteria r alia
loca dicti ordinis que p̄dicti r qui p̄ tempore fuerunt eiusdē
Romani ecclesie cardinales in cōmendam huiusmodi s̄trinēt
r in posterū obtinebunt/ ad solutionē contributionū r etiā ca
ritatiuorū subsidiorum huiusmodi quē ad modū monasteria p̄
p̄rios abbates habētia fore efficaciter obligata/ ac superiores
dicti ordinis ad quos id pertinet/ r in futurū pertinebit procu
ratores/ vicarios/ r factōies eorū dē cardinaliū in dictis mona
sterijs p̄ tempore deputatss ad solutionē contributionū hu
iusmodi n̄mine eorū dē cardinaliū p̄fato ordini faciendam
iuxta tenorē litterarum Sixti p̄decessoris huiusmodi compel

lere posse et debere. Non obstantibus constitutionibus et ordina-
 tionibus apostolicis/ac quibusvis privilegiis/indultis/ et litte-
 ris apostolicis generalibus vel specialibus sub quibusvis for-
 mis et expressionibus verborum/ac cum quibusvis clausulis etiam
 derogatoriis derogatorijs a nobis vel sede predicta p̄ tem-
 pore emanatio/ceterisque contrarijs quibuscumque. Et quia diffici-
 le foret presentes litteras ad singula loca in quibus illas opus
 fuerit deferri/volumus et dicta auctoritate decernimus quod tra-
 sumptis earundem presentium manu alicuius notarii publici sub
 scriptis/et sigillo alicuius episcopi/vel alterius prelati ecclesiasti-
 ci/seu alterius persone in dignitate ecclesiastica constitute muni-
 tis plena fides vbiq; adhibeatur/et illis tam in iudicio quam extra
 illud vbiq; exhibita fuerint vel ostensa firmiter stentur in om-
 nibus et per omnia sicut eisdem presentibus statetur si forent ori-
 ginaliter exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum lice-
 at hanc paginam nostre constitutionis/declarationis/ volunta-
 tis et decreti infringere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis
 autem hoc attemptare presumpserit/indignationem omnipotentis
 dei/ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit in-
 cursurum. Datus Romae apud sanctum Petrum. Anno incarnationis
 dominice Millesimo quadringentesimo octuagesimo
 septimo. vj. kl. Januarij. Pontificatus nostri Anno quarto.

Iste bonus pontifex Innocentius papa. viij. in vno co-
 dice sub plumbo et filis de serico cuius exordium incipit/Regimini
 vniuersalis ecclesie/confirmat de verbo ad verbum privilegia
 que sequuntur/videlicet domini Sixti pape. iij. quod incipit/
 Regimini vniuersalis ecclesie/vbi continetur privilegium domi-
 ni Johannis pape. xliij. quod incipit/Ad salutare/ et iam fuit
 confirmatum per Nicolaum. v. et Pium. ij. sup monasterijs non
 comendandis. Et ibi etiam firmatur privilegium domini Cali-
 sti pape. iij. quod incipit/Ad vberes fructus/ valde expressum
 de eadem materia. Item privilegium eiusdem Sixti/incipiens Re-
 manus pontifex sup eo quod post cessum vel decessum comenda-
 tario rum monasteria redeunt integraliter ad dispositionem ordi-

nis/ac si nō fuissent cōmendata. Et q̄ p̄ decessū illorū qb̄ p̄-
siones fuerant assignate sup monasterijs oīno extinguunt. Itē
in eodē codice p̄firmatur priuilegiū declarationis p̄fati Sixti/
qb̄ incipit/Decens reputamus/de quo suo loco sat̄ dictū est.

Item confirmat ⁊ innouat priuilegiū amplissimū dñi Sixti
pape. iij. qb̄ incipit/Cura nostra in varijs rebus p bullam ex-
pressam/que incipit/Ex apostolice sedis puissōe. Et in fine ad-
dit istam clausulā/cōmendatarios/necnō monasteria ⁊ loca vi-
cti ordinis in cōmendā obtinentes/⁊ alias psonas in eisdē lit-
teris exp̄ssas ad cōplementū obseruationē ⁊ exhibitionē carita-
tiuorū subsidiorū ⁊ cōtributionū/⁊ omnīū ⁊ singulorū aliorū
in eisdē litteris cōtentorū sub sentētijs/censuris/⁊ penis in eis-
dem litteris contentis alias iuxta aliarū litterarū tenorē atq̄
formā teneri/⁊ obligatos fore decernimus ⁊ declaram⁹. Vide
optime textū Sixti/quia difficile est cūcta sufficienter in sūma-
rio explicare.

Itē p bullā exp̄ssam/que incipit/Roman⁹ pontifex cassat ⁊
reuocat q̄sdē cōcessionēs dudū ab ip̄o ⁊ a dño Sixto extortas
per religiosos de Laraualle adediolancē/⁊ de Septimo ppe
Florentiā/q̄ nouaz rerū molitores effici volētes exq̄sitis fauo-
rib⁹ diligētij⁹ ⁊ munerib⁹ obtinuerāt ptatē faciēdi quasdā cō-
gregationes/celebrādi sibi capla gnālia/cōdendi diffinitōes
⁊ statuta/⁊ q̄ p nullū aliū de ordine nisi p dñm Cisterciū visita-
ri possent/⁊ multa alia/⁊ in effectu q̄rebāt oīno ab ordinis vni-
tate ⁊ iurisdictione eximi/⁊ de ordine nihil p̄ter solū nomē re-
tinere. Aduersus quorū nouitates incredibili labore/⁊ expen-
sa plurima p̄cessū est vt hec oīa cassarent. Cui⁹ bulla ppter ni-
miā p̄lixitatē hic nō inserit̄/sed in Cistercio cū ceteris seruat̄.

Eiusdē. Reuocatio seu limitatio ptātis
visitādi ⁊ refozmādi ordines Cluniacē
Cisterciē premonstratē ⁊ reliquos in

r. l. x. m.

regno anglie dudum domino archiepo
Lantuarieñ concessit/sibi p litteras p sen-
tes mandati vt ad visitationes/reforma-
tiones/z correctiones huiusmodi in om-
nibus z p omnia/ exceptis dumtaxat mo-
nasterijs z religiosis locis ac psonis or-
dinis Listercieñ / pcedat.

Innocentius Epuo seruus ser-
uozu dei. Vene-

rabili fratri archiepo Lantuarieñ. Salutem et
applicam benedictione. Ut ea que p monaste-
rioru z alioru religiosoru locoz quozlibet re-
formatioñ z directioñ p nos pvide concessa fu-
erut debitu/quibusuis sublatio impedimētis
fortiatur effectū/libenter cū a nobis peti in-
terponimus sollicitudinis nostre partes. Dudū siquidē ad au-
dientia nostra nonnulloz fidedignoz relatiōe deducto qd licet
retroactū tēporib⁹ diuersa monasteria z alia religiosa loca Lu-
niaceñ Listercieñ z premōstrateñ ac alioru ordinu diuersozū in
regno Anglie p dare memorie dicti regni Reges qui p tēpore
fuerant aliosq; nobiles z incolas regni pdicti ex eorum pia ad-
dictos ordines deuotione de pprijo eozū bonis vt in illis ve-
ra vigeret religio z nomē altissimi ad cuius gloriā z honorē in-
stituta fuerāt debite laudare fundata z dotata fuissent/ ac p⁹
hmodi fundationes in aliquibus eozū a monachis ceterisq; reli-
giosis in illis degentibus obseruātia fuisset aliq̄diu obserua-
ta/tamen a nonnullis temporibus citra/a dilectis filijs abbati-
bus z monachis ceterisq; religiosis monasteriorum z locorum
ordinum predictorum in tuis ciuitate et dioecesi / ac prouincia
Lantuarieñ.ōsistentium paulatim viuendi modū z normam
relaxantibus/z suauī cōtemplationis iugo seposito in eis re-

gulario obseruantia tepuerat/ et nō modo pristina viuendi nor
ma relicta fuerit/ sed etiā in quibusdā ex eis illorū persone se in
reprobū sensum dantes dei timore postposito vitam lasciuam
duxerant et nimū dissolutā/ in animarū suarū perniciem/ diui
ne maiestatio offensam/ religionio opprobriū/ in alūq; exemplū
et scandalum plurimorū. Nos ad humilē carissimū in christo fi
lij nostri heinrici. viij. dicti regni regis illustris supplicatiōi in
stantiā fraternitati tue alijs nostris dedimus litteris in māda
tis vt omnes et singulos superiores monasteriorū et locorū pre
dictorū in tuis ciuitate et diocesi ac puincia p̄dictis cōsistentiū
videlicet generaleo aut p̄sidentes/ vel patres abbates vbicun
q; consistē vt infra certum competē terminū p̄ te eis p̄figē
dum monasteria et loca predicta visitare seu p̄ alios dictorū or
dinum religiosos ad id idoneos et deū timentes visitari facere
et tam in capitibus q̄ in mēbris ac spiritualib⁹ et temporalib⁹ re
formare et ad veram normā ac regulā predictorū ordinū iuxta
illorū laudabilia ordinationes et instituta omni dilacione et ex
ceptione cessantibus reducere/ vbi vero superiores nō forent ab
bates/ priores/ et alios prelatos monasteriorū et locorū p̄dicto
rū vt infra dictū terminū circa huiusmodi reformatiōi cū effe
ctu intendere se q; ipsos reformare et alia p̄missa facere oīno de
berent atq; curarent auctoritate nostra moneres/ eisq; manda
res/ qd si facere contēnerent tu ad omnia et singula monasteria
et religiosa loca in ciuitate et dioce ac puincia tua prefatio cons
sentia p̄sonaliter accedere/ et solum deū p̄ oculis habens illa
et eorū singula tam in capitib⁹ q̄ in mēbris ac spiritualib⁹ et tē
poralibus totiens quotieno tibi oportuniū visum foret visita
res aut alijs occupatus per alios idoneos quos ad id duceres
eligendos visitari faceres/ ac omnia et singula que in illis tam
in capitibus q̄ in mēbris ac spiritualib⁹ et tēporalibus eisdem
reformatiōi et correctionis ministerio reperirentur indigere
prout tibi et a te deputandis scdm̄ deum ac canonico sanctiones
et regularium dictorum ordinum instituta expedire vide
retur reformare/ corrigere/ et emendare/ ac nonnulla alia tunc
exp̄pressa facere curares prout in eisdē litteris plenius cōtinef.

Cū autē sicut exhibita nobis nuper p parte tua petitio cōtine-
 bat/licet dicti superiores generales ⁊ presidētes p te ad pmissa
 infra cōpetentem terminū pagenda vigore litterarū p̄dictarū m-
 moniti ⁊ debite requisiti fuerint tñ ipsi monitiones ⁊ requisiti-
 ones h̄mōi paruipēdentes se ac monasteria ⁊ religiosa loca p̄-
 dicta reformare corrigere ⁊ ad regularē obseruatiā h̄mōi redu-
 cere nō curauerint ⁊ p̄pterea necesse tibi fuerit vt nō sine gra-
 uibus laboribus ⁊ expēsi aliquādo p̄ te ipsum p̄sonaliter ad di-
 uersa monasteria ⁊ religiosa loca h̄mōi p̄ p̄missis accesseris et
 alias p̄sonas idoneas ⁊ sufficiēti miser ac q̄ plurima uisitaues
 correxeris ⁊ ad obseruantiā regularē reduxeris ⁊ iam p̄sona in
 illis degeñ honeste ⁊ laudabiliter ac i pace ⁊ quiete sub h̄mōi ob-
 seruantia uiuere ceperint ⁊ uiuant de p̄senti ⁊ cū successiue ad
 reformationē ⁊ correctionē criminū ⁊ excessuū iusticia suaden-
 te monachorū quorundā monasteriorū ⁊ p̄fertim sancti Alba-
 ni ⁊ p̄ priorē soliti gubernari sancti Andree iuxta Norwiche p̄fecti
 Lincolnien̄ dioc̄ sancti Benedicti ⁊ Luniacen̄ ordinū p̄cedē-
 re intendē/dilecti filij abbas ⁊ cōuentus sancti Albani tam p̄-
 se q̄ cellis sibi vt p̄tendit subiectis sub eo p̄textu q̄ asserunt cer-
 ta priuilegia ⁊ indulta monasterio ⁊ cellis p̄dictis ac illorū mo-
 nachis quibus caueri dicit̄ expresse qd̄ p̄ aliū q̄ sedis ap̄lice le-
 gatū de latere uisitari seu corrigi nō possint dudū p̄ sedē apli-
 cam cōcessa ⁊ p̄ nos post facultatē tibi cōcessam h̄mōi in gene-
 re vel specie vt dicitur cōfirmata ⁊ forsan de nouo cōcessa/nec
 nō Thomas sulburij/prior sancti andree monasteriorū p̄dic-
 torū qui illius bona quasi cōsumpsit p̄ te uisitari recusauerint/
 ⁊ a dicta uisitatione ⁊ reformatione ad sedē p̄dictā appellauē-
 rint/Itē q̄ appellatiōnū p̄dictarū ⁊ causas dilectis filijs ma-
 gistris Hieronymo de Portarijs ⁊ Francisco Breuio capella-
 nis nostris ⁊ causarū Palacij ap̄fici auditorib⁹ audiendū com-
 miserimus ⁊ sine debito terminandū/ac cōuentus dicti mona-
 sterij sancti Andree uisitatiōis/reformatiōis ⁊ correctiōis huius-
 modi desiderēt ⁊ uerissimiliter dubitari possit ne h̄mōi exēplo
 q̄ plura alia monasteria ⁊ loca exempla p̄dictorū ⁊ aliorū or-
 dinū quorūcūq̄ sub p̄textu etiā similitū cōfirmatiōnū ⁊ aliorū

forſan eis cōceſſorū vel cōcedendorū priuilegiorū viſitari/ cor-
rigi/ z reformari recuſent in nō modicū dictorū monaſteriorū z
locoꝝ p̄iudiciū ac ruinā z deſolationē p̄ parte tua nobis fuit
hūiliter ſupplicatū vt in p̄miſſis oportune p̄uidere de benigni-
tate ap̄lica dignaremur. Nos igit̄ qui ſtatū monaſteriorū z re-
ligioſorū locoꝝ oīm in melius dirigi z reformari noſtris potiffi-
me tēporib⁹ ſup̄renis deſideramus affectibus/ ſtatū z merita
cauſaz huiōi p̄ſentibus p̄ exp̄ſſis habētes illaſq; ad nos harū
ferie aduocaſi z lites p̄dictas penitus extinguenū h̄mōi ſupplica-
tionib⁹ inclinati/ necnō cōſiderationē p̄fati regis etiā nobis ſup
hoc hūiliter ſupplicantis fraternitatati tue p̄ ap̄lica ſcripta mā-
damus vt ad viſitationes/ reformationes/ z correctiones h̄mōi
monaſterijs z religioſis locis ac p̄ſonil/ dicti Liſterciēſi ordinis
dūtaz exceptis / alias in omnibus z p̄ omnia iuxta litterarum
p̄dictarū continentā z tenorem quibuſuis appellacionib⁹ hac-
tenus interpoſitis ſeu forſan interponēdis nō obſtaū libere p̄-
cedas ac ea que deſuper decreueris z ordinaueris firmiter faci-
as obſeruari/ inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio bra-
chij ſecularis. Non obſtaū p̄miſſis ac apoſtolicis necnon bone
memoꝛie Ottonis z otoboni olim in dicto regno eiufdem ſe-
dis legatorū in p̄uincialibus quoq; z ſinodalib⁹ concilijs edi-
tis generalibus vel ſpecialib⁹ conſtitutionē z ordinationib⁹ / ac
priuilegijs z indulgis p̄dictis hactenus etiam ſub quibuſuis
verborū formis z clauſulis etiā derogatorijs/ ſortiorib⁹ / effica-
cioribus/ z inſolitib⁹ vt p̄fertur cōceſſis z concedendū in poſte-
rum quibus omnib⁹ etiam ſi de illis eorūq; totis tenoribus p̄
illoꝝ ſufficienti derogatione ſpecialis ſpecifica exp̄ſſa z indi-
uidua nō autem p̄ generales clauſulas id importaū inētio ſeu
queuis alia exp̄ſſio habenda foret tenores huiuſmodi p̄ſen-
tibus p̄ ſufficienter exp̄ſſis habētes hac vice dumtaxat ſpe-
cialiter z exp̄ſſe derogamus ſtatutis quoq; z p̄ſuetudinibus
monaſteriorū z ordinum p̄dictorū iuramento confirmatione
apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis/ necnon omni-
bus illis que in litteris p̄dictis voluimus non obſtare ceteriſq;
cōtrarijs quibuſcūq;. Datum Rome apud ſanctū Petrū An-

115
-lee 6

no incarnationis dominice abillesimo quadringentesimo nonagesimo. iij. kl. Augusti. Pontificat' nostri Anno sexto.

Eiusdem domini Innocēti bzeue sub an-
nulo piscatoris per quod ad instantiam
abbatis Cistercij quē ordinis generalem
nominat/ pro securitate conscientiarum
declarat sentētiās censuras ⁊ penas posi-
tas in bulla precedēti sup reformatione
ordinis nō ligare nisi negligentes/rebel-
les/ ⁊ reformationē impediētes aut re-
tardantes/ Et nihilominus p̄cipit capitu-
lo generali q̄ singulis annis deputēt vi-
sitatores ⁊ reformatores monasteriorū
viros doctos/in statutis ⁊ cerimonijs or-
dinis instructos/ qui per se officiū exerce-
re sciant/ vt ⁊ omnia uniformiter obseruē-
tur sicut in Cistercio/ ⁊ de omnibus infoz-
ment sequens capitulū generale/ sic pru-
denter puidendo q̄ neq̄ ipsi visitatores
neq̄ visitati propterea grauentur. Quo-
modo capitulum generale per vicinos
⁊ remotos abbates frequentari debeat.
Quia abbates non ducant comitiuam per
quā ordo in expēsis grauetur/ sed solum

scdm formā ordinis/vbi benedictina es-
set videnda. Quod ordinis debita soluantur.
Quod credantur dicendis per abbatē Cistercij ex
parte sua/multa beneficia pmitterent. Quod col-
legia studentibus multiplicentur et scholares
idonei usque ad gradū interteneantur/val-
de benigne hortādo vt hec omnia obser-
uentur. Et si predicta nō adimpleant quod ab-
bas Cistercij etiā aplice auctoritate hec
omnia ordinare precipere et mādare pote-
rit et debeat. Vide textū multū pregnatē/
quod sufficiēter in sūmario explicari nō pos-
set/et tamē plurimū ordinis seruit.

Innocentius papa. viii.

Dilectis filiis Capli gnālis Cisterciē ordinis diffinitoribus.

Dilecti filij Salutē et aplicam benedictionē. Accepim⁹ litte-
ras vestras per dilectū filiū Johannē abbatē monasterij Cister-
cij Labilonēsi dioc/ordinis generalē/et intellexim⁹ oīa que no-
mine vestro exposuit/que nobis gratissima fuere/ipsūque ab-
batē ppter ei⁹ singulares virtutes/doctrinā/et p̄clara merita
libēter vidimus. Et quia inter cetera nobis exposuit vos para-
tos esse litteris nostris sup visitatione et reformationē mona-
steriorū dicti ordinis annis singulis faciēda emanatis obtē-
perare/deuotionē vestrā plurimū in dño cōmendamus. Verū
quia forsā cōtingere posset/ quod aliqua ex monasterijs et locis
dicti ordinis ppter aliqua impedimēta/et aliquorū resistentiā
visitare nō possetio/ securitati cōscientiarū vestrarum cōsulere

volentes declaamus sentētiās/censuras/z penas in dictis lit-
 teris cōtēntas id ligare nisi negligentes/rebelles/z hmōi visi-
 tationē z reformationē impediētes/aut retardantes/districte
 vobis in virtutē sancte obediētie p̄cipiēdo mandātes vt de
 cetero singulis annis ad depurationē uisitatozū z reformatozū
 hmōi/q̄ sint viri docti/z in statutis diffinitionib⁹ z cerimonijs
 dicti ordinis optime instructi z experti/z qui verbo z exemplo
 p̄ seip̄os hmōi uisitationis officū exercere sciant z valeant/ac
 in dictis monasterijs vera dicti ordinis instituta/ritus/z mo-
 reo put in dicto monasterio Listercij obseruat̄/introducāt/in-
 tendere debeant. Quiquidē uisitatores de singulis p̄ eos ge-
 stis generale capitulū q̄ deinde de p̄ximo celebrabit̄ informa-
 re teneant. Q̄d̄ res z negocia dicti ordinis sic discrete z p̄ui-
 de disponatis q̄ in hmōi uisitationib⁹ nec uisitatores nec eoz
 monasteria in hmōi officij administratione z executiōe expēsis
 ḡuent̄/nec ipsi uisitatores monasterijs z locis p̄ eos uisitatis p̄-
 rationē z dicti ordinis instituta sint onerosi/etiam si de cōibus
 dicti ordinis p̄tributionib⁹ id facere z disponere deberetis/ad
 laudabiles aliozū ordinū in hmōi uisitationib⁹ cōsuetudines
 si opus fuerit debitū habēdo respectū/Et si capitulū generale
 tunc p̄ime celebrandū debitū p̄uisionē desup nō apponeret/p̄-
 satus Johannes z p̄ tēpore existēno dicti monasterij Listercij
 abbas auctoritate ap̄lica sub penio de quib⁹ sibi videbit̄ p̄ui-
 deat/volentes etiā q̄ sup modo generale capitulū frequētandū
 iuxta dicti ordinis instituta taliter p̄uideatis/q̄ in decenti z cō-
 petenti numero abbatū tā p̄pinquozū q̄ distantū monasteri-
 ozū celebret̄/Ita n̄ q̄ abbates nimū distantes vltra modū nō
 grauent̄/z vicini qui cessante impedimento legitimo accedere
 cōtempserint debite puniātur. Q̄d̄q̄ abbates ad dictū capitu-
 lū accedētes comitiuā vltra q̄ iuxta dicti ordinis instituta de-
 ceat/secū nō ducant/z dictū capitulū generale indebitis z sup-
 fluis expensis nō grauent̄. Q̄d̄q̄ vniuersa dicti ordinis debita
 p̄soluantur/z absoluātur/ne dictus ordo in dies grauiora p̄-
 terea subeat detrimēta. Sup̄ q̄bus oib⁹ z singulis vobis tā p̄
 censuras ecclesiasticas q̄ alijs de quib⁹ vobis visum fuerit ex-

pedire remedijs puidendi/plenā liberā/et omnimodā barbē se-
rie cōcedimus facultatē. Et insup eidē abbati Listercij inōnul-
la dictū ordinē tangētia vobis nomine nostro referenda cōmi-
simus. Dabit̄is enī sibi in bio exponēdis plenā/et indubiā fidē/
ac illa omnia exequi et adimplere curabit̄is. Nos autē qui semp
etiā ab ineūte etate/et dū in minorib⁹ cōstituti eramus ordinē
vestrū quadā singulari et peculiari deuotione fuimus psecuti/
put psequimur/et ppterea diuersa priuilegia p conseruatione
et reformatione illius eidē cōcessimus/ vos attente hortamur
in dño vt in eoatā reformationē omni studio et diligētia pseq̄
et ad debitū finē perducere/et in debita caritate/reuerētia/et obe-
dientia viuere/et pfectores dicti ordinis studentes ad genera-
lia studiorū collegia mittere/et vsq; ad doctoratus seu magiste-
rij gradum suscipiendū eis debite puidere velit̄is. Alioqn̄ pre-
fatus abbas Listercij sub censuris et penis de quib⁹ etiā sibi vi-
debitur cōtra rebelles et inobedientes puideat. Si vero in pre-
missis feceritis/vt speramus/nos in dies p̄mptiores inueniet̄
ad omnia p que honori et statui ac pseruationi dicti ordinis ve-
stri cōsuli possit. Contrarijs quibuscūq; non obstantibus. Da-
tum Rome apud sanctum Petrum sub Annulo piscatoris/
die. v. Augusti. M. cccc. lxxix. Pontificatus nostri Anno qu-
to. Die. balbanus.

Eiusdē bene sub annulo piscatoris/ p̄ci-
piēdo vniuersis abbatib⁹/abbatissis/pri-
oribus/cōmendatariis. et. in virtute sc̄te
obediētie et sub excōis late sentētie pena
quaten⁹ abbatē Listercij qui iuxta intēti-
onē capli generalis se ei⁹ cōspectib⁹ p or-
dine p̄sentauit/ varias ordinis necessita-
tes sibi exposuit/et remedia oportuna im-

r Lxxv

petrauit/quoties ad eos eozq; monaste-
 ria gra visitatiōis z refoꝛmatiōis accesse-
 rit/ipsū tāq; caput oꝛdis eozūq; p̄mab-
 batē ac totiꝝ oꝛdinis generalē/cū debitis
 honoꝛe z reuerētia recipiāt/z tractent/ac
 pmittāt se z sua monasteria ab eo eiusq;
 cōmissarijs visitari/z refoꝛmari/z in oibꝝ
 eis obediant. Cōtradictōres/rebelles/in-
 obediētes/differētes/z ipediētes ip̄o fac-
 to sniam excōis incurrūt. Et hoc breue sū-
 me necessariū z vtile fuit maxie p̄pter cō-
 mendas quas R. d. ca rdinales z alij po-
 tentes p̄sertim in ptibꝝ illis obtinent. Et
 poter sectas aliquoz de oꝛdine in regio-
 nibus italicis vt dictum est supra/ qui se
 quasi ab oꝛdine exemptos diuersis me-
 dijs p̄tendebant.

Innocentius papa. viii.

Vniuersis z singulis abbatibꝝ/ abbatissis/priouibꝝ/ cō-
 mendatarijs/ac quibuslibet regularibus p̄sonis monasterioꝝ
 oꝛdinis Cisterciēsi. Salutē z ap̄licam b̄n̄. Alias p̄cipientes q̄
 monasteria v̄i oꝛdinis Cisterciēsi vtriusq; sexus/ p̄sertim citra
 mōtes refoꝛmatiōe z correctione nō modica indigebant. Hos
 qui ab ineūte etate ordinē ipsū nō mediocrit̄ dileximꝝ z diligi-
 mus p̄ alias n̄f̄as l̄fas dilectis filijs cap̄lo gn̄ali eiusdē oꝛdinis

sub certis cēsuris dēdimus in mandatis quaten^o vnū notabi-
lē ex abbatib^o dicti ordinis ad partes ipas citra montes mitte-
rent/ qui monasteria et loca vtriusq^{ue} sex^o eiusdē s^{er}dinis visita-
ret/ et ea que reformāda forent iuxta statuta/ priuilegia/ diffini-
tiones/ et morem dicti ordinis refo^rmaret/ put in dictis litteris
pleni^{us} cōtinetur. Quib^o quidē litteris cap^o p^{re}dicto p^{re}sentat^o/
cap^olm ipsum et illi^o diffinitores statuerūt et ordinarunt vt dile-
ctus filius Johānes abbas Listerciē/ etiā attrēto q^{uo} nōnulli cō-
uentus dic^{tor}ū monasteriorū citra montes existentū ab obe-
dientia cap^o generalis et a statutis/ cōsuetudinib^o/ priuilegijs/
et obseruantia dicti s^{er}dinis se subtrahere nitebant^{ur}/ ad partes
istas citra mōtes p^{er}sonaliter se trāfferet et monasteria et loca di-
cti ordinis/ illorūq^{ue} abbates et fratres visitaret/ et ea que refor-
manda et corrigēda reperiret/ reformaret et corrigeret/ et ad hūc
finē dictus abbas Listerciē n^{ost}ro se cōspectui p^{re}sentauit/ mul-
tas ipsi^o ordinis necessitates et iacturas tā spirituales q^{uam} tēpo-
rales nobis exp^{re}sens/ et remedia querens spoztuna. Quare
nos attendentes h^{uius}modi visitationis et refo^rmationis opus sūme
esse necessariū et vtile vobis et cuilibet vestrū in virtute sancte
obediētie et sub exco^municate sentētie pena/ quā si p^{er}ta feceritis
eo ipso vos et quēlibet vestrū incurrere volumus et districte p^{re}-
cipiendo mandam^{us} quaten^o receptis p^{re}sentib^o litteris cessanti-
bus quibuscūq^{ue} exceptionib^o/ dilationib^o/ et subterfugijs ipm
Johannē abbate/ tanq^{uam} caput dicti ordinis et patrē abbate ve-
strū ac totius ordinis vestri generalē recipiatis/ et vti decet ab-
batē generalē cū debitis honore et reuerentia tractetis/ et ab ip-
so ac ab eius cōmissarijs vos et monasteria vestra visitari/ corri-
gi/ et reformari iuxta dicti ordinis statuta/ priuilegia/ et diffiniti-
ones p^{er}mittatis/ refo^rmationēq^{ue} et correctionē p^{er} eos faciendas
iuxta statuta/ priuilegia et diffinitiones dicti ordinis benigne
suscipietes/ ipsis in omnib^o obediatio. Cōtradictores aut^{em} et re-
belles/ seu inobediētes/ aut differētes/ siue impediētes/ et quēli-
bet ipsorū exco^municationis sententiā/ et alias penas et censuras in
statutis/ priuilegijs/ et ordinationib^o ordinis et cap^o generalis
p^{re}dictorū cōtentas eo ipso incurrere volumus/ cōstitutionib^o.

Lexbu

z ordinationib⁹ apostolicis/ac quibusuis indultis z priuilegijs
auctoritate apostolica in contrariu⁹ forsan factis/ceterisque con-
trarijs no⁹ obstantibus quibuscumq³/inuocato si opus fuerit ad
id auxilio/consilio/et fauore brachij seculario. Datum Rome
apud sanctu^m Petru^m sub annulo piscatoris/die. xxiij. Aprilis.
Ab. cccc. lxxxix. Pontificat⁹ nostri Anno qnto. Ja. picberier.

Eiusdem breue sub annulo piscatoris p
quod precipit sub exco^mmunicationis late
sententie pena omnibus abbatibus/pri-
oribus/monachis z conuersis q³ semper
habitū ordinis tam in monasterijs q³ ex-
tra/z nō alium ferant/reuocando omnes
dispensationes in contrariū quibuscūq³
concessas.

Innocētius papa. viij.

Dilectis filijs Cistercij Cabilouci dioc⁹ ac vniuerso alijs
monasteriorum alioz z locorum quozlibet Cisterciē ordinis
abbatibus/prioribus/monachis z cōuersio p⁹sentibus z futu-
ris. Salutē z apostolicam benedictionē. Cum sicut accepimus
nōnulli ex vobis aliquādo habitū licet in ipso ordine vestro p-
maneatō inuare procurent contra p⁹stitutioneoz/z instituta re-
gularia dicti ordinis/non sine in agno illiuso p⁹uidicio z detri-
mento ac etiam scandalo plurimozū. No⁹ attendentes nō esse
equū q³ dum in dicto ordine permuēno/alium habitum assu-
matis/vobis p⁹sentibus in virtute sancte obediētie z sub ex-
co^mmunicationis late sententie pena quā quilibet vestrum con-
tra facieno eo ipso incurrat/z a qua nō nisi a Romani pontifice
preterq³ in mortis articulo constitutus/absolui possit/districte

ſcīpiendo mandamus/ vt de cetero perpetuis futuris tēpori-
bus ſemp habitum dicti ordinis tam in monaſterijs ⁊ locis or-
dinis cuiusdē q̄ extra deferre/ ⁊ illum nullatenus/ etiā pretextu
quorūcūq; priuilegiōrū ⁊ indulgorū vobis p nos ⁊ ſedē apo-
ſtolicam aut legatos cuiusdē ſub quibusuis verborū formis et
clauſulis etiā derogatoriariū derogatorijs ⁊ inſolitis conſeſſo-
rum/ que harū ſerie reuocamus ⁊ annullamus/ ac p nullio ⁊ in-
fectis haberi volumus/ quouis modo mutare p̄ſumatis/ decer-
nentes exnunc irritū ⁊ inane ſi ſecus ſuper his a quocūq; quouis
auctoritate ſcienter vel ignoranter cōtigerit attemptari. Non
obſtantib⁹ premiſſis/ ac cōſtitutionib⁹ ⁊ ordinationibus apo-
ſtolicis ceteriſq; cōtrarijs quibuſcūq;. Datū Rome apud ſanc-
tūm Petrū Sub annulo piſcatoris/ die. viij. Auguſti. AB. cccc
lxxix. Pontificat⁹ noſtri Anno quinto.

**Privilēgia ampliffima ordini per dñm
Philipum regē Francie conſeſſa.**

PHILIPPUS

Dei gratia Fran-
corū rex. Notum
facimus vnīuerſis tā p̄ſentibus q̄ futu-
ris q̄ dilecti ⁊ fidelis noſtri abbatis Li-
ſterciē ⁊ coabbatū ſuorū ipſi⁹ ordinis re-
gni noſtri ſupplicationib⁹ annuētes/ eiſdē
ac eccleſijs ſeu monaſterijs ſuis duximus
cōcedēdū q̄ ipſi cōqueſta ab eis ſuarū ec-
cleſiarū nomine facta a tempore retroac-
to vſq; ad tempus conſeſſionis hui⁹ in
feodis retrofeodis ⁊ allodijs n̄ris/ aut ſubditoꝝ noſtroꝝ in q̄-
tū ad nos ſpectat/ tenere poſſint p̄petuo abſq; coactione v̄dē-
di/ vel extra ſuā manū ponēdi/ vel p̄ſtādi nobis ſinantia p̄o
eiſdē. Itē q̄ bona eoz mobilia nō capiētur vel iuſticiabunt in
aliquo caſu p̄ iuſticia ſecularē. Itē q̄ in caſu vbi licite bona ip-
ſoz mobilia capi cōtigeret ea cōſumi vel deſtrui nō liceat / aut

119
r. Lxxi

expendi/ q̄si fiat id ante omnia faciem⁹ emendari/ z eos indē
nes seruari Et q̄ si ad ipsorū honorū saisinā vel custodiā serui
entes depuari oporteat vnus tantūmodo seruicno in quoli-
bet monasterio z in qualibet domo ipsorū deputerur/ qui de sti
pendijs suis viuere teneat put in nostris continetur statutis.
Itē q̄ recognitiones z aduocationes noue que ab ecclesia z ip
sarū subditis nobis fiunt nullaten⁹ admittent⁹ z factas de no-
uo faciemus penitus reuocari. Itē q̄ baillini z alij officarij no-
stri teneant iurare q̄ mandata sibi facta z fienda p litteras no-
stras p ecclesijs z psonis dicti ordinis absq̄ difficultate fideli-
ter exequētur. Itē q̄ nō impediētur aut inquietabūtur sup pos-
sessionibus sine redditib⁹ emptis p ipsos in foedis/ retrofeo-
dis/ aut censibus suis in quibus omnimodā altā z bassam ha-
bent iusticiā/ qm̄ possessiones z reddit⁹ taliter acq̄sitos ppetuo
tenere valeant absq̄ coactiōe vendendi vel extra manū suam
ponendi/ aut p̄standi nobis financiā p eisdem. Itē q̄ tollātur
grauamina eis p gentes nostras illata/ ac nostra iā cōcessa sta-
tuta seruētur/ z ea bailliui nostri iurare teneant se firmiter ser-
uatuos. Itē q̄ ad opus garnisonū nostrarū bona eorum vel
subditorū suorū eis inuitis nullatenus capiētur. Item q̄ pro
grauaminib⁹ sibi illatis corrigēdis de quibus liq̄bit auditores
nō suspectos/ eisdē cū requisiti fuerim⁹ cōcedem⁹/ qui vice nra
celeris cōplementū iusticie sup hoc fideliter exhibebūt. Itē q̄
nō puniant⁹ p delictis monachorū seu cōuersorū aut familiarū
suorū/ nisi quaten⁹ sunt ppter hoc puniēdi de iure/ vel de con-
suetudine patrie cui subsunt. Itē q̄ nō impediēt⁹ psonas sui
ordinis z earū mobilia cū armis moderate vel sine armis ac de
linquētes in suis abbatijs seu locis capere quaten⁹ facere p̄sue-
uerūt. Ad vt firmū z stabile pmaneat saluo in alijs iure nro et
in omnib⁹ alieno/ Presentib⁹ litteris nostrū fecim⁹ apponi sigil-
lū. Actū Parisiis Anno dñi M. ccc. iij. mense Julio.

Dñs Ludouicus rex Francie mādāt do-
minis parlamentorū bailliuis z alijs

fuis iusticiarijs q̄ dimittant patrefabba
tes ⁊ cōmissarios ordinis p̄cedere sc̄m
statuta ⁊ diffinitiones ordinis in visita
tionibus/correctionib⁹/institutionibus
⁊ depositionib⁹ abbatū/abbatissarū ⁊ p̄
sonarū ordinis dando eis auxiliū. ⁊c.

Dys Par la grace de dieu Roy de Frā
ce. A noz amez ⁊ seaulx les gens
tenans nostre parlemēt ⁊ qui tiendront ceulx
aucun. Au p̄cuost de Paris ⁊ a tous noz au
tres iusticiers ⁊ officiers ou a leurs lieulx sa
lut ⁊ dilection. Lomplains se font a nous noz
bien amez les religieuz abbes abbesses ⁊ cou
luent de lordre de Lisleaux situee en nostre roy
alme disans que combien que de droit escript
selon les institutions ⁊ ordonnān̄ anciennes dicelle religion/la
visitation des abbayes abbes/abbesses/officiers ⁊ autres per
sonnes regulieres apertienent aux prelatz/ Et mesmement
la visitacion de labbaye de Lisleaux aux quatre premiers ab
bes dudit ordre ⁊ que pour remedier aux griefz qui par iceulx
prelatz pourroient estre faiz aux subgetz de lordonnān̄ ⁊ auc
torite du saint siege de Rome/tous les abbes dudit ordre soi
ent tenuz ⁊ doluent eulx assembler vne fois lan audit lieu de ci
steaux ⁊ illeccelebrer leur chapitre general pour terminer ⁊ des
finir sommairemēt ⁊ de plain les causes dappel ⁊ autres cas re
serues audit chapitre/Sans ce q̄ des causes ou actions quelc
conques personnelles de ladicte religion cognoissance euoca
cion ou appellacion en soit venue ne doye venir en nostre court
de parlemēt ne en autre court temporelle/Mesmoins aucu
nes personnes regulieres de ladicte religion voulans fuyr de
lāyer ⁊ empescher la pugnicion ⁊ correction de leurs mesfaiz et

delitz/ont appelle 7 appellent de iour en iour des sentch pugnitions
 7 corrections de leurs peres abbes viltours ou de leurs
 cōmis a nostredicte court de parlemēt 7 autres cours tempo-
 relles. Pourquoy toute discipline 7 obseruāce reguliere est en
 voye de perir en toute ladicte religion 7 aussi lestat temporel/
 Se par nous ny est pourueu de gracieux remede/ sicomme ilz
 dient humblemēt requerans icellui/ Pourquoy nous voulās
 obuier ala desolacion 7 ru yne dudit ordre 7 desirans laugmen-
 tation du diuin seruice en icellui/et aussi les psonnes dissolues
 estre reformees en bonne meurs 7 escheuer toutes matieres et
 occassions de proces debat 7 diuisions entre elles/ vous man-
 dons 7 par ces presentes enioingnons estroictment en com-
 mectent se mestier est que lesdictz peres abbes 7 leurs cōmis
 7 deputes vous souffres permectes 7 laissez proceder selon les
 status institutions 7 ordonnasi anciennes et approuues/ Ala
 vilitacion/correction/institution/destitution/ou autre pugni-
 cion des abbes/ou abbesses/officiers/7 autres psonnes regu-
 lieres qui vous apperront deuement 7 souffisāment estre leurs
 subgetz/ En leur donnant sur ce chascun de vous en droit soy
 conseil cōfort et aide se mestier est/ 7 se requis en estes. Et pour
 ce que de ces presences ou pourra auoir affaire en plusieurs et
 diuers lieux/ Nous voulons q̄ au vidimus dicelles fait soubz
 seel Royal soy soit adiouste ce comme a loziginal/ Non obstant
 quelxconques oppositions ou appellacions faictes ou a faire/
 Et lectres subreptices impetrees ou a impetrer a ce contraires
 donne a Tours le vij iour de ianvier Lan de grace mil. cccc.
 Soixante 7 yng. Et de nostre regne le premier/ Ainsi signe ala
 marge dicelles lectres Par le Roy a la relation du conseil. J.
 Castel.

Dominus Karolus rex francie. viij. tanq̄.
 principalis fundator Cistercij 7 plurium
 monasterioꝝ Cisterciē. ordinis vtriuꝝq̄.

ferus ⁊ eozū ac totius dicti ordinis ptec
 toz ⁊ defensor p̄cipuus accipit abbates/
 abbatissas/religiosos/ ⁊ vniuersas pso-
 nas ordinis cū familia ⁊ seruitozib⁹/ nec
 nō monasteria ⁊ loca/ac quecūqz ordinis
 bona in specialē p̄tectionē suā/ inhībent
 vniuersis tam armatis q̄ alijs quibuscū-
 qz ne p̄sumāt intrare monasteria ordinis
 sine licentia/cōsensu/ ⁊ beneplacito abba-
 tum/ ⁊ abbatissarū. Mandando expresse
 vniuersis officiarijs suis tā iusticie q̄ ar-
 morū qui expresse hic nominant̄ vt hanc
 suam ordinationē obseruent ⁊ obseruari
 faciant/ ⁊ contra facientes puniant/ ⁊ alia
 multa bona hic ponūtur.

Charles Par la grace de dieu Roy de
 France. A tous ceulx qui ces
 presentes lectres verrōt/salut. De la partie de
 noz chiers ⁊ bien amez les religieulx abbes et
 couuens de lordre de Lisleaux estans en no-
 stre Royaulme ⁊ pays du daulphine nous a
 este humbement expose. Que comme iadis
 durant la ferueur de deuocion ⁊ conscience plu-
 seurs princes/princeffes/seigneurs ⁊ dames pour lonneur du
 diuin seruire ⁊ salut de leurs ames aient foudes ⁊ doues plu-

seurs monasteres de religieulx & religieuses subz lordre de cisteaux/en esperant que lesdictz monasteres seroient Regitz & gouuernes en obseruance reguliere/& tenus en cloison ou ferme necessaire selon leur sainte regle & ordonnance des saintz canons/sans ce que aucuns seculiers estrangiers par force/violence/su subulz & mauuais moiens entraissent esdictz monasteres ou aucciement les troublassent/su empeschassent/ en leurs deuste & sainte vie monastique/et de vaquer en leur seruire & oraisons. Le neant moins plusieurs de leur auctorite et puissance ou pour leur plaisir desordone/les autres subz vmbre de ce quilz suyuent nosz armes & autres actes de guerre/souuent entrent en plusieurs desdictz monasteres/ & logent/ & font plusieurs grandes vislentes/ despens et oultrages/ tant aux abbes/ abbeses que aux religieulx & religieuses de lordre dudit Cisteaux/sans auoir regard a la maison de dieu et a limmunitie franchises & libertes sultrises ausdictz lieux de lordre dudit Cisteaux par nosz saintz peres/ et conformees par feu nostre trescher seigneur & pere que dieu absolle / & autres princes et presument plusieurs desdictz gens de guerre entrer esdictz monasteres & religieuses/ tant par ce quilz ne sont pas deuement dez ne fermes/ & que les lieux sont es champs es bois et solitaires/ comme pour leur mauuaises vislentes/ et y commettent plusieurs maulx a loffence de dieu le createur deshonneur dudit ordre/ & esclandre du peuple chrestien/ et se veullent en leurs pechiez et meiffaiz excuser disans que de commettre pechie esdictz lieux de religieuses nest pas cas de mort/ & que pugnicion aucune ne sen doit ensuyr que dautres femmes. A quoy ne peullent sbuier lesdictes abbesses/ tant pour la purete & simplese delles / que pour les faueurs desdictz gens de guerre & autres/ & ny peuent aussi sbuier lesdictz peres abbes dudit ordre par ce quilz sont lsingtans / et ny peullent venir visiter que scullement vne fois lan. Et quant iceulx peres abbes se traouillent deu cloire et reduire en ob-

seruance reguliere lesdictz monasteres pour viure deuotement
en seurte & repos de cōscience & religieusement/ ilz ont tant de
menasses & faueurs contre eulz quilz sont cōstraintz de tout
laisser & abandonner iusques ad ce que dieu enuoie oportu-
uite de temps requerans sur ce nostre prouision. Scauoir fai-
sons a touo que nous ce que dit est considere/ et que voulons
ce qui est a dieu aggreable & iustice conuenable/ & a saincte reli-
gion proffitable soit execute selon raison/ desirās aussi de tout
nostre pouoir laugmentacion & entretenement dudit ordre ou
quel nous sumes principaulx fondateurs & protecteurs. Et af-
fin que les diuins seruices priere & oraisons y soient iournal-
lement dicte & celebres/ & que en icelle serons participans/ &
pour le bon vouloir que nous auons audit ordre/ & aussi pour
les releuer des peines/ molestes/ oppressions traualz & exaci-
ons/ ensemble leurs maisons/ manoirs/ seruiteurs grangiers/
procureurs & entremetteurs de leurs faz auons prins & mis/
prenons & mettons en & soubz nostre protection & sauuegarde
especial touo lesdictz monasteres rāt de religieux que de religi-
euses estans en nostre obeissance/ En deffendant a toutes ma-
nieres de gens de quelque estat ou cōdicion quilz soient/ quilz
nentrent esdictz monasteres soubz quelque couleur ou affaire
que ce soit/ sinō de la licence des abbes & abbesses desdictz mo-
nasteres/ Abandons cōmandons & expressement eniognons
a tous noz lieutenans/ conestable/ admiral/ grant maistre/
mareschaulx/ capitaines de gens darmes/ & de trait/ & autres
gens de guerre tant de noz ordonances/ ban/ arriereban/ bail-
lis/ seneschaulx p̄uostz. Et a tous autres noz iusticiers & offici-
ers ou a leurs licutenans & a chascun deulx sicomme a luy ap-
perciendra quilz ne logent ne seuffrent logier/ esdictz monaste-
res sur peine destre corriges & punis cōme infracteurs de nouo
cōmandemens & ordonnāces/ & tellemēt que ce soit exemple a
tous autres/ & avec ce par tous moiens raisonnables ilz don-
nēt ayde/ port/ & faueur au chapitre general dudit ordre & aus-
dictz peres abbes a debouter tous telz malficiers reformer &
reduire a bonne religion & saincte vie lesd̄ monasteres selon les

status duō ordre de cisteaux. Abādōs en oult a tous noz sene
 schaultz bailliz iusticiers z officiers ou a leurs lieuten z a ch'un
 deulx que es termes z limites de leurs pourpris z iurisdic-
 tions ilz deffendēt lesd abbtes/abbesses/religieulx z religieuses
 de telles oppressions z les facent ioyr z vser de ceste nostre p̄sen-
 te garde/z deffense de ce faire vous donnons charge expresse
 plain pouoir aucte z mandement espal. Car nostre vouloir est
 tel/ Et pource que lesdit suppl porroient auoir a faire en diuers
 lieux de ces p̄sentes/z que eulx ou par eulx en cōuendroīt sou-
 uent faire ostension/ Nous volons que aux vidimus dicelles
 fait soubz seel royal soit foy adioustee cōme ad ce p̄sent origi-
 nal/ En tesmoing de ce nous auons fait met̄re nostre seel a ces p̄-
 sentes donne a Tours le. viij. Jor. de mars Lan de grace mil
 cccc. iiii. x. z trois. Et de nostre regne le p̄mier/ Ainsi signe sur
 le ploy de la lfe/ Par le roy en son conseil/ mōseigneur le duc dor-
 liens les contes de dermont z de dunois/ vous les euesques
 de valby de lombes de perigneux les fcs de torcy z de bandri-
 court Le p̄mier z t̄c̄is p̄sidents de ch̄le/ Abaister Jehan cham-
 bon Adam fumee z pre de saffierges z auts p̄ns/ Robertet.

Adultos alios fauores facto z scripto christianissimi solij
 Francie sancto ordini sepi^o cōcessit/ pia maiestas/ puta q̄ vni-
 uersa a sancta sede p̄cessa priuilegia/ locū z effectū p̄ christianis-
 simū regnū habeant/ z alia similia. que ad vitandū p̄lixitatis
 tediū hic omittunt. Quotiens vero cōmendationib⁹ ad sanc-
 tam sedē/ ad sacrum collegiū/ nectiō ad quoscūq̄ p̄ncipes z do-
 minos opus habuit hec sancta religio/ nūq̄ regalis prudentia
 ei deesse voluit/ q̄obrem p̄ ipsius felici confirmatione omnes
 ordinis filij ozare tenentur.

Dominus Ricardus rex anglie multa de-
 uotione ad sanctū ordinē affect⁹ dedit ei
 stercio ecclesiā prochiale de scardebourg
 eū omnib⁹ capellis p̄tinentis/ libertatib⁹/

liberis cōsuetudinibus terris/ domibus
 ⁊ decinatiōibus in terra ⁊ in mari scz in
 piscationibus ⁊ mercantijs cū potestate
 instituendi vicariū/ nihil sibi aut suis suc-
 cessoribus retinens/ cum multis condi-
 tionibus magis in speciali in textu decla-
 ratis ad procurādum abbates apud Li-
 stercium per tres dies capituli generalis
 Et si aliquid superest vsibus Listercij de-
 bet applicari.

Ricardus Dei gra rex Anglie/ dux
 Norm Aquit/ ⁊ com An-
 degl Archiepis/ episcopio/ abbatib/ comitib/
 baron/ iustic/ vicecom/ ⁊ omnib/ ministro ⁊ fi-
 delibus suis Franc ⁊ Anglie salutē. Sciatis
 nos dedisse ⁊ presenti carta nostra confirmasse
 deo ⁊ ecclesse sancte Marie Listercij in puram
 ⁊ perpetuā elemosynā p anima regis Henrici
 patris nostri ⁊ p salute anime nostre ⁊ matris nostre ⁊ omnū
 antecessorum ⁊ successorū nostrorum ecclesā nostram de Scar-
 deburc cū omnibus capellis ⁊ cū omnibus alijs pncēijs suis
 de qua elemosyna volumus abbates pcurari apud Listerciū
 per tres dies capituli generalis. Si quid vero vltra triduanam
 pcuratiōē Listerciē capituli generalis de omnibus puenti-
 bus iam dicte elemosyne nostre residuū fuerit in proprio vsi-
 bus domus Listercij/ sicut abbati ⁊ fratribus eiusdē domus
 visum fuerit statuimus expendi quā elemosynā ipsam ab ea-
 dem domo Listercij nullaten⁹ volumus in posterum alienari.
 Quare volumus ⁊ firmiter precipim⁹ qd̄ predicta abbatia Li-

ltercij percipiat teneat ⁊ habeat in perpetuū libere ⁊ honorifi-
 ce/integre/ ⁊ plenarie/quiete/ ⁊ sine omni molestia ⁊ contradic-
 tione ⁊ diminutione p̄nominata ecclesiam de schardeburg cū om-
 nibus capellis tam illa que ab antiquo in castello est q̄ ceteris
 tam intra muroo ville q̄ extra/ Et cū omnib⁹ alijs p̄tinentijs
 suis ⁊ cum omnibus libertatibus ⁊ liberis cōsuetudinibus su-
 to ⁊ cū omnibus terrio suo domib⁹ ⁊ decimationibus terre ⁊
 maris ⁊ ne aliquādo occasiōe vicarie ecclesie de schardeburg ali-
 qua contentio vel cōtradictio aduersus ecclesiam Listercij sub-
 oriri possit iuo instituendi vicarium ⁊ quicquid iuris habeba-
 mus in vicaria ⁊ quicquid circa hoc retinueram⁹ nobis integre
 domui Listercij donauimus nihil penitus de omnib⁹ retinētes.
 Sed ⁊ omnibus successoribus nostris ⁊ alio quibuscunq; per-
 sonis factum nostrū perturbandi/vel elemosynā inuolandi oc-
 casionem omnimodam penitus amputanteo. Abbas autē Lī-
 stercij p̄ arbitrio ⁊ voluntate sua vicarium eligit ⁊ archiepisco-
 po presentabit qui vicarius in p̄sentatione sua iurabit sup̄ san-
 ctum euangelium quod in omnib⁹ fidelis erit ecclesie Listercij
 ⁊ procuratori eius ne vnq̄s damnū vel detrimentū reddituum
 scienter sustinebit. Quod si in hoc deliquerit et tertio commo-
 nitio nō emendauerit ei vicaria auferatur hoc etiam ad iūcien-
 dum decreuimus quod capellani qui in ipsa ecclesia vel in ca-
 pellis adiacentibus pro tempore deseruerint ecclesie Listercij
 eodem iuramento fidelitatis astringantur ⁊ p̄ voluntate ab-
 batis Listercij vel procuratoris eius admittantur vel amouean-
 tur/volumus preterea et precipimus quod procurator Listercij
 dū ecclesia carebit vicario seruari faciat ecclesie de schardeburg
 ⁊ reddituo omnes recipiat ad vsus domui Listercij ⁊ procura-
 tionis capituli Listercensis donec abbas Listercij alium vicari-
 um eligat Eboracensi archiepiscopo sicut predictum est presen-
 tandum ⁊ vt hec omnia imppetuū quiete pacifice ⁊ sine omni
 questu ⁊ exactione p̄nominata domus Listercij possideat/firmiter
 prohibem⁹ ne aliqua p̄sona seu secularis siue ecclesiastica p̄ter
 domū Listercij in tota parrochia de schardeburg appellam erig-
 gat aut altare aut aliud aliqd̄ faciat q̄d in dōnū vel detrimentū

dominis Listercij possit aliquādo redū dare sup forisfacturā de-
tem librarū his testib⁹ gaufr Eborū archiepo pb. dimickm. h.
Saresburiēsi episcopo/magistro mangino norū thaurio magistro
Rogō de sancto Edmundo/Guilfo marescallō Jode de māe-
na/Gaifrido de cella/Rob de harecort/Abattho de gamach/
Britio camerario nro. Datū p manū E. Lielii epi apud lions/
xiiij. die Maij. Anno regni nostro nono.

S. Dei gratia Eboracēsi electus omnib⁹ christifidelib⁹ qui
pleno scriptū viderint salutē. Sciatis nos cōcessisse in ppetuū
deo ⁊ beate Marię Listercij p salute anime nostre ⁊ p anima
regis Henrī patris nostri elemosynā quā dñs rex Ricardus fra-
ter noster fecit de assensu nostro de ecclesia de scardeburgo cū
omnib⁹ p̄tinentijs suis ad pcuratiōnē abbatū capli Listercij.
Quā elemosynā plene ⁊ integre cōcedimus sicut in dñi regis
carta pleniū cōtinet/ ⁊ p̄sens scriptū sigilli nostri in p̄ssione cō-
munimus. Quare volumus ⁊ firmiter precipimus qd abbatia
Listercij habeat/teneat/ ⁊ p̄cipiat/libere/integre/honorifice/et
quieue/ ⁊ sine molestia ⁊ cōtradictione p̄dictā ecclesiā de scarde-
burgo cū omnib⁹ capellis ⁊ p̄tinentijs suis ⁊ cū omnib⁹ liber-
tatib⁹ ⁊ liberis cōsuetudinib⁹ suis scdm qd in carta regia cōti-
net/nec sup his omnib⁹ diminutionē aliquā sustineat vel gra-
namen. Pr̄terea sciatis qd S. archidiaconus chuel resignauit
in manu nostra ⁊ noo in manu abbatis Listercij quicqd iuris
clamabat in ecclesie p̄dicte vicaria T. J. ep̄o case candidę ma-
gistro Sy cancellario Eboracēsi ecclesie S. archidiacono chuel
Et de sancto Quintino.

Clemens Ep̄o seruo seru⁹ seruorū dei. Dilectis filijs abba-
ti ⁊ cōuentui Listercij/ Salutē ⁊ ap̄licam benedictionē. Iustis
petentiū desiderij dignū est nos faciliter p̄bere p̄sensum ⁊ vo-
ta que a rationis tramite nō discordant effectu p̄sequēte com-
plere. Ea p̄pter dilecti in dño filij vestri iustis postulationib⁹
grato cōcurrentes assensu eccliam de scardeburg cū omnib⁹ p̄-
tinentijs ⁊ libertatib⁹ suis sicut scripta aūctentica Ricardi illu

leer m

stris Anglorū regis ep̄m facta testant̄ qui vobis eandē ecclesi-
 am pia largitione in p̄petuam elemosynā concessit ad p̄curati-
 onē abbatū capli generalis/ deuotioni vestre auctoritate apo-
 stolica p̄firmamuo ⁊ p̄sentio scripti patrociniō cōmunim⁹. Sta-
 tuenteo vt nulli oīno hominū liceat hanc paginā nostre confir-
 mationis infringere/ vel ei ausu temerario p̄traire. Si quis au-
 tem hoc attēptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotētis dei/
 ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datū
 Lateran. v. Idus Februarij. Pontificat⁹ nostri Anno tertio.

Celestinus Ep̄s seruuō seruorū dei. Dilectis filijs abbati et
 cōuentui Listerciā. Salutē ⁊ aplicā benedictionē. Iustio pe-
 tentiū desiderijs dignū est nos faciliē p̄bere cōsensum ⁊ vota q̄
 a rationis tramite nō discordant effectu p̄sequente complere.
 Ea p̄pter dilecti in dño filij vestri iustis postulationib⁹ grato
 cōcurrentes assensu ccelessā de Scardcbourg cū omnib⁹ p̄tinē-
 tijs suis ⁊ libertatibuo sicut auctētica scripta carissimi in chri-
 sto filij nostri Ricardi illustris regis Anglorū exinde facta te-
 stantur qui vobis ad p̄curationē abbatū capituli generalis eā-
 dem ecclesiā pia largitione donauit de volūtate ⁊ assensu vene-
 rabilio fratris nostri Sanfredi eboracen archiepi tunc electi si-
 cut eiusdē auctenticū scriptū testatur. Et sicut in litteris vene-
 rabilis fratris Iohannis anagun̄ p̄nestri ep̄i/ tunc legati in
 Anglia cōtinetur deuotioni vestre auctoritate aplicā cōfirma-
 mus ⁊ p̄sentis scripti patrociniō cōmunimuo/ statuētes vt nul-
 li oīno liceat hanc paginā nostre cōfirmationis infringere/ vel
 ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attēptare p̄sump-
 serit/ indignationē omnipotētio dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli
 aploꝝ ei⁹ se nouerit incurfurū. Datum Lateran. ij. kl. Oc-
 tobio. Pontificat⁹ nostri Anno secundo.

Cuius donationis intuitu patres ordinis omnē ingratitu-
 dinio maculā vitare cupiētes eidē deuotissimo regi anniuersa-
 rium sollēne singulis annis in quolibet ordinis monasterio fe-
 ria tertia post octauas pasce celebrandum concesserūt. Prima
 A

collecta/Presta dñe quesumus. Secūda/Fidelis deus. Quā-
quidē ecclesiam a dicta donatione vsq; circiter ad annū domi-
ni M. ccc. lxxx. reuerunt monachi de Listercio illuc ab abbate
suo transmissi/ quorū plures ibidē sepulti miraculis florere di-
cuntur/ et ad eorū sepulchra populus deuote recurrit. Interim
valde multi tractat⁹ et littere sup hio fuerunt cōfecte que in Li-
stercio seruantē/ singulisq; annis ex fructib⁹ dicte ecclesie plura
bona ad Listerciū mittebant. In grauescentib⁹ autē bellis in-
ter Franciā et Angliam dicta ecclesia fuit de manib⁹ Listercien-
siū sub lata q̄q; dictis guerrio nullā dedisset causam/ et priora-
tu de Brundelingei ordinis canonicorū beati Augustini vi-
cino in custodia cōmissa. Sed nō obstantibus diligētio et expē-
sio maximis Listerciensiū necdū recuperari potuit/ licet inchte
memorie dñs Ricardus rex qui nō est diu vt dicitur in bello fu-
it occisus/ multa deuotione accensus sollicitatorib⁹ nostris p-
mississet/ aut ecclesiam illam ordini restituere/ aut aliā eiusdem
valoris ordini liberaliter dare vt dicti anniuersarij bonorūq;
spūaliū que sunt in toto ordine particeps redderet.

Donū dñi Bele regis Ungarie de liber-
tatib⁹ ordini cōcessis/ videlicet q̄ psone
ordinis in regno suo et terra sua ea vtan-
tur libertate qua in Francia vtunt. Et q̄
possunt secure intrate exire dictū regnū
cum voluerint.

Ego. b. dei gratia Ungarie/ Dalmacie/ Croacie/ Rameq;
rex. Notū volo fieri psentibus et futuris ad petitionē dilectissi-
mi nostri sp. abbatio Listercij omnib⁹ claustris Listercienū ordi-
nis que constructa vel cōstruēda sunt in regno meo/ me ppria
benignitate indulgisse/ vt ea libertate in tota terra mea vtant
quā in Francia obtinent noscunt/ indulgētiā etiā eis dē vt vbi reg-

ni mei turbatio impedierit liceat eis qui noti fuerint in eisdem claustris/ & p eos etiā ignotis monachis vel cōuersis cū seruitutibus eorum libere ingredi & egredi cū necessitas eorū exegerit. Et vt hoc ratum imppetuū habeatur/ sigilli nostri impressione muniui presentib⁹ Petrus abbate Listercij/ Guicel abbate de Parisio/ Guillins priore Listercij/ Petro & Seruis monachis Listercij/ Saulo cancellario/ mes/ & magistro Crispino. Anno ab incarnatione dñi AD. c. lxxxij.

Carta dñi Bcle regis Ungarie per quam dat sancto cōuentui Listercij in subsidiū expen̄ quas singulis annis ad vsum capituli generalis sunt facturi/ certas ecclesi-
as intus nominatas pleno iure ad ip̄um tunc ptinentes in quibus diocesanus nihil iurisdictionis habet. Promittitq; sol-
uere eisde Listerciē quolibet anno centum marchas argenti donec ip̄ si pacifice illis gaudeant ecclesijs.

Bela dei gratia Ungar/ Dalmac/ Croac/ Rame/ Ser-
me/ Galic/ Lodsin/ Cumameq; rex vniuersis christifidelibus
psentē paginā inspecturis. Salutē in vero salutari. Qua bone
rei consensum p̄bere & psentis vite subsidiū & future remunera-
tionis expectat premiū vt diuini operis fructum circa pietatis
opera p̄pensius exequentes temporalia felici cōmercio sempi-
ternis cōmutemus/ & vt regularium viroū qui iuxta euange-
licam veritatem & regulam beati Benedicti relictis omnibus
christo/ sp̄retis diuinitatis iactantijs/ iugiter inherentes men-
te deuota famulantur vtilitatibus p̄uidentes eorundē p̄cibus
A 2

nos ac nostri successores vnacū regnis nostre iurisdictioni sub-
iectis in pace ppetua pseuerent sancto ac venerabili cōentui
monasterij Listercij in subsidiū expensarū quas annis singu-
lis ad vsū generalis capituli totius ordinis sunt facturi quas
dam ecclesias in Burcia in partibus trásiluanis/ videlicet ca-
strum sancte Abatie/montē sancti Petri/montē mellis/ et tar-
tilleri/in quib⁹ diocesanus ep⁹s nihil iurisdictionis obtiner/
sed ad nos specialiter et immediate p̄tinet/ cū puentibus et iu-
ribus ac omnibus suis p̄tinentijs duximus p̄ferendas. Statu-
entes futuris tēporibus inuiolabiliter obseruari vt infra par-
rochias seu territorij dictarū ecclesiarū nulli deinceps absq̄
ipsorū cōsensu ecclesia vel capella de nouo cōstruatur/nec alta-
ria erigant/nec cimiteria cōsecrentur. Si vero in forū pmissio-
ne et consensu edificata fuerit/ad eosdem fratres pleno iure de-
uoluant. Verū quia tēpore nostre collationis ecclesie p̄nomi-
nate nondū vacabant/ et ideo Listercienſi earū puentus ad ple-
num adipisci nō poterant/ordinauimus et inuiolabiliter volu-
mus obseruari/vt hi qui earūde ecclesiarū puentus ad p̄sens
p̄cipiunt fratribus Listercienſi/vel eorū nuncio vnā marcā argē-
ti de qualibet ecclesia singulis annis in assumptione beate Aba-
tie soluere teneant/omni p̄dictōe et dilatōe cessante/vt ex lib̄ eui-
denter appareat easdē ecclesias nomine Listercienſi quo aduixe-
rint detineri/et ius patronatus ad ipsos Listercienſi imp̄petū
p̄tinere. Interim autē q̄ p̄fatis ecclesijs vacantib⁹ Listercienſi ea-
rum puentus ad plēnū valeant possidere singulis annis in as-
sumptione beate Abatie de camera nostra apud Stringoniū
centū marcas argenti eisdē Listercienſib⁹ integraliter p̄solui fa-
ciemus. Sed postq̄ p̄dictas ecclesias libere possederint nos a
solutione centū marcarū erimus expediti. Et igitur hec nostre
concessionis pagina inuiolabilis in posteq̄ pseueret eam dupli-
cis sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datū Bude per
manus magistri Stephani aule regie cancellarij et p̄positi titu-
leſi Stringonienſi sede vacāte/venerabili Ugolino Colocesi ar-
chiepo/Bartolomeo quinq̄ ecclesienſi/ Gregorio Jaurienſi ep̄o
Cleto Agrienſi/Bartolomeo Uespmienſi ep̄o/Abathia Uelicenſi

r. lxxv

epo r Postulato Stringonien/Reginaldo vtrasiliano episco-
 po/Stephano zagraben/Basileo cenadien/Benedicto Cla-
 radien episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus/Benedic-
 to pposito buden r aule regie vicecancellario/Thoma pposito
 sancti Laurentij r comite capelle nostre/Dionisio palatino et
 comite de zomuk/Johane dno sirmie r comite poachien/An-
 drea comite posonnen r iudice curie nostre/Dominico magi-
 stro teuarnicor r comite brichorien/Abatheo magistro dapi-
 feroru r comite nitrie/Dionisio magistro agasonu r comite ti-
 misien/Laurencio magistro pincernaru r comite agasonu/Pe-
 tra vnica vuoda Esclabano de zeure demetrico comite brudugl
 Blasio comite de keuu/Paulo comite alben/Balduino comi-
 te ferreicastri/Lhaku comite supurmien/Luca comite musu-
 nen/Demetrico cenadien/Saulo orodien r ceteris q pluribus
 comitatus regni nostri tenentibus. Anno gratie M. cc. xl. xij.
 kl. Aprilis. Regni autē nostri Anno quinto.

Donatio pcedens in duabus cartis sollēnissimio cōtinetur.
 Quarū altera sigillo aureo est munita.

Dominus Hugo dux Burgundie veni-
 ens ad capitulum generale Cistercij r sus-
 ceptus ad participationē beneficiorum
 r orationum ordinis cōcedit omnibus
 abbatibz ordinis q securi pergāt per ter-
 ram suam portento/ ducant/ et vendant
 res proprias absqz pedagio/minagia/vē-
 ta r omniū alia costumia.

Anno ab incarnatione dñi M. c. lxx. Ego Hugo dux Bur-
 gundie fui in generali capitulo Cistercij r ibi per manus Sui-
 A 3

chardi archiepiscopi Lugdunensi/ et Petri archiepiscopi Tharē
tassen/ et Alexandri abbatis Listercij/ et omnium abbatum qui ade
rant in beneficijs et orationibus totius ordinis susceptus pro re
medio anime mee et parentum meorum eis largitus sum ut fra
tres de omnibus abbatibus ipsius ordinis per omnem terram meam
securi pergant res proprias absque villo pedagio/ minugia/ vetera/
et omnium alia costuma ducant portent et vendant et ad proprios
usus necessaria emant. Et ne donum hoc mihi et ipsis tam utile
ab aliquo dei inimico et nostro infringatur/ sigillo meo cartam
hec continentem comunio. Factum est donum hoc in generali capi
tulo Listercien sicut prescriptum est coram archiepiscopis et ab
batibus qui conuenerant presente auunculo meo comite Ste
phano de Sencerre/ Guardo de Fauermi/ Guilbelmo de Or
gul/ et multis alijs.

**Dominus comes Burgundie concedit
omnibus abbatibus sancti ordinis Li
stercien in capitulo generali publica vec
tigalia ad redditum thelonei sui pertinē
tia/ et quascunq; exactiones que solent ex
igiā vendentibus/ ementibus/ et transeuntibus
per dictum comitatum.**

Raynaldo dei gratia Venerabili Listercien abbati omni
busq; eiusdem sancti ordinis abbatibus Raynaldus comes Bur
gundie Salutem. Advenit quodam me in capitulo Listercien
in presentia domini Stephani abbatis publica vectigalia ad
reditum thelonei nostri pertinētia/ et quascunq; exactiones que
a vendentibus/ siue ementibus/ seu transeuntibus sollemniter
solent exigi in toto comitatu meo omnibus vestri ordinis ho
minibus in memoriā mei et parentum meorum imperpetuum re
misisse. Quod ut firmum et inconcussum deo auctore permaneat/

litteras istius donationis sigilli nostri munitione dotatas per dominū Poncium abbate Speciose vallis ad sanctitatē omnium vestrum direximus. Testes huius doni sunt Petrus de treua/Decanus sancti Stephani et archid. Hieremias de roise Uido liabbas/Stephanus de chenuis.

Dominus comes palatinus Burgundie concedit omnibus abbatibus sancti ordinis publica vectigalia sui theloni in dicto comitatu et quascunq; exactiones que a vendentibus/ementibus/seu transeuntibus exigi solent.

Guidoni dei gratia Venerabili Listerciensi abbati/omnibus eiusdem sancti ordinis abbatibus. Ego dei gratia palatinus comes Burgundie Salutē. In memoriā mei et parentum meorum publica vectigalia ad redditū theloni nostri pertinentia et quascunq; exactiones que a vendentibus siue emētibus seu transeuntibus sollēniter solent exigi in toto comitatu meo omnibus vestri ordinis hominibus sicut avus meus Raynandus sepe pie memorie imperpetuū concessit et nos concedimus. Quod ut firmū et incōcūsum permaneat litteras istius donationis sigilli nostri impressione munitas/ad sanctitatē oim vestrum dirigimus. Et quicumq; hanc donationē frangere presumpserit/iram et indignationē nostram se sciat incursum. Testes huius rei sunt magister Daniel/hugo monachus Listerciensis/Fromundus de tremolai/Wilhelmus de pesmes.

Dominus rex Danorum et Sclavorum concedit fratribus de Listercio ut quotiens

visitatores eorum inierint ad partes suas habeant vite necessaria gratis ab exactoribus et villicis suis/et sint liberi a thelonei exactione.

U. dei gratia Danorū Sclauorū rex omnibus in regno suo constitutis. Salutē et gratiam. Significam⁹ vobis qđ misericordie et pietatis intuitu fratrib⁹ de Listercio hanc cōcessimus immunitatē vt quotienscūq; visitatores eorū ad partes nostras venerint/apud exactores nostros et villicos gratis habeant vite necessaria/et in foris et in portub⁹ sup rebus quascūq; cōparauerint vel quocūq; modo habuerint imunes sint et liberi a thelonei exactione. Et ne quis huic nostre donationi cōtraire audeat/ipsam sigilli nostri impressione et litterarū testimonio cōfirmamus. Quod si quis cōtra hanc nostrā libertatē venire presumpserit/in indignationē nostrā se nouerit incursum. Datū Anno incarnati verbi **M.**cc. xxx. vj. **Nonas Martij.**

Dominus comes Lugdunensium et Forensium mittit pedagium et leidam pro omnibus rebus eorum qui sunt sub obedientia abbatis Listercij que transferuntur per terram suam.

Beatissimo patri suo et domo carissimo dei gratia Listerci domus sanctissime abbati sanctissimo **S. Lugdunensi** atq; **Forensi** comes qualiscūq; seipsum et sua/pedagium et leidam pro rebus vestris proprijs in terra mea vbiq; vendendis et emendis vel transferendis tam vobis q̄ alijs omnibus subditis vobis et obedientibus imperpetuum diuino intuitu remitto/ sicq; ab hereditibus meis voluntatis mee dispositione inuiolabili tenendum

r. h. e. e. v. i. j.

esse pmitto. Vestre autē sanctitati pater optime supplicare nō
cesso quaten⁹ abbatū vestrorū omnib⁹ orationibus me pecca-
tozem miserū ⁊ mandatorum dei transgressorē infelicissimū cō-
mēdare dignemini singulis si placet iniungēdo/vt ⁊ ipsi reuer-
si fratrum suorum orationibus me et mea commendare dignē-
tur. Dat.

**Comes Foren̄. confirmat donationem
factam per patrē suum omnib⁹ abbatib⁹
ordinis de pedagio leida ⁊ omni exacti-
one omnium rerū ordinis que portātur
per terram suam.**

Ego Hingo dei gratia comes Foren̄ Motū volo fieri omni-
bus p̄sentes litteras inspecturis qđ bone memorie Hingo pa-
ter meus dedit deo ⁊ beate Marie Listercū fratrib⁹q; ibidem
deo seruientibus. Sed ⁊ omnibus abbatib⁹ eiusdē ordinis pe-
dagii/leida ⁊ omnē aliam exactionē pro rebus suis pprijs
in tota terra sua vbiq; vendendis vel emendis vel transferen-
dis. Ego quoq; p̄ remedio anime mee ⁊ vxoris ⁊ eiusdē patris
mei predictā elemosynā concedo/laudo/ ⁊ p̄sentis scripti sigil-
liq; mei testimonio cōfirmo. Actū anno dñi Millesimo ducen-
tesimo vicelesimo quinto.

**Domīnus vicecomes Massiliēn̄ cōcedit
omnibus de ordine q̄ securi trāsire pos-
sint per vrbein Massiliam ⁊ per omnem
terram suā/nec non vendere ⁊ emere abs-
q; omni exactione vt sit particeps oratio-
num ordinis.**

Reuerentissimo S. dei dispositione Listerciē abbati vni
uersoq; sanctorū patrū capitulo. R. Sanfredi cognomēto bar
ralio eiusdē gratia vicecomes Abassilie indeficientē in sancta
p̄fessione leticiam. Qm̄ teste humani generis redemptore/nō
habēt opus sani medico sed qui male habent/ multis r̄immē
sio peccatorū depressuo grauaminibus diuina fauente gratia
remedia a potentib⁹ subueniendi exoptulo. Siquidē ab om
nipotentis dei ineffabili bonitate ingenti impietate r̄ iniquita
te mea longe factus nisi forte in eo dixerim esse mecum qđ gra
tia ipsius iniquitatē meā ego cognosco/ r̄ peccatū meū coram
me est semp ad eiuo assessoreo r̄ collaterales atq; ipso testante
amico/id est ad voo orationū vestrarū suffragia implorando
cōfugio. De vestri ergo ordinis abundantī caritate cōfusus ab
sens licet corpore p̄sens tamē mente instanti deuotione depo
sco vt me in fratrem r̄ fidelem recipiatis/ r̄ p̄ anima bone me
morie fratrio mei Guilhelmi grossi iuges dño preces fundatis
r̄ vtrunq; omniū bonorum vestrarū participē faciat/ atq; in
gens missarū debitū quod pro eo teneor perfoluere intuitū ca
ritatis si placet ex parte releuare curetis/vt a nobis semper im
pleatur quod apostolus p̄cepit/Alter alterius onera portate/
r̄. Ego em̄ qui spiritualia a vobis requiro non quidē indignū
sed paruum duco cū temporalia vobis porrigo hoc tamē con
cedo laudo r̄ iure p̄petuo confirmo qđ sicut abbateo vestri or
dinis qui mihi vicini sunt/ita r̄ omneo longe vel p̄pe positi li
beri r̄ securi ab omni exactione in vrbe Abassilia/r̄ per omnem
terram meam eant r̄ redeant vendentes r̄ ementes queq; sibi
fuerint necessaria.

Dominus comes Flandr̄ r̄ Tirom̄ intu
itu fraternitatis ordinis sibi cōcesse dat
vniuersis fratribus ordinis vt ipsi cum
vniuersis que ipsorum sunt transire pos

sint per terram suam liberi ab omni tra-
uerso ⁊ pedagio.

Viris venerabilibus dominis ⁊ amicis carissimis abba-
ti totiq; capitulo Listerciē ordinis p̄b. Flandr̄ et Thironi co-
mes Salutē ⁊ sincerā dilectionē cum plenitudine voluntatis
vniuersitati vestre grates copiosius refero de fraternitatis ve-
stre cōmunionē que mihi a vestre caritatis liberalitate proxi-
mo anno benigne indulta est/ Unde ⁊ vniuersis fratribus or-
dinis vestri liberaliter concedo vt ipsi cum vniuersis que ipso-
rum sunt ad vsū eorū necessaria ab vniuerso trauerso ⁊ peda-
gio liberi p̄ terram meā transeant imppetuū.

Domin⁹ Girardus comes Matisconen̄
cupiens fieri particeps orationū ordinis
dat omnibus fratribus eiusdē ordinis
liberam potestatē eundi ducendi ⁊ ven-
dendi res pprias ⁊ emendi per omnē ter-
ram suam ⁊ per aquas absq; pedagio vel
alia exactione recipitq; omnes fratres or-
dinis ⁊ res eorum in sua tuitione et cu-
stodia. rē.

In dei nomine Ego Girardus comes abatisconensis
cupiens fieri particeps orationum ⁊ spiritualium beneficio-
rum fratrum ordinis Listercij pro remedio anime mee ⁊ paren-
tum meorum in generali capitulo abbatū ordinis Listercij de-
di ⁊ concessi omnibus fratribus ipsius ordinis liberam pote-
statem eundi/ducendi/portandi/ ⁊ vendendi res proprias et
emendi ad omnia sibi necessaria per omnem terram meam ⁊
per aquas absq; pedagio ⁊ omni alia exactione vel costuma

Omnes etiā fratres ordinis Cisterciēſis ⁊ omnes res eorū in tui-
tione mea ⁊ custodia recepi/ vt libere ⁊ ſecure per totā terram
meā ipſi ⁊ res eorū eant ⁊ veniant/ ⁊ ſi forte damnū aliquod
in terra mea ipſi aut res eorū fecerint capitale reddendo liberi
⁊ quieti remaneant. Huius rei teſtes ſunt magiſter Arpin^o no-
tarius meus/ Wilhelm^o de Chamis/ Wilhelmus de ceis/ Humb-
bertus de paerna. Et autē hoc donū ratum ſemp ⁊ inconcur-
ſum permaneat ſigilli mei impreſſione cartam hanc confirmo.
Anno ab incarnatione dñi Milleſimo centeſimo ſeptuageſi-
moterzio. Rege Luduico regnāte.

Dominus montis beleti dat omnib^o ab-
batiis ordinis Cisterciēſis liberum tranſi-
tum p̄ terram ⁊ aquam in tota poteſtate
ſua ſine pedagio exactione ⁊ ſeculari con-
ſuetudine.

Ego Delardus dñs moniio beleti volo notū fieri preſen-
teo litteras inſpecturio/ quod Delardus pater meus p̄ reme-
dio anime ſue ⁊ omnū tam predeceſſorum q̄ ſucceſſorū ſuorū
me p̄ſente ⁊ laudante dedit beate Marie Cisterciēſi ⁊ fratribus
ibidē deo ſeruientib^o ſed ⁊ omnib^o abbatijs Cisterciēſis ordinis
in p̄petuā elemoſynā liberū tranſitū p̄ terrā ⁊ aquā in tota po-
teſtate mea ſine omni pedagio ⁊ exactione ⁊ cōſuetudine ſecu-
lari de omnib^o rebus ſuis/ ⁊ hoc ipſum laudauit Agnes mater
mea. Et autē illa donatio maiore obtineat firmitatē ego ipſā
preſentis ſcripti ⁊ ſigilli mei patrocinio cōfirmāui/ ⁊ venerabi-
lem Pontū Abatiſconē ep̄m diligenter rogāui/ vt hoc ipſum
ſigilli ſui appoſitione muniret/ ita qd̄ ſi ſucceſſu tēporis aliquis
cōtra p̄dictā donationē veniret p̄ſatio ep̄uo ⁊ ſucceſſores eius
in illum excoicationis ſententiā p̄mulgarent. Ego igitur Pon-
tius Abatiſconē ep̄us preſcripte donationis ſcripto ſigillū meū
appoſui ad p̄ces viri nobilis memorati.

**Dominus Uirdunū in capitulo generali
dedit toti ordini pedagā z ventas z q̄c
quid de iure suo erigi potest.**

Ego Guido dñs uirdunū Motū esse volo p̄sentibus z futu-
rio q̄d hierosolymā p̄fecturus veni Listerciū videre fratres et
eorū orationib⁹ iter meū cōmendare. Lū ergo essem in capitu-
lo dedi ecclesie Listerciē z toti ordini pedagā z ventas / z q̄c
quid de iure meo erigi p̄t / tam p̄ terram q̄ per aquā in omni
potestate mea vt videlicet res pp̄rio ferre ac referre z vende-
re / z quod ad vsus pp̄rio necessarium fuerit emere libere pos-
sint absq; omni exactione. Hoc idē concessi ecclesie sancti Ste-
phani Diuionē z grangijs eius. Huic donationi p̄sentes erāt
Heruenis abbas sancti Stephani Diuionē / z Barinus canoni-
cus eius / Guido ahermus z Gills fratero. Ipsum donū po-
stea apud Uirdunū laudauit mater mea Aclma / z vxor mea
Achacia p̄sente amūculo meo Artallo / Joshto de Salmacia /
Riuardo de paschis / z pluribus alijs. Actū est hoc anno incar-
nationis dñi. M. c. lxxiij. p̄ manū domini abbatis Listerciē
Alexandri. Laudauit etiā hoc donū filius me⁹ Guido.

**Domīn⁹ de impouualdo remittit toti or-
dini Listerciē pedagū z omnē exaccio-
nem per totā terram suam.**

Notum sit omnibus tam futuro q̄ p̄sentib⁹ q̄d ego Al-
maricus dominus de impouualdo remisi toti Listerciē ordi-
ni per vnū eam terram meā pedagū z omnē exactionē ita vt
omnes transeuntes ab omni consuetudine sint liberi z quieti.
Testes Alexander Listerci / Petrus accincti / Iacobus carita-
tis / Gerardus theoloci abbates / Lomeo Stephanus / Gilbel-
mus de creo / Rainaldus de monte bys.

Dominus Castri Jurensis alias Wyroas concedit omnibus habitum et tonsuram Listercien ordinis habentibus liberum transitum per omnem terram suam pro ipsis et rebus eorum absque pedagio et exactione.

Ego Henricus dominus castri Jurensis quod alio nomine dicitur Wyroas laude et assensu Amaldrici et Hugonis filiorum meorum concedo impetuum liberum transitum per omnem terram meam omnibus qui habitum et tonsuram Listercien ordinis habuerint tam sibi quam vectoribus et rebus suis absque pedagio et absque ulla exactione pro remedio anime mee et antecessorum meorum in testimonium huius concessionis presenti pagine sigillum meum apposui. Actum anno domini M. CC. XXVII.

Dominus de Melin dat universis ecclesiis Listercien ordinis pedagium quod habet apud melin et in tota terra sua de omnibus rebus quas duxerint vel portaverint et occasione eius fecerunt eum participem omnium bonorum que fiunt in domibus eorum.

Novenerint universi presentes litteras inspecturi quod ego Bosluinus miles de Melin assensu Gisille uxoris mee ob peccatorum nostrorum et antecessorum nostrorum remedium assequendum in perpetuum contuli elemosinam universis ecclesiis Listercien ordinis pedagium quod habeo apud Melin et in tota terra mea de omnibus rebus quas duxerint vel portaverint propriis vectoribus siue conducticiis in usus proprios expendendis ipsi vero his beneficij

non ingrati nobis omnium bonorum que in domibus suis factunt et de cetero sicut participium concesserunt/in cuius rei testimonium presens scriptum sigilli nostri appensione duximus roborandum. Actum anno dñi M. cc. xxij.

Comes Maurian accipit in sua custodia fratres Cisterciensium intrantes in terram suam.

Thomas comes Maurian et in Italia March omnibus castellanis et ministris ceterisque fidelibus suis ad quos presentes littere pervenerunt Salutem et omne bonum. Noveritis quod nos accepimus in nostram custodiam fratres Cisterciensium qui veniunt ad emendandum piceo in terram nostram rationem faciendo et accipiendo unde vobis precipimus ut ipsos et eorum res ab omni homine defendatis. Actum in villanova Anno gratie. Milleesimo ducentesimo decimo nono kal. Januarij.

Alij innumerabiles inclinatissimi tam Aragonum/Castelle/Maurre//Portugallie/que reliqui orbis reges/duces/comites/principes/barones milites/potentes communitates/et etiam plures archiepiscopi/episcopi/et presules vicarii christi/apostolorum successores amplissimos favores/privilegia/libertates/gratia/commoditate Cistercio ordinis Cisterciensium intuitu sanctimonie et devotionis eorum contulerunt/quos si magis in speciali declarare vellemus/cedere forte multis afferemus.

Brenis quorundam sanctorum ac beatorum enumeratio ex amplissimo eorum numero qui sub huius sacri Cisterciensium ordinis habitu et observantia altissimo pure famulando ob probatam vite sanctimoniam preclaramque et evidentem miraculorum ostensionem/feliciter cum eo regnare creduntur/a libro qui exordium Cistercij dicitur/a vita et operibus beati Bernardi/a multis sanctorum historiis et tractatibus et ab nostris itinerariis/in diversis locis ordinis monasteria per varias mundi regiones illustrando

z reformando cōfectis extracta. Quorū bi quos dominus p̄ter
sanctę matris ecclie determinationē in sanctorū cathalogo cō-
scribi z eleuari voluit/ merito sancti/ alij vero beati/ pp̄rie dicē-
tur. Licet quādoq; vnū p̄ alio ponatur.

In Cistercio potissime inter ceteros flourunt abbates:
sancti/ Robertus/ Albericus/ Stephanus/ Raynaldus/ Boz-
uinus/ Fastredus/ Gillebertus/ Alexander/ Conradus/ cuius is
vt in libro de apibus habetur digni sacri nocte studendo p̄
candela lucebant/ Johannes/ duo monachi/ Bernardus pre-
fati Stephani fili⁹ spiritualis/ qui z ip̄m primū Clareuallis abb-
batē instituit/ Hugo postea Pontigniaci abbas/ Johannes post
modū Boneuallis yenneñ abbas prim⁹/ Gerardus pridē mi-
leo strēn⁹ bti Bernardi frater german⁹ cellarari⁹/ Clareuallen-
si Hubertus/ Guericus sequēti tempore prim⁹ Igniaci abbas//
Hugo/ Stephanus/ Balduinus/ Algotus/ z alij plures libro
secūdo vite beati Bernardi enumerati/ Rogerus deinde pri-
mo Ellanci abbas/ Johannes postmodū Taleñ episcopus//
Alij innumerabiles sacri huius ordinis institutores/ Quorum
plures e Cistercij gremio ad diuersorū monasteriorū fundatio-
nem missi fuerunt/ alij ibidē in christo quieuerunt. Tanto san-
ctorū numero aggregari meruit in Cistercio frater Alanus ma-
gnus/ doctor famosus/ z humilis cōuersus. In Pontigniaco
abbates/ p̄dictus Hugo/ qui postmodū Antistodoresi episcop⁹
Guichardus postea Lugduñ archiepiscopus/ In Clareualle
abbates prelibatus Bernardus ex Cistercio direct⁹/ Rober-
tus ex diuio/ Sanfridus fidelis olim Bernardi notarius/ Pō-
tius ex Brandisilua/ Gerardus etiā martyr ex fossa noua/ Pe-
trus monoculus/ Henricus postea cardinalis. Abonachi/ Ger-
hardus p̄fatus beati Bernardi germanus cellarari⁹/ Hubert⁹
prior/ Godefridus postea Lingoneñ episcopus/ Siluan⁹/ Ber-
nardus/ postmodū papa Eugenius. iij. z alij plures/ In Bat-
bona Jacobus furnerij/ postea papa Benedictus. xij. In Ika-
roliloco abbas fuit Guillo/ vel Vilfridus/ postea Bituriceñ ar-
chiepiscopus qui antea in Pontigniaco professus z in fonte

r 2r

Johānis abbas fuerat/ In Stamedio Petrus abbas/ r post
 modū Tharentasien archiepo/ cuius corpus in Belaualle qui-
 escit/ habitū ordinis longo tēpore tulisse dicunt/ Thomas Lā-
 tuariensis archieps/ r Edmundus in Pontigniaco quiescens/
 necnō Guillmus quondā abbas sancti Theoderici qui p par-
 te vitā Bernardi cōpilauit/ In Bonaualle viennesi abbates
 pfatus Johannes postmodū epus Valentinus/ r Hugo mire-
 sanctitatis/ Ibidē Amedeus monach⁹/ In Grandissilua Ber-
 trandus abbas r Guillmus quondā Abōtispeffulani dñs mo-
 nachus/ necnō cōuersus ille quē historie dicūt nihil preter hec
 duo vocabula/ Aue Maria/ sciuisse/ ex cui⁹ ore post mortē iam
 tumulato liliū pdiisse/ r Aue Maria litteris aureis scriptū fer-
 tur/ In alpibus Garin⁹ abbas/ In Fusuiaco Reynaldus/ In
 Iguiaco pfatus Garricus/ In elancio p̄libatus Rogerus/ In
 Locedio Oglerus abbas/ In Ahereola Froillanus postea Le-
 gionnesi eps/ In valle paradisi castelle Martinus abbas/ In
 Obasma Stephanus primus abbas/ Ibidē alius Stephan⁹
 prior/ In Qualkenreide Tulkinus primus abbas de Sichē/
 In Frigido monte Helinādus monachus sollennis historio-
 graphus/ In Longoponte Johannes quondā dñs de Abon-
 te mirabili monachus cui⁹ miri actus legūtur/ In Bonofonte
 de tharesca Thomas prior/ In Bellalauda Anglie Guilhel-
 mus abbas/ In Reyualle Alridus monachus/ In Elemosy-
 na Christian⁹ monachus/ In Sauignaco Hymo monachus/
 In Chesiaco Rolandus monach⁹/ In Haymelrode David
 monachus/ In signiaco Arnulphus quondam sancti Ricasij
 abbas/ Et Gerardus quondā sancti Floziacei abbas/ postea
 ibidem monachi/ In Nouo monasterio Hugo abbas/ In La-
 duino duo monachi quorū alter Petr⁹ alter vicebat/
 In Porta celi Hugo monachus/ In Bebenhusen Gisebert⁹
 prior/ In sancto Bernardo frisie magister Ricardus/ r alius
 Emanuel episcop⁹ Cremonesi/ In partibus Hassie in mona-
 sterio Wegena sanct⁹ Conradus monachus r cancellarius ex
 claro Baronū sanguine oriundus/ multa miraculorū gloria cō-
 tinue fulgens/ In sancto Sulpitio Vitalis cōuersus/ In ciui-

B

tate Placentina Franca monialis ⁊ abbatissa/ In monasterio
 de Gallib⁹ fernaij sanct⁹ Theobaldus abbas/ In Siluabene
 dicta Podieſi dioceſ⁹ Margareta monialis ⁊ ſacriſta/ In Sco
 naugia Hildegundis que in habitu virili ſe fratrem Joſeph no
 minans ibi ſub habitu nouiciat⁹ ſpiritu domino impollutum
 reddidit/ In monasterio ſancte Qualburgis Margareta ſanc
 ta monialis. Sunt ⁊ alij plures in diuerſis hui⁹ ſancte religio
 nis locis famuli dei qui miraculoru⁹ claritate ſuam in dño ſan
 ctitate⁹ oſtenderunt/ circa quoru⁹ deſcriptione⁹ diuiciuſ inſiſtere
 gratia breuitatis nō decreuim⁹ / in ſpiritu humilitatis eos om
 nes orando vt ſicut ſub ſuau⁹ iugo ſacre huius religionis altis
 ſimo placuerunt/ ſic etiā p̄ij interceſſores p̄ ipſius deſenſione/
 protectione/ ⁊ ad paſſinum ſanctimonie decus reductione effi
 ciantur.

Paterna cōmendatio oꝝdiniſ p
 dominū Alexandrum papā. iiii.

Alexander Ep̄us ſeruus ſeruoꝝum
 dei. Venerabilibus fra
 tribus archiepiſcopis/ epiſcopis/ ⁊ dilectis fi
 lijs vniuerſis abbatibus in Liſterciēſ capitu
 lo congregatis. Salutem ⁊ apoſtolicam bene
 dictione⁹. In ter innumeras mandani turbiniſ
 tempeſtates/ quas contra eccleſiam dei ⁊ nos
 ipſos feruentis p̄ſecutionis procella cōmouit/
 magnū nobis eſt preſtitū deo p̄romedente remedium/ cū vni
 uerſitatis veſtre feruentiſſima caritas nec pericula timuit/ nec
 adminicula denegauit/ ex his videlicet retributionis cumulū
 ex illis auctore dño patientie cōſecutura triumphus memini
 mus plane/ ⁊ cū omnīū gratiarū actione recolim⁹ / quā inuiola
 bili firmitate fluctuantē Petri nauiculam fidei veſtre anchora
 ſeruauit in turbine/ qualiter etiā frequens orationū iſtantia

r 25

quasi iterū dormientem in eadem nauicula saluatorē ingruente suscitauerit tempestate/ Ita vt sepe numero magnitudine stupefacti miraculi/ et ipum glorificemus/ quo mari et fluctibus imperante optata cepit arridere tranquillitas/ et vos penitus venerabiles habeamus/ quorū nobis suffragantibus meritis celestis credidit placata maiestas. Accedit ad hec omnia dilectorum filiorū nostrorū Cisterciē et Clareuallē abbatum sollicitudo laudabilis et deuota/ qui nō humano instinctu sed superni consilij spiritu prouocati/ pro pace vniuersalis ecclesie labores maximos et pericula subierunt/ quod tanto nobis et fratribus nostris gratū est amplius et acceptū quantū eorum studium et laborem vniuerse dei ecclesie magis cōfidimus profuturū/ maximeq; speramus/ quod pia eorū instantia vestris orationib; incessanter adiuta ad ordinis honorē et cōmodum/ et adoptate pacis profectura sit incrementū. Debitor eo ergo vobis pro tā multiplici caritatis vestre munere constituti vos et sacrum ordinem quē seruatīs/ omni qua possumus affectione diligim; et eiusdē ordinis profectibus et augmentis amplissimo studio prompte sollicitudinis aspiramus/ quandoquidem inutiliter videremur/ superni agricolę vicissitudinem gerere si plantationem quam plantauit dextera eius oportuno cessarem; imbribus irrigare. Et propter vniuersitatem vestram per apostolica scripta rogamus monemus et exhortamur in domino quatenus recolentes qualiter hec plantatio sancta/ hec vitis fructifera/ hec deniq; vinea domini sabaoth sub primio ordinis patribus pullulauit/ et palmites suos longe lateq; producens ad mortifera circumquaq; venena pellenda flores protulit et odores effudit/ per uigili custodiā studeatis eorum in omnibus inherere vestigijs/ per quos cooperante domino in deserto mundi huius flos huiuscemodi plantatus est honestatis/ bī quoniam monastice fragilitatis contentissimi professores optimum ponentes in paupertate principium / totius efficientie assecuti sunt complementum/ ecclesie clari episcopio et prelatis accepti atq; in conspectu regum et principum fama et merito

gloriosi. De cetero nos et totum ecclesie sancte negotiis vestris deuotis orationibus commendamus/orantes et ipsi ut omnipotens pater in cuius estis nomine congregati ordinarios et opera vestra in beneplacito suo disponat et vos pariter ac subditos fratres ad spiritualia iugiter incrementa promoueat. Adhuc qui predictum Clareuallensem abbatem pro ineuitabili necessitate promoueri de pacis ab aduentu capituli duximus retinendum/cum a vobis petimus haberi excusatum/sicut et de ipso Cisterciensi in patientia vos sustinere rogamus si forte contigerit et cum pro tanta necessitate celebrato capitulo reuocemus.
Datum Beneuentensi. xiiij. kl. Augusti.

Scriptum fauorabile Frederici imperatoris ad abbates ordinis Cisterciensi in capitulo congregatos in commendatione eorum et ordinis /petenti in eorum fraternitate recipi/ et se defensozem ordinis declarando.

Venerabilibus In christo patribus et amicis dilectissimis omnibus abbatibus Cisterciensi ordinis S. dei gratia Romanorum rex semp augustus et rex Sicilie. Salutem in domino et ad omne beneplacitum ipsorum paratum et expositum. Si iuxta veritatis vocem ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine domini nostri iesu christi ipse in medio eorum est/ quid credendum est ubi non solum modo duo vel tres sed tot nobiles athletae christi/ tot excelsae coluine ecclesie sue in nomine suo imo ad bonorum nominis sui de diuersis mundi partibus coadunati sunt et congregati nisi quod ipse in medio vestrum habitat et spiritus suus

quē in vos ipse transfudit/ & sanctissima pectora vestra seipso
 inflammavit. De qua igitur re/ succensit flamma caritatis/ plen
 feritis certissime obtinebitis et fiet vobis. Et quicquid postula
 ueritis patre in nomine dilectissimi filij sui domini Jesu dabit
 vobis affluenter et non improperebit. Credimus enim imo vere
 scimus q̄ tanta est sanctitas huius reuerendi ordinis tanq̄ est
 placens tanq̄ suaue et acceptabile holocaustum orationum ve
 strarū quod ei quotidie offertis sub carnis vestre maceratione
 et mortificatione q̄ omne id quod a creatore nostro duxeritis pe
 tendū cum pius ipse sit et promptus ad beneficiendū/ obtine
 bitio a multitudine miserationū suarum. Est etiā fides nostra
 nō utiq̄ parua/ q̄ hic mundus qui lubricus et immundus est et in
 maligno positus/ orationibus vestris sustentatur/ et a facie fu
 roris illius tremendi iudicio/ cuius irā peccatis nostris accen
 dimus defensatur/ auertendo suā quā meremur indignationē
 Cum igitur hoc firmissime credamus q̄ ab ipso patre miseri
 cordiarum pijs orationib⁹ vestris impetretis quicquid ab ip
 so in nomine vnigeniti filij sui humiliter postulauerit/ nos qui
 peccati pondere recognoscimus oppressos nos esse/ omni humi
 litate/ omni deuotione ab vniuersis vobis et singulis qui in no
 mine christi hic cōuenistis/ petimus et obsecramus omnium pre
 cum instātia quatenus in fraternitate vestram nos recipiētes/
 et in consortiū sanctissimū orationū vestrarum nos colligentes
 speciales creatori nostro preces effundere dignemini/ vt gratia
 sua misericorditer in nobis delectet et emendet quicquid hacte
 nus cōmissimus ex humana carnis infirmitate/ et in his que si
 bi placita sunt nos confirmare dignetur. Et licet peccatores si
 mus/ cum tamē per ineffabilem misericordiam Romani imperij
 gubernacula suscepimus/ det ipse nobis vestro pio interuentu
 spiritu iudicij et veritatis vt sic sub nobis regatur imperiū et dis
 ponatur vt ad laudem et gloriā uominis sui sancta sua ecclesia
 quā in ara crucis sanguine suo redemit/ pacis gaudeat optata
 tranquillitate/ et nos post decusum temporalis hui⁹ imperij/
 vna vobiscum ad imperiū sine fine mansurum peruenire pos
 simus/ et ipsum videre in decore glorie sue qui pro nobis hu

missis et despectus fieri non desperit. Et quia hoc timore meritorum nostrorum obtinere formidamus/pijs orationibus vestris hoc consequi posse speramus et optamus. Ceterum quia signum viuifice crucis diense coronationis ut labore et studio nostro terra sancta/terra illa quam calcauerunt pedes domini terra illa in qua dominus salutem omnium nostrum operatus est a manibus inimicorum crucis abisti/qui eam violenter detinent capiatur/suppliciter petimus ut vestris sanctissimis orationibus desiderium nostrum compleatur. Adhuc quia recognoscimus quia omnino ea que diuina clementia circa nos et in nobis misericorditer et miserabiliter operata est per dominum et patrem nostrum summum pontificem sicut per vicarium et ministrum suum dignata est operari petimus humiliter et deuote ut quod ad soluendas debitas gratiarum actiones per tantis beneficijs/nos ipsos iudicamus insufficientes/vos vice et loco nostro hoc apud ipsum velitis pijs summo orationibus vestris promoueri/ultimo orationibus vestris nos recomendantem scire vos volumus quod omnibus diebus nostris huius sanctissimi ordinis defensores esse volumus et per omnia facta sua tanquam nostra propria promouere. Datum apud sanctum Haborem. xij. kl. Septembris. Indictione. iij.

Dia 7 exhortatoria totiꝝ operis cōclusio.

Eva venerabiles 7 egregij patres/aman tissimiqꝫ ac deuotissimi fratres/sacre huius religionis alumni 7 cultores spiritu vestroo nedū per capreao/binnulosqꝫ ceruoꝝ sed certe per viscera misericordie dei nostri/per vulnere preciosissimūqꝫ sanguinē dñi nostri Iesu christi/ac pillam eterne beatitudinis portionē quā sub gloriofissimo regine celi mantello finaliter expectatis adiuramuo/obtestamur/interpellamꝫ/bortamur 7 rogamus vt feruenti caritate cōsideratis p̄sentis voluminis tenoribus/nobilissima sancte religionio vestre exordia atqꝫ fundamēta attentiuo animo reuoluenteo/ vos deincepo iugiter totos saltem in duobus sine fictione paratos/efficaces/et beniuolos exhibeatis/P̄rimū vt in omni vita 7 conuersatione tanqꝫ veri sanctorum filij 7 successores/ad petrā vnde excisi estio/iuxta Esaie commonitionē attendentes/exemplo eorum qui vos in sancta vocatione ista tam gloriose precesserunt/ sacri ordinis vestri puritatem coram deo 7 hominibus obseruare studeatis Secundū vt amplissimo premissorū vigore priuilegorū in religiose dilectionis vniformitate 7 concordia/ vos et vobis cōmissa seu credita quecunqꝫ bona murum defensionio pro domo dei/religioneqꝫ speciali sue intemerate genitricio constanti virtute opponatis. Est enim omnium religionum prima in ipsiuo virginis matris honorem dedicata/in qua sub suauiter reformationis iugo 7 obseruantia/nō solum sancti quorum nonnullos annumerare curauimus. Clerum etiā innumerabileo ex omni statu mundi iter regni celestis vobis ostenderunt. Nam crebro multi pontifices in vtroqꝫ statu reuerendi/ tante deuotionis odore attracti/infulis depositis/simplicem cum dei famulis monachatum ducere gaudebant. Innumerabileo decani/abbates/ archidiaconi/cantores/ceteriqꝫ ecclesie/ necnon aliorum ordinum prelati/mēte bumili/ pauperes christi/patres vestros imitari studebant/sua etiam quandoqꝫ loca sacro ordini supponentes. Regum quoqꝫ ac principum filij et nepotes/nōnunqꝫ ipsi principes/reiecta glorie mūdialis

pompa / ad ordinio vestri humilē paupertatē cōstuebant / quo-
rum nonnulli monachorū cucullā / alij conuersorū barbā / ceteri
fratrū hircorū statū eligebant / Nouū pfecto ⁊ grande spiritua
lio milicie spectaculū / inditū nup videre militē in seculo glorio
sum delicio affluentē / iam gustato spirituali patrū vestrorum
panc / ad christū conuersum cū hilaritate spiritus claustrū sco
pantē / coquine officio prompte seruientē / bubulci / ouispilo
nis ⁊ aurige seruitio hilariter incumbentē / pane ordeaceo / fa
ba / lente / oleo ⁊ aqua suauiter reficientē / aliasq̄ religionis au
steritates pre nimio regine celi amore claro pectore dulciter in
buiuo religionio simplicitate ferentē. Non solū aut̄ premissos
sacra suscipit religio / verumctiā innumerabiles doctores / phi
losophos / rethores / medicos / dialecticos / iuriscōsultos / ac the
ologos christo cum humilitate seruire edocuit / quorū nomina
scripta / opera p̄clara / enarrare si volumus / nō minus q̄ stellas
celi numerare temptaremus. Sublimiū quoq̄ exemplo p̄sona
rum alij inferioris gradu ad ordinis vestri gremiū cōstuebāt
nobiles / burgeneses / practici / meratores / artifices laboratores
⁊ in plebe honorati diuites / qui temporalibus dispositis opi
bus se ⁊ quandoq̄ cum ingenti massa auri monasterijs dona
bant. Ex quibus taliumq̄ laboribus sumptuosa ceteris p̄fecto
clariora regine celi in hoc ordine constructa sunt edificia. Cui⁹
meriti religiose ac christo deuote matrone participes fieri cupi
ente manus largas apponebant. Sic breui tempore ex quoli
bet orbis statu diūa mundi innumeris speciale famulos fa
mulasq̄ sub hoc habitu celesti acquisiuit. Quid ergo iam nos
faciemus aut coram sūmo deo dicemus / si quod abist / tot qui
nos p̄cesserunt / qui viam paradisi in mundo nobis ostenderūt
qui loca religioni aptissima nobis parauerūt / libros / cartas / or
namenta / domos possessiones / amicos / puiffones / ⁊ queq̄ ad
sancte cōuersionio obsequantiā necessaria magnifice relique
runt / desides aut̄ delicati milites seu in disciplinati successores
sequi nolumus / aut̄ certe cōtēnati in uisio hec p̄fecto sacra reli
gio / que potior ad sancte regule beati Benedicti obseruantia
reformatio dicitur / prout sanctissimi Bernardi aliorūq̄ patrū

scripta tradunt peculiaris est in terris familia gloriosissime ma-
 tris domini cuius viuendi formā sibi deuotis famulis primis
 patribus nostris inspirasse certū est. Nam vltra spiritualeo re-
 uelationeo intima sꝛqꝛ consolationes sepius fulgidissimo celi ci-
 uium stipata comitatu eos visitabat/etnā visibiliter consola-
 tur/edocebat/adiuuabat/dirigebat. Ob hoc ꝛ ipsa sacri huius
 ordinis patrona/domina/proteatrix/ꝛ aduocata nominatur/
 sicut ordo ipse primus est omnium ordinū in eius honorem de-
 dicatus/cuius habitū tam monachorū qꝛ sanctimonialiū tra-
 didisse fertur/cum tante dignitatis auctoritate/merito ꝛ virtu-
 te/vt diabolus nullam habeat potestare in aliquē qui eo indu-
 tus moritur/saltem donec de ipso iudex viuorū ꝛ mortuorum
 dederit sententiā. Deniqꝛ huius sancte vocationis tolerancia
 p omnibus peccatis ꝑcedentibus sufficiens creditur peniten-
 tia/quoniam si ꝑ possibile demō aut etiam Judas humiliter et
 integraliter sacri ordinis obseruantias custodirent/ de commu-
 salute finali nequa qꝛ desperandū videretur/vnde ꝛ iuxta chri-
 sti reuelationē /infallibileqꝛ promissum perseverantes in isto
 ordine sub religiosa humilitate ꝛ obedientia infallibiliter sal-
 uabantur/has veritates simileqꝛ cōclusiones apertio litteris
 docent sanctorū in omniēta/ꝛ inter cetera clarissimus liber qui
 exordium Cistercij inscribitur/quatu participes in hoc seculo
 ꝛ in alio religiosam hanc familiam ꝑ vniuersa mundi climata
 cōstituta ꝑcipem faciat piissimus dominus Iesus sue dul-
 cissime matris ꝑcibus. Amen.

Carmen rhythmicū in laudem Listerci.

Haude felix mater Listerciū .firmamēti spera stelligera.
Paradisus lignorū omniū: quē diuina plantauit dextera.
Sono erūpens in quadrifluuiū: quo virtutū rigant olera.
Te fundauit virgo ppetua: trinitatis sacrum triclīnium.

Arca noe cōtra diluuiū: saluandorū altior camera.
Tu columba defereno foliū: oliuarū pacis signifera.
Scala Jacob visa p somniū: penitēteo mittis ad ethera.
Caritatis dispergens in unera: saccus cypri. Joseph peculiū.

Rubus ardens monstrans pdigiū: castitatis vires p opera.
Virga ducis dans mare p reuiū: vita forti trāscendens aspera.
Tu colūna duatrix fidelis: p desertū ad montis supra.
Testamenta dans arca federa: eleuatus clipeus fortis.

Uellus rore complutū nubis pietatis exprimis vbera.
Fons maxille dans refrigeriū: lectionis frequētio littera.
Funda Dauid p Ieiuniū: hostem frangens in carne tenera.
Sic cisterna Bethleem viscera reficiens pie piecantū.

Virgo fouens regale sericū languidorū releuans onera.
Tu regine Saba cōiuuiū: contēplando subintrās ppera.
Thronus regis tu sanctuariū: tu altare expians scelera.
Lurrus ignis quē fert in aera: metus et spes dolor et gaudiū.

Ledrus montis hyssopus valliū sūma tenēs: moderās infera.
Aguas sciudens lbelye palliū: mala spernis eligēs pspera.
lbelysei gratū tuguriū: in quo fessus refouet latera.
Tu vao nouū salio quo misera: corruptio sanat fontū.

Fons qui creuit in magnū fluuiū: tu es mater nra sic libera.
Tuus ordo Listerciensū: est in orbe sol lux et sydera.

120 vj

Generale tuū collegium: p virtutū currens itinera.
Gloriosa virgo chustifera: ad salutis pducas brauiss.
Amen

Opera et ipſa Reuerēdiſſimi in chulto pſis et dñi: dñi Jo-
dānis abbatis Liſtercī ſacre theologie eximij pfeſſorū: ad om-
nium ſui ſacratiffimi ordinis filiorū conſolationem et pfectum/
hoc opus pluriū ſummorū pontificum priuilegiorū/ quib⁹ dic-
tuo ſacer ordo Liſtercieſi ampliffime cōtra omnes iniurias et in-
ſultuo: priuilegiatus eſt et munitus: emēdatiffime et integerr-
me impreſſum Diuione p magiſtrū Petrū Abetlinger Alemā-
nū. Anno dñi M. cccc. nonageſſimo primo. iij. Nonas Julias.

Finit Feliciter.

S. Conradus Leontou⁹ Abulbroſi beniuolo lectori Sal.

Quisquis es accipies iſtum qui forte libellum.
Ordinis eximij quiſquis amator ades.
Per lege: que fuerant ignotis condita chartis:
Rectaq; continuo pectore volue tuo.
Hic tuus ordo ſacer: pcelſo munere fulget.
Hic tua libertas: religionis honos.
Inuenies quantos pro te ex hauſere labores.
Qui tibi ſunt vera ſedulitate patres.
Si quis erit moueat qui forſan prelia: et atris
Te premat inſidijs: armaq; iniqua feret.
Excipe plumbatis celer hunc: et frangito bullis.
Ne timeas: vinctes: nam tibi iura fauent.
Aſpice pontifices ſūmos: regesq; ducesq;
Qui penitus preſtant libera colla tibi.
Ut ere (quam longo tenuiſti temporis uſu)
Libertate tua: ſubdit⁹ uſq; deo.
Et ſi iuſta precor: monitusq; attendere noſtros
Non deſigneris: que rogo pauca: tene.

Sit tibi secretum: retinet quodcumq; libellus
Iste tuus: fugiat nec patiare paul.
Et quoscunq; homines: quos nō Cistercius ordo
Contegit: euites parue libelle precor.
Nam tua si prodas alienis auribus: atq;
Lumina te videant lurida: nempe peris.
Quare age sub tuto latebras hoc ordine querens
Morbis cum semp delituisse velis.
Sed tu qui legis hec. merita qua laude Johannem
Cistercij abbatē concelebrare potes?
Ille etenim nulli sacra virtute secundus:
Ordinis ⁊ diuine religionis apex.
Is tibi: sed pprio constringens ere libellum:
Pontificum cartas innotuisse dedit.
Hunc tu perpetuo charum venerare parentem:
Et viuat memori semp in ore tuo.

F. Conradus
Leoberger.

INC
7533

